

Yukuben: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Amos, Colossians, Ephesians, Esther, Galatians, Genesis, Habakkuk, Hebrews, James, Joel, John, Joshua, Jude, Luke, Mark, Matthew, Obadiah, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Titus, Zephaniah

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Genesis

Chapter 1

¹Ni kitabr, Ikpe akem kuki eyi kiten. ²Kiten ele kitse mbe. Kiveb ekeb ezeng ki. Kuden ni Ikpe re si kiki bemeng nyi. ³Ikpe kyong, "Bata le embe," ke bata ele embe. ⁴Ikpe azang bata, wu arib i hu bata aha eyi kiveb, ⁵Ikpe zi bata "uruga" ke kiveb izi "utuga" Eleng si uru kpe eyi kizir, uruga kitabr⁶Ikpe kyong, "Indur le katang bemeng, eke hu bemeng ha yi bemeng. ⁷Ikpe hu indur aha eyi bemeng abe ele kitin eyi bemeng abe ele kuki indur ke ele ening. ⁸Ikpe zi indur nyi "kotin." Eleng si uru kpe eyi kizir, Uru ni upa. ⁹Ikpe kyong, "bemeng kiten lilang ken kiluk kiting, eke kitsi kehem le" ye re ening. ¹⁰Ikpe zi kitsi kehem "kiten" ke bemeng abe eken izi "iho iga" i zang kyong arib. ¹¹Ikpe kyong, itu elim eyi etsi lu ta itu hem atsu igyu. Ele ele utu angi!" ye re ening. ¹²Kiten ata itu elim, etsi ta itu utu ibe eyi etsi ehem eyi itu igyu ibe. Ikpe azang kyong arib. ¹³Eleng si uru kpe eyi kizir, uru ni ura. ¹⁴Ikpe kyong, "Bata le ti koten eke aha uruga eyi utuga eke ye le ereng ira, ti kiti, ti itu eyi igyi. ¹⁵Yi le bata kakpa ikpe eke anda bata kiten. Ye re ening. ¹⁶Ikpe akem bata bokyo bappa, bata abe бага ele uruga, eyi abe bakr ele utuga. Ekem ekyir ting. ¹⁷Ikpe alu yi kakpa ikpe eke ya nda bata kiten, ¹⁸anda bata uruga eyi utuga, eke aha bata eyi kivep. Ikpe azang kyong arib. ¹⁹Eleng si urukpe, kutu ni unzi. ²⁰Ikpe kyong, "Bemeng amen yi ubin uga ni ozu owung, eke banun wun kuki ni kiten kakpa ikpe. ²¹Ikpe akem ozu ayi aga iho iga, utu awu ele ele ata itu angi, ozu akem ayi esi eyi ayi amen ti bemeng ele ele lilang, eyi banun abak ata ri itu ibe ikpe azang kyong arib. ²²Ikpe obu bi edeng, kyong, "Nyi mba, ta itu, eke nya amen bemeng iho iga, Banun mba amen kayang." ²³Eleng si uru kpe eyi kizir, uru ni utong. ²⁴Ikpe kyong, "kiten ta itu ni ozu owung, ele ele ta ri itu angi, ereng, ozu ayi ra dang itsa ri utu awu ongi:" Ye re ening. ²⁵Ikpe akem ingurbeke kiten utu ibe ereng utu ibe, eyi ozu ayi ra dang itsari ri utu ibe. I zang kyong arib. ²⁶Ikpe kyong, "Za kem onggi ti kibr izi, utu awu olu azi. Ba lu eyi kazak keki ni ikya ni uho uga, keki ni banu kakpa ikpe, keki ni ereng, keki ni kayang lilang, eyi kiki ni ozu ayi ra dang kiten lilang." ²⁷Ikpe akem onggi ti kibr ngi ni kibr angi ekem mi. Unyalem eyi akeb ekem bi. ²⁸Ikpe obu bi edeng, aha bi kyong, "Nyi mbi mba, si ezeng. Amen kayang, le yi kazak keki ni kayang lu yi kazak keki ni ikya ni iho iga, keki ni banun kakpa ikpe, eyi ozu owung ayi esi kayang lilang." ²⁹Ikpe kyong, "Zang, Ama nda nyi etsi ayi re hem igyu kiten lilang, eyi etsi lilang ayi re hem ehem eyi igyu. Ye le ala inyi. ³⁰Anda ingurbeke lilang kayang, eyi banun kuki lilang, eyi ozu ayi ra dang itsari lilang, eyi ozu ayi re tim kihuk lilang anda nyi eteng etsi lilang esi ala inyi." Ye rening. ³¹Ikpe azang ozu ayi ekem lilang. Zang, yi arib ebeting. Eleng si urukpe eyi kizir, uru ni utong kiying

Chapter 2

¹Ke kuki eyi kiten ekpe meng, eyi ozuv owung ayi amen embe. ²Uru ni utong upa Ikpe obur ihun ni etim angi ayi ibu, ke item kihuk ni etim ayi ibu lilang uru utong upa. ³Ikpe obu uru awu ni utong upa edeng ke imgbe atin wu, ke wu esi uru awu item kihuk ni ozu ayi ekem lilang. ⁴Eleng si ukyong ni kuki eyi kiten, kekpeng aki ya kem, uru awu Yawe Ikpe akem kiten eyi kuki. ⁵Elim akyating kiten, eyi otsi olu embe meng kong, keki ere Yawe Ikpe anda ebi ete kiten meng kong, onggi fu akyating eke owo kitsi. ⁶Eke imgbe atsu avir bemeng okyu ti kitsi lilang⁷Yawe Ikpe akem onggi ti kuvuk itsari, ke ita mi ufe kewun ufe ni unyang, eke ongi esi kizu kiwung. ⁸Yawe Ikpe owo ozo angi bazeng ni egi uru, ti Eden, ke ide ongi ami ekem alu embe. ⁹Ti kitsi nyi Yawe Ikpe anda etsi lilang edip arib egi eyi ni ala. Eleng eken eyi otsi awu ni unyang ele katang ni ozo, egi otsi ni bomini eding eyi abi ¹⁰Uho okyu Eden embe eke anda bemeng ozo. Embe wu aha esi iho inzi. ¹¹Kiden ni awu kitabr esi pashon. Esi awu ke okyu evir kitsi ni Havila, kiluk aki gol kikyonyx ele embe. ¹²Gol arin nikitsi aki ngi. bdelliumeyi kikyonyx el embe. ¹³Kiden ni uho awu n upaes Gihon. Awu leng okyu evir kitsi ni kush. ¹⁴Kiden ni uho awu ni ura esi Tigri, ke wu okyu bzng ni egi uru ni ashu. Uho ni unzi esi ifret¹⁵Yawe ikpe ede ongi alu ozo ayi eden ekeira kem yi. ¹⁶Yawe ikpe anda ongi izen, kyong "etsi lilang ozo embe olyi. ¹⁷Eke otsi awu ni bomini edig yi abi esi olyi kong, keki ere uru awu olyi ni otsi awu nyi, uku kavang mbe."¹⁸Ke yaweikpe kyang, " Arib ekeunyali ele kitik kon. Ama akem anda mi ukahu awu avang mi embe." ¹⁹Ti kitsi yawe ikpe akem ibi lilang ni kitsi eyi banun lilang kakpa ikpe. Eke ide yi aba nda ongi eke i zang utu awu izi yi. Ele ayi ongi esi ezi ozu owung esi kiden ibe ²⁰Ongi atu eveng eden lilang, eyi benun lilang kakpa ikpe, eyi itu ibi lilang kiten. Eke ongi bulok ngi ifa ukahu awu avang mi embe kong. ²¹Yawe ikpe anda bula ohu ongi, e ina. Yawe ikpe onwo ukeb iziba ngi ke ikeb ezeng kiluk aki inwo ukeb iziba. ²²Eyi ukeb awu yawe ikpe onwo etuongi ekem akeb ide mi aba nda ongi. ²³Onyi kyong, "indang, amileng esi ukb ni ieb nim, eyi kibi ni etu nim. Ama ezi mi akeb, keki ere ilu etu n unyalim."²⁴Erening ongi apa abba ngi eyi ayi ngi, ikyi eyi ogu ngi, eke be si kibi etu kiting. ²⁵Bw lw uten kibeng, ongi eyi ogu ngi eke be ki kiyeng ni botu kong.

Chapter 3

¹Indang kogu amin egi obu ibi ayi yawe ikpe akem. i ha akeb, "ikpe kyong kavang, 'Nyi fu alyi ti etsi ozo kong ra,"
²Akeb aha kogu, " za lyi ehem etsi ozo ³Eke ti ehem otsi awu ele katang ni ozo, ikpe kyong nyi fu alyi ki ra ayak ki kong, keki ere nyo ku,"⁴Kogu aha akeb kyoung, "kavang mbe esi nyo ku kong." ⁵Keki ere ikpe arung kyong uru awu nye si alyi egi inyi avung, nye le ereng ikpe, arung eding eyi abi," ⁶kekpeng aki akeb azang kyong otsi arib egi olyi eyi wu arib utu awu anda ongi bomin, it ehem otsi alyi. Ke inda ina ayi ke elyi.⁷Egi ibe lilang avung, ke ba rung kyong be le uten kibeng. ke bo zung eteng otsi (fik) aduk kibeng ibe. ⁸Bo wok kadir ni yawe ikpe esi aba ozo kige aki uru orung, ke awu eyi ugu ngi eki ata ikpe yawe ti etsi ayi ozo embe.⁹Yawe ikpe ezi awu kyong, "Nye le ere" ¹⁰Awu aha kyong, "Ama wok kilang ndu ozo, ke bereng ohu ama,keki ere ama le uten kibeng. Erening ama ata etu nim." ¹¹Ikpe beb kyong, "Eyi aha nyi kyong nye le uten kibeng. Nya lyi ti otsi awu ama tung nyi ra"¹²Awu aha kyong,"Akeb ami unda ama inda ama kihem otsi, ke ama alyi," ¹³Yawe ikpe ebebakeb , "Ele obu ke ubu nim ama, ke ama alyi."¹⁴Yawe ikpe aha kogu, "Ayi ubu arung ening, kuhan ele kiki andu kitik katang ni ereng eyi ibi lilang kiten. Ure mgbe esi eyi kembr, ke ura lyi itsi umen kigi kayang andu. ¹⁵Ama anda kufa ele kiki akeb, eyi katang belim andu eyi belim angi. I tsak keki andu, eyi ami ting ika kireb andu."¹⁶Ni akeb i ha kyong,"Ama anda kimba ndu okyung mu; umba kimba ndu ryi bukyong. orup ndu ele obu ima ndu.eke elu kazak keki ndu."¹⁷Ni Adam i ha kyong,"Ayi uwok ozo ni ugu andu, ke olyi kihem otsi nyi aki ama tung mu kyong fu alyi kong; kuhan ele keki ni kitsi utin andu; utsim obu etem lang uti afa alyi lilang ni kayang andu. ¹⁸Bagr eyi burak ele kiki andu, eyi ura lyi ti betsi andu kozo. ¹⁹Ti betse ndu lang uta afa alyi ening ume eding ti kitsi, keki ere usi embe aba. keki ere usi ti kitsi aba, embe usi irim eding". ²⁰Awu ezi kiden ugu ngi Iv eki ere isi ayi ni ozo owung lilang. ²¹Yawe ikpe akem anda Adam eyi ugu ngi batr akpa bapa²²Yaweikpe aha kyong, " indang ongi ele reg uting katang idi, arung eding eyi abi.Erening indang esi anda mi kisa ozo eke iho kehem otsi ni unyang eye kong keki ere esi apa mi elyi eye ile umenkigi yi." ²³Erening yawe ikpe atr mi anyi ti ozo nyi. ni wo kitsi aki akem mi embe. ²⁴Ening ikpe atr awu anyin kozo, ke elu ulim etimikpe egi uru no ozo Eden, ke kagyang ni bata re zem ata kivirding, eke ele ekpe egi ni otsi ni unyang.

Chapter 4

¹Awu arung odu ngi Iv ke iyi kembr amba kn. i ha kyong, " yawe obu ama eding amata utu ni unyalim." ²Ke imba umba ngi ungalim Abel. indang Abel re kpe ereg,ke ken ro wo.³Kie avang ke ken eyi bunda ni kitsi ngi aba iba nda yawe. ⁴Ke ni Abel,inda yawe ereng ngi ayi ni kitabr edip arib. Yawe ohu Abel eyi bunda ngi, ⁵Eke ken eyi bunda ngi i hu kong. Ening Ken atsu orup igyuk otok okpr.⁶Yawe ebeb ken kyong, "Ele obu ke otsu orup ke igyuk oto okpr ening ra. ⁷Okyong ubu zizeng, be hu mu kong ra' Eke ubu zizeng kong, abi ele orup ndu angang aku mu esi, eke si kong utung yi."⁸Ken olok eyi Abel umba ngi. Aba kige aki be le kozo, ken ezim orup keki umba ngi Abel obong mi. ⁹Ke Yawe beb ken kyong, "Umba ndu Abel ele ere." i ha kyong "Ama rung kong. Ama si kikpe egi ni umba nim ra."¹⁰Yawe beb kyong, "Ele aki ubu ra. Beyeng ni umba ndu ro kpok arak ama ni kitsi. ¹¹Indang kuhanng ele keki ndu ti kitsi aki beyeng umba esi obu ndu okur embe. ¹²Akem indang eding uwo kitsi esi ke hem arib zizeng kong, bo hu mu upi eji ura tak otsu kiten."¹³ken aha yawe kyong,"Butsim obu kazak nim. ¹⁴Kavang, ayi otr ama anyin ti kitsi aki leng inyin, ama ekeb ata anim egi ndu. Ama ele upi era tak otsu kayang, eke eyi ami esi azang ama ibong ama," Yawe aha mi kyog,"Ongi ami esiobong ken, akpa atim ele keki ngi ezing otong apa," Eke Yawe ata mi ure eke ongi ami azang m, esi ibu mi kizu kong¹⁶Eke ken olu anyin obr ni yawe ne le kitsi ni nod, egi uru ni Eden. ¹⁷Ken arung ugu ngi ke iyi kembr amba Enok.Ina kehen ke izi ki kiden ni idung ngi Enok.¹⁸Enok amba irad. irad amba mihujayel. Mihujayel amba mitushayel amba lamek. ¹⁹Lamek aku bakeb bapa. kiden ni uting esi Ada, kiden ni omi esi zilla.²⁰Ada amba Jabal. Ami amba abe ke ele ni bukpe ke ra ta ereng. ²¹Kiden ni Umba ngi esi Jubal. Ami esi abba ni abe eben iligong eyi ozuk uvang. ²²Ni Zilla, ami amba Tubal-Ken,ami ro hung avem ura eyi anang. Umba ilige ni Tubal-ken esi Nama. ²³Lamek aha ba gu ngi, "Ada eyi Zilla, kyong, nyi nyi wok kilang, anyi bagu ni Lamek nyi wo eve nim. keki ere ama bong ongi ami ata ama kize meng, eyi awu ami owong ama kozip etu. ²⁴Ke ayi akpa atim ni ken esi izing itong ipa, ni Lamek atim ngi akem ara eyi kur eyi otong apa"²⁵Adam arung ugu ngi eye, ke imba idung up eye Akeb ezi kiden idung set ke ikyong," ikpe ada ama idug upi eyeng keki ni Abel ami Ken Obong, " ²⁶Set amba idung ke izi kiden ngi Enosh. Ti kige aki nyi bangi ta yir re zi kiden ni Yawe

Chapter 5

¹Eleng si ozu elim keki n idong ni Adam. Uru awu ikpe akem ongi, ekembi olu mi ²Unyalim eyi akeb ayi ekem bi ibu bi eding ke izi bi itu bangi kige aki ekem bi. ³Kekpeng aki Adam ele igi kiva kiting eyi igi kekem eyi kur, isi abba ni idung utu awu ongi, i kibr ngi ke izi kiden ngi set. ⁴Irim ayi Adam amba Set, ile igi Buva butong bura. iba mba belim бага banyalem eyi belige. ⁵Adam eleigi buva butong bunzi eyi kekem eyi kur, ke iku ⁶Kekpeng aki Set ele igi kiva kiting eyi gi itong, imba Enosh. ⁷Irim ayi imba Enosh, ile igi buva butong bura eyi igi itong ipalang ke ita mba belim бага banyalim eyi ⁸Set ele igi buva butong bunzi eyi igi kur eyi ipa, eke iku. ⁹Kekpeng aki Enosh ele igi akem enzi eyi kur imba kenan. ¹⁰Irim ayi imba Kenan, Enosh ele igi buva butong bura eyi igi kur eyi itong. Lang ib amba belim бага bangalim eyi belige. ¹¹Enosh ele igi buva butong bunzi eyi igi itong ke iku ¹²Kekpeng aki kenan ele igi akem ara eyi kur, imba Mahalalel ¹³Irim ayi imba Mahalalel, Kenan ele ele igi buva butong bura eyi igi akem apa. iba amba belim бага banyalm eyi belige. ¹⁴Kenan ele igi bura butong bunzi eyi igi kur, eke iku. ¹⁵Kekpeng aki Mahalalel ele igi akem ara eyi igi itong, imba Jare. ¹⁶Irim ayi imba Jare, Mahalalel ele ig buva butong bura eyi igi kekem eyi kur. iba amba belim бага bangalem eyi belige. ¹⁷Mahalalel ele igi buva butong bura eyi igi akem enzi kur eyi enzi eyi kur eyi enzi eke iku. ¹⁸Kekepng aki Jare ele igi kiva kiting eji akemara eyi apa, imba Enok. ¹⁹Irim ayi imba Enok, Jare ele igi buva butong bura. iba mba belim бага banyalem eyi belige. ²⁰Jare ele igi buva butong bunzi eyi igi akem ara egi apa, ke iku. ²¹Kekpeng aki Enok ele igi akem ar eyi otong, imba Matusala. ²²Enok eben ikpe igi buva bura lang ita mba Matusala. iba mba belim бага banyalim eyi belige. ²³Enok ele igi buva bura eyi igi akem ara eyi otong. ²⁴Enok eben ikpe, ke iding meng, keki ere ikpe ede mi ²⁵Kekpeng aki Matusala ele igi kiva kiting eyi igi akem enzi eyi otong apa, imba Lamek. ²⁶Irimayi imba Lamek, Matusala ele igi buva butong bupa eyi igi akem enzi eyi apa. Iba amba belim бага banyalim eyi belige ²⁷Matusala ele igi buva butong bunzi eyi akem ara otong enzi. ²⁸Kekpeng aki Lamek ele igi kiva kiting eyi igi akem enzi egi, apa, imba idung unyalem. ²⁹Izi kiden ngi Nuwa, Ikong, "Amileng indazi kihuk kitim ni etim butsim ayi esi keng do bu keki ni kitsi aki yawe ata undu," ³⁰Lamek ele igi buva butong eyi igi akem enzi eyi igi kur eji itong irim ayi imba Nuwa. iba amba belim бага bangalem eyi belige. ³¹Lamek ee igi buva butong bupa eyi igi akem ara eyi kur eyi otong apa ke iku ³²Iim ayi Nuwa ele igi buva butong, Imba shem, Ham Eyi Jafet.

Chapter 6

¹Aba ze kekpeng näng ayi ubin bangi kayang näng ekär si kähun mäng ke ba mba beläm belige mäng, ²rekpe beläm ba nyaläm ni Ikpe a sang beläm belige ni bangi iräm a rəb bi. Be de aku, utu awu be tseng. ³Yawe kyong, "Kudən anəm esi ele ekpär etu be enäng eye kong, kəki ere be si ni ibi etu mbe mäng. Iggi ibi ohun 120 mbe." Utu bängi abe bagang, bagang ele kayang näng itu ayi nyi mäng, ke ekär edäng kobär. Aba ze ayi beläm banyaläm aba aku beläm belige ni bangi, ke ba amba beläm eyi bi. Abe leng nyi esi bängi bagan abe keyär nyi abe le yi kädən. ⁵Yawe zang kyong orup ingak ni bangi esi kehung kayang näng, ke katäng ibi lilang esi abi ekpär eneng mbe. ⁶Yawe kyong arung ayi ama kəm ongyi ti bata kayang näng ke ya bəb me orup. ⁷Ke Yawe kyong, ama ekəm bangi abe ama kəm ti bata kayang näng - bangi eyi ibi, eyi ozu ayi esi yi kembär eyi banun kəkpe kukyi, kəki ere arung ma kəm bi kong. ⁸Ke Nuwa ifa okpär udeng obär Yawe. ⁹Ayi leng esi ile ni Nuwa isi ongi kenung, ke ikyating eyi kuda katäng ni bängi abe ti itu angi. Nuwa yi Ikpe esi ibung. ¹⁰Nuwa iba si abba ni beläm banyaläm bara: Shem, Ham eyi Jafeti. ¹¹Kayang nyi egbäm yi ozu aməm obu obär Ikpe, ke ka mən yi urak. ¹²Ikpe zang kayang nyi, utu awu ke egbäm yi ozu amən obu, kəki ere ibi etu lilang le yi ozu amən obu ti kayang nyi. ¹³Ikpe lok yi Nuwa kyong, "Ama zang kekpeng avang mäng ayi ama aku ki aba ti kähun ni ibi etu, kəki ere kayang nyi amən yi kəki kəgbang uten ibe. Kavang ama ekəm bängi nyi ekəm kayang lilang. ¹⁴Akəm kuya yi otsi awu agbang. Akəm onung kemäng ni kuya nyi, kəb zenki yi uluzär kemäng eyi kayang lilang. ¹⁵Ay leng esi utu awu okəm kə: Kəsi ni kuya nyi ohun kyubit aba ara; betse angi esi kyubit akəm apä eyi kur, ke kəsi angi esi kyubit kekəm eyi kur. ¹⁶Kəm karak ti kuya nyi, ke kpe etəm angi yi kyubit si kukyi aba kəm ukpā. Kəm kəsapu ti ukpā ni kuya nyi kəm kənung akə kətən, yi ni upä yi ura. ¹⁷Wok, ama raduk me demäng ba mən aba ele yi unyang lilang ti bata kayang näng. Ozu ayi ele ti bata kayang näng lilang ekəm. ¹⁸Ke ama emən undu eyi mu. Ukin ti kuya ni, omu, beläm banyaläm andu ei ogo andu, bogu ni beläm andu. ¹⁹Eyi itu ozu ayi le yi unyang lilang, apä ni itu esi keng oku ekin ti kuya nyi oku be eyi unyang ele yi andu, kevär eyi kəbye. ²⁰Eyi banun itu keki keki eyi ibi itu keki keki, ne ozu esi kemär itsari etu angi, bapā bapā aba olubi eyi unyang. ²¹Ku kən itu ala keki keki ayi bara alyi, indi esi ala andu eyi ibe." ²²Ke Nuwa ibu yi utu ayi Ikpe nda kəlang kazak nyi ke ibu yi.

Chapter 7

¹Yawe lok ozu näng yi Nuwa, "Ba, omu yi kähak agya andu lilang, kin ti kuya nyi, kəki ere ama zang kyong omu ongi keveng katang ne kuzäng akə leng. ²Itu ibi ayi ele zar zar oku be aba evər otong apă embye otung apă. Ke ni ibi ayi ele zar - zar kong, itu ayi nyi ude bapă kəvər eyi kəmbye. ³Eyi banun kuké, de ever otong apă eyi embye otong apă, indi a lu itu ibi eyi unyang ti bata kayang näng lilang. ⁴Kəki ere kemäng ni itu itong ipă ama anda ebé ete ti bata kayang näng edäng ofumga akəm apă eyi otuga akəm ozu ayi ele ti bata kayang ozu ayi ele yi unyang ayi ama kəm." ⁵Nuwa ibu ozu ayi Yawe hə mi lilang. ⁶Nuwa le yi iggi aba otong kəyin ayi bemäng amən ezing iyak lilang, ⁷Nuwa, beləm banyaləm angi ekin edäng kemäng kuya nyi ibung kəki ayi bemäng ae amən ezing iyak nyi. ⁸Ibi ayi zar zar eyi abe esi zar - zar kong, banun eyi ozu owung abe esi kembər ti bata kayang näng, ⁹apă apă, kəvər eyi kəmbye aba obu Nuwa ekin ti kuya nyi, utu awu Ikpe lok kəlang kazak angi yi Nuwa. ¹⁰Aba zé irəm ni itu itong ipă, bemäng nyi ekəb ezäng kayang lilang. ¹¹Kemäng ni iggi aba otong kəyin ni unyang Nuwa, ti uvă awu uyak ni upă, ti itu kur eyi enzi ni uvă nyi, ti kutu aki nyi be ebəb atsu, ke asa ni akpa Ikpe avəng. ¹²Ebé nyi ayər ete ti bata kayang ovənga akəm apă otuga akəm apă. ¹³Kutu akə nyi Nuwa yi beləm angi, Shem, Ham, eyi Jafeti, eyi ogu Nuwa eye bakəb bara ni beləm Nuwa ele yi bi ekin ti kuya nyi. ¹⁴Be kin eyi itu ibi kulum itu keki keki eyi ereng agya etu keki keki, eyi abe esi eyi ambər ti bata kayang näng itu bi eyi banun itu ibi, eyi abak utu ibi. ¹⁵Apă ni abe ele yi unyang lilang aba obu Nuwa ti kuya nyi. ¹⁶Ibi ayi ekin nyi be si kəvər eyi kəmbye ni enyang lilang; be kin utu awu Ikpe hə mi. Ke Yawe hu opu nyi huk ta be kemäng kuya nyi. ¹⁷Rekpe bemäng avən kyu kayang näng itu akəm apă, ke bemäng ekər atsu ohu kuya nyi atsu kuké kəki bemäng. ¹⁸Bemäng nyi amən kəb ezing itsari lilang, ke kuya nyi ra dang kəki bemäng. ¹⁹Ke bemäng ekər atsu ayak ke eki ahən lilang ele ti bemäng eyi akpa Ikpe lilang ezing yi bemäng. ²⁰Bemäng nyi aməng ohun kyubit kur eyi otong kəki ahən. ²¹Ozu owung lilang abe le yi unyang oku, banun, ereng, ibi kulum, lilang ozu ayi le yi unyang aga mbe ti bata kayang näng eye băngi. ²²Lilang abe ele yi unyang ti bata kayang ti kətsi, abe le yi kəhuk kewun ibi oku. ²³Ere näng aza ozu ayi ele yi unyang lilang ti bata kayang näng. Be ekəm lilang. Ereng Nuwa eyi abe le yi mi ti kuya. ²⁴Bemäng nyi eyər ti bata kayang näng edäng itu 150.

Chapter 8

¹Ikpe imang arung Nuwa, eyi ibi kulum, eye ereng abe ele yi mi ti kuya nyi. Ikpe nda kubən kazak ozu ti bata kayang, ke bemeng ra yər ekər kyu. ²Ibin eyi asa bemən kuké o huk lilang, ke ebé aka. ³Ke beməng nyi ra ekər okyu lala, ke irəm ni kəhun ni itu 150 beməng nyi ekər ku anduk itsi məng. ⁴Kuya nyi okyu ele ti kətsi kembər uvă ni utong apă, kutu akə ni kur eyi utong apă ni uvă nyi, ke okyu ele kəki kehən ni Ararat. ⁵Beməng nyi re kər kyu na kəm uvă ni kur. Kutu ni kətabər ni uvă nyi, eki ahən ayər o tok olu məng. ⁶Ayi a ba zé irəm ni itu akəm apă nyi Nuwa avəm apă nyi Nuwa avən kəsa ni kuya nyi akə ekəm nyi. ⁷I de igbərang tsé lu edəng ke I wun rokyu o hung i bata kayang ne zé kekpeng akə beməng ahəm lilang. ⁸Eke Itsé itoho endi isang kyong beməng nyi ahəm ti kətsi məng ra, ⁹eke itoho nyi afa iyak ayi i kyu etəm kəhuk embe kong ke ihu si irəm ba ti kuya nyi, kəki ere beməng a həm ekpe məng kong. I de kubu angi si hu itoho nyi kin ti kuya nyi. ¹⁰I le bang itu itong apă kakə eyi ye ke itsé itoho nyi lu kayang ni kuya nyi. ¹¹Itoho nyi isi irəm ba obu angi urukpe. Zang! Ti undu ni itoho nyi esi ketəng koru ni olif. Eke Nuwa arung kyong beməng a həm ekpe kayang məng. ¹²I le dəng itu itong ipă eyi ye, ke itsé itoho nyi eye ke isi irəm aba obu angi eye kong. ¹³Aba zé ayi anduk iggi buvă otong kəyin ke ugi ni kətabər ni uvă ni kətabər, kutu ni kətabər ni uvă nyi, ayi bemeng a həm ekpe məng. Nuwa nwo anyi buto ni kuya nyi, zangi dəng kayang, azang beməng ahəm lilang ti kətsi nyi məng. ¹⁴Uvă ni upă, kutu akə ni kəkəm eyi otong apă ni uvă nyi, be məng a hēm lilang məng. Kətsi a həm məng. ¹⁵Ikpe hă Nuwa kyong, ¹⁶"Lu kemeng ni kuya nyi, omu, ogu andu, belim andu, eyi bogu beləm andu. ¹⁷De lu, ozu ayi ele yi unyang nyi lilang abe ele yimu ti kuya nyi lilang banun abe ele yi unyang nyi lilang abe ele yimu ti kuya nyi lilang banun nyi, ibi nyi, eyi abe esi yi kembər itsari, indi bamba ebin ti bata kayang nyi, bamba ebin amən ti bata kayang. ¹⁸Eke Nuwa lu kayang yi beləm angi ibung, ogu angi, bogu ni beləm angi ibung. ¹⁹Ozu ayi le yi unyang lilang, abe esi yi kembər, eyi banun lilang, eyi ozu ayi le yi kembər eri, utu ibi, nyin si kuya nyi pa. ²⁰Nuwa ne bi kəzo ni Yawe. Ide ibi ayi zar zar beying eyi banun abe zar zar beying ke ide bung oho kəki ni kəzo nyi. ²¹Bagak beding nyi atən orub ni Yawe ke ilok korəp angi, "Ama esi ahang kətsi eye kong kəki ni ongi. Ayi katong ni orup angi esi abi esi ri inda buləm angi təng ahən. Esi ama ekəm ozu ayi owung kayang lilang utu awu ibung kong. ²²Utu awu kayang nyi ere, kekpeng akə oho, kekpeng ni kəbong, ebé ayi kəgya, uruga eyi otuga esi ezək kong.

Chapter 9

¹Ke Ikpe nda Nuwa yi beləm angi edəng, ke Ihă be kyong. "Nyi mba, nyi bin, ke nyi amən kayang. ²Ibi ayi ele yi unyang kayang lilang e ki bereng andu eyi isur andu ohu bi eyi banun kuké, eyi ozu owung ai ele ti kətsi kəta, eyi ikya kuho uga. Ede bi anda mu kubu. ³Ozu owung ayi re si ayi ele yi unyang ye si ala andu. Ereng fu ayi ama nda mu etəng etsi nyi. Ubang ama nda mu ozu lilang. ⁴Eke fu ekəp kəbi ei unyang angi kong - isi lok kəki beyeng ni kəbi. ⁵Eke ni beyeng andu, unyang awu ele t beyeng andu ama apu kəhon kəki angi. Kobu ni kəbi ama apu yi kobu ni ongi uying. Ama re lok kəki ni ami bong umba angi nyi, ama ebəb ozu ayi ibu eyi unyang awu nyi. ⁶Ongi ami esi obong ongi, esi ri obu ongi ayi atən akpa angi, kəki ere ba akəm ongi lu kəbər Ikpe. ⁷Andu, ba beləm, ke vé, amən kayang nyi si ubin keməng angi. ⁸Eke Ikpe lok ozu yi Nuwa eyi beləm angi, ⁹"Ayi anən, da atung! Ama anda undu umən anəm eyi mu eyi udong irim andu, ¹⁰Ke eyi ozu owung abe le yi mu, eyi banun, eyi ereng, eyi ozu ayi akəm ele olu kemən ni kuya nyi lilang, eyi akəm alu kayang nn lilang. ¹¹Inda nəng ama su yi undu umən anəm eyi mu, kyong esi ama ekəm kayang nəng eyi beməng eye kong." ¹²Ikpe kyong, "Ayi leng esi ură ni undu umən katang anəm eyi omu eyi ozu owung ayi eyi mu ele, eye utok ayi raba lilang. ¹³Ama ro tok mu ură ni utugong kəkpe inəng esi ură ni undu umən anəm eyi omu eyi kayang. ¹⁴Yi ba bu ayi ama esi de kotən aba ko utugon nyi o tok olu embe, ¹⁵ke ama amang arung undu umən anəm, katang anəm eyi omu eye ozu ayi le le yi unyang lilang. Beməng esi amən enəng ekəm inyang ti bata kayang nəng eye kong. ¹⁶Utungok nyi ele kuké ke ama azang kə ma amang arung undu umən anəm eyi ozu owung kayang ayi kayang nəng lilang. ¹⁷Ke Ikpe lok ozu eyi Nuwa, kyong "Ayi leng esi ură imang arung katang anəm eyi ozu lilang ni kayang neng. ¹⁸Beləm ni Nuwa abe o lu keməng kuya nyi besi Shem, Ham, Jafet. Ham isi abba ni Kannan. ¹⁹Abe bara nyi be si belə Nuwa, abe nəng nyi kayang lilang egbəm ti bata kayang nəng. ²⁰Nuwa si ongi buwo, ke ile yi otsi ozu ni etsi. ²¹Ile yi usim ni igyu etsi ni. Ke imgba ehəm ni etsi nyi dər ke izən. Ina bula utən kəbeng kekpe angi. ²²Ke Ham abba ni Kannan, zang utən kəbeng ni abba angi ke ine hă bamba angi bapă kayang. ²³Ke Shem eyi Jafet ede otər abak ne kəb zing abba ibi egi kəho kəho ne kəpzəng utən kəbong abba ibi. ²⁴Ayi Nuwa vən bula wumgba angi nying. erung ozu ayi idung angi uləm bu yi mi ²⁵Ikyong, "Kuhang hu mu Kannan. Omu hu si upi ni bepi bamba andu, ke Kanna hu si upi angi. ²⁶Ikyong, "Yawe, Ikpe ni Shem, fa urak, eye Kannan si upi angi. ²⁷Ikpe hu Kətsi ni Jafet kər si kəga. Ke iba kəm kekpe angi yi Shem. Ke Kennan si upi angi. ²⁸Irəm ayi ozu beməng nyi akpă məng. Nuwa ibu iggi buvă bura eyi akəm apă eyi kur. ²⁹Ke itu ni Nuwa lilang esi iggi buvă butong enzi eyi akəm apă eyi kur, ke iku.

Chapter 10Abe leng esi utok beləm Nuwa, be si Shem, Ham, eyi Jafet. Beləm abe amba irəm ni ayi beməng amən kəb ezəng kayang lilang.

²Beləm ni Jafet be si Goma, Magog, Javan, Tubal, Meshek, eyi Tiras. ³Beləm ni Goma esi Ashikenaz, Rifat, eyi Togama. Beləm ni Java si Elisha, Tarshis, Kittiti, eyi Dodanən. ⁵Abe esi abe ana undu uho rukun eye edəng ti etsi ibi, eyi eyi yi undu kehən angi, utu awu aka bi ele, be si irəm ibi. ⁶Beləm ni Ham bes si Kush, Mizraim, Put, eyi Kanna. ⁷Beləm ni Kush be esi Seba, Havila, Sabta, Raama, eyi Sabteka. Beləm ni Raama esi Sheba eyi Dodan. ⁸Kush iba si abba ni Nimrod, ami ba si ongi igang kayang nəng. ⁹Isi itatu uga obər ni Yawe. Ke ehé ayi bo kyong, "Ereng Nimrod ongi itatu ukyo obər Yawe. ¹⁰Kətsi kətabər kəkəyo kədəng ibi esi Babilon, Uruk, Akkad, eyi Kalne, ti kətsi ni shinar. ¹¹Esi ti kətsi akə nyi enyin dəng Asiriya ine hu kehən Nineve, Rehobot Ir, Kala, ¹²eyi Resen, ake ele katang ni Nineve eyi Kala. Ke si Kehən kəkəyo mbe. ¹³Mizraim hu si abba ni Ludites, besi Anamites nyi, Lelabites nyi, Naftuhite nyi, ¹⁴Patrusites, nyi, Kasluhites. ¹⁵Kanna si abba ni Sidon, idung kətabər, eyi Helt, ¹⁶Ke ba aba si Jebusat nyi, Amorites nyi, Girgashites nyi. ¹⁷Hivites nyi, Arkites nyi, Sinites nyi. ¹⁸Arvadites nyi, Zemarites nyi, eyi Hamatites nyi. Irəm angi aka ni kananat be ezeng kətsi lilang. ¹⁹Olugbang edən kə Sidon, ti ukpā awu esi edəng kə Gerar, olugbang edəng kə Gaza, ke beying edəng kə Sodom, Gomora, Adma, eyi Zeboyim, olugban edəng Lasha. ²⁰Abe leng esi beləm ni Ham ti aka ibi eyi indu ahən ibi, eyi etsi ibi eyi anyin ibi. ²¹Shem tang le yi beləm angi, umba okəb ni Jafet. Shem təng isi abba uga ni bāngi Eber lilang. ²²Beləm ni shem be si Elam, Arfazad, Lud eyi Aram. ²³Beləm be si Uz, Geter, eyi Meshek. ²⁴Arfazad isi abba ni Shela, ke Shela isi abba ni Eber. ²⁵Eber le yi beləm bapā kədən ni uying esi Peleg, kəki ere itu angi kayang aha keki keki məng. Kədən umba angi esi Joktan. ²⁶Joktan si abba ni Almodad, Shelef, Hazarmaveth, Jera, ²⁷Hadora, Uzal, Dikla ²⁸Obal, Ahimael, Sheba, ²⁹Ofər, Havila, eyi Jobab. Abe leng esi beləm ni Joktan. ³⁰Uke ibi akəm kə Mesha, olugbang edəng kəki kehən ni eggi uru. ³¹Beləm ni Shem, ti aka ibi eyi indu kehən ibi, ti kətsi ibi, si ri ti urəm ibi. Abe leng esi aka ni bodung Nuwa, tu uhā ni kəmba ibi, ke eyi urəm ibi abe arak dəng ti kayang lilang irəm ni ayi beməng amən sing kayang lilang.

Chapter 11

¹Dang kayang lilang olok undu uting mbe ²Ayi be si kegei uru aba, ba ta iyak kivang kitsi ni shina eke ba na agya embe. ³Be zi bata okyung "nyi ba, da ta bumbi ekedo luk zizang." ba ta bombi okyang esii okyoei tar eveng cimiy eyi ira. ⁴Bo kyong "nyi ba, eke de mbyə kehen idi eyi ketəm kukyə aki kiki ngyə ayakni kakpa ikpe, eke da fakiden embe. Ayi akya do bo eneng tig, d rak evər kitsi ni kayang lilang." ⁵Eneng yawe kyu ba zang kehen nyi eyi ketəm kukyə aki utok ni adam embi. ⁶Yawe ha kyong, nyi "zangi be si ongyə utin eyi undu kehn uting eke ba yər obu eneng, kekpeng sang eneng kizu esi ayik bi obu kon. ⁷Nyi kyu ba eke di ni hu undu kehen ibi eyeng, eke esi bo wok botu kong." ⁸Ere eneng Yawe hu bi rak vər kitsi ni kayang ke be si kehen ubi ya apa embe. ⁹Ere eneng, be ziki Babel, kik ere esi embe anyi yawe yeng indu kayang lilang eyi ye esi embe ayi yawe rak bi vər kitsi lilang. ¹⁰Eneng esi udong ni shem. Shem le igyi akim otung, i si abba ni Apax irim igyə ayi bemeng ameng. ¹¹Shem le igyə bova botong lang iti mba Apex. I sim mba belim banyalim eyi belige. ¹²Afaza le igyə kekəm eyi otong ayi i mba shela. ¹³Irim ayi Afaza mba Shela meng ile igyə akim otong eyi ara lang iti mba belim banyalim eyi balige. ¹⁴Kige aki Shhela le igyi kekem eyi imba Eba. ¹⁵She sim le igyi akim enzi eyi ara lang iti mba Ebe. I sim mba belim banyalim eyi belige. ¹⁶Kigeaki Ebe le igi kekim eyi kuru, lang mbe Pele. ¹⁷Eba le igi bova bonzi eyi ari irim ayi imba Pele. Lang iti mba belim bnyalim eyi belige. ¹⁸Kige aki Pele le igi kekim eyi kuru, imba Reu. ¹⁹Pele leigi bova bopa eyi atong eni irim ai imba Reu. Lang iti mba belim banyalim eyi belige. ²⁰Kige aki Reu le igi kekim eyi apa, imba Seruk. ²¹Reu le igi bova bopa irim ayi imba Seruk. Lang iti mba belim banyalim eyi belige. ²²Kigi aki Seruk le igi kekim eyi kuru, imb Naho. ²³Seruk le igi bova bopa irim ayi imba Naho, isim Mba banyalim eyi belige. ²⁴Kigi aki Naho le igi kekimeyi otongenzi, imba Tera. ²⁵Naho le igi kiva kiting eyi kuru eyi otong enzi irim ayi imba Tera. Isim ba mba belem banyalim eyi belige. ²⁶Irim ayi Tera le igi akim ara eyi kuru, imba Abram, Naho, eyi Haran. ²⁷Eneng esi udong ni Tera. Tera mba Abram, Naho eyi Haran, ke Haran mba Lot. ²⁸Haran ku egi abba ngyə ni kitsi kimba, ki ur aki ni kaldyan. ²⁹Abram eyi Naho ba ku bakib. kidin ni ogu Abram esi Seri esi eyi ogu Naho kiden ngyə esi Milka idung i Haran, ami si abba ni Milka eyi Iska. ³⁰Indang Seri lekikpər; i mba idung kong. ³¹Tera de Idung ngyə Abram, Lot idung idung ngyə Haran, eyi Seri ogu idung ngyə Abram, ba nyin si ur aki ni Kaldean, eding kitsi ni kana. Eka ba ba i Haran aba le Embe. ³²Tera le igi bova bupa eyi otong i tk ku ki Haran.

Chapter 12

¹Indang Yawe ha Abram kyong, "Ayin si kehen ndu pa, eyi bolu ndu, yi agyi abba nudu ding ti kitsi ama otok mu.

²Ama ahu mu esi abba ni irim, eke ama etsi mu, bangyā arung kidən ndu evər, ule bokun. ³Ama etsi bangyā abe etsi omu, eke ongyā esi azang ezən mu humi kuhan. Esi utəng ndu kayang lilang afa bukun." ⁴Abram ayin, obu utu awu Yawe ha mi, eke Lot, yi mi ding Abram le egi akim ara kigi aki enyin Haran. ⁵Abram de Seri eyi Lot edung umba ngi, ba nyin eyi kezun ibi eyi bulu ngi lilang anyin ki Haran. Ba re ding kitsi ni kana, eke ba ba kitsi ni katsi ni kana. ⁶Abram zeng lu kitsi ni Sekem, eding ki oak ni more. Ti kige akinyi bangi kanani ehe kitsi ngi. ⁷Yawe tok angi obər Abram, kyong, "Ama ede kitsi ning and udong ndu." Kiluk akinyi Abram mbi kizu ni Yawe, ami tok angi. ⁸Enyin hu ding kegi uru ni kehen utik ni Betel, iyak ayi nyi ekim kekpe, eyi Betel esi eding ke zin uru, eyi Ai esi edig kgi uru. kiluk aki nyi i mbi kizo anda yawe eke be ze kiden Yawe eke be ze kiden Yawe embe. ⁹Eke Abram anyin ofu re ding ki Negev. ¹⁰Boyung ele kitsi nyi, eke Abram si kyu eding ki Jip ne le embe, kiki ere bonyong ti kitsi nyi obu. ¹¹Ayi iri anduk onyong Ijip, i si ha ogu ngi Serikyong, "Zang" omu orib ekem. ¹²Kekpang aki be sa zang mu, ba ha kyong ining esi ogu nim, eke bo bog esi omu apa. ¹³Tung kyong omu esi ogu nim kong eke agbn olu unyang nim utən ndu. ¹⁴Kige aki Abrahamne kin ki Jip eneng belim Ijip ba zang seri erib bi ekim. ¹⁵Ayi idung udəg elige zang mi eneng i tu mi nda Fero, eke ba ku mi eding kagya Fero. ¹⁶Fero hu Abram zizing mbe Utən ngi, eke inda Abram i atā eyi kindak, kəkəm kəvər eyi idung atəm elige, kəkəm kəmbi, eyi kekurnyang. ¹⁷Eke Yawe de bokyuk ta Fero eyi belim ngi kiki ni Seri ogu Abram. ¹⁸Fero zi Abram, i bib mi kyong, "ere bu ke ubu ama eneng ra, ere bueke uha ama kyong is ogu ndu kong ra. ¹⁹Ere bu ke uha kyong is umba ndu elige, eke ama ku mi ra, Ere eneng eleng si ogu ndu. Hu mi, eke anyin dig amdu." ²⁰Eke Fero nda undu kiki ngi, ke ba tar mi anyin eyi ogu liang eyi avim ngi.

Chapter 13

¹Eneng Abram nyin Ijip si hu eding ki Negev, ami yi ogu ngi, eyi ozu ngi ayi elu eyi yi. Lot yi mi ding ting. ²Indang Abram hu si ongi kəvən ni ering, ni silva, eyi ni gol. ³Enyin ki Negev si ding ki Betel, kiluk aki kekpe ngi ele embe kitabər, ukikatang ni Betel eyi Ai. ⁴I ding iyak ayi imbi kəzo ke kəb. Eleng izi kidən ni Yawe. ⁵Lot ami yi Abram, esi elu yi re bokpe ering eyi bukpe. ⁶Kitsi nyi ohun bi eyi ering ibi kong, kiki ere ke zun ele aga mbe uu wu esi bele ubi arung kong. ⁷Ayak eye iwa katang ni bokpe ering ni Abram eyi bokpe erig ni Lot. Bangi Kana eyi bangi Perizat ele ti kitsi nyi. ⁸Ere eneng Abram ha Lot kyong, "iwa kyatig katang ni egi omu eyi katang ni bokpe ring nim eyi bokpe ering ndu, ig ahin adi esi kika kiting. ⁹kitsi ning lilang ele kubu ndu kong? ni ya de andu. usi ding evər, ama eding etung. Ra usi ding evər. ¹⁰Ere eneng Lot epu egi ata kivər ding, eke i zang kitsi ni Jada ele kuyim evər iyak eding ki zoa, ele erəng ozo Yawe, erəng kitsi ni Ijip. Ining obu lag Yawe ti gyo Sodom eyi Gomora. ¹¹Eke Lot tseng de kitsi ni Joda ke isi ding kegi urum eke bodu arak yi botu. ¹²Abram le kitsi ni kanan, eke Lot le katang ni ahin ayi okyo. ekem kekpe ngi ede eding ki sodom. ¹³Indag eneng banyalim abe ki Sodom esi bangi babi obər Yawe. ¹⁴Yawe ha Abram irim ayi Lot anyin eding Məng, okyongi, kiluk aki uyir embe apu egi ding evər eyi etung eyi Kegi uru esi yi Kezun uru. ¹⁵Kitsi aki Uzang eleng lilang, ama de andu mu eyi udong ndu uməng kigi. ¹⁶Ama anda udong ndu ebin erəng ira isari arong məng inyi ikyong udong ndu arung. ¹⁷Ndip anyin, ke si zang kisi eyi bazing ni jitsi eke ma ede ande mu. ¹⁸Abram aku bukpe ngi aba akim Oak ni mamrə, aki le ki Hibron, kiluk aki nyi imbi kizo nda Yawe.

Chapter 14

¹Aba kige ni Amrafel, udəng okyo ni Shina, Arok, Udəng Okyo ni Elasa, Kedolaome, Udəng ukyo ni Elam, eyi Tidal, udəng ukyo ni Goyim. ²Okyong ba ku uma eyi Bera udəng ukyo ni Sodom, Bisha udəng ukyo ni Gomora, ahinab, udəng ni Zeboyim, eyi Udəng Ukyo ni Bela (be zi kidən ngi Zoa)³Irim ining bedəng botong ekin kivant ni Sidim (be zi ki uho bomwa) ⁴Igi kuru eyi ipa ba tim atəm anda kedolaoma, ugi ukur eyi upe ngi ba yir agban kekə. ⁵Ni ugi ukur eyi enzi, kedolama eyi bedəng abe le onyong ngi aba ku eyi Refam aki ni Astero kanem, zuzi ni Ham, Emit ni shave Kiratam, ⁶Horit aki le kəhən kukə ni Sei, ele kəra eyi El pran, aki le onyong ni kitsi kəhəm. ⁷Be zim saba Enmamipat (be esi ezi ki kadəsh), ba lyi uma evər ahən ni Amaliki, esi yi Amorit abe le ki Hazezon Tama. ⁸Eke udəng ni Sodom, udəng ni Gomora, udəng ni Adma Udəng ni Zeboyim, eyi udəng ni Bela (esi zi mi Zoa) bakəm etu uma olu eding kivant ni sidim ⁹ana ku eyi kedolama, Udəng ni Elam, Tidal Udəng ni Goyim, Amrofel, Udəng ni Shina, Arok, Udəng ni Elasa, bedəng benzi aku eyi bi¹⁰Indang kivant ni Sidim evər eyi oku kemgbi, ayi udəng ni Sodom eyi Gomora eki ayin, ba ku kyu embe. Abe ering eki atsu ti eki ahən. ¹¹Ere eneng, bedəng nyi aku anyin avimni Sodom eyi Gomora eyi avim etəm ibi eyi ayin eding ibi. ¹²Kiga aki ba nyin be de Lot idung umba ni Abra le ki Sodom, at bu obər eyi kəzun ngi lilang¹³Uting ami eki olu iba ha Abram ami ni Hibru. I re lekitin otsi aki si ni mamri,ongi Amorit, ami si uba ni Eskol eyi Ane, abe ele ubi eyi Abram. ¹⁴Kige aki Abram wok kyong bangi uma ohu ede bulu ngi, i de bangi uma ngi abe i Ze alu ni uma bova bora eyi kur eyi otong ara aku bi de ding ki Dan. ¹⁵Inda bangi ngi evər bi utuga, eyi beləm atəm ngi, ke ba ku bi ede ding ki Hoba,aki ele evər ni Damasko. ¹⁶Eke i hu kezun nyi lilang isim hu bulu ngi lilang, Lot eyi avim ngi esi eyi bakəb eyi banyaləm¹⁷Irim ayi Abram alyi uma si kedolama eyi bedəng abe ele yi mi, udəng ni sodom anyi ding eding na fa mi kivant ni Shavə (be ziki udəng kivant) ¹⁸Malkizedek, udəng ni salem, i de bred eyi umgba. I si udəng agya ni ikpe ami obu lilang¹⁹Inda mi undu udəng okyong, ikpe ami bu lilang itsi Abram, ami ekəm kukyə eyi kitən. ²⁰Eding esi ni ikpe ami abu lilang²¹Udəng ni Sodom ha Abram okyong," nda ama bangi nyi, eke de avim nyi ding andu." ²²Abram si ha udəng ni Sodom nyi kyong, "ama ku obu atsu otok yawe, ikpe ami obo lilang, ami ekəm kukə eyi kiten ²³Okyong esi ama ede bukya, Akpa aba ilək, re kizu aki esi kandu, eke esi uha kyong esi omu bu ama si ongi kiən kong. ²⁴Isi ama ede kizu keki kong ohun re aki idung unyalim alyi eyi kapu bangi abe eding yi ama. Ane, Eskol, eyi mamre ede kezun ibi."

Chapter 15

¹Irim ni ozu neng Yawe lok yi Abram ni kulum,kyong, "Ufu ki bereng kong, Abram! ama si ukipzeng ndu ey kubu atəm ndu." ²Abram bəb kyong, "itsi yawe, ere aki unda ama ayi ama mba edu kong, ke idung etəm ami he yim esi Eliza ni. Damako ra" ³Abram kyong ayi unda ama idung mæng kongi idung agyal nim i na kiha agya nim. ⁴Azang kilang yawe aha mi kyong "Awu ning esi i na kiha agya king, eke ami isi ni beyeng ndu aba i na kiha agya ndu." ⁵Eke i de mi lu ba kayang, Okyong, apu egi hu kakə, eke kyong ubin ekər nyi, usi kyong yi arung mæng" esi utu awu udong aga. ⁶Isi su eyi yawe,ikyong mi katang bangi kenang. ⁷I ha mi kyong ama si Yawe ami de mu anyin ur ni kaldean, anda mu kitsi ning eke olyi ki" ⁸Ibeb kyong,"itsi yawe, " ama esi ere arung kyong malyi ki ra⁹Eke i ha mi kyong, undam kodung kindak ni igi ira, Emən kimbi ni igi ira, itā ni igi ira itoho, kodung ni itoho agya ¹⁰i de ozu ning lilang yi ba nda mi, i ka mən yi eying apa, ke i de eting ayi alu ukpa isi de ayi alu ukpa, Eka ihu enun nyi aha kong ¹¹Kige aki banun abe ere arak ibi okyo aba ni ahəm ibi nyi etər bi anyin eding.¹²Ayi uru ekin, Abra kin bula, azang, kivə aki ohu bereng ekip mi. ¹³Eke yawe si lok yi Abram kyong, "kige ra ba ayi udong ndu aba ekən ti kitsi aki esi kibi kong, eke be si be pi eyi be tsim bi kebər igi bova bonzi¹⁴Ama olok urum nyi awu ohu be bepi ikpe, irim ni inyi bo lu anyin kezun kikyo mbe. ¹⁵Eke be na fa babba ibi eyi bokun, ke omu okəb akəb uti ku. ¹⁶Kuzing ni unzi esi aba aməng eye, kiki ere abi ni Amorit ohun mæng kong."¹⁷Kige aki uru ikpe eke utu esi ekip mæng,"azang, be zin ula eyi kamin ula oluk ezeng. ¹⁸Kutu aki nyi yawe mən undu eyi Abram, Okyung, "amade kitsi ning anda udong ndu, ede kuho Egyp eding kuho uga ni Euftrat ¹⁹Bangi kenit,bngi kenizit, kadmoni, ²⁰bangi Hitit, bangi Perizit, bangi Refat, ²¹bangi Amorit, bangi kanan, bangi Gigasit, eyi bangi Jebusit."

Chapter 16

¹Sera, isi ogu ni Abram, ake Sera amba belim anda Abram kong, ke Sera le yi idung kuhe omi kidin angi Haga isi idung elige undu Egypt. ²Ke Sera hä tok Abram kyong, "Zang indaning ayi Yawe anda ama belim kong. Ama ronung mu ding ni de idung kuhe anim apu. Käying ama afa belim obu angi." Ke Abram da atung wok kilang ni Sera ayi I lok. ³Esi irim ayi Abram anyin si kətsi ni Kana pa ke kemeng igyi kur lang Sera ogu ni Abram de Haga idung kuhe angi anda ima angi Abram kyong ide aku. ⁵Ke Sera si hä Abram kyong, "Ama bu kuda aki eleng kəki andu. Ama de idung kuhe nim elige nda mu, ayi erung kyong kembər ekin meng, ere zang ama egé uzezin. Yawe si ami I lok ikpe katang anim eyi mi." ⁶Eke Abram olok yi Sera kyong, "Zang eleng si idung kuhe andu elige ele utən ni kazak andu, omu bu akə uzan indi arib mu." Eke Sera tok mi ula, ke iki anying kubu angi ⁷Ulim Ikpe ni Yawe na fa mi iyak bemeng ibing kilok kitsi kehen iyak ayi itsi ra bemeng akyateng embe, ibing nyi oro kyu ben uken. ⁸I lok yi Haga kyong, "Haga, idung kuhe Sera, omu si ere ba ke omu re ding ere." Ke I hä kyong, "Ama ki anying kubu ni ayi kuhe anim Sera." ⁹Ulim Ikpe ni Yawe nyi hä mi kyong, "Si irim ding kubu ni ayi kuhe andu ke na kəki isari yi mi." ¹⁰Ke ulim Ikpe ni Yawe hä tok mi kyong, "Ama anda m uvä eyi utok andu lilang, eke ndi nyi bin esi bokyon nyi arung kong." ¹¹Ulim Ikpe ni Yawe esi hä tok mi kyong, "Ke uhu kembər umba idung otu kidin angi Ishmail, kəki ere Yawe owok ikpon andu. ¹²I ba le kek mbe eyi bangi. Ishong akyating katang angi eyi bangi. I ra fa bangi ke bangi lilang ara fa mi." ¹³Ke inda Yawe ami lok ozu yi mi kidin kyong, "Omu esi Ikpe nyi ami kahu ama," I lok ni, "Ayi ama si zang igi ekpər aning inda eye irim ayi inda mən ra." ¹⁴Erening be zi kə ku bemeng nyi kyong Beer Lahai Roi, bemeng nyi le katən ni Kadeh ayi Bered. ¹⁵Haga mber idung anda Abram, ke Abram tu idung angi nyi kidin, Ismael. ¹⁶Abram le yi Igyi akəm enzə eyi otong käying ayi Haga mba Ismael anda Abram.

Chapter 17

Ayi Abram le igyi akem enzi yi kur yi otong enzi, Yawe de angi tok Abram ke I lok yi mi kyong, ama si Ikpe ami bu lilang. Amu si obər anim zar zar. ²Ening ama su undu umən katən anim yi mu, ama anda nyin nyi bən aga mbe. ³Abram de kəki angi kəp itsari ke Ikpe ta ahā yi mi, kyong, ⁴"Esi ni anim, undu umən nim ele yi mu. Omu si abba ni irim bangi lilang. ⁵Kidin andu esi Abram eye kong, ke be zi mu Abraham ni ayi ama tsen mu abba ni irim bangi lilang. ⁶Ama anda mu umba belim baga ke ama anda mu una kehen, ake ba namu kedəng. ⁷Ama de undu umən alu katang nim yi mu eyi utok andu abe raba, eyi udong angi ni umənkigi, eke ama Ikpe ama le Ikpe ndu yi udong awu raba irim ndu. ⁸Ama aba de kitsi nyi ake ule anda mu eyi udong ndu abe raba irim andu, lilang kitsi ni Kana, ama de anda mu ni umənkigi, ake ama aba esi Ikpe ibi." ⁹Ening Ikpe olok yi Abram, kyong "Ayi si omu esi keng uhu undu umən anim alu, omu yi udong andu eyi otok andu abe aba irim ndu. ¹⁰Ining si undu umən anim, ayi esi keng ele katang nim eyi mu ke esi eyi udong au raba irim andu: Lilang banyaləm abe le katang nyi esi keng ba ta be kamang. ¹¹Esi keng ba ta mu kamang ni kakpa anim yi mu. ¹²Lilang belim banyaləm abe ni iggi tong ira esi keng ba ta be kamang, lilang bangi ni otok nyi ekən abe ba amba ti kihak agya nyi eyi abe ba gya yi anang kubu ekin abe esi ni udong andu kong. ¹³Ami ba mba ni kihak agya ndu eyi ami ba gya yi anan esi keng ba ta be kamang lang undu mən anim a ti le ni umənkigi. ¹⁴Idung unyaləm ami kya ku ta kamang ting bu nwo mi olu katang bangi ngi ebeb undu mən anim məng." ¹⁵Ikpe hā Abraham kyong, "Ayi Serai esi ogu undu, fu zi mi Sarai eye kong ke zi me Sera. ¹⁶Ama nda me eding ke ama nda mu indu unyaləm utin angi." Ama anda mi eding, ke emi aba si ayi ni irim bangi lilang. Bedəng bangi esi obu angi aba." ¹⁷Ke Abraham kəp kekpər angi itsari, ke igya ikyā, ke ilok korip ngi kyong utu awu zi ke bamba idung anda ongi ami le yi igyi kivā kiting ra. Utu awu arung ayi Sera, le yi igyi akəm enzi yi kur amba idung ra. ¹⁸Abraham hā yi Ikpe kyong, idung anim Ismael iyi mu ele! ¹⁹Ikpe si iye, ke I hā kyong Sera ogu angi i mba idung, ke utu kidin ngi Azik. Ama emən undu eyi mi ke esi undu mən umənkigi ni utong awu aba irim ngi. ²⁰Esi ni Ishmel, ama wok mi məng. Ening ama anda mi eding ke ama anda mi imba mən kayang. I ba si abba ni bedəng, ke ama anda me aba si ongi okyo ni irim. ²¹Eke undu umən ni aba ele kəki Izik, idung ami Sera I ba nda mu ti kekpəng akə leng kigyi irim." ²²Ayi I ta hā yi mi kpe, Ikpe ra fa Abraham. ²³Ke Abraham ku idung ngi Ishmel, eyi abe ba mba ti kahak agya, eyi lilang abe ba gya yi anang, lilang belem banyalem katang ni belem Abraham, abe ta kamang ni kakpa etu ti kutu akə nyi, Ikpe hā tok mi. ²⁴Abraham le yi igyi akəm enzi eyi kur yi otong enzi ayi I ta kamang angi. Ismel idung angi le yi igyi kur yi ara ayi I ta kamang angi. ²⁶Ti kutu kiting akə nyi Abraham yi idung angi Ismel ta kamang yi mi, eyi abe ba mba ti kihak agya angi eyi ekin abe ba gya yi anam.

Chapter 18

¹Yawe de angi tok Abraham kätin ugok ni kehen Mamre, ayi I le undu kesapu ovunga nyi. ²I zan egi hun kukye ening, kekpen akə nyi I zan bangi bara yər obər ngi, ayi i zang be, i lu unya be ake i fa be undu kekpe ke i kep itsari. ³I hə kyong, "Itsi anim, ama fa kəki kedəng obər ndu, ama ro nung fu si idung etim andu apa kong." ⁴Nda ama bemeng, me mgbe ezung eyi etu anim ekə me tim kəhuk kiting otsi. ⁵Ma nda mu ala olyi eke ufa kazak etu andu la ute eding, kəki ayi u ba obu ni idung etim andu. Bosu yi mi kyong, "Bu utu ayi uhä." ⁶Ke Abraham si irim ra fa Sera kekpe, ke I hə mi kyong ka bumu ta bukər ekə ubu buredi." ⁷Ke Abraham lunya ro hu kodung kidak aki kikyong ba de nda idung etim nyi, kyong etim mi ekin embe. ⁸I de bekyeng emi kendak abe uhun kipkip eyi ibi kendak ayi botu eyi ala ayi ba tim na nda beləm etim nyi, kitən otsi ke ba lyi. ⁹Be beb mi kyong, "Ogu ndu Sera le ere ra." I si hə kyong, "I le kekpe." ¹⁰I kyong "Ama esi irim ba kige uvä aba zang ayi ogu ndu Sera I mba idung." Sera le undu kesapu kerim ibi ra wok ozu ayi be rolok. ¹¹Indang Abraham yi Sera bokeb ohu be mæng, ke Sera igyi akpə esi utu awu imba beləm eye kong. ¹²Ening Sera gya angi Ikye, si lok angi bo lok kyong, irim ayi ama yi ima anim ahən mæng, adi a fa zang nyi ere ra." ¹³Yawe hə tok Abraham kyong, "Abang akə Sera I gya ikye a hə kyong emi I ba mba idung ayi emi hen mən ra." ¹⁴Kizu keki agbang obu Yawe ra. Ti kigye akə ama lu, I da uvä, ama si irim aba obu ndu. Ti kige aki leng kigyirim Sera lu eyi idung." ¹⁵Ening Serah tung ke I hə kyong, "Ama gya ikye kong, "Ke esi bereng hu mi. Ke i kyong, "Iye u gya ikye." ¹⁶Ening bangi nyi anyin zang egi okyu ding ke Sodom. Ke Abraham kubi ra lu ukən. ¹⁷Eke Yawe beb kyong, "Ama atän Abraham ozu ayi ama ri mæng mo bu ra. ¹⁸Ayi Abraham obər eleng i ba si ongi ukyong ni irim bangi, ke lilang irim bangi ni kayang aba fa ogben lu ra. ¹⁹Ama tseng mi endi I ze beləm ngi eyi kəhak agya angi utu awu be ben Yawe irim ayi emi esi kyating mæng, be tsi kenung obu zizing, akə indi Yawe aba nda Abraham kizu akə I hə. ²⁰Ke Yawe hə kyong, ikpok aga ayi bokpok eleng esi kəki abi ni Sodom eyi Gomara ayi bobu obu, ²¹Ama kyu edəng ara zang ikpok nyi eyi me ro wok, keying bobu yi kavang. Akyating ma rung." ²²Ke bangi nyi esi irim embe edəng ke Sodom ke Abraham le kpər embe yi Yawe. ²³Ening Abraham kər mi kunyong ke i hə mi kyong, "amu uza anyin kenung ayi abi ra. ²⁴Ayi erening, esi fa bangi abe ni kenung akəm apä eyi kur, ugyo kehen nyi ra u si ki apa kəkə ni abe ni kenung. ²⁵Ening ele kubu andu utu awu u si hə kyong ubong abe ni kenung eyi abe ni abi obu eke ndi uhu abe ni kenung re utu awu uhu abe ni abi, ele re obu andu! Bulok ikpe ni kayang esi bo bu ozu ayi vang embe kong. ²⁶Yawe kyong, "Ayi ama si afa bangi akəm apä eyi kur abe ni kenung kehen ni Sodom, ama kepezing iyak nyi lilang kəki ibi." ²⁷Abraham si su ke i kyong, "Zang, idang ama so su mæng kyong ama ta ahä eyi itsi enim, ti ayi ama si itsi eyi otong mbe ting ahen! ²⁸Ke ma kya ku fa ohun bangi abe ele akəm apä yi kur ni kenung kong re. Omu aba kəm kehen nyi lilang kəkə ni botong abe ereng." Ke ihä kyong, "Ama esi me kəm be kong ayi ama si afa akəm apä yi otong." ²⁹I lok yi mi eye ye kyong, "Eyi ama si fa akəm apa mbe re." I si su mi kyong, "Ama esi mo bu eyi kəki ni bangi akəm apa kong." ³⁰I lok yi mi kyong nyi fa tsu orup kong, itsi, ama hə kəve. kəying kekəm eyi kur eyi otong esi ele embeng ere." I si su yi be kyong, ama si me kəm be kong ayi ama si fa kekəm yi kur embe." ³¹I kyong zang idang, ama su mæng kyong ama ta hə yi itsi! Ayik ahen da fa kekən embe." I si su be kyong, "Ama si me kəm be kong kəki ni abe kekəm." ³²I kyong, "Ama ro nung mu, Itsi, fa tsu orup kong, ke ama lok kəve akə eleng ni kəhun. Kəying ba fa kur embe, Ke i hə kyong "Ama si me kəm bi kong kəki ni abe kur." ³³Yawe pu kobi anying ding angi irim ayi I ta kekpe ahä angi yi Abraham ke Abraham si irim ding kagya.

Chapter 19

¹Ulim etim Ikpe bapā baba ki Sodom urukpe, ke Lot kéli undu kəya Sodom. Kə Lot zang be, anyin ra fa be, ke i de kekpər kəp itsari. ²I kyong, "Ama re nong nyi bangyi obər enim, mi re nung kyong nyi zeng kyin deng kagya ne idung etim enyi, nyi tsa embe utuga ning, endi nyi mgbe ezən enyi. Ke nye tuk anyin kizər eding inyi." Be si hā mi kyong, "Iye, utuga ning da tsa opi." Eke i nung be kur obu, akə ndi be yi mi edeng kagya angi. I etim ala lu be eyi buredi ke ba lyi. ⁴Ke kekpe akə baba ba na tsari, bangi kehen ni Sodom nyi ba ta agyi nyi kivədeng, lilang beləm etin eyi bodung bakeb eyi bangi kehen nyi lilang. ⁵Be zi Lot, ke be beb mi kyong, "Bangi nyi abe ba obu andu utu uga ning be le ere. de be lu endi akə da rung be." ⁶Ke Lot lu deng kəsapu ro hu opu huk ta angyi kayan eyi bangi kehen nyi. ⁷I hā kyong, "Ama ro nung nyi, bamba nim, nyi fu bu abi ayi eleng kong. ⁸Zang, ama lu yi belim belige abe arung unyaləm mæng kong. Ama ro nung nyi, me de be olu aba nda nyi, endi nyi bu eyi be kizu aki rəb nyi. Endi nyi fu bu bangyi abe leng kizu kong, kiki ere be aba ti kibər ni kirak ketim anim." ⁹Be si lok kyong, "Hu gyak!" Ba lok kyong, "Ami eleng i ba ekin mbe, eke idang i si kilok ikpe idi mæng! Idang de bu eyi mu abeb obu abe." Be tu awu nyi ham be, ami Lot, eye be kər aba unyong endi ba ba beb opu nyi. ¹⁰Eke bangi nyi apa kubu evər Lot ekyin ketim ke bo hu opu akəm. ¹¹Ke ekyin ni Lot pu bangi nyi abe yər kisapu egyi, abe belim eyi bakəb lilang, ke etu ayik be ayi bere tsu apu kisapu. ¹²Ke bangi nyi beb Lot kyong, "Amu le yi ongi ndu ameng eya. Begi andu, Belim andu, eyi ongi omi kehin eleng,aku be lu anyin. ¹³Ade aba endi de beb iyak neng, keki ake ozu ayi ba lok kike angyi abər Yawe a dur kilang kiga mbe ke i tsen de ba de ba kəm ki. ¹⁴Ke Lot lu deng kayang na hā begyi angi ame mən undu kyong baku belim angi kyong, "Omu anyin aməng bukər, kəki ere Yawe ra pu gyo kehen neng nyi." Ke begyi angi zang reng ozu igyak mbe. ¹⁵Ayi ozur avā, ulim etim Ikpe onung Lot kyong, "Ku ogu andu eyi beləm andu abe belige bapā anyin ibak ni butsim kehen nyi esi a fa be kong. ¹⁶Eke i yek kpər embe akə awu nyi atip hu mi eyi ogu angi eyi beləm angi abe bapā kike ere egyikimbok ni Yawe ele kike angi. Ke ba ku be na lu kətok ni kehen nyi. ¹⁷Ayi ba ku be olu aba, awu omi katang abe mbe hā me kyong, "Lu unya diding fa pu egyi kirim ra re yər kilok aki kong. Kyi diding kəki kehen ake be fu bong mu kong. ¹⁸Lot hā be kyong, "Eye, anyi bangi obər anim. ¹⁹Idung etim enyi fa kəki kideng obər enyi, ke nye atok ama eding aga mbe ayi nye agben unyang enim, eke ama esi ama ekyi ere den kəki kehen arung kong, keki ere ibak nyi afa ama eke mo ku azək mbe. ²⁰Zang, kehən aki kobər owo eleng ele unyong mbe yi ameng utu akyi ata embe arung, ke si ake kekər mbe ting. Si ndam me kyi ohung embe (ke si kekər mbe kong), unyang anim agbən embe ting." ²¹I ha mi kyong, "Yi avang embe, ama si osu eye, ehən ndi ama gbim kehen nyi aki u lok ting kong. Ndip anyin gigak! Kyi dəng embe, kəki ere esi mo bu kizu kakə kong, u re den embe lang." Ere ening, be zi kəding ni iyak nyi Zoar. ²³Kəkpäng akə Lot re den ki Zoar uru atsu meng. ²⁴Eke Yawe te ebé ula kyu ki Sodom eyi Gomorrah ula si kubu Yawe kakpā Ikpe kukyen okyu aba. ²⁵I gbəm ahən nyi, eyi avang, eyi bangyi ahen nyi lilang, eyi eləm ayi olu itsari lilang. ²⁶Eke ogu Lot, ami le kirim angyi, zang egyi ding kirim, eke i hu si kikyo bummā. ²⁷Abraham vin kezir pəm ke ideng iyak ayi i yir obər ni Yawe. ²⁸I zang igi kyu deng ki Sodom eyi Gomorrah eyi lilang ahen ayi ele kivant nyi lilang. I si egyi zang, bezeng re ndəp atsu ti kitsi ereng bezeng ni ula ukyo. Ke irəm ayi Ikpe kəm ahen ayi le kivant, Ikpe mangrung Abraham. I tse Lot lu katang ni ibak nyi kikipeng aki I kəm ahen ayi Lot le embe. Eke Lot anyin ki Zoar ho din eky ahen re lembe yi belim angyi belige abe bapā, kəki ayi i kyi bereng utu awu i le ki zoar. Eke i re le kivant, ami eyi beləm angyi abe bapā. ³¹Idung ami kitabər si ha ami uləm kyong, "Abba izi akəp meng, eye unyaləm omi kyating iyak ayi ami i na eyi adi utu ni bekeng kayang lilang. ³²Ba, da nda abba idi i mgba umgba awu agbang, eke da na eyi mi, endi da lu udong ni abba idi." ³³Ke ba nda abba ibi mgba umgba awu agbang utu uga nyi. Ke idung ami kitabər kyin dəng ra na yi abba angyi; abba angyi arung kikipeng aki i kyu na yi ayi enyin kong. ³⁴Kutu aki esi kəb idung ami kitabər si ha ami uləm kyong, "Da atung, ama yi abba nim ana ameng ilyi. Da nda mi i mgba umgba awu agbang utu uga neng eye eye, eke amu u kin ara na eyi mi, endi adi alu udong ni abba idi." ³⁵Eke ba nda abba ebe ana bula utuga nyi eye eye, ke ami uləm kin ra na yi mi. I rung kige kəkpeng aki i ba na yi ayi enyin kong. ³⁶Ke lilang belim ni Lot uhu kebər eyi abba ebi. ³⁷Idung ami okeb amba idung unyalim, ke e tu mi Moab. Ami si abba ni moabite nineng eleng. ³⁸Ami ulim mba idung unyalim teng, ke e tu kidin angyi Ben Ammi. Ami esi abba ni bangyi Ammon nineng eleng.

Chapter 20

¹Abraham si deng kitsi Nege, ake le katang Kadesh eyi Shur. I si akin ami ni le ki Gera. ²Abraham ta hã kãki ni ogu angi Sera, "Esi umba anim ilige." Ke Abimelek udeng ni Gera tse ne zi Sera ke i de mi aku. ³Eke Ikpe ba ta Abimelek ele utuga, ke i hã mi kyong, omu si kehem ongi kãki akeb nyi ami u de ku, kãki ere akeb nyi si ogu ongi. ⁴Indang Abimelek aba onyong angi ayi kong ke hã kyong, "Itsi omu obong bangi abe ni kenung ni irim ning nyi ting ra. ⁵Ami aha ama bulok angyi kong, 'I si ogu anim kong.' Ama bu ening ti bolib ni orup enim eyi atin ⁶Ke Ikpe hã tok me kele kyong, "Kavang, Ama ting erung kyong amu bu ineng kateng orup udeng andu, ke ama ting ma pa mu kisa eke u bu abi obær anim kong. Ere ening ama anda amu kisa endi u yak mi kong. ⁷Ere ening, de ogu awu nyi ra nda mi, kãki ere isi ongi izir. I bu aduwa anda mu, endi u le. Eke u kyating ede mi eding ting, arung kyong amu eyi lilang abe ele agya andu oku lilang kavang mbe." ⁸Ke Abimelek vin kizir pying ke i zi kæn belæm etim angyi lilang. I hã tok be ozu ayi eleng lilang, eke bangi nyi eki bereng. ⁹Ke Abimelek si zi Abraham ke i hã mi kyong, "Ening u bu zi ere. Ama bu mu ere kuda nyi, eke u gbæn kebi aki kikyo nda ama eyi kideng enim. U bu ama kizu aki apu u bu kong." ¹⁰Abimelek si hã Abraham kyong, "Ere anda mu bu aki eleng." ¹¹Abraham si hã mi kyong, "Ama mang kyong, 'Kavang mbe bereng Ikpe akya ting ameng, eke be bong ama kãki ni ogu anim.' ¹²Tang, i si umba anim ilige kavang mbe, idung ni abba anim, eke i si idung ni ayi enim kong; eke i hu si ogu anim. ¹³Kekpeng aki Ikpe anda ama si agya abba anim apa ke mi si ding eyak keki keki, ama hã mi kyong, 'keng u tok ama orup olu neng ayi u si ogu anim, 'I si umba anim unyalim.'" ¹⁴Eke Abimelek si de ita eyi kindak, eyi bepî angi banyalim eyi bakib, i ku be nda Abraham. Ke i de Sarah, ogu ni Abraham, nda mi aha. ¹⁵Abimelek hã kyong, "Zang, kitsi anim re. Na agya arak ayi arib mu." ¹⁶Ni Sarah i hã mi kyong, "Zang, ama nd umba andu unyalim kãba ni silva. Ining ekep ezing kuda aki mo bu obær andu lilang eyi egyi ni bangi abe eyi mu ele, eyi egi ni bangi lilang, amu kya ting eyi kuda. ¹⁷Ke Abraham onung Ikpe, eke Ikpe onyong Abimelek, eyi ogu angi, eyi bepî angyi abe bakeb eke endi ba mba belim arung. ¹⁸Kike ere Yawe anda bakeb abi ele agya ni Abimelek lilang ele kikipær, keki ni Sarah, ogu Abraham.

Chapter 21

¹Yawe da ating owok sera utu I hang ke yawe bo anda Sera utu awu i men mi undung. ²Ke Sera hu kəmbə amba itung kəge bohini ngi anda Abraham ti kəge aki ikpe aha ming. ³Abraham atu kətinni itung ami Sera mbang kyong Isaac. ⁴Abraham ta Isaac Kamang kuta ibu itu itonra utu awu ikpe anta ming. ⁵Abraham le igi akəm otong kəye aki bamba Isaac. ⁶Sera kyong "Ikpe adom ikpe igya bangi abi owok be yim agya ibung" ⁷Ikyong eyi ami iha Abraham kyong Sera ehe itung obu, eke ama mba itung mi kəgebokeb ang. ⁸Idung utu awe imeng mi kəmi Abraham bu kukəb kutu akiny. ⁹Sera zang itung ni Haga re nwyo mi egi. ¹⁰Sera ha Abraham kyong, "Atr anyin upi neng yi itung ngi ahu esi iyi itung nim Isaacaha agya kenzi." ¹¹kəve mg abeb Abraham orub kəki ni itung ngi. ¹²Ikpe ha Abraham Orub kəki ni itung nfu yi alige uping keng wok eve ni Sera ayi i ha mu lilang kəki aha aying esi utin Azik kədin udog ezi. ¹³Ama anda itung akeb-upi neng esi ri urəm abangi kəki ere isi ri udong andu. ¹⁴Abraham vin kəzr ping puala yi bemeng anda Haga, Haga de tok kəbag i hu itung ny anda mi kum nalu kəkeng. Akeb anyin ra tak si kulim uga ni Besheba. ¹⁵kekpeng memeng nyiekpe isi itung ney itsari ili kəkputung elim. ¹⁶ke ine le ata ikəra la yi mi kəra ni obi utu, ke i ha kyong esi me le azang idung nim oku egi nim keng. ke i kyu ele itsari re kpok. ¹⁷Ikpe wok beke ni itung oten ulim etem ikpe si zi Haga ha mi kyong, fekəbereng keng ikpe owok itung meng, ke ileng. ¹⁸Anyin kuyr, hu idang hu mi ikəp ama u mi esi kehin kəkyo." ¹⁹ke ikpe avung mi egi, ke izang kəbung bemeng. i ding na ka bemeng amen kəlag ngi iba nda itung bemeng imgba. ²⁰Ikpe yi awung ele ubi, i dəp ile kuvang uga embe hu si ongi uhong. ²¹I le kəvang ni paran ke ayi ngi aku akəb kehen igip anda me. ²²Aba ti kəge aki Abimelek yi Ficol keku-obrakpu ngi aha Abraham kyong, "ikpe yi mu ele ti ozu ayi ubu lilang. ²³Ere neg vang ijin ni ikpe kyong esi ukam kazim keng ama ra belimnin raudung nim. Tok ama yi bangi kətsi aki ule leng undu umen awe ni kavang yi kənung ake ama tok mung. ²⁴Abraham kyong "ma vang" ²⁵Abraham si ha mi ozu kəki ni kəbung bemeng aki belim Abimelek ohu obu nging. ²⁶Abimelek kyong ama arung ongi ami obu yi kong uhan ra hen esi indang ama ra wok leleng ining. ²⁷Abraham de ita yi Kəndak anda Abimelek, eke ubi bapa osu kəzung. ²⁸Abraham de batra embe botong bapu alu ukəng. ²⁹Abimelek beb Abraham batra-abi boton bapa eleng ne le. ³⁰I su kyong uso hu bi obu im tok kyong ama təm kəbung nyi. ³¹Eka izi kədm ni kəluk aki nyi kyong Bersheba. otok kəbi kəzung ukəkatang ibi. ³²Bo su kəzung ekpeng Abimelek yi keku obr akpa ngi, esi irim kətsi ni Filistin. ³³Abraham itszi otsi awu ezi kyong tamarisk Ibersheba embe ke i zi kədin ni Yawe, Ikpe ami ni Umənkigi. ³⁴Abraham le ekin ni Filistin Sikəra.

Chapter 22

¹Irim ozu ayileng Ikpe ambak zang Abraham , i ha mi kyong "Abraham," Abraham 'kyong "de idung ndu, idung ndu ami uting; Azik, däng ti kətsi ni Morya. De Azik bung oha embe ndam. ti kəki kehin aki ma ha mung Eka Abraham vən kəzr akəm kəzakurmi, de belim elin bapa,yi idung ngi Azik. Se pi ehen ehe,ke nyi isi edeng kəku aki Ikpe oha ming⁴Kutu ni ura, Abraham puegi ozang kəkung kəra gbeng. ⁵Abraham ha belim etin-ng kyung nyi le bang ama amery ama yi idug oten-ngdeng ne arak Ikpe, ti si ana fa nyi ⁶Abraham huehen otok Azik kəki Ami le Kamang yi ula ehe bulok ke ba anyin isi ye⁷Azik beb abba ngi Abraham kyong "Abba, nəm"me leng idung, zangula yi ehən. eleng eke, itā ni oho bung nyi eleng, ⁸Abraham kyong ikpe nəm epu anda di itā ni oha-obung nyi idung; be deng ozu ibi yi⁹Kəkpengaki baba kən kəku aki ming. Abraham mbi kəzong ku ehen otok embe ke ihu idung ngi Azik təm ilək de tok ti ehən ti kəzo embe. ¹⁰Ke ise de kamang kubu indi ibong idung. ¹¹Ke uləm ni Yawe kəkpe si ezi mi kyong, "Abraham, Abraham!" isi su kyong " me leleng " ¹²Ikyong fe yak idug obu keng FE ta mi kəze keng. Ama rung idung meng kyong u rəng ikpe. Mazang rung kyong utungmi idung ndu idung ndu ami utəng keng. ¹³Abrahampu egi atsu ku kəng izang irim ngi itā ivr azəp le ulim embe. Abraham deng ni ohu itā nyi ni bung oho yeng kəki ni idung ngi¹⁴Abraham atu idin ni iyak nyi kyong "Yawe abu anda," aba kən uru iyig be ha kyong ti kəkikehen YAwē, apu anda.¹⁵Uləm etəm ni Yawe siezi Abraham kezing upa ¹⁶Eneng kəlang Yawe ama bulok ahā, ozu ayi ubu eleng utung ama itung ondu keng usi mi anda ama idung idung uting, ¹⁷ma nda mu edəng me kr udung ndu aga ereng ekr kəkpe, esi yi ira kuyang, udung ndu aly ed agya ni bangi buvəb ibi¹⁸Utən ni udog ahən n kayang ohu adəng. Kəki ere unakəki itsari yi kəve nəm. ¹⁹Abraham si irim nafa bangi ngi, ke kyu nele ki Bersheba²⁰Irim ozu ayi eleng Abraham wok kyong Milka mba beləm andu umba nyi Naho, ²¹Idung kekeb esi uz, yi umba ngi buz, kemuel abba ni Aram ²²kesed, Hazo, Pildash Didlaf, yi Bethuel²³Bethuel si abba ni Rebeka. Eleng esi beləm botong-bara abi Milka mba nda Naho umba ni Abraham. ²⁴Ito ngi ami kədəm ngi esi Reuma, mba Teba, Gaham, Tahash, eyi maka.

Chapter 23

¹Sera le igi 127 igi ngi ayi Sera kayang. ²Sera kuki kirya Aba, esi Hebron kətsi ni kanan. Abraham zun, buku ogu ngi Sera ³Abraham dāng na aha beləm Heth,kyong ⁴Ama si ekəm ani le yi nyi. Buteye ama nung itari kenzi kətang inyi, eke me nzi kehəm nəm embe ⁵Beləm Heth su Abraham, kyong ⁶"wok di ongi obr, amu idung udəng Ikpe; Nzi kəhem ndu ti kenzi idi aki arib ke utseng,esi de tung keng nzi kehəm ndu. ⁷Abraham anyin ne kəb itsari anda bangi kətsi, beləm Heth ⁸I ha be, kong, nyi osu kyang ama nzi kehəm nəm ng, nyi kahu ama nung Efron idung zoha ⁹Bəb mi gyalı ndam kəvang Mafala aki iahan alu kitok ni kətsi. Indam aki, mo ho anda Betsi ngi kegi bangi ubi, me ti nzi kehəm nim. ¹⁰Idang Efron ile itsan yi Beləm Heth, Efron awu Hittit su Abraham ayi beləm Heth ele ra wok ng,yibangi abi olu aba kəya embe lilang, kyong ye ¹¹"kəku obr, wok ama. ama nda itsari eyi kəvang nyi lilag, ama nda mu egi bangi kpang kpang, ama nda mu izi kehəm ndu embe,"¹²Abraham kəb itsari obr bangi kətsi. ¹³I lok yi Efron ayi bangi kətsi, "Ayi usu eyi ama ng bute, bute ama oho betsı ngi, hu anang obu nəm, eke me nzi kehəm nəm embe."¹⁴Efron su Abraham, kyong, ¹⁵"Bute ye, kəku-obr, anang ni kətsing esi buva bunzi beləm Heth owok amin amin. eke inyi si ere katang nəm yi amu ra, nzi kehəm ndu" ¹⁶Abraham wok utu anang ai inda məngi nda m ayi eyi ubi embe bura bunzi utuawu eleng.¹⁷Eke kətsi ni Efron aki kə Mafel ele kəm mamre, kətsi yi etsi, kəvang, esi yi otok ngi esi ni Abraham ¹⁸Abraham gya hu obr ni beləm Heth yi bangi abe aba kəya embe lilang. ¹⁹Abraham nzi ogu ngi Sera ti kəvang ki Mafela onong mamre esi Hebron kətsi kanan. ²⁰Itsari si kətsi bunzi ni Abraham, igya obu beləm Heth.

Chapter 24

¹Abraham akəb, kəhok atu utang yawe anda mi edeng ti ozu lilang. ²Abaham ha idung etəm ngi ami okəb lilang, ongi obr ni kəh agya ngi, "ag hu ama obu ti kutsa. ³ama anda mu uvang, kədin yawe, Ikpe kuky, ye ni kətin kyong, opu akəb ti kətsi akeleng ni kanan, aki aa leng keng. ⁴Eka udeng khen nim kebu in bulu nem, opu-iakəb embe anda idung nəm Azik. ⁵Idung etəm ngi kyong, Eke ayi akəb nyi kya osu eyi ama aba ti kətsi neng king ra, ama de idung si dang kahen aki usi embe abung ko ⁶Amu arung amin kyong ade idung nem esi edeng embe keng Abraham hā mi ⁷Yawe Ikpe ami kukyi, ami da ama lu ka gya abba nəm, ti kətsi ni bulu nəm, ami mən yi ama kyong, ti udung ndu ma nda be kətsi neng, i tse uləm ni etəm ngi, eding ko br ndu andu mu akəb embe uyi abu and idung nəm. ⁸Eke akəb esi otung ubang embe utu lu ti undu umən nəm eyi mu, ayi ude idung nəm esi irim edən embe keng" ⁹Eke idung tok Abraham kubu kuts avang kuvang kəki ngi. ¹⁰Idung etəm buzakrumi kur yi avəm ayi edən obu ungi agya ke enyin re ding kəku ni Aram Naharaim, ding kehən Naho ¹¹i nda buzakru mi ana itsari inda bemən, uru kpe eneng, ti kəge aki bakəb re ding be nāka bemen, ¹²Eke i nung yawe ipe ni ongi agya nem Abraham, nda ama kəki kəkilu inying tok kenung ni undu umən obr ni ongi agya nəm Abraham ¹³Zang ama yri amen onyong kəbung beməng, beləm belige ni kehen ra ba, aba ka bameng. ¹⁴Nda yi bu utu awung, ayi ma ha idung elige kyong ndam beməng mamba; ke iha ama kyng ma nda mu esi eyi buzaktumi ndu ting, yi le kyng ami nyi esi akəb ami undu idung etəm ndu Azik. esi eməng ma rung kyong utok kenung undu umen eyi ongi obr ben" ¹⁵Ke ayi nung ngi re ebe eneng azang Rebeka yi kətuk beməng ngi kəbak ba tok deng, Rebeka si idung Milka ami i mba nda Bethul, ugu Naho, umba Abraham. ¹⁶Idung elige ng aib, kur pur-pur igu idung kekpong ami arung unaliəm məng keng ikyu kəbong kabeməngangi ratu aba ¹⁷i dung etəm lu ungā fa mi kyong ndam bemeng ma mgba ¹⁸i kyong mgba ongi obr ¹⁹Ayi i mgba ekpengi kyong maka beməng a ba ndu buzakurmi unda amgba ting ²⁰ke lu unyā yi ke vəm ngi niere ti kəhəm, kyu kuyang eye na ka beməng abu kur buzakurmi ti kəhəm keba mgba ²¹ke awung rozu mi eke izang kyang yawe kəmarib isi ngi ra iye ²²Eke buzakrmi amgba beməng ekpe enəng, awung onwo kəndak kewun aki ni bata buləb ngi esi uhakavang in sheke eyi ozuk ayi ita kubu, boləb ngi esi ni shekel kur (10) ²³ke ibəb mi amu idung ni eyi dafa kenung ketəm kagya abba ndu atsu embe utu ga iying ā ²⁴i ha mi kyong, ama si idung ni Bethul idung Milka ami i mba nda Naho ²⁵i ha kyong dalu yi onuy atəm eyi ala ni buzakurm ni utuza inying. ²⁶Awung kyu kəb itsari arak yawe ²⁷i ha kyong " ku dəng si ni yawe Ikpe ni Abraham ongi Obr nem, ami tok kyong i hun re neng ni utanguta, eyi undu umən ngi eyi ongi obr nəm. Esi anem yawe aku ama ding kagya bulu ni ongi obr nem. ²⁸ke akəbng lu unya nā ha kəha agya ni ayi ngi ozu ayi obung lilang ²⁹Rebeka leyi umba ngi ami kəding ngi esi Laban, Laban wun unya deng nafa awu nyi ayi ifu kəkeng kəbung ³⁰Ayi izang kəndak kəwun eyi ozuk kubu ni umba ngingi esi yi ayi iwok ere ni umba ngi Rebeka, oxu ayi awung aha mi ideng naga awung eyr onyong buzakur mi undu kəbung embe ³¹Laban kyong, ba omu ami afs undu udeng, "obu yawe ere bu uyr kayang. Ama kəm keləm yi iyak ni buzakurmi ndu ele" ³²Awung kən aba agya ke ire boləb etu buzakurmi ngi anda buzakurmi, eləm ahā eye bemeng indi bengi abe eyi mi abang be mgbe ezun ibi ³³Be de ala alu mi eke elyi ikyeng, ma lyi kəla men kany ma ha kizu ma hang, langi laban kyong "hā" ³⁴i kyong; aa idung etəm ni Abraham; ³⁵Yawe anda ong agya nem eding asambe, isi ongi ukyo, indu mi bata bundak anag, baləm etəm abe banaləm, bakəb, bokonyang, buzakurmi. ³⁶Sera ugu ongi agya nəm, amba idung anda mi kəge aki ehən meng ke ide ozu etu ying andd i lilang ³⁷Ongi agya nəm ida ama tok mi kubu katsa avang kuvang. Kyong, esi opu akəb ti kətsi ni Canan Uke ama Larembe leng ande idung nəm keng ³⁸Esi udeng kə ha agya abba nəm, yibulunem opu akəb anda itung nəm ³⁹Ama ha ongi agya nem kəying esi iyi ama abu key ⁴⁰ke i ha ama kyong, Yawe, ama eben itse uləm etəm ngi eyi mu esi ida mu isi ideng, Eke opu akəb ukyi katang ni bulu nəm. kagyaa ni abba nəm. ⁴¹Eke ule ti kuvang ke kpen aki udeng kubu ni bangi nem ke da mu akəb key lang ute lu ti kuvang nəm. ⁴²Ke ama ba kən inying kəbong ama ha, o, Yawe Ikpe ni ongi agya nəm Abraham, buteye, ayi esi ni unda isi nə m arib ng ⁴³Ama yir ikeng ni kəbung eke bakəb abi ab ka bemeng ami ke ama ha mi kyong buteye si ndam beməng ma magba. ⁴⁴Akəb Okyong mgba, eke ma kanda buzakurmi, isi akəb ami Yawe tseng anda idung ni ongi agya, nəm ⁴⁵Ayi ama əolok ekpe eneng korub, ama zang Rebeka ba yi kotur ngi Kəbak kyu kəbung naka beməng, ama ha mi buteye nda ama ma mgba, ⁴⁶Bukikr mbe i hu ketuk ngi yir, okyong mgba eke ma nda buzakurmi ama mba, inda buzakurmi ⁴⁷Ama bəb mi, amu idung eye, idung ni Bethul idung Naho., ami Rebka mba and mi ke me de kəndak apa mi kewun, ta miozuk kubu ⁴⁸Eke me kəb eri edeng, rak Yawe, ikpe ni Abraham ongi agya nəm, ami eku ama si avang ebe ke ama fa idung elige ni bulu, ongi agya nəm. ⁴⁹Ereneng esi utok mi edeng hā esi niobu keng hā, indi ama edend etung, ra evr ⁵⁰Laban yi Bethel okyong "ozu nyi esi kubu Yawe, esi de kyong mu kideng ra kebi keng ⁵¹Rebeka le mu obr omu, aku mi deng, eke isi ugu ni idung ongi agya ndu utu awu Yawe Lok, ⁵²Kekpeng aki idung etem Abraham wok Kəlang ibi ikyu kəb itsari obr yawe ⁵³idung etəm nyi apa nwo lu avəmborib yi ayi anda bata yi batr anda Rebeka. Isa nda umba ngi eyi Ayi ⁵⁴Ke iyi bangi abi eyi mi abong alyi angba. Ke be kpe utuga awu nyi ozr ava ngi i

kyong nyi ndam madeng ye, ni afa ongi agya nem ⁵⁵Umba ngi eyi ayi ngi okyog pa akəb i le yi di ito sang obu obu itu kur lag ite deng. ⁵⁶i ha be kyong fu huk ama ukeng keng Yawe avung ukeng enem meng nda ama ukeng indi me dng na pa ongi obr nəm ⁵⁷Bu kyong, de zi umba idi aba indi de bəb mi. ⁵⁸e be zi Rebeka ebəb mi uyi owu neng edeng ra" Rebeka kyong "ama deng"⁵⁹Be tse umba ibi Rebeka y idung uhe elige eye idung etəm ni Abraham ⁶⁰Be olok REbekaundu udeng kyong "umba izi" usi Ayi ni bangi aba yi aba kur, ke udung ndu alyi ohu otung, kəya (undok) bang kufu (buvəb ibi.)⁶¹Rebeka anyin idung elige idun uhe ngi atsu kəza kurmi ngi be bən awug idung etəm ele Rebeka ke be edeng ibi ⁶²Indan Azik le ki Nəgef ke si Berlakai Roi⁶³ Azik lu kayang ne le ra myeng ozu uru kpe. eneng ke ide kəki kuyr izang buzakurmi raba ⁶⁴Rebeka pu egi ke izang Azik i wu kyu kəkən. ⁶⁵Ibəb idung etəm kyong eyi ami re si aba leng aba fa di idung etəm ha mi kyong esi " Ongi obr nəm", eki ide otr kəb ezing engi⁶⁶ Idung etəm i ha Azik utu awu ozu esing. ⁶⁷ke Azik yi Rebeka kən ke kpe ni Ayi ngi Sera, Rebeka hu si ogu ngi Azik arib orub yi mi, ke Azik fa ikəb ihu irim buku Ayi ngi.

Chapter 25

¹Abraham aku akəb upi kədin ngi esi kətura. ²I mba nda mi zimran, Jokshan, Medan, Midin, Ishbak,yi Shua. ³Jokshan abba ni Sheba yi Dədan udon ni Dədan esi bangi Asyrya, yi letush, yi bangi Leum. ⁴Midyan belim esi Feha Fehər, Hanok,Abida eyi Elda, Lilang ibi esi Uduŋ ni Kətura. ⁵Abraham bung avəm ngi anda Azik. ⁶Eke itu ayi ifu egi owung inda ba gu ngi abi bunda. ting kyong nyi dang iny ke gi ure si Azik pa Kətik. ⁷Eleng si igi ayi Abraham le kayang Ikpe ngi 175 ⁸Abraham hən hən le kpe igi ngi ito ku; edang bekpetsi. ⁹Beləm ngi Azik yi Ishmel enzi mi ti kəvang mafela aki i gya obu Efron idung ni zoha ongi Hihite abi le onong mamre ¹⁰Kətsi akeleng Abraham gya ki obu beləm ni Heth. Abraham nzi ugu ngi Sera embe. ¹¹Irim buku ni Abraham, Ikpe anda Azik edang i le onong Ber lahai Roi¹²Eleng si uduŋ ni Ishmel idung Abraham ami Haga abəb Eɡyp ani si idung uhe ni Sera ambi anda Abraham. ¹³Eleng si edən beləm Ishmal Obukəb, Nebaioth idung kətabər esi kəb keda, Abdel, Miusan, ¹⁴Mishma, Duma, Masa ¹⁵Hadad, Tema, detur Nafish eyi Kedema ¹⁶Eleng si beləm ni Ishmal eyi edan ibi yi ahən ibi, utu aw ba na kəm botung; bedeng 12 ebən oka ibe¹⁷Eleng is igi ayi Ishmal leng 137 ike iku notur bangi ngi ¹⁸Be le ki Havila ohying dang Ashu onung Egypt ukeng ni Asyriya. be le ile ni kusa yi botu¹⁹Eleng si ni Azik. I dūŋ ni Abraham; Abraham mba Azik. ²⁰Azik le igi 40 lang itu ku akəb ogo ngi Rebeka idung Bethul elige umba Abraham ni Padan Aram umba elise ni Laba ongi Aramen. ²¹Azik kpok tar Yawe keki odu ngi ayi ile kəkpr yaw wok i Ikpok ngi eke Rebeka hu Kəmr ²²Beləm ngi re tu itən eyi botu, kəmr, ke i kyong ere bum eying i ne bəb²³Yawe Kəkeng ngi, Yawe mi kyong; Ahən apa ele mu, kəmr, bang bapa kəki emba ele mu etu. omi agbang obu omi ami okəb is upi ni ami uləmnŋ. ²⁴Ki ge vang indi imbe yeng esi epi. ²⁵idung ami tabər ili idung uma, ilu ima wum, etu. ereng otr bere. Be zi mi Isau ²⁶Irim ngi ami olu kubu ngi ohu umba ngi kirb kəding ngi esi Jakob Azix le igi akəm ara kige aki nyi²⁷Beləmnŋ edib Isau si ongi uləm i lu uhong uzin uzin ke Jakob rung akak re le agya mbe, ²⁸Azik arib orub yi Isau ni ibə ayi ire kəbnŋ. Rebeka arib orub yi Jakob²⁹Jacob lik uhung ngi ehən kəkr, ke Isau si kuləm ngi ba kən ting, bunong ohu mi ³⁰Isau ha Jakob, kyong nda ama ala ndueke mu aly butite ye; etu ekpe ama kəmnŋ ke obi kəden ngi esi Edom³¹Jakob kyong, nda ama bokəb ndu ³²Isau kyoung kye zang ama roku bunyong eleng bokəb esi ere tingobrnem ra. ³³Jakob kyong, de mən undu Isau su mən undu eyi mi eleng i de bokəb engi gyal; anda Jakob ³⁴Jakob anda Isau borodi eyi bangi lentil ely amgba eke nyin edəŋ ang i utu nging i zang ezing bokəb ngi

Chapter 26Ti kekpeng aki leng bunyong ele ti kətsi, ayi aba irəm ni anyi obu kekpeng ni Abraham. Azik dāng kobu Abimelek, udəng ni Filistən kə Gerar.

²Ke Yawe itok okpər angi obər angi ilok kyong, "Fu deng kə Ijpt kong. Le kpər ti kətsi akə i tok mu nying. ³Le ti kətsi akə nyi mbe. Ke ama eyi mu ele andu edəng, omu eyi utok andu, manda mu kətsi nəng lilang ke ama amən yi kuvang anəm ayi ivang eyi Abraham abba andu. ⁴Ama anda utok andu ebin ereng ekər kakpa Ikpe, esi anda utok andu kətsi nəng lilang. Esi ti utən andu kayang lilang afa edəng. ⁵Ama obu ayi leng kəki ere Abraham inda ama boləb i wok kəlang anəm ihu kəve anəm eyi kəlang kazak anəm, buzur eyi izən anəm." ⁶Ke Azik le kə Gerar. ⁷Ayi bangi abe embe ebəb mi kəki ogu angi, I kyong, "Isi umba anəm ilige." I ri ki bereng i lok kyong, I si ogu anəm kəki ere i mang kyong. "Bangi nyi abe ti kətsi nyi obong ama ke be de Rebeka, kəki ere i egər akəb ebeting." ⁸Irem ayi Azik le embe de kəra, Abimelek udəng ni Filistən iri otsu apu akəb bekpe. Izang, azang, Azik ro kok a za Rebeba obu etu, ogu angi. ⁹Abimelek isi di Azik ba obu angi ke ihə kyong, "Zang, kavang isi ogu andu. Erebu ukyong, esi ubandu ilige ra." Azik yi mi kyong "Kəki ere ama ri ki bereng kyong ongi ying i bong ama, esi a ku mi." ¹⁰Abimelek kyong, "Ere utu ozu ayi ubu yi di ning ra. Ongi uying katang bangi ni kehən nəng ana yi ogu andu, ke ugbən kuvang o tok kəki bangi indi." ¹¹Ekpe Abimelek hu bangi kazər kyong "Ongi ami a yak awu nəng ra ogu angi kavang mbe do bong mi." ¹²Azik zé etsi ti ugi awu nyi ham mbe kəki ere Yawe nda mi edəng angi. ¹³Awu nəng si ongi kəvən, ke izé etsi ni ayak ke ihu si ongi keveng ¹⁴I leyi ereng, batə eyi bundak eyi kəhun bangi aga mbe agya angi. Bangi Filistin evəb mi. ¹⁵Ti kəgi akə nyi obung ayi bepi ni abba angi etəm itu ni abba angi Abraham, bangi Filistin anda mi kong ba andək yi lilang. ¹⁶Abimelek i hə Azik kyong, "Anyin katang idi aməng. Omu si ongi kəvən obu di." ¹⁷Ke Azik enyin eding ti kətsi ni Gerar, ne le embe. Embe Azik təm obung ayi be təm ti kəge ni abba angi Abraham. Abe Filistən o huk yi irəm ayi Abraham iku məng. Azik zi edən ni obung beməng nyi re ti edən ayi abba angi idi keyər nyi. ¹⁹Ayi bepi ni Azik etəm obung ti kəfang nyi, ba fa kəbung beməng ibin. ²⁰Bukpe ereng ni bangi Gerar o dok yi bukpe ereng ni Azik, bokyong, "Kəbung nəng esi kədi." Rekpe Azik tu kədən kəbung ni "Esek," kəki ere bo dok yi mi. Ke be təm kəbung kəying eye, ke bo odok kəki angi, təng, ke inda kədən kəbung nyi "Sitna." ²²Enyin embe ne təm kəbung kəki eye, ke bo adok ti akə leng kong. Ke etu kədən angi Rehobot, ke i kyong, "Indanəng Yawe evən di ukeng mən, ke indanəng da fa kəvən ti kətsi nyi." ²³Eke Azik hung edəng kə Beersheba. ²⁴Yawe o tok okpər angi ti otuga awu nyi, ke i hə kyong, "Ama si Ikpe ni abba andu Abraham. Fu ki bereng kong, kəki ere ama yi mu le ke ama anda edəng utok andu evé, kəki ni upi anəm Abraham." ²⁵Azik mbi kəzo embe ke i di kədən ni Yawe. Ekəm kekpe embe, ke bepi angi etəm kəbung embe. ²⁶Ke Abimelek si kə Gerar dāng ko bu angi, eyi Ahuzaa, iyo angi, eyi Fikol, kəki uma ni bo soja angi. ²⁷Azik hə be kyong, "Ere bu nya ba obu anəm, ayi afa ama ebé mbe atərm kobu nyi ra." ²⁸Ke bo kyong, "Da zang amən amən mbe kyong Yawe le yi mu. Erenəng de myeng korup di kyong da ba vang kuvang eyi mu, kavang mbe katang di eyi mu. Erenəng de mən undu eyi mu, ²⁹kyong esi utok di ibak kong, ereng utu awu da mu ibak kong. Utu awu do tok mu edəng ke da anda mu edəng angi." ³⁰Eke Azik bu kukib nda be, ke ba lyi amgba. ³¹Ba nyin kəzər afang kufang eyi botu. Ke Azik nda be edən ozu bi ke be si mi apa eyi bukun. ³²Ti kutu akə nyi bepi ni Azik aba hə mi uhə ni kəbung aki be təm. Bo kyong, "Adi afa beməng." ³³Ke idi kədən ni kəbung nyi Shiba, ke khən nyi Beersheba aba tasi ubang. ³⁴Ayi Esau ba zé iggi akəm apə, eku akəb, Judit idung ilige ni Beerri ongi Hitat, Ke eyi Basemat idung ilige ne Elon ongi Hiti nyi. ³⁵Be de orup ubər anda Azik yi Rebeka.

Chapter 27

¹Ayi Azikk ehən mæng ke anang eggi angi ra zang zizəng eye kong i si di Esau, idung kətabər angi ke ihă mi kyong, "Idung anim." Esau se osu mi kyong, "Ama le leng," ²Ke Azik kyong, "Zang ubang, ama ahən mæng. Ama arung kutu buku anəm kong." ³Ereneng de avəm uhong andu, oru andi eyi kuta andu, ke dəng kuhun no lu uhong bong kəbi ba nda ama. Təm ala rəb arəb enəng ba nda ama, ala ayi ama ri shong, ba nda ama indi ma lyi ke me nda mu undu udəng ndi mo tuk oku." ⁴Eke Rebeka wok inda ayi Azik ro lok yi idung angi. Esau dəng ku hong na pu ibi de yi ba. ⁵Rebeka lok yi Jacob idung angi kyong, "Zang i wok abba andu lok yi umba andu. I lok kyong, ⁶Ro bong kəbi ke təm ala arəb-rəb enəng, ba nda ama indi ma lyi anda mu undu udəng obər ni Yawe fi ying mo tuk o ku. ⁷Indanəng idung da atung wok kəlang anəm. ⁸Ding ti ereng, ro hu budung bamən bedəng enəng. Ama obu ala arəb-arəb enəng eyi yi anda abba andu, utu awu iri shong. ⁹Omu ude ala nyi ana anda abba andu, indi elyi inda mu undu edəng ituk oku." ¹⁰Jacob lok yi äyi angi Rebeka, "Zang, Esau umba anəm ile ima etu, ke ama kyatəng eyi ima. ¹¹Kəying abba anəm iyak ama obu ke izang ereng ongi omi ba kaba mi mbe. Ama egbən kuhang otok anəm kəki ke esi undu udəng kong." ¹²Ayi angi lok kyong, "Idung anəm, kuhang nyi si ba kəki anəm. Omu na kək eri ozu ayi ihă mu, ke dən, ne de yi ba nda ama." ¹³Eke Jakob dəng no hu bamən abe ra tsu obu mbe enəng ke ide be ba nda äyi angi, ke äyi angi, etəm ala arəb eké mæng, utu awu abba angi ro shong. ¹⁴Rebeka de batər bedəng ni Isau, idung angi okəb abe ele ketəm äyi angi, de pa Jakob idung angi. ¹⁵I de kukpa bamən azəb mi obu ti kubu akə okur kur mbe nyi eyi kətu angi. ¹⁶I de ala edəng nyi eyi bredi nyi ayi ibu nyi nda Jakob. ¹⁷Jakob dəng kobo abba angi ke ikyong, "Abba nəm." Abba angi kyong, "Ama le leng; omu si eyi, idung." ¹⁸Jakob kyong, "Ama si Esau idung Kətabər andu. Ama bu utu awu u hă ama kyong ama bu nyi. Uban nyin le itsari ke alyi ibi nyi, eke unda ama undu udəng." ¹⁹Azik lok yi idung angi, utu awu hen ayi ufa yi bukər enəng, idung." I kyong "Kəki ayi Yawe Ikpe andu de ki nda ama." ²⁰Azik lok yi Jakob, kərba ama onyong, indi ma yak mu kubu idung anəm, ke ama arung kyong omu si idung anəm Esau ra esi ami kong. ²¹Jakob kər ding ko nyong abba angi Azik; ke Azik yak mi kubu ke ikyong, "Kəlang nyi esi ni Jakob, k obu nyi esi ni Esau." ²²Azik azang arung mi kong, kəki ere obu angi ele yi ima, ereng ni umba angi Esau, ke Azik nda i undu udəng. ²³I lok kyong, "Omu si Esau kavang ra." "Esi ama" ²⁴Azik kyong, "De ala nyi ba ndam, ke ama alyi kubu etəm uhong andu, indi ma nda mu undu udəng." Jakob de ala nyi nda mi. Azik alyi ke Jakob nda mi umgba ke imgba. ²⁵Ke abba angi Azik lok yi mi kyong, "Kər ba onyong eke mo hu mu amgba kelung, idung anəm." ²⁶Jakob kər ba onyong ke i hu mi mgba kelung ke ezing bagak batər angi. Ke ikyong "Zang bagak ni idung anəm ereng fu kətsi akə Yawe nda kə edeng. Ikpe nda mu kapu ni edeng ayi esi kuké okyu aba. Kapu ni kətsi aki le yi kəndəp ala, igyu ala kpe ukyo eyi umgba upi. ²⁷Itu bangi təm nda mu ke irəm lilang kəb eri nda mu. Si ongi kəki ni bamba andu. Beləm ni bamba andu kəb eri nda mu. Ongi emi o hu mu kuhang kuhang si dəng kəki angi. Ongi ami anda mu undu udəng ifa təng." ²⁸Kekpeng akə Azik nda Jakob undu udəng ekpe nyi ke Jakob enyin obər abba angi Azik kong, Esau umba angi kin ba si kuhong angi. ²⁹Emi təng etəm ala edəng enəng yi ba nda abba angi. Ihă abba angi kyong, "Abba, vən nyin ke alyi ayi idung andu si kuhong ba mæng." ³⁰Azik abba angi lok yi mi kyong, "Omu si eyi" I kyong ama si idung kətabər andu, Esau." ³¹Ya bəb Azik orup hambe ke ikyong, "Eyi ami lu uhong bong kəbi nəng yi ba nda ama ra. Ayi ama kəb kpe lang utuk ba ra ke ama nda mi undu udəng mæng ra. Ekpe mæng, ami nyi ami fa undu udəng nyi." ³²Ayi Esau wok ozu ai abba angi lok enəng, I kpok yi orup ubər ham mbe, ke i lok yi abba angi kyong, abba, "Anda ama udəng nyi, təng, abba nəm." ³³Azik kyong, "Umba andu i bo kanem ama aməng ke i guhu undu udəng andu mæng." ³⁴Esau kyong, "Jakob esi kədən angi kong ra. Kəki ere elyi ama ayi leng esi izəng apă mæng. I gu hu edəng ni idung okəb anəm, ke zang ubang i gu hu ama undu udəng eyi ye." Ke i kyong, "u le yi undu udəng awu ereng indi unda ama kong ra." ³⁵Azik si osu eyi Esau kyong, "Zang, ama hu mi si ongi kəki andu ke ama de bamba angi lilang hu esi bepi angi, ke ama nda mi kəvən ala eyi ozu amgba epi. Ere eyi ye ayi ama anda mu idung." Esau lok yi abba angi, abba, "Omu kyatəng eyi undu udəng akə zang kətən mbe ayi unda ama kong, abba anəm. Ndam undu udəng, ama təng, abba anəm." Esau kpok ta beke. ³⁶Azik abba angi hă mi kyong, "Zang, i yak ayi une le kəra kəvən kayang nəng, ele kira yi edəng ayi esi kuké aba. ³⁷U le eyi kagyang andu, ke u si upi ni umba andu. Eke u si agbang mi kəki, kazak andu ede olu ulək ni umba andu kəki andu." ³⁸Esau inyin fa Jakob kəki ayi Jakob si ohu mi undu udəng awu abba angi de nda mi nying. Esau lok kembər angi, "Ayi de fu ele ti otong buku abba nəm anduk mæng; irəm angi ama obong umba anəm Jakob." ³⁹Keve ni Esau idung kətabər angi ne kin katung ni Rebeka. Itsé ne di Jakob idung kəhun angi ke ihă mi, "Zang umba andu Esau re myeng bekeng angi indi i bong mu." ⁴⁰Yere eneng, idung anəm, "Na kəki yi ama ke ki dəng kobu Laban, umba anəm, kə Heran." ⁴¹Le yi mi embe kəge sang, ne zé ti kekpeng akə orup umba andu ana eri, ⁴²kekpeng akə umba andu imgbə ize eyi orup uma etu andu, ke emgbe izé eyi ozu ayi u bu eyi mi. Irəm ni ayi leng ama etsé ne edi mu aba aməng. Kəki ere ayi ama ata yim nyi lilang inyi ti ba pă ra. Rebeka lok yi Azik, "Tse unyang kəki ni

bi beləm belige ni Heti. Ayi Jakob aku uying ni beləm belige ni Heti, ereng bakəb abe ni kətsi nəng, ya rəb unyang awu onəm kong ra."

Chapter 28

¹Azik di Jakob, nda mi undu udəng, ke nda mi kəlang kazak kyong, "Fu aku ogu andu katang beləm belige ni bangi Kannan kong. ²Anyi dəng kə Paddan Aram, Kagya ni Betwel abba äyi andu, ke na ku akəb embe, etəng ni beləm belige ni Laban, umba ni äyi andu. ³Ikpe nda mu edəng angi, nda mu kəmba, ke umba ebin. Endi nyi abe si kəhun bangi, ⁴Ke i nda mu edəng ni Abraham, omu yi utok andu, ndi onlyi kətsi akə ule embe akə Ikpe nda Abraham." Ke Azik tsé Jakob edəng. Jakob dəng Paddan Aram, kobu Laban idung Betuel, ongi Arame, umba ni Rebeka, äyi ni Jakob eyi Esau. ⁶Ayi Esau zang kyong Azik nda Jakob undu udəng ke nda mi dəng kə Padda Aram na aku akəb embe. I sim zang kyong Azik nda mi undu udəng ke i nda mi kəlang kazak, kyong, "Esi oku akeb katang ni belim belige ni Kətsi ni bangi Kanan kong." ⁷Esau təng zang kyong Jakob i na kəki eri nda abba angi eyi äyi, ke i dəng kə Paddan Aram. ⁸Esau zang bakəb ni Kanan arəb ni Azik abba angi kong. ⁹Ke i dəng kə Ishimel, na ku akəb yak abung bakə abe le yi be, Mahalati idung elige ni Ishimel, idung ni Abraham umba elige ni Nebayiot, isi ogu angi. ¹⁰Jakob enyin ke Beersheba ke idəng ki Heran. ¹¹I ba zé iyak iying ba le embe otuga lilang, kəki ere uru ekpe məng. I de kəkyyo embe, tok kəki angi embe, ke i na istari embe aba zé kəzər. ¹²I le ele ke i zang kalang etəp itsari olu gbang eding kuké ke beləm Ikpe okyu ro hung kəki angi. ¹³Azang, Yawe le kuké angi ke ikyong, "Ama si Yawe, Ikpe ni Abraham abba andu, eyi Ikpe ni Azik. Kətsi akə u na embe, ama ede anda mu eyi udong andu. ¹⁴Idong andu aba le ereng ira itsari, ke nyi ebin evər iyak olugbang edəng kə ezun uru edəng keggi uru, karu eyi kari. Utin andu eyi utin ni udong andu kayang lilang a fa undu udəng. ¹⁵Zang, ama eyi mu ele ibung ke ama ele eyi mu iyak ayi udəng lilang. Ama ede mu esi aba ti kətsi akə akə leng eyi ye; kəki ere ama esi mu apa kong. Ama obu ayi ama hə kyong ama obu nyi lilang. ¹⁶Jakob Vən bula, ke ikyong, "Kavang Yawe le ameng, ke ama arung kong. ¹⁷Ke iki bereng. I hə kyong, "Iyak ayi ama le embe nəng ohu bereng abeting. Iyak esi iyak mbe kong esi kətəm Ikpe. Inəng esi odung awu edəng kəkpe." ¹⁸Jakob enyin kəzər enəng ke i de kəkyyo akə itok kəki angi embe. I de kəkyyo nyi etəb ke i kur bangi kəki angi. I di kədən ni iyak nyi Betiel, ke kədən iyak nyi keyər nyi esi Luz. ²⁰Jakob vang ku vang, kyong, "Ayi Ikpe eyi ama le ubi ke isi ekəp ezəng ama ukeng awu iri dəng ke esi anda ama bredi ama alyi, esi anda ama otər a pa, ²¹Indi ama esi aba bukun kagya abba anəm, enən Yawe Yawe is Ikpe anəm. ²²Ke kəkyyo nəng aki ide teb alu nəng ohu esi kəkyyo keveng. Ti ozu ayi unda ama lilang. "Ama anda mu kətəng kəməng ni kur."

Chapter 29

¹Ke Jakob enyin isi angi ba ti kətsi ni bangi abe le keggi uru ²Ayi isi zang, izang kəhang embe, ke azang kəhun oku ara ni batā ana undu kəbung embe kəki er ti kəbung nyi ba anda be beməng, e kəkoyo akə ekəb zing kəbung nyi kəkoyo mbe ³Kekpeng akə ereng nye ekən embe, bu kpe ereng nyi ekən embe lilang otu kəkoyo nyi undu kəbung nyi ke ba anda batā, ke be de kəkoyo nyi ekəb ezing kəbung nyi eyiye. ⁴Jakob ilok ozu yibi kyong, " Anyi bamba, nyi esi ere aba ra Bo kyong, de si ⁵Ki Heran aba, " Nya arung laban iding ni Nahor ra, " Bo kyog, " da aroung mi" ⁶" Ile bukun mbe ra" Bo kyong, "Ile bukun mbe, ke, zang oho rre," Rachel idung angi ilige ra ba obu eyi batā⁷Jakob kyong, "zang esi ofunga ba ying. Esi kəge akə batā ekən kəluk kəting kong.nyi nda batā nyi be məng ke nyi nda be ene ekəb eləm. ⁸Bo kyong, pa be si ekə lilang lang. Banyaləm obung kəkoyo undu beməng,ke da nda matā nyi beməng.⁹Ayinfu ro lok ozu nəng yi be, Rachel na ba eyi matā abba angi, kəki ere ami ri kpe bi. ¹⁰Ayi Jakob zang Rachel, iding ilige ni Laban, umba ayi angi, ke batā ni Laban umbi ayi angi, Jakob lu ba gəgak mbe, bung kəkoyo nyi undu ni kəbung nyi, ke inda ereng ni Laban, umba ayi angi.¹¹Jakob hu Rachel mgbə kelung ke ikpok ta beke ¹²Jakob hāRachel kyong emi si ongi bulu ni abba, angi,ke emi si idang ni Rebeka. Ekpeilu unya na ha abba angi¹³Ayi Laban wok kyong Jakob isi iding ni umbagi ilige , ilu unga na fa mi, humi kəb Kelung ekib mi, ke idemi ding kagya angi. Jakob hā Laban ozu nəng lilang. ¹⁴Laban hā mi kyong, "Omu si ikəb amən eyi ibi etu anəm." Eke Jakob le yi mi aduk uvā¹⁵Ekpe Laban hā Jakob kyong, " ubu etəm eyi ama bunda ayi omu si bulu anəm ra Hām, amang ayi mo ho mu ra" ¹⁶inda ayi Laban le yi beləm belige ba pā. kədən ni ami okəb si liya ke kədən ni uləm si Rachel. ¹⁷Liya eləb eggi, ke Rachel eger akəb le yi etu edəg ¹⁸Jakob shong Rachel, ke ilok kyong, "Ama obumu etəm ugi iggi itong ipā kəki ni Rachel, idung andu uləm¹⁹Laban kyong, "Arəb ayi ama nda mu emi. eyi ayi ama de mi nda ongi uying rukung mbe. Le yim" ²⁰ke Jakob ibu etəm ugi iggi tong ipā kəki Rachel; ke ye reng ibu itu sang mbe. kəki ere ishong mi ebetəng. ²¹Ke Jakob lok yi laban kyong," Ndam ogu anəm, kəki ere itu nyi aba bu məng- indi ama ekin ezun anig!" ²²Ekpe Laban idi kən bangi lilang ni kətsi nyi ibu kukib²³Urubkpe angi, Laban de Leya idung angi ilige ba nda Jakob, Iyi m tsa, 24 laba de zilpa upi angi ilige nda Lega, indi isi upi angi ²⁵kəzər angi, azang, esi Leya! Jakob lok yi Laban, "Ayi leng esi ere ayi ubu yim ra. ma nu etəm ugi kəki Rachel kong ra, Ere bu ukabam"²⁶Laban kyong, " Esi ekpəki idi kong ayi ude ilige ulum na ma esi ami kətabər apa ²⁷Nda kikib kaku idung ilige nəng kpā, ke da nda mu aying irim nda amami indi ubu iggi itong ipā ayayi eye."

²⁹Laban de Bilha upi angi ilge nda idungi Rachel indi isi upi angi. ³⁰Ke Jakob tsa yi Rachel, təng, ke ishong Rachel obu Leya. Eke Jakob bu etəm ugi iggi tong apā ayak embe. ³¹Yawe erung kyong bo shong Leya kong, ke inda mi kəmba, Eke Rachel amba kong. ³²Leya hu kembər ke imba idung unyaləm, ke idi mi Reuben. kəki ere " Ikyong Yae sang ama eggi kəmbok; inda nəng ima anem ishong ama. ³³Eke isi hu kembər eye imba idung unyaləm, ikyong, " indang ongi agya aməm ikər aba ama onyong ye, kəki ere imba nda mi beləm banyaləm bara məng idi mi levi³⁵I hu eye imba mi idung unyaləm ikyong, "Ti kekpeng akə leng irak Yawe." Erenəg idi kədən angi Juda, ke ihu kəmba ye.

Chapter 30

¹Ayi Rachel zang kyong imba bodung anda Jakob kong, Rachel ayor Fəb umba angi ilige. ihā Jakob kyong, "inda beləm, akyatəng mo ku" ²Jakob atsu orup yi Rachel. ikyong, "Ama si ezun ni Ikpe ra, emi bimu kəm̄ba ra ³Akəb nyi kyong, " zang up anəm ilige Bilha. Yi mi tsa, eke kəying imba beləm ezun anəm. ke ama fa beləm utən angi. ⁴Ke ide upi angi Bilha nda isi ogu angi ke Jakob tsa yi mi ⁵Bilha hu kəmbər imba idung unyaləm nda Jakob ⁶Ke Rachel ayileng esi idəng mbe. ke etu mi Gad. kyong, Ikpe sang kəmbok anəm məng ke iwok kələng anəm ke indam idung unyaləm. " Kəki ayi leng idi kədən angi Dan. ⁷Bilha, upi ni Rachel, hu kəmbər eye ke imba idung unyaləm ni upā nda Jakob ⁸Rachel kyong, "Esi kenyin kək̄yo mbe ayi ipa yi umba anəm ilige ke elyi uma məng idi kədə iding nyi Naftali. ⁹Ayi Lega i sang kyong ihun kəm̄ba məng, ide zilpa, upi angyi, nda Jakob esi ogu angi, ¹⁰Zilpa upi ni Lega imba udung unyaləm inda Jakob, ¹¹Leya kyong ayileng esi idəg mbe. Ke etu mi Gad. ¹²Ke Zilpa, upi ni Lega imba idung ne upā ¹³Lega kyong, "Ama tən orup! Kəki ere beləm belige nyi be dim orup otən. "ke idi kədən nyi Asher. ¹⁴Reuben dəng kəhang ni witi na fa kəhəm otsi orup otən. de ba nda ayi angi Lega. ke Rachel hā Lega, ndam kəhəm ni otsi nyi təng. " ¹⁵Lega hā mi kyong, " Esi kəzu kekər obər andu, ayi ugu hu ama ima ra, nda nəng opu ugu ohn kəhəm etsi ni idung anəm ra. Rachel hā kyong, Erenəng itsa eyi mu otuga nəng ni akpa ni igyi etsi ni idung andu. " ¹⁶Jakob si kəhangba urukpe nyi Leya lu na fa mi ke ikyong, "Esi keng uba obu anəm, ama hu mu akpaangi. " Ke Jakob na tsa yi Leya otuga awu nyi. ¹⁷Ikpe da atung ni Leya, ke ihu kəmbər imba idung ni utong nda Jakob. ¹⁸Leya kyong, Ikpe ho ama kubu etəm anəm məng. Kəki ere inda upi anəm si ogu ni ima anəm" idi idung nyi issakar. ¹⁹Leya ihu kəmbər eye imba idung ni otong kəyin" Idi kədən angi Zebulun ²¹Trəm ni ayi leng imba iding ilige idi kədən angi Dina ²²Ikpe mang Rachel kotupangi ke iwok aduwa angi inda mi ihu kəmbər ²³Ihu kəmbər imba iding unyaləm, Ikyong, "Ikpe de lum kəyeng məng. " ²⁴Idi kədən angi Josef, ikyong " Yawe ndam iding omi eye. " ²⁵Irim ayi Rachelmba Josef, Josef hā Laban, "indam medəng ye indi me dəng kagya anim eyi kehin anəm. ²⁶Indam bugu anəm eyi beləm abe ama bu etəm nda mu, " ²⁷Laban hā mi kyong, " Ama si fa eggi kəmbok obər andu fiyər, kəki ere ama barung ti ukeng kudən kyong Yawe nda ama undu udəng utən andu " ²⁸Kə ikyong, "kyong amang ayi manda, endi ma nda be ²⁹Jakob hā mi kyong, "Orung kyong ama bu etəm nda mu, eyi utu awu ereng andu ekər atsu obu anəm, ³⁰keyer ule yi sang mbe, ke indang ereng adu ekər atsu kpe uk̄yo məng. Yawe nda mu kəndəp ere lilag ayi ama bu etəm ubang ere nyi ayi ama apu afa anda beləm anəm təng ra. " ³¹Rekpe Laban kyong, " Ama anda mu amang ra, Jakob kyong, "omu esi uda ama kəzu kəying kong, ayi usi obu ozu nəng and ama, Ama ehe ereng andu ³²Ndam me si ekin ti ereng andu liland inyin, ede in ereng abe eləm, eyi batā ab le yi akpak ke balā abe ebər katang batā, ke abe ata akpak eyi abe eləm katang bamən, Ayi leng esi kubu kamang anəm. ³³Bolub anəm otok olu obər nəng, ayi uba endi uzo azang kubu etəm anəm. abe akyatəng eye akpa ra eləm katang ni batā nyi, abe a fa bi eyi ama, be reng abe zi bi" ³⁴Laban kyong, isu məng, yi re utu awu ulok ³⁵Kutu akə nyi Laban nwo lu baməng bevr̄ abe eləm eyi abe ata akpa eyi bamən ebye abe leyi ebyeng eyi akpak, beying abe le yi akpak atən eyi abe bebər ti batā, ke idle nda kubu ni beləm angi ³⁶Laban de itaira eyi Jakob ke Jakob re kpe ereng ni Laban bər ukeng re si ³⁷Jakob ka etəng etsi oru ni poplar, eyi peelee ubuk otən etu ibi ke akəm kəməng ne otsi nyi awu le kemən ikpuk ³⁸ke idle ukpuk nyi awu ewun nyi da alu abər ni ereng nyi, obər ni ke lyi beməng nyi abe ba aba mgb̄a. ³⁹Ereng nyi ra lyi obər ni etsi nyi, ke ereng nyi amba bodung yi akpak keki-keki ⁴⁰Jakob hu batā rak keki-keki, ke inda abe erəng esi eggi eding ketu ereng abe akpa eyi abe bee bər abe ti ereng ni Laban. ke ihu ereng ayi angi rak keki bulok angi ide be ekənyi ereng ni Laban kong. ⁴¹Kekpeng batā abe le yi kazak re atsu botu, ke Jakob ide bokpuk nyi alu obər ni beməng bamgb̄a eggi ne ereng nyi, endi bohn katang etsi, ⁴²Eke ayi ibi ayi a gbang kong katang ni ereng nyi aba, ide etsi nyi alu obər bi kong. Endi ereng ayi nyi esi ni Laban, ke abe ni Kazak esi ni Jakob. ⁴³Awu ning hu si ongi kəvən. Ile yi ereng aga mbl, bakəb bepi, eyi bepi banyaləm buzakurmi eyi bukəm.

Chapter 31

¹indan Jakob owok eve ni belim Laban, ayi bo lok kyong, " Jakob aku anyin avem abba izi eke esi ti utok abba izi ifa kezum akileng lilang." ²Jakob azang kekpr ni. Izang ariung utu awu kekpr ngi eyeng.

⁴Jakob etsi ongi ne zi Ratsel eyi liya ee ba aba ekpe mi ereng ngi ⁵keiha bi kyong, "Ama zang uhum ni abba inyi ele yi ama. ⁶Nya rung kyong ama yi kazak nim idang obu etin anda abbainyi. ⁷Abba inyi ene ama ke okyong Ikpe nda mi kisa esi ibong ama meng. ⁸Ayi iha kyong, Erng ayi ata akpak ale kubu etim ndu, ke lilang ni eveng ayi amba ata akpak. ⁹Ti ukeng awuleng Ikpe ed eveng ni abba inyi anda ama ¹⁰Ekpr ening mbe kige aki ereng re dep arib Ama zang kele bamen evr abe re pu, bamen ivr ata akpak eyi ebeng. ¹¹Ulim etim Ikpe kyong, Ama le leng; ¹²I ha kyong Apu egi eke zang bamen ivr abe adep ti eveng. ba ta akak eyi ebeng, ayi ama zang ozu ayi Laban ro bu eyi mu.

¹³Ama si kipa bangi, kiluk aki umen undu eyi ama. indang nyin kuyir eke pa kitsu akeleng eke si irim ding kitsi aki bamba mu. ¹⁴Ratsel ey Liya so su ebep mi kyong, "Azi ofu afa kiluk kagya abba izi ra. ¹⁵Esi ibu eyi zi ereng ekyin kong ra. Keki ere igya lyi zi ke irak amang keki izi ekpe meng. ¹⁶Keki ere lilang ni Kiven aki Ikpe ohu anyin obu abba izi esi kapu izi eyi belim ni belim izi Eke indang kizu ai Ikpe esi aha mu bu ki. ¹⁷Ke Jakob anyin aku belim ngi eyi bagu ngi atsu kekprnyang inda ereng ngi lilang ata abr eding eyi aven ngi lilag, eken yi ereng ngi ayi alu yi ki Padan Aram. Ke iding ko bu abba gi Azik kitsi ni kanan. ¹⁹Kekpeng ak Laba olu eding ina zang ereng ngi Ratsi ezi avem kihak agya abba ngi. ²⁰Jakob ene Laban ami ni Arame, Keki ere i ha mi kyong enyin kong. ²¹Ke iki bukr mbe eyi avem ngi no bu uho apu egi eding kutik ni Gilid. ²²Uru ni ura baha Laban kyong Jakob ekyi eding meng. ²³Eke eku bangi bulu ngi kebaku mi ezun is ni itu itang-ipa. ita mi abr kutik ni Gilid. ²⁴Indang Ikpe aha Laban ami ni Aram ti ele utuga kyong, " Bu zizeng, fu lok kizu kebi rakideng eyi JAob kong. " ²⁵Laban ata Jakob obr. Indang Jakob akem kekpe ngi keki utik, Laban ting eyi bangi bulu ngi ele utik ni Gilid. ²⁶Laban ebep Jakb kyong. " Ele amu abu, ue ama ke oku anyin belim nim ereng uma ahu ra. ²⁷Ele obu ke une ama uta ke uha ama kong ra. inyi ama obong mu avem eyi kukib eyi obong, eyi igyak iben. ²⁸Unda ama eke ma kyib belim ni belim nim buzi kong. indang ubu kitem. ²⁹Kazak aki ama obu amu kizu ele kubu nim, eke Ikpe ni abba ndu aha ama utuga ilyi kyong, bu zizeng, fu lok kizu kideng ra kebi eyi Jakob kong; ³⁰Indang uki anyin keki ere ukyong orup usi irim eding kagya abba ndu. Eke ele obu ke uzi avem nim ra. ³¹Jakob so su ko iha Laban kyong, " Keki ere bereng ohu ama kyong kiyang usi ohu belim ndu obu nim igang mbe ke ama anyin katambe. ³²Eyi eyi ami esi ezi aven ndu esi ike esi ile kong. Egi ni bangi bulu izi tok avem ayi ke si andu eke ude yi "Ayi Jakob arung kyog Ratslezi avem kong" ³³Laban ekin kekpe ni Jakob, kekpe ni Liya, eyi kekpe ni belim etim etim ngiabe belige bapa, eke ifa avem kong. I lu kekpe ni Liya ke ikin kekpe ni Ratsel ³⁴Indang Ratsel ede avem kagya ni abba ide yi ata kita ke ide kukpa ekep ke ikyu ele embe. ³⁵I ha abba ngi kyong, "Fu atsu orup kong, ongi obr nim, amaha amu bukr arung kong kekiere ama le ti kige nim" Eke epu yi ke izang aveng kong ³⁶Jakob atsi orup ra ngr eyi laban i ha mi kuda nim esi ele. kebi nim esi ele, ayi ura atr amara ³⁷Ayi ke opu ekpi kezun nim lilang ele aveng agya ndu ayi ke ufa kihak agya nim. Aku bung yi obr ni bang bulu izi, eke bo lok zi ikpe azi bapa ³⁸Ayi igi kekem ama le yiamu .Bata ndu ambi eyi bamen nd embi okur ambrkong, ama sim ekep bata ni eveng ndu kong. ³⁹Ereng ayi ingurbeke ohu ra, okung ama keki ngi Amu ohu ama kiho keki ni ereng ayi elyi lilang ayi elyi uruga eyi utuga lilang ama oho ⁴⁰Ama ele embe; uruga ovem abak ama, eyi imgbe utuga; ke ama re si bula akyating. ⁴¹Igi ayi Kekem eleng amale kagya ndu. Ama bu etim anda amu igi kur eyi inzi keki ni belim ndu belige bapa, eyi igi itng kiyang ni ereng ndu. Uyeng kiho nim izeng kur ⁴²Okyong ikpe ni abba nim, IKpe ni Abraham, eyi ami Azik ering le yi ama ting, kavang mbe upa ama eding obu etsi. Ikpe azang butsim nim eyi etim nim, ke iting amu ilyi utuga. ⁴³Laban so su aha Jakon kyong, " Belim abe belige esi ba nim, belim ni be belim ndu esi ba nim, eyi ereng ebi esi anim. Ozu ayi uzang lilang esi anim. Eke ele aki ama obu eyi belim nim abe belige eleng, ra belim ebi abe bambara. ⁴⁴Ening indang, zo su eyi botu, ama eyi amu eke ye le azik katang nim ama eyiamu. ⁴⁵Ening Jakob ohu kikyo etip kugir ereng kipa. ⁴⁶Jakob aha bangi bulu ngi, "Aku bung okyo." Eke baku okyo tok bolutok. ke bablyi ala ibi embe ⁴⁷Laban ezi ki Jega Sahaduta, eke Jakob ezi ki Gilid. ⁴⁸Laban aha kyong, " Kilimakileng esi ezik katang nim eyi amu inyin. " Erening kiden ngi esi Gilid. ⁴⁹Be zi ki Mizpa ting, keki ere Laban aha kyong, " Yawe azang katang ndu eyi ama, kekpens aki de si anyin onyong botu. ⁵⁰Akya ubu iding nim ziizang ting, ra usi aku bakeb bepyi ekep belim nim, ayi ongi ele eyii kong, zang, Ikpe esi ezik katang nim eyi amu. ⁵¹Laban aha Jakob kyong, " zang bolutok okyo ayileng eke lang kipa, ayi ama akem alu katang ndu egi ama. ⁵²Bolutok abeleng esi ezik, eyi kipa akileng esi ezik, kyong ama esi ayang kiyin akileng aba obu ndu kong, eyi amu ting esi uyang kiyin eyi kipa akileng aba obu ndu obu mu kizu kong. ⁵³Ikpe ni Abraham, eyi Ikpe ni Naho, eyi be kpe ni babba ibi, olok Ikpe katang izi. " Jakob avang eyi Bereng ni abba ngi Izik. ⁵⁴Jakob anda bunda ozen kikehen ke izi bangi bulu ngi eke baly; ala. Balyi atsa keki kehen. Kizir pying ngi Laban anyin kuyir, ohu belim ni belim eyi belim ekep kelung ke ita bi undu udeng. ke Laban esi bi apa isi irim eding kagya.

Chapter 32

¹Jakob ting eding ozu ngi, eke belim etim Ikpe afa mi ²Kekpeng aki Jakob azang bi, iha kyong, "Eleng si Kiluk ile ni Ikpe" ke izi kiden ni kiluk aki ngi Mahanam³Jakob etsibelim etim eding kobr kobu ni umba ngi isu kitsi ni siya kundur ni Edom. ⁴Inda bi izen,kyong,"Eleng si kizu aki nya ha ongi obr nim isu: Eleng si kizu aki idung etim ndu Jakob olok: Ama ele yi laban, eke ama ofu ele embe ama ba meng kong aba ezi indang. ⁵Ama lu eyi bundak eyi bukem eyi ereng, belim etun banyalim eyi belige, Ama ta kitsim akileng akileng eding meng ko bu ongiobr nim, eke kiyng ama fa ukahu obu ndu." ⁶Belim etim esi irim aba ha Jakob kyong, "Ze ding ke bu ni umba ndu isu. Ira ba iba obu iba fa, eyi bangi buva bunzi ere yi mi ra ba ⁷Eke bereng ohu Jakob eyi orup anda mi butsim. ke i hu bengi abele yi mi aha api apa, eyi ereng ting, kihen bunda, eyi ibi endip utang. ⁸I ha kyong,"Ayi isu esi aba ni kehen aki akpa awuleng kyong iba obong bi,kehem aki ering agben." ⁹Jakob aha kyong, " Ikpe ni abba nim Abraham, eyi Ikpe ni abba nim Azik, Yawe, ami aha ama kyong ama si irim ding kehen egi bamba ndu, eke ama nda mu uve; ¹⁰Ama ohun ni etimni kezung ni orup uting eyi lilang ni ususu utu awu ubu keki ni idung etim ndu. Ayi ohun idung etimnim mbe ayi ama eyi obu uho Jodan awuleng,ke indang ama ohu esi api apa." ¹¹Kahu agben lu ama obu ni umbanimobu ni isi, keki ere ama le ki bereng, kyong kiyng iba obu ama eyi banyin ni belim nim kizu. ¹²Eke ukyong " Amaada mu uve.Ama anda idong ndu ele ering ira kuho uga, ayi esi ukyong arung kong." ¹³Jakob ele embe utuga ngi.Iha avem ngi ayi ening eding na nda umba ngi isu: ¹⁴Bamen embi buva bupa eyi evr kekem buva bupa eyi bata embi kekem, ¹⁵ibi kindip utang kekem eyi kur ayi nda belimemi eyi buke ibe, bundak akem apa eyi bundak embi kur, boktnyang embi kekem eyi bokryang evir kur. ¹⁶I d yi anda belim etim, eyi eyi angi bulok i ha belim etim kyong, "Nyi ta obr ding ni hu yi ha keki keki." ¹⁷inda ami kitabr izin kyong,"kekpeng aki isu umba nim afa mu ke ibeb mu kyong, amu ele yi eyi ra. Ule ding ele. Ibu ayi ele obr ndu eleng esi ni eyi ra, ¹⁸Ke ha mi kyong,ye si ni idung etim ndu Jakob.Ye si bunda itsi aba obu ongi obr nim isu. Zang, ami ting ira ba obu kirim." ¹⁹Jakob anda kihem aki ni upa izin ting, abe ni ura, eyi idang ni abe eben ibi. i ha kyong, "Nyo lok kizu kiting eyi isu kekpeng aki nye si afa mi. ²⁰Nyi ha mi ting kyong, idung etim ndu Jakob ra ba obu kirim." Keki ere erung kyong ama ronungmi ni bunda abe ama tsi ata obr aba. Eke kira la, ayi ama aba,kiying i hu ama ekin." ²¹Erening itsi bunda ata obr eding ami. Ami bulok ngi ele kepi utuga nyi. ²²Jakob anyin utuga ngi, ke ide bagu ngi bapa eyi belim etim ngi bakeb bapa, eyi belim etim ngi bakeb bapa eyi belim ngi banyalim kur eyi uting. ita bi obu uho ti kibu aki evin ni Jakob. ²³Ti ukeng awuleng ita bi obu uyang eyi kiven ngi lilang. ²⁴Jakob ele kitik,ke ongi apa kenyin eyi mi ening ozur anduk ava (kikyik). ²⁵Kekepeng aki awu azang kyong ita mi okyu arung kong, ize Jakob kikir kehuk. Kikirkehuk Jakob eze ayi ke upa kenyin eyi mi. ²⁶Awu aha kyong, "pa ama eding, keki ere kikyik le rib meng," Jakob aha kyong, " Ama esi apa amu kong,si keng unda ama undu udeng lang." ²⁷Awu ebeb mi kyong,"Kiden ndu si eyi," Jakob aha kyong," Jakob." ²⁸Awu aha kyong, "Kiden ndu esi Jakob eye kong, eke si Isrel. Keki ere unyang eyi Ikpe eyi bangi ke uyir arung." ²⁹Jakob ebeb mi, " Ama ronung amu ha ama kiden ndu." ke ibebmi kyong ele obu ke ubeb kiden nimra. ke ibu mi eding embe. ³⁰Jakob esi kiden ni kiluk aki nyi peniyel ayi iyong, "Ama zang Ikpe egi abr egy, angi ama agben meng." ³¹Uru atsu afa Jakob ayi iyang Peniyel. Ira yang keki ere ize kikirkehuk. ³²Eleng si kikyeng aki inyin belim Isrel ekib utsim utang ni kibi kong, keki ere awu ata mi kizu ni akak ayi nyi lang ituk eze Jakob kikirkehuk

Chapter 33 Jakob apu egi kuki ke, i zang isu ra ba, eyi banyalim buva bunzi. Jakob ohu belim aha katang ni Liya, Ratsel, eyi belim etim ngi abe belige bapa.

²Ke elu belim etim ngi abe belige obr eyi belim ibé obr, esi ekeb Liya eyi belim ngi ke Ratsel eben eyi Josef ni kihun lilang. ³Ami ata obr eding bi, i keb itsari ezing otong, lang i tuk aba onyong ni umba ngi⁴Isau olu unya no buk mi, ohu mi ekeb kelung, i leng mi obu kitu, embip mi undu. Ke bokpok. ⁵Kekpeng aki Isau apu egi kuki, i zang bakeb eyi belim. I beb kyong, "Bangi abe leng esi barung eyi nyi ele." Jakob aha kyong, "Belim abe Ikpe abr eding ngi anda idung etim ndu." ⁶Ke belim etim ngi abe belige eyi belim ibi olu aba obr, ke be keb itsari. ⁷Liya esi ekeb eyi belim ngi ting aba ekeb itsari. Ni kihun ngi Josef eyi Ratsel aba ekeb itsari. ⁸Isua ebeb kyong, "Kikyeng kahung esi ele ni kihun bangi abe ama afa." Jakob kyong, "Anda ama afa keki kiding obr ni ongi obr nim." ⁹Isau aha kyong, "Ama lu kiven ndu alu eke aka hu mi." ¹⁰Jakob kyong, "Iye, ama kur mu obu, ama zang kekpr ndu meng, ele ring ama zang kekpr Ikpe, ke uso hu ama meng. ¹¹Ama kur mu obu si hu bunda abe ama yi aba nda mu, keki ere Ikpe obu ama eding, eyi keki ere ama afa ohun ening meng." Ke Jakob ohu mi ikeb, ke Isu esi osu. ¹²Ke isu kyong, "Ze le ukeng ye. Ama ata obr eding mu." ¹³Jacob aha kyong "Ongi obr nim arung kyong belim ofu eyi beyeng ibi mbe, eyi bata eyi bundak abe ra nda belim emi. Ayi bo fu budung mbe be si isi ayi obu kazak ibi uru uting mbe boku, ibi lilang. ¹⁴Ama kur obu nda ongi obr nim ata obr eding idung etim ngi. Ama esi la mbe, ti bukun ni ereng ayi ele ama obr, eyi keki bukun ni belim nim, ening ama aba ekin ko bu ongi obr nim ki siya." ¹⁵Isau kyong, "Ama esi bangi nim babe abe ke le eyi ama apa amu." Esi bangi nim babe abe ke le eyi ama apa amu." Eke Jakob kyong ubu ening kyong ere. Nda ama ohu keki kideng obu ni itsi nim." ¹⁶Ening isu ohun embe hu esi irim eding ki siya. ¹⁷Jakob esi eking eding ki Sokot, embi angyi agya, akəm kizok ni ereng. Erening kiden ni kiluk aki nyi esi Sokot. ¹⁸Kekpeng aki Jakob esi ki Padan Aram aba, i ba ekin bukun mbe kehen ni Shekem, aki ele kitsi ni Kanan. I na unyong kehen nyi. ¹⁹Ke i gya kitsi obu belim ni Hamo, abba ni Shekem akem kekpe ngi embe, anang kitsi nyi esi osule kiva kiting. ²⁰Embe i mbi kizo ke i zi ki El Elohi Isrel.

Chapter 34

¹Indang Dina, idung ni Liya elige ami i mba anda Jakob,olu eding na fa bakeb abe belim kitsi embe. ²Shekem idung ni Hamo ami kehen ni Havat, udeng ni kitsi, zang mi i hu mi igang eyi mi ana, ezir mi kiyeng. ³Igben mi na nda Dia,idung ni Jakob elige. I shong idung elige ebeting ke epu mi akeb.⁴Shekem olok eyi abba ngi Hamo, kong, "Aku idung elige nda ama." ⁵Indang Jakob owok kyong ebeb kemen ni Dina idung ngi meng. Belim ngi banyalim ele yi ereng ngi kulim, Jakob ohu orup ening ba ba lang⁶Hamo abba ni Shekem eding ina ta aha eyi mi. ⁷Belim ni jekob esi kulim aba ayi bo wok ozu. Abeb bi orup. Ba tsu orup keki ere izir Isrel kiyeng ayi itsa eyi idun ni Jakob elige, inyi utu kizu aki nyi obu kong. ⁸Hamo olok egi bi, kyong, "Idung nimShekem Oshong idung ndu. Amakur mu obu de mi nda mi eku. ⁹Yi zi yeng kekku,nda zi belim ndu belige, eke aku belim izi belige. ¹⁰Li le yi zi, kitsi izi ohu mu ekin ezim kubu ndu embe, alu eyi aven."¹¹Shekem ahu abba ngi bamba ngi, " Nda ama afa ukahu obr inyi, eke ele ele aki nye si aha ama, ama anda nyi. ¹²Nyi ha ama betsi kikiy idung inyi eyi bunda esi ekpe aheng ting ama nda utu awu nyapu, ke nda ama akeb ama aku." ¹³Belim ni Jakob so su ene Shekem eyi Hamo abba ngi kyong, kikiy ere Shekem abeb kemen Dina Umba ibi elige.¹⁴Ba ha bi kyong," Zo bu arung ening kong, esi ze de umba izi anda ongi kipu aku kong; ¹⁵Usi ata kamang utu awu azi ata lang, ayi lilang inyi esi ata kamang. ¹⁶Eke azi anda nyi belim izi belige nya ku, eyi ai ta ku belim inyi belige, eke ze le yi nyi ezir esi kizu kiting. ¹⁷Eke akya nyo wok zi ke nyata kamang ting, za ku bamba izi yi ele."¹⁸Eve arib Hamo eyi idung ngi Shekem. ¹⁹Idung awu abeb kige ni ozu ayi bolok kong, kekiy ere idung Jakob arib mi angi ebeting, eyi kikiy ere ami banda bolib lilang agya abba ngi. ²⁰Hamo eyi Shekem idung ngi eding kiya ni kehen ibi na ta aha eyi bangi kehen ibi, kyong, ²¹"Bangi abeleng ele bukunmbe eyi zi, erening nyi nda bi be ti kitsi ezim kubu ibi, kikiy ere kavang mbe kitsi aga ohm bi. Za ku belim ibikakeb, eke za nda bi belim izi baku."²²Ohun ti kikyeng akileng ayi ke be si osu eyi zi ohu esi bangi kiu kiting; ayi lilang izi osu ata kamang, utu awu abe ata kamang ²³Ereng ibi eyi aven ibi- lilang ibi ebi ele izi kong ra. Zi so su eyi bi, eke bele katang izi. "²⁴Lilang abe olu eding kiya ni kehen ngi no wol Hamo eyi Sheke, idung ngi Banyalim lilang ata kamang, Lilang abe olu eding kiya ni kehem. ²⁵Uru ni ura, kekpeng aki abang kamang ibi ofu mbe, belimni Jakob banyalim bapa (Simiyon eyi Liva, bamba Dina bayanlim), eyi eyi ede kagyang ngi ke bi ne vir kehen aki ele yi bangi abe re kpe ki, eke bobong banyalim lilang. ²⁶Bobong Hamo eyi idung ngi Shekem eyi Kagyang. Bo hi Dina agya Shekem eyi eding. ²⁷Belim Jakob abe ering aba kehen aki bobong ahem ata igang mbe ezi avem kehen, kikiy ere bangi abeb kemen ni umba ibi. ²⁸Ba ku ereng, bundak, bokrnyang, eyi ozu lilang kehen eyi kozo ibi. ²⁹Ba ku kiven ibi, belim ibi lilang eyi bagu ibi lilang. Be zi ozu lilang ozu ayi ele kagya ibi³⁰Jakob aha simiyon eyi Leva, "Nye de ibak aba ama kikiy meng, anda kiden nim abeb ekpe kitsi aki leng, bangi kanan, eyi periz. Ama ohunkizu kong. Besi ezi ekin botu kikiy nim evr Ama, ke bobong Ama eyi kihak agya nim." ³¹Eke simiyon eyi Leva kyong,Shekem aba obu umba izi ering ibu eyi kikpa ra,"

Chapter 35

¹Ikpe aha Jakob," Anyin, deng ki Betel, ni le embe. Mbi kəzo alu ikpe embe, ami ede anggi otok amu kəge aki Uki Umba ndu isu." ²Eke Jakob aha kəhak agya anggi eyi abe eyi ami ele lilang, " Bekpe n ekmabe ele katang ndu gba kəta, mgbe atən etu ndu,ke yeng batər ndu. ³Eke za nying edeng kə betel. Ama ne mbi kəzo alu ikpe ami akawu ama kəge butsim anəm,ke ire yi ama si ele ayi ama edəg.Eneng be de bekpe abe ke ele obu ibi anda Jakob, eyi ozu atung ayi bapa atung,. Jakob enzi yi kəten otsi oak awu onyog Shekem. ⁵Ayi be si, Ikpe ata ahen ayi onyong embe, eneng banggi abe nyi atər beləm Jakob kong⁶Eneng Jakob ba ki i Luz (esi Betel) aki ele kətsi ni kanan, ami eyi banggi abe ke ele yi ami lilang. ⁷Imbi kəzo embe ke izi kəluk akənyi el Betel, kəki ere Ikpe ede onggi otok ami embe, kekpeng akə ire ki umba anggi. ⁸Dibora, idung ami ra zang ami belim, oku. Be nzi ami kəten otsi aok ai i Bete embe, kebezi kə alon Bakut.⁹Kekpeng akə Jakob re si kə padan Aram ra ba, Ikpe atsu ami obər eye ke inda ami idu udeng. ¹⁰Ikpe aha ami kyong, "Kəden andu esi Jakob, eke kəden andu esi Jakob, eke kəden andu esi Isrel." Eneng Ikpe ezi kəden anggi Isrel.¹¹Ikpe aha ami kyong, "Ama Ikpe uga . Umba amen kayang. Urem eyi itu i irem olu obu andu. bedeng olu katang in idong andu. ¹²Kətsi akə Ama nda Abraham eyi Azik, Ama nda amu. Anda idong andu ayi ra ba irim andu kətsi." ¹³Ikpe anyin ohung edeng anggi kəluk akə Ilok eyi ami¹⁴Jakob etip kəpa kəluk akə Ikpe olok eyi ami, eyi kəpa kəkoy. I kur bunda ni umgba kəki ngi egi banggi. ¹⁵Jakob ezi kəluk akə Ikpe olok ozu eyi ami Betel.¹⁶Ba nyin i Betel. Ayi bofu kəra egi Efrat, Ratsel eteng kəmbər. iteng kəmbər eggi onung. ¹⁷Ayi kəmbər aba ti kəma eggi ngi, akeb ami eke owu ami idung aha ami kyong, "FU EKI bereng kong,ayi indang mbe ufa idung unyalem upyi." ¹⁸Ayi iro ku,eyi odu buku etu kəden ngi Ben oni, eke abba anggi atu ami Benjamin. ¹⁹Ratsel oku be nzi ami ukeng awu edeng Efrat (esi Betelehem). ²⁰Jakob etip kəkoy ti kenzi andi. Kesi kətok ni kenzi Ratsel itung.²¹Beləm Isrel esi edeng na kəm kekpe anyang kekpe ni bukpe egyi ni ereng. ²²Ayi Isrel ele ti kətsi, Ruben ana eyi uza i abba anggi Bila, ke Isrel owok yi. indang Jakob alu egi belim kur eyi bapa.²³Belim anggi abe imba eyi Liya esi Ruben, idung kətabr ni Jakob, eyi simiyon, Leva, Juda Isaka, eyi Zebulun. ²⁴Belim anggi abe imba eyi Ratsel esi Josef eyi Benjamin. ²⁵Belim anggi abe imba eyi Bila, idung etim ni Ratsel elige, esi Dan eyi Naptali.²⁶Belim ni Zilpa,idung etim ni Liya elige, esi Gad eyi Asha. Abeleng lilang esi belim ni Jakob imba kə padan Aram. ²⁷Jakob aba obu Azik, abba anggi, i mamre ni kiriyat Aba (kəzu kəten eyi Hebron) Kəluk aka Abraham eyi Azik ele embe meng.²⁸Azik ele igya kəva Kəyi igyi akəm enzi. ²⁹Azik etəm kəhuk ni kəhun ke iku, i dəng ne le kəluk eyi babba anggi, idung okəb amen eyi itu. Isu eyi Jakob, belim anggi, enzi ami.

Chapter 36

¹Ining esi udong ni Esu (be si Zi ki Edom). ²Esu aku bagu ngi belim ni kanani ining esi bagu ngi ; Ada idung niElon ongi Hitit; Oholibama idung ni Ana, idungni idung Zibeon ongi ni Hivit; ³eyi Basema,idung Ismalelige, umba elige ni Nebaiot. ⁴Ada mba Elifas nda Esu, eyi Basemat mba Reuel. ⁵Oholibama mba Jeus, Jalam, eyi Kora. ⁶Esu aku bagu ngi, belim ngi banyalim, belim ngi belige, eyi bangi ki ha agya ngi lilang, ering ngi eyi ibi ayi ering, eyi ke zun lilang, ayi ifa kitsi kana, ke enyin pa umba ngi Jakob eding kitsi kekr. ⁷I bo eneng kiki ere kezun ibi aga obu utu awu be le ubi. kitsi nyi aki be ere otsu egi bi kiki ni ering ibi. ⁸Kidan Esu keki esi Edom, i na agya kutik ni Seir. ⁹Eneng esi undong ni Esu, babba baga ni Edomit kehakuti ni Ser. ¹⁰Eneng esi eden ni belim Esu Elifas Idung ni Ada, ugu ni Esu, Reuel idung ni Basema ugu ni Esu. ¹¹Belimni Elifas be si Timan, Oma,Zefo, Gatam, eyi kena ¹²Tmna, uza ni Elifa, edung ni Esu unyanlim, iba Amale. Enang esi belim ni belim Ada, ugu ni Esu. ¹³Eneng esi belim ni Reuel; Nera, Zera, Shema, eyi Miza. Eneng esi belim ni belim Basema ugu ni Esu. ¹⁴Eneng esi belim ni Oholibama, ugu eyi idung ilige ni Zibeon. i mbe idung eyi Esu Jeus, Jalam, ayi Kora. ¹⁵Eneng esi aka ayi ele kemang Udong ni Esu: udong ni Elifas, idung kekab ni Esu: Teman, oma, zefo, Kena, ¹⁶Kora, Gatam, eyi Amalek. Eneng si Edom aka ayi anyin esi Elifas kitsi ni Edom. Be si belim ni belim ni Ada ¹⁷Eneng esi aka ni Reuel, edung ni Esu: Nahat, Zera, Shama, miza. Eneng si aka ak ayi esi kobu ni Reuel ti kitsi Edom. Be si belim ni Basema, oguni Esu, ¹⁸Eneng esi aka ni Oholibama, ogi ni Esu; Jeus, Jailam,Kora. Eneng si aka ayi ese kubu ni Oholbama ugu ni Esu, edung ni Ana elige. ¹⁹Eneng esi belim banyalim ni Esu (ami be zim Edom), ke eneng esi bedang ibi. ²⁰Eneng esi belim ni ser ami ni Horit, Kehen ni kitsi aki nyi: Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, ²¹Dison, Eze, eyi Dishan, Eneng esi aka ni Horit, Kehen ni ser kitsi ni Edom. ²²Belim ni Lotan be si Hori eyi Heman, eyi Timna esi idung umba elige ni Lotan. ²³Eneng esi belim ni Shobal: Alvan, manaha, Ebal, Shafa eyi onam. ²⁴Eneng esi belim ni zibeon; Aia ayi Ana, Ining si Ana ami fa ibin kulum uga ayi iri tsu eyi bokim ni abba ngi Zibeon. ²⁵Eneng esi belim Ana: Dishon, eyi Oholibama, idung Ana ²⁶Eneng esi belim ni Dishon Hamdan, Ehsban,Itran, eyi keran. ²⁷Eeneng esi belim ni ezeri Bilhan,Zavan, eyi Akan. ²⁸Eneng esi belim ni Dishan; Uz,eyi Aran. ²⁹Eneng esi aka ni Horit; Lotan, Shobal,Zibeon, eyi Ana, ³⁰Dishon, Eze, Dishon; Eneng esi aka ni Horit, utu awu be zi eden aka ni kitsi Ser. ³¹Eneng esi badang abe ba na kitsi ni Edom,lang bi te na undang ami esi kiki ni Isral: ³²Bela idung ni Beo, ina Kidang Edom, eke kiden kechen ngi esi Dinhaba. ³³Kige aki Bela ku, Jobab idung ni zera ani ni Bora na kidang kehen ngi. ³⁴Kige aki Jobab ku, Husham ami le ti kitsi ni Temani, i na kidang kehen ngi ³⁵Kige aki Husam ku, Hadad idung ni Bedad ami alyi midian uma kitsi ni moab, i na kidang kehen kiden kehen esi Avit. ³⁶Kige aki Hadad Ku, Samla ni masreka ina kidang kehen ngi. ³⁷Kige aki Samla ku, Shaul ami ni Rehobot aki undu uho i na kidang kehen ngi ³⁸kige aki Shaul ku, Bal- Hanan idung ni Akbo i na kidang kehen ngi ³⁹kiga aki Bal-Hanan idung ni Akbo, ku, Hada na kidang kehen. kiden ni kehen esi Pau. kiden ni Ogu esi Mehatabel idung ni matre elige, idung ni idung me Zahab. ⁴⁰Eneng esi eden ni eki aka ayar udong ni Esu, utu awu aka ibi ele ukpa ibi ezi bi kede keden: Timna, Alva, Jetet. ⁴¹Oholibama, Ela, Pinon, ⁴²Kena, Teman, mibza, ⁴³Magdel, eyi Iram. Eneng esi eki ni Edom. utu awu ba na agya ti kitsi ibi. Ining si Esu, abba ni Edomit.

Chapter 37

Jakob le ti kitsi aki abba ngi si ekin, ni kitsi Kana.²Ining si kiha ni Jakob. Josef, si idung ulim ami ni igi kuru eyi otong apa, rekpe ering ni abba ngi eyi bamba ngi bakəb. I le yi idung ni Bilha esi yi idung ni Zilfa, ogu abba ngi. Josef re nda abba ibi uha obi keki ni bamba angi.³Idang Isrel shong Josef obu belim angi abe ereng kiki ere i si idung ami bamba kige bohen angi. I zong mi otər udeng eneng.⁴Bamba angi azang kyong abba ebi oshong mi obu abe. Ba afa me eke bo su kyong bo lok kilang kidəng eyi mi kong.⁵Josef le ele, eke i ha bamba angi. Ba fa mi esi kehung.⁶I ha bi kyong, "Nyi wok ele nim ayi ama le.⁷Eren da zip ihən kozo eke azang keleng aki kenim endip anyin eyir kuyir, eke azang, buleng abe bu nyi eken ata kivər ding ekip eri anda keleng nim." ⁸Bamba ngi ebeb mi, "Omu uba le kiki idi ra. Omu kavang mbe u ba ana kidəng edi ra." Ba fa mi obu akəb kəki ele angi eyi eve olok angi.⁹I le ele epi eye ke i de ha tok bamba ngi, i ha kyong, "Zang, ama le ele ayi: uru eyi uva eyi ekir kur eyi kitin ekip itsari anda ama." ¹⁰I de yi ha abba angi utu awu i ha bamba angi, eke abba ngi ozu mi eve. I beb me kyong, "Ere utu ele ayi ule. Ayi andu eyi ama eyi bamba ndu aba ekip eri anda omu ra." Bamba angi reveb mi eke abba angi de ozu nyi alu korup angi mbe.¹²Bamba angi aku ering ni abba ibi eding na lyi ki Shekem. ¹³Isrel beb Josef kyong, "Bamba andu aku ereng eding ki shekem kong ra. Ba eke ama tse mu eding kubu ibi." Josef kyong, "Ama le ra bang mbe." ¹⁴I ha tok mi kyong, "Anyin indang, eke na zang kyong bamba ndu ele bukun eyi ering ra, eke si irim ba ha ama." Eneng Jakob tse mi eding kivanngi ni Hibron, eke Josef ding ki Shechem.¹⁵Awu omi afa Josef. Azang, Josef ra vok tsu kulum. Awu nyi si beb mi kyong, ura pu ere. ¹⁶Josef ha kyong "Ama retsu apu bamba enim. Ha ama kiluk aki be ding embe ama kur mu obu ye." ¹⁷Awu nyi ha kyong, "Be anyin mæng iyak ning, kiki ere ama wok ba ha kyong, 'De ding ki Dotan.'" Josef aku ezun bamba angi eke i ra fa be ki Dotan.¹⁸Be yir azang mi ai iri ba kira kiga. lang i ti ba kyin onyung ibi, be amang eke bo bong mi. ¹⁹Bamba angi esi ha batu kyong, "Zang, udəng ele ning ri ba obu. ²⁰Nyi ba eke do bong mi edi ata okyu ti kiku. Da ha kyong 'Kibi ohu mi.' Eke da zang utu awu ele angi nyi obu etim." ²¹Ruben wok yi ke i vər hu mi obu ibi. I ha kyong, "Esi do bong mi kong." ²²Ruben ha be kyong "Nyi fu bong mi kong. Nyi ta mi kyu ti kiku aki ele kulum uga, eke nyi fu bu mi kizu kong." - Eke andi i gben olu mi ra nda abba ibi. ²³Ayi Josef ba fa bamba engi, ba tip ohu mi ni batər angyi abe arib ohun reneng. Be de mi ata kyu ti kiku. Kiku nyi ele kehem mbe, bemeng akyateng embe. ²⁵Bo kyu ele eri eke balyi ala. Be de kiki anyin apu eggi, eke ba zang ubong bangi ni Ismalit ere si ofu Gilid aba, eyi ibi ki ndip utan ibi okyong eting uhung eyi bangi kutsa esi eyi bangi bagak. Bo kyong ye esi reding Kijip. ²⁶Juda si beb bamba ngi kyong, "Ere aki adi afa ayi de esi obong umba edi eke ekip ezeng beyeng ngi." ²⁷Nyi ba eke di de mi agya alyi and Ishmalit ahu kubu idi fu le kiki ngi kong. Kiki ere isi uma idi eyi ibyi etu idi." Bamba angyi awok mi. ²⁸Bangi medina abe ra gyal yi avim akpa ezeng. Bamba ngi egbin Josef olu ti kiku nyi. Ba gya lyi Josef anda Ismal silva kekim. Bangi Ismal eyi eding Kijip. ²⁹Ruben si irim eding kiku nyi ke i zang, Josef kyating ti kiku nyi. I hu otər ngi agyin. ³⁰I si irim na fa bamba angi, ke i kyong, "Idung ni kyating embe! Eke ama eding ere." ³¹Ba nya obong emen eke be de otər Josef apa etəng ni beyeng nyi. ³²Eke be de otər be de otər ngi awu arib ohun reneng eyi na nda abba ibi eke bo kyong, "Adi otur ining. Zang kyong esi otər ni idung ndu ra." ³³Jakob zang arung ki eke ikyong, "Esi otər ni idung ening. Kibi ulum ohu mi. Otok kyong Josef agyin esi egbere mæng." ³⁴Jakob hu otər angi etu agyin eke ide egbere batər batər ngi oruk uten ke ikpok buku idung ngi kembər itu iga mbe. ³⁵Lilang belim ngi banyalim eyi belige anyin olu mi etu eke i su kyong bi hu mi ikəb etu kong. ³⁶Bangi midian ede Josef agyal yi anda Potifa, isi ogba ni udəng Fero, kiki ni bokpe bangi.

Chapter 38

¹Aba ti kige aki Juda nyi si umba ngi pa eding ne le yi awu omi ki Adulami, be zi kiden ngi Hira. ²i fa idung elige ni ongi Kana ami be zi kiden ngi Shua. Eku mi yi ding. ³I hu kembər amba idung unyalim. ba tu keden ngi Er. ⁴I hu kembər eye ke imba idung unyalim i zi kiden ngi Onan. ⁵I mba idung unyalim omi eye i zi mi Shela. Esi kezib kiluk aki imba mi. ⁶Juda ku akəb nda Er, idung ngi ni kitabər. kiden ngi Tama. ⁷Er idung Kitabər ni Juda, I si ongi obi ozin obər Yawe, Yawe bong mi. ⁸Juda si ha Onan kyong, "ding ne de ogu umba ndu he. Hu mi ta kitan eke imba idung alu umba ndu," ⁹Onan arung kyong idung esi ongi kong, kige aki i si le yi ogu umba ngi mæng, I kur beyeng idung Isari eke esi imba idung anda umba ngi kong. ¹⁰Aki i bu esi kebi obər ni Yawe. Yawe bong ting. ¹¹Eke Juda ha Tama, ogu idung ngi, "le kpər akəb bekpe ka gya abba ndu eneng i dung nim Shela, I si dep amən," i ki bereng, kiyiing i ku re utu awu umba ngi ku yi. Tamanyim ni le kgya abba ngi. ¹²Ede esi kira, edung ni Shua elige, odu ni Juda, i ku, Juda angi ikip eke i hun dig embe eke i na batā ngi ki Timna, ami eyi iyo ngi Hira ongi Adulami. ¹³Ba ha Tima kyong, "Zang, abba ima ndu ro hu eding ki Timna i na ha batā." ¹⁴i nwo ayin otər bekpe eke i kəpzing angi eyi kikpep otər. I kyu le odung ni Enam, aki ukeng ni Timna. Ayi i zang shela i dep amen ongi mæng i sim ede ami anda kyong eku mi rahin. ¹⁵Ayi Juda zang mi eneng i mang kyong i si kikpa kik ere i kəp zing egi ngi. ¹⁶I ding na fa mi ukeng uting ke i zimi kyong, "ba ama eyi mu ana -ayi erung kyng esi okgu idung-eke i beb mi kyong," unda amaere lang ute yi ama na ra. ¹⁷I ha kyong, "ama etse kodung emen katang ndi ering ni." I si beb mu kyong, "umen undu eyim eneng usi etse ki aba ra," ¹⁸ikyong ama nda mu ere ra, I si sy mi kong, "nda ama uzər ute esi yi okpuk awu kubu." i de y nda i, eke i yi mi ana. ke i yi kembər eyi mi ¹⁹Eyin eding angi. i de anyinki kpep otər nyi eke i de Otər akəb bekpe ngi di pa etu. ²⁰Juda tse iyo ngi Adulami eyi kodung emen nyi eke i ne ohu ozu undu ume ngi esi kubu akəb nyi eke i zang mi kong ²¹Eke ongi Adulami nyi ebeb bangi kehen embekyong, ketsen ni kikpa ami le ukeng ni Enam ele ere ra. Ba ha kyong, "ketəm kikpe omi ele ameng kong." ²²I si irim edig kubu Juda ke i ha mi kyong, "ama Zang mi kong. Tin ahin, bangi kehen okyong, "ba lu ketem kikpa keki embe kong." ²³juda hami kyong, i fu hu ozu ayi adi aba Zər alu kong. kavang, ama tse kodung emen, ning eke uzang. ²⁴Irim iva iraba ha Juda kyong, "Tima ogu idung bu kikpa eke i hu kembər." Juda ha kyong, "bi de mi ba eke boluk obong eyi ula ²⁵Ayi be demi olu aba itse uha edig kubu aba ima ngi, eneng esi avim ni ongi ami ata ama kembər nyi. I ha kyong nyi zang ining uzər, eyi ulik eyi ukpuk" ²⁶Juda zangarung ukpuk ngi eke i ha kyong, "i tsi kenu obu ama ayi ama de mi anda idung Shela eku kong." Erung mi eye kong ²⁷Anduk kige aki imba arung epi ele mi kembər. ²⁸Ayi ire teng kembər idung de kubu ngi lu kayang. Eke ogu ngi ami ni ukikatang de ulikbokya kima ata mi kubu ke i kyong ami eleng lu kayang kitabər ²⁹Eke ide kubu ngi si irim, ke azang omi tabər olu aba. ogu ngi ni ukikatang si ha kyong abang ke ukpaklu. eneng! eke ba tu kiden ngi Perez ³⁰Eke umba ngi ami ata bukya kubu be zi mi Zera

Chapter 39

¹Be de Josef okyu eding Ijpt Potifa, ugba ni Fero ami si kiki ni egi ekpe ami kahung ongi Ijpt ami agya mi Kishmel, ke i de mi ba embe. ²Yawe le yi Josef i ba li kiki. I le kubu ni abba agya ngi ongi Ijpt, ³Ongi kiki ngi zang kyong Yawe le yi mi eke Yawe nda mi lu kiki ni ozu ayi i bu lilang. ⁴Josef lukiki kobu ngi. Iboetim anda Potifa. Potifa hu Josef si ongi kiki agya ngi lilang, Ozu ayi elu eyi yi Josef re zang egi embe. ⁵Akim kige aki nyi, i de Josef alu kiki agya ngi eyi Ozu ayi elu eyi yi. Bangi Ijpt afa bukun kiki Josef. Potifa fa bukun ni Yawe ni ozu ngi lilang eyi ozo ngi. ⁶Potifa de ozu ngi lilang nda Josef eke zangi egi embe. i mang kizu keki kong ohun ada ayi elyi mbe. I dang Josef agbru ongi ke i hu kolok. ⁷Akim kige aki nyi ugu ongi kiki ngi i ka egi eyi Josef kyong "na yi mi." ⁸Eke i tung ha ugu ongi ngi kyong, "zang ongi kiki nim ebeb eki ozu ayi ama ro bu agya ameng kog, ke ozu ngi lilang esi ama ra zang embe. ⁹Ongi omi esim obu ama agya ameng kong. I si kizu keki alu irim ameng kong ohun omu, kiki ere usi ugu ngi. Abang ke ama obu uhum obi awu leng ayi esi abi obu Ikpe ra. ¹⁰I re lok eyi Josef ekpær aneng mbe, ke i yung i na eye mi kong ra i le eyi mi ¹¹Aba kutu kuting enengayi I kin ding katimeke ino bu etim ngi. Bangi agya embe lilang akytin. ¹²I ta hu mi ti otær kyong, "na yi ama." i nwu otær pa mi kubu ke ki lu eding kayang. ¹³Ayi i zang kyong i ki olu si otær ngi apa mi. ¹⁴I zi bangi ima ngi eke i ha kyong "Zang, Potifa ne de ongi Hibru oba eke i ba tu di. I ba fam okyoung ami yi ama na, eke ama ta kilang. ¹⁵Ayi i wok ama ta kilang i ki si Otær ngi pa ama kubu olu kayang" ¹⁶I de otær nyi alu eneng ima ngi ba agya. ¹⁷i ha mi re utu awu nyi, "i dung etim ni Hibru ami ude ba nda di, i ba tu ama ¹⁸Ayi ama ta kilang i kilu si atær ngi pa ama. ¹⁹Ayi onyi kiki ngi wok utu awu ugu ngi ha mi, "ining si kizu aki idung etim ndu obu eyi ama." Orup atsu mi ²⁰Ongi kiki Josef de mi na ta katim apa. ²¹Eka Yawe le gi Josef tok mi undu umen ni orup ating. i kawu obær ni bangi ketim apa. ²²Bangi eki ni ketem apa ede Josef alu ongi kiki ni bangi abe ele ketim apa lilang. Ozu ayi be esi obu embe lilang Josef si ongi kiki. ²³Bangi eki ni ketimapa nyi anda ibi botsi ni kizu aki ele obu Josef kong. kiki ere Yawe leyi mi, kizu aki is bu meng, Yawe nda ki olu kiki.

Chapter 40

¹Irim ni iny, bangi ae atuk umba anda udəng ni Ijip eyi bedəng ni bangi abe ob ala abeb orup eyi ongi kiki ibi, ²Fero atsu orup eyi bangi eki abe bapă, udeng umgba otuk esi eyi udeng ni ala obu. ³I de alu ni kozo ketim ni ongi kiki ni egi ekpe, re ti ketim apa aki Josef ro bu etim emb. ⁴Ongi kiki n bokpe egi etse Josef eke i na nda bi ala. bo fu le ni kozo ede kige embe lang. ⁵Lilang ibi be le ele - ami etuk umgba eyi ami re bu ala ni udəng Ijip abe ba kim ketim apa - lilang ibi ele ele utuga uting, eyi eyi alu kikyeng ele angi. ⁶Josef ba zang bi kizər. I zang, ba bəb orup. ⁷I beb bangi eki ni Ferro abe le ni kozo ketim ni ongi kiki ngi kyong, "Ere bu ke nyi arib orup inyin kong." ⁸Ba hə tok mi kyong, "Lilang idi de le ele eke ongi ami ahă kikyeng ele nyi arung kong." Josef beb bi kyong, "Nya arung kyong ekyeng ahă esi kubu Ikpe kong ra. Nyi hə ama ayi." ⁹Udeng ni umgba otuk ha tok Josef ele angi. I hə mi kyong, "Ti ele anim, ama zang ozo ele ama obər. ¹⁰Otsi nyi aha ineng ara. Wu ehəm azuk azuk ke ya ma arib. ¹¹Ketuk ni Ferro ele kubu nim. Ama de ehem otsi nyi ahă yi avər ni ketuk Ferro, ke ama de ketuk nyi anda Ferro." ¹²Josef hə mi kyong, "Ining si kikyeng angi, ineng ira nyi esi itu ira. ¹³Kemeng itu ira mbe Ferro i nwo olu mu alu iyak etim andu. Omu una tuk eyi ketuk ni anda mi kubu, re utu kige aki ura tuk. ¹⁴Eke mangrung kige aki yi esi mu buku meng, ke bu arib. Ni lok yi Ferro kiki anim eke i nwo olu ama ketim ufa ning. ¹⁵Ni kavang bo hu ama igang anyin kitsi Hibru. Aming ting ama obu kebi aki ndi be de ama aba ta ketim apa aki ele kitsi kita eleng kong." ¹⁶Ayi udəng ni abe ro bu ala zang kyong kikyeng ni ele nyi aka hu, i hə Josef kyong, "Ama lu eyi ele nim ting, ele ereng bure bura eyi bredi otok ama keki. ¹⁷Keki ni bure nyi itu ala arib ni Ferro, eke banun ede yi arak lilang kiki nim." ¹⁸Josef ha mi kyong, "Ining si kikyeng angi bure bura nyi esi itu ira. ¹⁹Kembər itu ira, Ferro i de lu mu eyi re ondur ni otsi. Banun nyi arak ibi andu" ²⁰Aba vang kutu ura angi esi kutu kuyip kimba ni Ferro. I bo ala anda bangi etim angi lilang. I nwo ongi kiki ni abe ra tok umgba eyi ongi ni abe re obu ala, katang ni belim etim angi. ²¹I de udəng ni abe atuk umgba alu ni undu etim angi, eke i de ketuk nyi anda Ferro kubu eye. ²²Eke i ndur udeng ni abe re obu ala, utu awu Josef hə kikyeng ele nyi. ²³Eke udəng ni abe atuk umgba amang arung Josef eye kong, i mgbi ize eyi mi.

Chapter 41

¹Ede ening aba kehun ni igyi ipä Fero lele. Ereng i le kundu uho Nile. ²I si zang bundak bukyong botong apă olu si kuho Nile ke bere kib eləm. ³I zang eye - eye bundak abe ahem ngir ngir butong bupä ting olu esi uho Nile aba. Ke ba ba yir obər ni abe undu uho nyi. ⁴Ke bundak abe bohem ede abe bokyong botong apă nyi de olok lilang. Ke Fero gir ven bula. ⁵I kyuna bula eye ki i le ele ni kupä. Izang ere ihin otong apă ohu botu arib. ⁶Ke eyi hem ehem esi eggi eding kigi uru ki ufe ozu yi arak barak. ⁷Ke ere ihen ayi akir ede ayi okyon otong apă nyi de olok ke i vin anyin, i zang ye si ele mbe. ⁸Ke kizir angi i fa orip una itsari eyi kudən angi kong. Ke i ta kəzim kyon be zi nda ami bangi bozur eyi bangi boming abe kijip. Ke Fero ra hă be ele angi nyi, ke katang bangi buzur eyi abe ni bomin nyi ongi omi ahă Fero kikyeng ele nyi arung kong. ⁹Erening ugbă udə anda mi umgba si lok yi Fero kyong, "Uru neng ama mangrung yi kuda anim. ¹⁰Fero tsu orup yi bepi angi, ke i de ama ra lu kagya ni ongi obər ni abe re kpe iyak, ama eyi ami ra tim ala. ¹¹De le ele utuga uting, ami eyi ama. Lilang edi ele ele utu awu ekyeng ele nyi ere. ¹²Idung Ibru omi yi di ele embe ibong, idung etim ni ongi obər ni abe re kpe iyak. Dahă mi eke i si hă di ekyeng ni ele edi. I hă di lilang utu ele idi ere keki keki. ¹³Yi ba kpan ezeng utu ayi i hă di, eke yi ba bu utu ayi nyi. Fero de ama si irim ba ti etəm anim, ke i ndur bong ami ami. ¹⁴Eke Fero tsin re zi Josef aba. Gigak mbe be di mi olu ketim ufa nyi. I kpak uzen angi, yeng batər angi, ke i kyin ba obu Fero. ¹⁵Fero hă Josef kyong, "Ama le ele, eke ongi ami ahă ama kikyeng angi kyating. Eke ama wok uha andu, kyong omu esi awok ele ongi u ri hă kikyeng ngi arung." ¹⁶Josef hă Fero, kyong, "Esi ni kapu nim kong. Ikpe I si osu Fero eyi kiki kideng." ¹⁷Fero hă Josef kyong, "Kele anim, ama zang anim yir undu uho Nile. ¹⁸Azang, bundak butong bupä olu esi ki Nile nyi aba, bezim arip ohun reneng, eke be re kip eləm. ¹⁹Azang, bundak butong bupä babi olu ebin be, ba le bahem mbe ening. Ama azang utu bundak abe olu orup ening utu ebi kehen Ijip kutu kong. ²⁰Bundak abe bohem ke olu orup eneng eleng ede abe bukyo butong bupä keyir ekip lilang. ²¹Kikpang aki be de be akeb meng, arung kyong be kəb kizu keki kong titing, keki ere bekpər ri bahembe olu orup lulu eneng. Eke ama vən bula. ²²Ama zang keke anim, ke, azang, ere ihin otong apă olu ti kihin kiting, abak arib ohun reneng. ²³Azang, ere otong apă ayi - ahəm, ere efe eneng, eke ufe eggi uru abib yi lilang - olu eben be irim. ²⁴Ere ayi efe eleng ede ayi okyo ta olok lilang. Ama ha bangi bozur anim ayi, eke ongi omi ahă ama kikyeng ngi arung kong." ²⁵Josef si hă Fero kyong, "Ele ni Fero lilang esi kizu kiting mbe. Ozu ayi Ikpe roshong kyong I bu inyi ayi I de tok Fero. ²⁶Bundak budeng abe butong bupä esi iggi otong apă, eyi ere ehen edeng ayi otong apă esi iggi itong apă. Ele nyi ye si kizu kiting mbe. ²⁷Bundak butong bupä nyi abi bakir olu orup lu lu eneng ke lu aba irim abe esi iggi itong ipä, eyi ere ihin ayi efe ke ufe eggi uru zu abeb, ye si bunyong igi itong ipä. ²⁸Inyi esi ozu ayi ama hă Fero. Ozu ayi Ikpe ra pu I bu I de tok Fero. ²⁹Zang, iggi itong apă ni ala aga raba kehen Ijip lilang. ³⁰Igi ni bunyong otong apă ting araba irim ibi, eke be mgbize eyi igi ayi ni ala nyi kehen Ijip, ke bunyong nyi atok bangi ula ti kitsi nyi. ³¹Be mgbize eyi ala aga ti kitsi nyi kiki ni bunyong abe abin irim ngi, kiki ere bunyong nyi a kbang ekeming. ³²Ozu nyi otok Fero ezung apă kiki ere Ikpe myeng yi alu meng, ke I bu yi bukir kir mbe. ³³Idang Fero tsu apu ongi ami rizang arung ozu ke elu yi bomyin, alu kehin Ijip. ³⁴Fero tseng bangi lu kitsi ni Ijip, ke bo hu kiting keməng ni otong ni ala kehen Ijip ti igyi itong apă ayi ni ala eleng. ³⁵Ba ku ala ni igi ayi eding raba eleng ken alu obu ni Fero, endi ala ele ti ahen aga. Bi ku yi alu. ³⁶Ala nyi ehen kizu aki banda bangi ti igi ayi itung apă ni bunyong eleng ti kitsi Ijip. Ukeng awu eleng anda butsim ele ti kitsi nyi kige bunyong kong. ³⁷Kazir aki eleng arib Fero eyi beləm etim angyi lileng. ³⁸Fero hă beləm etim angi kyong, "Adi afa arung utu ongi ami eleng ami lu yi kudən Ikpe ra." ³⁹Ereneng Fero hă Josef kyong, "Ayi Ikpe de ozu ayi eleng tok mu lilang, ongi omu kyateng ami ri zang arung ozu ke i si lu yi bomyin ereng amu. ⁴⁰Omu u si kəki ni agya anim, eke utin ni evə undu andu inyi ayi ara ku bangi enim ere si. Ama obu amu ti kikyong kədəng mbe." ⁴¹Fero hă Josep kyong, "Zang, Ama de mu alu kəki ni kətsi Ijip lilang." ⁴²Fero nyo lu kinda kivong angi pa Josef kubu. I pa mi bantr bedeng etu, ke i de kigbe aki anda bata pa mi kitu. ⁴³I nda mi etsu kikirnyang ngi aki kupä. Bangi ra ta alang re ta mi abir kyong, "Təp otunu nyi itsari." Fero de mi alu kəki ni kətsi Ijip lilang. ⁴⁴Fero hă Josef kyong, "Ama i si Fero, irim andu, ongi omi esi i de kubu ra kozun anyin kuyir ti kehen Ijip lilang." ⁴⁵Fero zi Josef kyong "Zafenat-Panea." I de Asenat, idung Potifera udeng agya ni On, nda mi eku. Josef lu zong zang kehen Ijip. ⁴⁶Igi Josef esi kekəm eyi kur kige aki i yir obər Fero, udeng ni Ijip. Josef lu anyin obər Fero, ke i tsu vər kətsi Ijip liland. ⁴⁷Ti igi ayi itong ipä ni kuyim ala na le ti kətsi nyi. ⁴⁸I aku kən ala ni igi ayi otong apă lilang ti kitsi Ijip ke i de ala nyi alu ti ahen okyo. Ti ahen ayi okyo neng nyi i ku ala ni ozung ayi akir unyong ngi ken alu embe. ⁴⁹Josef ku ken ala nyi ereng ira kuho uga, aga utu awu i kyong eye kong, kəki ere yi obu utu awu okyong. ⁵⁰Josef alu yi belim bapă lang iggi bunyong nyi eti aba, abe Asenat, idung ni Potifera udeng agya On, amba nda mi. ⁵¹Josef zi kidin ni idung okəb angi Manase, kəki aki ikyong, "Ikpe nda ama egbi izə eyi ibak enim eyi kihak agya abba anim məng." ⁵²I zi kidin ni ami kupä Ifrem, kəki aki i kyong, "Ikpe nda ama həm ehəm ti kətsi butsim." ⁵³Igyi ni ala aga ti kehen Ijip ba hun. ⁵⁴Igyi itung ipä ayir, utu awu Josef hă. Bunyong ohu evər iyak lilang, eke ti kətsi Ijip lilang ala ana le embe. ⁵⁵Ikpəng aki bunyong ohu ti kəhin Ijip

lilang, bangi nyi a ta bekye ezi Fero kəki ni ala. Fero si hə bangi Ijip lilang kyong, "Nyi deng kubu Josef eke nyi akə i hə nyi." ⁵⁶Bunyong ohu evər iyak ni kətsi nyi lilang. Josef avən oluk ni ala nyi lilang ke i gyalı ala nda bangi Ijip. Bunyong nyi ohu hambe ti kətsi Ijip. ⁵⁷Ahən ayi ereng lilang ra ba gya ala obu Josef ti kəhin Ijip, kəki ere bunyong nyi ohu evər kayang lilang.

Chapter 42

¹Ayi Jakob wok kyong ala le Ijip i hã tok indu angi kyong, "Ere bu nyi re zang batu igyi ra." ²I kyong, "Zang re, ama wok kyong ala le Kijip. Nyi kyu ding na agya ba ahu de ku bunyo." ³Ba mba ni Josef kur eding be na gya ala Kijip. ⁴Eke Jakob tse Benjamin umba ni Josef eyi umba angi ayak embe kong, i hã kyong emi re ki berng ahu kizu enin bu bi embe yi. ⁵Beləm Isrel abe aba ba ba gya ala nyi, katang ibi beləm kitsi ni Kanan le embe ting. ⁶Josef esi Govono ni kitsi nyi. Ama si ami ra gya lyi ala ra nda bangi ti kitsi nyi embe lilang. Bamba ni Josef ba ba kin be kip kəkər ibi itsari. ⁷Ayi Josef zang bamba angi erung bi, eke i hu angi kər ding itok lok ozu yi be. I beb bi kyong, "Anyi esi ere aba ra." Bo kyong, "Adi si kitsi ni Kanan aba da ba gya ala." ⁸Josef arung bamba angi eke bamba angi arung mi kong. ⁹Eke Josef mæng rung yi ele angi eyi ele kəki abe, ekə Josef hã tok bi kyong, anyi aba kozo! Anyi aba nyi ba zo zang ongi kitsi nyi." ¹⁰Ba hã mi kyong "Iye, esi ening kong, ongi obər. Belim etim andu aba be ba gya ala. ¹¹Adi esi beləm ongi uting mbe lilang. Adi ele yi bolip. Beləm etim andu aba ba ozo mu kong." ¹²I hã tok be kyong, "Iye, anyi aba nyi ba zong azang iyak ayi ele kubu mbe ti kitsi ning." ¹³Bo kyong, "Adi bamba andu abe ni etim de si kur eyi bapã abe abba adi si uting ti kitsi kannan. Zang, ami uləm obu titing ni ndan i le yi abba idi, ekə umba omi unyaləm ele yi oyin eye kong. ¹⁴Josef hã tok bi kyong, "Ining esi kizu akə ama ra hã tok nyi kyong anyi re ozo ama. ¹⁵Ti kige aki leng ba mbak zang nyi. Ti unyang ni Fero, esi nya nyin aməng kong, se umba enyi uləm esi aba lang. ¹⁶Nyi tsi ongi omi katang enyi eke i ni yi umba nyi aba. Anyi ele kər kətim kəpa, ba pu ba mbak zang eve undu anyi, kyong nyi le yi kavang ra. Akyating mbe nya ba kozo kavang mbe." ¹⁷I hu be alu bemeng itu ira. ¹⁸Josef re hã tok be kutu ni ura, "Bu ining eke ule eyi unyang kəki ama ki bereng Ikpe. ¹⁹Anyi esi bangi kavang, umba enyi omu ele ketim ufa, eke anyi abe ereng dəng, kyong ala ding kidki ni bunyong abi kagya enyi. ²⁰De umba enyi uləm nyi ba endi eve nyi esi kavang andi nyi ku kong." Ke be obu utu awu nyi. ²¹Be esi lok yi botu kyong, "Kavang mbe idi obu umba edi abi mbe, keki aki adi azang utu ayi i nung zi yi orup angi lilang eke di awok mi kong. Erening butsim nyi esi aba obu i di." ²²Ruben sisu bi kyong ama a hã nyi kyong, 'Nyi fu bu idung nyi abi kong ra.' Eke nyi ada atung awok ama kong. Idang, zang, beying angi ra lok di ikpe meng re." ²³Ba rung kyong Josef ra wok be kong, ke be de ongi omi alu katang ibi ra ku eve nyi ra hã bi. ²⁴I hu zim kiho ta bi ke i kpok. I zim obər i lok ozu yi bi. I de Simeyon katang ebi ke iting mi ilek egi ebi. ²⁵Ke Josef nda bodung etim angi kyong bi kur ala ti baba bamba anyi, eke bi de anang ebi si irim pa bi ti bab ebi lilang, eke bi nda bi anang ayi be sirim eding. Ke bo bu yi anda bi utu ayi nyi. ²⁶Ke bamba anyi anda bukərnyang ibi okyong uso ham mbe, ke be ding ozu ibi. Ayi omi katang ibe vin iba angi indi i nda kekərnyang angi ala elyi, i si zang anang le keməng ni iba angi. ²⁸I si hã bamba angi kyong, be de anang apa ama ti iba anim si irim. Zang yi re ama de yi ke mæng ni iba anim." Kulung aku bi ke orup ibi abeb, ke bo kyong, "Ining ere ayi Ikpe obu yi zi ra." ²⁹Be ding ra fa abba ibi Jakob, ti kitsi ni Kanan ke ba hã mi lilang ozu ayi obu yi bi. Ke bo kyong, ³⁰"Ongi nyi, ongi obər ni kitsi nyi hã tok di kyong adi aba zi kozo ni kitsi nyi. ³¹Adi hã mi kyong, adi esi ri bangi agya idi mæng eyi bolip idi. adi aba ni kozo keki kong. ³²Kembər idi adi esi beləm kur eyi apã. Ke ami uting omi kyating yi unyang mæng, ke ami ni kehun uləm yi abba idi le kitsi ni Kanan. ³³Ongi nyi ami itsi ni kitsi nyi, i hã di kyong, 'Kəki ni ening ami arung kyong nyi alu yi bolip. Nyi si umba enyi uteng pa aməng, nyi yi ala dəng kagya inyi kəki ni bunyong. ³⁴Nyi si umba enyi uləm pa ama aməng ake ama rung kyong anyi re ozo ama kong, eke endi otok kyong anyi alu yi bolip kavang. Eke ama de umba enyi anda nyi, endi anyi agya ala enyi ti kitsi nyi." ³⁵Kekpeng akə ba ra vun baba ibi, ba zang silva le keməng baba ibi nyi lilang kə bereng hu bi. ³⁶Abba ibi Jakob hã be kyong, "Nyi anda ama ta yim belim bapã mæng. Josef oku mæng, Simeyon i dəng mæng, ke anyi ede Benjami eding. Ozu ayi eleng lilang abəb ama." ³⁷Ruben si hã abba angi kyong, "Bong belim anim abe bapã ayi ama akya ku eyi Benjami aba kong. De mi nda ama obu, eke ama eyi mi esirim aba nda mu." ³⁸Jakob kyong, "Idung anim esi yi mu okyu eding kong. kəki ere umba angi oku mæng ereng ami mbe kayang. Kizu keki kebi esi afa mi kikeng embe, rekpe anyi ede kəki ibi anim apã okyo ki Sheo eyi orup ubər."

Chapter 43

¹Bunyong nyi ohu hambe ti kitsi nyi. ²Yi aba vang ayi ba lyi ekpe ala ayi be yi esi Kijip aba, abba ibi si hä bi kyong, "Nyi ding eyi; nyi ra gya nda di ala." ³Juda hä mi kyong, "Awu nyi hä tok di amin amin mbe kyong, 'Esi anyi azang okpär anim kong nyi esi yi umba enyi aba lang.' ⁴Amu esi tsä di eyi umba eding ibong, de ding ana gya ala aba nda amu. ⁵Eke u kyateng etsä mi täng, esi de ding kong. Keki ere awu hä di kyong, 'Esi nye zang okpär anim kong ayi umba akya ku aba eyi nyi kong.' ⁶Isrel si bəb bi kyong, "Ere obu nyi bu ama beb ening ke anyi hä awu nyi kyong nye alu yi umba omi ra." ⁷Be si hä mi kyong, "Awu nyi i bəb ozu aga mbe kəki ni kihak agya izi. Ikyong, 'Abba enyi ofu uwong ra. Nyi alu eyi umba omi embe eye ra.' Ke adi si osu yi mi utu ayi i bəb zi. Adi esi ahan arung kyong i hä kyong di de umba edi kyu ba ra." ⁸Juda si hä Isrel abba angi kyong, "Tsä idung nyi yi ama deng. Adi anyin eding eke di fu oku kong, adi lilang, eyi amu, eyi belim edi lilang ting. ⁹Ama mo hu kubu angi. Hu ama. Ama akya ku eyi mi esirim aba anda mu ting, hu ama, ke de kuda nyi nda ama umin kigi. ¹⁰Okyong de yək kong, kavang mbe de si irim aba upä mæng."

¹²De anang ayi obu andu. Anang ayi kemən pusa andu, de iyin he obu iyin esi ku na mbe. ¹³De umba andu ting. Nyi ndip anyin eke nyi ding kubu awu nyi eye. ¹⁴Ikpe uga nda nyi egi kimbok obər awu nyi, endi i nda nyi umba enyi ami ami eyi Benjami. Ama esi ata eyi belim anim meng ekpe mbe ye." ¹⁵Bangi nyi ede bunda abe eleng, eyi anang ezeng apä he obu ebi, eyi Benjami. Be ndip anyin okyi eding Kijip re yir obər ni Josef. ¹⁶Ayi Josef zang Benjami yi bi, i si hä idung etim ni agya nyi kyong, "Aku bangi nyi kyin ba omutang, bong kibi eke akəm ki, kəki ere bangi nyi eye ama alyi ala ovunga." ¹⁷Idung etim nyi bu utu awu Josef hä mi. Ke i ku bi ba agya ni Josef. ¹⁸Bereng hu bangi nyi ayi ba ku be ekying kagya Josef. Ba hä kyong, "Esi kikyi ni anang ayi be de pa di kinda kige aki da ba kitabər, endi i pu kisa idi. Endi i hu di esi bepı angı eke isi aku ede bukərnyang edi." ¹⁹Be kər unyong ni idung etim agya ni Josef, ke be si lok yi mi undu kisapu agya nyi, ²⁰bo kyong, "Ongi obər anim, adi aba ameng kige kitabər endi di ba gya ala. ²¹Eke ayi adi re ze iyak kutsa ezi, da vən baba edi, eke, azang, anang edi lilang ele ti undu baba edi. Eke de yi yi esi irim aba. ²²Adi eyi anang ayi aba eye endi di ba gya ala embe. Adi arung ongi ami de anang edi pa di ti baba edi sirimg kong." ²³Idung etim agya nyi kyong, "Bukun yi nyi le, nyi fu kyi bereng kong. Ikpe enyi eyi Ikpe ni baba enyi ede anang enyi pa nyi ti baba enyi sirim. Ama zang anang enyi." Idung etim agya nyi de Simeyon lu ba nda be. ²⁴Idung etim agya nyi aku bangi nyi kyin deng kagya Josef. I nda be bemeng, ke be mgbe ezun ebi. I nda bukərnyang ebi ala. ²⁵Ba ku bunda nyi alu abang uba ni Josef ovum uga, kəki ere ba wok kyong ba lyi ala embe. ²⁶Kikpeng aki Josef ba agya, be de bunda nyi ayi ele obu ebə ekin aba agya engyi, ke be kəp itsari ama kpeng obər ngi. ²⁷I bəb be uhä ebi kyong, "Abba enyi le bukun lang, abba okəb nyi ami nyi alok. I fu yi unyang ra." ²⁸Ba hä kyong, "Upi andu abba edi le bukun mbe. I fu yi unyang." Eke be kəb eri anda mi boləb. ²⁹Kikpeng aki i de eggi atsu kuyir i zang umba angi Benjami, idung ayi angı, i si ha kyong, "Ining esi umba enyi ami uləm lilang ra." Ke i kyong, "Ikpe nda mu eding idung anim." ³⁰Josef anyin gigak mbe endi i lu anyin ketim nyi embe, kəki ere yi ayak mi eke mæng kəki bamba angı. I tsu apu iyak ayi i ra kpok. I kyin ding ketim angı ra kpok embe. ³¹Ke i mgbe eggi angı lu ba kayang. I hu angı, ke i kyong, "Nyi ta ala ba." ³²Bepı nyi anda Josef ala bulok angı eyi bamba angı bulok ebi. Bangi Ijip abe embe alyi ala bu lok ebi kəki ere bangi Ijip a ra lyi bredi eyi bangi Ibru kong, keki ere inyi esi ozu iyeng obu ni bangi Ijip. ³³Bamba angı okyu ele obər angı, bukəb bukəb ayir obu ni ami kitabər ro hun obu ni ami uləm. Ye vər bangi nyi egi lilang. ³⁴Josef ta ala ayi ele mi obər ra nda be. Eke ni Benjami obu ni bamba angı lilang ezəng otong. Ba lyi atin orup yi mi.

Chapter 44

¹Josef si lok yi idung etim agya angi kyong, "Kur ala min baba ni bangi nyi, kur yi utu ayi bo kyong arung, eke de anang ebi lilang pa be ti undu baba ebi. ²Si de ketuk anim aki ni kinang pa ti kiba ni ami uləm abi lilang, eyi anang ni ala angi ting." Idung etim agya nyi bu utu Josef hă mi. ³Ozur avă, ke be tsə bangi nyi eyi but bukənyang ebi eding. ⁴Ayi bo hu olu ayang kehin nyi eke be edəng kugbak uga mæng kong, Josef si hă idung etim agya angi kyong, "Ndip anyin, ben bangi nəng nyi irim, u si afa be meng si hă be kyong, 'Ere obu ke anyi ede abi ohong eding embe ra. ⁵Inəng esi ketuk aki ongi obər anim ra mğba umğba embe ke i si ra zang ozu azang embe kong ra. Kizu aki nyi ogu eleng esi kebi mba. ⁶Idung etim nyi ra fa be ke i hă be utu ayi nyi. ⁷Ba hă mi kyong, "Ere anda ongi obər anim alok utu evə ayi eleng. Ozu ayi leng le kugbak uga yi belim etim andu. ⁸Zang, anang ayi adi afa ti undu baba edi, de yi ye sirim si kəti Kanan ba nda mu eye. Ere anda di eke de zi silva ra gol anyin kagya ni ongi obər andu ra. ⁹U si afa idung etim andu omi eyi ke, i ku, ke adi abe ereng si bepi ni ongi obər anim." ¹⁰Idung etim nyi kyong, "Yi re utu ayi u lok. Ongi ami ama esi afa ketuk nyi obu angi i si upi anim, ke anyi abe ereng ele kobi." ¹¹Ke eyi eyi hu uso angi kyu itsari gigak mbe, ke ba vən baba ebi lilang. ¹²Uləm etim nyi vak zang baba ebi, esi kubu ni ami okəb ra gyin kubu ni ami uləm, ke i fa ketuk nyi ti iba ni Benjami. ¹³Ke bo hu batər ebə etu agyin. ¹⁴Juda yi bamba angi aba agya ni Josef. I fu le embe, ke be kəb itsari kpeng anda mi. ¹⁵Josef si hă be kyong, "Ining nyi obu ere eleng. Anyi arung kyong ama ra ta izur kong ra." ¹⁶Juda Kyong, "Ere aki adi ahă ongi obər enim ra. Ere aki adi alok eye ra. Adi alok olu idi aheng nyi. Ikpe de lu abi ni bepi andu mæng. Zang, adi esi bepi ni ongi obər enim, adi eyi ami ba fa ketuk nyi obu angi lilang." ¹⁷Josef hă bi kyong, "Yi le kugbak uga yi ama endi mo bu utu awu nyi. Ongi ami ba fa ketuk nyi obu angi, esi ami nyi ami i si upi anim, eke anyi abe ereng, si irim hong dəng bukun mbe ye." ¹⁸Eke Juda kər ba mi onyong i si hă mi kyong, "Ongi obər, si nda upi andu kisa eke i si ahă mu kizu kotung, ke fu anda orup andu atsu kəki anim kong, kəki ere amu reng Fero. ¹⁹Ongi obər enim si bəb beləm etəm angi kyong, 'Anyi alu yi abba ra umba unyaləm omi ra.' ²⁰Adi si osu ongi obər edi kyong, 'Adi alu yi abba, idung okəb mbe mæng, eyi idung ami ni kihunbu angi, idung uləmbe ening. Eke umba angi i ku meng, ke ereng ami mbe kembər ni ayi angi, ke abba angi shong ozu angi.' ²¹Eke amu si hă beləm etəm endu kyong, 'Nyi yi mi kyu ba eke ama azang mi.' ²²Irim ni inyi, adi a hă ongi obər enim kyong, 'Idong nyi esi isi abba angi apa arung kong. Kəki ere i si esi abba angi apa abba angi i ku mbe.' ²³Eke amu si hă beləm etəm andu kyong, 'Anyi esi eyi umba enyi ami uləm okyu aba lang, asəng esi nya zang egi enim eye kong.' ²⁴Eke yi aba si utu ayi adi eding kubu ni upi andu abba enim, ke da ku eve ni ongi obər enim ha tuk mi. ²⁵Abba idi lok kyong, 'Nyi deng eye ra gya ala ba nda di.' ²⁶Ke da lok kyong, 'Adi esi okyu arung kong. umba edi uləm esi eyi di edəng lang, kəki ere adi esi da zang kekpər ni awu nyi arung kong ayi umba akyaten eyi di edəng kong.' ²⁷Idung etəm endu abba enim lok kyong, 'Omu orung kyong ogu nim i mba beləm bapă anda ama. ²⁸Ke utəng katang ebi ke yim ama egi mbe ke ama kyong, "Kavang mbe ama ha kyong bo hu mi agyin ekpe mæng, ke ama azang eggi angi mæng kong ba tok si ninəng eleng." ²⁹Idang anyi esi ede ami eleng eding, ke kizu keki kebi obu mi, anyi o tu ama apa kəki ti shol ti kemeng butsim. ³⁰Indang, ayi ama esi aba obu ni upi andu abba nim meng, ke idung nyi akating eyi di edəng ibung kong, ayi emi si unyang engi tok ti unyang ni idung nyi mbe, ³¹I kyatəng azang idung nyi eyi di kong i ku mbe. Adi bepi endu otu kəki ni upi endu abba edi apa okyu ki shol bukər mbe ti keməng butsim. ³²Kəki ere upi endu o hu kubu ni idung nyi obu ni abba enim kyong, 'Ama akyating eyi idung nyi esi irim aba kong abba enim hu ama kikpa ngi umən kigi.' ³³Idang, ama ro nung mu hu ama alu aməng endi ama esi upi endu, ke nda idung nyi i yi bamba engi esi irim o hung eding ra fa abba enim. ³⁴Utu ayi arung ayi ama esi irim a ra fa abba enim ayi idung nyi ekpər kirim."

Chapter 45

¹Eke Josef ohu arung orup obər bepi angi abe e yər embe kong. I lok kəlang atsu gag, " Lilang inyi anyən amən," ke bpi angi anyi inda ayi Josef inda bamba angi arung kyong esi emi ²Ikpok kəlang kəga mbe, bangi Ijip owok eye kəhak agya Fero owok ting ; Josef lok yi bamba angi, " Ama si Josef abba amən ofu embe ra. Bamba angi avəm undu kong, kəki ere kugir ohu bi ayi ba zang mi⁴Eke Josef lok yi bamba angi, "Nyi kər ba onyong anəm. iri nung nyi, "Be Kəraba. ikyong, ama si Josef umba nyi, emi nye ede ki betsi embe idəng ki Ijip ⁵Nyi fu abəb orup ra atsu orup eyi botu kyong nyi ede ama ki betsi embe aməng, kəki ere Ikpe tsem ba ta nyi obər ndi me kpe unyang. ⁶Edəng iggi ipa məng bunyong ele ti kətsi nyi ke efu erəng iggi itong ayi esi buwo ra obung ala kong. ⁷Ikpe tse ama ta nyi obər nyi indi ikəb ezəng nyi ereng bangi abe esi apa mbe kayang, ke nyi le yi unyang eyi kubu kazak. ⁸Erenəng esi anyi etsem aba aməng kong esi Ikpe, ke inda ama hu si abba obər Fero, ongi agya ni kəhak agya angi lilang,ke ongi kəki ni kətsi ni Ijip lilang. ⁹Bukər mbe ding kobu ni abba anəm hā mi kyong, Ayi leng esi ozu ayi idung andu kyong, "Ikpe nda ama le kəki ni bangi Ijip lilang. Kyuba obu anəm fu de kəra kong, ¹⁰Nyi aba le ti kətsi ni Goshen, ke nyi le onyong anəm, enyi ey. beləm inyi, eyi ereng eyi bundak nyi, eyi ozu ayi nyi ele eyi yi lilang. ¹¹Ama anda nyi ozu ayi lyi lilang embe, Kəki ere ofu erəng iggi itong ni bunyong obər nəng, endi kekən esi ohu nyikong, enyi, agya inyi,eye oze ayi nyi ele yiyi lilang¹²Zang, egi nyi a zang, eye eggi ni umba anəm Benjamin, kyng esi kəlang anəm akə rilok yi nyi ¹³Nyi hā abba anəm kyong ama le yi boləb ti kətsi Ijip eyi ozu ayi eggi nyi azang lilang. nyi si bukər ne yi abba nəm ba aməng."¹⁴Ita Benjami umba angi obu kətu ke ikpok, Benjami təng kpok ¹⁵I hu bamba angi mgbə, kelung lilang ibi ri kpok obər ibi. Irim angi bo lok kəlang yi mi¹⁶kəhā akə leng esi kəra ti agya ni Fero; "Bamba n Josef aba məng." ya arəb orup ni Fero eye bepi angi ebetəng. ¹⁷Fero hā Josef kyong, "Hā bamba andu, "Bu ayi leng; Nya akəm uso ereng nyi ke nyi dəng kətsi ni kanan. ¹⁸De abba nyi eyi kəhak agya nyi ba obu anəm. Ama anda nyi kətsi anda nyi kətsi kədəng ni kətsi; ni Ijip, ke nya lyi ala ayi arəb obu titang ti kətsi nyi. ¹⁹Ubang Iri lok nyi kəlang kazak, nyi bu ayi leng, De iso tu ti kətsi n. Ijip ni beləm nyieyi bogu nyi. de abba nyi ba. ²⁰Nyi mang ozu ayi nyi alu yiying kong, keki ere ozu edəng kətsi ni Ijip lilang esi inyir²¹Beləm ni Isrel ou utu awu ba hā nyi Josef nda be avəm, utu awu Fero hā, ke anda be avə mni isi ibi ²²Litang ibi banyaləm banda lilang ibi batər itu keki, Eke ni Benjami inda mi silva buvā bura eyi itu batər otong. ²³Ni abba angi itse ayi leng; bukəm kur amən yi uso eyi ozu edəng kətsi ni Ijip ni isi ni abba angi. ²⁴Eke itsi bamba angi edəng ke ba nying, ilok yibi kyong, "Nyi u odok ukeng kong ma," ²⁵Bo ou si kəhən Ijip pa ke ba aba ti kətsi ni kanan ko bu abba ibi. ²⁶Ba hā mi kyong "Josef fu le yi unyong, ke isi ongi obər ni kətsi ni Ijip lilang." Ama mi inang, ayi isi su eyi ozu ayi bara hā mi kong. ²⁷Ba hā mi eve ni ni Josef ayiilok yi bi. Ayi Jakob zang kəzu kətsu akə Josef tse ba ndi oyong m embe. kudən Jakob fa kazak. ²⁸Isrel kyong, " Afang ye, Josef idung anəm ifu ueung. Ama edəng na zang mi fuying ama otuk oku."

Chapter 46

¹Isra nyin isi yi avəm angi lilang edeng Kibesheba. Embe I bong uho anda Ikpe ni abba angi Azik. ²Ikpe ta kəha kuləm yi mi utuga, kyong, "Jekob, Jekob." I kyong, "Ama le eleng." ³I kyong, "Ama si Ikpe, Ikpe ni abba ndu. Fu ki bereng kong ayi u re kyo eding Kijip, kəki ere ama andu mu u si ongi ukyo embe. ⁴Ama yi mu okyu Ijip, eke ama eyi mu esi irim aba eye. Josef i kəb ezing egyi ndu eyi obu angi." ⁵Jekob anyin ki Beersheba. Bodung Isra kyung Jakob abba ebi, eyi belim ebi, eyi bogu ebi, ti kizu ketsu aki Fero tse deng kyong mi ba. ⁶Be aku erəng ebi eyi avəm ebi ayi ba fa ti kehen Canan lilang he obu. Be kyin eding Kijip, Jekob eyi udong angi lilang. ⁷I yi be lilang kyu Kijip beləm eyi beləm ni beləm angi, eyi udong angi lilang. ⁸Eleng esi edin ni bələm Isra abi okyu Ijip: Jekob eyi udong angi, Ruben, Idung kekəb angi; ⁹beləm ni Ruben, Hanok, Pallu, Hezron, eyi Karmi; ¹⁰idung ni Simeon, Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zoha, eyi Shaul, beləm ni akəb Kananite; eyi beləm ni Levi Gershon, Kohat, eyi Merari. ¹²Beləm ni Juda esi Er, Onan, Shela, Perez, eyi Zera, (eke Er yi Onan oku ti kehen Canan). Beləm ni Perez esi Hezron eyi Hamul. Beləm Isaka esi Tola, Puah, Lob, eyi Shimron; ¹⁴Beləm Zebulun esi Sered, Elon, eyi Jahleel ¹⁵Abe eleng esi beləm Leah abe i mba nda Jekob ki Padan Aram, eyi idung agi ilige Dina. Beləm angi banyaləm eyi belige lilang esi Kekəm eyi kur eyi ata. ¹⁶Beləm Gad esi Zefon, Haggi, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi, eyi Areli. ¹⁷Beləm Asha esi Imna, Ishvi, eyi Barish; ke Sera si umba ebi ilige. Beləm Beria esi Heba eyi Malkiel ¹⁸Abi eleng esi beləm Zelfa, abe Laban nda Leah idung angi. Beləm banyalim abe i mba nda Jekob lilang esi - kur yi otong kehin. ¹⁹Beləm ni Rachel ogu Jekob esi Josef eyi Benjami. Kijip Asenat idung ni Potifera udeng agya On, amba nda Josef Manase eyi Ifrem. ²¹Beləm Benjami esi Bela, Beka, Ashbel, Gera, Naman, Ehi, Rosh, Muppim, Huppim, eyi Ard. ²²Ineng esi beləm ni Rachel abe i mba nda Jekob - Kur eyi benzi ²³Idung Dan esi Hushim. ²⁴Beləm Naptali esi Jaziel, Guni, Jezer, eyi Sillem. ²⁵Ineng beləm abe Bilha ami Laban anda Rachel, amba nda Jekob - Lilang abe botong apā. ²⁶Lilang abe eyi Jekob eding Kijip, abe esi udong angi, okyong bogu beləm angi ayak embe kong, esi akəm ara eyi botng kəyin. ²⁷Eyi bodung Josef bapa abi i mba kehen Ijip, bangi Kəha agya ni Jekob abe okyu Ijip esi akəm ara eyi kur. ²⁸Jekob tse Juda deng kubu Josef kitabər endi i tok mi ukeng awu edeng ki Goshen, ke beden kətsi Goshen. ²⁹Josef kəm kəkurbong angi ke ihung deng na fa abba angi Isra kə Goshen, izang mi eneng i hu mi mgbə kelung ke ikpok esi kərakər. ³⁰Jekob ha Josef kyong, "Idang pam ama mo ku mbe ye, ayi ama zang kepər andu meng, kyong amu ofu yi unyang." ³¹Josef hā bamba angi kyong eyi kihak agya abba angi kyong, "Ama eding ra ha Fero, kyong, 'Bamba anim eyi kihak agya abba nim, abe le ti kətsi Kanan, aba abu enim. ³²Bangi nyi esi bukpe bata, kəki ere ba ra ta ereng. Be yi ereng ebi aba, eyi lilang avəm ebi. ³³Ayi Fero i ba zi nyi, ke i se bəb nyi kyong, 'Ere esi obu etim enyi ra.' ³⁴Ke nyi hā kyong, 'Bepi andu ere kpe ereng esi ri inda oten idi ba zin indang, adi, eyi baba uga ezi.' Nyi bu ining eke nyi le ti kitsi Goshen, kəki ere Ijip ere shong ozu ni bukpe batā kong."

Chapter 47

¹Josef kən na ha Fero kyong, "Abba enim yi bamba enim, ereng ibe, eyi bukpe ereng, esi yi avəm ibi lilang, esi kətsi Kanan aba kying mæng. Zanb, be le Kigoshen. ²I de bamba angi botong na tok Fero. ³Fero lok kyong, "Ere si etəm enyi." Be si hə Fero kyong, "Beləm etəm andu esi bukpe batä efin babba idi." ⁴Bo lok yi Fero kyong, "Adi fa ba mbe eleng de le ameng ufang ni elem akya belem ndu eyi ereng ibi kəki ere bunyong ele ozur mbe kətsi Kanan. Ere ening si nda beləm endu ele ti kətsi Goshen." ⁵Fero lok yi Josef kyong, "Abba endu eyi bamba ndu aba fa mu mæng. ⁶Ketsi ni Ijip ele mu obər endu. Nda abba endu eyi bamba endu be le iyak ayi arəb obu lilang, kətsi ni Goshen. U si azang bangi omi ami gbang etu katang ibi, nda be ba ra zang ereng enim. ⁷Ke Josef yi Jakob abba engi aba tok Fero, Jakob lok Fero undu udəng. ⁸Fero bəb Jakob kyong u le kəra ekpe ahən mæng." ⁹Jakob lok kyong, igi ayi ama le esi 130. Igi enim egigi mbe eke yi amən yi butsim. Yi aga ereng igi ni babba enim kong." ¹⁰Ke Jakob lok Fero undu udeng, ke i lu edəng angi. ¹¹Josef nda abba angyi yi bamba angi kətsi aki ele ti kətsi Ijip. Iyak ayi arib kemeng ni Rames utu awu Fero i dan undu. ¹²Bunyong ohu bangi ayi ala kəyating Ijip yi Kana lilang ele bunyong. ¹³Josef apu ala nda abba ngi eyi bamaba ngi belim ibi lilang utu awu be leleng. ¹⁴Josef bung anang ayi ele Ijip lilang eyi Kanan eyi ira agya lyi ala anda bi, ke Josef yi anang nyi deng na nda Fero Kusungkpa kədəng ngi. ¹⁵Kekpeng aki anang ni Ijip eyi ni Kanan ekpe, bangi Ijip aba lilang oba fa Josef, kyong "Nda di ala, ahen ayi do ku egi ndu kəki ere anang idi ekpe meng ra." ¹⁶Josef kyong, "Anang inyi esi ekpe meng nyi de ereng enyi ba, eke ana nda nyi ala eyeng kəki ni ereng nyi." ¹⁷Ke be yi ereng ibi aba nda Josef. Josef nda bi ala eyeng kəki ni bukərnyang, bamən, buzak kurmi yi ozu ayi ereng. I nda bi bredi ra buna bukpe. Eyeng ereng ugi nyi lilang. ¹⁸Ayi ugi awu nyi ekpe ba ba eye ugi awu obər ngi alok kyong, "Esi da ta ongi obər ozu kong, anang ekpe meng bundak yi ereng ayi ereng esi ni ongi obər. kizu kekə ele eye kubu ongi obər ohun etu yi kətsi idi" ¹⁹Ukyond zi ku egi endu ye ra, azi yi kətsi eyeng kəki ni ala eke di eyi kətsi esi ni Fero. Nda di alu aho do ku yi inda kətsi ele kətse keng." ²⁰Josef hu kətsi Ijip agya lyi itsari ibi ayi bunyong hu hambe. Eneng itsari Ijip esi ni Fero. ²¹Esi ni bangi Ijip i hu bi esi bepi esi ukpa ni Ijip na gyin ukpa awi. ²²Ohun itsari ni bedeng agya ayi Josef agya kong, kəki ere bedeng agya ele ho bi anan esi kəki ni bunda abe Fero ra nda be. Eneng abi ede itsari ibi agya alyi ting kong. ²³Josef ho bangi, kyong, "Zang ama gya nyi eyi itsari inyi lilang anyi esi ni Fero, indang ala le nyi embe, eke nyi owo itsari. ²⁴Kige ala eben nye de kəting ti otong aba nda Fero. Ayi enzi esi inyi ni itu eyi olyi ye beləm enyi ti kəhak agya. ²⁵Bo kyong, "Omu agben di meng. Di fa kəki kədeng obr andu. Adi esi bepi ni Fero. ²⁶Eke Josef ha yi esi izing kehen Ijip ni umən kyong kəting ti otong be i aba anda Fero. Ohun ukpa ni bedeng mbe esi ni Fero kong. ²⁷Isrel le Kijip kə Goshen, bangi angi afa ozu aga ba amba, ala ehəm gheb. ²⁸Jakob le Kijip igi kur yi otong apa, igi ni Jakob lilang esi igi kiva kiting yi akəm apa. ²⁹Kige ekr aba eke Isrel oku ye, i zi Josef ha mi kyong ayi me si afa kəki kideng egi ndu, tok ama kubu kutsa eke otok kyong uhun reneng yi orup uting ndu, kyong, esi unzi ama kətsi Ijip kong. Kekpeng aki ama ma na itsari eyi babba anim meng, u kum olu Ijip re enzi ti kitsi bunzi ni babba anim. Josef kyong, "Mo bu utu awu u lok." ³¹Isrel kyong, "Vang yim," eke Josef vang yi mi. Eke Isrel kəb eri ti kəki kutang ngi.

Chapter 48

¹Irim ozu ayi ongi omi ha Josef kyong abba ndu okyong ke ide Manase eyi Efrem edeng. ²Ayi Jakob wok, kyong, "zang idung ndu Josef bakin meng i ba zang mung" Isrel fa kazak anyin kyu ele ta katang. ³Jakob ha Josef kyong. Ikpe de engi atok ana ki Luz kitsi ks nan, indam edeng ember, ⁴ke ham kyong, manda mu mba bi, usi kohen irem bangi ma nda belam ndu ketsi akeng ekabi ni Omən. ⁵Indang be lem ndu abe umba bapa kajip lang mo tug okyu Aba Ijip, be si ba nəm, Efrem eyi manase si ba nəm. utu awu Reube eyi Simeon si ba nəmng. ⁶Beləməbi umba irəm esi ba udu ukyong be ayakyi bamba ibi ⁷Eka anəm ayi si kəpadan okyum ayi Rachelku kitsi kanan ukeng ama pere dāra kə ga fule obr nem lang ete kən ki Frem ama nzi mi ukeng ni Efrem (Bethlehem). ⁸Ayi Isrel zang balem Josef ikyong e eleng ba rungi" ⁹Josef ha abba nyi kyong "be si belem nem abe Ikpe ameng" Isrel nsam abe ameng indi ma nda be edeng, ¹⁰Indan Isrel bokeb ohu me hem eke i zang egi eye keng ke do se kr belem ngi aba onyong ngi i hu be ekəb kelung, nyi ¹¹Isrel ha Josef kyong ama arung kyong ma zang kəkpr ndu keng eke Ikpe alu ama fa zang mu bodung ndy. ¹²Josel de be olu ezun abba ngi Isrel ke iyi be kəb itsari ¹³Josef hu Efrem kubu etung eden unyong kubu evr ni Isrel Manase deng kubu evr deng onyong kubu etung ni Isrel kr be aba me onyong ¹⁴Isrel yi kubu etung na tok Efrem kəki ami idung ulem, kubu evr iyi ne tok manase kəki i yeng obu Manase si okəb kətabər, ¹⁵Isrel nda Josef undu udeng kyong "ikpeami abba nem Abraham yi Azik esi yi. Ikpe ami hem aba kin inyeng. ¹⁶Ulem Ikpe ami kəb zig ama ti abililang inda beləm abeng edeny kaden nem zi etu ibe yi kən abba nəm Abraham yi Azik , be dəb si ubin bangi ti kayang" ¹⁷Kəkpeng aki Josef zang abba ngi tok Efrem kubu aki etun iəki kpukng, arib mi keng. i hu kubu abba ngi anyin kəki Efrem eyi na tok kəki Manase. ¹⁸Josef lok abba ngi, "eneng kəng abba nəm aning si idung kətabər nəm, tok kubu etung kəki" ¹⁹Abba ngi otung kyong "ama rung idung i ma rung i hu esire ongi si ongi okyo eke umba uləm nyi ubumi udang ngi bangi irim iza ²⁰Isrel nda beideng kutu aki nyi yi ere aying. (ayi eleng) ²¹Isrel ha Josef zang ereng la mbe eke mo ku, eke Ikpe eyi le eyi mu. i yimu esi irim ne kən ketsi ni babba ndu. ²²Amu usi ami ubu bamba undu, ma mu babang kəki kəhin ayi mu obu i Amonit yi kagiang eyi kuta. bangi Isrel be lok bongi undu udeng ti kən ndu kyong ikpe hu mu si Efrem yi Manase

Chapter 49

¹Ke Jakob zi beləm angi kyong: "Nyi zi keng botu, eke ama hă nyi aki obu eyi kohengtu enyi. ²Nyi ken eke wok anyi belem Jakob. Ni da atung wok Isrel, abba enyi. Ruben, u si idung kətabər anəm. kazak nəm, bugbang nəm ni kətabər ti boləb abe obu lilang, ti bugbang ubu lilang. ⁴AKəm arung keng efen bemeng, abe keguk, esi ufa kəluk ile ile kong kəki ere utsu ti kutang abba andu. U lik abəb ki; omu tsu dəng ti kutang anim. ⁵Simeyon yi Levi besi bamba botu, Kagyang ibi esi ni ibak obu. ⁶O, orup enim fu ba ni kazər ibi kong, fu yi ekin kəki kong, kəki ere orup anəm alu eyi boləb obu ayi nyi. Kəki ere ti orup otsu ebi bo bong ongi. Esi ti bunyang erib ebi ba ka mən igyuk ezun ni bundak buwo. ⁷Orub otu nyi fa kuhan abəb orub uma ubi obu. Mo hu nyi aha eyi Jakob ke ama təb arak nyi Ki Isrel⁸Juda, umba ndu arak mu. Kubu andu ele kitu ni bangi buvəb andu. Beləm abba andu ekəb itsari anda mu. ⁹Juda si kigbatən. Idung enim, omu lyi uma mənə. I kyu kəb eri, eke u fəm kilang ereng bugbatin. Eyi ami i bak zang evin mu bu la arung. Ukpuk esi olu anyin kubu Juda kong, ra den ukpuk keding katang ni ezun angi kong, se shilo esi aba lang. Ahen a na kəki itsari eyi mi. ¹¹Azib kezakurmi ketin otsi buru, eyi kidung kezakurmi angi ti otsi awe arib ke etseng, i mgbe batər angi ti beyeng. ¹²Egi ngi ebr eyi umgba udeng eyi edin angyi ereng bekyeng emi. Zebulun i na agya undu ho isi kəpi aya bemeng. Uke mi itsari angi ededing ki Sidon. ¹⁴Isaka i si kəzakurmi aki agbang. Ku na itsari ukə katang olyi ni bata ala. ¹⁵Izang iyak kihuk kitim eding eyi kitsi bunyang. Abak angi ekəb owu uso ke i wu esi upi ni etəm. ¹⁶Dan olok bangi angi ikpe ering kəka kiting ni Isrel. ¹⁷Dan ere fe kogu ele kəkeng indi i ka kərīb ni kekrinyang, eke ni ami atu ki eku eding kərim. ¹⁸Ama yir abang ogbenlu andu, Yawe. Gad rada aku eyi mi, eke eku be kiku kozin. ²⁰Asha ala angi esi ala kebeng esi ami ira pu anda bedeng ala ibe. ²¹Naptali isi igur ami be re ata, i mba bodung arib akeming. ²²Josef i si otsi ake ehəm ehəm ekeməng, otsi ehəm ake ele undu beməng, ke inung angi adang atsu utsi. ²³Bangi kuta agba mi obi ke ba ku mi uma. ²⁴Eke kuta ngi ekpər dək mbe, ke kubu engi obu arung akeməng kəki ere kubu ni Ami Uga ni Jakob yi mi ele, kəki ni kəding ne Kikpe Bata, Kegu ni Isrel. ²⁵Ikpe ni abba endu I kahu mu ke Ikpe Uga I bu mu edeng eyi edeng ni kuke, edeng ni kətsi kita, eyi eding ni emi eyi kəbər. ²⁶Edeng ni abba andu obu edeng ni ekyi ahən ayi embe eyi ondur ni bunyang ayi embe. Yi le kəki ni Josef, ti kəki ni ami si udeng ni bamba angi. ²⁷Benjami si itami ni bunyong. I ju ibyi angi ekən kizir, ke i ba hu ibi ibi aha urukpe. ²⁸Eleng esi aka ayi kur eyi apa ti kəka Isrel. Ineng si ozu ayi abba ibe aha bə kekpeng aki ira nda be undu udeng. Eyi, eyi, yi bunda budeng ngi abe ohun reneng. ²⁹Ke i hu be kazr kyong, "Ama ra nduk endi medeng ye kubu bangi anim. Nyi zi ama yi babba бага nim ti kivan akə ni Efron ongi Hittit, ³⁰ti kivan ake ti kətsi ni Makpela, aki unyong Mamre ti kətsi Kanan, kətsi bunzi akə Abraham agya obu ni Efron ongi Hittit. ³¹Be nzi Abraham eyi Sera ogu ngi embe; be nzi Isaac yi Ribeka ogu ngi embe; ama nzi Leah embe təng. ³²Ba gya hu kətsi nyi eyi kivan akə embe lilang obu bangi Het." ³³Ayi Jakob hu beləm engi kazər kpe, i ku ezun engi pa ti kutang ke i dəng bekpe ra fa bangi engi.

Chapter 50

¹Josef kpok ele ta kurung kpam ezun abba embe, kei hu abba ngi emgbe kəlung. ²Josef anda undu kyung beləm etəm abi esi bukpong bukyong kyong bakəm mi, ke bukpong bukyong, akəm Isrel, ³In di bakəm mi alung, bede etu akəm apa, akəm mi Bangi Ijip ele itu akəmara eyi kur okpok buku ngi⁴Be okpok buku ekpe məmng, Josef ata kəha yi kəha agya ni Fero, kyong" ama si afa kəki kədeng egi ingi, nyi ha Fero, kyong. ⁵Abba nem anda ama mən undu eyi mi, kyong; zang ereng sang mbe, mu ku. Nzi ana ti kənzi aki ama təm, alu kətsi kanan, Embe unzi ama, " indang me deng nenzi abba nem lang me tə aba," ⁶Fero su, deng nzi abba ndu utu awu uvang"⁷Josef deng ine nzu abba ngi, bangi Fero eyi mi dəng bodung akəb ni kəhu agya, bangi obr ni etəm, ni Ijip ⁸Josef yi kəha agya ngi, bamba ngi eyi kəha agya abba ngi lilang. Beləm eveng yi bukpe, ereng abe kpr i Goshen. ⁹Bangi bukur bong, buzakurmi edeng eyi mi, ubin bangi ohun eneng.¹⁰Kekpeng Ki be da kən ti kepi uzəm ni Atad kəzi Jodan oho bo kpok ikpok ni egi ama. yi ombok erəm Embeng Josef alu itu i tog apā i i kpok eye ye. ni abba ngi. ¹¹Ayi bangi kanana azang i kpok buku ufu uzum ni Atad bu kyong i bak afa bang Ijip ke abi be zi kənden iyak nyi Abel Mizraim, ineng ele kizeng ni Jodan,¹²Beləm dakob obu utu awu i ha be kyong be bung ¹³Belem ngi okyung mi deng kətsi kanan ne nzi mi ti kevang ti kətsi mafela onyog mamre Abraham gya kərang yi kətsi bunzi i gya hu obu Efro ongi Hitite, Josef nzi abba ngi ekpe ¹⁴Iyi bamba ngi esi irim kyu kə jip eye abe abak etung.¹⁵kekpeng aki banba Josef azang abba ibi oku meng ba ha kyong eke ayi Josef efe ra bər orub eyi di era mang itu abi ayi dobu mi, leke etim akpa. ¹⁶Eka ba pu okpr Josef kyong Abba nda di undu leg itu ku ¹⁷Nyi nung Josef," si ba nda bamba ndu abi ayi bo bu mu. "Eneng buteye si ba nda beləm Ikpe ni abba ndu." Josef wok banba ngi eneng i kpok¹⁸Bamba a ngi tiny okpok obung Itsari obr ngi. be kyong zang de si be pi ndu." ¹⁹Ek Josef su be, " nyi fu kəbrey keng ama yeng kepi ni ikpe ra, ²⁰Esi inyi, nyi məng abi eke Ikpe məng yi edeng indi a gbən olu bangi бага. utu awu uzang inyeng. ²¹Ere eneng nyi fu kəbereng keng. me he nyi eyi Beləm inyi," i hu bi ikəb i lok kəlang aki orung biorub²²Josef yi kəha agya abba ngi ele ubi kəjip. ile igi kemen kəting eyi kur (110 yrs) ²³Josef azang beləm ni Efrem udung uting edeng ni ura. Isi a Zang Makir idug ni manase abi le ezun ni Josef²⁴Josef ha bamba kyong ma n duk onyong buku eke Ikpe siuka hu inyi ke ku obr nyi edeny ti kətsi aki mən abba nyi udu Abraham Azik yi Jakob. ²⁵Eke Josef anda beləm Isrel avang kuvang okyong, kavang mbe Ikpe abakahu nyi kəndi nyi ne kyung ikəb anyin ²⁶Josef ku ti igi 110. Ba kəm mi aba ti akpati alu kəjip.

Joshua

Chapter 1

¹Indang ya ba ti kəge akə irəm ni buku ni Musis upi ni Ikpe, ayi Ikpe lok ozu yi Joshuwa idung ni Nun, onggi ukahu ni Musis ni obər kyong, ²Musis upi anəm i ku məng. Ubang, anyin ke ,bu dəng kəzikehən ni Jodan amu eyi bānggi nyi ləlang, edəng ti kətsi akə ama anda bi- ra nda bānggi Izrel nyi. ³Ama anda nyi ere,ere, ləlang iyak ayi kəba kozin andu etəp embe ləlang ama de nda nyi məng, utu awu ama mən undu yi Musis.⁴Akəm kulum uga nyi eyi Lebanon, olu gbang edəng kugbak na kəm kuho uga awu ni Euphraites nyi kətsi ni bānggi Hitti, ede dəng kuho uga awu be di "Great Sea," iyak ayi uru ro nwo, esi kətsi inyi. ⁵Onggi omi esi eyir arung eyi mu itu ni unyang andu ləlang kong. Ama eyi mu ele utu awu ama le yi Musis. Ama esi apa mu kətək kong.⁶Yir yi kazak ke gbang orup. Amu unda bānggi nyi afa kezun ni kətsi nyi akə I vang eyi babba ibi kyong ma nda bi. ⁷Leyi kazak ke gbang orup ham mbe enəng. Zang zizəng kyong amu una kəki eri eyi izən ayi upi anəm Musis anda mu yi kəlang kazak. Fu ezim edəng etung ra evər kong, endi olyi uma iyak ayi uri dəng ləlang.⁸Kevəb ni izən nyi esi keng yi le ekpər undu andu. Esi keng ure edi yi ekpər enəng mbe otuga eyi uruga endi ubu ozu ayi eləm alu embe zizəng. Inyi si ayi anda mu ufa ozu ayi u ra pu ke olyi uma. ⁹Ama ahā mu eyi kəlang kazak kong ra. Yir yi kazak eyi orup uhu! Fu ki bereng kong. Fu ata bayak kong. Yahwe Ikpe andu i le yi mu iyak ayi udəng ləlang"¹⁰Eke Joshuwa i lok kəlang kazak eyi bānggi obər ni bānggi Izrel nyi, ¹¹"Nyi kin bən kepi itəm nyi. Nyi lok kəlang kazak yi bānggi nyi kyong 'nyi akəm avəm alu bang inyi. Keməng ni itu ira nyi obu edəng kəzikehən ni Jodan nəng ke nyi edəng ni ohu kətsi nyi akə Yahwe Ikpe nyi inda nyi, nyo ohu kə."¹²Ni bānggi Reuben, bānggi Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh, Joshuwa kyong, ¹³"Mang arung kəve ni Musis upi ni Ikpe, lok kəlang kazak nyi ayi i kyong, Yahwe Ikpe nyi inda nyi kəhuk kətəm, ke inda nyi kətsi akə leng.¹⁴Bagu nyi, beləm nyi, eyi ereng nyi ele ti kətsi akə Musis anda nyi kəzikehən ni Jodan. Eke bagang abe ra aku arung uma inyi be yi bamba ibi obu edəng na kahu bamba ibi. ¹⁵Neze kekpeng akə Ikpe anda bamba nyi kəhuk kətəm utu awu inda nyi. Eke abe təng ohu kapu ni kətsi akə Yahwe Ikpe nyi i nda bi təng. Kekpeng akə nyi anyi ohu esi irəm edəng ti kapu kətsi nyi akə Musis upi Ikpe anda nyi

kəzíkəhən ni Jodan, iyak ayi uru ratsu embe nyi.¹⁶Eke bo esi osu yi Joshuwa, kyong, Ozu ayi uhã di yi kəlang kazak andu adi obu yi, ere ləlang ayi usi etsě di edəng. ¹⁷Adi ana kəki eri eyi mu ereng adi obu yi Musis. Ozu ayi di ra pu esi Ikpe yi mu le ubi ereng i le yi Musis. ¹⁸Eyi eyi ami isi agbang kəki eyi kəlang kazak andu do bong mi. Di ra pu le yi kazak ke hu ikəb."

Chapter 2

¹Eke Joshuwa idung ni Nun katā mbe i tsē banyalēm bapā olu edāng esi kə Shittim ereng bānggi kozo, i kyong, "Nyi dāng, no zo zang kətsi nyi, lu orup nyi kə Jeriko mbe." Be dāng ozu ibi ni ekin agya akəb kəkpā omi kədən anggi Rahab, ke ba tsa embe. ²Ahā udāng ni Jeriko kyong, "Zang, banyalēm ni Izrel aba edi bo zo azang kətsi nyi." ³Udāng ni Jeriko nyi tsē kəve edāng ko bu ni Rahab kyong, "De banyalēm abe aba obu andu abe ekin agya andu ba kəki ere bi aba idi aba zo azang kətsi nyi ləlang"⁴Arung akəb nāng nyi aku banyalēm bapā nyi na atā māng. Ke isi su bi kyong, "Kavang, banyalēm nyi aba obu anəm amāng, eke ubang ama arung iyak ayi be si embe aba kong. ⁵Ba nyin ayi utu re ekəb obu māng anduk kekpeng akə ara pu bo huk kəsapu odung nyi. Ama rung iyak ayi be dāng kong. Kəying nya fa bi ayi nyi esi bukər mbe,⁶Arung i de bi ohung edāng ti kərak ketəm kukyē, na ata bi katang ni butur abe eku tā embe nyi. ⁷Eke banyalēm nyi anyi otsu apu bi ebən ukeng awu edāng kə Jodan nyi. Kəsapu odung nyi ohuk kekpeng akə nyi mbe inda ayi abe otsu apu bi nyi olu edāng.⁸Bānggi nyi ana bula otuga nyi māng kong, ayi akəb nyi atsu edāng kukyē ni kərak nyi, ⁹I kyong, "Ama rung kyong Ikpe anda nyi kətsi nyi māng ayak embe eyiye bereng nyi ohu di ham mbe. Bānggi abe ele ti kətsi nāng eki bereng nyi ham mbe kembər ara bi azuk obər nyi. ¹⁰Do wok utu awu Ikpe ihu bemāng ni uho ukyo ni ikin ahəm kəki nyi inda ayi nyi ro lu esi kə ljipt aba. Do wok eye utu awu nyi obu yi bedāng bapā ni bānggi Amori eyi ni kəzikəhən ni Jodan--Sihoneyi Og--- abe nyi ekəm bi ham mbe ləlang. ¹¹Ayi ede kəra kong di owok ayi, itsē ara di azuk da apu ana ozu ayi do bu arung ozu ayi Yahwe Ikpe nyi bu isi Ikpe ami ami kukyē eyi kətən¹²Indanāng iri nung kyong,vang yim ni Ikpe kyong utu awu ama hu nyi yi orup udāng, anyi tēng nyi obu eyi ama yi eggi kəmbək yi agya abba anəm. tok ama urā ni kavang. ¹³kyong nyi agbən olu inyang ni abba nəm, áyi, bamba banyalēm, bamba belige eyi ahak agya ibi ləlang, ke nyi agbən olu unyang idi ti buku."¹⁴Banyalēm nyi aha akəb nyi kyong, buku esi aba tēng ahəng! unyang idi ési unyang andu, ayi omu akyaku ede kəha edi ata bānggi tēng, kekpeng akə Ikpe esi anda adi kətsi nāng māng adi otək mu eggi kəmbək eyi kənung."¹⁵Ere enāng akəb nyi de ulək azəp ti itaga anggi ke i nda bi bo lu embe edāng. Ketəm nyi akə i le embe be mbi kə ama eyi uhang ni kəhən nyi. ¹⁶I hā bi kyong, "Nyi ki dāng na ta ti eki ahən asuk bānggi abe oro otsu apu nyi aba afa nyi yi. Nyi tā embe kəmāng itu ira endi bānggi nyi esi irəm aba lang nyi ti dāng ozu inyi." ¹⁷Banyalēm nyi ahā mi kyong, " Adi olu fee ti kuvang nyi akə ubu yi di vang kyong omu esi ubu ozu nāng kong.¹⁸Ayi di si aba ti kətsi nyi, esi keng ozib ulək uma geng geng ti itaga nyi akə oku di lu kyu eri embe nyi, ke oku ekən agya andu abba andu eyi áyi andu, bamba andu banyalēm eyi kəhak agya abba andu ləlang. ¹⁹Eyi eyi ami si olu kəsapu agya andu edāng kəkeng, beyeng ibi ele kəki ibi, adi kyatəng eyi kuda. Eke ayi kubu onggi omi esi otok ami ele ketəm andu nyi, beyeng anggi ele kəki idi.²⁰Eke ayi usi aha ozu ayi ede di aba, adi olu fee ti kuvang idi eyi mu." ²¹Rahab si su kyong, Ozu ayi ulok yi renāng." Akəb nyi tsē bi edāng ozu bi ba nyin. Eke i de ulək uma nyi azəp ti taga nyi.²²Ba nyin ke bo hung edāng ti indur ahən ke ni ele embe itu ira ni ezē kəge akə abe ra pu bi esi irəm aba. bānggi abe ra pu bi nyi ebən ukeng ləlang afa bi kong.²³Banyalēm bapā nyi esi irəm aba ke bo bu edāng kəzikəhən aba obu Joshuwa idung ni Nun, ke ba hā mi ozu ayi obu eyi bi l. ²⁴Ba hā Joshuwa, "Kavang Ikpe de kətsi nyi anda di māng. Bānggi abe le ti kətsi nyi ləlang orup ibi esi bemāng kəki idi."

Chapter 3

¹Joshuwa ndəp anyin kəzər ping. ke ba nyin esi kə Shittim edəng. Ba ba ze kə Jodan, ami eyi bánggi Izrel ləlang, ke bo hu kepi ile embe fuying bi obu edəng. ²Irəm ni itu ira, bánggi obər akpa esi kin katang ni kepi ni ile nyi, ³olok kəlang kazak yi bánggi nyi, "Ayi nyi azang akpati ni undu umən ni Yahwe Ikpe nyi, ke bedəng agya utən ni bánggi Levi okyung kə, esi keng nyi anyin esi iyak nəng apa ebən kə. ⁴esi keng nyi ata kəra katang nyi eyi kə wumyeng ni kubu aba apā. Nyi fu ba onyong anggi kong. endi nyi asang iyak ayi nyi redəng, ayi nyi aba aməng kutu kong. ⁵Joshuwa hā bánggi nyi, nyi ki izən kohungtu, kəki ere Ikpe obu ozu ayi evər eggi katang inyi. ⁶Eke Joshuwa hā bedəng agya, Nyi de akpati undu umən nyi tabər ni bánggi nyi." Eke be de akpati undu umən nyi ata bánggi nyi abər. ⁷Ikpe lok yi Joshuwa, "Inyi nəng ama anda mu usi onggi ukyo eggi ni Izrel ləlang. Ba rung kyong utu awu ama le yi Musis, Ama ele yi mu təng. ⁸Omu ulok bedəng agya abe ro kyung akpati nyi kəlang kazak. Ayi usi aba undu beməng ni Jodan, yir embe tsip ti uho Jodan nyi." ⁹Eke Joshuwa hā bánggi Izrel nyi, "Nyi ba aməng, ke nyi da atung wok eve ni Yahwe Ikpe nyi. ¹⁰Ke Joshuwa kyong, "Ti ayi leng nyi arung kyong Ikpe ami ni unyang ele katang nyi ke atər anyin bánggi Kanan, bánggi Hitti, bánggi Hiviti, bánggi Perizzit, bánggi Girgashit, bánggi Amori, eyi bánggi Jebusit. ¹¹"Zang! akpati ni undu umən ni Itsi ni kayang ləlang i tabər obu edəng obər nyi kin edəng kə Jodan. ¹²Ubang nyi tseng bánggi kur eyi apā katang nyi ti aka ni Izrel, onggi utən ti aka aka nyi. ¹³Ayi kəba ni ezun ni bedəng agya abe okyung akpati ni Ikpe, Itsi ni kayang ləlang, ayak ti beməng ni Jodan nyi emən kap, ekən eyi beməng abe esi karu okyu eyir ekən ele kəluk kətəng." ¹⁴Eke ayi bánggi nyi esi ti bukpe ibi edəng ndi bi no obu uho Jodan nyi bedəng agya abe okyung akpati ni undu umən nyi ata abər bánggi nyi. ¹⁵Ede kəra kong kekpeng akə ezun ibi abe okyung akpati nyi okyu ti undu beməng --Ti kekpeng akə leng nyi Jodan amən atsu utsi ləlang ti kəge ayi bi ro bung ala-- ¹⁶beməng abe esi kəki karu okyu eyir ata kəra kəga mbe. Beməng abe esi ke Adam, kehən kəkəyo akə ekəm yi Zarethan, ede enəng lu gbang aba ti uho uga ni Arabah, uho uga ni bumwa nyi. Bánggi nyi obu onyong ni Jeriko, ¹⁷Bedəng agya abe okyung akpati ni undu umən ni Ikpe eyir ti kətsi kəhəm katang ni Jodan nyi ene zē kekpeng akə bánggi Izrel nyi ləlang obu ti kətsi kəhəm mbe.

Chapter 4

¹Ayi bánggi ləlang obu Jodan nyi mæng. Ikpe lok ozu yi Joshuwa, ²"Tseng banyaləm kur eyi bapā yi mu katang bánggi nyi, unyaləm utəng, utəng, ti aka, nyi ləlang. ³lok bi kəlang kazak akə leng; "Nyi aku okyo kur eyi apā ukikatang ni Jodan nyi iyak ayi bedəng agya eyir ti kətsi kəhəm, ba ti iyak ayi nyi le mbe otuga nəng." ⁴Eke Joshuwa di bánggi kur eyi apā nyi abe etseng katang ni aka ni Izrel, utəng evər aka nyi. ⁵Joshuwa hā bi kyong, "Nyi dəng kobər ni akpati ni Yahwe Ikpe ni nyi dəng keməng ni Jodan nyi. Eyī eyi de kəkyo tok abak, utu awu ubin nyi bánggi Izrel. ⁶Ayi leng esi ura katang inyi ayi beləm nyi ebəb nyi ni itu ayi ra ba kyong, "Ere esi kəkyeng ni oko ayi leng obu nyi ra." ⁷Eke nyi hā bi kyong, beməng ni Jodan emən kap obər ni akpati undu umən ni Ikpe. Ayi di obu Jodan. beməng ni Jodan emən kap. Erenəng okyo nəng esi ozu amang ekpər enəng mbe ni bánggi Izrel umənkəgi." ⁸Bánggi Izrel nyi obu utu ozu ayi Joshuwa lok kəlang kazak yi bi, ke be aku okyo kur eyi apā katang ni Jodan nyi, utu awu Ikpe lok yi Joshuwa. Baku okyo nyi ekən alu ti eki aka ni bánggi Izrel. Bo kyung okyo edəng iyak ayi kəpi ile ke aku yi adəp alu itsari embe. ⁹Joshuwa aku kən okyo nyi ayi ba ku katang ni uho Jodan, iyak ayi ezun bedəng agya etəp abe okyung akpati undu umən eyir. Esi ozu ayi amang arung aba tasi inyinəng. ¹⁰Bedəng agya nyi abe okyung akpati undu umən nyi eyir katang ni Jodan ne zē kekpeng nggi nyi ləlang aba bu, utu awu Musis lok kəlang kazak yi Joshuwa. Bánggi nyi anyin bukər mbe obu edəng. ¹¹Ayi bánggi obu ekpe ləlang, akpati ni Ikpe eyi bedəng agya nyi obu eggi bánggi embe. ¹²Kəka ni Reuben, kəka ni Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh akpā ezeng eggi bánggi Izrel no hu esi bosoja, utu awu Musis hā bi. ¹³Banyaləm anduk aba akəm enzi abe ohun ni uma oku akpā obər Ikpe ni uma ti kəvang ni Jeriko. ¹⁴Kutu akə nyi Ikpe nda Joshuwa si onggi ukyo eggi ni Izrel ləlang. Ba anda mi boləb utu awu banda Musis-- ni itu ayi eleng ləlang. ¹⁵Ikpe lok ozu yi Joshuwa, ¹⁶"Lok kəlang kazak yi bedəng agya abe okyung akpati ni uha kyong ba tsu ba ti Jodan." ¹⁷Eke, Joshuwa lok kəlang kazak yi bedəng agya nyi, "Nyi lu si keməng ni Jodan ba." ¹⁸Ayi bedəng agya abe okyung akpati undu umən ni Ikpe olu esi katang ni Jodan nyi aba, ke aba ni ezun ibi atsu aba undur, beməng ni Jodan esi irəm ebək tur ezun anggi aməng atsu undur, utu awu ele keyir nyi. ¹⁹Bánggi nyi olu esi kə Jodan nyi ti kutu akə ni kur ni uvā ni kətabər. Aba hu kəpi kə Gilgal, eggi uru ni Jeriko. ²⁰Okyo kur eyi apā nyi ayi buku kə Jodan, Joshuwa aku yi təp alu kə Gilgal. ²¹I hā bánggi Izrel nyi kyong, ayi utok nyi ebəb babba ibi itu ayi ra ba.' Ere si kəkyeng ni okyo nəng ra." ²²hā beləm nyi, Inəng esi iyak ayi Izrel obu Jodan ti kətsi kəhəm', ²³Yahwe Ikpe nyi ahəm beməng ni Jodan nda nyi, ne zē kekpeng akə bo bu ləlang utu awu Yahwe Ikpe nyi obu yi uho ukyo ni ikin. ayi ahəm anda di ne zē kəge akə do bu ləlang, ²⁴Indi bánggi ni kayang nəng ləlang arung kyong kubu Ikpe agbang ebətəng ke nyi anda Yahwe Ikpe nyi boləb.

Chapter 5

¹Ede kəra kong bedəng ni bánggi Amori abe kegi uru kpe ni Jodan, eyi bedəng ni bánggi Kanan, abe ele undu ni uho ukyo awu be di "Great Sea" nyi, owok kyong Ikpe ahəm beməng ni Jodan ne zē kəge akə bánggi Izrel obu nyi bereng ohu bi ham mbe, kudən esi apa kəki ni bánggi Izrel.²Ti kəge akə nəng Ikpe lok yi Joshuwa." "Akəm bumang ke kezəng ketəng nəng ta beləm Izrel banyaləm ləlang kamang."³Eke Joshuwa akəm bumang bulok anggi ke ita beləm Izrel banyaləm kamang ləlang kə Gibeah Haaraloth.⁴Ayi leng esi kəkyeng akə Joshuwa ta bi kamang, ləlang banyaləm abe esi kə Ijpt olu. eyi abe ra ku uma ləlang, oku məng kulum uga ayi bi re edəng kəkeng,⁵Təng ahəng banyaləm abe olu esi kə Ijpt ba ta kamang məng, təng ahəng beləm banyaləm abe amba kulum uga ayi bi re esi kə Ijpt at kamang kong.⁶Kəki ere bánggi Izrel esi iggi akəm apā kulum uga aba ayi bánggi nyi ləlang, oro lok, banyaləm abe ra ku arung uma abe esi kə Ijpt olu, oku, Kəki ere ba na kəki eri eyi kəlang Ikpe kong. Ikpe vang kuvang yi bi esi inda bi azang kətsi nyi akə i mən undu eyi babba ibi kyong inda di nyi, kətsi akə amən yi bekyeng emi eyi banggi bangyur.⁷Esi beləm ibi ayi Ikpe de yeng undu ibi ayi Joshuwa ta bi kamang ayi be re edəng kəkeng.⁸Ayi ba ta bi kamang ləlang, be le ti kepi ile nyi ne zē ayi bo nyong lang.⁹Eke Ikpe hā Joshuwa kyong,"Inyinəng ama de olu ilək nyi ni Ijpt etu nyi məng." Erenəng edi iyak nyi Gilgal aba tasi kutu akə leng.¹⁰Bánggi Izrel ohu kepi ele embe kə Gilgal. Ba obu kukib ni ukpazeng ti kutu akə ni kur eyi enzi ni uvā nyi, urukpe, ti kəvang ni Jeriko.¹¹Kutu akə nyi irəm ni kukib ni ukpazeng, kutu akə nyi, ba alyi ala ni ozu ayi bo wo kəhang ni kətsi nyi, bredi ayi akyatəng eyi kəndəb eyi igyu ala ayi be fe¹²Manna nyi eyir kutu akə nyi irəm ayi ba alyi ala ayi afa ozo kətsi nyi. Manna ala bánggi Izrel nyi akyatəng məng, eke ba lyi ala ayi bo wo kətsi ni Kanan uggi awu nyi.¹³Ayi Joshuwa anduk eyi Jeriko, eku eggi anggi hung kukyē ke azang, ke i zang onggi omi eyir mi obər; onwo lu kagyang anggi ke ehe kə kubu anggi. Joshuwa dəng konyong ke i kyong, "Omu si udi ra usi ni bánggi uma idi ra."¹⁴Awu nyi kyong, esi ni uying kong, kəki ere ama si onggi kəlang kazak ni bosoja ni Ikpe. Ubang ama ba" Eke Joshuwa kyu na kəb bekəb eri awur ke ibəb mi kyong, "Ere akə onggi obər olok eyi upi anggi ra. ¹⁵Ke onggi kəki ni bosoja ni Ikpe nyi hā Joshuwa kyong, "Nwo lu akpaba ezun andu, kəki ere iyak ayi uyir embe nəng esi iyak keveng." Ke esi ayi Joshuwa bu.

Chapter 6

¹Ti käge akə leng ləlang asapu ni edung ayi ekin edəng kə Jeriko ohuk ləlang kəki ni bosoja ni Izrel . Onggi uying ekin kong uying olu kong. ²Ikpe lok ozu yi Joshuwa kyong, "Zang, Ama de Jeriko nda mu kubu məng, udəng ibi, eyi bagang ni uma oku ibi³Esi keng nyi esi ata Kəhən nyi ,kəvərdəng, ləlang banyaləm ni uma oku be si ata kəhən nyi kəvərdəng kezən ketəng. Esi keng nyi obu ayi leng itu otong kəyin. ⁴Bedəng agya botong apā be he butumbu ni ezin batā azuk obər ni akpati nyi. Kutu akə ayak ni otong apā, esi keng nyi esi ata kəhən nyi ezing itong apā ke bedəng agya nyi esi keng ba zuk butumbu nyi ham mbe⁵Esi keng ba zuk ham mbe eyi ezin batā, ke ayi nyo wok kadur nyi ni kutumbu bānggi nyi ləlang ata alang ham mbe, ke uhang ni kəhən nyi olun okyu eri ləlang. Bosoja nyi esi keng be kin aku uma eyi eyi ləlang be kin gaga edəng kobər." ⁶Eke Joshuwa idung ni Nun si di bedəng agya lok yi bi kyong, "Nyi de akpati ni undu umən nyi, ke bedəng agya otong apā he butumbu ni ezən batā obər ni akpati Ikpe." ⁷I hā bānggi nyi, nyi dəng kobər ni esi ta kəhən nyi kəvərdəng, ke bānggi abe le yi avəm uma edəng obər ni akpati ni Ikpe nyi. ⁸Utu awu Joshuwa lok yi bānggi nyi, bedəng agya bo tong bapā abe okyung butumbu ni ezin batā otong apā obər Ikpe. Ayi be re si edəng, ba ra azuk kutumbu ham mbe. Akpati ni undu umən ni Ikpe ebən edəng. ⁹Banyaləm abe le yi avəm uma esi obər ni bedəng agya ke ara zuk butumbu, eke bukpe ozu abe irəm esi irəm ni akpati nyi, ke bedəng agya azuk butumbu ekpər enəng mbe. ¹⁰Eke Joshuwa lok kəlang kazak eyi bānggi nyi, kyong, nyi fu ata alang kong, Ozu olok kyatəng, nyi si undu nyi pa kutu nyi aba lang, Ama ahā kyong nyi ta alang. Esi keng nyi ata alang." ¹¹Ke i nda akpati Ikpe nyi esi ata kəhən nyi kəvərdəng kezing ketəng kutu akə nyi. Eke be esi irəm edəng kəpi ile ibi, ke bele kəpi ile nyi otuga nyi. ¹²Eke Joshuwa anyin kuyir kəzər ping, ke bedəng agya ede akpati ni Ikpe. ¹³bedəng agya otong apa abe ehē butumbu ni ezin batā obər ni akpati ni Ikpe esi edəng ke azuk kutumbu ham mbe, Bosoja abe leyi avəm uma ri esi obər ibi.ke kutumbu ra adur. Eke ayi kekpeng akə bukpe abe irəm esi irəm ni akpati ni Ikpe, ke kutumbu osu. ¹⁴Be esi ata kəvərdəng ni kəhən kesing kətəng ni kutu akə ni upā ke esi irəm edəng kəpi ile. Bo obu yi enəng kutu akə ni otong kəyin. ¹⁵Esi kutu akə ni utong upā ayi ba anyin kəzər ayi ozur ra avā, ke esi ata kəhən nyi kəvərdəng ri utu awu nyi ayi esi ri kəyir. ni käge leng ezing otong apā. esi kutu akələng ayi besi ezing otong apā. ¹⁶Esi kutu ake ni otong apā, ayi bedəng agya azuk kutumbu ham mbe, Ke Joshuwa lok kəlang kazak yi bānggi nyi, "Nyi ta kəlang, kəki ere Ikpe de kəhən nyi anda nyi məng. ¹⁷Kəhən nyi eyi ozu ayi ele embe ləlang ede yi alu Ikpe ni wukəm. Ohun Rahab akəb kəkpā nyi ele yi unyang--ami eyi abe le kagya anggi eyi mi-- kəki ere akəb nyi itā bānggi kətsim abe di tsē nyi. ¹⁸Eke anyi, nyi le yi kozo ti ozu ayi etseng alu ni wukəm endi inda ayi irəm ayi nyi aku yi alu məng esi irəm aku yi edəng na lu ti kəpi ile nyi Izrel esi yi pa. Nyi fu obu enəng kong, nyi ohu kəpi ni ile nyi Izrel esi kəpi ni wukəm eke nyi ede ibak aba kəki anggi. ¹⁹Silva, gol, eyi ozu ayi ohong eyi kənanng kəma eyi kənanng kəbər ləlang ayi nyi ede anda Ikpe. Ayi nyi esi keng ede yi edəng ti kuluk ni Ikpe. ²⁰Eke bānggi nyi ata alang ham mbe, ke ba azuk kutumbu, Ubang ayi bānggi nyi owok kutumbu adur nying ba ta alang ham mbe, uhang ni kəhən nyi olun okyu eri par, ke eyi eyi lu unya gaa mbe ni alyi uma ni kəhən nyi. ²¹Eke be gbəm kəhən nyi kəzu kəying erəng kong, ləlang ozu ayi ele ti kəhən nyi obong eyi kagyang--unyaləm, akəb, beləm bakər bodung bakəb, ereng, batā eyi bukəm. ²²Eke Joshuwa hā banyaləm bapā nyi abe edəng ni ozo zang kətsi nyi. " Nyi dəng agya ni akəb kəkpā nyi, Nyi de akəb nyi eyi abe ele yi mi ləlang utu awu nyi avang yi mi. ²³Eke beləm etən nyi abe nozo kətsi nyi, edəng ne de Rahab olu. be de lu abba anggi, áyi, bamba banyaləm, eyi ləlang bānggi bulu abe eyi mi ele. Be de bi alu kayang kəpi ile ni Izrel. ²⁴Bo luk kəhən nyi eyi ozu ayi ele keməng embe ləlang. Esi silva, gol, eyi avəm ni kənanng kəma eyi kənanng kəbər ede ba alu ti kuluk ni Ikpe. ²⁵Eke Joshuwa anda Rahab akəb kəkpā nyi, kəhak agya abba anggi,, eyi ləlang abe eyi mi ele. Akəb nyi le kə Izrel aba tasi itu ayi leng kəki ere i ta bānggi kətsəm abe Joshuwa tse indi be ni ozo Jeriko. ²⁶Eke Joshuwa lok kəlang kazak eyi bi itu ayi nyi, eyi kuvang i kyong, " Kuhang kəki onggi nyi obər Ikpe ami embi kəhən kəkəyo nəng, Jeriko. ti unyang ni idung unyaləm ni kətabər anggi ke ti idung unyaləm ni kəhung anggi akəm asapu edung kəhən nyi" ²⁷Eke Ikpe yi Joshuwa le, ke kəhā anggi evər kətsi nyi ləlang.

Chapter 7

¹Eke bánggi Izrel etsi kenung kong káki ere ozu ayi ahã bi kyong bi de alu ukpã ni wukàm nyi bobu kong. Akan idung ni Karmi idung ni Zabdi idung ni Zerah, ni kàka ni Judah, ede ozu ayi ede alu ni wukàm nyi, ke Ikpe atsu orup ham mbe káki ni bánggi Izrel.²Joshuwa tse banyalàm esi kà Jeriko edəng kà Ai, akà ele onyong ni Bethel. I hã bi kyong, "Nyi hung dəng kà ni ozo kətsi nyi." Eke banyalàm nyi ohung edəng no zo Ai.³Ayi bi esi irəm aba obu ni Joshuwa, ba hã mi kyong, "Fu etse bánggi ləlang ohung edəng kà Ai kong. Tse bánggi aba apã ra ara na aku uma nyi. Fu anda bánggi ləlang butsim ata babak ni uma oku enəng kong. káki ere be pipye mbe."⁴Eke ohun banyalàm aba ara ni bosoja mbe mbe ohung, eke abe leng eki obər ni banyalàm ni Ai.⁵Banyalàm ni Ai nyi obong bi uhun banyalàm kəkəm eyi kur eyi otong kəying ayi bi ra tər bi esi kəsapu ni odung ede dəng kundur okyo ebəb, bo bong bi ayi bo ro lu unya kyu kundur nyi orup ni banggi nyi esi beməng orup ibi enəng.⁶Eke Joshuwa agin batər etu anggi. Ami eyi bodung akəb ni Izrel nyi okur kuvuk káki anda kəb bekəb yi akpər ibi eri obər ni akpati ni Ikpe, ana kpər embe edəng urukpe.⁷Eke Joshuwa kyong, "Ah Itsi Ikpe, ere bu ude bánggi nəng obu Jodan nyi kahung ra.Indi ude di anda kubu ni bánggi Amori indi be kəm di ra. Arəb obu ayi di amang ozu ayi rukung de kpər kude ni Jodan oho!Itsi ere ayi ama olok ra, ere ayi Izrel esi irəm ata obər bánggi uma ibi ra.⁸Káki ere bánggi Kanan eyi bánggi abe ele ti kətsi nyi owok yi. Be kən ata di kəvərdəng banda bánggi kayang ləlang emgbəzē eyi kədən idi. Ere ayi ubu eyi buga ni kəndən andu ra."¹⁰Ikpe hã Joshuwa kyong, Nyi kuyir! ere bu ayi una eri embe ra.¹¹Izrel obu ozu abi. Be egbəm undu umən anəm awu ama lok eyi kəlang kazak yi bi. Be zi ozu ayi ede alu ukpã.Be zi yi ke ede atã ozu abi ibi ede ozu ayi nyi be de nyi atã ti avəm ibi.¹²Káki ni ayi leng bánggi Izrel esi be yir obər bánggi uma ibi kong be esi irəm ata utən ni bánggi uma ibi káki ere abe bung káki ibi ede ibi alu ni wukàm. Esi ama eyi nyi ele eye kong esi keng nyi si egbəm ozu ayi ede alu ukpã nyi okyong nyi kya ku egbəm kà katang nyi məng lang.¹³Anyin kuyir! ugbe atən bánggi nyi obər anəm ke lok yi bi, 'nyi mgbe atən inyi kohungtu. káki ere, Yahwe Ikpe ni Izrel kyong, ozu ayi ede alu ukpã ni wukàm ayi yi fu ele katang nyi, Izrel, Esi nyi eyir eyi bánggi uma esi ayi nyi si ede lu yi katang nyi ozu ayi ede alu ukpã nyi ləlang¹⁴Kəzər , esi kəng nyi otok inyi ti aka nyi. Kàka akà Ikpe etseng esi keng ekər aba obər utən ni kenyin ibi, kenyin akà Ikpe etseng be kər aba onyong ti ahak agya ayi Ikpe ede esi keng be kər aba utəng. utəng.¹⁵Yaba bu onggi ami nyi ami le yi ozu ayi ede alu ukpã ni ukəm, bo luk mi, ami eyi ozu ayi ile yi kà ləlang, káki ere i gbəm undu umən ni Ikpe, ke káki ayi ibu ozu kəyeng ti Izrel"¹⁶Eke Joshuwa anyin kəzər ping ke aku Izrel aba onyong, aka, aka, ke kàka ni Judah etseng bi,¹⁷Joshuwa aku kàka ni Judah kər ba onyong, ke kàka ni bánggi Zerah, etseng bi, onggi, onggi,¹⁸ke Zabdi etseng bi ede kəhak agya Zabdi aba onyong onggi, onggi, ke Akan idung ni Karmi, idung ni Zabdi idung ni Zerah, ti kàka ni Judah, etseng mi.¹⁹Eke Joshuwa hã Akan, idung anəm nda Yahwe, Ikpe ni Izrel boləb ke nda mi ōwur, iri nung mu bute ye ham ozu ayi ubu. Fu atã ama kong,²⁰Akan osu yi Joshuwa kyong, "Kavang, ama bu ozu abi obər ni Yahwe Ikpe ni Izrel nyi, Ayi leng esi ozu ayi ama bu²¹.Ayi ama zang keməng ni avəm ayi baku alu Otər etu awu arəb ebetəng esi kà Babilon, silva ayi boləb anggi ohun shekel akəm kur, eyi kəkəm ni gol, boləb anggi ohun shekel akəm apã eyi kur ni shekel ohu ama kolok ke ama kuyi.De tã itsari ukikatang ni kekpe anəm.silva nyi ele keməng anggi"²²Joshuwa tsē bánggi kətsəm, abe olu unya edəng ti kekpe iyak ayi ozu nyi ele mbe ke ayi ba zang, ba fa yi atã le ti kekpe anggi eyi silva kəməng anggi.²³Be de ozu nyi katang ni kekpe nyi ke ba aku yi ba nda Joshuwa ke bánggi Izrel ləlang aku yi okur obər Ikpe.²⁴Eke Joshuwa, eyi Izrel ləlang le yi mi, ede Akan idung ni Zerah, eyi silva nyi, otər etu nyi, kəkəm ni gol, beləm banyalàm anggi, beləm belige, bundak anggi, bukəm anggi, batã eyi kekpe anggi eyi ozu ayi ele yi yi ləlang ke ba ku bi ohung edəng kəvang ni Akor.²⁵Eke Joshuwa kyong, " Ere bu ke unda di butsim ra. Ikpe anda mu butsim inying." Izrel ləlang etse mi yi okyo, be tse abe erəng eyi okyo ke uluk bi eyi ula.²⁶Ba aku ekən kəbin okyo ayi ele embe aba tasi kutu akə leng..Ikpe de anyin orup otsu anggi awu ham mbe nyi. Yere enəng kədən ni iyak nyi esi Valley ni Akor aba zē kutu akə leng.

Chapter 8

¹Ikpe hā Joshuwa kyong, "Fu eki bereng kong, fu abāb orup kong. De bānggi uma oku yi andu. Nyi hung dāng kē Ai, zang, ama de udāng Ai anda mu kubu., bānggi anggi, kehān anggi, kētsi anggi. ²Amu ubu eyi Ai ereng ayi ubu eyi Jeriko eyi udāng ibi. kage akē leng oku avām ibi lālang edāng, ereng esi andu. Nyi ne kēp tā irām kehān nyi." ³Eke Joshuwa anyin kuyir ke i de banyalām abe ni uma oku ohung edāng kē Ai. Eke Joshuwa etseng banyalām aba kēkām eyi kur abe esi baggang uma oku—ke itsē bi edāng otuga. ⁴Olok bi kēlang kazak. "Zang, anyi ekāb atā onyong kehān nyi, eke lālang nyi le myeng ni uma oku. ⁵Ama eyi banyalām abe ekār edāng ti kehān nyi, ayi bi esi olu aba indi ba ku di, adi eki bi edāng ereng keyir nyi. ⁶Be bān di ni ze kekpeng akē bo lu esi kehān nyi apa. Bo kyong, 'Bi reki di ereng ayi bi obu keyir nyi,' Eke adi ere ki edāng ambe obār ibi. ⁷Ke anyi olu esi iyak katā nyi aba, ke nyi alyi kehān nyi uma. Yahwe Ikpe nyi ede bi anda nyi kubu. ⁸Ayi nyi esi alyi kehān nyi, nyi akām kehān nyi eyi ula. Nyi obu ayi leng ayi esi eki bereng kēlang kazak ayi anda ti kēve Ikpe. Zang, ama lok nyi kēlang kazak. ⁹Joshuwa tse bi olu edāng iyak ayi nya atā nyi, ke ba atā katang ni Bethel eyi Ai edāng kegi urukpe ni Ai. Eke Joshuwa itsa otuga nyi yi bānggi nyi embe. ¹⁰Joshuwa anyin kēzār ping aku kēn bosoja ele abang. Joshuwa eyi bodung bakāb ni Izrel nyi, ke ana aku bānggi Ai. ¹¹Banyalām abe aku uma abe eyi mi, ere ohung edāng ti kehān nyi, Ba aba anduk yi kehān nyi, ke aba hu kēpi aru ni Ai nyi. Ubang kēvang iying ele katang ibi eyi Ai. ¹²I de banyalām anduk aba otong, ke ede bi alu ekāb atā keggi urukpe ni kehān nyi katang ni Bethel eyi Ai. ¹³Ba aku bosoja alu lālang, bosoja kahung esi abe le ufu aru ni kehān nyi, ke bānggi bukpe abe irām nyi ele egi urukpe ni kehān nyi, Joshuwa ede otuga nyi lālang ti kēvang nyi. ¹⁴Aba zē ayi udāng ni Ai zang yi, ami eyi bosoja anggi anyin kuyir kēzār ke bukār mbe olu na ku uma yi Izrel iyak iying ayi asang eggi edāng kuvang uho Jodan. Arung kyong banyalām atā le abang bi endi aku bi irām kehān kong. ¹⁵Joshuwa eyi Izrel lālang obu ereng alyi be uma mng, ke be eki edāng kulum uga. ¹⁶Bānggi nyi lālang abe ele ti kēmbār kehān nyi edi botu olu unya ebān bi, ke bo lu ebān Joshuwa ke bo lu lālang kēmbār kehān nyi. ¹⁷Unyalām uying akyatāng kē Ai eyi Bethel abe olu ebān Izrel kong. Be esi kehān nyi apa kētse opu kubu ebān Izrel. ¹⁸Ikpe hā Joshuwa, "De utāp awu kubu andu tok dāng kē Ai kēki ere ama ede Ai anda mu kubu." Joshuwa hu utāp awu ele kubu anggi otok edāng ti kehān nyi. ¹⁹Bosoja abe ekāb atā nyi bukār mbe esi iyak kata ibi ayi i hur kubu anggi. Bo lu unya ekin kēmbār kehān nyi alyi kē uma. bukār mbe oluk kehān nyi ula. ²⁰Bānggi Ai ezām a sang eggi kārām. Ba sang bezeng esi kēmbār kehān atsu edāng kakpa Ikpe kukyē, ke esi be ki edāng amān ra oho kong. Kēki ere bosoja ni bānggi Izrel abe eki edāng kulum uga nyi esi irām aba aku yi abe ra tār bi nyi. ²¹Ayi Joshuwa eyi Izrel a sang abe ekāp atā nyi alyi kēmbār kehān nyi māng eyi bezeng ra tsu, bi ohu ezām atakēvārdāng obong banyalām ni Ai. ²²Beying esi kēmbār kehān aba aku bi uma, utu awu be le katang ni Izrel mbe, babe ele ukpā owu ke babe ele ukpā owu. Izrel aku bi uma onggi omi agbān kong. ²³Be de udāng ni Ai nyi aba nda Joshuwa. ²⁴Aba ze kekpeng akē nyi ayi Izrel obong bānggi kehān ni Ai nyi kēhang anduk yi ulum uga nyi iyak ayi ba atār bi nyi, ayi lālang ibi, edāng ni kēhun obong bi eyi kagyang, Izrel lālang esi edāng kē Ai. Aku bi eyi kagyang. ²⁵Abe oku kutu akē nyi, banyalām eyi bakāb aba kur eyi apā lālang ibi esi bānggi Ai. ²⁶Joshuwa ede kubu anggi akē itok ro hu utāp nyi okyu eri kong be ekām bānggi Ai nyi kab kab lang. ²⁷Izrel aku ohun ereng eyi ozu ayi kēmbār kehān esi ibi, utu awu Ikpe hā Joshuwa. ²⁸Joshuwa luk Ai hu kē esi kēkyak umānkēgi. Ohu esi kētsi kētsē aba tasi inyināng. ²⁹I de udāng ni Ai ndur ti otsi na ze urukpe. Ayi uru re kin, Joshuwa nda kēlang kazak ke ede kēhām ni udāng esi ti otsi nyi okyu ede kē agba kēsapu odung. Embe ba ku okyo adāb mi embe atsu undur nyi ekpār embe aba tasi inyināng. ³⁰Eke Joshuwa embi kēzo anda Yahwe Ikpe ni Izrel, kēki kehān Ebal, ³¹utu awu Musis upi Ikpe anda bānggi Izrel utu awu be lām ti kēvāb ni izān ni Musis. "Kēzo ni okyo ayi bakpa kong, onggi omi ede kēnang aka embe kong" I bung oho ti kēzo nyi oho ni wuluk anda Ikpe oho ni bukun. ³²Eggi ni bānggi Izrel I Lām ti okyo nyi izān ni Musis. ³³Izrel lālang, belām ibi, bānggi obār, eyi bānggi ikpe ilok eyir ti ikpā ipā nyi lālang ni akpati obār ni bedāng agya eyi banggi Levi abe okyung akpati undu umān nyi ni Ikpe—bānggi ekin eyi bānggi agya ketāng ibi eyir obār ni kehān Girizim ketāng ibi eyir obār ni kehān Ebal. Anda bānggi Izrel edāng, utu awu Musis upi ni Ikpe lok kēlang kazak yi bi ni kētabār. ³⁴Irām ni ayi leng, Joshuwa di eve ni izān nyi, edāng eyi kuhang nyi, utu awu be lām ti kēvāb ni izān nyi. ³⁵Kēve kēyāng akyatāng ti ayi Musis lām alu ti izān nyi ke Joshua edi kē obār ni kēhun belām Isrel kong, ekān bakāb, eyi belām bākān eyi ekin abe ele katang ibi.

Chapter 9

¹Éke bedəng abe ele kudē ni uho Jodan nyi ləlang, ti ahən ayi ele ti eki ahən eyi ayi ele kəvang ebən undu uho uga nyi aku edəng ūfā ni Lebanon-bánggi Hiti, bánggi Amor, bánggi Kanan, bánggi Periz, banggi Hivi, eyi bánggi Jebu ləlang-²be di ekən botu eyi kəlang kazak,endi ba ku uma eyi Joshuwa eyi beləm Isrel.³Kekpeng akə bánggi ni Gibiyon owək ozu ayi Joshuwa bu yi Jeriko eyi Ai,⁴be myeng bomin ayi obu izəp. Be dəng erəng si bánggi kətsəm. Ba ku babá bakəb otək bükəm ebi utang.⁵Ba ku alak beməng ayi akəb, agin ke be si irəm ozong yi məng ehe təng. Ba pa akpaba ayi akəp ke be si irəm akyang yi məng ezun, ke ba pa batər bakəp mbe. Ala ayi be he ləlang ahəm oro obur mbe.⁶Eke be dəng ena afa Joshuwa eyi banyaləm ni Isrel kekpe ibi kə Gilgal aha bi kyong, "Adi esi kehən kekə kəra mbe aba, yi ere enəng nyi undu yi di." ⁷Bánggi Isrel olək eyi Behivi nyi kyong, "Kəyəng anyi ele onyong mbe eyi di. Ahang ayi adi emən undu eyi nyi ra." ⁸Ba ha otək Joshuwa kyong, "Adi esi beləm etəm andu. "Joshuwa lək yi bi kyong, "Anyi esi barung. Nye si ere aba ra." ⁹Ba ha otək mi kyong, "Beləm etəm andu esi kehən kekə kəra mbe aba, kəki ni uha awu adi owək kəki ni Ikpe enyi Yawe. Adi owək uha kəki anggi ni ozu ayi i bu kə Ijpt ləlang-¹⁰eyi ləlang ozu ayi i bu yi bedəng ni bánggi Amor abe bapa kudē ni uho Jodan-eyi Sihon udəng niHeshbon, esi eyi Og udəng ni Bashan ami le kə Ashtarot.¹¹Bodung akəb edi eyi bánggi kehən edi ləlang olək eyi di kyong, "Nya ku avəm he kubu ni isi inyi. Nyi na fa bi lək yi bi kyong, "Adi esi beləm etəm inyi. Nyi mən undu ni irung yi di." ¹²Eleng esi bredi edi, yo fu ele itùng mbe kekpeng akə adi eyi yi anyin agya edi kyong adi aba obu enyi. Éke zang, indang ya həm məng, oro obur mbe. ¹³Alak beməng ayi eleng ele epi mbe kekpeng akə adi eyin umgba embe, èke zang, indangyi re eyip. Batər idi eyi akpaba idi akəp ekpe ləlang kəki ni isi ayi de si ede kəra."¹⁴Ye re enəng bánggi Isrel ohu avəm ebi nyi iyəng, èke be səm ebəb Ikpe endi i tək bi uta kong. ¹⁵Joshuwa su mən undu ni irung yi bi kyong, i si bi apa esi i bong bi kong. Boku obər ni bánggi nyi emən undu eyi bi təng.¹⁶Irəm itu ira ayi bánggi Isrel emən undu nyi eyi bi, ba zang arung kyong be si bánggi ukye abe ele onyong mbe yi bi. ¹⁷Éke bánggi Isrel anyin ekin aba ahən ibi kutu ni ura nyi. Ahən ibi nyi esi Gibiyon, Kefira, Beerot, eyi Kiriya Jarim.¹⁸Bánggi Isrel odək bi uma kong kəki ere boku obər ibi avang kuvang eyi bi obər ni Yawe, Ikpe ni Isrel məng. Bánggi kehun nyi ləlang ele ere nyim kenyim kəki ni boku obər ibi. ¹⁹Éke boku obər nyi olək eyi bánggi nyi ləlang kyong, "Adi avang kuvang kəki ibi obər ni Yawe, Ikpe ni Isrel məng, indang adi esi obu bi kebi kəyəng arung kong.²⁰Inəng esi kəzu akə adi obu bi: Endi esi adi afa orup uma uyəng kəki ni kuvang akə adi avang eyi bi kong, de si bi apa." ²¹Boku obər nyi olək eyi bánggi ibi kyong, "Nyi si bi pa be le." Ye re enəng, bánggi ni Gibiyon nyi ohu esi bánggi abe ra ka etsi esi re gbən beməng anda bánggi Isrel ləlang, ri utu awu boku obər ibi olək alu kəki ibi.²²Joshuwa di bi ke i bəp bi kyong, "Ere obu ke nya ba di, kekpeng akə anyi olək kyong, 'Adi ele kəra ham mbe yi nyi', ke nye le ri iyak itəng mbe yi di ra." ²³Indang, kəki ni inəng, anyi alu kuhan, bánggi inyi biyəng ele bepi ekpər enəng mbe, ba ra ka etsi esi re gbən beməng edəng ketəm ni Ikpe anəm."²⁴Be si osu Joshuwa kəlang kyong, "Esi kəki ni ayi adi owək kyong Ikpe andu Yawe nda idung etəm anggi Musis undu kyong i nda anyi kətsi nyi ləlang, i si kəm kpe ləlang bánggi abe ele ti kətsi nyi- kâbi adi eki nyi bereng ham mbe kəki ni unyang idi. Esi inyi anda di do bu enəng." ²⁵Zang, indang, adi ele kubu andu. Kəzu akə esi arəb omu endi ubu eyi di məng, bumbe."²⁶Ye re enəng, Joshuwa bu inəng nda bi: E duk lu bi obu ni bánggi Isrel, endi esi bánggi Isrel obong bi kong. ²⁷Kutu akə nyi Joshuwa hu bánggi ni Gibiyon nyi si bánggi abe ara ka etsi esi re gbən beməng anda kehun nyi, esi eyi Kəzo Ikpe, iyak ayi Ikpe tseng, ke bánggi Gibiyon nyi ofu ro bu yi aba dzē Inying.

Chapter 10

¹Indanəng ayi Adoni-Zedek udəng ni Jerusalem owok kyong Joshuwa alyi Ai uma ke ogyo gbəm kə lələng məng (ereng utu awu obu yi Jeriko eyi udəng ibi) isim wok kyong bānggi Gibiyon ohu bulu eyi Izrel ke be esim ele yi bi.

²Bānggi Jerusalem bereng ohu bi ham mbe kəki Gibiyon esi kehən kəkyyo mbe, ereng ahən bedəng bokyo nyi, ko bu Ai, eyi banyaləm ni uma oku lələng besi bagang ni uma.

³Eke Adoni- Zedek udəng ni Jerusalem tse kətsəm edəng ko bu ni Hoham udəng ni Hebron, edəng kobu ni Piram udəng ni Jamuth, edəng kobu ni Jafiya udəng ni Lakish, eyi Debir udəng ni Eglon; kyong ⁴"Nyi hung ba obu anəm aməng ba kahu m. Da ku Gibiyon uma kəki ere be emən undu bukun eyi Joshuwa eyi bānggi Izrel."

⁵Bedəng botong nyi ni bānggi Amori-- udəng ni Jerusalem nyi, udəng ni Hebron nyi, udəng ni Jarmuth, udəng ni Lakish eyi udəng ni Eglon-- ohung aba, abe eyi bosoja ibi lələng. Aba hu kəpi uma onyong ni Gibiyon, aku kə uma.

⁶Bānggi Gibiyon etse kətsəm edəng kobu Joshuwa eyi bosoja kə Gilgal. bo kyong, "Bukər mbe! Nyi fu tung ayi nya akahu di bepī nyi kong. Nyi hung ba obu di bukər mbe ba kahu di. Kahu di, kəki ere bedəng bānggi Amori lələng abe ele eki ahən ekən kəki aku di uma."

⁷Joshuwa hung dəng si kə Gilgal, ami eyi banyaləm abe ra ku uma eyi mi edəng, eyi bagang uma oku.

⁸Ikpe lok ozu yi Joshuwa, "Fu ki bereng ibi kong. Ama de bi anda mu kubu məng. Onggi uying ohun ayi otung mu kong."

⁹Joshuwa aba kyu bi kəki bukər mbe, anyin isi esi kə Gilgal otuga nyi lələng.

¹⁰Ikpe anda bānggi nyi ata yim erəp ibi obər ni Izrel, ke Izrel obong bi ham mbe kə Gibiyon ke ebən bi ti ukeng awu re ohung dəng kə Beth Horon, ke bo bong bi ti ukeng awu re dəng kə Azekah eyi Makkedah.

¹¹Ayi bi re ki bānggi Izrel, ro kyu esi kundur esi kə Beth Horon, Ikpe agba okyo okyong mbe esi kukyē okyu bi lələng olu gbang edəng kə Azekah, ke bo ku. Abe oku ti okyo nyi obu abe oku ti kagyang ni banyaləm ni Izrel.

¹²Joshuwa lok ozu yi Ikpe kutu akə nyi ayi Ikpe nda banyaləm ni Izrel alyi uma kəki ni bānggi Amori. Enəng esi ozu ayi Joshuwa lik yi Ikpe obər ni Izrel, "Uru, yir kə Gibiyon, eyi uva ti kəvang ni Aijalon."

¹³Uru nyi eyir dæg, uvā eyir ke esi eye kong ni zē ti kəge akə bānggi nyi alyi uma kəki ni bānggi kufā ibi. ayi nəng esi ozu ayi eləm alu ti kəvəb ni Jashar kong ra. Uru eyir katang kakpa Ikpe kukyē, wo onwo bukr kong anduk kutu kutəng.

¹⁴Afa utu kutu akə nyi keyir ra obər nəng kong, ayi Ikpe na kəki eri yi onggi ibi etu. Kəki ere i ra ku uma kəki ni Izrel.

¹⁵Joshuwa eyi Izrel lələng esi irəm edəng kə Gilgal.

¹⁶Ti kəge akə leng bedəng botong nəng aki na atā ti kəvang kə Makkedah.

¹⁷Ba hā Joshuwa kyong, "Afa bi məng ! --bedəng botong nyi atā ti kəvang kə Makkedah."

¹⁸Joshuwa kyong, "Nyi bung kəkyyo kəkyyong kəbzing undu kəvang nyi ke nyi nda bosoja ele kpe bi.

¹⁹Nyi fu yir embe kong. Nyi bən bānggi kufa nyi na ku bi uma si kərim ibi. Nyi fu anda bi ekin kəmbər ahən ibi kong."

²⁰Joshuwa eyi beləm Izrel obong bi ekpe lələng məng ayi bo bong bi ham mbe, be kəm bi ham mbe ereng uying olu arung ti ahən okyo ibi ayi embi uhang ata kəvərdəng nyi.

²¹Bosoja nyi esi edəng bukun lələng ibi ko bu Joshuwa ti kəpi ilə ibi kə Makkedah. Onggi uying avən undu olok kəzu eyi bānggi Izrel eye kong

²²Eke Joshuwa kyong, "Nya vən undu kəvang nyi ke nyi aku bedəng botong nyi lu ti kəvang nyi.

²³Bo bu utu awu i lok nyi--udəng ni Jerusalem, undəng ni Hebron, udəng ni Jarmuth, udəng ni Laskish, eyi udəng ni Eglon.

²⁴Ayi ba aku bedəng aba obu Joshuwa, I si di banyaləm ni Izrel, I ha eki ni bosoja nyi abe eyi mi edəng kuma, nyi aku ezun nyi tok bi otu. Ke ba aba tok bi ezun otu ibi Eke

²⁵Joshuwa ahā bi kyong, Ny fu ki bereng ibi kong nyi fu abəb orup kong Nyi gbang orup nyi hu ikəb. Ayi leng esi ozu ayi Ikpe i bu eyi bānggi kufa inyī lələng nya ku bi uma nyi ni aku bi".

²⁶Eke Joshuwa bong bedəng nyi. I ndur bi ti etsi otong, ondur bi ti etsi nyi edəng urukpe anggi.

²⁷Ayi uru ekpe, Joshuwa inda kələng kazak, ke ba ku bi okyu ti etsi nyi aku bi agba alu ti kəvang nyi akə ba atā nyi ede okyo okyong mbe ekəp ezing undu kəvang nyi, okyo nyi ele embe aba tasi inying.

²⁸Utu awu leng, Joshuwa alyi uma kəki ni Makkedah kutu akə nyi ke i bong eyi eyi embe eyi kagyang, eyi udəng ibi, i kəm eyi eyi embe lələng Isi onggi ying apa agbən embe kong, I bu eyi udəng Makkedah utu awu i bu yi udəng ni Jeriko nyi.

²⁹Joshuwa eyi Izrel lələng anyin kə Makkedah edəng kə Libnah. I na ku uma eyi Libnah.

³⁰Ikpe de bi nda Izrel kubu təng. eyi udəng ibi. Joshuwa bong mi yi kagyang eyi eyi embe lələng. I si onggi ying apa yi unyang kong. I bu yi udəng ibi utu awu ibu udəng ni Jeriko nyi.

³¹Eke Joshuwa eyi Izrel lələng eyi mi esi kə Libnah akpā edəng kə Lakish. I hu kəpi ile onyong embe ke eku uma yi bi.

³²Ikpe de Lakish anda kubu ni Izrel. Joshuwa alyi kə uma ti kutu akə ni upā I kəm bi eyi kagyang eyi eyi emi le embe lələng, ereng utu awu i bu yi Libnah.

³³Eke Horam, udəng ni Gezer, ohung aba iba kahu Lakish. Joshuwa aku mi uma yi bosoja anggi ke onggi utəng le yi unyang kong.

³⁴Eke Joshuwa eyi Izrel esi kə Lakish akpā dəng Eglon. Aba hu kəpi ile onyong ibi ke aku bi uma,

³⁵ke alyi bi uma ri kutu akə nyi, kutu akə ba aku yi bi nyi. eyi kagyang ke be kəm bi lələng kap, eyi eyi ti kehən nyi utu awu Joshuwa bu Lakish nyi.

³⁶Eke Joshuwa eyi Izrel lələng esi kə Eglon edəng kə Hebron. Ba ku kə uma.

³⁷Balyi uma obong bi eyi kagyang, eyi udəng ibi eyi ahən akər ibi lələng, eyi bānggi abe ele kəmbər kehən, be si onggi ying apa yi unyang kong utu awu bo bu yi Eglon ayi be ekəm bānggi nyi lələng.

³⁸Eke Joshuwa isi irəm, ke bosoja ni Izrel lələng eyi mi, ke ba kpa edəng kə Debir na ku uma eyi kə.

³⁹Balyi kə, udəng ibi eyi abe le ahən akər ibi eyi kagyang eyi eyi lələng kap, bi esi onggi ying apa yi unyang kong utu awu bo bu yi Libnah eyi udəng ibi eyi Hebron,

⁴⁰Joshuwa alyi uma ni kətsi nyi lələng,

ahən ayi ele eki ahən, Negev, ətsi ayi ətən eyi ayi etən eki ahən. eyi bedəng ibi. Be esi onggi uying apa agbən kong, I kəm bi ləlang ozu ayi ele yi unyang, utu awu Yahwe Ikpe ni Izrel, lok kəlang kazak nyi. ⁴¹Joshuwa bong bi akəm, kə Kadesh Barnea edəng kə Gaza, ekən ahən ni Goshen ləlang edəng Gibeon. ⁴²Joshuwa alyi bedən nəng nyi uma eyi kətsi ibi kezəng ketəng mbe kəki ere Yahwe, Ikpe ni Izrel, aku banggi Izrel aku uma. ⁴³Eke Joshuwa, eyi Izrel ləlang abe eyi mi ele, esi irəm edəng ti kəpi ile kə Gilgal.

Chapter 11

¹Ayi Jabin udəng Hazor, owok ayi leng, i tse kətsəm kobu ni Jobab, udəng ni Madon. edəng kobu ni udəng Shimron, eyi udəng ni Akshaph nyi. ²Ami təng etse kətsəm edəng kobu bedəng eki ahən ayi ele ufu aru, kuvang ni uho Jodan nyi ufu kəta ni Kinnereth nyi, ni avang eyi kə Naphoth Dor edəng kezun uru. ³Ami təng Itse edəng kobu bənggi Kanan nyi kegi uru eyi kezun uru, bənggi Amori nyi, bənggi Hitti nyi, bənggi Perizzit nyi, bənggi Jebusit keki ahən nyi, eyi Hiviti onyong ni Kəhən Hermon ti kətsi ni Mizpah. ⁴Lələng bosoja ibi olu aba eyi bi, bosoja nyi kəhun kəggi ereng ira undu kuho uga. Be le yi bokərnya eyi kyekye ahak kəhun ham mbe. ⁵Bedəng abe leng lələng edi ekən botu alu botu kəge, ke aba apu kəpi ile ele kəluk kətəng kəpi ile ibi ti beməng ni Merom indi ba ku uma eyi Izrel. ⁶Ikpe ha Joshuwa kyong, Fu ki bereng utu awu be leng kong, kəki ere kohungtu fu indang Ama ede bi lələng anda nyi Izrel ereng banyaləm abe oku məng. Nyo hu bokərnya ibi oluk kyekye ahak ibi ula. ula. ⁷Joshuwa eyi abe ra ku uma nyi lələng aba, Ba aba bukər mbe ti beməng ni Meron, aba ku eyi bənggi kufa ibi. ⁸Ikpe de bənggi kufa ni ibi nyi anda Izrel kubu, Bo bong bi atər bi olugbang edəng kə Sidon, Misrephoth Maim, eyi kəvang ni Mizpah edəng kegi uru. Ba ku bi uma eneng ne zē ayi esi onggi omi apa yi unyang kong. ⁹Joshuwa bu bi utu awu Ikpe hā mi. I gu bən ezun bokərnya ibi oluk kyekye ahak ibi ula. ¹⁰Joshuwa esi irəm itu ayi nyi na alyi Hazor uma. I bong udəng ibi eyi kagyang. (Hazor kəki ni okyo bedəng abe lələng) ¹¹bo bong bi eyi bugyang ozu ayi le yi unyang eme lələng, ke aku bi alu ukpā ni ukəm, ke ozu ayi ele yi unyang lələng ekəm. Ke I luk Hazor. ¹²Joshuwa alyi ahən nyi lələng eyi bedəng ibi nyi uma. Alyi bedəng ibi uma eyi kagyang. Ikəm bi kap eyi kagyang, utu awu Musis upi ni Ikpe lok yi kələng kazak anggi. ¹³Izrel oluk ahən ayi ebi yi bumbi nyi kong, esi ri Hazor mbe ayi Joshuwa oluk. ¹⁴Bosoja ni Izrel aku avəm bənggi uma ibi ti ahən okyo nyi eyi ereng lələng esi ibi. Bo bong bənggi eyi kagyang ni ezē ayi be kəm bi lələng. Be si kəzu unyang iying apa kong. ¹⁵Utu awu Ikpe lok kələng kazak nyi eyi Musis upi anggi ri utu awu Musis lok eyi Joshuwa, eke Joshuwa bu yi enəng. I kəzu kəying apa kong ni ozu ayi Ikpe lok yi Musis ibu nyi. ¹⁶Joshuwa ede ti kətsi nyi, ahən ayi ele kəki kəhən, lələng Negev, lələng kətsi ni Goshen, kezun betək, kəvang uho ni Jodan, eki ahən ni Izrel eyi ətsi kəvang ¹⁷Ayir kəki kəhən Halak aduk yi Edom, esi edəng karu olugbang edəng kə Baal Gad ti kəvang akə anduk yi Lebanon kəta ni kəki kəhən Hermon, elyi bedəng nyi lələng uma obong bi kap. ¹⁸Joshuwa aku uma ede kəge esi kəra eyi bedəng lələng. ¹⁹Kəhən kəying ele bukun eyi bosoja ni Izrel kong uhun bənggi Hiviti abe le kə Gibeon mbe. ²⁰Kəki ere esi Ikpe ami ezip erəp ibi indi ba ku uma eyi Izrel, indi ba fa wukəm eggi kəmbək akyatəng, utu awu i lok yi Musis. ²¹Eke Joshuwa ba ti kəge akə i kəm Anakim (itu bənggi bagang). I bu ayi leng ti ahən ayi ele keki ahən, ke Hebron, Debir, Anab, eyi eki ahən ni Judah eyi abe ni eki ahən ni Izrel. Joshuwa ekəm bi eyi ahən okyo ibi kap. ²²Anakim bəying erəng kong ti kətsi ni Izrel nyi kong ohun Gaza, Gath, eyi Ashdod mbe. ²³Eke Joshuwa alyi kətsi nyi lələng, utu awu Ikpe hā Musis. Joshuwa de kə anda Izrel ohu esi kezun ibi, ede aha anda bi ti aka ibi nyi. Eke kətsi nyi etəm kəhuk eyi uma oku.

Chapter 12

¹Abe leng esi bedəng ni kətsi nyi, abe banyaləm ni Izrel alyi bi uma. Báŋgi Izrel ogu ohu kətsi nyi ayir kegi uru ni Jodan iyak ayi uru ratsu, akəm kəvang ni uho Amon edəng Kəki kəhən ni Hermon, eyi Arabah edəng kegi uru.

²Sihon, udəng ni banggi Amoriti, ele kə Heshbon. Ina kədəng akəm kə Aroer, akə ele kəhun ni Arnon Gorge akəm katang ni kəvang nyi, kətəng ni Gilead okyu edəng kuho ni Jabbok ti ukye ni báŋgi Ammon.³Sihon təng na kədəng nj Arabah edəng kuho ni Kunnereth, kegi uru, edəng kuho uga ni Arabah (uho bumma) ukpa ni egi uru olugbang edəng Beth Jeshimoh eyi ufu ari, edəng ti kəbu ni kəki kəhən Pisgah. ⁴Og, udəng ni Bashan, utəng ni abe erəng ni Rephaim, ile kə Ashtaronth eyi Edei. ⁵I na kədəng kəki ni kəki kəhən Hermon. Salekah, eyi Bashan ləlang edəng kukyē ni báŋgi Geshur⁶Musis upi ni Ikpe, ke báŋgi Izrel nyi alyi bi uma, ke Musis upi ni Ikpe inda kətsi esi kəzun ni banggi Reuben nyi, báŋgi Gad, eyi kətəng ni kəka ni Manasseh.⁷Abe leng esi bedəng abe Joshuwa eyi báŋgi Izrel alyi bi uma ke ezun uru ni Jodan, akəm kə Baal Gad ti kəvang onyong ni Lebanon edəng kəki kəhən ni Halak onyong ni Edom. Joshuwa de Kətsi akə nyi anda aka ni Izrel ke si kəzun ibi. ⁸Inda bi ahən ayi ele kəki kəhən, kətsi kəvang, Arabah, eyi ukpā ni eki ahən, kulum ugaa, eyi Negev-- kətsi ni báŋgi Hitti, báŋgi Amori báŋgi Kanan, báŋgi Perzzi, báŋgi Hivit, eyi báŋgi Jebusi.⁹Bedəng nyi besi udəng ni Jeriko, eyi udəng ni Ai ami le ukpā ni Bethel, ¹⁰udəng ni Jerusalem nyi, Udəng ni Hebron ¹¹nyi, udəng ni Jarmuth nyi, udəng ni Lachist nyi, ¹²udəng ni Eglon nyi. udəng ni Gezer nyi. ¹³udəng ni Debir nyi, udəng ni Geder nyi, ¹⁴udəng ni Hormah nyi, udəng ni Arad nyi, ¹⁵udəng ni Libnah nyi, udəng ni Addulam nyi, ¹⁶udəng ni Makkedah nyi, udəng ni Bethel nyi, ¹⁷udəng ni Tappuah nyi, udəng ni Hephher nyi, ¹⁸udəng ni Aphek nyi, udəng ni Lasharon nyi, ¹⁹udəng ni Madon nyi, udəng ni Hazor nyi. ²⁰udəng ni Shirmron Meron nyi, udəng ni Akshaph nyi, ²¹udəng ni Taanach nyi, udəng ni Megiddo nyi, ²²udəng ni Kedesh nyi, udəng ni Jokneam nyi. udəng ni Carmel nyi, ²³udəng ni Dor nyi, kə Naphoth Dor nyi, udəng ni Goyim nyi kə Gilgal. ²⁴eyi udəng ni Tirzah nyi. Ləlang bedəng nyi besi kəkəm eyi kur.eyi kətəng.

Chapter 13

¹Ubang Joshuwa bohən ohumi ham mbe mæng inda ayi Ikpe hã mi kyong, " Amu hən ebe mbe mæng, eke kətsi ofu erəng kəga mbe akə oyi bi uma.²Akə leng esi kətsi akə ofu erəng. Ləlang oku ni bánggi Philisti, eyi oku ayi esi ni bánggi Geshur, ³akəm kə Shihor, awu le kegi uru ni Ijpt, eyi ufu aru edəng kukyē ni Ekron, awu esi ni bánggi Kanan nyi, bedəng botong ni bánggi Philistin, abe kə Gaza, Ashdod, Ashkelon, Gath eyi Ekron; kəku ni bánggi Avi⁴ufu kəta nyi, etsi ni bánggi Kanan, akəm Arah akə esi ni bánggi Sidon, olu gbang edəng Aphek ake esi ti Ukye ni bánggi Amori; ⁵kətsi ni Byblos, ekən Lebanon ufu kegi uru, akəm kə Baal Gad kəta ni kəki kəhən Hermon edən kə Lebo Hamath.⁶Eyi, ləlang bánggi abe ele kutək akəm Lebanon olu gbang edəng kə Misrephoth Main, ekən eyi bánggi Sidon ləlang-- Ama atər bi olu obər ni bosoja ni Izrel. Arung ayi leng zəzəng kyong ude kətsi nyi anda Izrel kezun ibi, utu awu ama hã mu yi kəlang kazak nyi. ⁷Ha kətsi nəng nyi esi kezun ni aka otong enzi eyi ketəng ni kəka ni Manasseh."⁸Eyi ketəng ni kəka ni Manasseh, bánggi Reuben eyi bánggi Gad afa ibi meng ayi Musis upi ni Ikpe anda bi ti egi uru ni ukpa ni Jodan. ⁹Akəm kə Aroer, awu ele dəng kəhu ni Amon uho gorge (ekən kəhən kəkoyo akə ele katang ni gorge nyi). edəng eki ahən ni Medeba olu gbang edəng kə Dibon.¹⁰Ahən okyo ni Sibon ləlang, udəng ni bánggi Ammon, abe ana kədəng kə Hesbbon, edəng kukyē ni bánggi Ammon, ¹¹Gilead, eyi oku ni Bánggi Geshur eyi bánggi Maakath, ləlang abe kəki ahən ni Hermon, Bashan ləlang edəng kə Salekah, ¹²kəkoyo kədəng ni Og kə Bashan ləlang, ami na kədəng kə Ashtaroth eyi Edei--abe leng esi abe erəng ni Rephaim-- Musis aku bi uma ke atər bi anyin.¹³Eke bánggi Izrel atər olu bánggi Geshur ra bánggi Maakah, ke Geshur eyi Maakah ele katang ni Izrel aba tasi inying.¹⁴Ohun kəka ni Levi mbe ayi Musis anda bi kezun kong. Kubu bunda Yahwe Ikpe ni Izrel, abe oluk yi ula, esi kezun ibi, utu awu Ikpe hã Musis.¹⁵Musis anda kəka ni Reuben kezun kenyin, kenyin. ¹⁶kəku bi akəm Aroer, ti kəhun ni Amon uho ni gorge, eyi kəhən kəkoyo akə ele katang ni kəvang nyi, eyi eki ahən ləlang onyong Medeba.¹⁷Reuben ohu Heshbon eyi ahən okyo anggi ləlang abe ele ti betək, Dibon, eyi Barmoth Baal, eyi Beth Baal Meon, ¹⁸eyi Jahaz, eyi Kedemoth, eyi Mephaath, ¹⁹eyi Kiriathaim, eyi Sibmah, eyi Zereth Shahar ti betək ni Valley nyi.²⁰Reuben təng ohu Beth Peor, kəvang ni Pisgah, Beth Jeshimoth, ²¹Ahən okyo ayi ele keki ahən nyi ləlang, eyi kəkoyo kədəng ni Sihon udəng ni bánggi Amor nyi, ami na kədəng kə Heshbon keyir, ami Musis alyi mi uma eyi bánggi eki ni bánggi Midiya, Evi, Rekem, Zur, Hur, eyi Reba, beləm bedəng abe kə Sihon, abe le ti kətsi nyi.²²Bánggi Izrel nyi obong Balaam idung ni Beor eyi kagyang, ami ra ta bosur, katang ni abe bobong nyi. ²³Ukyē ni kəka ni Reuben ele ti uho Jodan, inəng esi ukyē ibi. ayi leng esi ukyē ni Reuben eyi kəka anggi, anda ti aka ibi ləlang, ahən okyo eyi ahən akər ibi.²⁴Ayi leng esi ayi Musis anda kəka ni Gad, kenyin. kenyi. ²⁵Kəku ibi esi Jazer, eki ahən okyo ni Gilead eyi ketəng ni kətsi bánggi Ammor nyi, edəng kə Aroer, akə kegi uru ni Rabbah. ²⁶akəm kə Heshbon edəng Ramath Mizpah eyi Betonim, akəm Mahanaim edəng kəku ni Debir.²⁷Kə Valley nyi, Musis anda bi Beth Haram, Beth Nimrah, Sukkoth, eyi Zaphon, kəkoyo kədəng ayi erəng ni Sihon udəng ni Heshbon, eyi Jodan akə esi ukye, edəng ufu ari kəhun ni uho ukyo nyi ni Kinnereth, kegi uru kəta ni Jodan. ²⁸Ayi nəng esi kezun ni kəka ni Gad, kenyin, kenyin, eyi ahən okyo eyi ahən akər ibi.²⁹Musis anda kezun ketəng ni kəka ni Manasseh. Ede anda ketəng ni udong ni Manasseh, kenyin, kenyin. ³⁰Kəku ibi akəm Mahanaim, Bashan ləlang, ləlang kəkoyo kədəng ni Og udəng ni Bashan, eyi ahən okyo ni Jair, abe le kə Bashan, ahən okyo akəm ara, ³¹ketəng ni Gilead, eyi Ashtaroth eyi Edei (ahən kədəng ni Og kə Bashan). Ayi leng ede anda udong ni Makir idung ni Manasseh-- ketəng ni bánggi Makir, kenyi, kenyin.³²Akə leng esi kezun akə Musis de nda bi kəvang ni Moab, kəta ni egi uru ni Jeriko. ³³Musis anda kəka ni Levi kezun kong . Yahwe Ikpe ni Izrel, isi kezun ibi utu awu i hã bi nyi.

Chapter 14

¹Ayi leng esi oku ayi bánggi Izrel ohu esi kezun ibi ti kàtsi Kanan, akà Eleazar udəng agya, Joshuwa idung ni Nun, eyi bodung bakəb ni aka ni Izrel ede anda bi nyi.²Kezun ni aka otong enzi eyi ketəng ni kəka nəng nyi etseng utən ni karəng kata, utu awu Ikpe hā yi kəlang kazak utən ni Musis.³Kəki ere Musis anda aka apā eyi ketəng kəsikəhən ni Jodan, eke ayi ni bánggi Levi inda be kezun kong ⁴Kəka ni Josef ohu esi aka apā, Manasseh eyi Ifraim. Bánggi Levi nyi anda bi kàtsi nyi kong, esi ahən okyo iying indi be le embe eyi kàtsi kədəng ni ereng ata eyi avəm ayi be le eyiyi. ⁵Bánggi obu utu awu Ikpe hā Musis, ke ba ha kàtsi nyi.⁶Eke kəka ni Judah aba obu ni Joshuwa kə Gilgal. Kaleb idung ni Jephunneh onggi Kenizzi, hā mi kyong," Orung ozu ayi Ikpe lək yi Musis onggi Ikpe kəki andu eyi ama kə Kadesh Bamea ra. ⁷Ama bu iggi akəm apā ayi Musis upi ni Ikpe tsē ama esi ke Kadesh Bamea no zo kàtsi nyi. Ama nda kətsim anəm aba obu anggi eye utu awu ele kəmər anəm ndi mo lək.⁸Eke umba anəm ami yi ama dəng anda orup bánggi nyi arak esi beməng bereng ohu bi. Eke ama bən ukeng ni Yahwe Ikpe anəm. ⁹Musis vang kuvang kutu akə nyi, kyong, ' Kavang mbe kàtsi nyi akə ezun inyi etəp ke si kezun inyi anyi eyi beləm nyi umənkəgi, kəki ere nyi bən Yahwe Ikpe anəm gagga mbe məng."¹⁰Uban, zang! Ikpe anda ama le yi unyang iggi akəm apā eyi otong, utu awu i lək--akəm itu ayi Ikpe kəve nəng eyi Musis, inda ayi Izrel esi kulum uga, Uban, zang! Ama bu iggi akəm apā eyi otong məng. ¹¹Ama fu le yi kazak anəm inyinəng ereng ri kutu akə keyir nyi ayi Musis tsē ama edəng nyi. Kazak anəm ekpər ri utu awu keyir nyi, ni uma eyi ama si ekin olu.¹²Uban si nda ama kàtsi kəhən nəng nyi, akə Ikpe mən undu yi ama kutu akə nyi. Keki ere amu wok itu ayi nyi kyong Anakim (itu bánggi bugbang) ele ti ahən okyo eyi ihang ata yi kəvərdəng ibi. Asang ayi Ikpe eyi ama le ubi eke ama atər bi olu, utu awu Ikpe ha."¹³Joshuwa nda mi edəng ke ide Hebron esi kezun ni Kaleb idung ni Jephunneh. ¹⁴Ere enəng Hebron ohusi kezun ni Kaleb idung Jephunneh ni bánggi Kenizzi abatasi inying, kəki ere iri bən Yahwe Ikpe ni Izrel ham mbe. ¹⁵Inda nəng kədən ni Hebron keyir esi Kiriath Arba. (Arba si onggi ukyo ham mbe katang ni Anakim nyi,) ke kàtsi etəm kəhuk eyi uma.

Chapter 15

¹Wuha ni kətsi ni kəka ni bānggi Judah, kenyin, kenyin, ekər ede dāng ufu ari ni ukyē ni Edom, eyi kulum uga ni Zin esi kəra ni iyak nyi edāng ufu ari. ²Ukyē ibi awu kari akəm kəhun edāng kəhu ni uho ukyo ni bummā, undu uho awu esi edāng ufu ari. ³Ukyē bi awu esi kəb apu eggi edāng kari ni undur ni Akrabbim ke akpā edāng olu gbang edāng kə Zin, ke ohu edāng kəta ni Kadesh Barnea, ukpā ni Hezron, ohung edāng kə Addar, irək ayi ezəm edāng kə Karka. ⁴Akpā edāng kə Azmon, edāng undu uyang ni Ijīpt, ke edāng kəhun anggi undu uho uga. Awu nāng esi ukyē ibi ni ufu ari. ⁵Ukyē awu ni egi uru esi ni uho uga ni bummā nyi, undu ni Jodan. ukyē awu ufu aru akəm ti undu uho uga undu ni Jodan. ⁶Ohung edāng kə Beth Hoglah ke akpā aru ni Beth Arabah. Ke uhung edāng ti kəkoyo kə Bohamn idung ni Reube. ⁷Ke ukyē nyi ohung edāng kə Debir esi kə Valley ni Achor, ke uhung edāng ufu aru, ezim etən edāng kə Gilgal, awu esi ukpā owu ni undur ni Adummim, awu ele ufu ari ni Valley. eke akpā edāng ti ibin bemāng ni En Shemesh ke akpā edāng kə En Rogel. ⁸Ukyē nyi ohung edāng kə Valley ni Ben Hinnom edāng ufu ari ni kəhən kəkoyo ni Bānggi Jebus (akə esi Jerusalem). Ke ohung edāng kəki undur awu ele kə Valley ni Hinnom, kəzun uru, akə esi kəhun ni ufu aru ni Valley ni Rephaim. ⁹Ke ukyē nyi ekər edāng akəm kəki indur edāng kəbung ibin ni Nephtoah, akpā embe edāng ahən okyo kəki kəhən Ephron. Ke ukyē nyi etən edāng ata kəvərdāng edāng kə Baalah (esi kəzu kətāng yi Kiriath Jearim). ¹⁰Ke ukyē nyi ezəm ata kəvərdāng ufu kəzun uru Baalah edāng Kəki kəhən Seir, aba zeng onyong ni kəki kəhən Jearim ufu aru, (kəzu kətāng eyi Kesalon), okyu edāng kə Beth Shemesh, obu edāng kə Timnah. ¹¹Ukyē nyi edāng ufu aru undur ni Ekron, ke etən edāng ata kəvərdāng edāng kə Shikkeron ke akpā edāng kəki kəhən Baalah, akəm ebe edāng kə Jabneel. ukyē nyi ni ohun ku ho uga. ¹²Ukyē awu kəzun uru esi ku ho uga awu bi di " Great Sea "Eyi undu uho uga ayi leng ukye ni kəka ni Judah, kenyin, kenyin. ¹³Ayi alu izən Ikpe ayi anda Joshuwa, Joshuwa anda Kaleb idung ni Jephunneh nda bi kətsi katang ni kəka ni Judah, Kiriath Arba, akə esi Hebron (Arba si abba ni Anak) ¹⁴Kaleb atər olu beləm bara ni Anak; Sheshai, Ahiman eyi Talmai, udong ni Anak. ¹⁵Kaleb anyin ebe na aku uma yi bānggi ni Debir (kədən ni Debir keyir esi Kiriath Sepher). ¹⁶Kaleb kyong, " Onggi ami aku uma eyi Kiriath Sepher ke alyi kə, ama ede Aksah idung anəm ilige anda mi aku." ¹⁷Ayi Othniel idung ni Kenaz, umba ni Kaleb alyi kə uma, Kaleb de Aksah idung anggi ilige anda mi. ¹⁸Irəm ni ayi leng ede kəra kong, Aksah ba obu ni Othniel ke nung mi kyong nung abba anəm ozo. Ayi i kyu ti kəkəm anggi. Kaleb aha mi kyong, ""ere ayi ura pu ra." ¹⁹Aksah so u mi kyong, "Bu nda ama edāng, ti ayi unda ama kətsi ni Negev nyi; nda ama obung ni ibin bemāng." Eke Kaleb anda mi obung ibin bemāng abe ufu aru eyi ayi ni kəta. ²⁰Ayi leng esi kəzun ni kəka ni Judah, kenyin, kenyin. ²¹Ahən okyo ayi esi ni kəka ni Judah ele ni kəhun ni ufu ari edāng kukyē ni Edom, be si Kebzeel, Eder, Jagur, ²²Kinah, Dimonah, Adadah, ²³Kedesh, Hazor, Ithnan, ²⁴ziph, Telem, Bealoth ²⁵Hazor Hadattah, Kerioth Hezron, (be di kə Hazor tēng). ²⁶Amam, Shema, Moladah, ²⁷Hazar Gaddah, Heshmon, Beth Pelet, ²⁸Hazar Shual, Beersheba, Biziothiah. ²⁹Baalah, Iyim, Ezem, ³⁰Eltolad, Kesil, Hormah, ³¹Ziklag, Madmannah, Sansannah, ³²Lebaoth, Shilhim, Ain, eyi Rimmon. Ayi leng esi ahən okyo eyi akər ləlang kəkəm eyi otong enzi ³³Ti kəvang akə ufu ari esi Eshtaol, Zorah, Ashnah, ³⁴Zanoah, En Gannim, Tappuah, Enam, ³⁵Jarmuth, Adullam, Sokoh, Azekah, ³⁶Shaaraim, Adithaim, eyi Gederah (ke si Gederothaim). Ayi leng esi ahən okyo kur eyi enzi ləlang eyi ahən akər ibi. ³⁷Zenan, Hadashah, Migdal Gad, ³⁸Dilean, Mizpah, Joktheel, ³⁹Lachish, Bozkath, Eglon. ⁴⁰Kabbon, Lahmas, Kitlish, ⁴¹Gederoth, Beth Dagon, Naamah, Makkedah. Ayi leng esi ahən okyo kur eyi otong kəyin eyi ahən akər ibi. ⁴²Libnah, Ether, Ashan, ⁴³Iphtah, Ashnah, Nezib, ⁴⁴Keilah, Akzib, Mareshah, Ayi leng esi ahən okyo otong enzi eyi ahən akər ibi. ⁴⁵Ekron, eyi ahən okyo eyi ahən akər ayi ele ata kəvərdāng, ⁴⁶akəm Ekron edāng kuho uga awu be re di Great Sea nyi, ləlang abe le anduk yi Ashdod, eyi ahən akər ibi, ⁴⁷Ashdod, eyi abe ele ti ahən okyo, eyi ahən akər ibi, edāng undu uyang ni Ijīpt, ke edāng ti uho awu be di Great Sea eyi undu uho nyi. ⁴⁸Ahən betək, Shamir, Jattir, Sokoh, ⁴⁹Dannah, Kiriath Sannah, (be di kə Debir), ⁵⁰Anab, Eshtemoh, Anim, ⁵¹Goshen, Holon, eyi Giloh. Ahən okyo kur eyi kətāng, ekən yi ahən akər ibi. ⁵²Arab, Dumah, Eshan, ⁵³Janim, Beth Tappuah, Aphekah, ⁵⁴Humtah, Kiriath Arab, (be di kə Hebron), eyi Zior. Ayi leng esi ahən okyo otong enzi, eyi ahən akər ibi ⁵⁵Maon, Carmel, Ziph, Juttah, ⁵⁶Jezzeel, Jokdeam, Zanoah, ⁵⁷Kain, Gibeah, eyi Tirmnah. Ayi leng esi ahən okyo eyi ahən akər ibi. ⁵⁸Halhul, Beth Zur, Gedor, ⁵⁹Maarath, Beth Anoth, eyi Eltekon. Ayi leng esi ahən okyo otong kəyin, eyi ahən akər ibi. ⁶⁰Kiriath Baal (re di kə Kiriath Jearim), eyi Rabbah, Esi ahən okyo apa eyi ahən akər ibi. ⁶¹Kulum uga nyi, esi Beth Arabah, Middin, Sekakah, ⁶²Nibsham, kəhən kəkoyo ni Bummā, eyi En Gedi. Ayi leng esi ahən okyo otong kəyin eyi ahən akər ibi. ⁶³Eke esi ni bānggi Jebus, bānggi abe le kə Jerusalem, kəka ni Judah atər bi olu kong, eke bānggi Jebus nyi ele embe eyi kəka ni Judah aba tasi inying.

Chapter 16

¹Kətsi akə ede anda kəka ni Josef akəm kə Jodan kə Jeriko, kegi uru ni ibin beməng ni Jeriko, ekin edəng kulum uga, ohung edəng esi kə Jeriko edəng ahən ayi ele kutək ni Bethel. ²Eke esi kə Bethel edəng kə Luz akpa edəng kə Ataroth, kəku ni bānggi Arki³Eke wu okyu edəng kezun uru edəng kəku ni bānggi Japhhlet, olulgbang edəng na amman kəku akə ari ni Beth Horon, edəng ufu Gezer, no hun kuho uga. ⁴Esi utu awu leng ayi aka ni Josef Manasseh eyi Ifraim ohu kezun ibi. ⁵Kəku ni kəka ni Ifraim, kenyin, kenyin; ukyē ni kezun ibi kegi uru esi kə Ataroth Addar olu gbang edəng kə Upper Beth Horon, ⁶akəm embe edəng ku ho uga. Akəm kə Mikmethath kufu aru esim edəng kegi uru re dəng kə Taanah Shiloh ke akpā okyu edəng kegi uru edəng kə Janoah. ⁷Anyin embe okyu edəng esi kə Janoah edəng Ataroth edəng kə Naarah, ne zē Jeriko, no hun kə Jodan nyi. ⁸Akəm kə Tappuah ukyē nyi edəng kezun uru edəng undu uyang ni Kanah no hun undu uho uga. Ayi leng esi kezun ni kəka ni Ifraim, kenyin, kenyin, ⁹eyi ahən okyo nyi ayi etseng anda kəka ni Ifraim nyi keməng ni kezun nyi ni Manasseh-- ahən okyo ləlang, ekən yi ahən akər ibi. ¹⁰Ba atər anyin bānggi Kanan abe ele kə Gezer kong, yaba ayi bānggi Kanan abe ele keməng ni Ifraim aba tasi inying, eke bānggi Ifraim nyi anda bi keng mbe obu etəm anda bi,

Chapter 17

¹Utu awu leng ayi be de kezun kətsi nu kəka ni Manasseh (ami si idung kətabər ni Josef)–ami esi Makir, ami esi idung kətabər ni Manasseh ami bung kəki anggi isi abba ni Gilead eyi Bashan, kəki ere Makir esi ri keyi anggi isi onggi uma oku. ²Kətsi nyi ede anda abe erəng ni kəka ni Manasseh, anda kenyin ibi–Abiezer, Helek, Asriel, Shechem, Hephher, eyi Shemida. Abe leng esi udong ni beləm banyaləm ni Manasseh idung ni Josef ti anyin ibi. ³Indang Zelophehad idung ni Hephher idung ni Gilead idung ni Makir idung ni Manasseh akyatəng eyi idung unyaləm, eke i le yi beləm belige mbe. edən ni beləm belige anggi be si Mahlah, Noah, Hoglah, Milkah, eyi Tirzah. ⁴Be dəng ko bu ni Eleazar udəng agya nyi, Joshuwa idung ni Nun, eyi bodung akəb, ke bo kyong, " Ikpe lək kəlang kazak yi Musis kyong nda di kezun yi bamba di banyaləm." Ke ebən kəlang kazak anda bakəb nyi kezun katang ni bamba banyaləm ni abba ibi. ⁵Kepi ni kətsi ede anda Manasseh kə Gilead eyi Bashan, akə ele kude ni Jodan, ⁶kəki ere beləm belige ni Manasseh ohu kezun ibung eyi beləm banyaləm anggi. Kətsi ni Gilead ede anda idong ni Manasseh.abe erəng. ⁷Keku ni Manasseh akəm Asher edəng kə Mikmethath, akə esi kegi uru ni Shechem. eke ukyē nyi okyu edəng ufu kəta anduk yi abe ele onyong ni ibin beməng ni Tappuah. ⁸(kətsi ni Tappuah esi ni Manasseh eke kəhən Tappuah ti ukyē ni Manasseh nyi esi ni bānggi Ifraim). ⁹Ukyē nyi okyu edəng undu uyang ni Kanah. Ahən okyo ayi ni ufu ari katang ni ahən okyo ni Manasseh esi ni Ifraim. Ukyē ni Manasseh ele ufu aru ni uyang nyi, ke wu no hun kuho uga. ¹⁰Kətsi nyi akə ufu kəta nyi esi ni Ifraim, ke kətsi akə ufu aru esi ni Manasseh məng, uho uga nyi esi ukyē nyi. Ufu aru edəng kə Asher arung, ke ufu ezun uru, Issachar. ¹¹Kə Issachar eyi kə Asher t,əng, Manasseh ele yi Beth Shan eyi ahən akər anggi, bānggi abe le kə Dor eyi ahən akər ibi, abe ele kə Endor eyi ahən akər ibi, abe ele kə Taanach eyi ahən akər ibi, eyi abe ele kə Megiddo eyi ahən akər ibi (ke kəhən akə ni ura esi Napheth). ¹²Təng ahən kəka ni Manasseh nyi bo hu ahən okyo ayi nyi kong, kəki ere bānggi Kanan ele ekpər ti kətsi nyi, ¹³Ayi bānggi Izrel ekər aghang si kəhung, banda bānggi Kanan nyi obu bi etəm ayi esi keng mbe, eke ba atər bi olu ti kətsi nyi kong. ¹⁴Eke udong ni Josef olək ozu yi Joshuwa, kyong, " Ere bu unda di kətsi kətəng mbe eyi kezun kətəng mbe ra. Ayi adi ele yi ubin uga mbe, təng ahən Ikpe esi di apa kong ra nda di edəng kong ra." ¹⁵Joshuwa hā bi kyong, " Ayi nyi edəp esi ubin okyo mbe, nyi hung dəng bulək nyi kogyu na kəm kətsi alu inyi ti kətsi ni bānggi Perizz eyi ke Rephaim nyi. Nyi bu ayi leng, ayi kətsi betək ni Ifraim nyi egi nyi mbe." ¹⁶Udong ni Josef okyong, " Kətsi ni utək nəng nyi ohun di kong. Eke bānggi Kanan abe ele kəvang nyi ele yi bekikye ahak ni anang, abe ele kə Beth Shan eyi ahən akər ibi, eyi abe ele kə Valley ni Jezreel." ¹⁷Eke Joshuwa hā kəhak agya ni Josef–eyi Ifraim yi Manasseh, "Anyi esi bānggi kəhun mbe məng, ke nyi le yi kazak ham mbe. Arəb indi nyi le yi kətsi sang mbe kong, akə anda nyi. ¹⁸kətsi utək nyi esi inyi ləlang_ Ayi kətsi esi kəgyu mbe, nyo vung kə otur kəgyu nyi ohu kə olu gbang edəng ti ikyē ayi. Nya atər anyin bānggi Kanan nyi ti ayi be le yi bekyekye ahak ni anang ahəng, ke be le yi kazak."

Chapter 18

¹Eke bánggi Izrel nyi ləlang edi ekən botu kə Shiloh. Ba kəm kekpe kəkən embe ke ba alyi kətsi nyi mbe eyi uma.

²Ofu erəng aka otong apa katang ibi ayi afa kezun ibi məng kong.³Joshuwa ha bánggi Izrel kyong, " Ede kəra ahən ayi nyi eki edəng ti kətsi akə Yahwe Ikpe ni babba бага nyi, anda nyi ra. ⁴Nyi hu bánggi katang nyi bara ti aka nyi ləlang, ke ama etse bi olu edəng. Be dəng ene ozo asang kətsi aru yi ari ləlang. Be ləm akpa ozu ayi eləm nyi eyi kəhən kezun ibi, ke bi si irəm ba obu anəm.⁵Bo hu botu aha akak otong apā. Judah ele kpər ti kəku ibi ufu ari, ke agya ni Josef be le ri tə kətsi ni kəku ibi ufu aru. ⁶utək lu kətsi nyi akak otong apā kə de tək lu kə nyi yi ba nda ama. Ama ata karəng mbe anda nyi obər ni Yahwe Ikpe di.⁷Bánggi Levi akyatəng eyi kapu ibi katang inyi, kəki ere abe si bedəng agya ni Ikpe ami bung kəki anggi si kezun Ikpe. Gad, Reuben, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh afa kezun ibi, akpa Jodan. Ayi lengesi kezun ayi Musis upi ni Ikpe anda bi."⁸Eke banyaləm nyi anyin edəng, Joshuwa lək kəlang kazak eyi abe edəng ni eləm utək lu kə ni kətsi nyi, kyong, "" Nyi hung dəng ri kyu hu hung ti kətsi nyi, ke nyi ləm utək lu ke nyi kə nyi si irəm ba obu anəm. Ama ata karəng anda nyi aməng obər Ikpe kə Shiloh."

⁹Banyaləm nyi olu esi ohung edəng okyu ohung ti kətsi nyi ke be ləm utək lu kə nyi ti kəvəb kəkyyo ti ahən okyo ti ikpā otong apā ukpā nyi okyong yi bukəb, bukəb,.Ke be si irəm aba obu Joshuwa ti kepi ile bi kə Shiloh.¹⁰Eke Joshuwa ta karəng yi bi kə Shiloh obər Ikpe. esi embe nyi ayi Joshuwa anda bánggi Izrel nyi, kətsi nyi, ke eyi, eyi, anda bi kapu kətsi anggi.¹¹Aha nda kəka ni Benjamin bo lu aba kenyin, kenyin, kəku ni kətsi akə anda bi məng nyi esi katang ni udong ni Judah eyi ni Josef. ¹²Ufu aru, ukyē nyi ayir kə Jodan. Ukyē nyi ohung edəng kəhun ni ufu aru ni Jeriko, ke ohung edəng ti kəhən indur ufu ezun uru. Embe nyi olu gbang edəng kulum uga ni Beth Aven.

¹³Akəm embe ukyē nyi akpā ufu kəta edəng ufu ni Luz (esi iyak kətəng yi Bethel). ke ukyē nyi okyu edəng kə Ataroth Addar, ti eki ahən ayi le ufu kəta ni Beth Heron. ¹⁴Ukyē esi edəng akpā owu kezun uru ezəm edəng ufu ari, ere edəng ufu kəki kəhən obu edəng Beth Horon. ukyē nyi no hun kə Kiriath Baal (esi Kiriath Jerarim), kəhən kəkyyo akə esi ni kəka ni Judah. inəng esi ukyē ni ukpā awu kezun uru nyi. ¹⁵Ni ukpā awu ni kəta nyi ayir kayang ni Kiriath Jearim. Ukyē nyi ayir kə Ephron edəng ti ibin beməng ni Nephtoah. ¹⁶Ukyē edəng okyu edəng ti ukyē awu ni kəki kəhən akə ele emyeng yi Valley ni Ben Hinnom. esi embe okyu olu gbang edəng kə Valley ni Hinnom, ufu kəta ni Bánggi Jebus, ede dəng kə okyu kə En Rogel. ¹⁷Wu esim edəng kə ufu aru, edəng ufu ni En Shemeh, ke akəm embe edəng kə Geliloth, akə esi ukpā ni Adummim. Ke okyu edəng kə Stone ni Bohan idung ni Reuben, ¹⁸Ke ni akpā edəng ufu aru ni kəhun ni Beth Arabah ke okyu edəng kə Arabah.¹⁹Ukyē nyi akpā edəng ufu aru ni Beth Hoglah. ukyē nyi ohun kufu aru undu uho ukyo ni Bummā, kufu kəhun kəta ni Jodan. inəng esi ukyē ni kəta. ²⁰Ayi leng esi kezun ni kəka ni Benjamin, ke ede anda kenyin, kenyin ibi, ukyē eyi ukyē, ata kəvərdəng ləlang.²¹Ubang ahən okyo ni kəka ni Benjamin, kenyin ,kenyin, esi Jeriko, Beth Hoglah, Emek Keziz. ²²Beth Arabah, Zemaraim, Bethel, ²³Avvim, Parah, Ophrah, ²⁴Kephar Ammoni, Ophni, eyi Geba. Ayi leng esi ahən okyo kur eyi apā eyi ahən akər ibi. ²⁵Ahən okyo ni Gibeon təng ele embe, Ramah, Beeroth, ²⁶Mizpah, Kephirah, Mozah, ²⁷Rekem, Irpeel, Taralah, ²⁸Zelah, Haeleph, Jebus (kəzu kətəng yi Jerusalem). Gilbeah, eyi Kiriath. Ayi leng esi ahən okyo kur eyi enzi eyi ahən akər ibi. Ayi leng esi kezun ni Benjamin eyi anyin ibi.

Chapter 19

¹Karəng kata ni upa aku kəki ni Simiyon, kenyin, kenyin. Kezun ibi ele katang ni kezun akə esi ni kəka ni Judah. ²Kezun ibi esi Beersheba, Sheba, Moladah, ³Hazar, Shual, Balah, Ezem, ⁴Eltolad, Bethul, eyi Hormah, ⁵Simiyon təng ele yi Ziklag, Beth Markaboth, Hazar Susah, ⁶Beth Lebaoth, eyi Sharuhən. Ayi leng esi ahən okyo kur eyi ara, eyi ahən akər ibi. ⁷Simiyon təng ele yi Ain, Rimmon, Ether, eyi Ashan. Ayi leng esi ahən okyo enzi, eyi ahən akər ibi. ⁸B e le ibung, eyi ahən akər ibi ata ahən okyo ibi nyi kəvərdəng olu gbang edəng kə Baalath Beer (kəzu kətəng yi Ramah kə Negev nyi). Ayi leng esi kezun ni kəka ni Simiyon kenyin, kenyin. ⁹Kezun ni Simiyon esi ukpā ni kəku ni kəka ni Judah. Kəki ere ukpā uying ni kətsi nyi ede anda kəka ni Judah aga ekē bi məng, kəka ni Simiyon ohu kezun ibi katang ni kapu ibi. ¹⁰Karəng kata ni ura okyu ti kəka ni Zebulun, kenyin, kenyin. Ukyē ni kezun nyi ayir kə Sarid. ¹¹Ukyē ibi ohung edəng kezun uru edəng Maralah ke ayak Dabbesheth, ke olu gbang edəng ti uyang awu ele ti ukpā owu ni Jokneam. ¹²Akəm kə Sarid ukye nyi etən esi edəng kegi uru edəng kukye ni Kisloth Tabor. esi embe edəng kə Daberath ke atsu edəng kə Japhia. ¹³Akəm embe akpā edəng kegi uru edəng kə Gathə Hephher, esi embe edəng kə Eth Kazin, edəng kə Rimmon ezim edəng ufu Neah. ¹⁴Ukyē nyi ezim edəng ufu aru edəng kə Hannathon ke no hun kə kəvang ni Iphtah El. ¹⁵Kəku akə leng ayak yi ahən okyo ni Katta, Nahalal, Idalah, eyi Bethlehem. Esi ahən okyo kur eyi apā ekən yi ahən akər ibi. ¹⁶Ayi leng esi kezun ni kəka ni Zebulum, kenyin kenyin. eyi ahən okyo eyi ahən akər ibi. ¹⁷Karəng akə ayak ni uzi okyu obu Issachar, kenyin, kenyin. ¹⁸Kəku ibi esi Jezrel, eyi Chesulloth, Shunem, ¹⁹Hapharaim, Shion, eyi Anaharah. ²⁰Eyi ahən okyo ayi leng Rabbith, Kishion, Ebez, ²²Remeth, En Gannim, En Haddah, eyi Beth Pazzez, ²¹Ikyē ibi anduk yi Tabor, eyi Beth Shemesh təng, ke no hun kə Jodan. Yi esi ahən okyo kur eyi otong kəyin, eyi ahən akər ibi. ²³Ayi leng esi kezun ni kəka ni Issachar, utu awu anyin ibi ele-- ahən okyo eyi ahən akər ibi. ²⁴Karəng akə ayak ni utong nyi okyu kəki ni kəka ni Asher, kenyin, kenyin. ²⁵Kəku ibi esi Helkath, Hali, Beten, Akshaph, ²⁶Allammelek, Amad, eyi Mishall. Ufu ni ukyē awu kezun uru olu gbang edəng kə Kamel eyi Shihor Libnath. ²⁷Ke wu ezim edəng kegi uru kə Beth Dagon ke edəng olu gbang edəng kə Zebulun, ke wu edəng kə ti kəvang ni Iphtah El, edəng ufu aru edəng kə Beth Emek eyi Neiel. Edəng kə Kabul ufu aru. ²⁸Ebən embe edəng kə Abdon, Rehob, Hammon, eyi Kanah, olu gbang kə Greater Sidon. ²⁹Ukyē nyi esi irəm edəng kə Ramah, esi embe edəng ti kehən akə ele yi uhang ni Tyre. Ke wu etən edəng kə Hosah no hun kuho uga, ti kəku ni Akzib, ³⁰Ummah, Aphek, eyi Rehob. Ahən okyo esi kəkəm eyi apa, eyi ahən akər ibi. ³¹Ayi leng esi kezun ni kəka ni Asher, kenyin, kenyin.--- ahən okyo, eyi ahən akər ibi. ³²Karəng kəta ni otong kəying okyu ti kəka ni Naphtali, kenyin, kenyin. ³³Ukyē ibi esi kə Heleph, esi kə Oak kə Zaanannim, edəng kə Adam Nekeb eyi Jabneel, olu gbang edəng kə Lakkum, no hun kə Jodan. ³⁴Ukyē ezim edəng kezun uru edəng kə Aznoth Tabor ke edəng kə Hukkoh, na ayak Zebulum ufu ari, ke ni ezē kə Asher ti ezun uru ke Jodan ufu egi uru ku ho ni Jodan. ³⁵Ahən ayi embi uhang nyi esi Ziddim, Zer, Hammath, Rakkah, Kinnereth, ³⁶Adamah, Ramah, Hazor, ³⁷Kedesh, Edrei, eyi En Hazor. ³⁸Ayi ele embe təng esi Iron, Migdal El, Horem, Beth Anath, eyi Beth Shemesh. Ahən okyo nyi yi si kur eyi otong enzi, eyi ahən akər ibi. ³⁹Ayi leng esi kezun ni kəka ni Naphtali, kenyin, kenyin, esi eyi ahən akər ibi. ⁴⁰Karəng ni uton upa ohu kəka ni Dan, kenyin, kenyin. ⁴¹Kəku eyi kezun esi Zorah, Eshtaol, Ir Shemesh, ⁴²Shaalabbin, Aijalon, eyi Ithlah. ⁴³Ayi ele keməng embe təng esi Elon, Timnah, Ekron, ⁴⁴Eltekeh, Gibbethon, Baalah, ⁴⁵Jehud, Bene Berak, Gath Rimmon, ⁴⁶Me Jarkon, eyi Rakkon eyi oku ibi ayi obu edəng kə Joppa. ⁴⁷Ayi kəku ni kəka ni Dan eyim bi, Dan na aku uma eyi Leshem ke ohu kə. Bo bong bi eyi kagyang, ogu ohu kə yi uma, ke ne kin ele embe. Be di kə Leshem Dan, ba atu kədən kehən nyi kədən abba uga ibi Dan. ⁴⁸Ayi leng esi kezun ni kəka ni Dan kenyin, kenyin, ahən okyo eyi ahən akər ibi. ⁴⁹Ayi ba anda iyak nyi akə esi kətsi kezun ibi ekpe məng, banggi Izrel anda kezun katang ibi ede anda Joshuwa idung ni Nun. ⁵⁰Ti kəlang kazak ni Ikpe ba nda mi kehən kəkyo akə i ra pu, Timnath Serah ti kətsi kəki kehən ni Ifraim. i byi kə eye ke i le embe. ⁵¹Ayi leng esi kezun ayi Eleazar udəng agya, Joshuwa idung ni Nun, eyi banggi eki indu anyin n Izrel nyi ata karəng aha kətsi nyi kə Shiloh, obər ni Ikpe ti undu kəsapu kekpe kəkən. eke bekpe anda kətsi nyi.

Chapter 20

¹Eke Ikpe lɔk ozu yi Joshuwa, " ²Lɔk ozu yi báŋgi Izrel ,kyong, 'Nyi de ahən okyo ayi alu ke si kəhən akə eki uma ata embe utu awu ama hā nyi utən ni Musis. ³Nyi bu ayi leng indi onggi omi esi bong onggi esi ti kuda anggi kong iki dəŋ embe. uying iki edəŋ ti ahən okyo ayi leng esi iyak ayi onggi ana atā mbe kəki ni akpa atən ni beyeng.⁴I ki edəŋ ti kəhən kəkyo kakə embe ke i ba eyir ti kəsapu odung ni kəhən nyi, kə i hā bi ibak anggi obu ni bodung akəb ni kəhən akə nyi. Eke be de mi ekin kəmbər kəhən nyi ke anda mi iyak ile katang báŋgi.⁵Ayi abe ratən akpa beyeng nyi ebən mi embe, embe nyi báŋgi kəhən nyi esi keng esi be de mi ami bong mi anda báŋgi kəlang kazak kong. Esi keng bo bu enəŋ ayi ibong onggi nyi esi kuda anggi kong, kəki ere i fā onggi ami i bong kong keyir nyi. ⁶I le ede kəra embe ene ze kekpeng akə iyir obər báŋgi ni ikpe ilɔk, ne zə kekpeng akə udəŋ agya ukyo ni kekpeng akə nyi oku lang. Kekkeng akə onggi ami bo bong kuda mbe nyi esi irəm edəŋ kəhən eyi agya anggi embe, esi iyak ayi i ki edəŋ nyi."⁷Eke báŋgi Izrel etseng Kedesə kə Galilee ke eki indur ni Naphtali, Shechem ti eki indur ni Ifraim, eyi Kiriath Abrba (kəzu kətəŋ yi Hebron) betək ni Judah. ⁸akpā Jodan kegi uru ni Jeriko, be tseng Bezer kulum uga ti betək esi kobu ni kəka ni Reuben, Ramoth Gilead, ti kəka ni Gad, eyi Golan kə Bashan, ti kəka ni Manasseh.⁹Ahən okyo iying ele embe ayi banggi Izrel etseng ayi esi ni banggi ekin ra abe esi bi ekin katang ibi. Endi onggi ami esi obong onggi mbe i ki edəŋ agbən anggi embe. Onggi kuda nyi esi obong ne ze ti kekpeng akə ami da ozu nyi aba yir obər kəkən banggi kəhən nyi.

Chapter 21

¹Eke bánggi obər ni kəka ni bánggi Levi aba obu ni Eleazer udəng agya nyi, ko bu Joshuwa idung ni Nun, eyi bánggi obər ni kəhak agya ni babba katang ni bánggi Izrel, ²Baha bi kə Shiloh kətsi ni Kanan, " Ikpe lək nyi kəlang kazak utən ni Musis indi inda di ahən okyo di ele embe, eyi kətsi ni ereng ata ni ereng idi." ³Eke ti kəlang kazak ni Ikpe, bánggi Izrel anda kezun ibi ahən okyo ayi leng ekən yi kətsi ni ereng ata, anda bánggi Levi. ⁴Bata karəng kəki ni kenyin ni bánggi Kohath anda olu yi; Bedəng agya—udong ni Aron ami esi onggi levi—ohu ahən okyo kur eyi ara ayi esi kobu ni kəka ni Judah, kobu ni kəka ni Simiyon, eyi kəka ni Benjamin. ⁵udong ni Kohath abe erəng ohu eyi karəng kata ahən okyo kur kobu ni kəka ni Ifraim, Dan, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh. ⁶Eke bánggi esi kə Gershon okyu aba anda bi, ti karəng kata nyi, ahən kur eyi ara kobu ni kenyin ni kəka ni Issachar, Asher, Naphtali, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh kə Bashan, ⁷Bánggi nyi abe esi udong ni Merari, kenyin, kenyin, ohu ahən okyo kur eyi apā kobu ni kəka ni Reuben, Gad, eyi Zebulun. ⁸Eke bánggi Izrel anda utən ni karəng kata, ahən okyo ayi leng (ekən yi kətsi ni ereng ata) anda bánggi Levi nyi, utu awu Ikpe olək kəlang kazak nyi utən ni Musis. ⁹Akəm ti kəka ni Judah eyi Simiyon, ban da kətsi anda ahən okyo ayi leng ti edən ibi. ¹⁰Ahən okyo nəng nyi ede anda udong ni Aron, abe ele katang kenyin ni bánggi Kohath, abe esi ni kəka ni bánggi Kohath nyi, ab e esi ni kəka ni Levi. Kəki ere karəng ni kətabər okyu kəki ibi. ¹¹Bánggi Izrel anda bi Kiriath Arba (Arba esi abba ni Anak). esi iyak itəng eyi Hebron, ele kəki kəhən ni Judah, eyi kətsi ni ereng ata ata kə kəvərdəng. ¹²Eke ihang ni kəhən kəkyo nyi, eyi ahən akər ibi ede anda Kaleb idung ni Jephunneh esi kapa anggi. ¹³Udong ni Aron udəng agya nyi ba nda mi Hebron eyi iyak ereng ata—akə esi kəhən ni ukəbzəng ni onggi ami obong onggi ying kuda mbe—eyi Libnah eyi iyak ereng ata, ¹⁴Jattir eyi iyak ereng ata. eyi Eshtemoa eyi iyak ereng ata. ¹⁵Anda Holon təng eyi iyak ereng ata, Debir eyi iyak ereng ata, ¹⁶Ain eyi iyak ereng ata, Juttah eyi iyak ereng ata, eyi Beth Shemesh eyi iyak ereng ata. Ye si ahən okyo otong enzi anda bi utən ni aka apā. ¹⁷Esi kobu ni kəka Benjamin banda Gibeon eyi iyak ni ereng ata. Geba eyi iyak ereng ata, ¹⁸Anathonth eyi iyak ereng ata, eyi Almon eyi iyak ereng ata,— ahən okyo enzi. ¹⁹Ahən okyo ayi banda bedəng agya, udong ni Aron, esi ahən okyo kur eyi ara ləlang anggi. eyi iyak ereng ata ibi. ²⁰Ayi ni bánggi Kohath abe erəng nyi abe esi kətsu ni kenyin ni bánggi Levi— be le yi ahən okyo ayi banda bi utən ni kəka ni Ifraim utən ni karəng kata, ²¹Anda bi Shechem eyi iyak ereng ata kəki undur ni Ifraim — kəhən ni ukəb zəng ni onggi ami i bong onggi kuna— Gezer eyi iyak ereng ata eyi ²²Kibzaim eyi iyak ni ereng ata eyi Beth Horon eyi iyak ereng ata ahən enzi ləlang anggi. ²³Ayir ti kəka Dan, kenyin ni Kohath anda bi Eltekeh eyi iyak ereng ata, Gibberthon eyi iyak ereng ata ibi, Gath Rimmon eyi iyak ayi ata ereng embe. ²⁴Aijalon eyi iyak ereng ata, eyi Gath Rimmon ryi iyak ereng ata, ahən okyo enzi ləlang anggi. ²⁵Kobu ni ketən ni kəka ni Manasseh, kenyin ni Kohath anda bi Taanah iyak ayi ata ereng bi embe eyi Gath Rimmoh eyi iyak ayi ata ereng,—ahən okyo apa. ²⁶Ahən okyo kur ləlang ni anyin ayi ni bánggi Kohath, eyi iyak ayi ata ereng. ²⁷Ketəng ni kəka ni Manasseh, eyi kenyin ni Gershon, abe leng esi kenyin ni bánggi Levi, kə banda Golan kə Bashan eyi iyak ayi ata ereng embe— kəhən ni ukəbzəng ni onggi ami obong onggi andər kong, eyi Be Eshterah eyi iyak ayi ata ereng embe—ahən okyo apā ləlang. ²⁸Ni kenyin ni Gershon abe təng anda Kishion kobu ni kəka ni Issachar, eyi iyak ereng ata, Daberaht eyi iyak ereng ata, ²⁹Jarmuth eyi iyak erengata, eyi En Gannim eyi iyak ereng ata, ahən okyo enzi, ³⁰Kobu ni kəka ni Asher, banda Mishal eyi iyak ereng ata, Abdon eyi iyak ereng ata, ³¹Helkath eyi iyak ereng ata, eyi Rehob eyi iyak ereng ata. ³²Kobu ni kəka ni Naphtali, banda kenyin ni Gershon Kedesh kə Galilee eyi iyak ereng ata, kəhən ni ukəbzəng ni onggi ami obong onggi ayi esi andər kong. Hammoth Dor eyi iyak ereng ata, eyi Kartan eyi iyak ereng ata, ahən okyo ara ləlang anggi, ³³Ayi leng esi ahən okyo kur eyi ara ləlang anggi, keməng ni anyin ni Gershon, eyi iyak ereng ata. ³⁴Ni bánggi ni Levi abe erəng nyi— kenyin ni Merari—anda bi esi kobu ni kəka ni Zebulun Jokneam eyi iyak ereng ata, Kartah eyi iyak ereng ata, ³⁵Dimnah eyi iyak ereng ata, eyi Nahalal eyi iyak ereng ata. ³⁶Anyin ni Merari anda bi utən ni kəka ni Reuben Bezer eyi iyak ereng ata, Jahaz eyi iyak ereng ata, ³⁷Kedemoth eyi iyak ereng ata, Mephaah eyi iyak ereng ata, ahən enzi. ³⁸Kobu ni kəka ni Gad anda bi Ramoth kə Gilead eyi iyak ereng ata, —eyi kəhən ukəbzəng ni onggi ami esi obong onggi kuda mbe, eyi Mahanaim eyi iyak ereng ata. ³⁹Ni kenyin ni Merari banda Heshbon eyi iyak ereng ata, eyi Jazer eyi iyak ereeng ata, esi ahən okyo enzi ləlang anggi. ⁴⁰Ayi leng esi ahən okyo ni aka ni Merari, abe esi kəka ni Levi,— ahən okyo kur eyi apā ləlang anggi. anda utən karəng kata. ⁴¹Ahən okyo ni bánggi Levi ede si katang ni kətsi nyi ayi anda bánggi Izrel nyi esi ahən okyo akəm apā eyi otong ara eyi iyak ayi ata ereng embe. Ere enəng ti ahən okyo nyi ləlang. ⁴²Ahən okyo nyi ele eyi iyak ayi ata ereng embe ləlang. Kəzu ketəng eyi ahən okyo nyi ləlang. ⁴³Eke Ikpe anda Izrel kətsi nyi ləlang utu awu i vang kyong inda babba ibi. Bánggi Izrel ohu kətsi nyi lə ke be ele embe ⁴⁴Eke Ikpe anda bi kəhuk kətəm ere, ere ləlang, Utu awu I vang yi babba ibi. Bánggi uma ibi alyi bi kong, Ikpe anda bánggi uma ibi kubu ibi. ⁴⁵Kiying ti undu umən anggi aku okyu eri kong. Undu umən anggi aku okyu eri kong. Yi aba bu ləlang.

Chapter 22

¹Itu ayi nyi Joshuwa di bánggi Reuben nyi, bánggi Gad nyi, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh , ²ahā bi kyong, " Anyi obu kpe ozu ayi Musis upi Ikpe lək yi kəlang kazak yi nyi. Anyi na kəki eri yi kəlang anəm ti ozu ayi kəlang kazak anəm olək yi nyi. ³Nyi esi bamba nyi apa ti itu iga ayi leng, aba tasi uru inying kong. Ke nyi amən etəm nyi ayi ara pu ti kəlang kazak ni Yahwe Ikpe nyi. ⁴Ubang Yahwe Ikpe nyi anda bamba nyi etəm kəhuk mənə, utu awu I mənə undu eyi bi. Erenəng nyi hu si irəm dənə ti bukpe nyi ti kətsi akə anda nyi, ayi Musis upi Ikpe nda nyi kəzəkəhən ni Jodan. ⁵Nyi təp tung eke nye bən kəlang kazak eyi izən ayi Musis upi Ikpe i hā nyi, indi nyi oshong Yahwe Ikpe nyi, nyi esi ti bekeng anggi ləlang, nyi etsi izən anggi ebən mi ke nyi awur mi eyi orup nyi eyi unyang nyi ləlang." ⁶Eke Joshuwa anda bi edəng ke anda bi edəng, ke be edəng ozu bi. ⁷Indang kəka ni Manasseh abe erəng ketəng nyi Musis anda bi kezun ibi kə Bashan, eke ketəng akakə Joshuwa anda bi kezun ibi onyong ni bamba ibi ti kətsi kezun uru ni Jodan. Joshuwa inda bi edəng ti bukpe ibi; inda bi edəng, ⁸ke i hā bi kyong "Nyi dənə ti bukpe nyi anang aga mbe, eyi ereng aga mbe, eyi silva eyi gol, eyi kənanə kəma eyi kənanə kəbər, eyi batər baga mbe, ayi aha eyi bamba nyi avəm ni bánggi uma nyi. ⁹Eke udong ni Reuben, udong ni Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh esi irəm edəng kagya, esi bánggi Izrel kə Shiloh, akə esi kətsi ni Kanan. Banyi edəng kəku ni Gilead, ti kətsi ibi, akə abe bulək ibi aku ohu kə, eyi kəki kəna eri eyi kəlang kazak Ikpe, utən ni Musis. ¹⁰Ayi ba aba i Jodan nyi akə esi kətsi ni Kanan Bánggi Reuben eyi bánggi Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh be embi kəzo undu Jodan, kəzo kəkəyo mbe ake ele yi buzur. ¹¹Bánggi Izrel owək ozu kəki anggi kə bo kyong, " Zang re! bánggi Reuben, Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh embi kəzo obər ni kətsi ni Kanan kə Geliloth, ti kəku onyong ni Jodan, ti ukpa awu esi ni banggi idi Izrel." ¹²Ayi bánggi owək yi ubin bánggi ni Izrel ləlang ekən botu kəluk kətəng kə Shiloh endi bo hung edəng aku uma eyi bi. ¹³Eke bánggi Izrel nyi etse bánggi kətsəm edəng kobu ni bánggi Reuben, bánggi Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh ti kətsi ni Gilead. Be etse edəng kobu ni Phinehas idung ni Eleazar, udəng agya nyi, ¹⁴eyi bodung akəb kur, utəng, utəng, evər aka nyi ni Izrel, ke eyi, eyi ele yi onggi kəki ni kəhak agya nyi katang ni kenyin ni Izrel. ¹⁵Ba aba obu ni bánggi Reuben, Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh, ti kətsi ni Gilead, ke bo lək yi bi, ¹⁶Kəhun bánggi Ikpe olək ayi leng, "Ere esi ozu amən ayi leng ayi nyi obu ada obər Ikpe ni Izrel, ayi nyi ezim irəm ata Ikpe embi kəzo anda inyi esi irəm ata Ikpe ra. ¹⁷Ozu abi ni Peor ayi ibu keyir afang di mənə kong ra. Təng ahən adi emgbe atən idi mənə kong. Wunung bánggi Ikpe ofu le embe ni abi inyi. ¹⁸Esi keng ayi enyi tənə esi irəm ata Ikpe ti itu ayi leng ra. Ayi enyi agbang kəki eyi Ikpe inying ra. Ayi enyi agbang kəki eyi Ikpe inyi, kohungtu emi atsu orup eyi kəhun banggi Izrel. ¹⁹Ayi kətsi nyi afa esi ilyək, nyi kpa dənə ti kətsi akə kekpe Ikpe ele embe no hu kezun inyi katang idi. Ke nyi gbang kəki eyi di embi kəzo nənə anda inyi obu kəzo ni Yahwe Ikpe idi kong. ²⁰Inəng esi ozu ayi Akan idung ni Zerah, ibu ke obu kenung ti ozu ayi ede alu ni Ikpe mbe kong ra. Orup uma Ikpe okyu kəki banggi Izrel kong ra. Awu nyi etsəm kətək anggi ni abi anggi kong. ²¹Aka ni Reuben, Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh si osu eyi banggi eki ni anyin ni Izrel. Ami uga nyi, Ikpe, Yahwe! ²²Ami uga, Ikpe, Yahwe!--Ami arung, Izrel abung kəki ibi rung! Ayi esi kəki kəgbang ra etsi kenung kong, obər Ikpe, fu agbən lu di ti kəge akə leng kong. ²³Ayi di embi kəzo ohu idi ezim ni ebən Ikpe eye kong. Ayi adi embi kəzo endi di oluk kəmbə, ra oluk bunda, ni igyu ala, ra oho obung ni bukun, erenəng Ikpe bulək anggi nda do ho kəho nyi. ²⁴Iyee! Adi obu yi ni bereng kyong kekpeng ayi raba beləm nyi aha beləm ibi kyong, Ere ayi nyo bu yi Yahwe Ikpe ni Izrel ra. ²⁵Kəki ere Ikpe anda Jodan esi ukyə katang idi eyi nyi. Anyi bánggi Reuben eyi bánggi Gad, nyi akyatəng eyi kəzu akə nyi bu eyi Ikpe. 'Erenəng nyi akyatəng eyi kəzu ayi nyi bu yi Ikpe.' Erenəng beləm inyi esi anda beləm idi otung indi ba wur Ikpe kong. ²⁶Eke di okyong, de bi kəzo, esi kəgbə oluk kong ra ohu obung iying kong, ²⁷Eke yi esi ezək katang idi eyi nyi ra katang idong irəm idi. kyong adi obu anda Ikpe etəm eyi kəmbə kəluk eyi oho obung eyi oho ni bukun, endi beləm inyi esiəbo lək eyi beləm idi ti kəge akə ra ba," Nyi akyatəng eyi uha eyi Ikpe. ²⁸Eke do kyong, "Ayi bo ro lək eyi di ra udong idi kəge akə ra ba obu, ayi do lək kyong, "Zang! ayi leng esi kəbər ni kəzo ni Ikpe, akə babba idi akəm, esi ayi oluk kəmbə, ra esi ni oho obung, eke esi ni osu ezək katang idi eyi nyi mbe. ²⁹Yi re enəng kyong da agbang kəki eyi Ikpe, ke ezəm irəm inying ata mi, otung ebən mi ke di embi kəzo nənə kong, obu kəzo ni Yahwe Ikpe idi ami le yi kekpe anggi. ³⁰Ayi Phinehas udəng agya nyi eyi bánggi obər ni bánggi nyi oro lək bánggi eki ni anyin ni Izrel abe eyi mi nyi, owək eve nənə ayi bánggi Reuben, Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh olək, ayi arəb eggi ni ibi. ³¹Phinehas idung ni Eleazar udəng agya nyi aha bánggi Reuben, Gad, eyi ketəng ni kəka ni Manasseh, " Inying da arung kyong Ikpe le katang idi, kəki ere nyi obu ozu abi ayi leng obər anggi kong. Indan nyi agbən olu bánggi Izrel obu ni Ikpe mənə. ³²Eke Phinehas idung ni Elieazar udəng agya nyi, eyi bánggi obər esi irəm kobu ni bánggi Reuben, bánggi Gad, ti kətsi ni Gilead aba, esi irəm aba ti kətsi ni Kanan, obu ni bánggi Izrel, ede kəve aba nda bi. ³³Ozu ayi ba hā nyi arəb eggi ni bánggi Izrel. Bánggi Izrel anda Ikpe buga bo lək ozu kəki ni uma eyi bánggi Reuben, bánggi Gad, kyong bi ni ekəm bi eyi kətsi ibi akə be le embe eye kong. ³⁴Banggi Reuben, eyi banggi Gad atu kədən kəzo nyi "ezək " bo kyong, ' Yi esi ezək katang idi kyong Yahwe isi Ikpe."

Chapter 23

¹Irəm ni itu iga mbe, ayi Ikpe anda Izrel kəhuk kətəm yi bánggi kufa ibi abe ele ta bi kəvərdəng, ke Joshuwa ahən məng le yi iggi ham mbe, ²Joshuwa si di Izrel ləlang--bogung akəb ibi, bánggi obər ibi, bulək ikpe ibi, eyi bánggi eki --ke i ha bi kyong, ' Ama akəb məng iggi anəm iga ham mbe məng. ³Nya arung ozu ayi Yahwe Ikpe inyi obu yi bánggi irəm kəki inyi ayi aku uma kəki nyi. ⁴Zang! Ama nda nyi oku ayi erəng abe alyi bi uma məng kong abe esi kezun ni aka nyi, ayi irəm ləlang abe de ekəm bi məng, akəm kə Jodan edəng kuho uga awu be di " Great Sea" kezun uru. ⁵Yahwe Ikpe nyi etər olu bi, i tu bi olu obər nyi, i ogu hu kətsi ibi, ke nyi ohu kətsi ibi, utu awu Yahwe Ikpe nyi məng undu yi nyi. ⁶Erenəng nyi yi bugbang, indi nyi alu ke obu ozu ayi eləm ti kevəb ni izən ni Musis, nyi fu ata ezəm edəng etung ra evər kong, ⁷indi nyi ekən ezər eyi irəm abe ele katang inyi ra edi kədən bekpe ibi, avang yi bekpe ibi, awur bi, ra ekəp eri anda bi. ⁸Ayi leng esi ayi nyo bu keng kpuk nyi lu ma Yahwe Ikpe nyi kpeng utu awu nyo bu aba tasi inying. ⁹Kəki ere Ikpe atər olu obər nyi ubin, irəm abe agbang. Eke anyi onggi uying obu yi nyi arung kong aba tasi itu ayi leng. ¹⁰Onggi utəng mbe ti kəhun inyi obu anda bánggi kəba eki anyin, kəki ere Yahwe Ikpe nyi, esi ami ra aku uma nyi, utu awu i mən undu eyi nyi. ¹¹Nyi de orup alu, indi nyi song Yahwe Ikpe nyi. ¹²Eke ayi nyi si esim ebən irəm abe le yi unyan katang nyi, ra nyi ra ku botu eyi bi ra ere si

obu ozu ayi re kən kəki yi bi.

¹³nya arung kyong Yahwe Ikpe nyi esi etər bánggi irəm nyi anyin katang nyi kong, utən ni ayi leng bi hu esi ba sang ezin nyi, be si nyi koto, urang utang inyi, burak ti anang eggi nyi, nyi ekəm ti kətsi akə Yahwe Ikpe nyi anda nyi. ¹⁴Indang ama zo sang utu awu kayang resi ləlang, ke nya rung kyong erəp nyi ləlang ti unyang inyi kyong kəve kətəng aku kyu eri ayi esi kavang kong, ti ozu edəng ayi Yahwe Ikpe nyi emən undu kəki nyi. Ləlang ozu nəng aba bu yi nyi. kəying azək kong. ¹⁵Eke utu awu kəve Yahwe Ikpe nyi imən undu ya ba bu, erenəng Ikpe ede aba kəki nyi ozu abi ləlang ni ezē ayi i kəm nyi ti kətsi kədəng nəng akə Yahwe Ikpe nyi anda nyi. ¹⁶Ayi eleng esi ozu i bu ayi abəb undu umən ni Yahwe Ikpe nyi, utu awu i lək yi kəlang kazak kyong nyi bu. Ayi nyi si edəng ni awur bekpe babe ke ekəp eri anda bi, amən nyi orup otsu Ikpe abak kəki nyi. ke esi bukər mbe nyi kəm ti kətsi kədəng ayi inda nyi."

Chapter 24

¹Eke Joshuwa di kən aka ni Izrel ləlang kə Shschem ke idi bodung akəb ni Izrel, idi bánggi obər, eyi bulək ikpe eyi bánggi eki, aba kən obər Ikpe, ²Joshuwa hā bánggi ləlang kyong, "Ayi leng esi ozu ayi Yahwe Ikpe ni Izrel lək, Babba nyi keyir be le kude oho ni uho Yufreti, Terah, abba ni Abraham eyi abba ni Nahor kə ba awur bekpe beyin mbe.³Eke ama de abba nyi Abraham kude ni Yufreti nyi ke i yi bi ba ti kətsi ni Kanan kə anda bi udong utən ni idung anggi Azik. ⁴Ke Azik ama nda mi Jakob eyi Isau ni ahən betək ni Seir esi kengi, eke Jakob eyi beləm anggi okyu edəng kə Ijpt⁵Ama tse Musis eyi Aron, ke ama ta bánggi Ijpt ibak. Irəm ni ayi leng ama aku nyi lu. ⁶Ama ku babba nyiolu kə Ijpt, ke nya ba undu uho uga. Bánggi Ijpt ebən bi eyi bekyekeye ahark ni uma eyi abe atsu bokərnya ed edəng ku ho uga ni ikin.⁷Ayi babba nyi ata kəlang edi Ikpe, ede kəvəb alu katang inyī eyi bánggi Ijpt. I tu beməng atsu ekəb zəng bi. Nyi azang ozu ayi ama bu kə Ijpt. Eke nyi ele kulum uga esi kəra.⁸Ama de nyi ba ti kətsi ni bánggi Amor, abe ele kudē ni Jodan. Ba ku nyi uma, ke ama de bi anda nyi kubu. Nyo hu kətsi ibi ka ama kəm bi obər nyi.⁹Eke Balak idung ni Zippor, udəng ni Moab, anyir kuyir aku Izrel uma. I tse ni di Balaam idung ni Beor, endi i hang nyi. ¹⁰Eke ama ada atung owək Balaam kong, kavang mbe ind nyi edəng. Eke ama gbən nyi olu kubu anggi.¹¹Nyi obu Jodan nyi ke aba kə Jeriko. Bánggi obər ni Jeriko aku nyi uma, eyi bánggi Amor, bánggi Periz, bánggi Kanan, bánggi Hitti, bánggi Girgash, bánggi Hivit, eyi bánggi Jebush. Ama nda nyi alyi uma kəki ibi nda ke ama de bi alu ti kazak inyī. ¹²Ama tse bagyur edəng obər nyi, na atər bi ke bedəng bapa ni bánggi Amor olu anda nyi. Yi obu eyi kagyang kong ra kuta.kong.¹³Ama nda nyi kətsi akə nyi atəm kong eyi ahən okyo ayi esi anyi embi kong, ka ubang nyi ele embe. Nyi alyi ehəm etsi ti ozo etsi eyi ozo olif ayi nyi ezē kong.¹⁴Ubang nyi rəng Ikpe ke nyi awur mi yi buzur eyi kenung, nyi aku bekpe abe babba nyi awur kude ni Yufretis eyi kə Ijpt, ke nyi awur Ikpe mbe. ¹⁵Ayi nyi asang esi yi ere nyi zəzzəng eggī nyi endi nyi awur Ikpe, Nyi tseng bulək nyi uru awu inying eyi ami nyi bən, Esi bekpe ni babba nyi abe ba awur kudē ni Yufretis, ra bekpe ni bánggi Amor, abe nyi le kətsi ibi. Eke esi anəm eyi kəhak agya anəm, adi awur Ikpe."¹⁶Bánggi nyi esi osu kyong, " Adi esi di si Ikpe apa embe ebən bekpe be ying kong, ¹⁷Kəki ere Yahwe Ikpe idi ami aku di eyi betsi idi esi kə Ijpt, ti butsam ni bepi, ke esi ami obu ozu irā aga mbe iggi idi, ami hu di alu bukun iyak ayi di re edəng ləlang eyi ayi itsi kuki ti bekeng abe di re dəng ləlang Katang ni bánggi irəm abe di akpa katang ibi ləlang. ¹⁸Eke Ikpe atər bánggi nyi obər idi ləlang. ekən yi bánggi Amor abe ele ti kətsi nyi. Erenəng adi təng da awur Ikpe, kəki ere isi Ikpe idi."¹⁹Eke Joshuwa ha bánggi nyi kyong, " Anyi esi nyi ebən Ikpe kong, kəki ere isi Ikpe ami ni keveng, Ikpe ami le yi buvəb; Ami esi ipanda nyi kuda nyi eyi ozu abi nyi kong. ²⁰Ayi nyi si esi Ikpe apa embe ni awur bekpe beying mbe, ami izəm obu nyi ibak. Ami ikəm nyi, irəm ayi iri bu nyi edəng."²¹Eke bánggi nyi ahā Joshuwa kyong, " Iyee, adi awur Ikpe. ²²Eke Joshuwa ahā bánggi nyi."Anyi nyi osu ezək bulək nyi kyong nyi etseng bulək nyi kyong nyi etseng Ikpe endi nyi awur mi. Bo kyong, adi osu ezək məng. "²³Uban Nyi de bekpe abe nyi arung bi kong ke nyi ele yi ying alu ukpā ke nyi sim erəp nyi ba obu Yahwe Ikpe ni Izrel.²⁴Bánggi nyi aha Joshuwa kyong. " Adi awur Yahwe Ikpe di. Adi ada atung owək kəlang anggi. ²⁵Joshuwa mən undu eyi bánggi nyi kutu akə nyi. I de iying kəlang kazak eyi izən kə Shechem. ²⁶Joshuwa eləm eve nəng nyi ti kəvəb ni izən ni Ikpe. I de kəkoyo kəkong mbe etəp alu kətən otsi oak awu ele onyong ni iyak keveng ni Ikpe.²⁷Joshuwa ahā bánggi nyi ləlang, " Zang, kəkoyo nəng esi uha kəki idi. Yi ere enəng yi esi ezək kəki nyi, anyi esi otung yi Ikpe nyi kong."²⁸Eke Joshuwa anda bánggi nyi edəng, eyi, eyi edəng iyak kezun anggi.²⁹Irəm ni ozu ayi leng Joshuwa idung ni Nun upi ni Ikpe, ku, ibu iggi 110. ³⁰Be de mi enzi ti ukye ni kətsi anggi kə Timnah Serah, akə ele eki ahən ni Iffraim, ufu aru ni Kəki kəhən Gaash.³¹Izrel awur Ikpe ti itu ni Joshuwa ləlang, eyi itu ni bodung akəb itu ni irəm ni Joshuwa, abe asang abung eggī ibi ozu ayi Ikpe bu eyi Izrel.³²Ikəb ni Josef, ayi bánggi Izrel ede esi kə Ijpt aba-- ede enzi kə Shechem, ti kodung kətsi akə Jakob gya kobu ni beləm ni Hamor abba ni Shechem. I gya kə eyi be silva akəm otong, ke ohu esi ni udong ni Josef. ³³Eleazar idung ni Aron təng oku. Be enzi mi kə Gibeah, kəhən kəkoyo ni Phinehas idung anggi, akə ede anda mi. Esi kəki kəhən ni Iffraim.

Esther

Chapter 1

¹Itu ni xerxes (ami nəng esi Xerxes ami kəkoyo kədəng anggi akəm kə Indiya olu gbang edəng kə kush, ele yi oku obu 127), ²itu ayi nyi udəng Xerxes ikyu le ti kəkoyo kədəng anggi kə Susa kəhən uhang,³Ti uggi awu ayak ni ura ni kədəng anggi, i bu kukib nda bánggi obər eyi beləm etəm anggi. Bo soja ni Pesiya eyi Mediya, banyaləm abe kavang. eyi bo gomna abe ele kəku nyi ele obər anggi embe. ⁴I gyak igyak eyi kəvən ni kufa uga anggi ni kəkoyo

kədəŋ anggi ke buga busur anggi ni onggi ukyo nyi edəŋ itu iga mbe, edəŋ itu 180.⁵ Ayi itu nəŋ nyi aba kpeng, udəŋ i ba nda kukib nyi obu itu itong ipa. Ye si ni bánggi abe le ti kəhən kazak ni Susa, akəm ti bánggi bokyo edəŋ ti bánggi abe akya yi kəkyəŋ təŋ. Bo bu kukib nyi ti kəpi igyak ni ozo etəŋ uhung ni odung udəŋ nyi. ⁶Ba kəm odung ni ozo etəŋ uhung nyi eyi batər kəkəm ayi ba kəm eyi bukya batən, eyi ilək ni batər kumən nyi akəm wu arəb ebe təŋ eyi otər otən awu le yi bata ama geng geng eyi budak ti etəb ni okyo ayi bo kur yi. ⁷Ba ha umgba ti etuk ni gol. Lələŋ etuk nyi ele keki-keki ke bánggi eyi umgba ni bedəŋ aba embe aga mbe kəki ni utu awu udəŋ nyi ra nda bunda ebe mbe. ⁸Ba mgbə umgbə nyi ebən kəve akə udəŋ nyi lək kyong, "Bi fu anda onggi omi umgbə igang mbe kong," ti bekəŋ abe eləŋ udəŋ nyi lək kələŋ kazak yi bánggi ebər ni usumkpa kədəŋ anggi kyong bi bu nda eyi-eyi utu awu i ra pu. ⁹Vashti, udəŋ akəb bu kukip anda bakəb ti usumkpa ni udəŋ Sakses təŋ. ¹⁰Kutu akə ni utong upa nyi, kekpeng akə orup atən udəŋ nyi kəki ni umgbə, i ha Mehuman, Bizta, Habona, Bigta, Abagta, Zegta, eyi Karkas (bánggi obər botong bapa abe atəm etəm anda mi), ¹¹kyong bi de Vashti udəŋ akəb nyi ba nda mi yi ipuk kədəŋ anggi. Epu i tək bánggi nyi eyi bánggi obər nyi borəb anggi, kəki ere borəb anggi arəb wuzang. ¹²Eke Vashti udəŋ akəb nyi tung utu awu i ba kekpeng akə bánggi obər ni udəŋ nyi eyi kəve ni udəŋ nyi aba hā mi. Eke udəŋ nyi atsu orup ham mbe; ke etsu orup awu obu kəki. ¹³Enəŋ udəŋ nyi ta kəha yi banggi bomin nyi abe bánggi arung bi kyong ba min eggi, ke ba rung ege nyi (Kəki ere inəŋ esi utu awu udəŋ nyi ri bu ozu anggi eyi bánggi abe arung izən eyi ikpe ilək ebe mbe). ¹⁴Indang bánggi abe ele onyong eyi mi esi Kashena, Sheta, Admata, Tashish, Meres, Masena, eyi Memukan, boku obər ni bánggi Pashiya eyi Mediya abe botong bapā. Be le eyi kəsa akə bo bu arung afa udəŋ nyi kəge akə arəb bi məŋ, ke be le ti kəkyo akə aga obu lələŋ ti agya kədəŋ nyi. ¹⁵"Ere akə bo bu eyi Vashti, indi ebən utu awu izən nyi ele ra, kəki ere i bən izən ni udəŋ Sakses ayi bánggi obər nyi aba hā mi kong." ¹⁶Memukan lək obər ni udəŋ nyi eyi bánggi obər nyi kyong, "Vashti obu kuda nyi eyi udəŋ kətək mbe kong, eke ekən eyi bánggi obər nyi lələŋ eyi lələŋ bánggi abe ele ti oku ni udəŋ Sakses. ¹⁷Kəki ere lələŋ bakəb owək kəha ni udəŋ akəb nyi. Ya nda bi ba gbang eki eyi bama ibi. Bo lək kyong, 'Udəŋ Sakses lək kələŋ kazak yi Vashti udəŋ akəb kyong bi yi mi ba obu anggi, eke i tung anggi.' ¹⁸Ninəŋ uru esi ekpe məŋ kong bakəb bokyo ni Pashiya eyi Mediya abe owək kəhā ni udəŋ akəb nyi məŋ olək ri utu awu nyi eyi bánggi obər ni udəŋ nyi. Kəki kəgbang eyi orup otsu ele embe ham mbe. ¹⁹Ayi ye si arəb udəŋ nyi, i lək kələŋ izən ni udəŋ, ke nda eke be ləm yi alu ti izən ni bánggi Pashiya eyi Mede, ayi esi onggi eyəŋ arung eye kong, kyong Vashti esi i mən aba obər anggi eye kong. Udəŋ nyi de kəkyo anggi akə ni udəŋ akəb nda akəb ami arəb obu mi. ²⁰Kekpeng akə kələŋ izən ni udəŋ nyi esi evər agya kədəŋ anggi akə kəkyo eləŋ məŋ, lələŋ bakəb nyi erəŋ bama ibi, ayir ti abe bokyo okyu edəŋ etu ni abe akya yi kəkyəŋ." ²¹Orup arəb udəŋ nyi eyi bánggi obər anggi ni otsi uta awu nəŋ nyi, ke udəŋ nyi bu utu awu ke Memukan lək. ²²I ləm kətsəm etsē anda oku ni kədəŋ nyi lələŋ, i ləm anda lələŋ oku nyi ti utu awu eyi-eyi re ləm ozu anggi, eyi indu ahən bánggi nyi lələŋ. I nda izən kyong lələŋ banyaləm eyi-eyi le onggi kəki ni kəhak agya anggi. Ba nda Kələŋ izən nəŋ ti indu ahən ni bánggi abe ele ti agya kədəŋ nyi lələŋ.

Chapter 2

¹Irəm ni ozu ayi eleng, ayi orup orung udəng Sakses məng, i mang ozu kəki ni Vashti eyi ozu ayi i bu. I mang ozu kəki ni kəlang izən akə i lək kəki anggi. ²Eke beləm etən ni udəng nyi abe atəm etəm eyi mi olək kyong, "Bi tsu apu akəb katang ni bukpong abe arəb ebe mbe nda udəng nyi." ³Udəng nyi tseng bənggi obər abe ele ti oku ni agya kədəng anggi lələng, indi edi lələng bukpong abe arəb ebe mbe ekən kəhən uhang ni Susa kagya ni bagu udəng nyi. Nda Hegai i le azang bi, emi onggi obər ni udəng nyi, ami le onggi kəki ni bakəb nyi, ke i nda bi avəm borəb ibi. ⁴"Bi nda idung ilige ami arəb udəng nyi orup i yeng esi udəng akəb ti kəpi ni Vashti." Otsi uta nəng arəb udəng nyi orup, ke i bu ri utu awu nyi. ⁵Onggi Jew omi le embe ti kəhən uhang ni Susa ami kədən anggi esi Modekai idung ni Jair idung ni Shimei idung ni Kish, ami si onggi Benjamin. ⁶Bo hu mi ayak bən bepī uma abe bo hu bi eyi Jehoiachin, udəng ni Judah, ami Nebukaneza udəng ni bənggi Babilon hu mi si upi uma. ⁷Ami re hē Hadassah, ami si Esta, idung itsi anggi, kəki ere elu abba ra áyi kong. Idung ilige nyi arəb akəb ebe mbe. Ayi áyi anggi eyi abba anggi oku, Modekai de mi alu ereng idung anggi. ⁸Ayi bo lək kəlang kazak ni udəng nyi olu, ba ku atu baga mbe aba ti kəhən uhang ni Susa nyi. Be de Hegai alu ri kpe bi. Be de Esta edəng kusumkpa ni udəng nyi təng ke be de mi anda Hegai kubu təng, ami si onggi kəki ni bakəb nyi. ⁹Idung ilige nyi bu arəb mi, ke i fa edəng obər anggi. Gəgak mbe i nda mi avəm borəb anggi eyi ala anggi. I nda mi beləm etəm belige botong bapā ti usumkpa ni udəng nyi, ke i de mi yi beləm etəm belige nyi ni alu ti iyak ayi arəb obu lələng ti kətəm ni bakəb nyi. ¹⁰Esta ahā onggi omi utu awu bənggi bulu anggi ele kong, kəki ere Modekai hu mi kazər məng kyong i fu aha onggi kong. ¹¹Kutu abən kutu Modekai ri si hung kyu-kyu obər ni odung ni kətəm bakəb nyi, indi erung bukun ni Esta, eyi kəzu akə bo bu eyi. ¹²Ayi kekpeng avang indi lələng beləm belige nyi eyi-eyi ekin eni afa udəng Sakses—irəm ayi i bən izən bakəb nyi keməng ni iva kur eyi apa, kəki ere inəng esi utu awu kəge ni ôkəm ni borəb ibi ohun: be tse banggi ni otsi awu be di kyong myrrh kembər ni iva itong kəying ke bi ba tse banggi bagak eyi avəm borəb kembər ni iva itong kəying— ¹³ayi idung ketu omi edəng kobu udəng nyi, kəzu akə i ra pu məng be de esi ti kətəm bakəb nyi anda mi, indi i yi edəng kusumkpa udəng nyi. ¹⁴Uru ekpe məng i kin edəng, ke kəzər anggi i si irəm ekin edəng ti kətəm ni bakəb nyi akə ni upa, kubu ni Shaashgaz, onggi obər ni udəng nyi, ami le kəki ni bakəb kuhe ni. esi i si irəm edəng kubu ni udəng nyi eye kong enəng i si oshong mi ham mbe ke i si di mmi eyi kədən anggi. ¹⁵Indang ayi kutu ni Esta avang məng (idung ilige ni Abihail, itsi ni Modekai, ami de mi alu erəng idung anggi ilige) indi i kin ana fa udəng nyi, i bəb kəzu kəying kong eke ohun kəzu akə Hegai onggi obər ni udəng nyi, ami le kəki ni bakəb nyi, etseng anda mki mbe. Indang Esta vər orup ni eyi-eyi ami azang mi. ¹⁶Be de Esta ni anda udəng Zekzis kagya udəng nyi ti uva awu ayak ni kur, ke be di kə kyong Tebet, ti uggi awu ayak ni utong upā ni kədəng anggi. ¹⁷Udəng nyi shong Esta obu bakəb abe erəng lələng ke i fa edəng eyi kəmbək obər anggi, obu bukpong abe erəng lələng. Enəng i de ipuk kədəng nyi kəp mi kəki ke i de mi yeng kəpi ni udəng akəb ni Vashti. ¹⁸Udəng nyi bu kukip kəkəyo mbe anda banggi obər anggi eyi beləm etəm anggi lələng, "Kukip ni Esta," ke ti oku nyi lələng i nda bənggi ekən kəkən kəhən eye kong. I nda bənggi bunda ni kubu kunda ni udəng. ¹⁹Indang ayi bukpong nyi ekən kəluk kətəng ti kekpeng akə ayak ni upa, Modekai kyu le kəsapu ni odung udəng nyi. ²⁰Esta ahā onggi omi kəzu kəki ni bənggi bulu anggi kong, utu awu Modekai hu mi kazər. i bən kazər ni Modekai nyi kpər enəng mbe, utu awu i bu inda ayi i hē mi. ²¹Itu ayi nyi, ayi Modekai ro kyu ele kəsapu odung ni udəng nyi, bənggi obər ni udəng nyi bapā, Bigtana eyi Teresh, abe re kpe kəsapu ni agya udəng nyi, atsu orup ke ba pu kyong bo bu udəng Zekzis kəbi. ²²Kekpeng akə ba nda Modekai arung ozu nyi, i hā tək Esta udəng akəb nyi, ke Esta ni olək ozu yi udəng nyi ti kədən ni Modekai. ²³Ba vak azang uhā nyi ke ba zang ye si kavang, ke be de banyaləm nyi lələng ni ondur ti iyak ayi be ro ndur bənggi embe. Ozu ayi obu eleng be de yi eləm eggi ni udəng nyi, ti kəvəb ni kəhā ni kədəng anggi.

Chapter 3

¹Irəm ni ozu ayi eleng, udəng Zekzis tu atsu Haman idung ni Hamedata ami si onggi Agag, ke i nda kəkyo kazak anggi obu ni bānggi obər abe ele embe ləlang. ²Ləlang beləm etəm ni udəng nyi abe ele kəsapu odung nyi re kəp itsari anda Haman, utu awu udəng nyi nda bi kəlang izən kyong bi bu. Eke Modekai osu ekəp itsari anda mi kong. ³Eke beləm etəm ni udəng nyi abe ele kəsapu odung ni udəng nyi olək eyi Modekai kyong, "Ere obu ke amu agbang kəki eyi kəlang izən ni udəng nyi ra." ⁴Bo lək ozu eyi mi kutu abən kutu, eke i tung i bən ozu ayi ba pu. Enəng bo lək ozu eyi Haman indi ba zang kyong kəhā nyi kəki ni Modekai ekpər ri utu awu nyi mbe ra, kəki ere i hā tək bi məng kyong ami si Jew. ⁵Kekpeng akə Haman zang kyong Modekai otək mi kəki kəna eri kong, Haman atsu orup ham mbe. ⁶I zang ya vang mi kyong i bong Modekai, kəki ere beləm etəm ni udəng nyi aha mi ozu kəki bānggi ni Modekai məng. Haman apu i bong ləlang bānggi Jew nyi, bānggi ni Modekai nyi, abe ele ti agya kədəng ni Zekzis nyi ləlang. ⁷Ti uvā awu ni kətabər (uvā awu be di kə kyong Nisan), ti uggi awu ayak ni kur eyi apā ni kədəng ni Zekzis, Pur nyi—otək kyong ba ta karəng—ba ta yi eggī ni Haman, indi be tseng kutu eyi uvā. Ba ta karəng nyi esi ata eye, kəhun anggi ko kyu ohu uvā awu ayak ni kur eyi apā (awu esi uva ni Adar). ⁸Eke Haman lək eyi udəng Zekzis kyong, "Banggi babe ele embe abe arak evər oku ni agya kədəng andu ləlang. Izən ibi ele keki eyi ni banggi abe erəng, ke be bən izən ni udəng nyi kong, enəng ya rəb indi udəng i si bi apa kong. ⁹Ayi ye si arəb udəng nyi, i nda undu eke bo bong bi, ke ama anda banggi abe obu etəm ni udəng nyi besilva aba kur, indi be de yi ata ti kuluk anang ni udəng nyi" ¹⁰Eke udəng nyi nwo lu kəndak ni undu umən akə kubu anggi ke i de kə anda Haman idung ni Hamedata onggi Agag, onggi kufa ni Bojuw nyi. ¹¹Udəng nyi lək yi Haman kyong, "Ama azang keng kyong anang nyi be de yi esi irəm anda mu eyi bānggi andu. Kəzu akə arəb amu məng amu obu eyi yi." ¹²Eke be di ekən buləm ozu ti kutu akə ayak ni kur eyi ara ni uva awu ni kətabər, ke be ləm izən ayi bānggi ləlang elm ohu yi anda bo gomna ni udəng ti oku ibi, abe ele evər oku edəng kobu ni bo gomna ni bānggi ləlang eyi bānggi obər ni bānggi nyi ləlang, oku nyi ləlang ele yi kapa ibi ayi beləm anda bi eyi indu ahən ibi. Be eləm yi eyi kədəng ni udəng Xerxes ke ogu kekəm anggi ni kəndak anggi. ¹³Kətsəm akə be ləm nyi ede anda bānggi abe eyi yi edəng kobu ni oku ni udəng nyi ləlang kyong, bi zang zən, bong, ke kəm bo Juw ləlang, akəm ti beləm etən edəng ti bodung bakəb, beləm bakər eyi bakəb, ti kutu kutəng—kutu akə ayak ni kur eyi ara ni uva awu ni kur eyi apā (awu esi uvā ni Adar) ke ba gu hu avəm ayi be le eyi yi. ¹⁴Kətsəm akə beləm ohu esi izən ti oku nyi. Oku nyi ləlang ede yi ahā bānggi nyi ləlang endi ba rung kəzu kəbu ele abang kutu akə nyi. ¹⁵Abe de kətsəm nyi edəng esi bukər mbe edəng na ha yi kəməng ni kazak Susa. Udəng eyi Haman ele eri endi ba mgbə ozu, eke kəmbər kəhən kəkyo Susa iyak ata ezəm məng.

Chapter 4

¹Ayi Mordekayi i wək ozu ayi bo bu ləlang, i hu batər anggi agin ke ipa batər ni orup ubər eyi otong. ²I lu dəng kayang ukikatang ni kəmbər kəhənni nyi, ni okpək hambe eyi kəlang kəga mbe ikpək ni orup ubər. I hung dəng no lu gbang edəng kesapu ni odung udəng, kəki ere onggi omi esi ikpā ekin keməng eyi otər ni orup ubər kong. ³Ti oku nyi, iyak ayi kəlang kazak ni udəng eyi izən nyi edəng, evər eyi ikpək eyi ombək erəm katang ni bānggi Juw nyi, eyi undu uki, ikpək, eyi ombək erəm. Baga mbe katang ibi apa batər orup ubər eyi otong. ⁴Kekpeng akə beləm atu ni Esta eyi beləm etəm anggi aba hā mi, udəng akəb nyi le orup ubər hambe. I tsē batər edəng endi ana pa Mordekayi (endi inwo olu otər orup ubər anggi), eke i hu yi kong. ⁵Eke Esta si di Hathak, utəng katang ni bānggi obər ni udəng ami ri bu etəm yi Esta. I hā mi yi kəlang kazak kyong i dəng ko bu ni Mordekayi na vak zang obu anggi ere bu ke ere esi kəkyeng anggi. ⁶Eke Hathak dəng ko bu ni Mordekayi ti kepi kəkən kəhən obər ni kəsapu odung ni udəng. ⁷Mordekayi aku ha mi ləlang ozu ayi obu eyi mi, eyi ayi i mən undu anang ni silva ayi i kyong i de ekin ti kuluk anang ni udəng ayi be kəm banggi Juw. ⁸I de izən ayi be ləm ke olək olu ke Susa kəki ni ayi be kəm banggi ni Juw. I bu ayi leng endi Hathak i de no tək Esta, ke i nda mi arung ke inda mi kəlang akə kavang ayi i dəng kobu udəng no nung mi eggi kəmbək, ke i nung mi undu banggi anggi. ⁹Enəng Esta ha Hathak ozu ayi Modekayi lək eyi mi. ¹⁰Eke Esta lək ozu yi Hathak ke i ha mi kyong i si irəm dəng ni fa Modekayi. ¹¹I kyong, "Ləlang beləm etəm ni udəng nyi eyi bānggi abe ele ti oku ni udəng nyi ləlang arung kyong unyaləm ra akəb omi esi ekin eni afa udəng nyi kumutang awu keməng ayi ke ba kyaku anda mi kong, izən utəng mbe ele embe: Kyong bo bong mi—ohun onggi ami ke udəng nyi otək mi ukpuk kədəng nyi lang i tuk ele eyi unyang. Itu kəkəm eyi kur məng be di ama ekin edəng kobu ni udəng nyi məng kong." ¹²Enəng Hathak aku eve ni Esta na aha Modekayi. ¹³Modekayi ta kətsəm akə eleng si irəm ni anda Etsa: "Esi keng mbe amu fu mang kyong ti usumkpa ni udəng nyi, fu mang okyong be si amu apa kong. ¹⁴Amu esi orungtəp mbe ti kekpeng akə eleng, ogbənlu eyi ukahu esi iyak iyəng aba kəki ni Bojuw nyi, eke amu eyi kəhak agya abba andu ekəm. Eyi arung kyong be de amu alu ti kekpeng akə eleng məng." ¹⁵Eke Esta tse kətsəm akə eleng edəng kobu Modekayi, ¹⁶"Dəng, ne kən Bojuw nyi abe ele i Susa ləlang, eke nyi ki undu kəki anəm. Nyi fu alyi ra nya mgbə kong keməng itu ira, utuga ra uruga. Ama eyi beləm belige anəm eki undu ri utu awu nyi. Ke ama eti edəng obu udəng nyi, abən ayi izən otung yi, ke esi kyong ama oku, mo ku," ¹⁷Modekayi dəng ni obu ləlang ozu ayi Esta ha mi kyong i bu.

Chapter 5

¹Irəm itu ira, Esta de batər kədəng anggi pa ke i lu dəng ni eyir kodung ni usumkpa udəng nyi, obər kətəm ni udəng nyi. Udəng nyi kyu le ti kəkyo kədəng anggi kagya kədəng anggi, i yir apu eggi ti ukeng awu ekin edəng kagya udəng. ²Kekpeng akə udəng nyi zang Esta yir odung nyi, i fa eggi kəmbək obər anggi. I de ukpuk kədəng anggi tək mi. Enəng Esta ekər edəng konyong na yak kubu ti undu ni ukpuk nyi. ³Eke udəng nyi lək eyi Esta, "Ura pu ere ra, udəng akəb Esta. Wunung andu esi ere ra. Uha kuvang ni agya kədəng anəm, ede anda amu." ⁴Esta lək kyong, "Ayi ye si arəb udəng nyi, udəng nyi yi Haman ba ti kukip nyi akə ama atəm alu bi." ⁵Eke udəng nyi lək eyi kyong, "Nyi de Haman ba kəkər, indi do bu kəzu akə Esta ha eleng." Enəng udəng nyi yi Haman edəng ti kukip nyi akə Esta atəm alu di. ⁶Kekpeng akə ba nda bi umgba ni kukip nyi, udəng nyi lək eyi Esta kyong, "Ere esi kəzu akə ura pu ra. Ba nda amu ayi. Ere esi kəzu akə uro nung ra. Édəng uha kuvang ni agya kədəng nyi, ba nda amu ayi." ⁷Esta si su kəlang kyong, "Ōpu eyi wunung anəm eleng re, ⁸ayi ama esi afa kəmbək eggi ni udəng nyi ke yi si arəb udəng indi i nda ama kəzu akə ama ra pu eke i nda wunung anəm boləb, udəng nyi yi Haman ba ti kukip akə ama atəm anda bi kuhontu ke ama esi osu ozu ebəb ni udəng nyi." ⁹Harman lu kayang kutu akə nyi yi orup otən korup anggi. Eke kekpeng akə Haman zang Modekayi ti opu odung ni udəng nyi, kyong Modekayi anyin ra i ki bereng anggi kong, etsu orup yi Modekayi ham mbe. ¹⁰Eke təng ahəng, Haman hu anggi ingyak ke enyin dəng kagya anggi. I ta kətsəm di kən boyo anggi, eyi ogu anggi Zeres. ¹¹Haman si irəm kyong tək bi boləb ni kəvən anggi, ubin ni beləm anggi banyaləm, boləb ni utu awu udəng hu mi atsu ləlang, eyi utu awu i ndəp atsu obu bānggi obər eyi beləm etəm ni udəng nyi ləlang. ¹²Haman lək kyong, "Esta udəng akəb nyi edi onggi omi aba ti kukip akə etəm alu kong ohun ama eyi udəng nyi mbe. Kuhontu təng ekim ama eyi udəng kyong di si dəng eye. ¹³Eke ayi nəng təng ahəng esi kəzu kəkyeng obər anəm kong ayi ama fu zang Modekayi onggi Juw nyi ri kyu le kəsapu odung ni udəng nyi." ¹⁴Eke Zeres ogu anggi lək eyi Haman eyi boyo anggi ləlang kyong, "Nda bi ba kəm kəpa akə atsu edəng akak obu akəm apa eyi kur. Kəzər ha udəng eke be de Modekayi ondur embe. Eke ti dəng yi udəng nyi yi orup otən ti kukip nyi." Ozu nəng arəb Haman orup ke i nda bi ba kəm kəpa nyi.

Chapter 6

¹Utuga awu nyi udəng nyi ana arung bula kong. I lək kəlang kazak yi beləm etəm kyong bi de kevəb akə ozu ayi obu ti kədəng anggi be ləm alu embe yi ba, ke be di yi anda udəng nyi eyi kəlang kəga. ²Ba pu afa yi embe kyong esi Modekayi ami hā ozu kəki ni Bigthana eyi Teresh, bānggi obər ni udəng nyi abe ekpe kəsapu odung ni udəng nyi ke ba ngang bo bu udəng Zekzis kəbi. ³Udəng nyi bəb kyong, "Kəndəp akə ba nda Modekayi ni ozu ayi i bu eleng esi ere ra." Eke beləm etən ni udəng nyi olək kyong, "Bo bu kəzu kəying anda mi kong." ⁴Udəng nyi lək kyong, "Eyi ami le kodung nyi ra." Indang Haman kin idəng məng kodung ni udəng nyi awu kayang indi i ni aha mi ozu kəki ni wundur ni Modekayi ti kəpa nyi akə ekəm alu mi. ⁵Beləm etəm ni udəng nyi olək eyi mi kyong, "Haman eyir kodung nyi." Udəng nyi lək kyong, "Bi nda mi i kin aba." ⁶Kekpeng akə Haman kin ba, udəng nyi lək eyi mi kyong, "Ere akə bo bu anda onggi ami udəng nyi arəb orup kyong i nda mi kəndəp ra." Indang Haman lək korup anggi kyong, "Eyi ami udəng nyi arəb orup eyi mi kyong i nda mi kəndəp obu ama ra." ⁷Haman lək eyi udəng nyi kyong, "Onggi ami udəng nyi esi arəb orup eyi mi, ⁸bi nda mi batər kədəng, batər abe udəng nyi pa məng, eyi kəkərnya akə udəng nyi atsu ri kezəng məng ke kəbər ni kədəng ele etu anggi. ⁹Eke bi de batər nyi yi kəkərnya nyi nda utəng katang ni banggi obər ni udəng nyi abe ele onyong mbe yi mi. Nda bi bi de batər nyi pa awu nyi ami udəng arəb orup kyong i nda mi kəndəp, ke ba ku mi si yi kəkərnya nyi vər bekeng ni kəmbər kəhən nyi. Bi ri lək obər anggi kyong, ¹⁰Inəng esi kəzu akə bo bu eyi onggi ami udəng arəb orup kyong i nda mi kəndəp!" ¹¹Eke udəng nyi lək eyi Haman kyong, "Bukər mbe, de batər nyi yi kəkərnya nyi, utu awu ulək, ke bu yi nda Modekayi onggi Juw nyi ami le ti kəsapu odung ni udəng nyi. Fu eyeng kətu kətəng ti ozu ayi ulək kong." ¹²Eke Haman de otər nyi eyi kəkərnya nyi. I de batər nyi pa Modekayi ke eku mi si vər bekeng ni kəmbər kəhən nyi. I lək obər anggi kyong, ¹³Inəng esi kəzu akə bo bu anda onggi ami udəng arəb orup kyong i nda mi kəndəp!" ¹⁴Modekayi hu si irəm ba kəsapu ni odung udəng nyi. Eke Haman si dəng kagya anggi bukər mbe, i kəpzeng kəki anggi, ke i kpək rəm ombək. ¹⁵Haman ha ogu anggi Zeresh eyi lələng boyo anggi ozu ayi obu eyi mi. Eke banggi anggi abe ba rung bi eyi bomin ibi, eyi Zeresh ogun anggi, olək eyi mi kyong, "Ayi Modekayi, ami amu ayir aku okyu kətang anggi eleng, esi onggi Juw, amu esi ubu eyi mi arung kong, eke amu aku okyu obu anggi mbe." ¹⁶Ayi bo fu ro lək ozu eyi mi mbe, banggi obər ni udəng nyi aba. Ba ngang be yi Haman aba ti kukip ni Esta nyi awu etəm alu bi bukər mbe.

Chapter 7

¹Enəng udəng nyi eyi Haman edəng indi bi na lyi kukip nyi eyi Esta udəng akəb nyi. ²Kutu akə ni upā nəng, kekpeng akə be le ti kukip ni umgba nyi, udəng nyi ha Esta kyong, "Ere esi kəzu akə ura pu ra, Esta udəng akəb. Bo bu yi anda amu. Ere esi kəzu akə amu ra pu ra. Édəng uha kuvang ni kəkyo kədəng anəm, ke ba nda mu ayi." ³Eke Esta udəng akəb nyi so su mi kəlang kyong, "Áyi ama esi afa kəmbək eggi andu, udəng, ke yi si arəb amu orup, bi de unyang anəm nda ama—inəng esi kəzu akə ama ra pu, ke ama ro nung ri enəng təng kəki bānggi anəm. ⁴Kəki ere be de di agya lyi məng, ama yi bānggi anəm, indi be kəm di, obong di, aza di par-par. Okyong be de adi agya alyi esi bepi mbe, erəng bepi bakəb eyi banyaləm, ama orungtəp mbe, kəki ere utu ibak ayi nyi ohun indi onggi i nda udəng butsəm kong." ⁵Eke udəng Zekzis lək eyi Esta udəng akəb nyi kyong, "Ami nyi si eyi ra. Da fa onggi nəng ere ami mang korup anggi kyong i bu utu ozu ayi nəng ra." ⁶Esta lək kyong, "Onggi uma, ami si onggi kufa nyi, esi Haman ami obi eleng!" Eke bereng ohu Haman ham mbe obər ni udəng eyi udəng akəb nyi. ⁷Udəng nyi ndəp anyin kuyir ti umgba nyi yi orup otsu ti kukip nyi edəng kozo etəng uhung ni agya udəng nyi, eke Haman le kpər embe ro nung kəki unyang anggi obu ni Esta udəng akəb nyi. I zang arung kyong udəng nyi mang ibak kəki anggi məng. ⁸Eke udəng nyi anyin ti ozo etəng uhung nyi esi irəm edəng ti kənung ketəng akə bo bu kukip umgba nyi embe. Kēkpeng akə nyi mbe Haman nyaku kyu ti kutang akə Esta kyu le embe. Udəng nyi lək kyong, "I hu udəng akəb nyi igang eggi anəm agya anəm ra." Ayi eve nyi olu undu ni udəng nyi enəng mbe, beləm etəm nyi ekəp ezəng kēkpər ni Haman. ⁹Eke Harbona, utəng katang ni bānggi obər ni udəng nyi, lək kyong, "Kəpa akə edəng akak obu akəm apā eyi kur ele ukpā ni agya Haman. Ekəm kə alu kəki ni Modekayi, ami hā ozu indi egbən olu udəng." Udəng nyi lək kyong, "Nyi de mi ndur embe." ¹⁰Enəng be de mi ondur ti kəpa nyi akə ekəm alu Modekayi. Eke orup otsu ni udəng nyi orung mi.

Chapter 8

¹Kutu akə nyi udəng Zekzis de avəm ni Haman anda Esta udəng akəb nyi, onggi kufa ni Bojuw nyi, ke Modekayi ayir atəm etəm anda udəng nyi, kəki ere Esta hā tək udəng nyi utu awu bulu anggi eyi Modekayi ele. ²Udəng nyi nwo lu kəndak ni undu umən anggi, akə i hu obu Haman si irəm, ke i de kə anda Modekayi. Esta de Modekayi alu kəki ni avəm Haman. ³Eke Esta lək ozu eyi udəng nyi eye. I na kəp eggī eri ke i kpək ayi i ri nung mi kyong i hu yir amang abi ni Haman onggi Agag nyi, ayi i myeng kəki ni Bojuw nyi. ⁴Eke udəng nyi de ukpuk kədəng nyi atsu tək Esta, i ndəp anyin kuyir ke i yir obər udəng nyi. ⁵I kyong, "Ayi ye si arəb udəng nyi orup, ke ama esi afa kəmbək eggī anggi, ayi ozu nyi esi ele gaga mbe obər ni udəng nyi, ke ama ro nung eggī anggi, bi ləm kəlang izən akə aka obong kətsəm ni Haman idung ni Hammedatha onggi Agag nyi, kətsəm akə i ləm kyong bi bong lələng Bojuw abe ele ti oku ni udəng nyi. ⁶Kəki ere ahəng ayi ama azang bənggi anəm ekəm ra. Ahəng ayi ama ohu orup azang wukəm ni bənggi bulu anəm ra." ⁷Udəng Zekzis lək eyi Esta udəng akəb nyi eyi Modekayi kyong, "Zang, ama de agya ni Haman anda Esta məng, ke be de mi ondur ti kəpa məng, kəki ere i ra ngang i dək Bojuw nyi uma. ⁸Ləm kətsəm kəpi kəki ni Bojuw nyi ti kədən ni udəng nyi ke akəm kə yi kəndak ni udəng nyi. Kəki ere kəlang izən akə be ləm ti kədən ni udəng nyi ke ba kəm kə eyi kəndak ni udəng nyi məng esi aka obong arung eye kong." ⁹Eke be di buləm ozu ni udəng nyi aba, ti uvā awu ayak ni ura, awu esi uvā ni Sivan, itu kəkəm eyi ara ni uvā nyi. Be ləm kəlang izən eyi lələng ozu ayi Modekayi ri hā kəki ni Bojuw nyi. Be ləm yi anda leləng bogomna abe ele ti oku nyi, bogomna eyi bənggi obər abe ele ti oku nyi ayir kə Indiya edəng kə Kush, oku 127, be ləm kətsəm nyi anda lələng oku nyi eyi-eyi ti utu awu be re ləm ozu ibi, ke lələng bənggi nyi eyi-eyi ti indu ahən ibi, ke be ləm anda Bojuw nyi ti utu awu be re ləm ozu ibi eyi undu kəhən ibi. ¹⁰Modekayi ləm ti kədən ni udəng Zekzis ke ekəm kə eyi kəndak undu umən ni udəng nyi. I de kətsəm nyi etsē bənggi kətsəm abe atsu bukərnya, bukərnya ni uma abe ba ra təm etəm ni udəng nyi eyi yi, itu ni bukərnya ni udəng nyi abe arəb ebe mbe. ¹¹Udəng nyi anda Bojuw nyi abe ele ti ahən nyi lələng kəsa indi be yir aduk unyang ibi: Indi ba za, obong, ekəm bosoja ni bənggi abe esi ere-ere aba kyong bo dək bi uma, ekən beləm eyi bakəb, ra indi be zi avəm ibi. ¹²Ayi nəng esi kyong bi bu yi ti lələng oku ni udəng Zekzis nyi, ti itu ivā kur eyi ara ni uva ukur upā, awu be di wu kyong uvā ni Adar. ¹³Kəvəb kətəng ni kəlang izən nyi ele erəng izən ti oku nyi lələng ke be de kə otək bənggi nyi lələng. Bojuw nyi ele abang kutu akə nyi indi bo ho akpa ni bənggi kufā ibi. ¹⁴Enəng bənggi kətsəm nyi atsu bukərnya ni udəng nyi abe ba ra təm etəm ni udəng nyi embe. Be dəng bukər mbe be gbəm kəge kong. Kəlang izən ni udəng nyi olu esi kusumkpa ni udəng nyi kə Susa edəng. ¹⁵Enəng Modekayi anyin kətəng ni udəng nyi ke i pa batər kədəng ni akpak apā, eyi ipuk kədəng ni gol awu ele eyi boləb eyi otər bata kəma gengeng, ke kəmbər kəhən ni Susa akyuk ke ba tən orup. ¹⁶Bojuw nyi ele eyi orup otən eyi boləb. ¹⁷Ti oku nyi lələng eyi ahən okyo nyi lələng, ere-ere ayi kəve ni udəng nyi eyi kəlang izən anggi esi ne kin, orup otən ele embe katang ni Bojuw nyi, eyi kukip eyi kəhuk kətəm. Bənggi бага mbe katang ni bənggi abe ele ti kətsi nyi ohu ibi esi Bojuw, kəki ere bereng ni Bojuw nyi ohu bi.

Chapter 9

¹Indang ti uvā ukur upā nyi, awu esi uvā ni Adar, itu ivā kur eyi ara, inda ayi käge ri anduk indi bo bu etəm eyi izən eyi kəlang izən ni udəng nyi ye, kutu akə bānggi kufā ni Bojuw nyi alu orup kyong ba fa kazak kəki ibi, ya ta ezəm. Bojuw nyi afa kazak kəki ni bānggi abe afa bi. ²Bojuw nyi ekən ti ahən okyo ibi ti oku ni udəng Zekzis ləlang, indi bo hu bānggi abe angang kyong be kəm bi obu. Onggi omi eyir arung eyi bi kong, kəki ere bereng ibi ohu bānggi nyi ləlang. ³Ləlang bānggi obər ni oku nyi, bogomna ni oku nyi, eyi bogomna abe erəng, eyi boku obər ni udəng nyi, akahu Bojuw nyi kəki ere bereng ni Modekayi ohu bi. ⁴Kəki ere Modekayi si onggi ukyo mbe kagya udəng nyi, ke uhā anggi esi evər oku nyi ləlang, kəki ere emi Modekayi nyi ri lu kəki si kəhung. ⁵Bojuw nyi aku uma eyi bānggi kufā ibi eyi kagyang, bo ro bong bi re kəm bi re dəng, ke bo bu eyi bānggi kufā ibi utu awu arəb bi. ⁶Ti kəhən uhang ni Susa nyi mbe Bojuw nyi obong banyaləm buvā butong. ⁷Bo bong Parshandatha, Dalfon, Aspatha, ⁸Poratha, Adaliya, Aridatha, ⁹Parmashta, Arisayi, Aridayi, Vayizatha; ¹⁰bo bong beləm banyaləm ni Haman idung ni Hamedatha onggi kufā ni Bojuw nyi abe kur nyi. Eke be de kəvəm ibi kəying kong. ¹¹Ba hā otək udəng nyi uhā ni ubin ni bānggi abe bo bong ti kəhən uhang ni Susa kutu akə nyi. ¹²Udəng nyi lək eyi Esta udəng akəb nyi kyong, "Bojuw nyi obong banyaləm buvā butong ti kəhən uhang ni Susa məng, ekən eyi beləm banyaləm ni Haman abe kur nyi. Ere akə bo bu ti oku ni udəng nyi ayi erəng ra. Indang ere akə ura pu ra. Bo bu yi anda amu. Wunung andu esi ere ra. Bo bu yi anda amu." ¹³Esta kyong, "Ayi ye si arəb udəng nyi, i nda Bojuw nyi abe ele i Susa kəsa indi bo bu ri utu awu bo bu ninəng kuhontu təng, ke bi de ahəm ni beləm Haman abe kur nyi vak ti apa." ¹⁴Enəng udəng nyi anda undu kyong bi bu yi. I lək kəlang izən i Susa, ke be de beləm banyaləm ni Haman abe kur nyi avak ti apa. ¹⁵Bojuw nyi abe ele i Susa aba kən kəluk kətəng ti itu ivā kur eyi enzi ni uvā Adar nyi, ke bo bong banyaləm buvā bura i Susa eye, eke ba ayak obu ti avəm ibi kong. ¹⁶Bojuw abe erəng abe ele ti oku ni udəng nyi aba kən kəluk kətəng indi ba duk unyang ibi, ke ba fa kəhuk kətəm obu ni bānggi kufā ibi ke bo bong bānggi kufā ibi aba akəm ara eyi kur eyi otong, eke ba ayak obu ibi ti avəm ni bānggi abe bo bong kong. ¹⁷Ozu ayi nəng obu ti itu ivā kur eyi ara ni uvā Adar. Kutu akə esi itu ivā kur eyi enzi nyi be təm kəhuk ke bo hu kə esi kutu ni kukip eyi orup otən. ¹⁸Eke Bojuw nyi abe ele i Susa ekən kəluk kətəng ti itu ivā kur eyi ara eyi kur eyi enzi. Kutu akə esi itu ivā kur eyi otong nyi be təm kəhuk ke bo hu kə esi kutu ni kukip eyi orup otən. ¹⁹Esi kəzu akə obu ke Bojuw abe ele ti ahən ayi akər, abe embi agya ibi ti ahən ayi akər, ede kutu akə esi itu ivā kur eyi enzi alu kutu ni kukip eyi orup otən, eyi kutu akə be tsē bunda ni ala anda botu. ²⁰Modekayi ləm ozu nəng ləlang ke i ləm kətsəm etsē edəng kobu ni Bojuw abe ele ti oku ni udəng Zekzis ləlang, ekən abe ele onyong eyi abe ele kəra kəga ləlang, ²¹i nda bi izən kyong bi de itu ivā kur eyi ara eyi itu ivā kur eyi enzi ni uvā Adar alu kutu kukip uggi abən uggi. ²²Inəng esi itu ayi Bojuw nyi afa kəhuk kətəm obu ni bānggi kufā ibi, ke wu esi uvā awu kəmbək kəhu ibi ohu esi orup otən, ke ikpək eyi ombək erəm ibi ohu esi orup otən kutu akə nyi. Abe ohu yi esi itu ni kukip eyi orup otən, eyi ayi bi re tsē bunda ni ala anda botu, ke ba nda bānggi akən bunda. ²³Enəng Bojuw nyi esi edəng kobər eyi ozu ayi ba yir ro bu məng, ozu ayi Modekayi ləm ni anda bi məng. ²⁴Käge akə nyi Haman idung ni Hammedatha onggi Agag, ami si onggi kufā ni ləlang Bojuw nyi, myeng ozu ekpe məng kəki ni Bojuw nyi kyong i kəm bi, ke i ta Pur (inyi otək kyong i ta izur), indi i nda bi butsəm ekəm bi. ²⁵Eke kekpəng akə ozu nyi aba kin obu ni udəng nyi, i nda undu ti kətsəm kələm kyong amang abi ni Haman ayi i myeng alu kəki ni Bojuw nyi si irəm atsu kəki anggi, ke i kyong bi ndur mi yi beləm anggi ti apa. ²⁶Ere enəng be di itu nəng nyi Purim, ebən kədən ni Pur nyi. Kəki ni ləlang ozu ayi be ləm alu ti kətsəm nəng, eyi ləlang ozu ayi ba zang eyi ayi obu eyi bi məng, ²⁷Bojuw nyi osu ohu ekpəki eyi etəm wubu epi. Ekpəki nəng ele kəki ibi, eyi beləm ibi, eyi eyi-eyi ami esi ede anggi ekin ayak bi. Ye le utu awu ke bi ra təm kukip keməng itu ayi ipā nəng ekpər enəng mbe uggi abən uggi. Ba lu utu awu be ra tən orup nyi ti käge kətəng uggi abən uggi. ²⁸Be de itu ayi eleng alu indi ba ra mang arung yi atəm kukip embe ti idong ayi ra ba ləlang, ti ahak agya ibi ləlang, eyi oku nyi ləlang, eyi ahən okyo nyi ləlang. Itu ni Purim nəng nyi fu ebe enəng mbe katang ni Bojuw nyi kong, ke katəng anggi kyatəng yi kəhun katang ni idong ibi. ²⁹Esta udəng akəb idung ilige ni Abihail eyi Modekayi onggi Juw nyi eləm eyi kəlang akə ohun enəng ke be si osu eyi kətsəm kələm akə ni upā kəki ni Purim nyi. ³⁰Be ləm kətsəm etsē ni anda ləlang Bojuw abe ele ti oku 127 ni agya kədəng ni Zekzis nyi, olək undu udəng ni ile bukun eyi kavang eyi bi. ³¹Etsəm nəng nyi osu eyi itu eyi ege ni Purim nyi, utu awu Modekayi onggi Juw nyi eyi Esta udəng akəb nyi anda Bojuw nyi izən. Bojuw nyi osu ohu izən nyi kəki ibi eyi idong ibi, ere ri utu awu bo su ohu itu ni undu uki eyi ikpək. ³²Kəlang kazak ni Esta osu eyi izən ayi ele kəki ni Purim nyi, ke be ləm yi ti kəvəb nyi.

Chapter 10

¹Eke udəng Zekzis de kəkən kəhən alu ti kətsi nyi eyi kətsi ni bānggi abe ana ebən undu uho uga. ²Ləlang ozu ayi i bu ekpe arung eyi kazak eyi buga anggi, ekən eyi etəm ayi ohun enəng ayi Modekayi bu eyi utu awu udəng nyi tu mi atsu, be ləm yi alu ti kevəb etəm ni bedəng ni Mediya eyi Pashiya³Modekayi onggi Juw nyi le si kəp udəng Zekzis. I si onggi ukyo mbe katang ni Bojuw nyi ke bamba banyaləm anggi бага mbe i bu edəng anda bi, kəki ere epu bukun nki bānggi anggi ke i lək ozu kəki irung ni ləlang bānggi anggi.

Joel

Chapter 1

¹Eleng esi kəve ni yawe akə aba obu in Joel idung ni petuel. ²wok ayi leng anyi bodung bakəb, ke da atung, ozu ayi ubung to ozonyi. kə zu iying erenən kutu tuk ayi uleng ra' ra itu ayi ni babba andu ra ³Hā belim andu ozu kəki anggi, ke beləm andu a hā beləm ibi təng. ke belim ibi ahā utok awu raba⁴Ozu ayi kəhun ɛmin aly erəng blong aba ikpe yi ke ayi bolog nyi esi apa, izur aba a lyi⁵Enyi abe amgba ezin nyi vən bula e nyi kpok. Rim obok, anyi bagyi umgba zin beze, kəki ere beze abe nung arəb abeg ogu ohu yi undu nyi məng. ⁶Kəki ere otuk ayi aba ti kə tsi anəm məng. ba aba kəhun mbe esi okyong arung kong. Edən anggi esi edən ni kəgbatən ke ile yi edən ni kəgbatən kəmbye ⁷inda ozo anəm esi iyak o wo eye kong ke irəp etən etsi anəm ata kayang irəb ihe anggi lilang gba kəta; ineng anggi nyi ahem esi atən. ⁸Kpok ereng kəkppong ti batər egbere ri kpok buku ni oton anggi ⁹Oho obung ni alu eyi ni ozu amgba a k yatəng məng ti ketim ni yawe. Bedəng agya, bepi ni yawe, erəm obok. ¹⁰Kətsi egbəm azək ebetəng kətsi nyi ere erəm obok kəki ayi ihən egbəm məng. Etan etsi ni wayi a həm məng. bangi akyatig məng. ¹¹Anyi bangi bu wo, kəyeng ohu nyi məngke kpok rəm ombok, enyi abe o wa etsi vayin eyi witi eyi barli. Kəki ere ala obung ko zo nyi akyatəng məng ¹²Vayin nyi ahəm məng ke etsi fig nyi a həm məng; etsi apul- eyi etsi ayi ele kəhang lillang ahəm. kəki ere orup otən ekpe məng obər ni irəm bāngi. ¹³Nyi pa batər ni orup ubər ke kpok rəm obok, enyi bedəng agya! kpok rəm obok, anyi abe aləm etəm Ikpe Nyi ba, ba bung eri Otuga lilang eyi bator orup ubər, enyi bepi ni ikpe anəm. Kəki ere otəm ni igyu ala eyi otəm umgba uk yatəng məng ketim Ikpe andu. ¹⁴Si zi di undu uki ni kevəng, ke di kəkən ni bāngi kevəng. ku kən bodung bakəb eyi bangi abe ele ti kəts nyi lilang. Ekən yi agya ni yawe ikpe andu, ke yi kpok yi yawe. ¹⁵Arung, arung ni uru nying ! kəki ere kutu ni yawe aduk məng. kutu aki wugbəm kobo ni itsi uga. ¹⁶Nya a sang abung eggi nyi ayi ala akyatong kong ra ke orup otən eyi orup una eri esi kobu ikpe di ra. ¹⁷Igyu a vā ti avəb ibi ketəm ala nyi ele kətse mbe ke oluk olunokyu eri məng kəki ere igyu ala a həm egbəm məng. ¹⁸Budak ibi enyim! Ereng ibi iyi arak barak kəki ere iyak ayi ba lyi ala ibi akyatən ba ata eyim katəng ibi keki ere iyak ala alyi ibi akyatəng məng. Kəhun batā nyi ra amgba butām ¹⁹Yawe ama kpok aba obundu kəki ere ula oluk eləm nyi kulum lilang məng, ke iduk ula oluk etsi kəhang lilang məng. ²⁰Ke Ibi kulum Lilang okpok edi mu, Kaki ere iyang lilang a həm məng, ke ula oluk iyak ayi ereng afa ala ibi kulum uga oluk məng.

Chapter 2

¹Azuk kədən indər ki zayon, gu kələng kəki kəhən kevang! Bangi kəhən lilang a mən yi bereng, kəki ere kutu ni yawe ra b obu; kafang raba onyong mæng. ²Kutu ni kəvəb eyi orup obəb, kutu aki kotən ekəb ezən eyi kəvəb angər-gər. Ereng kekpeng aki ozur andu azā kəki ahən kəhun bosoja бага mbe ra ba. Awu utu angi kyatəng. esi esim asang utu angi kong irəm ni kuzəng keki keki akə raba. ³Ula oluk ozu lilang obər ibi, irəmni iduk ala nyi ula fu rohu. kətsi nyi ereng ozo ni Edən obən ngi, ke irəm angi ereng kətsi akə kavag mbe kəzu kəying agbən embe kong. ⁴kekpər ni bosoja nyi ereng bokərnyang, bo olu unyaereng abe ra tsu bokərnanng. ⁵Bo wun eyi alang ibi ereng abe ratsu keke uma eki a hən, ereng kadur ni iduk ula akə ro luk eli zir, ereng ubin bosoja бага mbe ele abang uma oku. ⁶Ile Ibi mbe bangi ele yi kugər ke kekpər ibi ata ezim ⁷Bo lu unya ere kəhun bangi abe ele ti uma oku; Ara atsu utsi ereng bo suga; be re mieng ezun ba akpā ezun ibi otur botu ezun eyi. ⁸Ezun eyi ezun, re utu awu esi bukub, bukub ukpā eyi ukpā; eyi- eye ele ti ukpa awu ongi ebəb ezeng ti uhang ni ukpe uying esi ukpā angi apa kong. ⁹Bo lu unga ekin kembər kəhən eyi kazak bo olu uya kəki utsi, ba tsu eki atəm, ke be kin ti asa ufe atəm ereng bezing. ¹⁰Kətsi eneng obər ibi a kpa ikpe amən eyi bereng uru eyi uvā si kəvəb. Ke ekər anda bata eye kong. ¹¹Yawe ta kələng obər ni bo soja angi, kəki ere bo soja angi Kəhun mbe; Kəki re bele yi kazak, abe ohn a long kazak angi. kəki ere kutu ni yawe le yi kazak eyi bereng bo hu. Eyi igbang orup arung ra. ¹²"Ubang ahəng" emi yawe nyi olok atsu kyong "Nyi si irəm ba obu aməmyi orup nyi liliang. Nyi ki undu, kpok, rəm obok" ¹³Bəb orup nyi, fu agin batər nyi mbe kog, ke nyi si irəm ba obu yawe ikpe nyi, Kəki ere ile yi kəmbok yi orup udəng, etsu orup bukər kong emə yi ishong aya mbe ke iri ede kubu bukər indi nda butsam. ¹⁴Eyi arung ra kəying isi irəm apanda ke esi irəmotok edəng angi, yawe ikpe andu ba ohu bundan igyu ala eyi ni ozu amgba andu ra ¹⁵Azuk oshin itā kə zayon, si di kədi ni undu uki kevang si di Kəkən ni bangi kevang. ¹⁶Ku kən bangi nyi; di kəkən ni bangi kevang. Ku kən bodung bakəb ku kən beləm bakər eyi abe ra nya emi. Eke ba ma ni bakəb bepi bi lu kayang eyi bakəb bepi lu keməng atəm ibi ¹⁷ke bedəng agya, beləm etəm ni yawe, kpok katangni kəzo ikpe, kəbak ni ketəm ikpe bə lok kyong, "Fu obu bangi andu ibak kong yawe, ke fu bu bangi kezung andu afa kəyeng kong, eke indi irəm agya be kong. Ere ayi bo lok katang bangi irəm ra. Bokyong "ikpe ibi nyi le ere ra. ¹⁸Eke ikpe ile yi kəmbok bangi angi ke izang bi eggi kəmbok ni bangi angi. ¹⁹Yawe si osu bangi angi, "zang, ama etse anang alu, umgba upi, eyi bangi. nye edər eyi yi, ke ama esi ma ezər nyi kəyeng obər irəm eye kong. ²⁰Ama atər anyi bangi abe esi karu ni kayang aba nyi uma. ke ma tər b eding kətsi kəhəm akə kəzu kədəg akyatəng embe bo soja ibi esi eggi edəng kegi uru ni uho uga, eyi kəhun edəng keggi urukpe ni uho uga wugar ibi ekər atsu ka zən avā ibi esi kehung." kawang, ibu ozu okyo mbe. ²¹Fu ki bereng kong, tən orup nda orup andu arəp. kəki ere yawe ibu ozu aga mbe, ²²Nyi fu ki berəng kong, anyi ibi kulum! kəki ere eləm kulum afa a dəb ele, etsi ehəm ibi, ke etsi fig eyi otsi ubung ehəm obung yi ekpe ukyo. ²³Nya tən orup, bangi ni za yon, Nya tən Orup ti yawe ikpe nyi Kəki ere i nda nyi ure ebe utu nyi awu keyər nyi. ²⁴Imi alu oluk nyi a mə yi ihən, ke akir nyi amən eyi umgba eyi bangi. ²⁵"Ama eded iggi ni ala nyi ayi keyir esi irəm abi emən aga alyi kəhun bo soja boga abe ama tse ba katang inyi. ²⁶Nya iyi ala ekpe ukyo edər, ke nyi arak kədən ni yawe ikpe nyi, ami bu ozu kəvər eggi katang nyi, ke ama osu oxu ayi ezər nyi kəyeng eye kong ²⁷Nya arung kyong ama yi nyi ele ubi Isrel, ke ama si yawe ikpe nyi, ke uying akyating mæng, ke ama esi and bangi anəm kəyeng eye kong. ²⁸Akəm inying edəng kobər ama anda bangi lilang kudən anəm, ke beləm nyi ba nyaləm eyi beliga olok izər Bodung bakəb nyi ele ele; Beləm etən nyi azang kulum. ²⁹Eyi bepi nyi banyaləm eye bepi belige, itu ayi nyi ama nda nyi kudən anəm. ³⁰Ama otok urā kuke eyi kətən, beyeng, ula, eyi utubu bezeng ³¹ke uvā ohu esi beyeng, fying kutu kukyo eyi ibak ni yawe aba. ³²Arəb ayi ongi ami esi edi kədən ni yawe egbən kəki ere ti kəki kəhən zayon kə Jerusalem eing ke afa ogbən ele embe, utu awu yawe hā nyi, ke ktang ni abe agbən, abe yawe esi di.

Chapter 3

¹Azang ti itu ay nyi eyi kekpeng nyi, kekpeng ma ta ezəm bangi Juda eyi Jerusalem abe uma alyi be ən ²Ama edi ekən bangi kayang lilang, ke ede be aba ti kəvng ni Jehoshafat. mo lok be ikpe embe, kəki ni bangi kezun anəm Isrel, abe ba akub, avər evər kayang lilang, eyi ayi bohu kətsi anim ha. ³Ba ta karəng kəki bangi anəm, eze idung unyaləm ile kəkpā, ke be de beləm belige eki betsi ni wugba. endi be bangi wugba. ⁴Ubang, ere bu nyi ra tsu orup eyi ama, Taya, Sidon, eyi bangi oku ni filistiya lilang. nyi oho esi irim ra. Ama oho akpa nyi kəki inyi ⁵Ayi nya ku silva eyi gold anəm eding Atəm bekpe nyi ⁶Nyi ede bangi Juda eyi Jrusalem eki betsi and bangi Grik. endi bere etse be evər kətsi ibi. ⁷Zang, ama aduk ayi me gu arak bi ma ti iyak ayi nyi de be ki betsi embe nyi, ke kəho nyi esi aba kəki inyi ⁸Ama ede belim anyaləm eyi belige inyi eki betsi embe ti kubu ni bangi Juda. Be de be eki betsi embe anda bangi Sabiya. eyi irəm bangi kə re kəga. yawe lok ozu ayi leng. ⁹Nyi de uhā nan hā bangi irə nyi akəm inyi alu bag uma; Vor anyin bangi bugbang; ke bi ba onyong; bang uma oku kər ba onyong. ¹⁰Nyi dey uhun buwo nyi hong bu gyang. Ke bumang abe nya ra ka eləm embe si itəp. Bangi abe agbang kong hā kyong "aa gbang;" ¹¹Bukər mbe nyi ba enyi bangi irəm abe ele onyong lilang a u botu kən aməng. Yawe, de bangi abe a ku aung uma kyuba. ¹²Bangi irəm nyi vən botu bulake nyi ba ti kəvang ni Jehoshafat. Ayi embe nyi ama el olok ikpe bangi irem abe ata nyi kəvəroləng ¹³De kamang kəhe, kə ere kəge ala obung aba məng kəki ere uzuma men məng kəkpa kə ho amən monng kəki ere orup ob ibi aga ebe ¹⁴Ibak ele be, ibak ele ti kəvang ni ikpe, kəki ere kutu ni yawe a duk məng ti kəvang ni ikpe ilok. ¹⁵Uru eyi uvā esi kəvəb, ekir otung anda bata ¹⁶Yawe ze kəlang ki zanyon, de kəlang angi atsi gag kə Jersalem kuke eyi kəktən enəng, ke yawe ikeb ezəng bangi angi, ei ukəzəng ni bangi Isrel nyi. ¹⁷ke nya arung kyong ama yawe ikpe nyi ami le kə zayn kehən keveng anəm irəm ni ayi leng Jerusalem ile keveng. Ke bangi kətsi ayi ba kpā ezeng embe eye kong ¹⁸Aba ze kutu akə nyi eki ahən nyi ba mən eyi umgba bunyang, betək aməney be kyeng emi lilang iyang ni Juda mən eyi beməng, ke iibin esi kagya ni yawe okyu aba. Eyi beməng esi kəvang ni sitəm aba ¹⁹Igiot esi erik ayi ongi edəng arung kong k Idom ohu esi iyak ayi ongi ele arung kong. kəki ibak ayi band bangi Juda, Kəki ere bo kur beyeg ni bangi abe ada kəzu kong kətsi ibi. ²⁰Ke Juda aba re ezun engi umunkigi ke Jerusalem aba amən yi banggi ye ni kutseng edəng kutseng ²¹Ama atən akpa beyeng ibi ayi ama atən məng kong, kəki ere Yawe le kə Zayon."

Amos

Chapter 1

¹Ayileng esi eve ni Amos, ami isi utəng katang ni bukpe ereng ni Tekowa, ayi i zang kəki ni Izrel ni itu ni Uzaya udəng ni Judah, eyi itu ni Jeroboam udung ni Joash udəng ni Izrel, iggi ipā fuying kətsi otuk eneng. ²I lok kyong, Ikpe edur kəlang esi kə Zayon aba; ede kəlang anggi atsu gag kə Jerusalem. Bānggi abe re kpe ereng erəm ombək, utang ni kəzakurmi ahəm. ³Ayileng esi ozu ayi Ikpe lok; "Kəki ozu abi ara ni Damaskus, edəng enzi titəng, Ama esi ibak anəm kəki ibi apa kong, kəki ere bohək Gilead eyi anang etəp. ⁴Ama etsē ula edəng kəhak agya ni Hazael, ke oluk ekən uhang ni Ben-Hadad, ⁵Ama ogu eben anang ni kəsapu odung ni Damaskus ke obung onggi ami esi kəki Valley ni Aven, eyi onggi ami le yi ukpuk kədəng ni Beth Eden. Bānggi Aram nyi edəng ne esi pepi kə Kir." Ikpe lok. ⁶Ayileng esi ozu ayi Ikpe lok, "Kəki ozu abi ara ni Gaza, edəng enzi titəng, Ama esi ibak ayi ama anda bi apa kong, kəki ere bo hu banggi nyi lələng uma na anda Edom. ⁷Ama etse ula ti betsi ni Gaza, ke ama olu ihang ibi lələng. ⁸Ama ekəm onggi ami le kə Ashdod eyi awu ami he ukpuk kədəng ni Ashkelon. Ama aku Ekron, eyi banggi Palestin abe erəng be kəm," Ayi leng esi Itsi Yahwe lok. ⁹Ayi leng esi Ikpe lok. " Kəki ni ozu abi ni Taya, edəng enzi titəng, Ama esi ma pa ibak ayi mo bu kong kəki ere baku banggi lələng na nda Edom, ke be egbəm undu umən ni bamba ibi eyi botu. ¹⁰Ama etse ula ti betsi ni Taya, ke oluk ihang ibi. ¹¹Ayi leng esi ozu ayi Ikpe lok, Keki ni ozu abi ara, ni Edom, eyi kəki akə ni unzi, Ama esi ibak ayi ba fa obu anəm apa kong, kəki ere ilu unya bən umba anggi eyi kagyang ta yim eyi kəmbək lələng. Orup otsu anggi ohu mi eyi umba anggi aha ekpər enəng mbe, orup otsu edəng kəra. ¹²Ama etse ula aba kəki Teman, ke oluk usumkpa kədəng ni Bozrah. ¹³Ai leng esi ozu Ikpe lok, Kəki ni ozu abi ara ni banggi Ammon, esi yi akə ayak ni unzi titəng, Ama esi ibak ayi ama bu yi apa kong, kəki ere bo hu bakəb ambər ni Gilead igang, endi kətsi ibi ekpe ukyo. ¹⁴Ama akəm ula ti betsi ni Rabbah, ke oluk evər iyak lələng, eyi igba kutu uma, eyi ufe uga ni ezəng. ¹⁵Udəng ibi ohu mi upi uma, ami eyi bagaba anggi," Ikpe lok.

Chapter 2

¹Ayi leng esi ozu ayi Ikpe lók, " Kəki ni ozu abi ara ni Moab, ekən ni ayi ayak ni unzi təng, Ama esi ibak ayi ama tók bi apa kong, kəki ere iluk ikəb udəng ni Edom esi buhung.²Ama etse ula kəki ni Moab, ke oluk uhang ni Kerioth. Moab oku keməng ni beke bata, ba ta alang azuk ezən ni ita. ³Ama ekəm ami ro lók ikpe ibi, ke ama obong beləm bedəng abe yi mi le ləlang," Ikpe lók.⁴Ayi leng esi ozu ayi Ikpe lók, " Kəki ni ozu abi ara ni Judah, ekən ayi ayak ni unzi təng, Ama esi ibak ayi ama otók bi apa kong, Kəki ere bo otung izən ni Ikpe ke ba zang boləb anggi kong. Kazim ibi anda bi ata yim ukeng, utu isi awu babba ibi obu nyi, ⁵Ama etse ula kəki Judah, ke oluk ihang ibi ni Jerusalem."⁶Ayi leng esi ozu ayi Ikpe lók, " Kəki ni ozu abi ara ni Izrel, ekən ayi ayak ni unzi təng, Ama esi ibak ayi ama otók bi apa kong, kəki ere be de beləm bakər abe ada kəzu kong eki betsi embe yi silva eyi abe akya yi kəzu ede agya akpaba embe.⁷Be etəb abe akən ibi aba kəki utu awu be etəb kuvuk itsari; ba tər abe bere erəm bi anyi obər ibi. Onggi eyi abba anggi ra na idunng ilige utəng re gbəm keveng kədən anəm. ⁸Ba na eri onyong ni kəzo Ikpe eyi batər bunda wunung, ke ketəm Ikpe ibi ele ra amgba ugba ni abe ohu bi kəho igang.⁹Təng ahən ama atər banggi Amori abe kəsi ibi ereng etsi ni sida ba agbang ereng etsi oak, obər ibi, Təng ahəng ama i kəm ehəm anggi kukyē eyi ihe anggi itsari. ¹⁰Eye, ama de nyi lu keməng ni kətsi ni Ijipt aku nyi esi ni iggi akəm apā kulum uga endi nyi ne hu kətsi ni bānggi Amori nyi.¹¹Ama di bānggi izər katang bodung inyi eyi bānggi abe etseng bi esi kembər olu katang beləm etən inyi. Ye ere enəng kong ra. Anyi bānggi Izrel kong ra. Ayi leng esi Ikpe ro lók. ¹²Eke nyi akaba itu bānggi nəng nyi amgba umgba awu ezin ke nyi akya bānggi izər kyong bi fu lók izər kong.¹³Zang, ama ogyo egbəm nyi ereng trok akə ogyo gbəm yi ala. ¹⁴Iki olu egbəm yi unya, onggi bugbang esi ifa kazak endi eyi mi esi kong, Ra ami ni bugbang ika hu anggi kong.¹⁵Abe ra gba əbi esi be yir kong, abe ro lu unya obu ləlang esi ba gbən kong, ami kəkikakərnya esi egbən anggi kong. ¹⁶Ekən yi ami ra ku uma ebetəng i lu unya utən kəbong kutu akə nyi-- Ayi leng esi Ikpe lók."

Chapter 3

¹WɔK kəve akə Ikpe lɔk abəb kəki nyi, banggi Izrel, lɔk abəb kəhak agya nyi abe i de nyi lu esi kətsi Ijpt aba. ²" Esi ama tseng enyi mbe ti ubin banggi bata kayang ləlang. Ere enəng ama anda nyi ibak kəki ni ozu abi nyi ləlang."³Báנגgi bapā esi be si isi ubung esi keng bo su eyi botu kong ra. ⁴Kəgbatən agbu kəlang kəgyu mbe kong esi azang kəzu akə i hu lang kong ra. Kədung kəgbatən edəb ti kəzok anggi mbe kong esi afa kəzu ekəb.⁵Akya onggi otō enun nyi təng ɔnun aba aku kyu ti itarku mbe ra. itarku ehē esi itsari enəng mbe ke ohu kəzu kong ra. ⁶Ayi ozən itā azuk kəmbər kəhən, báנגgi kəhən nyi eki bereng kong ra. Ayi ibak afa kəhən, esi Ikpe etse kə aba kong ra. ⁷Kavang mbe Itsi Yahweh esi i bu kəzu kəki kong ami si emyeng utu ozu ayi i bu eyi bepi anggi báנגgi izər nyi lang. ⁸Kəgbatən adur kəlang məng, eyi iki bereng kong ra. Itsi Yahweh olɔk. eyi esi ami i lɔk izər kong ra. ⁹Ha ozu ayi leng kəməng ihang kə Ashdod, eyi kəməng ni ihang ni kətsi ni Ijpt, kyong. " Nyi di kən inyi kəki kəhən ni Samariya ke nyi zang bukyong bobi abe ohu bi, eyi kugyir akə ele yi bi. ¹⁰Kəki ere ba rung utu awu bo bu ozu ayi esi gagga kong--Ayi leng esi Ikpe lɔk. Ba atā alu korup ibi kəki kəgbang ke ukəm ele kəməng ihang ibi."¹¹Erenəng, ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh olɔk. "Onggi uma aba ta kətsi nyi kəvərdəng, aba gyo ukyu kazak aga mbe ke be aku ihang nyi," ¹²Ayi leng esi ozu ayi Ikpe lɔk. Utu awu bukpe ereng ogu ohu atsa apā mbe undu kəgbatən, ra kəkəm kotung ; ere renəng eyi báנגgi Izrel abe ele kə Samariya afa ogbən, esi bi apa ti boduk atəm ra ti ekəm kutang."¹³Wɔk ke nyi nda uha obi ni agya Jakob--Ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh lɔk, Ikpe ami uga nyi; ¹⁴Kəki ere kutu akə ma nda ingak anəm kəki ozu abi ni Izrel, Ama otɔk ibak anəm ti kəzo ni Bethel. Etəb ni kəzo ebən okyu eri ke aku ukyu itsari. ¹⁵Ama ogyo egbəm Ketəm ni kəge ufe eyi ketəm uva. Atəm ayi akər ogyo egbəm eyi atəm okyo akyatəng-- Ayi leng esi ozu ayi Ikpe lɔk.

Chapter 4

¹Da atung ti kàve nàng, anyi bundak ni Bashan, anyi abe ele kàki kèhàn ni Samariya, anyi abe re ràm bánggi akàn, anyi abe akàn abe akyatàng eyi kàvàn, anyi abe olòk yi bama nyi. "Nda di umgba" ²Itsi Yahweh nyi ivang yi keveng anggi. Zang, itu nyi raba kàki nyi ayi bo kyong de di yi bokurgya ami ni kàhun nyi, eyi bokurgya ni ikya. ³Anyi i olu kayang utàn ni asa ti utsi ahàn okyo inyi, eyi, eyi olu embe gaga mbe ke nyi no nwo kyu utàn ni Harmon--Ayi leng esi Ikpe ro lók. ⁴Dàng kà Bethel no bu ozu abi, kà Gilgal ke ne dáb si kèhung yi kàki kàgbang. de oho obung andu ba kàzàr kutu abàn kutu, kàtàng kemàng kur itu ira,ira. ⁵Nda oho obung ni bredi, de oho obung ni bunda, de hã bánggi, kàki ere ayi leng esi ozu nyi ro oshong obu, anyi bánggi Izrel--Ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh lók. ⁶Ama nda nyi edàn ayi egbe atàn parpar ti ahàn okyo nyi lèlang ke bredi akyatàng ere-ere lèlang. Tàng ahàn nyi eyeng aba obu anàm kong-- ayi leng esi Ikpe lók. ⁷Ama nda ebye ete kong ayi ofu bu ivã ira mbe endi nyi obung ala. Ama nda ebye ete ti kèhàn kàkyo kàtàng mbe ke ete ti kèhàn kakà kong. Ozo ayi afa ebye ke ebye edàng ti ayi kong Ozo ayi ebye ete kong nyi kàtsi nyi ahàm.. ⁸Ahàn okyo ayi ongyur ohu bi, ke ti kèhàn ake amgba bemàng, ke ongur fu ro hu bi. Tàng ahàng nyi eyeng esi ràm aba obu anàm kong--Ayi leng esi Ikpe ro lók. ⁹Ama ta nyi bukyong babàr yi evàn. Ihang nyi eyi ozo uhung nyi, ozo etsi nyi, ozo botung kàda nyi eyi etsi olif nyi èmin de alyi lèlang. Tàng ahàng nyi eyeng esi iràm aba obu anàm kong. Ayi leng esi Ikpe ro lók. ¹⁰Ama tse ibak keki-keki obu nyi ereng ayi ama bu kà Ijpt. Ama bong belàm etàn nyi eyi kagyang, ke bokàrnya inyi alyi uma aku bi edàng, ke aku uma ti kepi ile nyi aba akàm nyi kewun. Tàng ahàng nyi eyeng esi iràm aba obu anàm kong--Ayi leng esi Ikpe lók. ¹¹Ama luk ahàn okyo nyi ereng ayi ama luk Sodom eyi Gomorrah. Nyi ereng ukpuk awu oluk ula awu ede olu ula. Tàng ahàng nyi eyeng esi iràm aba obu anàm kong. Ayi leng esi Ikpe ro lók. ¹²Erenàng ama obu ozu ayi abàb obu titàng yi nyi, Izrel, ayi ama bu ozu ayi abàb obu titàng eyi nying, nyi akàm nyi zizing endi nye yir yi Ikpe nyi, Izrel! Kàki ere, ¹³Erenàng, zang, ami akàm eki ahàn esi ra ami, ami akàm ufe, anda ozu kàtàng orrup anggi otàk onggi, ohu kàzàr esi kàvàb, ke esi kàki indur kayang. Yahweh, Ikpe uga, esi kàdàn anggi.

Chapter 5

¹Wək kəve nāng kyong ama ede ombək erəm kəki nyi, agya ni Izrel. ²Kəkpong nyi aku mēng, esi enyin eye kong, i kyatəng eyi buzur ti kətsi anggi mēng; onggi kyatəng ayi i humi anyi. ³Erenəng ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh ro lək: Kəhən kəkoyo akə olu yi bānggi kəba erəng bānggi akəm otong mbe, ke abe olu yi akəm otong aba rəng kur mbe ti agya ni Izrel. ⁴Erenəng ayi leng esi ozu ayi Ikpe lək, eyi agya ni Izrel; " Nyi apu ama ke nyi le! ⁵Nyi fu apu Bethel kong, ra nyi kin dāng kə Gilgal; nyi si dāng kə Beersheba kong. Kəki ere Gilgal kavang mbe abe tēng be si bepi ni uma, ke Bethel esi ayak ti kəzu keki kong. ⁶Nyi tsu apu Ikpe eke nyi le, ra I lu ereng iduk ula ti agya ni Josef. ka ku ula, ke onggi esi uying esi elim ula wu kə Bethel kong. ⁷Bānggi abe ohu kenung esi ozu bunug ke ede ile kenung ata kyu eri. ⁸Ikpe hu Pleiades eyi Orion, I hu kəvəb kəga esi kəzər, I hu ovəmga esi kəvəb eyi otuga ke i di beməng uho uga nyi; I de yi kur olu aba ti kətsi undur. Ikpe esi kədən anggi! ⁹I de ukəm aba kəki ni abe ele yi bugbang endi ukəm afa egbem ni kazak nyi. ¹⁰Ba fa abe azang arung bi ti kəsapu odung, ke botun eyi, eyi ami olək ozu yi buzur. ¹¹Kəki ayi nyi etəb erəm bānggi akən ke ogu ohu bunda bolub ni ala witi obu anggi. Ti ayi nyi embi atəm eyi okyo ayi ba apă, esi nyi atsa embe kong. Nyi atən orup ozo etsi ayi nyi ele yi yi. eke nyi amgba beməng anggi kong. ¹²Keki ere ama rung buga kuda nyi ke eyi utu awu ozu abi nyi ekpe ukyo. anyi abe obu abəb abe le yi kavang, ohu kətuk kəbi, ke azang ezən abe akən ti kəsapu odung. ¹³Erenəng onggi ami ro bu edəng esi olək arung ozu kong ti kəge akə leng, kəki ere esi kəge kəbi. ¹⁴Nyi apu edəng ke nyi tung abi, eke nyi le. Eke Yahweh, Ikpe uga, iyi nyi le kavang mbe, utu awu nyo kyong i re nyi. ¹⁵I fá ozu abi, I shong edəng, ede kenung alu ti kəsapu ni odung. Kəying Yahweh , Ikpe uga, I zang banggi Josef abe erəng eyi eggi edəng ¹⁶Erenəng, ayi leng esi ozu ayi Ikpe ro lək, Ikpe uga, Itsi nyi. Obək erəm ele kepi kəkən lələng, ke bo lək evər bekeng lələng, 'Kuhang! kuhang!' be di bānggi buwo kyong bi rəm ombək banggi abe arung ombək erəm bi buyi, ¹⁷Ti ozo etsi ele yi ombək erəm, Kəki ere ama ezeng katang inyi" Ikpe lək. ¹⁸Kuhang le kəki ni abe ra pu kutu ni Ikpe! Ye esi kəvəb ye si bata kong. ¹⁹Ye reng onggi ki kəgbatən ke ami be di bear afa mi, ra i dāng kətəm ke i ne de kubu anggi alu utsi kə kogu aka mi. ²⁰Itu ni Ikpe esi yesi bata kong yi esi kəvəb kong ra. Kəvəb kyir kyir bata akyatəng. ²¹Ama fa , ama tung itu ekyip nyi, Ama atən orup kəki kəkən inyi kong . ²²Ti ni ahən ayi anda oho obung nyi in wuluk eyi ni igyu ala, Esi ama ohu yi kong, ra ama zang oho ni kəki ni bulu nyi eyi ereng ayi okyo, ²³Nyi fu hun ama atung eyi ala obong nyi kong; Ama esi ma da atung ti ivang nyi kong, ²⁴Ozu ayi ama ra pu esi kenung oro kyu ereng beməng. Kenung oro kyu ekpər enəng mbe eren beməng kuyang. ²⁵Anyi obung oho eyi bunda iying anda ama ayi nyi ele kulum uga iggi akəm apă, anyi agya ni Izrel ra. ²⁶Nyo hu ebər ni Sikkuth, udəng inyi, eyi Kaiwan, ikpe ni uvā nyi, awu nye akəm alu inyi. ²⁷Erenəng Ama ohu nyi edəng bepi uma ayang Damaskus," Ikpe ro lək ayi leng, ami kədən anggi esi Ikpe uga nyi.

Chapter 6

¹Kuhang kəki nyi anyi abe ele ile nyi ata vər kə Zayon, eyi abe ele ti ahən akər bukun kəki kəhən ni Samariya, bánggi bokyō nyi abe ele yi buzur ni irəm, abe agya ni Izrel ra pu ukahu obu ibi! ²Bánggi Obər nyi okyong. " Nyi dəng kə Kalneh na zang, nyi si embe dəng kə Harmah, kəhən kəkyō nyi, ke nyi kyu dəng kə Gath ni bánggi Filistin. Bo obu okyō kədəng inyi bapā nyi ra. Ukye uying obu ikye kəkpak ra." ³Kuhang kəki ni abe ede olu kutu ni ibak nyi orup ibi ke otu itu ni kəki kəgbang aba onyong. ⁴Ba ana bula ti atang etəm ibi eyi atang ahak ibi. Ba ekəb ibi batā keməng ereng ibi eyi bodung bundak ibi nyi ti ozok ibi. ⁵Bo osu obong kətəm eyi ivang igyak nyi, bo osu arung yi obu utu awu Debi ro su. ⁶Ba amgba umgba ti atuk ke enyē ibi eyi banggi bedəng, eke ba abəb orup kəki ni wugbəm ni agya Josef kong. ⁷Erenəng uban be re edəng esi bepi uma, esi bepi uma ni kətabər, ke kukyip ni abe re endəp nyi aba kpā edəng. ⁸Ama Itsi Yahweh olək, ama vang eyi kəki anəm-- Ayi leng esi Yahweh Ikpe uga nyi ro lək, Ama sang ozu abi ni kəki kəndəb ni Jakob. Ama ra fa kəki kəndəb anggi. Erenəng ama ekəm kəhən kəkyō nyi eyi abe ele embe nyi ləlang. ⁹Ya ba bu utu awu bánggi kur erəng ti kətəm kətəng, ləlang ibi oku. ¹⁰Ayi bánggi bulu ibi ra onggi ami luk mi aku ikəb kətəm nyi-- ayi isi olək yi onggi ami le ti kənung keməng ni kətəm nyi, Onggi ying ele omu yi mu ra." onggi ikyong "onggi kytəng aməng" Ke i kyong. " Rung təp, kəki ere esi keng de edi kədən Ikpe kong." ¹¹Ke zang Ikpe i ba nda kəlang kazak, ke kətəm kəkyō nyi olun okyu arak barak itsari, ke kətəm kəkər ekəm, ekəm. ¹²Bokərnya olu arung unya kutək ra. Onggi ying owo arung buwo eyi kəndak embe ra. Təng ahəng nya ata ezim kenung ohu esi ura ke kəhəm ni kenung ohu esi bunung-- ¹³Anyi abe edəng kəki ni Lo Debar, abe okyong, " Adi ede Kamaim eyi kazak idi kong ra." ¹⁴Eke zang, ama anyi aku nyi urəm ning, agya ni Izrel-- ayi leng esi ozu ayi Yahweh, Ikpe uga nyi ro lək, Ba anda nyi ibak esi kə Lebo Harmah edəng undu uyang ni Arabah."

Chapter 7

¹Ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh otok ama. Zang, iri akam ubin emin, ayi be kabzang itu ala ayi ofu re edap atsu obu mbe, ke, zang. esi itu ala ayi owo iram mbe ayi udang i bung ala mang. ²Ayi be ba alyi uhung ekpe ti katsi nyi mang, ke ama kyong, Itsi Yahweh, bute ye si pa nda ama. ahang ayi Jakob eyir ra. Kaki ayi igi ebetang. ³Ikpe oluk ozu kaki ni ayi leng. Esi obu kong" i ha enang mang. ⁴Ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh otok ama, Zang, Itsi Yahweh isi di ula aba luk ikpe. Ohu iyak ahem lalang, bemang abe egam katsari abe egbam lalang tang. ⁵Eke ama kyong, " Itsi Yahweh, ama ro nung mu pa embe; Jakob iyir ahang ra. Kaki ere iggi mbe" ⁶Ikpe i zang kambok kaki ni ayi leng. " Ayi leng esi obu kong," Ikpe luk. ⁷Ayi leng esi ayi i tok ama; Zang, Itsi eyir utsi , eyi kazu ozu emeng obu anggi. ⁸Ikpe luk yi ama, " Amos, ere ayi u zang ra. Ama kyong, kazu ozu emeng." Eke Itsi kyong, " Zang, ama ede kazu ozu emeng alu katang ni banggi Izrel. Ama esi bi apa eye kong. ⁹Iyak ayi arab obu lalang ni Azik ogyo egbam par, iyak izan ni Izrel kazu aba kyatang embe, ke ama anyin aku yi agya ni Jeroboam eyi kagyang. ¹⁰Eke Amaziah, udang agya ni Bethel, tse katsam edang kobu ni Jeroboam udang ni Izrel; Amos re myeng abi kaki andu katang ni agya ni Izrel. Katsi nang esi ele owok eve ayi lelang kong. ¹¹Kaki ere ayi leng esi ozu ayi Amos oluk, ' Jeroboam iku undu kagyang, ke Izrel edang ele bepi uma esi katsi ibi apa. ¹²Amaziah luk yi Amos, Onggi izor, dang. ke si iram dang ti katsi ni Judah, na lyi ala ni izar ke oluk izar andu embe. ¹³Eke fu luk izar eye ka Bethel amang kong, kaki ere amang esi iyak keveng eyi usumkpa ni agya kadang. ¹⁴Eke Amos si osu Amaziah kyong, " Ama esi onggi izar ra idung onggi izar kong. Ama esi kakpe ereng, ra atam etam ti ozo ni etsi sykamore eyi etsi fig anam. ¹⁵Eke Ikpe ede ama ti ereng ekpe anam ke oluk eyi ama.' Dang, luk izar yi banggi anam Izrel, ¹⁶Uban wok kave ni Ikpe. Omu kyong, Fu luk izar kaki ni Izrel kong, ke fu oluk abi agya ni Azik kong. ¹⁷Erenang ayi leng esi ozu ayi Ikpe luk, " Ogu andu esi akab baza bana kebər kehən kəkyo nang, beləm andu banyaləm eyi belige obong bi eyi kagyang; be myeng katsi andu aha anda botu, omu uku ti katsi akə akyatəng eyi keveng, ke Izrel esi keng be de bi edang esi bepi uma esi katsi ibi apa."

Chapter 8

¹Ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh otok ama. Zang, kare ehäm etsi ni itu katu! ²I kyong, " Ere ayi uzang ra Amos." Ama kyong, esi kare ni ehäm etsi ni itu katu" Eke Ikpe olök yi ama kyong, kahun nyi aba mæng endi bänggi anäm Izrel. Ama esi apa eye kong. ³Obong ayi bosu ketäm Ikpe ni Bojuw öhu esi ile buku bowur kutu akä nyi--ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh olök-- Ahäm bänggi aga mbe, agba le evär iyak lalang ! Orung töp !⁴Da atung ti ayi leng, anyi abe re eräm bänggi abe akän ogu hu kätisi ibi. ⁵Bo kyang, Long nyi uva upi akpä, endi de ki betsi eyi igyu ala eye ra. Long nyi ayi kutu izän nyi akpä, endi agya alyi igyu witti idi ra. Do hu igbangi nyi ekär eyir ke de kär betsi anggi nyi atsu utu awu da alyi bi ti kazu akä ere emyeng ozu nyi eyi kazäm, ⁶Ayi leng erenäng ayi da agyal yi witti ayi abi, agya abe akän eyi silva, eyi abe akyatäng eyi kazu eyi akpa aba akär.⁷Ikpe vang eyi kiki kädöp ni Jakob. " Kavang mbe esi ama egbä ize eyi ozu ayi bo ro bu kong. ⁸Esi kätisi nyi eneng kiki ayi leng kong ra, ke ere,ere lalang ele ti buku bowur kong ra. Lalang ayi näng atsu ereng uho uga ni Nile, ke ufe ra ku bemäng nyi atsu ke esi okyu eye, ereng uho ni Ijipt.⁹Ya ba ti kutu akä nyi--Ayi leng esi ayi Itsi Yahweh olök-- okyong Ama anda uru esi kävab ovunga inda ayi wu eyir utäk, ¹⁰Ama öhu kukyip inyi esi ni buku bowur ke obong inyi esi ikpök buku. Ama pa otär orup ubär etu bänggi lalang ke eyi, eyi afa kiki kəwək lalang. Ama öbu yi ereng ami ro kpök idung utäng nyi mbe, ke kutu orup öbär ni zē kahun anggi.¹¹Zang, itu nyi raba ubu-ayi leng esi ozu ayi Itsi Yahweh olök. ayi ama etsē bunyong ti kätisi nyi, esi bonyonwg ni ala kong ra esi ni ongyur bemäng kong eke esi ni wuwək ni eve Ikpe. ¹²Bo tsu apu ede kuho uga owu edäng kuho uga owu; bo lu unya esi ufu aru edäng kegi uru ni kəve Ikpe, eke ba fa kə kong.¹³Kutu akä nyi bukpong abe ni borab nyi eyi beläm etän aku kurung ni ongyur. ¹⁴Bänggi abe avang yi ozu abi ni Samariya okyong. ' Ayi ikpe andu le embe, Dan, ke, ereng ukeng awu re däng kə Beersheba ele nying, ' ba ku ke esi ba anyin eye kong."

Chapter 9

¹Ama zang Itsi eyir obər ni kəzo, ke olək kyong, Gubən əki ni etəp endi uzum nyi eneng. Gu gyo yi rak barak ti eki anggi nyi ləlang, ke ama obong ami ni kəhun nyi eyi kagyang. Onggi utəng esi olu embe kong utəng embe esi eki akpā kong. ²Ti ayi be esi kyu edəng bekpe, embe kubu anəm ohu bi. Ti ayi bi esi atsu edəng kəkpe, embe ama egbən bi okyu kətən. ³Ayi ba ata ti utang ni, kəzakurmi təng ahəng, embe nyi ama otsu apu bi ohu bi. Ayi bi esi ata obər anəm kəta ni uho uga təng ahəng, embe ama olək kəlang kazak eyi kogu, ke i ka bi, ⁴Ayi be esi edəng kəhəng abə alyi bi uma təng ahəng, bānggi kufà ibi abe alyi bi ere gbən bi obər ibi, təng ahəng, anda bi kəlang kaza eyi kagyang, ke obong bi. Ama ata bi eggi etu ni ukəm ke esi ni edəng kong. ⁵Itsi Yahweh ami uga ayak obu ti kətsi nyi ke ka rak, abe ele kəməng anggi ləlang erəm ombək, ləlang anggi anyin kuyir ereng uho. esi kyu eye ereng uho ni Ijpt. ⁶Esi ami nyi ami ebi ezung anggi akpa Ikpe kukya, ke ekəm kərak anggi kətən aməng.nyi. I di beməng abe kuho uga aba ke I kur yi kyu ti kətsi, Ikpe esi kədən anggi. ⁷Anyi ereng fu bānggi ni Kush obər anəm kong ra. bānggi Izrel-- ayi leng esi Ikpe olək yi- esi ama ami de Izrel olu ti kətsi ni Ijpt kong ra, bānggi Palastin nyi esi kə Kreti , ke bānggi Aram esi kə Kir kong ra. ⁸Zang, eggi Itsi Yahweh ele kəki ni kazak kədəng ni abe obu abi, ke ama egbəm kə ti bata kayang nəng, ama esi otung korup anəm kyong ama ogyo egbəm agya ni Jakob kong lang- ayi leng esi Ikpe hā. ⁹Zang, ama anda kəlang kazak, ke ama eneng agya ni Izrel katang ni kayang ləlang. ereng onggi gi igyu alu ti kebyē, endi esi afa kəkya kekər onwo kyu eri nyi. ¹⁰Bānggi abe obu ozu abi ləlang ni bānggi anəm oku yi kagyang, abe okyong, abe okyong Ibak esi afa di ra ekəm di kong. ¹¹Kutu akə nyi ama ede anyi kekpe ni Debi ake ogyo məng, ke akəm arəb kə. Ama akəm arəb ayi abəb, ke ebi atsu kə ereng itu ayi keyir nyi, ¹²endi bo hu bānggi Edom abe erəng, Eyi bānggi irəm abe edi bi eyi kədən anəm--ayi leng esi Ikpe olək i bu ayi leng. ¹³Zang, itu ra ba-- ayi leng esi Ikpe olək, kekpeng akə abe ro owo buwo aba ayang abe ro bung ala ke abe ra hā ehəm aramu ata ami ro ho itu nyi obər. Eki ahən anda umgba awu anyang, ke indur ləlang amən eyi yi. ¹⁴Ama aba de bānggi anəm Izrel ayak ayi bo hu bi edəng esi irəm aba. Bi aba akəm arəb ahən okyo ibi ayi egbəm ele embe, bo wo ozo etsi amgba beməng anggi. ke bo wo ozo akər alyi ehəm anggi. ¹⁵Ama ede bi oho ti kətsi ibi, ke esi erəb anyin ti kətsi ake ama anda bi eye kong." Yahweh Ikpe inyi olək.

Obadiah

Chapter 1

¹kulam ni Badya, Kuləm ni Badiya. Itsi yawe olək kəki ni idom da wok Uha esi kubu yawe kiəyen-kəki Ikpe etin aba katang ni irimbangi, kyong, "Anyin Kuyir da nyin a-ku eyi mi". ²Zang mo hu nyiesi okir obir i irim-bangi, ba zang ezin mu abeb; ³etu idip ndu ene mu, amu ami ti kəmbe-akin i umi, ti iyak ayi unaluk embe, ke undib kyong eyi otum anyin ameng ata kyu kətin. ⁴Usa tru abak ere fu egung owun kəkpe, ng uta etsi undu kakpa Ikpe kukyi yi ikir, mo hu mu esi embe okyu kətin. yawe lok eneng. ⁵Bezi aba uruza ra utuga be zi ayik embe, be zi itu awe areb bing mbe. abi e to ehem ni etsi bang be si kəhem aki apa ra. ⁶utu owu ba ta esu. utsira iyak katra ngi ile; ⁷ekən ndu etse mu ediding kətok, bangi bukun andu a kaba mu ba gbang obu mu. Abi aly ye mung oto mu kəgbang ra kəkya erung kəzu embe keng. ⁸kutu aki nyi, Yawa aha kyong "me kəm bangi bomin yi abi arung ozu kəki kehin isau. ⁹Bavəm bangi ndu ba yik etu, Tema, eke nya obon bangi kəhen isau ¹⁰Abi ayi obu umba ndu jakob ohusi kəki, esimakade mu ni umn. ¹¹kutu aki uyir kəkik udu, ke ekin ra ku de kezun ndu ekān, irim kayang ekin kəya ngi, atakareng kəki nideru salim. Ureng utun ibi embe ¹²Fe andak den kəki umba ndu kutu ni ibak keng ufe atin orub kəki juda, kutu ni bukəm ibi keng, fe ndib etu kutu butsim ibi ke, ¹³Fe kin ti opu kiya ra kundok ni bangi nim kutu ibak ibi keng f deng kəge butsim fa luk koluk ti kezin ibe keng ¹⁴Fe yir ba yigba atu bi ata da bangi buveb ibi keng fe hu abi kəolu ti butsim anda be key. ¹⁵kəki ere kutu ni Yawe ele onyong ubu ni irim bangi utu awe bubing atsu mu etu. kubu etim, ndu esiatsu mu kəki ¹⁶Utu awu umgba in kehin keveng nim, ba mgbə reneng umin ba ambr emeng be ele kayang keng ¹⁷Eke kehin zayon esi abi eki olungmbe eler ke le kevenr beləm Jakob ekin ele embe ¹⁸kə ha-gya Jakob esi ula, ni Josef esi iduk-ula abi ni isau esi ekəm ahung ihin. be luk bi lilang ongi utin esi ereng ti udong n isau keng, Yawe lokmeng ¹⁹Bangi Negef ba lyi hu kehim isau, bangi ab ana kəvang ba lyi ohu kitsi ni filistin. Bo hu kətisi ni Efrem samarya, ji Benjamin balyi ohu Gilad ²⁰Bangi Isrel abi Umu hung balyi ede kətsi ni kana eyi Zarefat, Jerusalem i umahu edeng ki saparad balyi kətsi ni Negef ²¹Abi agbanlu ti umang be deng kəzayon nehu kəhen isau aki kəhin anā kədeng emb; Indi kəhin nyi esi ni Yawe

Habakkuk

Chapter 1

¹Bolib abi Izr Ikpe, ²Habako hung. Ikpe kera Ɖgbe ahen lang uta wok be ke niem ra. Ama kpok tru mu ham! eke udelum kong.³Ere bu unda ama zang abi yi kozeng ni bangi Bukem eyi ibak elem öbri iten-itu yi kangr olu atsu.
⁴Ere eng izin orung ye ke kavang ele embe eye keng. Kiki ere bubu abi ata butsi kenung kifeding ke tin kavang talu kayang.⁶⁷⁵⁵Zang ahen kayang, zu bi zizing ovru egi esim ama inang. kavang embe ama obu kizu aki ti itu ndu utu awu, usi owok ting esi usu keng.⁶Eke zang ana bangi kehon chaden ni orup otsu abe ele wok ke keng . Be kin olu ti kitsi inyi ohu atim eyi abi embi keng.⁷Be hu bereng, be ring ongyi ti ikpe-ilok ibi keng andu ibi bolib bulok mbe⁸Bukrnyang ibi olu unya obu bosu embie, bukribi obu bumbuku eyr. ⁹Bangi-ibukirnyang ibi esi kugbak embe aba, owen fu bagung re deng enalhi ala ibieng. Baba yr igba, ubin ibi ereng ezeng ti kitsi ira ke bahu bepi reng ubin ira.¹⁰Bazang ezin bedeng agya budung abep aikye, ba gya bugbang ibi ayi abi ohu kayang olu kizung ibi mbe.
¹¹Ufe ozu ezeng, akpa edeng, bubu abi abi bugbang ibi esi bekpe ngi.¹²Amu si ri urung embe keng Ikpe, Ikpe nim ami ni keveng adi si oku keng. Ikpe olu be ni ikpe-ilok yi amu, keguk olu bi kpe kpe ni okem.¹³Egi ndu atin obu indi ya zang abi, eke uzang ozu kozeng eyi egi kimbok kong. Ere sim obu ke uzang bune bangi egi kimbok. Ere obu ke urung tip razang abi babi robong butsi kenung reding obu. ¹⁴Ö kem ongi reng ikya kuyang, ereng ozu ayi resi-itsari ke akya yi kuobr.¹⁵Èku be lilang aba yi kurgya, I gben bangi ti kotin iky, Èku be ken yi kotin ikya ngi ke orub anyang mi, orup arip mi ¹⁶Ere eng etim kotin ngi keki ere kotin ngi anda mi ile ile iding. Ala ngi ehin ni udeng kezun. ¹⁷Ere eng ira lu kotin ngi ketse mbe ra, I sim akya yi egi kembok, ere bong ahen eding mbe ä

Chapter 2

¹ Ama eyr kiluk egi apu nim dik embe era zang. me le ra pu egi zizing eke ma zang aki I ha-ama esiyi utu awu ama anyin ti aken atang² Ikpe siosu ama kyong. "Lem ozu azang nyi zar ti uyak eke kizi uha eyi wu olu unya. ³Ke-ere ozu azang ele abang kige ngi esi wa ku kong. We esi dib egi ekpe ahen ting yr bang, wi wi raba esi we le kira kong. ⁴Zang ami ke katin a agba keng re ndib etu, eki ketsi kenung ile ti orub uting ngi. ⁵Utu awu ufe ozu o-hung okyu reng ami ere mbeng ele arung agya keng. I bu urutu ngi anya kizeng buku ke ire dr keng. Eku eken bangi yi ahen ibi lilang kyong besi bangi nimbe. ⁶Ahenyi bi aba lok uhun ukyeng ni ikyeng keng ko, okyong uwo ni ami re bung bangi lilang huesi bangi eke bi esi ba ngi keng. Kera ekpe ahen ayi amu re dip ti ozu bangi ude igang. ⁷Abe ra ka nyi ayin burembe keng ra Abe re gir nyi even keng ra. ⁸Ayi ugu ohu bangi ngi abe ereng ögu ohu amu ting. Ayi ke ukur beyeng bangyi itsari, igang mbe ti kiehen eyi bangi ngi⁹ Awo ndu ongi ami amen agya ngi yi keki kilu kebi indi ekum kibir ngi kotsi agban olu angi obu ni abi babi. ¹⁰Uvr kiyeng anda keha agya ndu meng, ayi u-bong bangi abi ele mu kiky. ¹¹To okyo kitsi okpok kitsi ezeng ni k&tim esi osu. ¹²Kuhang ele kiky ni ongi ami mbi kehen yi beyeng si hu ki alu yi abi, ¹³I nig esi kubu ni Ikpe uga aba keng ke bangi etsim alu ula eyi ahen obong etu bunda mbe. ¹⁴Eneng kitsi amen yi bamin ni buzur Ikpe, ereng bemeng Kuho uga¹⁵ Uwo ni ami hu ongi ukye ngi igang umgba umgbang ti orub otsu ndu obu mi I mgba ezin da eke inji uzang kibeng ngi. ¹⁶Ebin omen yi buzur keng, esi kiyen. Idang esi kapu ndu ye, mgba ye. eke utok kipu ni asikpa ndu nyi ketuk-orub uma ni kubu etung Ikpe raba obu kiky ndu. Keyeng ekib ezing buzur ndu. ¹⁷Evin ami obu kilibano ekepezing mu eigi bereng ni ibi-ulim ohu mu. Keki ere ukur beyeng bangi itsari, siyi avä ti kitsi yi ahen ayi ele ata mu ki feding. ¹⁸Ere aki ufa ti otsi awu ukpa alu, esi kekpa ozu akpa kikpa ozu akpa ke! Ra bangi abe ro lok ama anan, buze ozu ni kazim, k&ki ere ongi ami ak&m ki ita utang ngi embe. ¹⁹Ahang ele nyi k&ki anyi abi aha otsi kyong anyin kuyir, ra aha kiky kyong anyin bu ozu, ze ozu, zang ba kyang ki eyi okyo bata eyi okyo idarga eke k&huk akyating embe. ²⁰Eke Yawe le ket&m ni kevang ngi! Itsari rung bitib bitib.

Chapter 3

¹Beke bata ni izir Habako: ²Ikpe ama wok uha ndu ke bereng ohu ama. Ikpe si bu etem ndung eye ti kige idi; ti igyi ayi eleng tok yilu; mangrung yi egi kembok. Ti orub uma ndu. ³Ikpe si ki Tema aba, ke ami ni Keveng I se kiki kehen Paran ba. Kukeng ekip ezing yi Buzur engi, kitin amen yi urak ngi. ⁴Yi bara reng ni ula awu irah obung etim si obu ngi obu; ke embe ita bugbang ngi. ⁵Bukyong bobi olu obr ngi ke butsim olu ezung ngi aba ⁶I yir meng kayang I neng ahen bangi. Eyi eki ahen ayi ele umen, arak barak, betik abe ele kpe-kpeng ekep eri. Ukpā ngi ele umen. ⁷Ama zang bukpe ni Cushan ele ti butsim esi yi etip bukpe ni Midian eneng. ⁸Okyong Ikpe atsu orub yi iho ā orub uma ndu oku keki eho ra obeb orub yi bemeng бага, kekpeng aki otsu kekrnyang ndu ur ki krubung ni uma olhy nda rā. ⁹Unewo kuta olu kayang ude obi atok kuta ndu! Uhu kayang aha yi iho. ¹⁰Eke ahen azang mu eneng ye kiken tip-tip it ibak. Bemeng okur ayang bi keki kizeg ata beke ede kēki anyen kuyir. ¹¹Uru eyi uva eyir dik ti api ibi, kekpang aki uta obi ndu ezeng, ti uta ni utip awu u gbang. ¹²U si zeng ti kayang yi orub-obeb ti orub uma andu ufe irim bangi ¹³U lu indi o gben olu bangi ndu, Ogbenlu ni bangi abi amu tseng. ¹⁴O tip udeng uma ngi utip kēki yi utip ngi bulolk, utu awu baba reng kuben atip arak ding; kogbuk erefu ami alyi ongi kekān iyak katā. ¹⁵U tip uho uga aba i bokrgang ndu, bung bemeng бага alu ukengAma wok ke etu nim eneng kotung undu nim arakdidk. Ikip etu nim oduk me rakakak ayi me le rung tip rabang utu ibak ayi raba obu ni abi evr ding. ¹⁷Kēkpeng aki itung kidak afa-eting meng keng; esim bekyeng eyi otsi-bunyi olu bangi keng ke kitsi ehen ala meng keng ayi ereng aka anyin ti kiku ibi ke ereng esim akiating kepi ile ibing ineng aki amu bu. ¹⁸Tingahen ama atin orub Yawe. Urub arib ama kēki ni Ikpe ami agbenlu amang. ¹⁹Itsi Yawe isi kazak nim. I nda ezun anim eyir. I ndam edeng kobr ti kēpi kēkyo nim. Obu ongi obr ni obong ti kēvm igyak.

Zephaniah

Chapter 1

¹Eleng si kēlang Ikpe akē aba obu ni zafaniya idung ni Koshi idung ni Gedalia idung ni Amariya idung ni Hezekiya, itu ni Josiya idung ni Amon, udeng ni Juda. ²Eleng esi Ikpe raha kyong "Ama emgbe lilang ozu ayi ele ti bata kayang ning. ³Ama kām bangyi eyi ibi, Ama kām banun eyi ikya kuyang, eyi abi ni erep ebi lilang. Ama Ikpe hā kyong, ama ohu ongyi aha eyi ele kayang. ⁴Kubu orup uma nim aba kiki ni banggi Juda eyi lilang ile ile ni banggi Jerusalem. Ama ohu bi aha anyin ti bahā eyi ile ile ni bazabana katang ibi, ⁵Banggi abi re ki izir ti kēhak agya ibi rekip itsari arak bekpe, eyi abi ra vang kuvang obār Ikpe ke eyi abi ravang kuvang eyi udeng ibi. ⁶Ama ekim abe ezim kēho ata otung indi eben ami Ikpe, eyi abe otung indi ebeb utu awu ama aku bi esi." ⁷Omu le umber obār ni Itsi Yawe! Kiki ere itu ni Yawe ele onyong meng; Ikpe akim oho obong alu abang ekin anggi. ⁸Kutu aki ni oho obong ni Yawe aba meng, ama anda belim bedeng butsim, ayi eyi eyi ami esi apa batār ni ekin. ⁹Kutu aki nyi ama etsim belim herebyowuayang, abi amen agya bangi ebār ebi eyi alang ata. ¹⁰Ere ening ama Ikpe hā kyong da zang kutu aki nyi. Ikpok ayi ni ununug esi kēya ni ikya aba, ikpok ayi ni upa esi kubu bovuk kehen, eyi kedur ikpok iga esi kēki kehen aba. ¹¹Ikpok esi kubu banggi kopi betsi aba, akē bangyi betsi lilang afa ibak, lilang banggi abe akim anang bekim. ¹²Aba ti kige akē nyi meng Ama ozo azang banggi Jerusalem eyi ilam ke ama etsim banggi abe de erip alu ni ozu amgba, Yawe esi ibu kizu keki kiding ra kebi kong. ¹³Kāven abi arak abeb, ke engbāze eyi ahak agya ebi! Be mbyi agya ebi kē be le embe aroung kong, bo wo ozo ke bafa agban kong. ¹⁴Kutu kiga ni Yawe randuk onyong meng, lu unya ba bukār! Kutu kēdār ni Yawe esi kutu uma oku eyi ikpok enung! ¹⁵kutu akē nyi esi kutu orup uma, kutu butsim eyi ibak, ayi ufe aba zu anyin ozu lilang, kutu akē nyi ekep kivib kotin ekep kivib angār angār. ¹⁶Esi kutu aki ba zuk ozun ke bata beke kēki ni kehen eyi uma oku okyong. ¹⁷Ama nda banggi butsim, be ereng bupu-egyī kēki ayi bobu abi yi Yawe. Beyeng ibi avār itsari ereng kuvuk, ki kemeng etu ibi ele ereng kokyik. ¹⁸Ke siliva ra gol ibi nyi agben olu bi kuta bi butsim Yawe kong. Kutu orup uma nggi ula oluk egbim kayang lilang kē ibu ozu ayi evār egyi ti kayang nyi."

Chapter 2

¹Nyi zi kin botu, anyi abi akyatin yi keyeng ni irim nying. ²Kige akə izin nyi atim etim meng kyong itu nyi kpā zen reng elizir, kepə akə orup otsu ni Yawe esi aba, orup uma angyi aba ubu andu. ³Tsa pu Yawe, lilang anyi banggi abe ohu nyi ke nyana kəki itsari eyi izin angyi nyi pu kenung. Eyi kəki kəhu, erening anyi afa ukepzeng ti kutu ni orup otsu ni Yawe. ⁴Be mgbize eyi Gaza ke be si irim ata Ashakelon anda agya rak barak. ⁵Kuhāng ele kikiyi ni bangyi abi le undu uho uga, bangi erim ni Kerethite! Yawe ro lok beb nyi, Kanaan, kitsi ni Filisti. Ama kim nyi lilang onggi omi esi ereng kong. ⁶Ening undu uho uga esi ongyi ami rata ereng ke ita batā. ⁷Kəkyā nyi esi ni bangyi Juda abi ereng endi ba na agya abi embe, ekə baku ereng abi utsu ra lyi embe. Uru ukpa bangyi abi ere tsa agya ni Ashkelon, ening Yawe Ikpe ibi I kahubi embe ke I de avem abi anda bi. ⁸Ama wok utu awu banggi Moab ayi Amnon olok abeb mu ening kəzu esi ni ba nim be de agba kəta. ⁹Ere ening, ayi unyang anim ofu Yawe ongyi agya, ra hā tok di kyong Ikpe ni bangyi Ammon ere Gomorra abi bangyi Isra eyi Moab aba ereng Sodom, ke banggi Ammon ere Gommorra; abi bangyi ele embe eye kong umenkigy. Ke kiku buma ekə angyi kimbok ni banggi babi onwun olu bi, kə irim banggi anim aba yeng bi. ¹⁰Ening obu yi banggi Moab ayi Ammon kiki ni etu endip ibi, ening ayi bobu abi akəki gban eye banggi agya ni Yawe. ¹¹Ening Yawe aba bu ozu ayi ohu bereng eyi be, I kim bekpe be ti kayang ning lilang. Banggi lilang akeb itsari anda mi, omi I si iyak ayi ile embe aba, omi I si undu uho ni irim lilang. ¹²Anyi bangyi Cushat kagyang atib nyi, ¹³eke kubu ni Ikpe ohu nyi ke akim bangyi Assiriya abe ele kəgyi uru, akə indi bangyi Nineve aba esi bangi abe egbāze ayi bi ni ele el ibi, ere abe ele kitsi kehem ereng iyak etsi akyating kətsi ele kehem mbe. ¹⁴Ening ereng ayi da ta ana itsari embe, ibi ni irim lilang kunyehe ayi kikyek atsu atip i emen atim ere sukubong bataga. ¹⁵Ening esi kehun akə kidin akə de le embe bereng akyating kə I hā korip angyi kyong, "Ama ongyi omi kyating eyi." Utu awu aba le ti iyak ayi arib mi indi I na embe. Lilang ongyi ami eze ng embe Ra nda mi bunda.

Chapter 3

¹Kuhāng ele kēki kehin aki robu abi! Kē esi obu obuelib. ²Kē esi kehun akē otun ohu kilang Ikpe, bosu okem obu ni Yawe kong. I esi osu ayi Yawe kong kē I bu ozu ayi arib Ikpe kong. ³Belim bedeng angyi re si rokyu rohung reng bugbatin katang engyi. Bolok ikpe esi bumbuku abe esi ozu apa kemər avār ozur ting kong. ⁴Bangyi izir abe esi abe barang apa ke bara hā kavang kong. benden agya abe otok kyong abe arung ozu ayi esi ni keveng akē bo robu ozu ayi esi zizing kong. Yawe esi kenung katā abe. I robu kuda ting kong. Kizir eyi kizir I relok ikpe engyi! Era atā kong, I bu emen kong I ki yen kong. ⁶Ama iyak ele i irim bangyi. Ama kem mbe keng ibi, akē ongyi omi fu kpā bi kong. Be kem kehun abi akē ongyi omi fu le embe kong. ⁷Ama hā kyong; kavang ukyi ama usi osu eyi okem enim esi ukyi esi ongyi andu apa kēki ni amang ayi ama mang mo bu eyi mu kong. Ekē bara lu arup utu awu kizir kutu ba kim arib lilang amen ibi ayi bo robu. ⁸Erening le bang ama ining esi Yawe olok ede ding ti kige ama anyin. Ti amang ayi anim, ama ri mang kyong maku eken irim ibon ti kikyong kideng aki ama esi kem ko undu ni bangyi meng, lang butuk eze kedin aki ama tok kem kayang. ⁹Kēkpe akē ama esi kem ko undu ni bangyi meng, lang butuk eze kedin ni Yawe butuk arak mi abak yi abak. ¹⁰Akē obu lilang nyi ni oho ni Kosh urak anim ayi ma tip arak bangyi ade bunda aba obər anim. ¹¹Kutu akē nying esi uhu kiyeng kēki ni ozu abi ayi ure bu atu ama kong, tok ri kige akē nyi ama onwu lu abe ni etu edip, utu ni bangyi Ibru abe ambe, ede aba ti kekpang akē ubang. Erening, babe efe ele amang ni baba ni Greek abe ambe ezim aba indang, ayi utu awu ozu ezim aba api. Indang eleng amang api eleng, zi aning kutu kyong ama le ereng ongyi ezek kēki ere esi ule ele ni kēki kigbang ti kikyong keven anim kong. ¹²Eke ama ele katan ndu kiti anim eyi bangyi akēn ake ba fa iyak kēki kita etu Yawe. ¹³Izra abe ereng nyi esi bobu emeng ra be ta ahā kazim eye kong eye eve ni kazim esi olu undu abe eye kong; ening ba lyi ana itsari, ke ongyi esi ita be bereng kong. ¹⁴Sukubong ta kilang anyi atu ni Zayon! ki Izra nyi tin orup deng yi orup anyi lilang, anyi atu ni Jerusalem. ¹⁵Yawe de nying butsim andu meng; I zim erip ni bangyi kufa andu meng! Yawe esi udeng ni bangyi Izra katan inyi. Omu esi uki bereng ni abi eye kong! ¹⁶Kutu akē nyi ba ha Jerusalem kyong, fu ki bereng kong. ¹⁷Yawe Ikpe andu le katan ndu, emi ami bulilang egben olu mu. I bu kukip aim orup kiki ishong mu; etin orup ita kilang orup kiki andu. ¹⁸Ama aku eken abe ni orup abeb, abe eding arung ti kukip ala lyi kong, ening esi uki kəyeng abe arung eye kong. ¹⁹Ereng la ama atok be ula ti kige aki nyi ama onwu olu bata nyi aku eken kilun kitin ama ede urak anda be, ama uhu kiyeng be ezim esi orung lilang ni kayang. ²⁰Ti kekpen akē nyi ama ako mu esi; ti kekpeng ama aku nyi eken. Kiluk kiting. Ama anda mu akē bangyi arak mu ti kayang ake leng lilang ayi ama esi de kitsi esi itsi esi irim anda mu abonegyi andu," Ining esi Yawe olok.

Matthew

Chapter 1

¹Kevep ni udong ni Yesu Kristi idung ni Debi idung ni Abraham. ²Abraham abba ni Azik, Azik abba ni Jakob, Jakob abba ni Juda eyi bamba ngyi. ³Juda abba ni Perez eyi Zera, ayi ibi Tama, Perez abba ni Hezron. Hezron abba ni Ram. ⁴Ram abba ni Aminadab, Aminadab abba ni Nashon, Nashon abba ni Salmon. ⁵Salmon abba ni Boazi, ayi ngyi Rehab, Boazi abba ni Obed, ayi ngyi Ruti, Obed abba ni Jesse. ⁶Jesse abba ni uding Debi, Uding Debi abba ni Solomon, ami ayi ngyi esi ugu Uriya. ⁷Solomon abba ni Rehobom, Rehobom abba ni Abija, Abija abba ni Asa. ⁸Asa abba ni Jehoshefat, Jehoshefat abba ni Joram, Joram amba Ozaya. ⁹Ozaya esi abba ni Jotam, Jotam abba ni Ahaz, Ahaz abba ni Hezikaya. ¹⁰Hezikaya amba Manasse, Manasse abba ni Amon, Amon abba ni Josiya. ¹¹Josiya abba uga ni Jekonaya eyi bamba ngyi ti kige aki bohu bi eding ki Babilon. ¹²Irim ayi bohu bi eding ki Babilon, Jekonaya abba ni Sheltiyel, Sheltiyel abba uga ni Zerubabel, ¹³Zerubabel abba ni Abiyu, Abiyu abba ni Eliyakyim, Eliyakyim abba ni Azor. ¹⁴Azor abba ni Zadok, Zadok abba ni Akyim, Akyim abba ni Eliyu. ¹⁵Eliyu esi abba ni Eliyaza, Eliyaza abba ni Matan, Matan abba ni Jakob. ¹⁶Jakob abba ni Josef ima ni Meri ami amba Yesu, ami bezi Kristi. ¹⁷Lilang ni udong awu esi obu ni Abraham aba obu Debi esi idong kur eyi enzi ayi esi obu ni Debi eding kige aki bohu bi eding ki Babilon esi idong kur eyi enzi, esi ti kige aki bohu bi eding ki Babilon aba obu ni Kristi esi idong kur eyi enzi. ¹⁸Kimba Yesu Kristi ere ening. Ayi ngyi, Meri esi akeb kikyak ni Josef, eke ayi ba aku botu meng kong, Meri egir angyi eyi kembr ni Kudin Kotin. ¹⁹Ima ngyi Josef, ongyi kenung, isu kyong izir mi kiyeng egyi bangyi kong, ening, I mang korup ngyi kata mbe eke imyeng mi. ²⁰Kige aki imang ozu ayi eleng, ulim etim ni Itsi aba ha mi kele kyong "Josef idung ni Debi, fe kyi bereng ayi oku Meri ugu ndu kong, kikyere ere kembr aki iyi esi Kudin Kotin anda mi. ²¹I mba idung unyalim, otu kidin ngyi Yesu eke egben bangyi ngyi ti ozu aby i ibi." ²²Lilang ozu ayi eleng obu ening eke undu umen ni Itsi otok olu utin ni ongyi izir ayi ilok kyong, ²³"Nya zang, idung elige kikpong iyi kembr imba idung unyalim, ba tu kidin ngyi Immanuwe"—Kikyeng ngyi "Ikpe le yi di". ²⁴Josef even

bula ngyi i bu utu awu ulim etim ni Itsi aha mi ke eku mi. ²⁵Eke iyi mi eken meng kong, ening i ba mba idung unyalim. Ke etu kidin ngyi Yesu.

Chapter 2

¹Irim ayi bamba Yesu ki Betilehim ni Judiya itu ni uding Hero, bangyi bomin esi kegyi uru aba i Jerusalem kyong,
²"Uding ni boJu ami bamba ele ere. Da zang kekir ngyi kegyi uru ke da ba eke da rak mi." ³Kekpeng aki uding Hero wok ening, orup abeb mi, eyi bangyi Jerusalem lilang.⁴Hero ezi eken beding agya lilang eyi bulim ozu ni bangyi lilang, ke i beb bi kyong, "Kristi ami bamba nyi ele ere" ⁵Ba ha mi kyong, "ki Betilehim ni Judiya, eleng si ozu ayi bangyi izir elim, ⁶Eke amu, Betilehim, Kitsi ni Judiya, esi kekr katang ni bangyi obr ni Judiya kong, keku obr ami aba ekpe bangyi nim Isrel esi obu ndu aba." ⁷Ke Hero ezi bangyi bomin nyi ke i beb bi kata mbe kikiyi ni kige aki kekir nyi otok. ⁸Itse bi eding ki Betilehim, kyong, "Nyi ding ni vak zang idung upyi nyi. Ayi nye si azang mi meng, nyi ba ha ama eke Ama ting aba arak mi." ⁹Irim ayi bo wok uding, ba pu ukeng ibi eding, ke kekir aki ba zang kegyi uru eding kobr ibi ening ka ba eyir kukyi kiluk aki idung ele mbe. ¹⁰ Kekpeng aki ba zang kekir, bedeng eyi orup otin aga mbe. ¹¹Be kyin eding ketim embe ba zang idung eyi ayi ngyi Meri. Be keb eri arak mi. Ba vung ada ibi ke banda mi binda ni kikyo kuzin kegbying, kemgbyi eyi buhung. ¹²Ikpe amwen bi kele kyong bi fu esi irim eding kobu ni Hero eye kong, ening ba rak ezeng ukeng upyi eding kehin ibi. ¹³Irim ayi ba nyin meng, ulim etim ni Itsi atsu otok Josef kele kyong, "Dip anyin de idung yi ayi ngyi, eke kyi ding ki-Jyip. Le embe ening ama si aha mu lang, kikiyi ere Hero ra pu idung nyi eke i bong." ¹⁴Utuga ngyi Josef edip anyin ede idung eyi ayi ngyi anyin eding ki-Jyip. ¹⁵I-le embe ening Hero men oku. Eleng okyu ti kilang aki Itsi olok utin ni ongyi izir, "Ama zi anyin idung nim ki Jyip." ¹⁶Ke Hero, kekpeng aki i zang kyong bangyi bomin obu mi andr, orup atsu mi. Itse bangyi no bong belim ni Betilehim abe obu igyi ipa aku aba irim lilang ni kitsi aki ngyi, emyeng ti kige kahung aki bangyi bomin aha mi. ¹⁷Ke okyu ti kilang ni Jeremiya ongyi izir aki ilok, ¹⁸"Owok kilang ki Rama, ikpok ombok erim, Rachel okpok kikiyi belim ngyi, itung ikib ihu kikiyi ere bakyating meng." ¹⁹Kekpeng aki Hero ku, zang, ulim etim ni Itsi otok Josef kele ki Jyip kyong, ²⁰"Dip anyin de idung yi ayi ngyi eke ding kitsi ni Isrel, kikiyi ere abe ra ngang bobong idung nyi bo ku meng." ²¹Josef anyin, ede idung eyi ayi ngyi aba ti kitsi Isrel. ²²Eke kekpeng aki i wok kyong Atsilus ana kiding ki Judiya eyeng kikiyi ni abba ngyi Hero, ikyi bereng ayi iding embe. Irim ayi Ikpe ohu mi kazir kele, enyin apa kitsi ni Galili ²³eding ne le kehin ni Nazaret. Eleng okyu ti kilang aki bangyi izir olok, okyong be zi mi Nazaren.

Chapter 3

¹Itu ayi ngyi Jon ni batisima aba nda uha uding kulim uga ni Judiya kyong, ²"Nyi yeng ti aby, agya kiding kukyi ele onyong meng." ³Eleng esi ongyi ami Azaya ongyi izir olok ozu kikiy ngyi, kyong, "Kilang ongyi omi re zi kulim uga, 'Akem ukeng alu bang Itsi, kem bekeng ngyi ba gbaa.'" ⁴Indang Jon apa otr kukpa kizakurmi ke i ruk kukpa utin. Ala ngyi emin eyi bangyur. ⁵Ke Jerusalem, lilang Judiya, eyi bangyi abe lilang ata kitsi ni uho Judan kivirding olu na fa mi. ⁶I bu bi batisma kuho Judan, ayi be ro su atsu aby ibi. ⁷Eke kekpeng aki ba zang ba Farasis eyi Sadusis baga mbe aba obu batisma, i ha bi kyong, "Anyi belim bugu ura, ongyi ami ohu nyi kazir kyong nyi kyi orup uma awu ra ba esi eyi. ⁸Nyi hem ehem ayi otok kyong nye yeng. ⁹Nyi fu mang kyong nyo lok katang inyi kyong, 'De le yi Abraham abba idi.' Ayi ama ha nyi kyong Ikpe obu arung ohu okyo esi belim ni Abraham. ¹⁰Kiso ele meng kitin etsi. Ening otsi awu akya ehem ehem eding ting aka wu ata eri ede ata kyu kula. ¹¹Ama bu nyi batisma eyi bemeng ni uyeng. Eke ami ra ba irim nim obu ama, ke ama hun utu awu ama aku ezun akpaba ngyi kong. I ba obu nyi batisma eyi Kuden Kotin eyi ula. ¹²I he kebyi ngyi obu eke ife anyin elizir aku eken igyu ngyi alu ketim alu ngyi. Eke i luk elizir ngyi eyi ula awu ere lim ting kong." ¹³Ke Yesu esi ki Galili aba uho Judan eke Jon obu mi batisma. ¹⁴Eke Jon ro tung mi kyong, "Ama ra pu amu obu ama batisma eke Amu aba obu nim raa" ¹⁵Yesu olok eyi mi kyong, "Bu yi indang, arib eke do bu kenung lilang." Ke Jon obu mi. ¹⁶Irim ayi ibu mi batisma, kekpeng aki nyi mbe Yesu olu esi ti bemeng aba, ke azang, kukyi avung otok mi. I zang kuden Ikpe okyu aba kitin ereng itoho etip mi etu. ¹⁷Azang, kilang olu esi kukyi okyu kyong, "Eleng esi Idung orup nim. Ami ama rib orup eyi mi."

Chapter 4

¹Ke Kuden aku Yesu ekyin eding kulim uga eke kuden kebyi ambak azang mi.² Kige aki ikyi undu itu akim apa uruga eyi utuga, bunyong ohu mi.³ Kimbak zang aba ha mi kyong, "Amu esi Idung Ikpe, hu okyo ayi eleng si kimbuk." ⁴Eke Yesu si su mi kyong, "Elim alu kyong, 'Ongyi ele kikiyi ni ala mbe kong, ke esi ti kive aki olu undu lkpe.'" ⁵Ke kuden kebyi aku mi ekyin eding korup kehen keveng kiga ede mi atsu ohung kikiyi kirak ketim ni lkpe, ⁶ke i ha mi kyong, "Amu esi Idung lkpe, si ameng nwo kyu kitin, ayi belim alu kyong, 'I ha belim etim ngyi aduk mu' 'indi Bo hu mu ehe kukyi' eke kozun ndu esi akem ti kikiyo kong." ⁷Yesu aha mi, "Eye elim alu kyong, Amu fu mbak azang ltsi ndu lkpe kong." ⁸ Eye kuden kebyi aku mi ohung eding kikiyi kehen kukyi tok mi agya kiding kayang lilang eyi borib ngyi." ⁹I ha mi kyong, "Ozu ayi eleng lilang Ama anda mu ayi amu esi ekeb itsari arak ama." ¹⁰Ke Yesu aha mi kyong, "Nyin ama ameng, Shintan! Ayi elim alu kyong amu rak ltsi lkpe ndu, ben ami mbe." ¹¹Ke kuden kebyi nyi esi mi apa, ke belim etim lkpe aba ken arak mi.¹² Indang ayi Yesu wok kyong bo hu Jon akem meng, enyin eding ki Galili. ¹³Isi Nazaret apa ding ne le ki Kapanaum, aki onyong uho ni Galili kitsi ni bangyi Zebulun eyi Naptali.¹⁴Ozu ayi eleng obu eke okyu ezun ni kive aki Azaya ongyi izir ha, ¹⁵"Kitsi ni Zebulun eyi kitsi ni Naptali aku eding kuho uga, olugbang ki Jodan, Galili esi ni bangyi irim," ¹⁶Bangyi abe ele ti kivib kiga, azang uta uga, eyi abe ele ti kiku eyi uhang buku, etu ibi ba zang bata ratsu aba." ¹⁷Akem kige aki nyi Yesu ra ha uha kyong, "Nyi yeng, kikiyi ere agya kiding lkpe aba onyong meng." ¹⁸Ayi ire si undu Uho ni Galili, i zang bamba botu ba pa, Samon ami be zi mi Pita, eyi Andur umba ngyi, ra ta kotin uho uga, kikiyi ere be si bangyi ikya ihu. ¹⁹Yesu aha bi kyong, "Nyi ba ben ama, eke ama ohu nyi esi bangyi abe ere ohu bangyi." ²⁰Kekpeng aki nyi mbe be si atin ibi apa aba eben mi. ²¹Ayi Yesu re si eding kobr i zang bamba ba pa, James idung ni Zebedi, eyi Jon umba ngyi. Be le ti kuya eyi abba ibi Zebedi bi ra kem atin ibi. Izi bi, ²²kekpeng aki nyi mbe be si kuya ibi apa eyi abba ibi ke be ben mi. ²³Yesu otsu evr Galili, i re ze bi ozu bukpe lkpe, i ra ha bi uha uding ni agya kiding, i ro nyong bukyong itu kekyi kekyi etu bangyi. ²⁴Uha ngyi esi evr Siriya lilang, ke bangyi aku bangyi abe okyong bukyong itu kekyi kekyi, bangyi abe le yi eden aby, eyi abe aku kikirke eyi abe etu oku ahem. Yesu nyong bi. ²⁵Ubyin bangyi бага embe esi ki Galil eben mi, Dekapoli, Jerusalem eyi Judiya, eyi abe ki rim Jodan.

Chapter 5

¹Kekpeng aki Yesu azang ubyin bangyi, i hung eding kikiy kehen. Kekpeng aki i kyu ele itsari, belim etim ngiy aba fa mi. ²Evung undu ngiy eze bi, kyong, ³"Eding esi ni abe ele keken ti kuden, agya kiding kukye esi ibi. ⁴Eding esi ni bangyi abe erim ombok, kikiy ere bo hu bi ikib. ⁵Eding esi abe ni irung kikiy ere ba lyi kayang. ⁶Eding esi abe bunyong eyi ongyur ni kenung ohu bi, kikiy ere be dr. ⁷Eding esi abe azang egyi kimbok, kikiy ere ba fa egyi kimbok. ⁸Eding esi abe akyating yi abyikorup ibi, kikiy ere ba zang Ikpe. ⁹Eding esi abe apu bukun, kikiy ere be zi bi belim Ikpe. ¹⁰Eding esi bangyi abe betsim bi kikiy kenung, kikiy ere agya kiding kukyi esi ibi. ¹¹Eding esi inyi ayi bangyi atu nyi, etsim nyi olok abyikorup itu kekikiy kekikiy kazim mbe kikiy kikiy inyi kiden nim. ¹²Nyi deng, atin orup, ayi kubu kamang inyi kikiy mbe ele kukyi. Esi utu awu eleng ayi betsim bangyi izir abe ele kayang akpa meng. ¹³Anyi esi bumwa ni kayang. Eke bumwa esi eyim bunyang ngiy, aheng eke banyang eye. Esi ba rib ni kizu eye kong ering ayi be de bi okur alu bangyi etip aba embe. ¹⁴Anyi esi bata ni kayang. Kehen aki ele kikiy kehen esi ata angyi kong. ¹⁵Ra bangyi obuk ula ilam ekeb ti kire kong, ke alu ti kip ula eke atin bata evr agya bangyi lilang. ¹⁶Nda bata inyi atin obr bangyi lilang eke bazang etim iding inyi ayi nyo bu eke ba rak Abba inyi ami ele kukyi. ¹⁷Nyi fu mang kyong ama ba eke ama egben izin ra bangyi izir kong. Ama ba kyong ama abeb yi kong, eke ama ohun yi. ¹⁸Kavang mbe ama ha nyi kyong ening kukyi eyi kitin akpa eding ke kibur ra ugbir uting ti izin esi onwo kyu itsari kong, esi keng ozu lilang obu ezun ngiy. ¹⁹Erening ongyi ami ohu izin eyir okyu ti kikak keki sang eze bangyi indi bo bu ening, be zi bi abe ni kihun kagya kukyi. Eke ongyi ami esi ohu yi alu eze yi, be zi mi ongyi ukyo kagya kiding kukyi. ²⁰Kikiy ere ama ha nyi kyong kenung inyi akya obu kenung ni bulim ozu eyi Bafarasi ting, esi nya fa ukeng ekyin kagya kiding kukyi kong. ²¹Nyo wok ayi bolok keyir kyong, 'Fu bong ongyi kong,' eke, ongyi ami esi obong ongyi i le ti butsim ikpe ilok. ²²Eke ama ha nyi kyong ongyi ami esi atsu orup eyi umba ngiy ile ti butsim ni ikpe ilok; ke ongyi ami esi olok eyi umba ngiy kyong, 'Amu kebuk mbe! ifa butsim kopyi ikpe; ke ongyi ami aha kyong, Amu kitim!' ifa butsim ka agya ula. ²³Erening ayi u ding eke unda bunda ndu kizo Ikpe ke umang rung kyong umba ndu abeb orup eyi mu, ²⁴si bunda ndu alu obr kizo Ikpe embe, eke ding ozu ndu. tabr ni lok utin yi umba ndu lang, eke ba anda bunda ndu. ²⁵Su yi ongyi ami u da mi ozu bukr kekpeng aki nyi re ding kopyi-ikpe, akyating ongyi ikpe ndu ede mu anda kilok-ikpe, kilok-ikpe ede mu anda ongyi obr ni akpa, eke be de mu ata ketim apa. ²⁶Kavang ama ha mu, esi ulu kong, uho ekpe anang ayi iben mu. ²⁷Nyo wok ayi ba ha kyong, 'Fu apu ogu ongyi kong'. ²⁸Eke ama ha nyi kyong ongyi ami azang akeb egyi kulak iyi mi atsa meng korup ngiy. ²⁹Ayi kigiyi etung ndu anda mu aku, nwo ki ta kita. Arib ayi kikak etu ndu mbe azik, obu ayi amu lilang onwo kyu kitsa ula. ³⁰Ayi kubu etung ndu anda mu aku, ka ki anyin etu ndu ta kita. Arib ayi kikak etu ndu mbe azik, obu ayi amu lilang onwo kyu kitsa ula. ³¹Ezim aha eye kyong, ongyi ami atr ogu ngiy anyin, i nda mi kevib ni urak. ³²Eke ama ha nyi lilang kyong ongyi ami atr ogu ngiy, akya esi kikiy baza ba na ting, I hu mi esi akeb baza ba na. Ongyi ami aku akeb ami batr anyin i na baza. ³³Eye, nyo wok ba ha tok bangyi embe kyong, 'Fu atip ozu kazim kong, eke de katip ndu nda Itsi.' ³⁴Eke ama ra ha nyi kyong, lilang fu atip ozu kong, ra kukyi kong, kikiy ere esi kikiy kiding Ikpe; ³⁵ra kitin kong, kikiy ere esi kiluk ezun itip ngiy; ra Jerusalem kong, kikiy ere esi kehen kikiy ni Uding uga. ³⁶Ra fu atip kikiy ndu kong, kikiy ere esi u hu uhe uzin uting esi otin ra ubr arung kong. ³⁷Eke 'Uusu ndu kpr Uusu, 'Tye ndu, kpr iye.' "Kizu keki obu utu awu eleng esi kobu ni ongyi obyikorup aba. ³⁸Nyo wok ba ha kyong, 'Kigiyi esi ri kigiyi, kidin esi ri kidin.' ³⁹Eke ama ha nyi kyong, fu tung ongyi obyikorup kong. Ke ongyi ami esi ogu mu kohur etung, hu zim kohur evr alu mi ting. ⁴⁰Ongyi omi esi apu kyong iyi mu eding kopyi ikpe ke ihu mu igar ndu, pa mi ihu awu okr ting. ⁴¹Ongyi ami egben mu eding kige kiting, amu tur mi ding ege apa. ⁴²Nda ami onung mu, fu ezim irim ata ami angang i nung mu kong. ⁴³Nyo wok ba ha kyong, 'Esi keng u shong (o rib orup yi) ongyi ukye ndu eke fa ongyi kufa ndu.' ⁴⁴Eke ama ha nyi kyong shong (arib orup yi) bangyi kufa ndu eke bu aduwa nda bangyi abe ra nda mu butsim, ⁴⁵eke nye si belim ni Abba ami le kukyi. Kikiy ere i nda uru ngiy atsu kikiy ni abe beding eyi abe babyi, i te-ebyi kikiy ni abe beding eyi abe babyi. ⁴⁶Ayi amu oshong (arib orup eyi) ohun eyi abe (arib orup eyi) mu mbe, kubu kamang ndu esi ere. Abe ro hu kiken kehen obu re ning kong. ⁴⁷Ayi u si akyip ohun bamba ndu mbe, ere aki amu obu obu bangyi abe ering. Bangyi irim obu rening kong. ⁴⁸Erening, esi keng u le zizar reng fu Abba ndu ami kukyi ele zizar.

Chapter 6

¹Zang zizeng fu bu etim kenung ndu egyi bangyi eke bazang kong, akyating esi u fa kubu kamang ndu kobu Abba kukyi kong. ²Erening, ayi u nda bunda fu azuk kidin indr ereng bangyi butak-ba bu kekpe Ikpe eyi bekeng baga, eke bangyi arak bi kong. Kavang mbe ama ha nyi, bo hu kubu etim ibi kayang meng. ³Eke ayi u nda bunda fu nda kubu evr ndu arung kizu aki kubu etung obu kong, ⁴eke nda bunda ndu ele kata. Eke Abba ndu ami azang kata i nda mu kubu kamang ndu. ⁵Kekpeng aki ubu aduwa, fu bu utu awu butak-ba obu kong, ayi be ro shong (arib orib) be yir bukpe Ikpe eyi indu bekeng, eke bangyi azang. Kavang mbe ama ha nyi, bo hu kubu kamang ibi meng. ⁶Eke anyi, kekpeng aki nyo bu aduwa, kyin ketim ndu kemeng huk kisapu, eke bu aduwa yi Abba ndu ami ele kata. Eke Abba ndu ami ele kata inda mu kubu kamang ndu. ⁷Kekpeng aki u si obu aduwa, fu lok ozu ayi akya yi kikyeng utu awu bangyi irim obu kong, kiky ere bamang kyong Ikpe owo bi kiky eve aga ayi bo lok. ⁸Erening, fu bu utu awu bo bu kong, kiky ere Abba ndu arung kizu aki u rapu lang uto nung mi. ⁹Erening, bu aduwa ening: 'Abba idi ami kukyi, kidin ndu hu kindip. ¹⁰Agya-kiding ndu kyu ba. Ozu orup ndu bu kayang reng utu awu obu kukyi. ¹¹Nda di ala idi ni ozur, ¹²Panda di akpa idi, utu awu da panda bangyi akpa idi. ¹³Fu nda di ekyin ti kimbak zang kong, eke de lu di obu ni bangyi babyi. ¹⁴Ayi u si apanda bangyi abe obu ada mu, Abba ndu kukyi isi apa nda mu ting. ¹⁵Akya u panda bi aby i ibi ting, Abba ndu ting esi i panda mu ozu aby ndu kong. ¹⁶Obu lilang, ayi nye kyi undu, nyi fu hu okpr ata kindur ereng butak-ba bu kong, bo hu okpr ata kindur otok bangyi kyong be kyi undu. Kavang ama ha tok nyi kyong bo hu kubu etim ibi meng. ¹⁷Eke anyi, kekpeng aki nye kyi undu nyi mgbe etu akem inyi tse bangyi, ¹⁸eke esi otok bangyi kyong nye kyi undu kong, eke ohun Abba inyi ami ni kata, eyi Abba inyi ami azang kata, oho nyi kubu etim inyi. ¹⁹Nyi fu alu kiven inyi kayang, kiluk aki buduk eyi bukpak abeb yi kong, kiluk aki bezi ogu ebeb ezi yi kong. ²⁰Nyi ting alu kiven inyi kukyi kiluk aki buduk eyi bukpak esi abeb yi kong, esi ayi kiluk aki bezi esi ezi yi arung kong. ²¹Kiky ere kiluk aki kiven ndu ele mbe, orup ndu ele mbe ting. ²²Kigy esi ilam ni etu. Erening, kigy ndu esi kiding, etu ndu lilang amen yi bata. ²³Eke kigy ndu esi abeb, etu ndu lilang amen yi kivip. Erening, bata abe etu ndu elim esi kivip, kivip nyi aga ohun re ning! ²⁴Ongyi uting esi ele idung ni bangyi obr bapa kong, esi keng i su uting otung omi. Esi u ben Ikpe esi yi kezun kong. ²⁵Erening ama ha mu kyong, fu nda etu ndu butsim kong, kiky ni olyi eyi umgba--ra aki u pa etu. Unyang ndu obu olyi eyi umgba eyi batr kong. ²⁶Zang banun ti ufe kukyi bo ho kong be ben kong bobung alu kuluk kong, eke Abba ndu kikpe kukyi re he bi lilang. Amu obu bi lilang kong. ²⁷Eyi katang inyi ti ozu amang ngyi i si ayak ti kikak ni kira unyang ngyi. ²⁸Ere bu u ra mang ozu kiky ni batr bappa. Nyi mang ozu kiky ni elim kuzin kopyi, utu awu yi re dip. Ya tim kong, ye tim batr kong. ²⁹Eke ama ha nyi, Solomon eyi buzur ngyi lilang ekim angyi ohun borib ibi kong. ³⁰Ayi Ikpe si oruk elim kulim arung, elim ayi ele inyin mbe ke ko hung tu yo luk, aheng ke esi i ruk anyi kong, anyi abe orup uting inyi egyi mbe. ³¹Erening nyi fu amang ozu okyong, 'Ere aki dalyi, ra, Ere aki da mgba.' ra ere utu batr abe da pa. ³²Kiky ere bangyi Irim ra pu ozu ayi eleng, ke Abba inyi kikpe kukyi arung kyong anyi ra pu ozu ayi nyi. ³³Eke nya pu agya-kiding eyi kenung ngyi kitabr eke nya fa ozu ayi ering lilang. ³⁴Erening, nyi fu amang ozu ni kohung tu kong, kiky ere ayi ni kohung tu amang ri ozu ayi angyi. Kutu amen yi ozu aby ayi angyi.

Chapter 7

¹Fu lok bangyi ikpe kong, eke bangyi ting esi olok mu ikpe kong. ²Ikpe ayi u lok bangyi, be emyeng utu nyi olok mu ting. ³Aheng eke u zang kelim aki kekr kigyi ni umba ndu, ke arung aki kikyo ele kigyi ndu. ⁴Aheng eke u ha umba ndu kyong, 'Ama de mu kelim kigyi,' ayi kelim ele amu kigyi. ⁵Anyi butak-ba! Tabr de kelim aki kigyi ndu, eke u tuk azang amin ede aki kigyi umba ndu. ⁶Nyi fu de ozu keveng ata bobu kong, nyi fu de boko ata bolu kong. Akyating be teng yi eri be sim ohu mu agyin agyin. ⁷Beb, eke ba nda mu. Tsu apu, eke ufa. Gu obu, eke kisapu avung anda mu. ⁸Kikyi ere ongyi ami ebeb ifa, eyi ami ke apu ifa, esi eyi ami ke ogu obu, opu avung anda mi. ⁹Ra eyi ami idung ngyi onung mi kimbuk i de kikyo anda mi. ¹⁰Ra isi onung mi kikya, i de kogu anda mi. ¹¹Erening, anyi abe ni ozu abyi esi arung utu awu nya nda belim inyi ozu eding, ekpe aheng ayi Abba inyi ami kukyi inda abe ro nung mi ozu eding. ¹²Erening ozu ayi nya pu kyong bangyi bu nda nyi, nyi bu ri utu awu nyi yi bi ting, ayi eleng esi izin eyi bangyi izir. ¹³Nyi Kyin ti kiya kekr. Ahu kiya aki betse eyi ukeng awu ukyo esi awu aku bangyi baga mbe eding kukem, ke bangyi baga mbe abe si embe. ¹⁴Eke kiya nyi esi kekr eyi ukeng unyang abak egyi ebeting ke bangyi sang mbe otur embe ding. ¹⁵Nyi zang inyi zizeng yi bangyi izir kazim, abe aba obr inyi orung bur ereng bata kayang ke kemeng ibi babeb ereng bumbuku. ¹⁶Nya rung bi ti ehim ibi. Bangyi obung ehim itung ti otsi burak ra boku. ¹⁷Ere rening, etsi iding lilang ehim ehem eding, ke etsi ebyi ehim ehem abyi. ¹⁸Otsi uding esi ehim ehem abyi kong, otsi obyie esi ehim ehem eding kong. ¹⁹Otsi awu akya ehim ehem eding ting ba ka wu ata itsari ke bokyung yi ata kula. ²⁰Ke ening, nya rung bi ni ehim ibi. ²¹Esi bangyi lilang abe ezi ama 'Itsi, Itsi', ekyin kagya kiding kukyi kong, eke ohun abe obu ozu orup ni Abba nim ami le kukyi. ²²Bangyi baga mbe olok eyi ama kutu aki ngyi 'Itsi, Itsi, azi olok kive izir kiden ndu, ti kiden ndu da tr olu eden abyie, ke kiden ndu do bu ozu okyo kong.' ²³Ke ama ha bi kpang mbe kyong ama arung nyi kutu kong! 'Nya nyin ama eleng anyi bubu abyie!' ²⁴Erening, eyi eyi ami owok kilang nim ke i na kikyi eri eyi yi ile reng ongyi bomini ami ata kizin ketim ngyi eyi okyo. ²⁵Ebyi ete bemeng amen aba, kuben ozu ketim, eke ko olun okyu eri kong, ayi be mbyi ki kumi. ²⁶Eke eyi eyi ami owok eve nim ke akya i na kikyi eri eyi yi ting ile reng ongyi kitim ami embyi ketim ngyi ti ira. ²⁷Ebyi ete, bemeng amen, kuben ozu olun ketim okyu itsari, ke ulun ngyi ohun ening. ²⁸Kekpeng aki Yesu olok ozu ekpe, inang ama bi kpeng ni ozu eze ngyi, ²⁹ayi ize bi ereng ongyi ami alu yi kilang kizin, ere utu ni buze ozu ibi kong.

Chapter 8

¹Ayi Yesu si kutik okyu aba, bangyi kihun mbe ben mi. ²Zang, ongyi embr aba keb obr ngyi onung mi kyong, "Itsi, esi arib mu, mgbe atin ama. ³Yesu yak mi kubu kyong, ama su meng, "atin. Kekpeng aki nyi mbe etu embr ngyi atin-wang. ⁴Yesu aha mi kyong, "Zang fu ha bangyi kong. Ding ozu ndu, ni de andu tok uding agya eke nda bunda abe Mosis aha, ni uha uding obr ibi." ⁵Kekpeng aki Yesu ekyin ki Kapanaum, ongyi Sentoriyon aba ha mi, ⁶kyong idung etim nim etu oku kehim." ⁷Yesu aha mi kyong, "Ama ba nyong mi." ⁸Sentoriyon kyong, "Itsi, Ama hun utu awu amu aba agya nim kong, ke lok kilang mbe eke idung etim nim onyong. ⁹Ayi ama ting esi ongyi obr ni akpa inyang, ama le yi bosoja irim nim. Ami ama ha kyong 'Ding, iding, ke ama esi aha omi kyong 'Ba, iba,' esi aha idung etim nim kyong, bu ening ibu ki". ¹⁰Kekpeng aki Yesu owok ening, inang ama mi kpeng ke isi aha abe ben mi kyong, Kavang mbe ama ha nyi, Ama fa ongyi orup uting utu awu leng Izrel meng kong. ¹¹Ama ha nyi, bangyi esi kegyi uru eyi kezun uru aba, aba na eri ti tebr eyi Abraham, Azik, eyi Jakob, kagya kiding kukyi. ¹²Eke belim agya kiding kukyi batr bi ata ti kivip kebyi, kiluk aki ni ombok erim eyi edin agbu." ¹³Yesu aha ongyi obr akpa, Ding! utu awu usu, ere utu awu nyi eyi mu." Eke idung etim ngyi onyong kekpeng aki ngyi mbe. ¹⁴Kekpeng aki Yesu aba agya Pita, ukpa hu umbyi ni Pita. ¹⁵Yesu yak mi kubu, ke ukpa si mi apa. Ke enyin kuyir obu ala nda mi. ¹⁶Urukpe ngyi bangyi he bangyi bukyong abe ni edin aby i aba nda Yesu. Etr olu edin eyi kive ngyi ke inyong abe okyung lilang. ¹⁷Yo bu ening eke okyu ezun ni kive "Azaya ongyi izir, aki kyong, Ami bulok ngyi ikyong itu bukyung idi lilang atsu etu ngyi." ¹⁸Kekpeng aki Yesu zang ubyin bangyi ata mi kivr ding, inda bi undu kyong bobu eding kizi kehin ni Uho Galili. ¹⁹Ke kilim ozu aba fa mi kyong, "Kize ozu, ama eyi mu eding kiluk aki amu eding." ²⁰Yesu ha mi kyong, "Bulong alu igu, banun alu yi ebir, eke ldung Ongyi akya yi kiluk aki isi kikyi ngyi ata embe." ²¹Idung etim ngyi omi aha mi kyong "Itsi nda ama kisa ama ne nzi abba nim." ²²Yesu ha mi kyong, "Ba de ding, pa ahim enzi botu." ²³Kekpeng aki Yesu kyin kuya, belim etim ngyi eben mi. ²⁴Zang kuben kiga ozu aka bemeng ekyin ti kuya. Eke Yesu na bula. ²⁵Belim etim ngyi aba ven mi kyong, "Itsi; Agben di, ahu do ku yi!" ²⁶Yesu aha bi, "Nye kyi bereng ere, anyi abe orup uting inyi epyi-pyi mbe." Ke idip anyin kuyir akya kuben yi uho. Ke kuben kiga orung gbr. ²⁷Bangyi egyi kyong, "Ere utu ongyi ami ngyi, ami akya kuben yi uho ke bo wok mi." ²⁸Kekpeng aki Yesu bu uho aba kehen Gadaren, bangyi bapa abe edin aby i ra ku bi esi afa mi. Be si ti bunzi raba ba gbang ozu ebeting utu awu ongyi esi arung ukeng embe kong. ²⁹Zang, bata beke kyong, "Ere aki do bu mu, ldung lkpe. Uba eke unda di butsim, ayi kige avang meng kong." ³⁰Indang kihim bulu ra alyi onyong embe. ³¹Edin ro nung Yesu kyong, "Otr di meng, nda di de kyin etu bulu." ³²Yesu aha bi kyong, nyi "Ding" ke bo lu anyin ne kyin etu bulu; bulu olu unya na mgba kyu oku kuyang. ³³Bangyi abe re he bulu ekyi eding korup kehen na ha uha ozu ayi obu lilang, obu lilang bangyi abe bapa ke edin aby i ra ku bi esi. ³⁴Zang, bangyi kehen olu ba fa Yesu. Kekpeng aki ba zang mi, bo nung mi kyong isi kehen ibi pa.

Chapter 9

¹Yesu ekyin kuya obu eding kehen ngyi. ²Zang, bo kyong ongyi ami oku akak ti kutang aba na obr ngyi. I zang orup uting ibi, Yesu aha ki ku akak "Idung, hu ikib. Abyi ndu apa nda mu meng." ³Zang, bulim ozu babe ele embe olok yi botu, "Awu ami leng olok abeb izin idi." ⁴Yesu arung kating ibi, i beb bi "Ere bu nya mang abyikorup inyi. ⁵Ayi abak egyi ayi u lok kyong, abyikorup ndu apa nda mu meng, 'ra u lok kyong, 'Nyin kuyir eke si.' ⁶Eke nya rung kyong Idung Ongyi alu yi kazak kayang eke i panda abyikorup, 'i-ha kiku akak kyong, 'Nyin kuyir, de kutang ndu eke ding andu kagya." ⁷Ke awu anyin kuyir i-ding angyi kagya. ⁸Kekpeng aki ubyin bangyi azang ening, ama bi inang ke ba rak lkpe, ami anda bangyi utu kazak aki ngyi. ⁹Ayi Yesu anyin embe, i zang awu omi kidin ngyi Matiyu, ami ele kekpe anang kiken kehen. I ha mi kyong, "Ben ama." Ke enyin kuyir eben mi. ¹⁰Ayi Yesu ele agya eke elyi ala, bu hu anang kiken kehen eyi bubu abyikorup aba yi mi aliyi eyi belim etim ngyi. ¹¹Kekpeng aki Bafarasi azang ening, bebeb belim etim ngyi kyong, "Ere bu ke kize ozu inyi aliyi ala yi bu hu kiken kehen eyi bangyi ozu abyikorup." ¹²Kekpeng aki Yesu owok ening, i kyong, bangyi abe agbang apu kikpong bukyung kong, esi bangyi abe okyung. ¹³Nyi ding ni ze kikyeng ngyi, 'Ama pu egyi kimbok ayi ama pu ozin kong. 'Ama ba kyong ama ezi bangyi kenung kyong bi yeng kong, ke bu bu abyikorup." ¹⁴Ke belim etim ni Jon ba fa mi, ebeb mi kyong, "Ere bu ke adi eyi Bafarasi ekyi undu ekpr ening mbe, eke belim etim ndu ekyi undu kong." ¹⁵Yesu beb bi kyong, Bangyi eding kuckyip ni keku ne br orup embe ting. Ayi ima akeb upyi ofu eyi bi, kekpeng aki ima akeb anyin meng lang eke bi te kyi undu. ¹⁶Ongyi aka kikpeb otr upyi ata ti otr okep kong, kikpeb ngyi agyin olu eke kisa ngyi esim abib obu aki kekeb. ¹⁷Ra bangyi ede umgba upyi okur ti kilak kekep kong. Be te bu ening, kilak nyi ebeb, umgba eyi kilak lilang abeb. Ening bokur umgba upyi ti kilak kipyi, eke lilang ngyi ye le. ¹⁸Ayi Yesu ro lok ozu ayi leng yi bi, zang, ongyi kikyikorup omi ba keb eri onung mi kyong, "Idung nim elige iku, eke ba si kubu yak mi etu eke isi ezir." ¹⁹Ke Yesu anyin eyi belim etim ngyi eben mi. ²⁰Zang, akeb ami le kutsi igyi kur eyi ipa aba irim Yesu i yak mi kubu ti undu otr. ²¹Kikyikorup ere i lok korup ngyi kyong, "Ama si ayak mi kubu ti undu otr ngyi ama onyong." ²²Eke Yesu zim egyi azang mi, i ha mi kyong, "Idung, hu ikeb; orup uting ndu onyong mu meng." Ke akeb onyong kekpeng aki nyi mbe. ²³Kekpeng aki Yesu aba agya ongyi kikyikorup, izang abe ra zuk ivang eyi bangyi ata alang aga mbe. ²⁴I ha mi kyong, "Ding andu, idung ilige nyi oku kong, eke ina bula". "Eke ba gya mi ikye." ²⁵Kekpeng aki ubyin bangyi olu kayang meng, i kyin ketim no hu idung kubu ke enyin kuyir. ²⁶Uha esi evir itsari embe lilang. ²⁷Ayi Yesu akpa zeng embe, bangyi abe opu egyi ba pa eben mi. Ba ta kilang kyong, "zang di egyi kimbok, Idung Debi!" ²⁸Kekpeng aki Yesu kyin ketim, bupu egyi ekyin na fa mi embe. Yesu beb bi kyong nyo su kyong ama bu arung. "Do su ltsi." ²⁹Ke Yesu ayak bi obu egyi kyong utu awu nyo su, Ye re ening ti orup uting inyi, " ³⁰ke egyi ibi avung. Ke Yesu tung bi kyong, "Nyi zang zizeng eke bangyi arung kong." ³¹Ke bangyi eding na ha uha kpang mbe ti kiku aki nyi. ³²Ayi bangyi re ding, zang, ongyi omi ami undu ata kikpip ke kudin kebyi ele mi etu be yi mi aba obu Yesu. ³³Kekpeng aki etr kudin kebyi olu meng, awu kikpip olok kilang. Ubyin bangyi ama inang ke bo kyong, "Ozu utu awu leng obu kitsi Izrel meng kong!" ³⁴Eke Bafarasi olok kyong, "Esi uding edin anda mi kazak ka abi etr olu edin abyikorup." ³⁵Yesu ekyin evr ahen akr eyi okyo lilang. Ire ze bi ozu kekpe lkpe ibi, ra ha bi uha agya kiding lkpe, ke i nyong itu bukyung kekpyi kekpyi. ³⁶Kekpeng aki i zang ubyin bangyi kimbok ohu mi kikyikorup ere ba rung kizu kibu kong. Be ele reng bata abe akya ting eyi ongyi obr. ³⁷I ha belim etim ngyi kyong, "Ala ubung ele aga mbe, eke bangyi etim egyi mbe. ³⁸Erening do nung ltsi eke i tsi bangyi etim ala obung ngyi aba."

Chapter 10

¹Yesu ezi eken belim etim ngyi abe kur eyi ba apa ke i nda bi kazak kikiyi ni edin aby, eke ba tr olu edin aby, eke bo nyong itu bukyong lilang.²Indang eden ni bangyi kitsim abe kur eyi ba pa esi abe leng. Ni kitabr, Samon (ami be zi mi Pita ting), eyi Andur umba ngyi; Jems idung ni Zebedi, eyi Jon umba ngyi; ³ Filip, eyi Batolomi; Toma, eyi Matiyu ami ro hu kiken kehen; Jems idung ni Alfeyos, eyi Tadiyos; ⁴Samon ami Zilot, eyi Juda Iskariyot, ami agya-lyi mi.⁵Abe kur eyi bapa eleng Yesu etsi eding. I nda bi undu kyong, "Nyi fu ding kiluk ile ni bangyi Irim kong, eke nyi fu ekyin kehen ni Samaritan kong. ⁶Nyi ting ding na pu bata abe elyi kagya ni Izrel; ⁷ayi nye ding, nyi ha uha kyong, 'Agya kiding Ikpe ele onyong meng."⁸Nyong bukyong, ven ahim bangyi, nyong bangyi embr, eyi atr lu edin aby. Utu awu nyo hu bunda mbe obu Ikpe, nyi nyong bunda mbe ting. ⁹Nyi fu he ada anang kong. ¹⁰Nyi fu he kida ekyin kong, ra otr ukpa kong, ra akpaba kong, ra ukpuk, ayi idung etim apu ala alyi ngyi.¹¹Kehen aki nye si ekyin meng, nya pu ongyi ami ohun ening kyin embe, eke nyi le mbe ening ni zi kutu aki nya nyin. ¹²Agya ayi nye kyin eding, nya kyib bi. ¹³Agya ayi ohu nyi, nyi nda agya bukun inyi. Eke agya ayi akya ohu nyi ting, bukun inyi esi irim aba otur nyi.¹⁴Eke bangyi abe ke ohu nyi eyi eve inyi kong, ayi nyo lu anyin ti agya nyi ra kehen, nyi kur kuvuk ezun inyi avr bi embe. ¹⁵Kavang ama ha nyi, ya rib Sodom eyi Gomora kutu ikpe ilok obu kehen aki ngyi.¹⁶Zang, Ama re tse nyi olu eding kayang ereng bara katang bumbuku, erening nya min utu bugu ke rung utu boto. ¹⁷Nyi zo bangyi zizeng! Be de nyi eding kopyi ikpe, bogu nyi itin bukpe ikpe ibi. ¹⁸Ke bede nyi aba obr beding kitsi eyi beding kikiyi nim, ye le ereng uha uding obr ibi eyi bangyi Irim.¹⁹Kekpeng aki bo hu nyi eding, nyi fu mang kyong ere aki do lok ra kong, kizu aki nyo lok kekpeng aki ngyi aba bulok mbe. ²⁰Esi anyi olok kong, ke esi Kudin ni Abba olok olu etu inyi.²¹Umba angang umba ubong, abba ting eyi idung ngyi. Belim ada nyin afa bangyi ibi anda bo bong bi. ²²Bangyi afa nyi lilang kidin nim. Eke ongyi ami ohu orup eding kihun, ongyi ami ngyi egben.²³Kekpeng aki be ti anda nyi butsim ti kehen aki leng, nyi kyiding kehen kipyi, kavang mbe ama ha nyi kyong, esi nye kyin ekpe ahen kitsi Izrel lang Idung Ongyi eti aba kong.²⁴Idung etim obu kize ozu ngyi kong, ra idung etim obu ongyi obr ngyi kong. ²⁵Yo hun ening ayi idung etim i re fu kize ozu ngyi, eyi idung etim i lu ongyi obr ngyi. Ayi ke be zi ongyi agya uding ni edin aby, edin aby utu awu orung bezi belim agya ngyi!²⁶Erening nyi fu kyi bereng ibi kong, kizu kata kya ting aki ata umen, kizu aki ekeb ezeng eke arung kong akyating. ²⁷Kizu aki ama ha nyi ti kivip, nyi ha yi ti bata, aki nyo wok bosu kotung, nyi yir kubyi lok yi.²⁸Nyi fu kyi bereng ni bangyi abe obong ohun kibyi etu inyi mbe kong, ayi bo hun utu awu bobong kudin inyi kong. Nyi ting kyi ami ele yi kazak i bong kibyi etu inyi eken yi kudin inyi kula. ²⁹Bede bogyin ibu bupa agya lyi anang sang mbe kong. Eke enun uting oku emen Abba mbe kong. ³⁰Eke ting ahen ihe uzin inyi kikiyi lilang bokyong yi. ³¹Nyi fu kyi bereng kong. Anyi ele yi kindip obu bogyin ibu бага.³²Erening ongyi ami osu eyi ama obr bangyi, ama osu mi kobr Abba nim ami ele kukyi. ³³Eke ongyi ami otung ama obr bangyi, ama otung mi kobr ni Abba nim ami ele kukyi.³⁴Nyi fu mang kyong ama yi bukun aba kayang kong. Ama ba yi bukun kong, eke kagyang. ³⁵Ama ba yi ibak katang ni idung eyi abba, idung eyi ayi ,ogu idung eyi ayi ima. ³⁶Bangyi kufa ni ongyi esi bangyi agya ngyi.³⁷Ongyi ami oshong (arib orup eyi) abba ra ayi ngyi obu ama i hun ayi isi onim kong; eyi ami oshong (arib orup eyi) belim ngyi banyalim ra belige obu ama isi onim kong. ³⁸Ongyi ami akya ede otsi kumen ngyi eke i ben ama ting isi onim kong. ³⁹Ongyi ami apu unyang ngyi ita elyi wu. Eke ongyi ami ata elyi unyang ngyi kikiyi nim ifa wu.⁴⁰Ongyi ami ohu nyi i hu ama ting, ongyi ami ohu ama i hu ongyi ami tse ama ting. ⁴¹Ongyi ami ohu ongyi izir ayi isi ongyi izir i fa kubu etim ni ongyi izir, ongyi ami ohu ongyi kenung ayi isi ongyi kenung i fa kubu etim ni ongyi kenung.⁴²Ongyi ami anda idung ulim bemeng bamgba ayi isi idung etim, kavang ama ha nyi kyong esi inyi kubu etim ngyi kong."

Chapter 113

¹Aba kekpeng aki Yesu hu belim etim ngiyi abe kur eyi bapa kazir ekpe, enyin embe ding ne ze bi aha bi ti ahen ibi. ²Kekpeng aki Jon wok ketim ufa, etim ayi Yesu bu, i-tse belim etim ngiyi babe kitsim kyong nyi ni beb mi, "Amu esi ami ra ba ngiyi, ra da pu egyi upyi." ⁴Yesu ha bi kyong, "Nyi ding ni ha Jon ozu ayi nya zang eyi ayi nyo wok. ⁵Bangyi abe opu egyi azang, bangyi abe eben ezun esi kuyir, bangyi embr afa unyong ibi. akpang atung owok atung lilang, bangyi abe oku meng ezir anyin aba ni unyang, bangyi aken afa uha uding. ⁶Eding ele kikiyi bangyi abe apuna kuda etu nim." ⁷Ayi bangyi anyin eding, Yesu ayir ata bi aha kikiyi Jon, "Nye ding kulim na zang ere. -- Nyi na zang itok ayi ufe ozu yi. ⁸Eke nyo lu eding na zang ere--ongyi apa batr ikya. Kavang, abe apa batr ikya ele kagya beding. ⁹Ke nyo lu eding kayang na zang ere-- ongyi izir. Kavang, ama ha nyi, ke obu ongyi izir. ¹⁰Eleng esi ami elim alu kyong, 'Zang Ama re tse idung etim nim obr inyi, ami akim nyi kikeng.' ¹¹Ama ha nyi kavang, katang ni bangyi abe bakeb amba omi embe obu Jon ami ni batisima kong. Ongyi ami egyi obu lilang kagya kiding kukyi obu utu ngiyi awu i le. ¹²Akem kige Jon ni batisima aba indang, agya kiding kukyi afa ibak, eke bangyi igang ohu ki eyi kazak. ¹³Lilang bangyi izir eyi bangyi izin era ha rening aba zi kige Jon; ¹⁴'ke uto su eke uhu, isi Elaja ami ra ba. ¹⁵Ongyi ami ele eyi atung, i-wok. ¹⁶Ama de ere emyeng eyi kuzeng akeleng. Ele ereng belim bakr ra gyak kopyi betsi, abe ele ke re zi botu ¹⁷okyong, 'Da zuk nyi ivang, ke nya ndak kong. Do zun, ke nyo kpok kong. ¹⁸Jon aba elyi kimbuk kong, i mgba umgba kong, ke ba ha kyong, I le yi kudin kebyi.' ¹⁹Idung Ongyi aba elyi i mgba, bo kyong, 'Zang, isi ongyi kogbuk eyi kimgba zin, awu ni bangyi kiken kehen eyi bangyi ozu abyil' Eke bomini otok olu ti ozu obu ngiyi. ²⁰Ke Yesu ayir akya ahen ayi i bu ozu ovur egyi embe, kikiyi ere be yeng kong. ²¹"Kuhang ele kikiyi inyi, Korazin! eyi Besada! Okyong ozu okyo aye leng obu kehen ni Taya eyi Sidon utu awu obu kehen inyi, beyeng ri embe meng apa batr egbire eyi otong kikiyi. ²²Eke arib anda Taya eyi Sidon kutu ikpe ilok obu anyi. ²³Anyi, Kapanaum, nya mang kyong nye ndib atsu ne zi kikpe. Iye, nyo kyu eding Bekpe. Okyong ozu ayi obu kehen inyi eleng obu kehen Sodom bo fu ele embe aba ezi inyin. ²⁴Eke ama ha nyi ye si fe eyi Sodom kutu ikpe ilok obu nyi. ²⁵Kige aki nyi Yesu aha kyong, "Ama rak mu, Abba, ltsi ni kukyi eyi kitin, ayi ukeb ezeng kata akeleng egyi bangyi bomini, ke ude ki otok abe eze bi kong, ereng bodung belim. ²⁶Kavang, Abba, ening esi utu awu arib mu orup ndu. ²⁷Abba nim ede ozu lilang akem ama kubu; ke ongyi arung Idung kong ohun Abba kitik mbe arung, ke ongyi arung Abba kong ohun Idung kitik mbe arung, ongyi ami idung etseng ide otok mi. ²⁸Nyi ba obu nim, anyi abe etsim eyi bolib buga, eke ama nda nyi kihuk kitim. ²⁹Nya ku ezun nim eke ze obu nim, ayi ama si ongyi irung esi vuk korup, eke nya fa kihuk kitim unyang inyi. ³⁰Nya ku ezun nim abak egyi kong, bolib nim ele fe mbe."

Chapter 12

¹Kige aki nyi Yesu akpa zeng kozo kutu uzin. Bunyong ohu belim etim ngyi ke ba pu ala lyi. ²Eke kekpeng aki ba Farasi azang ening, ba ha Yesu kyong, "Zang, belim etim ndu obu ozu ayi ezin uru uzin." ³Eke Yesu ebeb bi kyong, "Nye zi ozu ayi Debi obu ayi bunyong ohu mi eyi bangyi abe le yi mi kong." ⁴I kyin eding ketim Ikpe na lyi kimbuk obr, aki izin otung ami eyi bangyi ngyi o lyi, eke ohun beding agya mbe alyi. ⁵Nye zi ti izin kong, okyong Uru uzin beding agya ketim Ikpe abib izin ke izin ohu bi kong. ⁶Eke ama ha nyi ongyi ami obu ketim Ikpe ele ameng. ⁷Okyong nya rung kikyeng ngyi, 'Ama apu egyi kimbok mbe esi ozin kong; inyi nyo tung abe akya yi kuda ti izin kong. ⁸Ayi Idung Ongyi si Itsi ni uru uzin." ⁹Ke Yesu anyin embe ekyin eding kekpe Ikpe ibi. ¹⁰Zang, awu omi ele mbe kubu ngyi oku kehim. Ba Farasi ebeb Yesu kyong, "Esi zizeng mbe ayi onyong bukyong uru uzin" ening eke bo hu mi eyi kebyi. ¹¹Yesu ha bi kyong, "Eyi utu ongyi ami ngyi ami ele katang inyi, ami alu yi ita uting, ke ita nyi aku okyu ti kiku uru uzin ke si i hu mi olu kong. ¹²Eke ongyi obu ita kong! Erening, ezin ayi u bu eding uru uzin kong." ¹³Ke Yesu ha awu kyong, "Hur kubu ndu." I hur ki ke ko nyong, ele reng kubu aka ki. ¹⁴Eke ba Farasi olu eding kayang na nang (kpe) aby i kiky ngyi. Ba pu utu awu bobong mi. ¹⁵Ayi Yesu arung ening, i hu angyak embe. Bangyi baga mbe ben mi, ke i nyong bi lilang. ¹⁶Emwin bi kyong bi fu anda bangyi arung kyong esi ami kong, ¹⁷eke okyu ezun ni eve Azaya ongyi izir, ayi kyong, ¹⁸"Zang, idung etim nim ami ama tseng; ami ni orup nim, ami orup nim osu. Ama nda mi Kudin nim, eke i ha bangyi irim uha ikpe ilok. ¹⁹Esi i ngang ra i kpok olu kayang kong; ra ongyi esi owok kilang ngyi bekeng baga kong. ²⁰I bu bangyi abe agbang kong eding; i si vuk eyi abe ra tsu orup, i bu kenung ening na lyi uma. ²¹ke ti kidin ngyi bangyi irim alu orup. ²²Ke awu omi i pu egyi i lok arung kilang kong, i le yi kuden kebyi, bede mi aba obu Yesu. I nyong mi, kihun ngyi awu olok kilang i zang egyi. ²³Lilang kihun bangyi ama inang kyong, "Awu ami leng esi Idung Debi kong okyong." ²⁴Eke ayi ba Farasi owok ozu kivir egyi ning, bo kyong, "Awu ami atr olu edin aby i mbe kong esi Bezebu, uding ni edin." ²⁵Eke Yesu arung kating ibi ke i ha bi kyong, "Kikyo kiding aki aha ki ro lun, eyi kehen ra agya ayi ohu botu aha esi eyir arung kong. ²⁶Ayi shintan esi atr olu shintan, i hu angyi aha. Agya kiding ngyi eyir arung. ²⁷Ke ama esi atr olu edin aby i ti kazak ni Bezebu, ti kazak eyi ayi belim inyi atr olu bi. Ti kikyeng aki eleng bele bulok ikpe inyi. ²⁸Eke ama atr olu edin aby i eyi Kudin ni Ikpe, ening agya kiding Ikpe aba obu inyi meng. ²⁹Ahen ayi ongyi ekyin kagya ongyi bugbang ne zi mi avem akya i ta br azib mi lang ting. Eke I tuk ezi avem kagya ngyi. ³⁰Ongyi ami akya esi onim ting isi ongyi kufa nim, ongyi ami akya ibung eyi ama ting i rak. ³¹Erening ama ha nyi, ozu aby i lilang eyi ulok abeb lilang apanda bangyi, eke abe olok abeb Kuden esi apanda bi kong. ³²Ongyi ami olok kive kebyi kiky ni Idung Ongyi, i fa upanda. Eke ami olok abeb Kuden Kotin, esi apanda mi kong, kayang eleng, ra aki ra ba. ³³Okem otsi arib eke kihim ngyi arib, ra otsi abeb eke kihim ngyi ting abeb, kiky ere ba rung otsi ti kihim ngyi. ³⁴Anyi belim kavuk, ayi nye si babyi, ahen eke nyo lok ozu eding. Ayi esi ti kating kiga korup ngyi ayi undu olok olu. ³⁵Ongyi uding ti eding ngyi ayi i ta lu korup ngyi i de lu, ongyi oby i ting ede lu aby i ayi i ta lu kembr ngyi. ³⁶Ama ha nyi kyong kutu ikpe ilok bangyi lilang aba ha ekyeng ni eve aby i ayi bolok. ³⁷Ti eve inyi bere nyi ata, ti eve inyi bobong nyi." ³⁸Ke ba Farasi eyi bulim ozu osu Yesu kyong, "Kize ozu, da pu da zang ura obu ndu." ³⁹Eke Yesu ha bi kyong, "Bangyi ozu aby i eyi bangyi egyi aya ti kuzeng inyi apu ura. Eke ura esi otok bi kong, ke ohun ura ni Jona ongyi izir mbe. ⁴⁰Ayi Jona tsa kembr ni kikya itu ira uruga eyi utuga, re ning ting ayi Idung Ongyi ele itu ira uruga eyi utuga bekpitsi. ⁴¹Bangyi Ninive edip anyin kuyir kutu ikpe ilok eyi kuzing bangyi ning obong bi. Ayi be yeng ti uha uding ni Jona, ke zang, ongyi ami obu Jona ele leng. ⁴²Uding akeb kubu etung ni uru aba kutu ikpe ilok eyi bangyi kuzing aki leng obong bi. I si kihun kayang aba wok bomini ni Solomu, ke zang, ongyi ami obu Solomu ele eleng. ⁴³Kekpeng aki kuden kebyi olu anyin etu ongyi meng, kakpa ezeng ti bemeng eke itim kihuk, eke i fa kihuk kitim kong. ⁴⁴Ke ka ha kyong, "Ama esi rim eding kagya nim ayi ama si embe aba." "Ayi i ding, i fa ketim nyi aza atin, akem alu zizeng. ⁴⁵Ke i lu na ku eden otong apa abe abib obu mi, ke lilang ibi aba ele embe. Ke kihun awu aba beb obu utu awu okeb. Ye rening eyi kuzing kebyi aki eleng." ⁴⁶Ayi Yesu fu ro lok eyi uby in bangyi, zang, ayi ngyi eyi bamba ngyi aba yir kayang abang mi, ra pu kyong bata aha eyi mi. ⁴⁷Ongyi omi aha mi kyong "Zang re, ayi ndu eyi bamba ndu eyir kayang ra pu kyong bata aha eyi mu." ⁴⁸Eke Yesu olok eyi awu ami aha mi, "Eyi esi Ayi nim eyi bamba nim." ⁴⁹Ke i tok belim etim ngyi kubu kyong, "Zang re, eleng esi ayi nim eyi bamba nim!" ⁵⁰Ongyi ami obu ozu orup ni Abba nim ami ele kukyi, ongyi ami ngyi esi umba unyalim, umba elige, eyi ayi nim."

Chapter 13

¹Kutu aki nyi Yesu olu ketim i ba kyu ele undu uho uga. ²Ubyin bangyi бага ekin ata mi kivrding, ke i kyin ne le ti kuya, ubyin bangyi eyir undur. ³Ke Yesu aha bi ozu eyi ukyeng. I ha kyong, "Zang, ongyi ozo eding i no wo itu alla. ⁴Ayi i ta, itu ayi onwo ukeng, banun aba lok yi. ⁵Itu ayi okyu umi, kiluk aki itsi epyipyi mbe. Bukr mbe yo ku, kikyi ere kitsi aga kong. ⁶Eke ayi ovem abak yi, yo ku kikyi ere ya kyating abr ihe, ke ya him lilang. ⁷Itu ayi okyu katang ni bagr. Ke bagr edib atsu atib yi. ⁸Itu ayi okyu ni kitsi kiding ehim atsu igyu iding, ayi ehim kiva esi ezing, ayi akim ata, ayi kekim eyi kur. ⁹Ongyi ami ele yi atung i wok. ¹⁰Belim etim Yesu aba ebeb mi kyong, "Ere bu ke u lok ukyeng eyi ubyin bangyi " ¹¹Yesu aha bi kyong, "Banda nyi kata ni orung kagya kiding kukyi, eke abe, banda bi kong. ¹²Kikyi ere ongyi ami afa sang, aga banda mi. Eke ongyi ami akya afa ting, aki sang elu yi be si ohu mi aki lilang. ¹³Eleng si kikyeng aki ama lok bi ukyeng: Abr ayi bazang ting ahen, bazang amin kong; abr ayi bo wok ting ahen, bo wok amin kong, ¹⁴Izir ni Azaya okyu ezun ngyi kikyi ibi, ayi i ha kyong, "Uwok nyo wok, ke si nyo wok amin kong; uzang nya zang, eke esi nya rung kikyeng ngyi kong. ¹⁵Bangyi abe ele yi orup kitim bowok atung kong, bo wok kong, be zib egyi ibi, eke si bazang kong, eke bi fu zang egyi kong, ra bo wok eyi atung ibi kong, ra ba rung eyi orup ibi kong, eke be zim eye ke ama nyong bi yi. ¹⁶Eke eding esi egyi inyi, ayi ya zang, eding esi atung inyi, ayi yo wok. ¹⁷Kavang ama ha nyi kyong bangyi izir бага mbe eyi bangyi kenung apu ba zang utu ozu ayi nya zang, ke ba zang yi kong. Ba pu bo wok ozu ayi nyo wok, ke bo wok yi kong. ¹⁸Nyi wok ukyeng ni ongyi ozo ami ata itu ngyi. ¹⁹Kekpeng aki ongyi owok kive ni agya kiding ke i wok amin kong, bangyi abe babyi aba ogu ohu kizu aki oho alu korup ibi. Eleng si itu ayi okyu kikeng. ²⁰Itu ayi okyu ti akpirak esi ongyi ami owok kive ke i hu ki eyi orup otin kekpeng aki nyi mbe, ²¹i kyu ihe iding kong, i hu orup kige sang mbe. Kekpeng aki ibak eyi butsim aba kikyi kive, eku kyu bukr mbe. ²²Itu ayi okyu katang ni bagr, esi ongyi ami owok kive, eke avem kayang eyi ukanim ni kivin alyi ede kive, eke i him ehim kong. ²³Itu ayi okyu ti kitsi kiding esi utu ongyi ami i wok amin kive. I him ehim, ye him kiva kiting esi ezing aga utu awu bo ho, ayi akim ara, ayi kekim eyi kur esi ezing aga. ²⁴Yesu lok ukyeng upyi eyi bi. I ha kyong, Agya kiding kukyi ereng ongyi ami ata itu iding kihang ngyi. ²⁵Eke kige aki bangyi ana bula, bangyi kufa ngyi na ba ta elim katang ni ala ke ba nyin eding. ²⁶Kekpeng aki ala edip avang ke ye him ehim meng, elim edip atsu ting. ²⁷Belim agya ongyi kitsi aba beb mi kyong, "Ongyi obr, uho ehim eding kihang ndu kong. Ere bu ke ye le yi elim." ²⁸I ha bi kyong ongyi kufa bu yi. belim agya ebeb mi kyong, "Ening opu kyong di ni to elim nyi. ²⁹Ongyi kitsi aha kyong, "Iyee. Kikyi ere ayi nyo to elim, nye rib ala abr embe ting. ³⁰Nyi pa ye dip ubyi abang kige uben. Kige ni uben ama ha buben ala kyong, "Nyi ta abr tseng elim azib butin alu kiluk kiting eke oluk yi, eke nya zib buleng ala ta ama kuluk. ³¹Ke Yesu lok bi ukyeng upyi kyong, "Agya kiding kukyi ereng kigyu kutung aki ongyi fe koso ngyi. ³²Kigyu akileng egyi obu igyu ozu lilang. Eke ayi ke dip, kobu kozo ayi bo wo. Ke si otsi, eke banun abe owun kukyi aba kim ebir ibi ni eneng ngyi. ³³Yesu olok bi ukyeng upyi. "Agya kiding kukyi ereng kindip aki akeb ede zir yi bumu ening ude ngyi emen endip. ³⁴Yesu olok ukyeng ni ozu ayi eleng lilang eyi ubyin bangyi; ke i lok ozu ngyi lilang eyi ukyeng. ³⁵Eleng eke ba rung kyong ozu ayi izir olok obu kavang, ayi i lok kyong, "Ama avung undu nim eyi ukyeng. Ama ha ozu ayi ata ele ti kizin ni kayang. ³⁶Ke Yesu si ubin bangyi apa embe kyin ketim. Belim etim ngyi aba beb mi kyong, "Ha tok zi ukyeng ni elim kihang" ³⁷Yesu aha bi kyong ongyi ami ata itu iding esi Idung Ongyi. ³⁸Ihang esi kayang; ke itu iding, esi belim agya kiding. Elim esi belim ni abe babyi, ³⁹ongyi kufa ami ho yi esi kuden kebyi. Uuben esi kihun kayang, bangyi abe obung yi esi belim etim. ⁴⁰Erening, ayi ba ku elim obung alu eke bo luk yi ula, ye rening kihun kiyang. ⁴¹Idung ongyi etse belim etim ngyi aba eke bobung olu kagya kiding lilang ozu ayi ra nda aby, eyi abe obu aby. ⁴²Ba ta bi okyu kiku ula, kiluk aki bokpok era gbu edin ibi embe. ⁴³Ke bangyi kenung atin ereng uru kagya kiding ni Abba ibi. Ongyi ami ele yi atung, i wok. ⁴⁴Agya kiding kukyi ele ereng kiven aki ata kihang. Ongyi afa ki ke i ta ki. Ti orup otin ngyi, i ding na gya lyi ozu ayi elu yi, ke i gya kitsi. ⁴⁵Eye, agya kiding kukyi ereng ongyi betsi ami ra pu boko beding. ⁴⁶Kekpeng aki i fa boko kikak kiting aki ele yi uka hu, i ding na gya lyi ozu ayi elu yi lilang ke i na gya ki. ⁴⁷Eye, agya kiding kukyi ereng kotin aki bata kyu kuho, ke ohu ozu owung itu kekyi kekyi. ⁴⁸Kekpeng aki kamen, bu hu ikya egben kotin atsu undur. Ke bo kyu ele eri etseng ayi eding ata ti avem, ke ayi aby ba ku agba kita. ⁴⁹Ye rening kutu kihun kayang. Belim etim Ikpe aba hu bangyi babyi aha yi bangyi kenung. ⁵⁰Ba ta bi okyu kizeng ula, kiluk aki bi ro kpok agbu edin embe. ⁵¹Nya rung ozu ayi eleng lilang meng." Belim etim ngyi aha mi kyong, "Kavang." ⁵²Ke Yesu aha bi kyong, "Erening kilim ozu ami ohu esi idung etim agya kiding kukyi ireng ongyi agya ami ede lu ozu akeb eyi epyi kuluk ngyi." ⁵³Ke aba kige aki Yesu ekpe ukyeng ngyi, enyin kiluk aki nyi. ⁵⁴Ke Yesu kyin eding kehen ngyi ne ze bangyi ozu kekpe Ikpe ibi. Uha nyi ovur bi egyi kyong, "Awu ami eleng afa bomini ning ere yi ozu bereng bohu ayi eleng. ⁵⁵Awu ning esi idung ni kekim atim kong. Ayi ngyi esi Mery kong. Bamba ngyi esi Jems, Josef, Samon, eyi Judas kong. ⁵⁶Bamba ngyi belige eyi di ele eleng lilang kong. I fa ozu ayi eleng lilang ere." ⁵⁷Ba beb orup eyi mi. Eke

Yesu ha bi kyong, "Ongyi izir akyating eyi buzur kehen ngyi eyi kagya ngyi.⁵⁸ I bu ozu ki vur egyi embe kong kikiyi ere bo su eyi mi kong.

Chapter 14

¹Ti kige aki nyi, Uding Herod owok uha ni Yesu. ²I lok eyi belim agya ngiyi kyong, "Eleng si Jon ni batisima; i zir anyin katang abe oku meng. Erening bugbang abeleng obu etim etu ngiyi." ³Ayi Herod hu Jon meng, ezip mi, ata ketim kikiyi ni Herodiya, ogu umba ngiyi Filip. ⁴Ayi Jon aha mi kyong "Arib eke uhu ogu umba ndu esi ogu ndu kong." ⁵Herod inyi i bong mi meng, ke i kiyi bereng bangyi, kikiyi ere barung mi i si ongyi izir. ⁶Eke kekpeng aki kukyip kutu kimba ni Herod avang, idung ni Herodiya elige ba andak igyak katang embe arib Herod orup. ⁷Erening, i men mi undu yi katip kyong i nda mi kizu aki i ra pu. ⁸Irim ayi ayi ngiyi anda mi undu kyong, i ha kyong, "Nda ama, kikiyi Jon ni batisma ti kebyi eleng." ⁹Orup arib uding ni uunung ngiyi kong, eke kikiyi ni katip eyi bangyi abe ele yi mi alyi kelyi, i ha bi kyong bi bu nda mi. ¹⁰I tsi bi eding ne men kikiyi Jon ketim uppa. ¹¹Ke be he kikiyi ngiyi ti ubyi aba nda idung elige ohu ki na nda ayi ngiyi. ¹²Ke belim etim ngiyi aba, ede kehem ngiyi, eyi ne nzi. Irim ngiyi, be ding na ha Yesu. ¹³Indang ayi Yesu owok ening, enyin embe kiyin kuya eding iyak kata. Kekpeng aki ubyin bangyi owok ening, be ben mi eyi ezun eding kehen aki ngiyi. ¹⁴Ke Yesu ata abr aba kiyin i zang ubyin bangyi. I zang bi egyi kimbok nyong bi bukyong. ¹⁵Kekpeng aki uru ekpe meng, belim etim ngiyi aba ha mi kyong, "Eleng esi ulim uga, ke utu re kib meng. Rak ubyin bangyi, eke be ding na agya ala ti ahen ayi akr ehe etu ibi embe." ¹⁶Eke Yesu aha bi kyong, "Ba pu kyong be ding kobyi kong. Nyi nda bi kizu balyi." ¹⁷Be si aha mi kyong, "De le yi ombuk otong eyi ikya ipa." ¹⁸Yesu aha kyong, "De yi nda ama." ¹⁹Ke Yesu anda ubyin bangyi undu kyong bi kyu le eri ne lim. I de ombuk otong eyi ikya ipa. Epu egyi ohung kukyi, i deng kikiyi ngiyi ke i hu ombuk ebeb aha anda belim etim ngiyi, ke belim etim ngiyi ohu aha nda ubyin bangyi. ²⁰Balyi edr lilang ibi. Ba ku anyin bure kur eyi bupa ni ibr ala ayi ering. ²¹Bangyi abe alyi ohun aba otong banyalim, okyong bakeb eyi belim bakr kong. ²²Bukr mbe i nda belim etim ngiyi ekyin kuya ata br obu mi kizi kehen, ke i rak ubyin bangyi eding. ²³Irim ayi i nda ubyin bangyi eding, i hung eding kikiyi kehen bulok ngiyi no nung Ikpe. Kekpeng aki uru ekpe meng, i le mbe kitik ngiyi. ²⁴Eke kuya ele ugbak uga eyi utsi, kuben ra nda ki butsim, ayi kuben ro zu bi. ²⁵Ere ding anang enzi ni kikiyi Yesu na ba obu ibi, i si kikiyi uho uga. ²⁶Kekpeng aki belim etim ngiyi azang mi re si kikiyi uho uga, bereng ohu bi ba ha kyong, "Esi ukpitsi," ke bo kpok olu eyi bereng. ²⁷Eke Yesu esi aha bi embe kyong, "Nyi hu ikeb! Esi Ama! Nyi fu ekyi bereng kong." ²⁸Pita si osu mi kyong, "Itsi, eti esi Amu, nda ama aba fa mu ni bemeng." ²⁹Yesu aha mi kyong "Ba." Ening Pita lu ni kuya esi kikiyi bemeng eding ko bu Yesu. ³⁰Eke kekpeng aki Pita zang kuben, bereng ohu mi. Ayi eyir ro kyu kita bemeng, i kpok ata kilang kyong "Itsi aduk ama!" ³¹Yesu bukr mbe ohur kubu, ohu Pita, ke i ha mi kyong "Amu ami orup uting ndu epyi pyi mbe, ere obu ke u le yi kobuk." ³²Ke kekpeng aki Yesu eyi Pita ekyin kuya, kuben emen kap. ³³Ke belim etim abe ti kuya arak Yesu kyong, "Kavang amu esi Idung ni Ikpe." ³⁴Kekpeng aki bo bu kizi kehen baba Kitsi ni Geneseret. ³⁵Kekpeng aki bangyi kitsi arung Yesu, be tse uha evr eri, ke be de bangyi abe okyong lilang aba nda mi. ³⁶Bo nung mi kyong bayak ihun otr ngiyi, ke abe ayak mi lilang onyong.

Chapter 15

¹Bafarasi babe eyi bulim ozu esi ki Jerusalem aba beb Yesu kyong. ²Ere bu ke belim etim ndu azang ezin izin ni bodung bakeb kehen idi. Ayi be mgbe obu ke eti alyi ala kong." ³Yesu aha bi kyong, "Ke ere bu anyi ting azang ebr izin lkpe kikiyi ni izin kehen inyi. ⁴Ayi lkpe aha kyong, 'Nda abba ndu eyi ayi ndu bolib,' eyi 'Ongyi ami olok aby i kikiyi abba ngyi ra ayi ngyi, kavang mbe i ku.' ⁵Eke nya ha kyong, 'Ongyi ami aha abba ngyi ra ayi ngyi okyong "Uka hu awu inyi u fa obu nim ede anda lkpe," ⁶ongyi ami nyi apu kyong i nda abba ngyi bolib kong. Erening nya beb izin lkpe kikiyi ni izin kehen inyi. ⁷Anyi butakba! Azaya lok izir kikiyi inyi zizeng mbe kekpeng aki i ha kyong, ⁸'Bangyi abe leng anda ama buzur kakpa undu mbe, eke orup ibi ele kugbak mbe eyi ama. ⁹Barak ama bunda mbe kikyeng akyating, kikiyi ere beze izin ni bangyi mbe." ¹⁰Ke i zi kihun bangyi aba obu ngyi ke i ha bi kyong, 'Nyi da atung eke wok amin-- ¹¹Kizu aki ekyin kundu abeb ongyi kong. Eke si aki olu esi kundu aba, abeb ongyi." ¹²Ke belim etim Yesu ebeb mi kyong, "Orung kyong ba Farasi abeb orup ayi bo wok eve ning ra." ¹³Yesu so su ha bi kyong, "Itu ozu ayi akya esi abba nim kukyi enzi ting be rib yi ata eri. ¹⁴Nyi pa bi kitik, be si bu pu egyi. Ongyi ami pu egyi esi i gben kipu egyi, lilang ibi baku kyu ti kiku." ¹⁵Pita ha Yesu kyong, "Ha di kikyeng ni ukyeng ning." ¹⁶"Yesu ebeb mi kyong amu ting arung meng kong. ¹⁷Uzang ayi ozu lilang ayi ekyin kundu ayang eding kembr no lu eding kita kong. ¹⁸Eke ozu ayi esi kundu olu esi korup aba ye si ozu ayi abeb ongyi. ¹⁹Kikiyi ere kating kebyi esi korup olu, uubong, baha batim, baza bana, buzi, ezuk kazir, ivuk. ²⁰Eleng si ozu ayi abeb ongyi. Eke ayi olyi ala eyi obu elib abeb ongyi ting kong." ²¹Ke Yesu anyin embe ding oku ni Taya eyi Sidon. ²²Zang, Akeb ni Kana si kiku akinyi aba. I ta kilang kyong, "Zang ama egyi kimbok, ltsi, ldung ni Debi! ldung nim elige kudin kebyi ra nda mi butsim ebeting." ²³Eke Yesu aha mi kizu kong, Belim etim ngyi okur mi obu kyong, tr mi anyin eleng, kikiyi ere i ta kilang eben di." ²⁴Eke Yesu ha kyong, "Betsi ama aba obu ongyi omi kong, esi kikiyi bata ni Izrel abe elyi." ²⁵Eke i ba ekep eri obr ngyi aha kyong, "ltsi, ka hu ama." ²⁶I ha kyong, "Arib utu awu bede kimbuk ni belim bakr ata bobu kong." ²⁷Akeb ha kyong, "Kavang, ltsi, eke belim bobu alyi ibr ni kimbuk ayi okur esi ti ukpa alla ni ongyi obro kyu itsari. ²⁸Ke Yesu aha akeb kyong, "Akeb, orup uting ndu aga; yi re mu utu awu opu." Kige aki nyi mbe idung ngyi onyong. ²⁹Yesu anyin embe eding konyong uho ni Galile. Ke i si embe ohung eding kutik ne le embe. ³⁰Ubyin bangyi aba obu ngyi. Be yi awu omi kiku ezun, eyi kipu egyi, eyi ongyi ami ata kikpyip, eyi buleng ezun, eyi bangyi бага mbe abe okyung. Bede bi aba alu ezun Yesu, ke i nyong bi lilang. ³¹Erening bereng ohu ubyin bangyi ayi bazang abe ata kikpyip olok arung, buleng ezun onyong, abe ezun oku ahim esi, ke bupu egyi azang. Ba rak lkpe ni Izrel. ³²Yesu ezi belim etim ngyi aba i ha bi kyong, "Ama le yi egyi kimbok kikiyi ni ubyin bangyi, kikiyi ere bele eyi ama itu ira meng ke ba lyi kizu kong. Ama su kyong ama pa bi eding bunyong mbe kong, ba ku kurung kikeng yi." ³³Belim etim ngyi aha mi kyong, "Da fa ombuk ekpe ahen eke ohun ubyin bangyi ulim eleng." ³⁴Yesu ebeb bi kyong, "Nye ele yi ombuk amang." Ba ha kyong, "Otong apa, eyi ikya sang ening." ³⁵Ke Yesu anda ubyin bangyi undu kyong bi kyu le itsari. ³⁶I de ombuk otong apa eyi ikya, irim ayi i deng lkpe, i hu ombuk ebeb anda belim etim ngyi. Belim etim ohu aha anda ubyin bangyi. ³⁷Bangyi alyi edr lilang ibi. Ke baku ekin ibr ala ayi ba alyi ering amen buti-gbin butong bupa. ³⁸Bangyi abe alyi ala bangyi aba enzi, okyong bakeb eyi belim bakr kong. ³⁹Ke Yesu arak ubyin bangyi eding ozu ibi ke i kyin kuya eding kehen ni Magada.

Chapter 16

¹Bafarasi eyi Basadusi aba ambakzang mi aha mi kyong i tok bi ura kakpa ikpe. ²Eke i ha bi kyong, "Kekpeng aki uru ekpe meng, nya ha kyong, 'kakpa lkpe arib, ayi katin ama.' ³Ke esi kizir, nya ha kyong, 'kakpa lkpe ekip zur, ayi katin ama ke ekip dir.' Nya rung utu awu nya ha utu awu katin otok, eke nya ha arung ura ni kige kong. ⁴Kayang kebyi eyi kuzing aki arung lkpe kong apu ura, eke ura esi otok bi kong ohun ura ni Jona mbe." Ke Yesu anyin apa bi eding. ⁵Kekpeng aki belim etim obu kizi kehen, be mgbi ize kimbuk. ⁶Yesu aha bi kyong, "Nyi zang zizeng yi kindip ni Bafarasi eyi Basadusi." ⁷Belim etim olok eyi botu kyong, Esi ayi de he kimbuk kong." ⁸Yesu arung yi meng ke i ha kyong, "Anyi abe orup uting inyi epyipyi mbe, ere bu ke nyo lok yi botu kyong esi ayi de he kimbuk kong. ⁹Nya rung meng kong ra nya mang arung ombuk otong ayi banda aba otong kong, ke butigben bumang ayi nya ku anyin. ¹⁰Ra ombuk otong apa ayi anda aba enzi kong, butigben bumang ayi nya ku anyin. ¹¹Ere bu ke nya rung kong, kyong ama ro lok eyi nyi kikiyi ni kimbuk kong. Nyi zang zizeng yi kindip ni Bafarasi eyi Basadusi." ¹²Ke bamang arung kyong l lok kyong bi zang ibi zizeng kikiyi ni kindip kimbuk kong, eke bi zang ibi zizeng yi ozu eze ni Bafarasi eyi Basadusi. ¹³Indang kekpeng aki Yesu aba kiku ni Sisiriya Filipa, i beb belim etim ngiyi kyong, "Bangyi aha kyong, Idung Ongyi si eyi" ¹⁴Ba ha kyong, "Babe kyong isi Jon ami ni Batisma; babe, Elaja; ke babe Jeremiya, akya ting i si ongyi uting ni bangyi izir." ¹⁵I ha bi kyong, "Eke anyi aha kyong ama si eyi." ¹⁶Samon Pita aha mi kyong, Amu si Kristi, Idung lkpe ami uwung. ¹⁷Yesu si su mi kyong, "Eding si andu, Samon Idung ni Jona, esi ibyi etu eyi beyeng otok mu kata aki leng kong, eke si Abba nim ami ele kukyi. ¹⁸Ama ting aha mu amu si Pita, kikiyi kikiyo aki leng ama embyi ketim lkpe nim embe. Bekpe esi ohuk kisapu ngiyi kong. ¹⁹Ama anda nyi boreng ni agya kiding kukyi. Kizu aki nye si azip alu kitin ameng, azip kukyi ting, eyi kizu aki nye si ere kitin ameng, ere kukyi ting." ²⁰Ke Yesu aha belim etim ngiyi kyong bi fu ha ongyi kyong ami si Kristi kong. ²¹Ayir kige aki nyi Yesu aha belim etim ngiyi kyong esi keng ami eding ki Jerusalem, i ne tsim butsim buga mbe kubu ni bodung bakeb eyi beding agya eyi bulim ozu, bobong mi irim itu ira i si ezir. ²²Ke Pita de mi eding ukeg uting no tung mi kyong, "Ozu ayileng le kugbak yi mu, Itsi; yi fu bu ening eyi mu kong." ²³Eke Yesu ezim lok yi Pita kyong, "Nyin ama ameng, Shintan! Amu kikiyo eku nim, ayi amu osu ozu lkpe kong, eke ozu bangyi mbe." ²⁴Ke Yesu aha belim etim ngiyi kyong, "Ongyi ami okyong i ben ama, esi keng i tung etu ngiyi, eke i kyung otsi kumen ngiyi eke i ben ama. ²⁵Ongyi ami apu kyong egben unyang ngiyi i ta yim wu, ke ongyi ami ata yim unyang ngiyi kikiyi nim i fa wu. ²⁶Ere aki ongyi afa ayi i fa kayang lilang eke i ta yim unyang ngiyi. Ere aki ongyi ede yeng eyi unyang ngiyi. ²⁷Ayi Idung Ongyi aba eyi buzur ni Abba ngiyi eyi belim etim ngiyi. Eke i nda eyi eyi kubu etim ngiyi utu awu ibu. ²⁸Kavang ama ra ha nyi, anyi babe ele ameng, abe esi oku kong ening ba zang Idung Ongyi esi kagya kiding ngiyi aba lang."

Chapter 17

¹Irim itu itong kiyang, Yesu ede Pita eyi Jems, eyi Jon umba ngiyi, ke i yi bi atsu kikiy kehen bulok ibi. ²I zim etu egyi ibi. Kekpir ngiyi atin bata ereng uru, batr ngiyi anda bata lab lab. ³Zang, Mosis eyi Elija olu atsu ro lok ozu eyi mi. ⁴Pita sa ha Yesu kyong, "Itsi, arib eke de ele ameng. Esi arib mu, ama kim bukpe bura--kiting kendu, kiting ni Mosis, kiting ni Elija." ⁵Ayi i fu ro lok ozu, zang, kotin bata aba ekip ezing bi, eke zang, kilang esi ti kotin olu aba kyong, "Eleng si Idung orup nim ami ama arib orup eyi mi. Nyi wok mi." ⁶Kekpeng aki belim etim ngiyi owok ening, bo kyu ekip egyi itsari kikiy ere bereng ohu bi. ⁷Ke Yesu ba yak bi obu kyong, "Nya nyin kuyir eke nyi fu kyi bereng kong." ⁸Ke ba nyin apu egyi kukiy ke ba zang ongyi kong ohun Yesu mbe. ⁹Ayi be si kikiy kehen ro kyu, Yesu anda bi undu kyong, "Nyi fu aha ongyi omi kong ening Idung Ongyi ezir anyin ti buku lang." ¹⁰Belim etim ngiyi ebeb mi kyong, "Ere bu ke bulim ozu aha kyong Elaja atabr aba." ¹¹Yesu ha bi kyong, "Elaja aba akem ozu lilang." ¹²Eke ama ra ha nyi, Elaja aba meng, eke ba rung mi kong. Ke bo bu utu awu arib bi eyi mi. Esi utu uting awu Idung Ongyi etsim obu ibi." ¹³Ke belim etim ngiyi amang arung kyong i ro lok yi bi kikiy ni Jon ami ni Batisma. ¹⁴Kekpeng aki ba ba obuk ubyin bangyi, awu omi aba obu ngiyi, kyu ekeb obr ngiyi, ke i ha kyong. ¹⁵"Itsi, zang idung nim egyi kimbok, kikiy ere kekrkeng anda mi butsim ebeting. I ra ku okyu kula eyi bemeng ekpir ening mbe. ¹⁶Ama yi mi aba obu belim etim ndu, eke bo nyong mi arung kong." ¹⁷Yesu aha kyong, Kuzing aki kebyi ke osu kong, kira ekpe ahin ayi ama ele eyi nyi. Kira ekpe ahin ayi ama ohu orup eyi nyi. De mi nda ama eleng." ¹⁸Yesu akya kudin, ke ko lu ke idung onyong kige aki nyi mbe. ¹⁹Ke belim etim aba obu Yesu kata mbe ebeb mi kyong, "Ere bu ke da atr ki olu arung kong." ²⁰Yesu aha bi kyong, "Kikiy ere orup uting inyi sang mbe. Ama ha nyi kavang mbe, ayi olu eyi orup uting ele sang mbe ereng kigyutung, uha kikiy kehen aki eleng, kyong, 'Nyin eleng ding ombong,' kanyin kizu keki esi abak mu egyi kong. ²¹Utu kudin aki leng ere olu mbe kong ke si ni undu ukyi eyi aduwa. ²²Ayi be le ki Galili, Yesu aha belim etim ngiyi kyong, "Be de Idung Ongyi anda bangyi kubu, ²³ke bobong mi, kutu ura isi irim ezir anyin." Orup abeb belim etim ngiyi. ²⁴Kekpeng aki ba ba i Kapanaum meng, bangyi abe ro hu kiken kehen aba obu Pita kyong, "Kize ozu inyi oho kiken kehen kong ra." ²⁵I kyong, "Kavang." Eke ayi Pita kiyin ketim, Yesu ata br ebeb mi kyong, "Umang ere." Samon. Beding kayang, obu barung ayi bo hu kiken kehen. Obu bangyi kehen ra si ekyin." ²⁶Kekpeng aki Pita kyong, "Obu ekyin," Yesu aha mi kyong, "Ke bangyi kehen oho ting kong ra." ²⁷Eke esi da nda bangyi kiken kehen obu abyin kong, ding kuho, ni ta kugya kikiy kita br aki uhu. Ayi ovung undu ngiyi, ufa isule embe. De ki banda bangyi kiken kehen ni andu eyi ama."

Chapter 18

¹Ti kige aki nyi mbe belim etim ngyi aba fa Yesu kyong, "Eyi ami obu lilang kagya kiding kukyi." ²Yesu ezi idung ulim aba alu katang ibi ke i ha bi ³kyong, "Kavang ama ha nyi, kyong akya nyo hu inyi ezim ereng belim bakr ting, esi nye kyin kagya kiding kukyi kong." ⁴Erening, ongyi ami ana kikiy itsari ereng idung ulim esi ongyi ami obu lilang kagya kiding kukyi. ⁵Ongyi ami ohu idung ami ulim eleng ekyin kidin nim i hu ama. ⁶Eke Ongyi ami ke anda uting ni bodung belim abe osu eyi ama eleng obu aby, arib obu ayi ba ta mi kihok kisa kitu, ke bede mi agba kyu kuho uga. ⁷Kuhang ele kikiy kayang kikiy ni kige eku! ayi esi keng mbe kige aki nyi aba, eke kuhang ele kikiy ongyi ami utin ngyi kige aki nyi aba! ⁸Eke Kubu ndu ra kozin ndu anda mu eke oku, ka ki gba itsari. Arib obu eke u le eyi unyang ra uyi obu apa ra ezen ipa eke ata mu okyu ti kiku ula ni umen kigy. ⁹Eke kigy ndu anda mu eke oku, nwo ki gba itsari. Arib obu eke u le yi unyang eyi kigy kiting obu utu awu uyi egyi apa eke agba mu okyu kiku ula ni umen kigy. ¹⁰Zang zizeng eke u zang ezin idung ulim omi kong. Ayi ama ha nyi kyong kukyi belim etim ibi ra zang egyi kekpr Abba nim ami ele kukyi. ¹¹¹²Nya mang kyong ere. Ayi ke ongyi alu eyi bata kiva kiting, ke uting kemeng embe eyim, i si abe akem enzi apa kur eyi otong enzi apa kikiy kehen eke i ding na pu ami ke eyim kong ra. ¹³I sa fa mi, kavang mbe ama ra ha nyi, e tin orup kikiy ngyi obu abe akem enzi apa kur eyi otong enzi abe ering. ¹⁴Re ning ting eyi adi, esi ozu orup ni abba inyi eke uting katang ni bodung belim abeleng oku azik kong. ¹⁵Umba ndu si bu mu kebyi, ding ni fa mi tok mi kebyi ngyi ukyikatang ndu eyi mi kitik inyi. I si wok mu olyi ede umba ndu meng. ¹⁶Eke akya i wok mu ting, zi ongyi uting ra bangyi bapa yi mu ding, eke undu ni bangyi kumen bapa ra bara eve inyi esi kavang. ¹⁷Ke i si otung kyong ami owok bi kong, de yi ding ni ha ketim lkpe, i sim otung kyong ami owok ketim lkpe kong, de mi alu reng ongyi urim eyi ongyi ami ro hu kiken kehen. ¹⁸Kavang mbe ama ra ha nyi, kizu aki esi azip alu kitin ameng, azip alu kukyi ting; kizu aki esi ere ata kitin ameng, ere ata kukyi ting. ¹⁹Eye ama ha nyi, anyi bapa esi osu ti kizu aki nyo nung kitin ameng, yo bu anda bi utin Abba nim ami kukyi. ²⁰I yak ayi bangyi ekin bapa ra bara kidin nim, ama le ukyikatang ibi embe. ²¹Ke Pita ba beb Yesu kyong, Itsi, ezing amang ayi umba nim esi obu ama aby eke ama mgbi ize apa mi. Izing itong ipa ra. ²²Yesu aha mi kyong, "Ama ha mu kyong esi ezing otong apa kong, eke ezing akem ara eyi kur esi ezing otong apa. ²³Erening agya kiding kukyi ereng uding ami apu kyong i hu anang ngyi obu belim etim ngyi. ²⁴Ayi eyir ro hu yi, idung etim ngyi uting ami hu kikpa anang aba kur. ²⁵Ayi isim afa utu awu i ho ongyi obr ngyi kong, ongyi obr ngyi anda bi undu kyong bi de mi gya lyi yi ogu ngyi eyi belim ngyi yi ozu ayi elu yi lilang eke ba ho ama anang nim. ²⁶Eneng idung etim eku kyu tip otunu itsari obr ngyi kyong, 'Ongyi obr, hu orup yi ama ye, eke ama oho anda mu lilang.' ²⁷Ening ongyi obr, ti egyi kimbok ngyi, i mgbi ize si kikpa nyi apa nda mi. ²⁸Eke idung etim eding na fa idung etim ngyi omi, ami ke i hu anang kiva kiting obu ngyi. I hu mi obu kitu, ke i ha mi kyong, 'Ho nda ama anang ayi ama nda mu.' ²⁹Eke idung etim ngyi kyu tip otunu itsari onung mi, kyong, 'Hu orup yi ama, eke ama ho mu esi irim.' ³⁰Eke idung etim ami kitabr i tung angyi, ke i de mi na ta ketim kipa kyong i ho ozu ayi i hu. ³¹Kekpeng aki belim etim ngyi babe azang ozu ayi obu, ba tsu orup. Ba ba ha ongyi obr ibi ozu ayi obu. ³²Ke ongyi obr ni idung etim ami nyi esi zi mi, aha mi kyong, 'Amu idung etim obyi mbe, ama panda mu kikpa kikiy ere unung ama. ³³Eke si amu azang idung etim omi egyi kimbok utu awu ama zang amu kong ra.' ³⁴Ongyi obr ngyi atsu orup ke i de mi na nda abe ke ba nda mi butsim eke i si oho mi lang. ³⁵Rening ting ayi Abba nim ami kukyi obu eyi nyi akya nya panda bamba inyi esi korup aba ting."

Chapter 19

¹Aba zi kige aki Yesu olok ozu ekpe, enyin ki Galili aba kiku ni Judiya kita ni Uho Jodan. ²Kihun bangyi eben mi, ke i nyong bi embe. ³Bafarasi aba obu ngyi, ambak zang mi, kyong, "Kikyeng keki ele embe zizeng ti izin eke ongyi emyeng ogu ngyi ra." ⁴Yesu so su bi kyong, "Nye zi azang kyong, Ami ami akem bi keyir e kem bi unyalim eyi akeb kong ra." ⁵Ami akem bi aha kyong, Erening unyalim apa abba ngyi eyi ayi ngyi eke i ba amma eyi ogu ngyi, eke abe bapa ohu esi ibyi etu iting. ⁶Ening be si bangyi bapa eye kong, eke si ibyi etu iting. Erening, "Ozu ayi lkpe ohu ekin meng, ongyi fu ohu aha kong." ⁷Ba ha mi kyong, "Ere bu ke Mosis anda undu kyong adi nda kevip ni umyeng eke atr mi eding." ⁸I ha bi kyong, "Esi ti orup ugbang inyi ke Mosis anda nyi kisa kyong nyi myeng bagu inyi, eke keyir ngyi yerening kong. ⁹Ama ha nyi, ongyi ami emyeng ogu ngyi, akya esi ti baza bana ting, eke i na ku akeb upyi, ina uza eyi mi; unyalim ami aku akeb ami be myeng i na uza yi mi." ¹⁰Belim etim olok yi Yesu, kyong, "Esi erening eyi unyalim eyi ogu ngyi, arib eke ongyi aku akeb kong." ¹¹Eke Yesu aha bi, "Esi bangyi lilang ohu ozu eze ayeleng kong. ¹²Ayi babe oku kitsu esi kembr ayi ibi aba, eyi babe bo hu ibi afa, eyi babe oku kitsu kikiyi ni agya kiding kukyi. Ongyi ami esi i hu arung ozu eze ayeleng, i si hu yi." ¹³Ke ba ku belim bakr babe aba obu ngyi eke i tok bi obu kikiyi obu aduwa, ke belim etim ngyi akya bi. ¹⁴Eke Yesu kyong "Nyi pa belim bakr kisa, nyi fu tung bi uuba obu nim kong, kikiyi ere agya kiding kukyi esi ibi." ¹⁵I tok bi obu kikiyi, eke enyin embe i ding. ¹⁶Zang, awu omi aba obu Yesu kyong, "Kize, ere si kizu kiding aki ama bu eke ama afa unyang ni umenkigyi." ¹⁷Yesu aha mi kyong, "Ere bu ke u beb ama kizu aki si kiding. Kizu kiding kiting mbe aki o pu kyong u fa uyang, tsi izin." ¹⁸Awu aha mi kyong, "Izin ayi zing. Yesu kyong, "Fu bong ongyi kong, fu na baza kong, fu ezi kong, fu su kumen kazim kong, ¹⁹nda abba ndu yi ayi ndu kindip, eke shong (arib orup yi) ongyi ukye ndu reng fu ushong(o rib orup eyi) etu ndu." ²⁰Awu etin aha mi kyong, "Ayi eleng lilang ama bu meng. Ere aki ering eye." ²¹Yesu aha mi kyong, "Esi arib mu kyong u hun ening, ding, ni gya lyi ozu ndu, eke nda bangyi akin, eke u le yi kiven kukyi; eke ba ben ama." ²²Ayi awu etin owok ozu ayi Yesu olok ening, enyin eyi orup ubr, kikiyi ere i le yi avem aga mbe. ²³Yesu aha belim etim ngyi, "Kavang mbe ama ha nyi, abak egyi ebeting ayi ongyi kiven ekyin kagya kiding kukyi. ²⁴Eye ama ha nyi, ere fe mbe eke kizakurmi ekyin olu ti kisa ulikiyi obu ayi ongyi kiven ekyin kagya kiding lkpe." ²⁵Kekpeng aki belim etim owok yi ening, be gyi ohu bi bereng kyong, "Esi ening eyi ami agben." ²⁶Yesu azang bi egyi ke i kyong, Esi ni bangyi agbang ekem, ke eyi lkpe ozu lilang obu fe mbe." ²⁷Ke Pita so su mi kyong, "Zang, adi esi ozu lilang apa ba eben mu, da fa ere." ²⁸Yesu aha bi kyong, "Kavang mbe ama ha nyi, ti kayang aki kipyi kekpeng aki ldung Ongyi okyu ele ti kikyio buzur kiding ngyi, anyi abe eben ama nye le eyi ama ti okyo kiding kur eyi apa ero lok aka ni Izrel ayi kur eyi apa ikpe. ²⁹Eyi eyi ami esi agya, bamba banyalim, bamba belige, abba, ayi, belim, ra kitsi apa kikiyi nim, i fa kubu etim ngyi esi ezing buva ohun ening ke i si afa unyang umenkigyi. ³⁰Eke baga mbe abe ni kitabr ohu esi ni kihun, abe ni kihun ohu esi ni kitabr.

Chapter 20

¹Agya kiding kukyi ereng ongyi ami le yi kitsi buwo ke i lu eding kizir na pu bangyi etim aba tim mi etim kihang. ²Irim ayi i su yi bangyi etim eke i ho bi ikobo kisa kutu, eku bi eding kihang ngyi. ³I lu eye ti ege ara i fa bangyi babe ele i le izeng kopyi betsi. ⁴Abe nyi i kyong, 'Anyi ting, nyi ding kihang, kizu aki arib ama ama ho nyi.' Ke be ding ti etim. ⁵Eye i lu ti ege otong kiying, eye ege otong enzi, i bu re ning. ⁶Eyiye ege kur eyi kiting i lu na fa babe ele ile izeng. I beb bi kyong, "Ere obu nye ele ile izeng mbe." ⁷Ba ha mi kyong, 'Kikyi ere ongyi akyim di etim kong, 'I ha bi kyong, nyi ding kihang ting.' ⁸Kekpeng aki aba zi urukpe, ongyi ozo aha ongyi kikyi etim ngyi, 'Si zi bangyi etim eke ho bi kubu etim ibi ye, ayir si ti kihun ba obr ba hun obu ongyi kitabr.' ⁹Kekpeng aki bangyi etim aba aba ti ege kur eyi kitng aba, i ho bi ikobo kisa lilang. ¹⁰Kekpeng aki bangyi etim aba ni kitabr aba, ba mang kyong bo ho obu ening, eke i nda eyi eyi ikobo kisa ting. ¹¹Kekpeng aki bo hu anang ibi, benyim kikyi awu ozo. ¹²Bo kyong, 'Bangyi aba aba irim bo bu etim ti kige kiting mbe, eke u ho bi kizu kiting eyi adi aba ogyo buwo agbuk eyi ovem uga.' ¹³Eke ongyi ozo olok eyi uting kyong, 'Awu, ama bu nyi kebyi kong. Nyo su eyi ama kyong ikobo kisa kong. ¹⁴Hu kizu aki esi kendu eke ding ozu ndu. Ama tseng kyong ama oho bangyi etim aba ni kihun eleng kizu kiting utu awu ama ho nyi. ¹⁵Ama ele yi kenung eke ama bu utu awu arib ama ti ozu ayi anim kong. Ra anyi evib ama ayi ama si ongyi bunda.' ¹⁶Erening aba ni kihun ohu esi ni kitabr, ke aba ni kitabr ohu esi kihun. ¹⁷Ayi Yesu ro hung ki Jerusalem, i zi aba kur eyi bapa eding ukeng, eke kikeng i ha bi, ¹⁸"Zang, di re ding ki Jerusalem, eke be de Idung Ongyi anda beding agya eyi bulim ozu. Bo lok ikpe obong mi. ¹⁹be de mi anda Bangyi irim eke be teng mi, ogu mi akem mi ti otsi kumen. Eke kutu aki ni ura i zir anyin. ²⁰"Ke ayi ni belim Zebedi aba obu Yesu eyi belim ngyi, I keb itsari onung mi ozu ayi. ²¹Yesu aha mi kyong, "Ere u ra pu." I ha mi kyong, "Nda undu kyong belim nim aba bapa eleng omi ele kubu etung omi kubu evr ndu kagya kiding ndu. ²²Eke Yesu so su bi kyong, "O rung kizu aki u ro nung kong. Anyi amgba ketuk aki ama amgba eleng arung." Bo kyong, "Da amgba arung." ²³I ha bi kyong, "Ketuk nim nya amgba arung. Eke ayi nye le kubu etung eyi evr nim esi ama nda kong, ke si ni bangyi aba Abba nim obu alu bi meng." ²⁴Kekpeng aki belim etim aba kur owok ening, ba beb orup eyi bamba aba bapa. ²⁵Eke Yesu ezi bi aba ekin kitang ngyi i kyong, "Nya rung kyong bangyi obr ni bangyi irim ohu bi igang, ke bangyi bokyo ibi otok kazak kikyi ibi. ²⁶Eke esi yere ening katang inyi kong. Ke ongyi ami apu kyong i le ongyi ukyo katang inyi, i si idung etim inyi, ²⁷eyi ongyi ami apu kyong i si ni kitabr katang inyi i hu angyi esi idung etim, ²⁸ereng utu awu Idung Ongyi aba eke bangyi obu nda mi kong, eke i ba bu anda bangyi, i de unyang ngyi anda kikyi bangyi eke egben olu bangyi бага." ²⁹Ayi bo lu ki Jeriko, kihun bangyi eben mi. ³⁰Bangyi bapa aba opu egyi ele kikeng. Ayi bo wok kyong Yesu ra kpa zeng embe, ba ta kilang kyong, "Itsi, Idung ni Debi, zang di egyi kimbok." ³¹Kihun bangyi akya bi eve, aha bi kyong bi rung tib, eke bokpok ata kilang kiga esi kehung, "Itsi, Idung Debi, zang di egyi kimbok." ³²Ke Yesu eyir tsim ke i zi bi kyong, "Ere nya pu kyong ama bu nda nyi" ³³Ba ha mi kyong, Itsi da pu egyi idi avung." ³⁴Ke kimbok ohu Yesu, i yak bi obu egyi. Bukr mbe egyi ibi avung ke be ben mi.

Chapter 21

¹Ayi Yesu eyi belim etim ngiyi aba anduk Jerusalem, ba ba i Betfak, eding kikiy kehen ni Olif, ke Yesu tsi belim etim ba pa, ²i ha bi kyong, "Nyi ding kehen aki obr, nya zang kekrnyang azib ele mbe, eyi idung ngiyi. Re bi yi ba nda ama. ³Ke ongyi ebeb nyi ozu kikiy ngiyi, nyi ha kyong, 'Itsi apu yi,' ke ongyi ami nyi i si bi apa nda nyi." ⁴Indang yo bu eke ozu ayi ongyi izir olok aba obu ezun ngiyi, I kyong, ⁵"Nyi ha ldung ilige ni Zayon, Nyi zang, Uding inyi ra ba obu inyi, I rung bur bur ra tsu kekrnyang--kivr kilim mgbuk mgbuk ra ba." ⁶Ke belim etim nyi eding no bu ru tu awu Yesu aha bi. ⁷Be de kekrnyang eyi idung ngiyi aba, ke be de batr ata bi utang, eke Yesu atsu ele embe. ⁸Kihun bangyi ata batr ukeng, ke babe aka eting etsi ata bi ukeng. ⁹Ke kihun aki aba obr Yesu eyi abe eben mi irim akyuk, "Hosana (Arak) Idung Debi! Eding esi ami aba kidin ni Itsi! Hosana (Uurak) awu atsu obu lilang kukyi." ¹⁰Kekpeng aki Yesu aba i Jerusalem, kehen akpuk bangyi lilang olu kayang kyong, "Eleng si eyi." ¹¹Kihun bangyi oso su kyong, Eleng si Yesu izir ni Nazaret ki Galili." ¹²Ke Yesu ekyin ketim lkpe. E tr olu bangyi abe ra gya eyi abe ra gyal yi ozu ketim lkpe, I si ohu bayak ni anang eyeng eyi bayak ni bangyi abe ra gyal yi bo toho. ¹³I ha bi kyong, "Ye lim alu kyong, 'Ketim nim esi ketim aduwa,' ke nyo hu ki esi kivant ni bezi." ¹⁴Ke bupu egyi eyi buleng ezun aba fa mi ketim lkpe, ke I nyong bi. ¹⁵Eke kekpeng aki kikiy beding agya eyi bulim ozu azang ozu ayi ohu bereng ayi i bu, eyi kekpeng aki bo wok belim bakr ra ta alang ketim lkpe kyong, "Hosana (Uurak) esi ni Idung Debi," Ba tsu orup ham. ¹⁶Ba ha mi kyong, u wok ozu ayi bangyi ro lok. Yesu aha bi kyong, "Kavang! Eke nye zi azang kutu kong, 'Undu belim bakr eyi abe ra nya emyi o men bi eyi uurak ohun ening kong'" ¹⁷Ke Yesu esi bi apa i lu anyin na tsa ki Betani. ¹⁸Indang kizir ngiyi ayi i si irim eding korup kehen, bunyong ohu mi. ¹⁹I zang itung kidak undu ukeng, i ding kitin ngiyi i fa kizu embe kong ohun eting mbe. I ta otsi undu kyong, "Esi uhim kihim eye kong," eke kekpeng aki nyi mbe otsi oku wur. ²⁰Kekpeng aki belim etim ngiyi azang ening, be egyi kyong, "Esi ahen ke otsi oku bukr ening. ²¹Yesu so su bi kyong, Kavang ama ha nyi, nye si alu eyi orup uting kobuk akyating, esi nyo bu ohun aki obu yi otsi mbe kong ,nya ha kikiy kehen aki eleng kyong, 'Rib anyin ni kyu kuho uga,' yo bu arung. ²²Kizu aki nye si onung ti aduwa eyi orup uting, nya fa ki." ²³Kekpeng aki Yesu aba ketim lkpe, kikiy ni beding agya eyi bodung bakeb ni bangyi aba obu ngiyi ayi i re ze ozu kyong, "U bu ozu ayi eleng eyi kazak ni eyi, eyi anda mu kazak nyi" ²⁴Yesu aha bi kyong, "Ama ting ama ebeb nyi kizu kiting. Nye si aha ama, Ama ha nyi kazak aki ama bu ozu ayi eleng. ²⁵Batisma ni Jon esi ere aba. Esi kukyi ra obu bangyi." Ba ta aha eyi botu, kyong, "De esi aha kyong, 'Esi kukyi,' i ha di kyong, ere obu ke nyo su ama kong." ²⁶Eke da ha kyong, 'Esi obu bangyi,' de kyi bereng ni kihun bangyi, kikiy ere ba rung kyong Jon esi ongyi izir." ²⁷Ke bo so su Yesu kyong, "Da rung kong." I ha bi kyong, "Ama ting esi ama ha nyi kazak aki ama bu ozu ayi eleng kong. ²⁸Eke nya mang kyong ere. Awu omi ele yi belim bapa. I ding kobu ni ami kitabr kyong, 'Idung, ding na tim etim kihang inying.' ²⁹Idung aha mi kyong, 'ama eding kong,' eke irim nyi i ba ta ezim orup ngiyi i ding. ³⁰Ke awu eding kobu ni idung ngiyi ami ni upa na ha mi ri kizu kiting. I su kyong 'ama eding idung okeb,' eke i ding kong. ³¹Eyi katang belim abe bapa eleng obu ozu ayi arib abba ngiyi orup." Bo kyong, "Ami ni kitabr." Yesu aha bi kyong, "Kavang mbe ama ha nyi, bangyi kiken kehen eyi bakeb akpa ata br ekyin nyi kagya kiding lkpe. ³²Ayi Jon aba obu inyi ti ukeng kenung, eke nyo su mi kong. Eke bangyi kiken kehen eyi bakeb akpa osu eyi mi. Eke anyi, ayi nya zang ozu ayi i bu ting ahen, nyo su ohu mi kong. ³³Nyi wok ukyeng upyi. Ongyi omi, ongyi kitsi. I wo ozo, i hun uhang ata kivr ding, i tim uzim embe, e kem kekpe ni kikpe ala embe, i de yi anda bu wo ala. Ke enyin eding kehen keki. ³⁴Kekpeng aki kige ehim etsi anduk meng, i tse belim etim babe ding kobu bu wo ala eke i ba nda mi ehim. ³⁵Eke bu wo ala ohu belim etim ngiyi, ogu uting, obong omi, omi eye be tse okyo. ³⁶Eye, i tse abe obu ening eding, eke bu wo ala obu bi re ning. ³⁷Irim ngiyi, ongyi ozo etse idung ngiyi eding kobu ibi, kyong, 'Be ring idung nim.' ³⁸Eke kekpeng aki bu wo ozo azang idung, bo lok eyi botu, 'Eleng esi idung kive kahung. Nyi ba do bong mi eke da lyi kive.' ³⁹Ening bo hu mi, atr mi olu kozo, ke bo bong mi. ⁴⁰Indang kekpeng aki ongyi ozo aba, ere aki i bu eyi bu wo ozo." ⁴¹Ba ha mi kyong, "I bong bangyi abe babyi eleng lilang, eke i hu ozo anda bangyi bu wo bepyi, bangyi abe anda mi kapu ala ngiyi kige uubung." ⁴²Yesu aha bi kyong, 'Anyi ezi azang ti ilik kong, 'Kikyo aki bumbyi atim otung, ohu esi kikyo ukyeng. Ayi eleng esi kobu Itsi aba, ke ye lim basa egyi idi.' ⁴³Erening ama ha nyi, agya kiding lkpe anyin obu inyi ede anda bangyi abe ehim ehim ngiyi. ⁴⁴Ongyi ami aku ti kikyo akeleng i beb arak barak. Eke ongyi ami kikyo aku okyu mi etu e lyik." ⁴⁵Kekpeng aki kikiy beding agya eyi Bafarasi owok ukyeng kekya kekya ayi i lok, ba rung kyong i ro lok kikiy kibi. ⁴⁶Ba pu bo hu mi, eke be kyi bereng ni kihun bangyi kikiy ere ba rung mi kyong i si ongyi izir.

Chapter 22

¹Yesu olok ukyeng eyi bi eye, kyong, ²"Agya kiding kukyi ele reng uding ami obu kukyip keku ni idung ngyi. ³I tse belim etim ngyi kyong bi ne zi bangyi ba ti kukyip keku, eke ba ba kong. ⁴Eye uding etse belim etim ngyi, kyong, 'Nyi ding ni ha abe ama zi, "Nyi zang, ama tim ala ekpe meng. Kindak nim aki i fa bo bong meng eyi budung bundak abe afa ala eyi ozu lilang ele abang meng. Nyi ba ti kukyip keku ye." ⁵Eke bangyi alu orup embe kong, be ding ozu ibi, omi eding kozo ngyi, omi ti ozu betsi ngyi. ⁶Babe ohu belim etim ni uding, ezir bi kiyeng, ke obong bi. ⁷Uding atsu orup ke i tse akpa inyang ngyi, eding no bong bukem bangyi, oluk kehen ibi eyi ula. ⁸Ke i ha belim etim ngyi kyong, kukyip keku ele meng, eke bangyi abe ama zi bo hun eke ba ba kong. ⁹Erening nyi ding kikeng kiga ni zi bangyi utu awu nye zi aba ti kukyip keku nyi. ¹⁰Belim etim olu eding bekeng бага na ku bangyi lilang abe ba fa, beding eyi babyi lilang. Eke ketim kukyip nyi amen eyi ekyin. ¹¹Eke kekpeng aki uding anyin aba zo azang ekyin, i zang awu omi ami kyating eyi batr kukyip. ¹²Uding ebeb mi, 'Awu, amu obu ahin ke ukyin aba eleng ayi ukyating yi batr kukyip.' Eke awu apu ana kive kilok. ¹³Ke uding aha belim etim ngyi, 'Nya zip awu ami eleng obu eyi ezun, eke nyi de mi ta lu kayang ti kivip kiluk aki i kpok agbu edin. ¹⁴Be zi bangyi бага mbe, ke be tseng sang mbe." ¹⁵Ke Bafarasi eding ne myeng utu awu bo hu Yesu ni eve olok ngyi. ¹⁶Ke be tse belim etim ngyi, ekin eyi bangyi ni Herod. Ba ha Yesu kyong, "Kize ozu, da rung kyong amu esi ongyi ni kavang, ke u ze kavang ti ukeng Ikpe. U heb ekyi eyi otsi uta ni bangyi kong, ke u tok kekyi katang bangyi kong. ¹⁷Ening ha tok di, kizu aki amu amang. Esi zizeng eke do ho kiken kehen anda Siza ra iye. ¹⁸Eke Yesu arung kating kebyi ibi, i ha kyong, "Ere bu ke nya mbakzang ama, anyi butakba. ¹⁹Nyi tok ama anang kiken kehen nyi." Ke be de lu denariyu (ikobo kisa) otok mi. ²⁰Yesu ebeb bi, "Eleng si kibr eyi kidin ne yi." ²¹Ba ha mi kyong, kibr ni Siza." Ke Yesu aha bi kyong, "Nda Siza ozu ayi esi ni Siza, eke nda Ikpe ozu ayi esi ni Ikpe." ²²Kekpeng aki bo wok ening, bereng ohu bi. Ke be si Yesu apa be ding ozu ibi. ²³Kutu aki nyi Basadusi, abe kyong uzizir akyating, aba obu ngyi. Be beb mi, ²⁴kyong, "kize ozu, Mosis aha kyong, 'Ongyi esi oku, akya i mba belim ting, umba ngyi de ugu ngyi aku eke i mba belim anda umba ngyi. ²⁵Bamba banyalim botong ba pa ele mbe. Ami ni kitabr aku akeb ke i ku i mba idung kong, I si ugu ngyi apa umba ngyi. ²⁶Ke umba ami ni upa obu ri kizu kiting, ke ami ni ura ting, lilang ibi botong bapa. ²⁷Irim ibi lilang, akeb oku ting. ²⁸Indang ni uzizir, akeb esi ugu eyi katang ni bamba botong bapa. Abe aku mi lilang. ²⁹Eke Yesu so su aha bi, "Nyo bu kobyi, kiky i ere nya rung ilik Ikpe ra kazak Ikpe kong. ³⁰Kiky i ere kutu ni uzizir ki ma ra keku akyating. Ke be le reng belim etim Ikpe kukyi. ³¹Eke kiky i ni uzizir ni buku, nye zi ozu ayi Ikpe aha kyong, ³²'Ama si Ikpe ni Abraham, Ikpe ni Azik, eyi Ikpe ni Jakob.' Ikpe esi Ikpe ni ahim kong, ke i si Ikpe ni abe bowung." ³³Kekpeng aki kihun bangyi owok ening, bereng ohu bi utu ozu eze ngyi. ³⁴Eke kekpeng aki Bafarasi owok kyong Yesu bu Basadusi orung tip meng, be zi ekin botu. ³⁵Uting katang ibi, kilok ikpe, ebeb mi kizu, ambr mi-- ³⁶"Kize ozu, akarung esi izin ayi obu lilang." ³⁷Yesu aha mi, "Anyi shong (arib orup yi) itsi inyi Ikpe yi orup inyi lilang." ³⁸Eleng si kiky o eyi izin ni kita br. ³⁹Eye izin ni upa erening --'Shong (arib orup yi) ongyi ukye inyi reng etu inyi.' ⁴⁰Ti izin ayi ipa eleng ekin izin lilang eyi izir." ⁴¹Indang ayi Bafarasi ekin ubyi, Yesu ebeb bi kizu kibeb. ⁴²I kyong, "Ere aki nya mang kiky i ni Kristi. I si idung ni eyi." Ba ha mi kyong, "Idung ni Debi." ⁴³Yesu aha bi kyong, "Ahen ke Debi ti Kudin i zi mi Itsi, kyong, ⁴⁴'Itsi aha Itsi nim, "Le kubu etung nim, ening ama ohu bangyi kufa ndu esi kiky o ni kiba kitip ndu." ⁴⁵Eke Debi esi ezi Kristi, 'Itsi,' ahen ayi i si idung Debi." ⁴⁶Ongyi akyating ami i si osu mi kilang, ke akem kutu aki nyi eding ongyi ebeb mi ozu eye kong.

Chapter 23

¹Ke Yesu aha kihun bangyi eyi belim etim ngyi. ²I kyong, "Bulim ozu eyi Bafarasi ele ti kikyo Mosis. ³Erening kizu aki ba nda nyi undu kyong nyi bu, nyi bu ozu ayi eleng eke nyi zo bi. Eke nyi fu nya ozu obu ibi kong, kikyi ere bolok ozu ekpe bo bu yi kong. ⁴Kavang, ba zip bolip bukya abe abak egyi ukyung, bo hu otok bangyi abak. Eke abe bulok esi be de kivong ayak embe kong. ⁵Ozu ibi lilang bo bu indi bangyi azang bi. Ba kem ada ibi akpak, ere indu batr ibi esi okyo. ⁶Bo shong (ba rib orup eyi) okyo beding ule ti bukpe lkpe, ⁷eyi kokyip kikyo kopyi betsi, eke bangyi ezi bi 'Buze ozu. ⁸Eke esi keng kyong be zi nyi "Buze ozu kong,' kikyi ere nya lu yi kize ozu uting mbe, ke lilang inyi esi bamba. ⁹Eke fu ezi ongyi kayang abba kong, nya lu yi Abba uting mbe, ami le kukyi. ¹⁰Esi keng kyong bi zi nyi 'buze kong,' kikyi ere nya lu yi kize uting mbe, ami si Kristi. ¹¹Eke ongyi ami obu lilang katang inyi i si idung etim inyi. ¹²Ongyi ami endip etu bo hu mi eyir okyu, ke ongyi ami ana kikyi eri bo tu mi atsu. ¹³Eke kuhan esi inyi, bulim ozu eyi Bafarasi, butakba! Nyo huk opu ni agya kiding kukyi aka bangyi ata. Ke anyi bulok inyi ekyin kong, ra nya nda abe apu be kyin kisa kong. ¹⁴Kuhang esi inyi, bulim ozu eyi Bafarasi, butakba! Kikyi ere nye rim agya bakeb bekpe, nyo tok etu indip akaba bangyi obu aduwa kisi kisi. Ening nya fa ibak iga. ¹⁵Kuhang esi inyi, bulim ozu eyi Bafarasi, butakba! Nye ding kugbak apu eke ongyi yeng, eke i su meng, nyo hu mi esi ezing apa idung ni agya ula utu inyi. ¹⁶Kuhang esi inyi, anyi bu pu egyi, abe aha kyong, 'Ongyi ami avang ketim lkpe, esi kizu kong. Eke ongyi ami avang okyo bogbying ketim lkpe, azip mi alu ti kuvang ngyi.' ¹⁷Anyi etim ayi opu egyi! Kerung obu, okyo bogbying ra si ketim lkpe aki anda kikyo kebying esi kikyo keveng ra. ¹⁸Eyi, 'Ongyi avang kizo, esi kizu kong. Eke ongyi ami avang bunda abe ele ti kizo, azip angyi alu ti kuvang ngyi.' ¹⁹Anyi bangyi abe opu egyi! Kerung obu, bunda, ra esi kizo aki ohu bunda esi keveng ra. ²⁰Erening, ongyi ami avang kizo, i vang ozu ayi elembe lilang. ²¹Ongyi ami avang ketim lkpe, i vang ki ekin yi ami ele embe lilang, ²²ongyi ami avang kukyi, i vang ekin kikyo kiding lkpe eyi ami ele embe. ²³Kuhang esi inyi, bulim ozu eyi Bafarasi, butakba! Anyi anda kiting ni ala ayi nya fa, eke nye si ozu ekyeng ni izin apa embe uubu--kenung eyi kimbok eyi orup uting. Eke ayi eleng esi ayi inyi nyo bu ke nye si yi apa uubu. ²⁴Anyi bu pu egyi, nya takpe eben ozu ayi akr ke ting esi ayi aga apa ereng ongyi kitim etseng izing ni umgba ata eri ke ting olok kizakurmi okyu kembr! ²⁵Kuhang esi inyi, bulim ozu eyi Bafarasi, butakba! Nye mgbe kayang ni ketuk eyi itisa batsak, ke kemeng ozu vang ibi mbe. ²⁶Anyi Bafarasi bu pu egyi! Nyi ta br mgbe atin kemeng ni ketuk eyi itisa batsak eke kayang ngyi atin ting. ²⁷Kuhang esi inyi, bulim ozu eyi Bafarasi, butakba! Anyi ele reng bunzi abe be tse yi bangyi batin, ke kayang ngyi arib, eke kemeng amen yi ikip ni ahim bangyi anda ozu lilang ebr. ²⁸Rening eyi anyi, anyi ting kayang nye si abe tsi kenung obr bangyi, eke kemeng nye si butakba eyi aby. ²⁹Kuhang esi inyi, bulim ozu eyi Bafarasi, butakba! Nye mbyi bunzi ni bezir ke nya kim arib bunzi ni butsi kenung. ³⁰Nya ha kyong, 'Okyang adi ele itu ni babba idi, de yi bi obong bezir kong.' ³¹Erening nyo su atsu bulok inyi kyong anyi esi belim ni bangyi abe obong bezir. ³²Anyi ting obu ekpe etim babba inyi. ³³Anyi bugu, anyi belim ni bovuk, ahen eke nye kyi olu ti ikpe ilok ti kiku ula. ³⁴Erening, zang ama re tse bezir eyi bangyi bomini eyi bulim ozu. Babe embe nya kem kotsi kumen; babe nyo gu bi kekpe lkpe inyi atr bi kehen keki eding kehen keki. ³⁵Kikyeng ngyi kyong beyeng bangyi kenung abe avr kayang, esi ti beyeng Ebel ongyi kenung eding ti beyeng ni Zakariya idung ni Barakiya, ami nyo bong katang ni kinung lkpe eyi kizo. ³⁶Kavang mbe ama ha nyi, ozu ayi eleng lilang obu kikyi ni kuzing akeleng. ³⁷Jerusalem, Jerusalem anyi abe obong bezir ke tse bangyi abe be tse aba obu inyi kikyo! Kira ekpe ahen eke ama ezi ekin belim inyi, ereng utu awu izun ezi ekin belim ngyi kemeng abak ngyi, eke anyi osu kong! ³⁸Zang, agya inyi ekpr etse. ³⁹Ayi ama ha nyi kyong, Akem eleng eding esi nya zang ama eye kong, ening ezi kekpeng aki nya ha kyong, 'Eding si ni ongyi ami aba kiden ni ltsi."

Chapter 24

¹Yesu lu anyin ketim lkpe re ding angyi. Belim etim ngyi aba fa mi eke bo tok mi ketim lkpe. ²Eke i su aha bi kyong, "Nya zang ozu ayeleng kong. Kavang mbe ama ha nyi, kikyo kiting esi ekpr etu keki kong lilang ngyi ye ebeb arak okyu itsari." ³Ayi ikyu ele eri kikyi kehen ni Olif, belim etim ngyi aba fa mi kata mbe ebeb kyong, "Ha tok di, kige aki ozu ayeleng obu. Ere otok ura ni uuba ndu eyi kihun ni kayang." ⁴Yesu so su bi kyong, "Nyi zang zizeng ahu ongyi omi aba kaba nyi eke nyo vok kong." ⁵Kikyi ere bangyi бага mbe aba kidin nim. Ba ha kyong, 'Ama si Kristi,' eke aku bangyi бага mbe no vok. ⁶Nyo wok uma eyi uha ni uma. Zang zizeng nya ka kulung kong, kikyi ere ozu ayi eleng esi keng mbe yo bu; eke kihun nyi ofu mbe. ⁷Ahen aba ku uma eyi ahen, agya kiding aba anyin eyi agya kiding. Bunyong aba ele eyi ezu aba aku oluk kekyi, kekyi. ⁸Eke ozu ayeleng lilang esi keyir uukyung ni kimba. ⁹Ke bo hu nyi anda nyi butsim obong nyi. Ahen lilang afa nyi ti kiden nim. ¹⁰Ke бага mbe aba aku kyu, era gya aliyi botu, esi afa botu. ¹¹Bezir kazem olu aba akaba bangyi bagambe. ¹²Kikyi ere aby i aba esi kehung, ishong (orup orib) ni bangyi бага mbe orung. ¹³Eke ongyi ami ohu orup ne zi kutu kihun i fa obgen. ¹⁴Uha uding ni agya kiding awu eleng esi ekpe kayang lilang ereng uha uding obu bangyi kayang lilang. Eke kihun ngyi otuk aba. ¹⁵Erening, kekpeng aki nya zang ozu kiyeng ayi abeb ozu lkpe, ke Daniye ongyi izir lok, ele kiluk keveng meng" (ongyi ami re zi e rung yi), ¹⁶"bangyi abe ele kehen Judiya kyi hung kekyi ahen, ¹⁷ongyi ami ele kikyi ketim fu kyu kitin ne de kizu ketim kong. ¹⁸ongyi ami ese ele kozo i fu esi irim aba kyong i de otr ngyi kong. ¹⁹Eke kuhan esi ni bangyi abe ele yi bodung obu, eyi belim bulamen ti itu ayi nyi! ²⁰Nyi nung lkpe kyong ibak unya ulu fu ele kige kigya ra uru uzin kong. ²¹Kikyi ere ibak iga mbe aba kutu aki nyi, utu awu obu kutu meng kong esi ri keyir ti kayang aba zi indang, ra esi obu eye kong. ²²Akya itu ayeleng aka okyu ting, esi ongyi agben kong. Eke kikyi ni abe etseng, itu nyi aka eyir. ²³Ke ongyi omi aha nyi kyong, 'Pu egyi, eleng si Kristi!' ra 'Okjong Kristi ele oho!' nyi fu su kong. ²⁴Kikyi ere bekristi kazem eyi bezir kazem aba otok ira ikyo eyi etim bereng bohu, utu awu anda bangyi ovok, ayi esi obu arung, ekin abe esteng ting. ²⁵Zang, ama ha nyi lang kige ngyi otuk bu. ²⁶Erening, ba ha nyi kyong, 'Pu egyi, i le kulim uga,' nyi fu ding kulim uga embe kong. Ra, 'Zang, i le ketim kemeng,' nyi fu su kong. ²⁷Utu awu bata arak esi kegyi uru okyu kari, esi utu awu uuba ni ldung Ongyi ele. ²⁸Kiluk aki kibyi aki oku esi ele, bonduk ekin embe. ²⁹Eke bukr mbe irim ni itu ibak ayi nyi uru esi kivip, uva esi otok bata kong, ekir aku okyu esi kakpa lkpe kukyi okyu itsari, ke bugbang abe kukyi akpuk. ³⁰Ke ura ni ldung Ongyi otok kakpa lkpe eyi lilang ni aka kitin erim ombok. Ba zang ldung Ongyi aba ti kotin kakpa lkpe eyi bugbang eyi buzur buga. ³¹Itse belim etim ngyi olu eyi kedur ni kidin indr, ke baku ekin bangyi ngyi ti bakang benzi eyi kihun kakpa lkpe ukpa owu eding ukpa owu. ³²Nyi ze ozu kikyi ni itung kidak. Ayi ineng ngyi ra fa eteng elim meng, nya rung kyong kitu ele onyong meng. ³³Ening ting, kekpeng aki nya zang ozu ayeleng lilang meng, nya rung kyong i le onyong meng, ra nduk kiya meng. ³⁴Kavang mbe ama ha nyi, kuzing akeleng esi akpa eding kong, esi keng ozu ayi eleng aba obu lang. ³⁵Kukyi eyi kitin aba akpa eding, eke eve nim esi akpa eding kong. ³⁶Eke kikyi ni kutu aki nyi eyi kige aki nyi ongyi arung kong, ekin yi belim etim kukyi, ra ldung kahung, eke ohun Abba kitik mbe arung. ³⁷Utu awu itu ni Nuwa ere, rening uuba ni ldung Ongyi ere. ³⁸Ereng itu ayi nyi eke bemeng otuk aba bi ra aliyi ra amgba, ra ku keku ra ma kima ening aba zi kutu aki Nuwa ekyin kuya, ³⁹ba rung kong, bemeng aba akpak bi lilang eding--esi rening ayi ldung Ongyi aba. ⁴⁰Banyalim bapa ele kozo--uting anyin, uting ekpr. ⁴¹Bakeb bapa ero hok alu kihok--uting anyin uting ekpr. ⁴²Erening nyi le ile kozo, kikyi ere nya rung kutu aki Itsi inyi aba kong. ⁴³Eke nya rung kyong, inyi ongyi kikyi agya arung kige aki uuzi aba, i bu arung utu awu i kpe agya ngyi ke kisa akyating utu awu uuzi ekyin ogyo agya ngyi. ⁴⁴Erening anyi ting le bang, ayi ldung Ongyi aba kige aki nya rung kong. ⁴⁵Ening eyi esi idung etim ami alu orup amin egyi ke kikyi agya ngyi ede mi alu obr belim etim ngyi eke i nda bi ala ti kige kiding. ⁴⁶Eding esi ni idung etim ami kikyi agya ngyi azang mi ro bu ening obu kekpeng aki i ba. ⁴⁷Kavang mbe ama ra ha nyi kikyi agya ede mi alu ongyi obr ni avem ngyi lilang. ⁴⁸Eke idung etim oby i ti kating orup ngyi kyong, kikyi agya nim ele de kira obu, ⁴⁹ke i ro gu blim etim abe ering; ke ra aliyi amgba eyi bangyi umgba; ⁵⁰ke kikyi agya ni idung etim ami nyi aba ti kige aki e rung kong. ⁵¹Kikyi agya ngyi aka mi egyip gyip obu mi utu awu i bu butakba, kiluk aki i kpok eyi edin agbu ele.

Chapter 25

¹Ke agya kiding kukyi ele reng bukpong abe ede akir ula ibi eding ba fa ima akeb. ²Botong embe si etim ke botong amin egyi. ³Kekpeng aki etim ayi otong ede bokir ula ibi, be de bangyi ula ehe kong, ⁴Eke bukpong abe amin ehe alak bangyi obu eyi bokir ula ibi. ⁵Indang ayi ima akeb aba bukr kong, lilang ibi bula ohu bi, ke ba na eding. ⁶Eke uhakuvang ni utuga kilang adur, 'Nyi zang, 'Ima akeb upyi! Nyi lu ni fa mi.' ⁷Ke lilang bukpong even bula ohu ila ibi akpuk. ⁸Abe etim aha abe amin, 'Nyi tu bangyi inyi nda di kikiy ere ila idi re lim. ⁹Eke abe amin okyong, 'Ayi idi esi ohun di eyi nyi kong, nyi ting ding kobu bangyi abe ra gyalay eke nyi gya embe. ¹⁰Ayi be ding bi na gya, ima akeb upyi aba, bangyi abe ele abang eyi mi eding ti kukyip keku, ke bo huk opu. ¹¹Irim ngiyi, okpong abe ering aba ha kyong, 'Ongyi kikiy, ongyi kikiy, avung di opu.' ¹²Eke i ha bi kyong, 'Kavang mbe, ama rung nyi kong.' ¹³Nyi le yi koso, kikiy ere nya rung kutu eyi kige kong. ¹⁴Ereng ongyi ami re ding kehen keki. I zi belim etim ngiyi ke i nda bi kezun ngiyi. ¹⁵Uting embe i nda mi apam otong, omi i nda mi apam apa, omi i nda mi ipam uting. Eyi eyi ohu utu awu kazak ngiyi ohun, ke awu anyin esi ekyin ngiyi. ¹⁶Ami ohu apam otong eding ne zim kubu i fa apam otong ayak embe. ¹⁷Rening eyi ami ohu apam apa. ¹⁸Eke ami ohu i pam uting ne tim kiku ede anang ongyi obr ngiyi ara embe. ¹⁹Indang irim ni kige kiga ongyi obr ni belim etim esi irim aba eke i hu ozu ayi ba fa ti kubu kuzim. ²⁰Idung etim ami ohu apam otong aha kyong, 'Ongyi obr, u nda ama apam otong. Zang, ama fa apam otong ayak embe.' ²¹Ongyi obr ngiyi aha mi kyong, 'Nda mu obu, amu idung etim uding ami alu orup! Olu orup ti ozu ayi sang. Ama ede mu alu ongyi kikiy ni ozu aga. Kyin ti orup otin ni ongyi obr ndu. ²²Idung etim ami ohu apam apa ba kyong, 'Ongyi obr, u nda ama apam apa. Zang, ama fa apa yak embe.' ²³Ongyi obr ngiyi aha mi kyong, 'Nda mu obu, idung etim uding ami alu orup! Olu orup ti ozu ayi sang. Ama ede mu alu kikiy ni ozu aga. Kyin ti orup otin ni ongyi obr ndu. ²⁴Ke idung etim ami ohu ipam uting aba kyong, 'Ongyi obr, ama rung kyong amu si ongyi ozu agbang. U ro bung ala kiluk aki uuho kong, u reben ala kiluk aki u ta ala kong. ²⁵Ama kyi bereng, ke ama tim kiku ede ipam ndu ara embe. Zang, eleng si kizu aki esi kendu. ²⁶Eke ongyi obr ngiyi aha mi kyong, 'Amu ongyi oby uzin eyi bayak ndu, amu arung kyong ama re ben ala kiluk aki ama ata kong, eye ama obung ala kiluk aki ama oho kong. ²⁷Erening inyi u de anang nim anda bangyi oluk anang, ke ayi ama aba eleng okyong ama afa anang ayi otok embe. ²⁸Erening nyi hu anyin ipam obu ngiyi de nda ongyi ami alu yi apam kur. ²⁹Ongyi ami alu eyi aga, anda mi aga ayak embe--obu lilang. Eke ongyi ami akyating eyi kizu lilang, esi ohu anyin aki sang kubu ngiyi lilang. ³⁰Nyi de idung etim ami ekyi ti kizu kong ta ding ti kivi kiga, kiluk aki ikpok eyi edin agbu elembe. ³¹Kekpeng aki Idung Ongyi aba ni buzur ngiyi eyi belim etim lkpe ubyi, eke i le ti kikiyo buzur kiding ngiyi. ³²Obr ngiyi ahen lilang ekin, i hu bangyi aha alu kekyi kekyi, ereng ongyi ereng ohu bata aha eyi bamen. ³³I de bata alu kubu etung ngiyi, eke bamin elu kubu evr ngiyi. ³⁴Eke Uding i ha abe ele kubu etung ngiyi kyong, 'Nyi ba, anyi abe afa eding ni Abba nim, nya lyi kive ti agya kiding ayi akem alu nyi esi ri kige aki bakem kayang. ³⁵Kikiy ere bunyong ohu ama nya nda ama alla; ongyur ohu ama nya nda ama bemeng; ama si nyi ekyin nyo hu ama; ³⁶Ama le utin kibeng nyo ruk ama otr; ama okyung nya atuk ama; ama le ketim upa nya ba azang ama. ³⁷Ke bangyi kenung aha kyong, 'Itsi, kekpeng kerung aki da zang amu ke bunyong ohu amu, ke da nda amu ala. Ra ongyur ohu mu ke da nda mu bemeng. ³⁸Kekpeng kerung u si di ekyin ke do hu amu. Ra utin kibeng ke do ruk amu otr. ³⁹Kekpeng kerung ukyong ra ketim upa ke da zang mu.' ⁴⁰Ke uding osu aha bi kyong, 'Kavang mbe ama ha nyi, ozu eding ayi nyo bu eyi bamba nim abe belim eleng nyo bu anda ama. ⁴¹Ke i si aha abe ele kubu evr ngiyi kyong, 'Nya nyin ama ameng, anyi abe ni kuhan, nyi kyu ti kiku ula umenkigyi awu ba akyin alu kikiy otip eyi belim etim ngiyi, ⁴²kikiy ere bunyong ohu ama, nya nda ama ala kong; ongyur ohu ama nya nda ama bemeng kong; ⁴³Ama si nyi ekyin nyo ohu ama kong; utin kibeng, ke nyo ruk ama otr kong; okyung, ele ketim upa, eke nya zang ama egyi etu kong. ⁴⁴Ke bo su aha mi ting kyong, 'Itsi, kekpeng kerung aki da zang amu bunyong, ra ongyur, ra ekyin, ra utin kibeng, ra u kyung, ra ketim upa, eke da zang amu egyi kong.' ⁴⁵Ke i si osu bi kyong, 'Kavang mbe ama ha nyi, ozu ayi nyo bu anda uting ni abe belim eleng kong, nyo bu anda ama kong.' ⁴⁶Abe eleng ekyin ti butsim umenkigyi eke abe ni kenung, unyang umenkigyi."

Chapter 26

¹Aba ezi kekpeng aki Yesu olok ekpe ozu ayeleng lilang, i ha belim etim ngyi, ²"Nya rung kyong irim ni itu ipa obr kukiyp ni uyangzeng era ba, eke be de Idung Ongyi na kem." ³Ke kikiy beding agya eyi bodung bakeb ni bangyi ekin kagya uding agya ukyo, ami kidin ngyi Kayifas. ⁴Bo bu bekeng eke bo hu Yesu kata mbe obong mi. ⁵Kikiy ere ba ha kyong, "Esi kutu kukiyp, indi ibak ele katang bangyi kong." ⁶Kekpeng aki Yesu ele ki Betani kagya ni Samon ni embr, ⁷ayi i ra lyi ala, akeb omi aba obu ngyi eyi kekir bangyi bagak beding ni anang aga, ke i de kur Yesu kikiy. ⁸Eke kekpeng aki belim etim ngyi azang ening, ba tsu orup kyong, "Ere si kikyeng aki ede bangyi egbim ening. ⁹Inyi ede bangyi agya lyi afa anang aga mbe ede aha bangyi aken." ¹⁰Eke Yesu, arung yi, i ha bi kyong, "Ere bu nyi ra nda akeb ning butsim. Ayi i bu kizu aki arib anda ama. ¹¹Nye yi bangyi aken ele ekpr ening mbe, eke anyi esi nye yi ama ele ekpr ening kong." ¹²Ayi i de bangyi okur ama etu, i bu yi ni uunzi nim. ¹³Kavang mbe ama ha nyi, ere lilang ayi uha uding esi evr kayang, kizu aki akeb ning obu ele ni umang arung ngyi ting." ¹⁴Ke uting ni abe kur eyi bapa, ami be zi mi Juda Iskariyo, eding kubu ni beding agya ¹⁵ne beb kyong, "Ere aki nya nda ama eke ama ede mi anda nyi." Bo nwo lu bosule kekem apa kur anda mi. ¹⁶Akem embe i ra pu kisa eke i de mi anda bi. ¹⁷Indang kutu kitabr ni kukiyp kimbuk kitse, belim etim aba obu Yesu kyong, "Ere ayi da tim alla nyi alu amu eke olyi kukiyp ni ukpa zeng." ¹⁸I kyong, "Nyi kyin ding korup kehen kubu ongyi omi ni ha mi kyong, 'Kize ozu aha kyong, 'Kige nim anduk meng. Ama eyi belim etim nim aliy kukiyp ukpa zeng agya ndu." ¹⁹Belim etim obu utu awu Yesu aha bi, ke bo bu ala kukiyp ukpa zeng. ²⁰Kekpeng aki uru ekpe meng, i le itsari eke e lyi alla eyi belim etim ngyi abe kur eyi bapa. ²¹Ayi bi ra lyi alla obu, i ha bi kyong, "Kavang mbe ama ha nyi kyong, ongyi uting katang inyi i de ama ekyi betsi." ²²Abeb bi abeb abeb, ke lilang ibi re beb mi uting uting kyong "Kavang Itsi esi ama kong." ²³I su bi kyong, "Ami eyi ama apa obu ti kevem alla ibung esi ami ede ama ekyi betsi. ²⁴Idung Ongyi eding, ri utu awu be lim alu kikiy ngyi. Eke kuhan ele kikiy ongyi ami ede mi Idung Ongyi ekyi betsi! Arib obu inyi ba amba mi kong." ²⁵Juda, ami ede mi ekyi betsi kyong." Esi ama, "Kize ozu. "I ha mi kyong, "Amu olok yi bulok ndu." ²⁶Ayi bi ra lyi alla obu, Yesu de kimbuk, ke i deng Ikpe, ke i hu ki ebeb. Anda belim etim kyong, "Nyi hu alyi. "Eleng si etu nim." ²⁷I de ketuk ke i deng Ikpe, ke i de ki anda bi kyong."Nyi mba, lilang inyi. ²⁸Eleng esi beyeng nim ni kezung aki okur kikiy ni bangyi eke ba fa upanda ni ozu aby. ²⁹Eke ama ha nyi, ama esi amgba kihem ubung eye kong, ening kekpeng aki ama amgba eyi nyi kutu aki kipyi kagya kiding Abba nim." ³⁰Kekpeng aki bo su kubong uurak ekpe, bo hung kikiy kehen Olif. ³¹Ke Yesu aha bi kyong, Utuga inying nya ku lilang kikiy nim, ayi belim kyong, 'Ama ogu kikpe bata eke kihun bata arak ba rak.' ³²Eke irim ni uzir nim ama ata nyi obr ki Galili. ³³Eke Pita ha mi kyong, "Ayi lilang aku kikiy ndu, ama esi aku kong." ³⁴Yesu aha mi kyong, "Kavang mbe ama ha amu, utu ga inying eke izun kolum ata kilang, amu otung ama ezing ara." ³⁵Pita ha mi kyong, "Esi keng ama eyi amu oku ibung, esi ama otung amu kong." Belim etim abe ring lilang aha rening. ³⁶Ke Yesu eyi bi eding kiluk aki bezi Gesemeni ke i ha belim etim ngyi kyong, "Nyi le ameng ama eding kobr no bu aduwa." ³⁷I de Pita eyi belim Zebedi ba pa eyi mi ke orup ayir abeb mi. ³⁸Ke i ha bi kyong, "Orup nim anda ama butsim ering ama oku. Nyi le ameng apu egyi yi ama." ³⁹I si eding kobr sang ening, i kyu ekeb kekpr itsari, i bu aduwa. I kyong, "Abba nim, esi obu arung, nda ketuk ning akpa ama. Eke, esi ti orup nim kong, esi ti orup ndu." ⁴⁰I ba zang belim etim ngyi ana bula, ke i beb Pita, "Ere obu, esi nye le apu egyi eyi ama obu kige kiting kong. ⁴¹Nyi le yi kozo bu aduwa eke esi nya ku ti kimbak zang kong. Kudin alu orup ke etu ayik." ⁴²I si eding eye ni upa no bu aduwa; I kyong, "Abba nim," Akeleng akya akpa ama ting, esi keng ama mgba, ozu orup ndu bu." ⁴³I ba eye ba zang bi ana eding, eke egyi alib bi bula ebeting. ⁴⁴I si bi apa eye, i ding no bu aduwa kezing ni ura, i lok ekpr kive utu uting mbe. ⁴⁵Ke Yesu aba obu belim etim ngyi i beb bi kyong, "Anyi fu ra na bula ere tim kihuk inyi. Nyi zang, kige ele onyong meng, eke be de Idung Ongyi ekyi betsi anda bangyi ozu aby. ⁴⁶Nya nyin kuyir, de eding. Nyi zang, ongyi ami ede ama kyi betsi i le onyong meng." ⁴⁷Ayi i ro lok obu, Juda, uting ni belim etim ngyi abe kur eyi ba pa aba. Kihun bangyi eyi mi aba, kikiy beding agya eyi bodung bakeb ni bangyi. Ba aba eyi bugyang eyi abr. ⁴⁸Indang ongyi ami ede Yesu ekyi betsi otok bi ura, kyong, "Ongyi ami ama ohu mi ekeb kelung esi ami. Nyi hu mi". ⁴⁹Bukr mbe, i ba obu Yesu kyong, "Kyip mu ye, Kize ozu!" ke i hu mi ekeb kelung. ⁵⁰Yesu aha mi kyong, "Awu, bu aki u ba kyong u bu." Ke ba aba, ohu Yesu obu etu, eyi mi eding. ⁵¹Zang, uting ni abe eyi Yesu ele ohur kubu ngyi nwo kagyang ngyi, kpak kotung ni idung etim ni uding agya ukyo. ⁵²Ke Yesu aha mi kyong, "De kagyang ndu pa ti ubak ngyi, kikiy ere abe ede kagyang kubu bo ku eyi kagyang. ⁵³U mang kyong ama esi ezi Abba nim, eke i tse anda ama akpa inyang obu aba otong kiying ezing kur eyi apa ni belim etim ngyi. ⁵⁴Eke ahen ayi ilik lkpe okyu ezun ngyi, eke ayeleng esi obu keng." ⁵⁵Ti kige aki nyi Yesu aha kihun bangyi, "Nya ba yi bugyang eyi abr nya ba ohu ama ereng ongyi u zi ra. Ama ele yi nyi akpa itu re ze nyi ozu ketim lkpe, ke nyo hu ama kong. ⁵⁶Eke ayi eleng obu eke ulim ni bezir okyu ezun ngyi." Ke belim etim ngyi lilang ibi ekyi si mi apa. ⁵⁷Bangyi abe ohu Yesu ede mi eding kobu ni Kayifas uding agya ukyo, kiluk aki bulim ozu eyi bodung akeb ekin ubyi. ⁵⁸Eke Pita eben mi ata kira eyi bi eding kodung uding agya ukyo. I

kyin eding kemeng ne ele itsari eyi bukpe bangyi eke i zang kihun ngyi.⁵⁹ Indang beding agya eyi kihun bangyi ra pu kebyik aki be si embe obong Yesu.⁶⁰ Ba fa kong, bangyi kumen kazem бага mbe aba. Eke irim nyi ba pa aba obr⁶¹kyong, "Awu ami eleng aha kyong, "Ama olun ketim lkpe, ohu ki embyi itu ira mbe."⁶²Uding agya ukyo anyin kuyir ebeb mi kyong, "Amu akyating eyi kizu kilok. Ere aki bi ro lok kikiy ndu."⁶³Eke Yesu ele umbr mbe. Uding agya ukyo aha mi kyong, Ama nda mu undu kiden ni lkpe ami uwung, ha di amu si Kristi, Idung lkpe."⁶⁴"Yesu sa ha mi kyong, "Amu olok yi bulok ndu. Eke i ha mi, akem indang eding kobr u zang Idung Ongyi i le kubu etung ni Bugbang, i si ti kotin kukyi aba."⁶⁵Ke uding agya ukyo agyin batr ngyi kyong "I lok kobyi mbe! Ere bu da pu ongyi kumen eye. Zang indang do wok i lok kobyi mbe meng."⁶⁶Ere nya mang." Bo kyong, I hun indi i ku."⁶⁷Ke bo tu mi etseng egyi ogu mi, bogu mi ozung,⁶⁸kyong, "Ha di izir, esi eyi ami ogu mu."⁶⁹Indang Pita ele kayang omutang ikpe ilok, idung etim ilige aba obu ngyi kyong, "Amu ayak ti bangyi Yesu ni Galili ting."⁷⁰Eke i tung egyi ibi embe lilang, kyong, Ama rung kizu aki uro lok kong titing."⁷¹Kekpeng aki i lu eding kodung, idung etim ilige omi azang mi i kyong "Awu ami leng esi uting ni bangyi Yesu ni Nazaret."⁷²"I tung eye eyi kuvang, "Ama rung awu kong!"⁷³Irim ketin sang bangyi abe eyir embe aba beeb Pita kyong, "Kavang amu yak kemeng ibi ting, kikiy ere kilang ndu otok ening."⁷⁴Ke e yir ohu angyi kuhan avang kyong, "Ama rung awu kong," ede kira kong izun kolum ata kilang.⁷⁵ Pita mang arung eve ni Yesu ayi i lok, kyong, "Lang izun ete ata kilang utung ama ezing ara." Ke i lu kayang no kpok ikpok inung.

Chapter 27

¹Indang ayi ozur ava meng, beding agya lilang eyi bodung bakeb ni bangyi ekin re kpe abyikiki Yesu eke bo bong mi. ²Be tim mi ilik, be egben mi eding, na nda Palet uding kitsi. ³Ke kekpeng aki Juda, ami ede mi ekyi betsi, azang ayi bolok obong Yesu meng, i yeng ke i de bosule kekem eyi kur anda uding agya eyi bodung bakeb, ⁴ke i kyong, "Ama bu abyikiki ama de ongyi ami ada kizu kong ekyi betsi embe." Ke ba ha kyong, "Inyi otok kyong ere obr idi. Zang yi bulok ndu." ⁵Ke i de bosule kekem eyi kur avr ketim lkpe embe, ke e nyin, no ndur angyi. ⁶Beding agya ede bosule ke bo kyong "Ezin ayi de de anang ata kuluk, kikiyere esi kituk beyeng." ⁷Ba zip eyi botu ke be de anang na agya kitsi obu ni ongyi ami re mbyi otuk ke be re nzi ekyin embe. ⁸Ti kikyeng ning be zi kitsi kyong, "Kitsi ni Beyeng" aba ta si uru inying. ⁹Ke ozu ayi Jerimiya ongyi izir olok obu meng, kyong, "Be de bosule kekem eyi kur nyi, esi betsi abe bangyi Izrel emyeng alu kikiyengyi, ¹⁰ke be de yi anda ti kitsi ongyi otuk, utu awu ltsi otok ama." ¹¹Indang Yesu eyir obr ni uding kitsi, ke uding kitsi ebeb mi kyong, "Amu esi Uding ni bo Juw. Yesu so su mi, "Amu ha ening." ¹²Eke ayi bedeng agya eyi bodung bakeb aka kazim apa mi, i su bi kilang kong. ¹³Ke Palet aha mi kyong, "U wok ozu ayi be myeng alu mu eleng." ¹⁴Eke i su bi kilang kong, ke uding kitsi ama inang. ¹⁵Indang ti kukyip utu awu uding kitsi ro bu, i nwo ongyi uting ami bakem ketim kipa ami bangyi etseng. ¹⁶Ti kige aki nyi be le yi kibu abyikiki omi ami bakem ketim kipa embe kiden ngyi Baraba. ¹⁷Ke ayi be eken lilang ibi, Palet ebeb bi, "Eyi nya pu kyong ama nwo anda nyi. Baraba, ra Yesu ami be zi Kristi." ¹⁸Kikiyere ere e rung kyong bo hu Yesu anda mi kikiyere ni buveb. ¹⁹Ayi i le ti kikiyere ikpe ilok, ogu ngyi etsi uha ba ha mi kyong, "Fu bu kebyi kiyang kikiyere awu ami akyating yi kuda kong. Kikiyere ere ama fa butsim aga mbe ti ele kikiyere awu nyi." ²⁰Indang beding agya eyi bodung bakeb aha kihun bangyi esi keng kyong bi ha kyong ba pu Baraba, eke bo bong Yesu. ²¹Uding kitsi ebeb bi kyong eyi ami nya pu katang bangyi bapa. "Bo kyong, "Baraba." ²²Palet aha bi, "Ere aki ama obu Yesu ami be zi Kristi." Lilang ibi kyong, "Akem mi." ²³Ke i kyong, "Ere, si kebyi aki i bu." Eke ba ta alang esi kehung kyong, "Kem mi." ²⁴Ayi Palet azang kyong esi i bu arung kizu kong, eke alang ata re si kehung, i de bemeng, emgbe obu ngyi egiy kihun bangyi, ke i kyong, "Obu nim akyating ti beyeng awu ami akyating yi kuda eleng. Nyi zang bulok inyi." ²⁵Bangyi lilang kyong, "Beyeng ngyi atsu kikiyere idi yi belim idi." ²⁶Ke i nwo Baraba nda bi, eke i gu Yesu ke i de mi anda bi kyong bi yi mi na kem. ²⁷Ke akpa inyang ni uding kitsi ede Yesu ekyin eding na fa uding kitsi kikiyere ni gumnati ne zi eken kihun ni akpa inyang. ²⁸Bo nwo mi batr etu eke ba pa mi batr kiding bama etu. ²⁹Ba kem ipuk bagr ekep mi kikiyere, ke be de ukpuk kiding anda mi kubu etong. Be tip otunung obr ngyi ra gya mi kyong, "Da kyip mu, Uding ni bo Juw!" ³⁰Bo tu mi etseng etu, eke bo gu mi ukpuk kikiyere ezing aga mbe. ³¹Kekpeng aki bo bu mi andr ekpe, bo nwo mi otr ke be de batr ngyi apa mi etu, ke be de mi eding na kem. ³²Ayi bo lu kayang, ba fa awu ni Siren kidin ngyi Samun, ami bo hu igang kyong iyi bi ding, eke i kyung otsi kumen ngyi. ³³Ba ba kiluk aki be zi kyong "Golgota, kikyeng ngyi "Kiluk Ukpavem Kikiyere." ³⁴Ba nda mi umgba ezir yi beleng. Eke ayi i mbak zang, i mbga kong. ³⁵Kekpeng aki ba kem mi ekpe, bo hu batr ngyi aha botu ata karung, ³⁶Ke be le re kpe mi. ³⁷Kikiyere aru ngyi belim ozu kikiyere ngyi kyong, "Eleng si Yesu, uding ni bo Juw." ³⁸Ba kem bezi bapa embe yi mi, omi kubu etong omi kubu evr ngyi. ³⁹Bangyi abe ra kpa ezeng okur kikiyere atu mi ⁴⁰kyong, "Amu ami kyong ugyo ketim lkpe eke umbyi atsu ki itu ira mbe, agben andu! Ayi u si Idung lkpe, kyu kitin ti otsi kumen!" ⁴¹Esi rening ayi beding agya olok mi andr, eyi bulim ozu eyi bodung bakeb, kyong, ⁴²Egben bangyi, ke egben angyi arung kong. I si uding ni Izrel. I kyu kitin ti otsi kumen, eke adi esi osu eyi mi. ⁴³E lu orup etu lkpe, lkpe aduk mi indang, ayi lkpe kyong egben mi. Kikiyere ere i lok kyong, Ama si Idung lkpe." ⁴⁴Rening ting bezi abe ba kem eyi mi atu mi. ⁴⁵Indang akem ti ege otong kiyang eding ti ege otong enzi kiveb ekeb ezing kitsi embe lilang. ⁴⁶Ti ege otong enzi nyi Yesu ata beke kilang kiga kyong, "Eli, Eli, lama sabachtani." kikyeng ngyi, aha kyong, "lkpe nim, lkpe nim, Ere obu ke u si Ama Pa." ⁴⁷Kekpeng aki bangyi abe eyir embe owok, bo kyong, "I re zi Elaja." ⁴⁸Bukr mbe uting katang ibi owun unya ne de kebeb izuk apa ti umgba eyik, apa ti kohung eyi atsu anda mi kyong i mgba. ⁴⁹Abe ereng okyong, "Pa mi. Eke da zang kiyang Elaja aba agben mi." ⁵⁰Eke Yesu okpok kilang kiga eye ke i ku. ⁵¹Zang, otr kumen ketim lkpe agyin aha apa esi kukyi okyu no lu kitin, eke kitsi akpuk, aguk ebeb. ⁵²Bunzi avung, eke bangyi lkpe abe oku meng ezir. ⁵³Bo lu anyin ti bunzi irim ngyi ayi izir meng, ekyin eding kehen ni keveng, ke bangyi бага mbe azang mi. ⁵⁴Indang ayi kikiyere akpa inyang eyi abe ra zang Yesu azang ezu eyi ozu ayi obu, bereng ohu bi aga mbe bo kyong, "Kavang mbe eleng si Idung lkpe." ⁵⁵Bakeb abe eyi mi esi ki Galili abe re he mi бага mbe eyir kugbak ra zang. ⁵⁶Katang ibi, esi Meri Madalin, Meri ayi ni Jem eyi Josef eyi ayi ni belim Zebedi. ⁵⁷Ayi uru ekpe meng, ongyi kiven omi esi Arimatiya, kidin ngyi Josef, ami ayak ti belim etim Yesu. ⁵⁸I ba fa Palet kikiyere ni kehem Yesu. Ke Palet osu kyong bi de kehem nda mi. ⁵⁹Josef ede kehem obur ti otr ilong otin, ⁶⁰ke i de mi enzi ti kenzi ngyi aki i bok ti umi. Ke i bung oheb kikiyere kikiyere mbe ekeb ezing kenzi ke i ding angyi. ⁶¹Meri Madalin eyi Meri omi ele ukpa ni kenzi embe. ⁶²Ozur ava ngyi, bangyi ro bung avem ni kutu itim, beding agya eyi Bafarasi ekin eyi Palet. ⁶³Bo kyong, "Idung okeb, da mang arung kige aki ukaba ofu uwung, 'I kyong irim itu ira ama esi ezir.'" ⁶⁴Erening, nda undu eke bangyi ene kpe kenzi

ni zi kutu ura, akyating belim etim ngyi ene zi anyin kehem ngyi aha bangyi kyong, 'I si ezir meng,' eke ukaba awu ni kihun obu ni kitabr."⁶⁵Palet aha bi kyong, "Nyi de kiku akpa inyang. Ding ni kpe kenzi utu awu nyo bu arung." ⁶⁶Eke be ding na kyang kelim, ede bukpe egyi alu ekpe ki.

Chapter 28

¹Indang urukpe ni Uru uzin, ke anduk ozur ava ni kutu kipyi ni ukim, Meri Madalin eyi Meri omi aba indi ba zang kenzi. ²Zang, ezu iga aku, ke ulim etim Ikpe okyu aba, i ba obung anyin oheb kikyo, ke i kyu ele embe. ³Kekpr ngyi atin ereng lkpe arak, batr ngyi atin ereng kotin. ⁴Bukpe kenzi aku orung ana reng ahem ⁵Ulim etim Ikpe ohu bakeb ikib kyong, "Nyi fu kyi bereng kong, ama rung kyong nya pu Yesu ami bakem kotsi. ⁶I kyating meng, i zir meng, utu awu i ha. Nyi ba zang kiluk aki i na. ⁷Nyi ding bukr ni ha belim etim ngyi 'I zir meng. Nyi zang i tabr eding meng ki Galili. Embe nya zang mi. ⁸Nyi zang ama ha nyi meng. ⁹Bakeb olu anyin ti kenzi bukr mbe eyi bereng eyi orup otin uga, olu unya eding na ha belim etim ngyi. ¹⁰Zang, Yesu afa bi i kyong, "Ama kyib nyi!" Bakeb aba, ohu mi obu ezun eke ba rak mi. ¹¹Ke Yesu aha bi, "Nyi fu kyi bereng kong. Nyi ding ni ha bamba bi ding ki Galili. Embe ba zang ama." ¹²Indang ayi bakeb re ding, zang, bukpe egyi babe eding na ha beding agya ozu ayi obu lilang. ¹³Kekpeng aki beding agya afa bodung bakeb ata aha eyi bi, ba nda akpa inyang anang aga mbe ¹⁴aha bi, "Nyi ha bangyi abe ering, 'Belim etim ni Yesu aba ede mi utuga ayi da na bula. ¹⁵Ayi uha ning eding kubu uding kitsi, adi eding no lok eyi mi esi ba nda nyi butsim eye kong. ¹⁶Ening akpa inyang ohu anang ke bo bu utu awu ba ha bi. Ke uha ning esi evr bo Juw lilang aba zi inying. ¹⁷Eke belim etim abe kur eyi uting eding ki Galili, ti kikiy kehen aki Yesu aha bi. ¹⁸Kekpeng aki ba zang mi, ba rak mi, eke babe fu abuk. ¹⁹Yesu aba fa bi ke i ha bi kyong, "Bugbang lilang ede anda ama meng kukyi eyi kitin. ²⁰Erening, nyi Ding ni hu bangyi si belim etim nim lilang kayang. Nyi bu bi Batisma (Bemeng Ikpe) ti kidin Abba, eyi Idung, eyi Kudin Kotin. ²¹Ze bi eke ba na kikiy eri eyi ozu ayi ama nda nyi undu lilang. Zang, ama eyi nyi ele ekpr ening, eding kutu kihun ni kayang."

Mark

Chapter 1

¹Ening esi keyir ni uhaa uding ni Yesu Kristi, Idung ni lkpe. ²Utu awu elim alu ni Azaya ongyi izir, "Zang, Ama re tse kitsim ata nyi obr, ongyi ami akem ukeng alu nyi. ³Kilang ongyi omi ere di kulum uga, "Akem ukeng nyi zizing alu bang Itsi; akem ukeng ngyi indi agba." ⁴Jon ba, bu batisma kulum uga re haa uhaa ni batisma ni uyeng eyi upanda ni ozu aby. ⁵Bangyi kitsi ni Judiya eyi bangyi Jurisalem lilang anyin eding kobu ngyi. I bu be batisma ti uuho Jodan, be ro su atsu aby ibi. ⁶Jon pa kukpa kizakumi etu ke izim ruk kukpa utin, ala ngyi esi emyin eyi bangyur. ⁷I haa kyong, "ongyi omi ra ba irim anim igbang obu ama, ke Ama ohun utu awu ama kip okyu ere mi ilik akpaba ngyi kong. ⁸Ama bu nyi batisma eyi bemeng, ami iba bu nyi batisma eyi Kudin Kotin. ⁹Ye bu itu ayi Yesu si ki Nazaret ni Galili, ke Jon bu mi batisma ti uuho ni Jodan. ¹⁰Ayi Yesu lu si ti bemeng nyi ba, i zang kukyi avung, ke Kudin okyu aba tip mi ereng itoho. ¹¹Kilang olu esi kukyi aba, "Omu si ldung orup nim. Ama rib orup eyi mu. ¹²Kekpeng aki nyi Kudin nyi ede mi eding kulum uga. ¹³I le kulum uga embe itu akim apa, ke shintan ambak azang mi. Ile yi ibyi ayi aby kulum, ke belim etim lkpe aka hu mi. ¹⁴Indang irim ayi bo hu Jon meng, Yesu kyin aba Galili ra ahaa tok bi uhaa uding ni lkpe, ¹⁵Ke i kyong, "kige nyi obu meng, ke agya kiding lkpe ele onyong meng. Yeng eke nyi su yi uhaa uding. ¹⁶Ayi i ri si unyong uho Galili, i zang Samon eyi Andru umba ni Samon ra apu ikya kuho uga, ayi be esi bangyi abe ro hu ikya. ¹⁷Yesu haa be kyong, nyi ba ben ama, eke ama ohu nyi esi bangyi abe ro hu bangyi." ¹⁸Kekpeng aki nyi mbe be si aten ata apa, ke be ben mi. ¹⁹Ayi Yesu hu kri ding kira laa ening, i zang Jems Idung ni Zebedi eyi Jon umba ngyi; be le ti kuya ra akem aten. ²⁰I di be ke ba nyin apa abba ibi Zebedi ti kuya eyi bodung agya, ke be ben mi. ²¹Ke be kyin aba Kapanau, uru uzin, Yesu kyin eding ketim lkpe ne zee. ²²Elim bi basa ti ozu ayi izee bi, ayi iri zee bi ereng ongyi ami le yi kilang Kazak, ke ereng bulim ozu kong. ²³Esi re embe ayi awu omi le ketim lkpe ibi ami elu eyi Kudin kebyi, ita beke lu kayang, ²⁴kyong, "Da lu yi ere do bu eyi mu, Yesu ni Nazaret. Uba eke uba obong di ra. Ama rung utu ongyi ami ule. Omu si ongyi zazar ni lkpe. ²⁵Yesu kya kudin kebyi nyi eve, ke i kyong "rung tip, lu anyin etu ngyi!" ²⁶kudin kebyi nyi ata mi itsari, ke olu anyin etu ngyi eyi beke olu kilang kiga mbe. ²⁷Lilang bangyi nyi elim bi basa, ke be beb botu kyong, "Ening si ere. Uzee upyi eyi kilang kazak ra. I lok kilang izin eyi edin aby, ke be ring mi!" ²⁸Uhaa kikiy ngyi olu evir iyak eding kitsi ni Galili. ²⁹Irim ayi bo lu ketim lkpe, be kyin aba agya ni Samon eyi Andru, eyi Jems eyi Jon. ³⁰Indang umbye ni Samon ikyung bukyong ukpa na itsari ke ba haa Yesu uhaa nyi. ³¹ening iba hu mi kubu anyin kuyir; ukpaa nyi esi mi apa, ke eyir obu ala nda bi. ³²Urukpe ngyi, ayi uru ekyin meng, ba ku bangyi abe okyung eyi abe ele eyi edin aby lilang eyi aba nda mi. ³³Bangyi kehin lilang aba ken kisapu. ³⁴Egben lu bangyi baga mbe abe okyung i zim atri olu edin aby aga mbe, ke isu kyong edin nyi lok kilang kong kikiy ere ba rung mi. ³⁵Ilu ayin kikiy, ayi egyi atin ekpe meng kong; enyin eding iyak kataa ne obu aduwa embe. ³⁶Samon eyi abe eyi mi ele otsu ra pu mi. ³⁷Ba afa mi eke ba ahaa mi kyong, "Bangyi lilang ro tsu apu mu." ³⁸I haa bi kyong de ding i yak iyin, ekyin eding ahin ayi onyong, eke

ama haa bi uhaa embe ting. Esi kikiyi ayi ngiyi ama ba ameng." ³⁹I si evir atim lkpe ki Galili ri haa bi kilang lkpe ri etr olu edin abyí. ⁴⁰Ongyi ami ming embri ba fa mi. I ro nung mi; ikyu ekip itsari kyong, "esi arib mu, mgbe atin ama," ⁴¹ti egyi kimbok, Yesu yak mi kubu, i haa mi kyong, "Ama su meng. Mgbe atin." ⁴²Kekpeng aki nyi embe embri nyi esi mi apa, eke etu ngiyi atin. ⁴³Yesu hu mi kazir ke inda mi enyin eding. ⁴⁴I haa mi kyong, arung amyin kyong fu haa ongyi kong, eke ding, ni tok etu andu kobr Uding Agya, na nda bunda ni umgbe atin abyí utu awu Mosis haa, kyong nyi nda uhaa ni eding ibi. ⁴⁵Eke i lu ding ke ayir i de yi haa Bangyi baga mbe ke Yesu ekyin arung korup kehin kong. Ening i le ozu ngiyi irak kataa ke bangyi esi iyak lilang eding na fa mi embe.

Chapter 2

¹Ayi i si irim ba i Kapanaum irim ni itu sang, owok kyong ile agya. ²Ke бага mbe aba ken embe ke apu ana kisa, eken yi kisapu, ke Yesu lok kive nyi yi be. ³Eke bangyi babe aba obu nygi eyi ongyi ami iku ezun; bangyi benzi okyung mi aba. ⁴Ayi be si ding konyong nygi kong kiki ubin bangyi nyi, ba tsu ere kiki ketim ukgba ayi Yesu le embe, ke irim ayi ba sa kisa, be ata mi eyi kutang nygi okyu embe. ⁵Ayi i zang orup uting ibi, Yesu si lok eyi kiku ezun, "Idung, aby andu apa nda mu meng." ⁶Indang bulim ozu babi ele embe, ke be amang ozu korup ibi, "⁷Abang ke awu ning lok eneng. I lok da ozu meng! Eyi apanda ozu aby esi Ikpe kitik mbe kong?"⁸Kekpeng aki nyi mbe Yesu arung ti kudin nygi ozu ayi ba ra mang katang ibi. I haa be kyong, "Ere bu nyi ra mang ening korup iny. ⁹Ere abak egyi embe ayi u haa ongyi kiku ezun kyong, 'Aby andu apa nda mu meng' ra uhaa kyong 'Nyin kuyir, de kutang andu, eke si'?"¹⁰Eke nya rung kyong Idung Ongyi alu eyi kilang kazak kayang ning indi i panda aby, "i haa kiku ezun kyong, "¹¹Ama ra aha mu, nyin kuyir, de ikyr andu, eke ding kagya andu." ¹²Enyin kuyir kekpeng aki nyi mbe ide ikyr nygi, i lu enyin ketim obr ni bangyi, eke elim bi basa ke ba anda Ikpe buzur, ke ba haa kyong, "adi azang kizu keki ere eneng meng kong."¹³I lu eding kayang eye undu kizeng, eke ubin bangyi aba obu nygi, ke ize be. ¹⁴Ayi ikpa zeng, i zang Levi idung ni Alfeyus ele ni kekpe ni kiken-kehin ke i haa mi kyong, "Ben ama ." Enyin kuyir ke iben mi. ¹⁵Ayi Yesu ra lyi ala kagya ni Levi, bangyi abe re ohu kiken-kehin бага mbe eyi bangyi ozu aby ri aliy ala eyi Yesu eyi belim etim nygi, ayi бага mbe ke be re ben mi. ¹⁶Ayi bulim ozu, abe esi bangyi izin, azang kyong Yesu ra aliy ala eyi bangyi babyi eyi abe ohu kiken-kehin, Bo lok eyi belim etim nygi kyong, "Ere obu ke elyi eyi abe ohu kiken-kehin eyi bangyi ozu aby?"¹⁷Ayi Yesu wok eneng i haa be kyong, "Bangyi abe ele yi bukun apu ongyi atsi kong; bangyi abe okyung mbe ra pu uting. Ama aba indi ama di bangyi kenung kong, eke bangyi ozu aby."¹⁸Indang belim etim ni Jon eyi Bangyi izin ere ki undu. Ke bangyi babe aba be mi kyong, "Ere bu belim etim ni Jon eyi Bangyi izin eki undu? " ke belim etim undu eki undu kong?"²⁰Eke itu nyi ra ba ayi ede ima akib anyin obu ibi, ke itu ayi nyi, be ki undu. ²¹Ongyi omi ede kikpeb otir upi ozung eyi otir okhep kong, akyating mbe aki kekpep nyi agyen apa awu upyi nyi, upyi anyin olu ti kekpeb, agyin esi egbere. ²²Ongyi ede umgba awu upyi okur okyu ti kilak kekib kong, akyating mbe umgba nyi ebib kilak nyi ke umgba nyi eyi kilak nyi egbim. "Ya rib obu, okur umgba upyi ti kilak kipyi. ²³Uru uzin Yesu si kpa zeng ozo, eke belim etim nygi re eben ala. ²⁴Eke bangyi izin aha mi kyong, " zang , ere bu bo ro bu ozu ayi izin otung uru uzin?"²⁵I be be kyong, "Anyi edi ozu ayi Debi bu kige ayi bunyong ohu mi--ami eyi bangyi abe eyi mi ele ibung--²⁶utu awu ikyin eding ketim Ikpe kige aki Abiyata esi uding agya ukyo, ke ine aliy bredi aki ele i yak izin, ayi ezin ongyi omi mbe esi aliy kong ohun ri beding agya mbe, ke i de nda bangyi abe eyi mi ele ibung?"²⁷Yesu kyong, ba akim uru izin alu bangyi ahuk ba akim bangyi alu uru izin kong. ²⁸Ere ening, Idung Ongyi isi Itsi, eken eyi uru izin."

Chapter 3

¹Eyi ye Yesu si kyin eding ketim Ikpe ke awu omi kubu oku kehim. ²Bangyi babe ra zang mi tsim eke ba zang kyong egben olu mi ni uru izin ra eke bo hu mi kebyi. ³Yesu olok eyi awu ami kubu oku kehtm, "Nyin yir kuyir katang bangyi lilang ameng." ⁴Isi beb bangyi okyong, arib eke obu eding uru izin ra obu aby; agben unyang ra obong?" Ke bo rung tip. ⁵I zang bi egyi ta kivirding eyi orup otsu, ke abeb mi ayi ba agbang orup ereng kikyo, ke isi aha awu nyi, "Hur kubu andu." I hur ki lu, ke kubu ngyi agbang esi irim. ⁶Bangyi izin olu kayang ke kekpeng aki nyi mbe be ne pa bovuk eyi Herodiyans eke bo bong mi. ⁷Eke Yesu, eyi belim etim ngyi, eding kundu uho uga, ubyin bangyi бага mbe eben mi esi ki Galili eyi ki Judiya ⁸eyi ki Jerusalem esi eyi Idomiya ede eding ki Jodan ufu Tyre eyi Sidon. Ayi bo wok ozu ayi ibu, ubyin uga mbe aba obu ngyi. ⁹I haa belim etim ngyi kyong ba pu kuya alu bang mi kikyi ni ubyin uga nyi, eke bo fu otu mi kong. ¹⁰Ayi i nyong бага mbe, eke ongyi ami esi alu eyi bukyong etu i kri mi onyong eke iyak mi kubu. ¹¹Kekpeng aki edin aby; esi zang mi meng, ba ku okyu itsari obr ngyi bata beke olu kayang, kyong, "Omu esi Idung ni Ikpe." ¹²I haa bi kyong bo fu anda ba rung mi kong. ¹³I hung eding kikyi kehin, i di abe orup ngyi aha mi, eke ba ba obu ngyi. ¹⁴I tseng de kur eyi apa (abe i di bi belim etim, eke be le eyi mi ke ire tse bi eding na haa uhaa, ¹⁵eke ba lu eyi kazak aki ba tir olu edin aby. ¹⁶Eke itseng lu kur eyi apa: Samon, ami i di Pita, ¹⁷Jems idung ni Zebedi, eyi Jon umba ni Jems, ami be zi mi Bonagis, belim ni kima, ¹⁸eyi Andru, Filip, Batolomi, Matiyu, Tomas, Jems idung ni Afyos, Tadiyos, Samon ni Zilot, ¹⁹eyi Juda Iskariyot, ami iba agya alyi mi. ²⁰Ke iding kagya, ubyin nyi aba eken eye, eke ba fa kisa alyi ala kong. ²¹Ayi kihak agya ngyi owok ozu nyi, bo lu ni ohu mi ekpir obu ibi, ba haa kyong, "kiky; ezim mi." ²²Bulum ozu abe esi ki Jerusalem okyu aba okyong, "I le yi kudin ni Belzebul," eyi, uding ni edin aby; itri lu edin aby. ²³Yesu zi bi ba ke i lok be uhum uga kyong, "utu awu arung ayi shintan atri olu shintan?" ²⁴Ayi agya kiding ohu angyi aha, agya kiding nyi esi eyir kong. ²⁵Ayi kihak agya ohu angyi aha esi ke yir kong. ²⁶Ayi shintan anyin ogu eyi botu ke ohu botu aha, esi iyir arung kong, ke i ba ni kihun ngyi meng. ²⁷Ongyi akya ting ami ekyin kagya ni ongyi bugbang ene zi ozu embe arung, ayi isa kya ku azip ongyi bugbang nyi kitabre, lang ituk aku arung ozu agya ngyi. ²⁸Kavang ama haa nyi, aby; ni belim bangyi lilang apa anda be, eyi eve ayi bolok abeb, ²⁹eke ongyi ami esi olok abeb kudin kotin esi apa anda mi kong, eke iku kebyi ni aby; ngyi umenkigi." ³⁰Yesu haa ening kikyi ere be ro lok kyong, "elu eyi kudin kebyi." ³¹Eke ayii ngyi eyi bamba ngyi aba eyir kayang. Be tse ne zi mi, okyong iba. ³²Ubyin bangyi ele mi kivirding ke ba haa mi kyong, "Ayii andu eyi bamba andu ele abang mu kayang, be ri apu ba zang mu." ³³I beb bi kyong, "Barung kahung esi ayii anim eyi bamba anim?" ³⁴Epu egyi zang bangyi abe ata mi kivirding ke i haa bi kyong, "zang eleng esi ayii anim eyi bamba anim!" ³⁵Ongyi ami esi obu ozu orup Ikpe ongyi ami ngyi esi umba anim unyalim eyi umba elige eyi ayii anim."

Chapter 4

¹Eye eyir eze ozu undu uho uga. Ke kihun bangyi eken ata mi kivirding, ke enyin kyin ti kuya kemeng uho uga, ke i le itsari embe. Kihun bangyi nyi ele undru uho. ²Ke i zee bi ozu aga mbe eyi uhun uga, ke ti ozu ezee ngyi, ining esi ozu ayi i haa be. ³"Nyi da atung, ongyi ozo ding no ho itu ala ngyi. ⁴Ayi i ho, itu ayi onwo kyu ukeng, ke banun aba olok yi. ⁵Itu ayi onwo ti kitsi okyo, kiluk ali itsi ele sang mbe. Ede kira kong ye ana tsu, kikiyi ere yi afa kitsi kiga kong. ⁶Eke ayi ovem abak, yi ezir, ke kikiyi ere yi akyating eyi ihe, yi ahim. ⁷Itu ayi onwo kyu ti bagri. Bagri edip atsu atip yi, ke yi ehim kong. ⁸Itu ayi onwo kyu ti kitsi kiding ke yi atsu igyu ayi yi re dip atsu, ke esi aga mbe, ke ayi amba esi ezing kekim eyi kur, ke ayi akim ara, ke ayi akim otong." ⁹ke ikyong, " ongyi ami ele yi atung ayi i wok, i wok!" ¹⁰Ayi Yesu ele kitik ngyi, abe eyi mi ele onyong eyi abe Kur eyi apa ebeb mi ozu kikiyi ni uhun uga. ¹¹I haa bi kyong, " Esi anyi abe anda ozu kataa ni agya kiding Ikpe. eke abe ni kayang ozu lilang esi uhun aga, ¹²eke indi ba zang, kavang ba pu egyi, eke azang kong, eke indi ayi bo wok, kavang bo wok, eke bo wok amying kong, akyating bo hu ezim, ke Ikpe esi apa nda be." ¹³Eke ibeb bi kyong, "Nyi wok amying uhun uga ning kong. Aheng eke nyi wok arung uhun uga ayi ering. ¹⁴Ki ongyi ozo ami ho itu ala ngyi esi ami ho kive lkpe. ¹⁵Ining esi ayi okyu ukeng, kiluk aki oho kive nyi. ke ayi bo wok ki, Kekpeng aki nyi mbe Shintan ba de kive nyi aki bo wok nyi yi ding. ¹⁶Ining esi ayi oho ti kitsi okyo, abe ke be si wok kive nyi, kekpeng aki nyi mbe oho ki eyi orup otin. ¹⁷Ba kyating eyi ihe etu ibi, eke bo hu orup ni kekpeng sang mbe. I bak ra butsim afa bi kikiyi ni kive nyi, kekpeng aki nyi mbe ba aku. ¹⁸Ayi nyi esi ayi oho katang bagir. Bo wok kive nyi, ¹⁹ke ozu ni kayang, eyi ukaba ni kezun, eyi kulak ni ozu ayi ering, ekyin ba tip kive nyi, ke kehim kihim kong. ²⁰Ke ayi oho ti kitsi kiding esi abe owok nyi ke esi oho ki, ke be him ehim--kekim eyi kur, akim ara, ra akim otong ayi oho." ²¹Yesu haa bi kyong, "Nyi yi ilam kyin ketim kemeng aba de apa ti kegbin, ra kembr kutang. Nyi de ye ekyin afak ti kitip ula. ²²Ayi kizu keki akyating ni kataa eke esi arung kong, ke kizu akyating ni kataa aki esi olu aba kayang kong. ²³Ongyi ami esi ele yi atung indi iwok, i wok!" ²⁴I haa bi kyong, nya lu orup ti ozu ayi nyo wok, ke ti ke myeng aki umyeng, emyeng anda mu, ke ka yak mu embe. ²⁵Kikiyi ere ami alu eyi yi, angyi anda obu eneng, ke ami esi akyating, ede anyin obu ngyi eken ayi elu eyi yi. ²⁶Eke ilok kyong, "Agya kiding Ikpe ele ereng ongyi ami ho itu ala itsari. ²⁷Ina bula utuga iven kizir, ki tu ala nyi ana tsu ke ye dip, ke erung utu awu ye ere kong. ²⁸Kitsi nyi ehim igyu ozu bulok ngyi: kitabri olu keting, esi ekip kihim, ke kihim nyi aba ahen. ²⁹Ayi kihim nyi amyin kekpeng aki nyi mbe i ben yi kikiyi ere kige uben avang meng. ³⁰Eyiye i haa kyong, "Ere aki de myeng agya kiding Ikpe, ra ere utu uhun uga, awu da haa atin ki. ³¹Ke ele ereng kigyutung aki, kekpeng aki ede ki oho, ke egyi obu igyu ayi lilang kayang. ³²Ke, ayi oho ki ke dip obu ihung ayi ering kozo lilang, ke le yi ineng ikyo mbe, utu awu banun akim ebyir embe. ³³Eyi uhun uga aga mbe utu awu leng i lok kive nyi eyi bi, aga mbe utu awu ba wok amying, ³⁴ke ilok amgbep uhun uga eyi bi kong. Kekpeng aki ise le kitik, i haa belim etim ngyi ekyeng ozu nyi lilang. ³⁵Kutu aki nyi, urukpe ngyi, i haa bi kyong, "de bu eding kizikehen." Ke be si kihun bangyi apa, ³⁶eyi Yesu eding, ereng utu awu i le ti kuya. Aya ayi eyi mi eding. ³⁷Kekpeng aki nyi mbe kuben ozuw eyi kazak otu bemeng ekyin anduk amen kuya nyi. ³⁸Ke Yesu bulok ngyi le kemeng kuya, ina ti kakarah. Be ven mi anyin, bo kyong, "kizee ozu, orung kyong da ra nduk ukuku kong?" ³⁹Ke enyin kuyir, i kya kuben nyi, ke i si haa uho uga kyong, "Bukun! yir tsip!" Ke kuben emen kap, iyak orung tip. ⁴⁰Ke isi haa bi kyong, "Nye ki bereng ere? Nyi alu yi orup uting kong?" ⁴¹Ba men eyi bereng ke be esi ebeb botu kyong ining kahung esi eyi, kikiyi ere kuben eyi uho uga owok mi ting?"

Chapter 5

¹Ba ba ukpa awu ni uho uga nyi, ti kitsi ni Girasin. ²Kige aki Yesu ro lu esi ti kuya aba, kekpeng aki nyi mbe, awu omi eyi kudin kebyi olu si ti bunzi ba fa mi. ³Awu nyi ri tsa ti bunzi. Ongyi ohu mi arung kong, azib mi eyi igbe arung kong. ⁴Ezing aga mbe ayi be tim mi eyi itin eyi igbe. Imen igbe nyi ke itin nyi yi arak barak. Ongyi alu kazak ayi i hu mi kong. ⁵Otuga eyi uruga lilang ile ti bunzi eyi ekyi ahin, ri ta beke ri nya angyi eyi okyo ayi alyi. ⁶Ayi i zang Yesu ri ba kira kiga, i lu unya ne kyu kip itsari obr ngyi. ⁷I ta beke lu kilang kiga kyong, "ere aki ama obu eyi mu, Yesu, Idung ni Ikpe Uga ami bu lilang. Ama ri nung mu eyi Ikpe bulok ngyi, fu anda ama butsim kong," ⁸Ayi i lok yi mi ekpri eneng mbe kyong, " Lu anyin etu awu ning, omu kudin kebyi." ⁹Ke i beb mi, "Kidin andu eyi" Eke i haa mi kyong, "Kidin anim esi Kihim, kiky i ere adi бага mbe." ¹⁰Awu nyi onung mi ezing aga mbe kyong i fu atir bi anyin ni kiku nyi kong. ¹¹Embe ubyin bulu ara lyi ezing undru embe, ¹²ke bo nung mi, kyong, "atri di ding ni kyin etu bulu nyi; eke indi de le mbe." ¹³Ke i su nda bi; edin aby i nyi olu anyin ne ekyin etu ni bulu nyi, ke ba za kyu ti uluze eding kuho-uga, bulu aba apa no ku kuho uga nyi. ¹⁴Eke bangyi abe ehe bulu nyi aza unya eding na haa uhaa nyi korup kehin eyi ukpa ni kitsi, ke bangyi nyi lu eding na zang ozu ayi obu. ¹⁵Ke ba aba obu Yesu ba zang awu ni edin aby i ami ele yi edin aby i kihun mbe, i le itsari, apa otr ke i le yi orup ngyi zizing mbe; ke bereng ohu be. ¹⁶Bangyi abe azang ozu ayi obu eyi awu kudin kebyi i haa be ayi zizing, ke abe ting aha be ozu kiky i bulu nyi. ¹⁷Ba ayir onung mi kyong enyin si kiku ibi pa. ¹⁸Ayi ire kyin ti kuya, awu kudin kebyi nyi nung mi kyong iyi mi eding. ¹⁹Eke Yesu osu mi undu kong, i haa mi kyong, " Ding kagya andu no tur bangyi andu, eke haa bi ozu ayi Itsi obu anda mu, eyi utu awu i zang mu kimbok. " ²⁰Eneng enyin eding ke eyir haa ozu ayi Yesu obu yi mi ki Dikapolis, ke inang ama bangyi lilang. ²¹Indang ayi Yesu bu eding kizikehen eyi kuya, ubin uga eken ata mi kivirding, ayi i le undu uho uga nyi. ²²Ongyi obr ni ketim Ikpe omi, kidin ngyi Jarus, i ba, ayi i zang mi ikyu tip otunun itsari. ²³Inung esi onung eye kyong, " Idung anim ilige okri tin kurung buku. Ama nung mu, ba tok mi obu kiky i indi inyong eke i le kayang. " ²⁴Eke iyi mi eding, ke ubyin bangyi eben mi eding ke be vin mi nyang ata kivirding. ²⁵Indang akeb omi kutsi etsim mi kemeng ni igyi kur eyi apa. ²⁶I tsim obu ni bangyi atsi бага mbe i bong kiven ngyi lilang ayi elu eyi yi. Ke inyong kong, ezim esi mi kehung. ²⁷I wok uhaa kiky i Yesu ke i zeng irim ngyi ti kihun bangyi, ke iyak mi kubu ti undu otr. ²⁸I haa kyong, "ama si ayak otr ngyi mbe, ama onyong. " ²⁹Ayi iyak mi, beyeng nyi emen kap, erung ketu ngyi kyong inyong ti butsim nyi meng. ³⁰Kekpeng aki nyi mbe Yesu arung kyong kazak olu mi etu. Ke i hu zim katang bangyi nyi, ibeb be kyong, " Eyi yak ama kubu ti otr " ³¹Belim etim ngyi ebeb mi kyong, " omu zang kihun bangyi ri otu mu ata kivirding, ke ubeb kyong, ' eyi yak ama. " ³²Ke Yesu apu egyi ta kivirding indi i zang ongyi ami yak mi kubu. ³³Akeb nyi, arung kizu aki obu eyi mi ke kugir bereng ohu mi . I ba etip otunung obr ngyi i haa mi kavang nyi lilang. ³⁴I haa akeb nyi kyong, " Idung, orup uting andu onyung mu meng. Ding bukun ke nyung ti bukyong andu. ³⁵Ayi i fu ri lok ozu, bangyi beying esi kobu ongyi obr ni ketim Ikpe, aba haa kyong, "Idung andu ilige iku meng. Ere bu ki uri nda kizee ozu butsim eyi ye." ³⁶Ayi Yesu wok ozu ayi bo lok, i haa ongyi obr ni ketim Ikpe kyong, "fu ki bereng kong. Si su mbe." ³⁷I nda ongyi omi undu kyong be ben mi kong, ohun Pita, Jems, eyi Jon umba ni Jems. ³⁸Ba aba agya ni ongyi obr ni ketim Ikpe ke i zang bangyi ri okpok ata beke alang aga mbe. ³⁹Ayi i kyin eding kagya embe, ibeb kyong, "Ere obu ke nyi abeb orup ro kpok." Idung nyi oku kong i na bula mbe. " ⁴⁰Ba gya mi ikye, ke etri be olu kayang, ke ide abba idung nyi eyi ayii ngyi eyi abe eyi mi re si ibun, ke i kin eding iyak ayi idung nyi le embe. ⁴¹I hu kubu idung nyi ke i haa mi kyong, "Talitha koun" kikyeng ngyi kyong, " Idung ilige, "Ama lok yi mu, nyin kuyir." ⁴²Kekpeng aki nyi mbe idung nyi anyin esi kuyir (ayi ibu igyi kur eyi apa). Kekpeng aki nyi mbe bereng ohu bi aga mbe ke ohu be isu. ⁴³Iky a bi kyong ongyi yin fu arung ozu ning kong. Ke i haa bi kyong bi nda mi ala elyi.

Chapter 6

¹I lu anyin embe aba kehin ngiyi, ke belim etim ngiyi eben mi. ²Ayi kutu uzin aba i zee ketim Ikpe kekr. Bangyi бага mbe o wok mi ke ya ma bi inang. Be lok kyong, "Ifa ozu ning ere zee." "Ere utu bomiyin abe nyi ayi ba anda mi." "Ere utu ozu ovur egyi ning ke i bu yi obu ngiyi." ³Ening esi Kafinta, idung ni Meri bamba ngiyi Jems eyi Josi eyi Juda eyi Samon kong? Bamba ngiyi belige eyi di ele ameng kong?" Ke ba abeb orup eyi Yesu. ⁴Eke Yesu haa be kyong, Ongyi izir i le yi bolip kehin ngiyi eyi katang bulu ngiyi bamba ngiyi eyi umutang ngiyi kong." ⁵I bu arung ozu kivur egyi aga mbe kehin ngiyi kong. Ohun ayi I tok obu ngiyi etu ni bangyi bukyong sang mbe ke i nyong be. ⁶Ohu mi isu ayi be si osu mi kong. ke isi evir ahin ayi akri re ze ozu. ⁷Eke I di abi kur eyi apa eyir etse bi olu, bapa-bapa, ke inda bi kazak kikiyi ni edin aby, ⁸ ke i haa bi kyong bi fu ede kizu ehe kong, hun ukpuk mbe--fu ehe kila kong, fu ehe kida kong, eyi anang kilok kong, ⁹bi pa akpaba, bi fu pa batir ba pa kong. ¹⁰I haa bi kyong, "Agya ayi nyi se kyin, nyi kpri embe eneng nyi men embe anyin." ¹¹Kehin aki akya ohu nyi ekyin ra owok nyi ting, nyi anyin iyak nyi, kur lu kuvuk ti aba inyi indi ereng uhaa kikiyi ibi." ¹²Bo lu eding na haa kyong bangyi yeng anyin ti aby ibi. ¹³Ba atri olu edin aby, ke okur bangyi bukyong бага mbe eyi bangyi ke onyong bi. ¹⁴Uding Herod owok ening, ayi kidin Yesu aba rung zizing meng. beying ra haa kyong, "Jon ni Batisma ezir anyin ti kenzi esi ni iny, ke i bu etim ayi ovur egyi ning etu ngiyi." ¹⁵Babi kyong "Isi Elaja." Ke babi okyong Isi ongyi izir omi, ami ereng uting ni bangyi izir abe keyir." ¹⁶Eke ayi Herod wok ening i kyong, "Jon, ami ama irip kikiyi, ezir anyin meng." ¹⁷Ayi Herod etse ding ni ohu Jon etim mi ilik ata ketim kipa kikiyi ni Herodiya (ogu umba ngiyi Filip) kikiyi ere eku mi. ¹⁸Ayi Jon haa Herod kyong, "Arib indi oku ogu umba andu kong." ¹⁹Eke Herodiya abib orup eyi mi i nghan i bong mi, ke kisa akyating, ²⁰ayi Herod ki bereng Jon; erung kyong isi ongyi kenung eyi zazar, ke egben mi. Ayi i wok ya ku mi kulung aga mbe, ting ahin ida atung wok mi eyi orup otin. ²¹Eke kisa na ba ayi Herod bu kukyib kimba ngiyi ke ibu ala boly eken bangyi ekyi ngiyi, eyi ekyi bosoja ngiyi, eyi bangyi obr ni Galili. ²²Idung ni Herodiya ilige abung kikiyi ngiyi i ba opyi ba ndak igyak tok bi, ke atin Herod orup eyi bangyi ekyi ngiyi. Uding si haa idung ilige nyi kyong, "haa ama kizu lilang aki opu ama nda mu." ²³I vang yi mi kyong, "kizu aki usa pu obu anim, Ama nda mu, eken ukpa ni kikyio kiding anim lilang." ²⁴I lu ding kayang ne beb ayii ngiyi, "haa mi i nda ama ere." I haa kyong, kikiyi Jon ni Batisma. ²⁵Kekpeng aki nyi mbe i ding bukir kobu uding na haa mi, kyong, ama pu kikiyi ni Jon ni Batisma indang ti kebye. ²⁶Orup abeb uding, ke kikiyi ni undu umen ayi imen eyi mi egyi ekyin ngiyi, i tung arung kong. ²⁷Eke uding tse isoja eding kobu ni ongyi ami rekpe ketim kipa kyong iyi kikiyi Jon ba nda mi. Kikpe egyi nyi ding ne rip kikiyi Jon ketim kipa ba. ²⁸I de kikiyi ngiyi ti kebye ba nda idung ilige nyi, ke idung ilige nyi de ki na nda ayii ngiyi. ²⁹Ayi belim etim ngiyi, owok eneng, baba de kehim ngiyi ne enzi. ³⁰Bangyi kitsim nyi esi irim eding kobu Yesu ke ba haa mi ozu ayi bobu eyi ayi be zee. ³¹ke i haa be kyong, "Nyi ba de ding kulum uga ne tim kihuk sang." kikiyi ni ayi bangyi бага mbe re ba ke ere ding, ke ba fa kisa a lyi ala kong. ³²Eke be kin kuya bulok ibi eding kulum uga. ³³Eke ba zang ayi be ra nyin ke бага mbe azang arung be, ke bo lu unya eding embe ubyi eyi ezun ti ahin ayi embe lilang ke ba ta abr ne kyin bi. ³⁴Kekpeng aki baba ekyin utsi I zang kihun bangyi бага mbe ke i zang kimbok ibi kikiyi ere be reng Bataan abe akyating eyi keku obr. Ke eyir zee bi ozu aga mbe. ³⁵Ayi kige akpa meng, belim etim ngiyi aba fa mi kyong, "Ining esi ulum uga eke uru ekpe meng. ³⁶Haa bi eke be ding ti ahin akri ayi ele onyong embe eke be na gya ala aliy bulok ibi." ³⁷Eke i haa be kyong, "Nyi nda bi ala ba lyi." Be beb mi kyong, "Di na gya bredi ni bo sule buva bupa ba nda be ba lyi ra?" ³⁸I beb bi kyong, ebyi bredi amang ayi nye le eyi yi. Nyi ding na zang." Ayi be na zang, ba haa kyong, "Ebyi otong eyi ikya apa." ³⁹I nda bangyi lilang kyong bi le itsari kihim kihim ti elim oru. ⁴⁰Be le itsari kihim; kihim ni akim otong eyi ni akim apa eyi kur. ⁴¹I de ebyi otong nyi eyi ikya ayi apa, ke i zang egyi hung kukye, ita kindip embe ke i hu yi bib haa nda belim etim ngiyi kyong bi de nda kihun bangyi nyi. Ke i si de ikya ayi apa nyi haa nda bi lilang ting. ⁴²Ba aliy lilang ibi eneng ke be dri. ⁴³Ba ku ibr ni bredi ayi ering amen bure kur eyi apa, eyi ibri ikya nyi ting. ⁴⁴Be le banyalim aba otong abe aliy ebyi nyi. ⁴⁵Kekpeng aki nyi mbe inda belim etim ngiyi ekyin kuya ata mi obr obu eding ki Betsada, ke inda kihun bangyi eding. ⁴⁶Ayi be ding meng, i hun ding kikiyi kehin no bu aduwa. ⁴⁷Uru ekpe meng, ke kuya ofu orup uho uga, Ke i le kitik ngiyi mbe utsi. ⁴⁸I zang kyong bele ti butsim aga mbe, kikiyi ni ayi kuben eri anda bi butsim. Anduk anang ara kizir i ba fa bi, i si kikiyi bemeng, epu ikpa bi. ⁴⁹Ayi ba zang mi kikiyi bemeng, ba mang kyong esi ikpitsi ke ba ta beke, ⁵⁰kikiyi ere bereng ohu bi lilang ayi ba zang mi. Kekpeng aki nyi mbe i lok yi bi ke i haa bi kyong, "Nyi hu ikib! Esi Ama! Nyi fu ki bereng kong!" ⁵¹I kiyn kuya eyi be, ke kuben ozu eye kong. Lilang ibi yi ovur bi egyi aga mbe utu ongyi ami ile. ⁵²Ayi ba rung amyin ozu kikiyi ni ebyi bredi nyi kong, ke ba gbang erip. ⁵³Ayi bo bu eding kizekehin, ba aba kitsi ni Genesaret ke ba zib kuya alu. ⁵⁴Ayi bo lu ti kuya, bangyi nyi azang arung mi kekpeng aki nyi mbe. ⁵⁵Eke be si evir kitsi nyi lilang ayir ede bangyi bukyong aba obu ngiyi ti bekyir ibi iyak ayi bo wok kyong ile embe. ⁵⁶I yak lilang ayi i si eding ti ahin akri ra ahen okyo, ra ekyin eding kitsi bangyi, be de bangyi bukyong alu epyi betsi, bo nung mi eke inda be ayak mi undu otri ngiyi, Ke бага mbe abe ayak mi lilang onyong.

Chapter 7

¹1 Ba Farasis eyi bulim ozu abe si ki Jurisalem aba eken ata mi kiving. ²Ba zang kyong belim etim ngiyi babe alyi ala eyi obu elip mbe. ³(Ayi ba Farasi eyi bo Jus lilang esi ba lyi kizu kong esi keng be mgbe obu, kikiyi ere be ben izun bodung bakeb. ⁴Ayi ba Farasi esi betsi aba, ba lyi kong esi keng be mgbe etu ibi lang. Eyi izin aga mbe ayi be re ben, ereng bi re mgbe kiva, be mgba otuk, butur, eken eyi akara ayi be le alyi ala.) ⁵Ba Farasi eyi bulim ozu ebeb Yesu kyong, " Ere bu ke belim etim andu eben ozu bodung bakeb kehin idi kong, ayi ba alyi ala eyi obu elip mbe?" ⁶Eke i lok yi bi kyong, "Azaya lok ham mbe kikiyi ni bukaba bangyi, i lim kyong, ' Bangyi ning anda ama bolip ti kakpa undu mbe, orup ibi ele ugbak mbe eyi ama. ⁷Ba rak ama ti ufe mbe, be re ben ozu ezee ni bangyi mbe ohu esi izin ibi. ⁸Nye si izin Ikpe apa embe eben izin bangyi mbe." ⁹Ke i haa bi kyong, ki nyo tung izin Ikpe andri mbe eke nye ben izin kehin inyi! ¹⁰Ayi Mosis haa kyong, Kip kikiyi itsari nda abba andu eyi ayii andu, ' ke, 'Ongyi ami esi olok abyii kikiyi ni Abba ngiyi eyi Ayii ngiyi erung kyong esi keng iku. ¹¹Eke nyo kyong, 'Ayi ongyi esa haa abba ngiyi ra ayii ngiyi, "Utu uka hu awu uro hu obu anim esi Koban," (inyi otok kyong nda, ' Ikpe)-- ¹²Ke nya nda mi kisa i bu kizu anda Abba ngiyi ra ayii ngiyi kong. ¹³Nya nda izin ni Ikpe eki ni kizu kong kikiyi ni ozu kehin inyi ayi nye ze botu. Ozu aga mbe ayi erening nyi ro bu. ¹⁴I di kihun bangyi nyi eye i haa bi kyong, "Nyi da atung wok ama, lilang inyi, ke nya rung. ¹⁵Kizu aki esi kayang ekyin abib ongyi kong esi aki esi korup olu abib mi. ¹⁶Ongyi ami ele yi atung indi i wok, i wok. ¹⁷Kekpeng aki Yesu si kihun bangyi nyi pa, ke i kyin ding ketim, belim etim ngiyi ebib mi ozu kikiyi ni uhun uga nyi. ¹⁸Yesu beb bi kyong, "anyi ting arung kikyeng ni uhun uga nyi kong ra. Nya rung kyong kizu aki esi kayang ekyin kembri ongyi esi abib mi kong, ¹⁹kikiyi ere esi ye kyin eding korup ngiyi kong, ye kyin kembri ngiyi ke esi olu eding kikyak kong ra." Ti kive aki leng Yesu nda ala esi eding mbe lilang ye. ²⁰I haa kyong, "Esi kizu aki olu korup ongyi ayi abib mi. ²¹Esi kemeng orup ongyi, kating kebyi, kating kebyi, egyi aya, buzi, bangyi bobong, baza bana, egyi kolok, ongyi ogun, kikaba bangyi, kulak ²²baza bana, buviv, kangak, kikiyi kindip, ozu ibak. ²³Lilang ni abyii ayi leng esi korup olu, ke ye si ozu ayi ra bib ongyi" ²⁴Enyin embe eding ti kitsi ni Taya eyi Sidon. I ba kyin ketim keki, ke i su kyong ongyi ami arung kyong i le mbe kong, ke itaa arung kong. ²⁵Ri kekpeng aki nyi mbe akib omi, yi idung ngiyi ilige okri, ami lu eyi kudin kebyi, i wok uhaa ngiyi, i ba nwo mi gbur ezun. ²⁶Ke akib nyi i si Grik, ki Sirofonisiyan kehin kimba ngiyi. I nung mi kyong etri lu eden abyii nyi etu idung ngiyi. ²⁷I haa mi kyong, "Nda belim alyi kitabr. kikiyi ere arib indi ede ala belim bakr ata bobu kong. " Ke i si su mi kyong, " ²⁸Kavang, Itsi, ke bobu ting ra lyi ibi ala ni belim bakr ayi avir kembr kedeng ala alyi. ²⁹I haa mi kyong, "kikiyi ayi ulok ening, ding ozu andu. kudin kebyi nyi olu etu idung andu meng. ³⁰I si rim ding kagya na zang idung ngiyi ana ti kutang, ke kudin kebyi nyi eding meng. ³¹Ke i lu anyin eye kitsi ni Taya, akpa ezeng ki Sidon eding Kuho uga ni Galili ne si embe ohun eding kitsi ni Dikapolis. ³²Be de awu omi ami ogru atung i lok arung undu kong, ke bo nung mi kyong i tok mi kubu kikiyi. ³³I de mi lu katang bangyi eding iyak kataa, ke i pa mi ivong atung, ke irim ayi itu mi etseng, i yak mi obu omyin. ³⁴Epu egyi ohun kikpe, ivir ufe kira ke i haa mi kyong, "Ephata" kikyeng ngiyi okyong " Aven!" ³⁵kekpeng aki nyi mbe atung ngiyi avung mi, kizu aki azip omyin ngiyi ebib ke i lok ozu zar mbe ye. ³⁶Yesu haa bi kyong bi fu haa ongyi kong. Ke ayi i haa bi eneng be de yi olok esi kehung. ³⁷O hu bi isu aga mbe, kyong, I bu ozu lilang zizing mbe. I bu bangyi abe akpang atung owok, ke abe olok arung kilang kong ro lok."

Chapter 8

¹Itu ayi nyi, kihun bangyi бага mbe, ke ba kyating eyi kizu kelyi. Yesu di ken belim etim ngiyi ke i si haa bi kyong, ²"Ama le yi kimbok kikyiyi ubyin ning, kikyiyi ere be si eyim obu itu ira meng ke bakyating eyi kizu kelyi. ³Ayi ama esi anda bi eding kagya ibi bunyong mbe ayi ba lyi kizu kong, kiyiing ba ku kurung ukeng. Ayi babe esi ukeng ugbak mbe aba." ⁴Belim etim ngiyi ebeb mi kyong, da fa ebyi bredi nyi ere ulum uga ameng eke ohun bi" ⁵I bebi kyong, "nyi ele yi ebyi amang" Bo kyong, "Otong apa." ⁶I nda ubyin bangyi nyi kyong bi le itsari. I de ebyi otong apa nyi, I deng Ikpe, ke i bebi haa yi. I de nda belim etim ngiyi aha nda kihun bangi nyi. ⁷Be le yi ikya ayi sang ening, ke irim ni ayi ideng Ikpe kikyiyi ibi, inda belim etim ngiyi kyong be haa yi nda be. ⁸Ba lyi ke be edr, ke ba aku ibr ngiyi ohun bure bukoyi otong apa. ⁹Ba nduk bangyi aba enzi. Ke inda be eding. ¹⁰Kekpeng aki nyi mbe ikyin kuya eyi belim etim ngiyi, eding kitsi ni Dalmanuta. ¹¹Ke ba Farasi olu aba ta kangr eyi mi. Ba mbak zang mi kyong i tok be urah awu esi kikpe aba, indi otok kyong i si kukiyi ba. ¹²I mang esi kira ti kudin ngiyi ke i bebi kyong, Ere bu ke kayang ning ara pu urah. Kavang mbe ama ri haa nyi kyong, esi otok nyi urah ni kayang ti kige ning kong." ¹³Ke i si be apa, ekyin ti kuya eye, i bu eding kizikehin. ¹⁴Indang belim etim ngiyi emgbyize indi be de ebyi bredi ti kuya. ¹⁵I hu be kazir kyong, "Zang inyi zizing yi kindip ni ba farasi eyi kindip ni Hero." ¹⁶Belim etim ngiyi amang eyi botu, "Esi kikyiyi ni ayi da kyating eyi bredi." ¹⁷Yesu arung yi eneng, ke ibeb be kyong, "Ere bu ke nyi ra mang ozu kyong bredi akyating. Nyi arung meng kong. Nyi owok amyin kong. Orup inyi oku ra." ¹⁸Nyi ele yi egyi, nyi azang kong? Nyi ele yi atung, nyi owok kong? Nyi amang arung kong? ¹⁹Ayi ama bebi ebyi bredi otong anda bangyi aba otong, bure bu mang amen eyi ibr bredi ayi nyi aku anyin." Ba haa mi kyong, "kur eyi apa." ²⁰"Ayi ama bebi ebyi bredi otong apa aha bangyi aba enzi, bure bu mang amen ayi nyi aku anyin." Bo kyong, "Otong apa." ²¹I bebi be kyong, "Ke nyi arung meng kong." ²²Ba aba i Betsaida. Bangyi nyi embe ede awu omi ipu egi aba ke bonung Yesu kyong i yak mi kubu. ²³Yesu hu mi kubu, eyi mi olu kayang ni kehin. Ayi itu mi etsen egyi ke i tok mi kubu kikyiyi ebeb mi kyong, "U zang kizu keki." ²⁴Epu egyi kukiyi, I kyong, "ama zang bangyi ereng etsi ayi re esi." ²⁵Ke iyak mi obu egyi eye, ke awu nyi aven egyi, egyi atin mi, ke i zang ozu amin amin. ²⁶Yesu aha mi kyong ding kagya, ke i haa mi kyong fu kyin korup kehin kong. ²⁷Yesu lu kayang iyi belim etim ngiyi eding ahin akr ayi ele ki Sisiriya Filipa. Kikeng i bebi belim etim ngiyi kyong, "bangyi ra haa kyong ama si eyi" ²⁸Ba haa mi kyong, "Jon ami ni Batisma. Be ying okyong, 'Ilaja,' ke babe aha kyong, 'Uting ni bangyi izir.'" ²⁹I bebi bi kyong, "Ke nyi haa kyong Ama si eyi?" Pita haa mi kyong, "Omu si Kristi nyi." ³⁰Yesu hu be kazir kyong be fu haa ongyi ozu kikyiyi ngiyi kong. ³¹Eyir ezee be ozu kyong esi keng Idung Ongyi itsim ti ozu aga mbe, ke bodung bakeb eyi beding agya bokyo eyi bulim ozu, ke bo bong mi, irim itu ira izir anyin ti kenzi. ³²I haa yi amyin amyin. Ke Pita ede mi eding ukeng na kya mi. ³³Eke Yesu ezim azang belim etim ngiyi ke ikya Pita kyong "Nyin ama irim ameng shintan! Ura mang ozu ayi ni Ikpe kong eke uri mang ozu ni bangyi mbe." ³⁴Ke i di kihun bangyi eyi belim etim ngiyi eken, ke i haa be kyong, Ongyi ami osu kyong i ben ama, esi keng itung etu ngiyi, ede otsi kumen, eben ama. ³⁵Ayi ongyi ami apu kyong egben unyang ngiyi i yim wu, ke ongyi ami apu kyong ita eyim unyang ngiyi kikyiyi anim eyi ni uhaa uding, egben. ³⁶Ere aki ongyi i fa, eke indi i fa kayang lilang, eke ita yim unyang ngiyi? ³⁷Ere aki ongyi de eyeng eyi unyang ngiyi? ³⁸Ongyi ami ekyi kiyeng anim eyi eve anim ti kayang ni baza bana eyi kuzeng ni ozu aby, Idung Ongyi ekyi mi kiyeng ting ayi i ba eyi buzur ni Abba ngiyi eyi belim etim zazar ngiyi."

Chapter 9

¹I haa bi kyong, "Kavang ama haa nyi, ukikatang inyi abe eyir eleng babe embe esi ba zang buku lang be ta zang agya-kiding Ikpe ayi aba eyi kazak kong." ²Irim ni itu itong kiyang, Yesu de Pita eyi Jems eyi Jon eyi emi ohun kikiy kehin, bulok ibi. Eke i yeng atu obr ibi. ³Batir ngiy esi batin parr, atin aga mbe, atin obu ozu atin kayang lilang. ⁴Eke Elaja eyi Mosis aba otok ke be ra ta ahaa eyi Yesu. ⁵Pita si haa Yesu kyong, "Rabbi, arib ayi de le ameng, eke da kem bukpe bura, kiting kendu, kiting ni Mosis, kiting ni Elaja." ⁶(Eke erung kizu aki i lok kong, ayi etu reneng bi.) ⁷Kotin okyu ekep ezing bi. eke meng Kilang olu esi ti kotin nyi aba, "Ening esi Idung orup anim. Nyi wok mi." ⁸ayi be si egyi apu ba zang ongyi eye kong, ohun Yesu kitik ngiy. ⁹Ayi be re okyu aba kitin kehin nyi, I haa be kyong bi fu aha ongyi ozu ayi ba zang kong, Idung ongyi esi ezir anyin ti kenzi lang. ¹⁰Ke baha ongyi kong. Be re ata haa eyi botu kyong uven ti kenzi nyi otok kyong ere. ¹¹Be beb mi, "Ere bu ke bulim ozu olok kyong esi keng Ilaja i ta obr aba ra?" ¹²I haa be kyong, "Kavang Ilaja ta obri aba meng eke indi i ba akem ozu lilang. Eke ere obu ke belim alu kyong esi keng Idung ongyi i ba tsim ozu aga mbe eke ba fa mi. ¹³Eke ama haa nyi Elaja i ba meng, bo bu mi ozu ayi arib bi, utu awu ilik Ikpe olok kikiy ngiy." look ¹⁴Ayi ba aba obu belim etim nyi, ba zang ubyin bangyi ata bi kivirding eyi bulim ozu rata kangr. ¹⁵Ayi ba zang Yesu, egir ubyin bangyi nyi eke bo lu unya na kyip mi. ¹⁶I beb belim etim ngiy kyong, "Nyi ra ngr ere yi bi?" ¹⁷Ongyi omi katang ibi si su mi, ki zee ozu, ama yi Idung anim aba obu andu; i le yi kudin aki obu mi ke i lok arung kilang kong, ¹⁸ke zim ra nda mi eku kurung okyu eri ke kuven olu mi undu, egbu eden ngiy, ke i hur kpang. Ama haa belim etim andu kyong batri lu ki etu ngiy, eke bo bu arung kong." ¹⁹I su be kyong, "Anyi Kuzing aki akya yi orup uting, kira ekpe ahin ayi ama eyi nyi ele? Kira ekpe ahin ayi ama hu orup eyi nyi? De mi ba nda ama." ²⁰Be de idung nyi aba nda mi. Ayi kudin nyi azang Yesu, kekpeng aki nyi mbe kudin nyi ata mi okyu itsari eku kurung. Idung nyi nyaku kyu itsari kuven olu mi undu. ²¹Yesu beb abba ngiy, "Ozu nyi ayir mi long. Abba ngiy haa kyong, "Esi re itu bulum ngiy. ²²Otu mi ata kula ekpr eneng mbe ra kekpeng aki ti bemeng ke ra pu ko bong mi. Esi ayi ubu arung, zang di egyi kimbok kahu di." ²³Yesu haa mi kyong, "Esi indi ubu arung". Ozu lilang obu arung eyi ongyi ami si osu." ²⁴Kekpeng aki nyi mbe abba idung nyi ta kilang kyong, "Ama su! Kahu orup kobuk anim!" ²⁵Ayi Yesu zang kihun bangyi ere lu unya aba obu ngiy, ikya kudin kebyi nyi ke i kyong, "Omu ami olok arung undu kong eyi kikipang atung, ama haa mu lu anyin etu ngiy, eke fu si aba etu ngiy eye kong." ²⁶Kata beke etin idung nyi aga mbe ke iti lu. Idung nyi na ereng iku meng, eke бага mbe aha kyong, "iku meng." ²⁷Eke Yesu hu mi kubu anyin, ke idung nyi eyir kuyir. ²⁸Kekpeng aki Yesu kiyin aba ketim, belim etim ngiy ebeb mi kataa mbe, "Ere obu ke adi atri olu ki arung kong." ²⁹I haa be kyong, "Utu awu leng esi atri olu mbe kong esi ti aduwa." ³⁰Bo lu anyin embe ezing ki Galili. I su kyong bangyi arung kiluk aki ile embe kong, ³¹ayi ire zee belim etim ngiy. I haa be kyong, "Bo hu Idung Ongyi anda bangyi, eke be de mi ne obong. Ayi be si obong mi meng, irim ni itu ira i si ezir eye." ³²Bo wok atin ozu ning nyi kong, bereng ohu bi utu awu be beb mi. ³³Eke ba ba i Kapanahum. Ayi i le ketim i beb bi, "Aha ere nyi ra ta kikeng." ³⁴Eke bo rung tip. Ayi ba ta kangr eyi botu ukeng kikiy ni ongyi ami obu lilang. ³⁵I kyu le itsari i zi eken abe kur-eyi apa, eke i si haa bi kyong, "Ongyi ami esi apu kyong i le kitabri, esi keng i ba ele kihun lilang eyi upyi ni lilang." ³⁶I de idung ulim alu ukikatang ibi. I si hu mi kubu i haa be kyong, ³⁷"Ongyi ami esi ohu utu idung ami leng ti kidin anim, i hu ama meng ting, ongyi ami esi ohu ama, i hu ama kitik mbe kong, eken eyi ongyi ami tse ama aba." ³⁸Jon haa mi, "Kizee ozu, da zang ongyi omi ra tri lu edin abyeyi kidin andu ke do tung mi, kikiy ere i ben di kong." ³⁹Yesu kyong, "Fu otung mi kong, ongyi kyatin ami ibu eding ti kudin anim eke i ba lok abeb ama." ⁴⁰Ongyi ami akya afa di ting i si udi. ⁴¹Ongyi ami anda mu bemeng kikiy ni ayi usi ni Kristi, kavang ama ra haa nyi, esi i yim kubu kamang ngiy kong. ⁴²Ongyi ami akaba belim bakr abe osu eyim eke ba ku, yi arib obu ayi bede kihok kisa apa mi kitu ata kuho uga. ⁴³Kubu andu esi anda mu indi oku, ka ki ta eri. Arib obu ayi ukyin ti unyang eyi kubu kiting obu ayi uyi obu apa andu ene kiyin kula, ula awu esi elim kong. ⁴⁴I yak ayi bere ngiy ere oku ting kong ke ula ngiy ere lim ting kong. ⁴⁵Kozen andu esi obu mu indi oku, ka ki ta itsari. Arib obu ayi ukyin ti unyang, obu ayi uyi ezun ipa andu ene ekyin kula. ⁴⁶I yak ayi bere ngiy ere oku ting kong ke ula ngiy ere lim ting kong. ⁴⁷Kigy andu esi obu mu indi oku, nwo ki lu. Ya rib obu ayi ukyin kagya Ikpe aben ayi uyi egyi apa andu ne luk kula, ⁴⁸iyak ayi bere embe oku kong, ula ngiy ting elim kong. ⁴⁹Bangyi lilang ereng fu bumwa abe ahak yi ula. ⁵⁰Bumwa arib, eke bumwa esi akyating eyi bunyang ngiy, nyo bu yi ahin eke ya fa bunyang ni bumwa nyi eye. Nyi le ile bunyang yi botu, eke nyi le i le bukun eyi botu."

Chapter 10

¹Yesu enyin kiluk aki nyi ding oku ni Judiya eyi iyak ayi ele kira eyi uho ni Jodan, ke ubyin bangyi nyi aba obu ngyi eye. I zee bi eye, utu awu i ri bu. ²Eke bafaris aba mbak azang mi ke be beb mi kyong, arip ayi ongyi myeng ogu ngyi ra? ³I si osu eyi be kyong, "izin ere Mosis nda nyi." ⁴Bo kyong, "Mosis anda unyalim kisa kyong ilim kevip ni umyeng eke indi etri mi anyin." ⁵Esi kikiyi ni orup ugbang inyi ke i ti lim izin ayi leng, "Yesu lok yi be." ⁶"Ni keyir ngyi lkpe ekem bi unyalim eyi akeb." ⁷Ni kikyeng aki leng unyalim i si abba eyi ayii ngyi apa eyi ogu ngyi aku botu, ⁸eke indi abe bapa nyi ohu esi uting. Ening bangyi bapa nyi be si kibyi etu kiting. ⁹Ere ning kizu aki lkpe hu ken meng ongyi fu ohu arak kong. ¹⁰Kekpeng aki be le ketim, belim etim ngyi ebeb mi eye kikiyi ozu ning nyi. ¹¹I haa be kyong, "ongyi ami esi emyeng ogu ngyi ke i sa ku akeb upyi, i na uza yi mi." ¹²I se emyeng imma ngyi amma ongyi unyalim upyi i na si uza." ¹³Eke ba ku belim bakri aba nda mi eke indi itok be kubu kikiyi, eke belim etim ngyi otung bi. ¹⁴Eke ayi Yesu rung yi ening, orup abeb mi ke i si haa be kyong, "Nyi pa belim bakri eke ba ba obu anim, nyi fu otung bi kong, kikiyi ere utu ibi esi ni agya kiding lkpe." ¹⁵Kavang ama haa nyi, ongyi ami akya i hu agya kiding lkpe ereng fu belim bakri ting i hun utu awu i kyin embe kong. ¹⁶Eke eku belim bakri nyi eken kitang ngyi ke inda bi eding ayi tok bi obu kikiyi. ¹⁷Ayi eyir isi ngyi, awu omi olu unya ba etip otunung obr ngyi, ebeb mi, "Ki zee ozu uding, ere aki mo bu eke ma fa unyang umenkigyi." ¹⁸Yesu beb mi kyong, ere bu ki uzi ama ongyi uding. Ongyi uding akyating, ohun lkpe kitik mbe. ¹⁹Orung izin nyi: 'Fu bong kong, fu na baza kong, fu zi kong, fu su ezik ni kazim kong, fu bu amen kong, ring abba andu eyii ayi andu.' ²⁰Eke awu nyi kyong, "Kizee ozu, izin ning lilang ama ben yi esi re inda bulim anim ba." ²¹Yesu zang mi eggyi ke arib mi. I si haa mi kyong, "Kizu kiting aki ubu meng kong. Ding ne de kiven andu lilang gya lyi eke de nda bangyi akin, 'eke u le eyi kiven kukyi. Eke ba, ben ama." ²²Eke kikiyi ni kive ning orup abeb mi ke anyin eding yi orup ubri, kikiyi ere i le yi kiven agambe. ²³Yesu apu eggyi ta kivirding ke i haa belim etim ngyi kyong, "Abak eggyi utu awu bangyi kiven ekyin kagya kiding lkpe!" ²⁴Belim etim ngyi ama bi inang ti eve ngyi. Eke Yesu lok yi bi eye, "Belim, abak eggyi ahin ayi ongyi kiven ekyin kagya kiding ni lkpe!" ²⁵Abak eggyi kong ayi kizkurmi ekyin ti kisa uliki, obu utu awu Ongyi kiven ekyin ti kagya kiding ni lkpe." ²⁶Ama be inang aga mbe ke bo lok eyi botu kyong, "Ere ening eyi agben?" ²⁷Yesu zang be eggyi ke i kyong, "Esi ni bangyi abak eggyi, eke esi ni lkpe ozu lilang abak eggyi kong." ²⁸Pita yir olok yi mi, "Zang, adi esi ozu idi lilang apa aba ben mu." ²⁹Yesu kyong, "kavang ama haa nyi, ongyi akyating ami anyin apa ketim, ra bamba, ra bamba belige, ra ayii, ra Abba, ra belim, ra kitsi, ni utin anim eyi uhaa uding, ³⁰ami esi hu ezeng buva butong ubang ni kayang ning: agya, eyi bamba, eyi bamba belige, eyi banyin, eyi belim, eyi itsi, eyi kufa, esi eyi kayang aki ofu aba, unyang umenkigyi." ³¹Eke бага mbe abe ni kitabr aba esi ni kihun, abe ni kihun aba esi ni kitabr. ³²Be le ukeng, re ding ki Jerusalem, eke Yesu ata be obr. Inang ama belim etim ngyi, ke bangyi abe re ben irim bereng ohu bi. Eke Yesu de abe kur eyi apa eding ukpa eye eke eyir haa be ozu ayi esi ede Kira kong obu eyi mi obr. ³³"Zang, adi ro hun ki Jerusalem, ke bede Idung Ongyi akem beding agya eyi bulim ozu. Ba ba olok mi ikpe buku ke bede mi akem bangyi irim obu. ³⁴Bolak mi andri, otu mi etseng etu, ogu mi irang, obong mi. Eke irim itu ira i ba ezir." ³⁵Jems eyi Jon, belim ni Zebedee, aba fa mi okyong, "Kizee ozu, da pu kyong kizu aki de esi onung mu bu yi nda di." ³⁶I beb be kyong, "Ere aki nya pu kyong ama bu nda nyi." ³⁷Ba haa kyong, "Nda di de le yi mu ti buzur andu, uting kubu etong andu omi kubu evre." ³⁸Yesu haa be kyong, "Nya rung kizu aki nyi onung kong. Nyi ohun nya mgba ketuk aki ama mgba ra? nyi ohu orup eyi batisma abe bobu ama." ³⁹Be si aha mi kyong, "Do bu arung." Yesu haa be kyong, "Ketuk aki ama mgba, eyi Batisma abe ama ohu, nyi obu arung." ⁴⁰Eke ongyi ami ele kubu etung anim ra evre anim esi ama anda kong, eke esi ni bangyi abe akem alu bi." ⁴¹Kekpen aki belim etim ngyi abe kur owok ozu ayi bo lok, ba yir atsu orup eyi Jems eyi Jon. ⁴²Yesu zi be aba katang ngyi ke i haa be kyong, "Nyi arung bangyi abe nyi zang be esi bangyi obr bangyi Irim obu bi, ke bangyi bokyo ibi olok kilang kazak kikiyi ibi. ⁴³Eke esi ere ening katang inyi kong. Ongyi ami apu kyong i le ongyi ukyo ukikatang inyi esi keng i le idung etim inyi, ⁴⁴Ongyi ami apu kyong i le obr katang inyi esi keng i le upyi inyi lilang. ⁴⁵Ayi idung ongyi aba kyong bobu anda mi kong, ke i bu anda bangyi, i ede unyang ngyi anda ereng ki tuk kikiyi ni бага mbe." ⁴⁶Ba ba i Jerico. Ayi eyin i Jerico yi belim etim ngyi eyi ubin uga, Idung ni Timawus, Batimawus, kipu eggyi ami ri nung ozu, ki le undu ukeng. ⁴⁷Ayi i wok kyong esi Yesu ni Nazaren, eyir ta kilang kyong, "Yesu, Idung ni Debi, zang ama eggyi kimbok!" ⁴⁸Bangyi бага mbe akya kipu eggyi nyi. Ba haa mi kyong rung tip. Eke i ta kilang si kehun, "Idung ni Debi zang ama eggyi kimbok!" ⁴⁹Yesu yir ke i haa kyong i di mi. Be zi kipu eggyi nyi, kyong, "Hu orup! Nyin kuyir! i ri zi mu." ⁵⁰I gba otr ngyi kita ke i wun anyin kuyir ke i ba obu Yesu. ⁵¹Yesu si su mi ke kyong, "Ere aki opu kyong ama bu nda mu" Kipu eggyi nyi i kyong, "Rabi, ama apu kyong ama zang eggyi." ⁵²Eke Yesu haa mi kyong, "Ding. Orup uting andu onyong mu meng." Kekpeng aki nyi mbe izang eggyi eye, eke i yi mi ding ibun.

Chapter 11

¹Idang ayi ba ba i Jurisalem, be ri anduk Befage eyi Betany, ti kiky kehin Olive, eke Yesu tse belim etim ngyi bapa, i haa bi kyong, "Nyi kyin ding ti kehin aki le di obr." ²Ayi nye kyin ding, nye afa kodung kekrinyang aki ongyi atsu ki meng kong. Nyi re ki ba nda ama. ³Ke ongyi ami esi olok eyi nyi, "Ere obu ke nyi obu ening. Nyi haa kyong, Itsi ra pu ki eke i tse ki esi irim aba' " ⁴Bo lu eding na afa kikrinyang nyi eze alu odung undu ukeng, eke bo hu ki ere. ⁵Bangyi abe eyir embe ebeb be kyong, "Ere bu ke nyi hu kekrinyang nyi ere." ⁶Ba haa be utu awu Yesu haa tok bi, eke be si be apa eding. ⁷Butsi etim abe bapa nyi ede batri ibi ata etu kekrinyang nyi eke Yesu etsu ki. ⁸Bangyi baga mbe ata batri ibi ukeng, ke babe eben ineng eting etsi ata ukeng. ⁹Abe eding kobre eyi abe eben irim eri ata alang kyong, "Osana! eding ele kiky ni ongyi ami ba kidin ni ltsi." ¹⁰Eding esi obu ni agya kiding ni Abba idi Debi! Osana kukyi!" ¹¹Eke Yesu kyin ding kemeng Jerisalem ke ikpa ding ketim lkpe i ne yir apu egyi zang ozu lilang. Indang kige akpa meng, i lu ding ki Bethany eyi abe kur eyi apa. ¹²Ozur ava ngyi, ayi be esi ki Bethany aba, bunyong hu mi. ¹³I zang kiten itung kuda kugbak aki ele yi eting, ikir eding na zang konyong kiyang ifa ehim embe ra. Ayi iba kyin embe, ifa ehim kong izang eting ngyi mbe, kiky ni ayi esi kige ni ehim ngyi kong. ¹⁴I haa ki kyong, "ongyi esi elyi ehim andu eye kong." Eke belim etim ngyi owok yi. ¹⁵Ba ba i Jurisalem, ke l kyin ding ketim lkpe na tri lu bangyi abe ra gya lyi eyi abe ra gya ohu ketim lkpe. I tu kiden ozu agya ni bangyi abe ere eyeng anang eyi bangyi abe re gya botoho ata itsari. ¹⁶I su anda ongyi uyin ide kizu aba agya ketim lkpe kong. ¹⁷I zee be ke ikyong, "Esi be lim alu kyong, 'ba ba di ketim anim ketim aduwa ni kutuk bangyi lilang kong-a? Ke nyi aba ohu ki esi kiluk bezi." ¹⁸Beding agya eyi bulim ozu owok ozu ayi i lok, ke ba pu kisa eke bo bong mi. Ke be ki bereng ngyi ayi ozu ezee ngyi ovur ubyin bangyi egyi. ¹⁹Ayi uru ekpe ba anyin kehin kiga embe. ²⁰Ayi ba kpa ezeng kizir ngyi, ba zang kiten itung kuda nyi oku wur eding ti ihe ngyi. ²¹Pita si mang arung ke i kyong, "Rabi, zang! Kiten itung kuda aki uta ki undu oku wur meng re." ²²Yesu si su be, "Nyi le yi orup uting etu lkpe." ²³Kavang ama ri haa nyi kyong ongyi ami aha kiky kehin aki leng kyong 'rib anyin ne okyu kuho uga, 'ke i kyating eyi kobuk orup ngyi ting u se osu eyi kizu aki ulok ye re eneng, esi utu awu lkpe ibu yi. ²⁴Ere ening ama haa nyi: Ozu lilang ayi u se onung ke usi ebeb, le yi orup uting kyong ufa yi, eke ye si andu. ²⁵Ayi u se onung lkpe esi keng upanda aby i bangyi obu mu, eke indi Abba andu ami le kukyi ipa anda mu aby andu ting. ²⁶Eke omu kya apa nda ting Abba andu ami kukyi esi ipa anda mu kong. ²⁷Ba ba i Jurisalem eye. Ayi Yesu ri tsu zeng ketim lkpe, Beding-agya, bulim ozu, eyi bodung bakeb aba obu ngyi. ²⁸Ba haa mi kyong, "Ere utu kazak aki nyi aki omu bu utu ozu ayi leng, ke inda mu kazak aki nyi?" ²⁹Yesu haa be kyong, "Ama beb nyi kizu kiting. Nyi haa ama eke ama aha nyi ti kazak aki ama bu ozu ning. ³⁰Batisima ni Jon esi kukyi aba ra esi kubu ni bangyi? Nyi haa ama." ³¹Be ata aha eyi botu ke bata kangre kyong, "De sa haa mi kyong, esi kikpe kukyi, 'i beb kyong, 'Abang ke nyi osu mi kong.' ³²Eke de si aha mi kyong 'esi kubu bangyi, '..." Be ki bereng bangyi nyi kiky ere bangyi lilang arung kyong Jon si ongyi izir. ³³Eke ba haa Yesu kyong, "De arung kong." Eke Yesu haa be, "Ama ting esi ama haa nyi kazak aki ama bu ozu ning nyi kong."

Chapter 12

¹Eke Yesu ayir re zee be ukyeng. i kyong, "awu omi i wo ozo ho itu-ala, igu undok ta ozo kivirding, ekem uzim alu embe. I sa kem kigba ni egyi apu alu embe. 'Ke eku bangyi etim alu ozo embe ki ide ozo nyi akem be kubu eke enyin esi ²ekyin. Kige avang, ongyi ozu i tse idung etim ngyi ding na haa bukpe-egy kyong be ben itu ala nyi ba nda mi. ³Ke bohu mi, bogu mi ke batri mi obu etse. ⁴I ye i tse idung etim upyi eding, bo hu ami nyi ogu asa kikyi ezir me kiyeng. ⁵I tse omi iye, bo hu ami nyi obong. Baga mbe abe bobu utu awu nyi, ogu babe obong babe. ⁶Ering mi ongyi uting mbe ye. Idung ngyi ni orup, unyi si ni kihun ami i tse ding. 'I kyong, be reng idung anim.'" ⁷Eke bangyi etim nyi esi olok yi bôtu kyong, "ining esi ongyi oyir kâhun. Nyi ba, do bong mi êke indi kevin nyi esi idi. ⁸Ba tip ohu mi, ogu obong, ke agba mi alu kayang ni ozo nyi. ⁹Ye ere ning, ongyi ozo nyi, i bang. I ba bong bangyi etim nyi lilang eke i de ozo nyi anda bangyi etim bepui. ¹⁰Nyi ezi ilik aki leng meng kong? Kikyo aki kimbyi-atim arang ata, ka ba si kikyo ni ukyeng ketim. ¹¹I ning esi kubu ni ltsi aba, ye ovur egyi obr idi. ¹²Ba pu kyong bo hu mi, eke be ki egyi ni kihun bangyi abi eken, eke be si mi apa kikyi ere ba arung kyong ukyeng nyi awu i lok esi abi. Ere ning be si mi apa anyin eding. ¹³Eke be ne tse bangyi izin babe eyi Herodyan aba obu ngyi eke indi ba aba ohu mi ti eve undu ngyi. ¹⁴Ayi ba ba be si zi mi kyong kizee ozu, adi arung kyong omu okyong ulok ozu meng ure beb eki eyi ozu amang ni ongyi omi kong, uzim ere ohu bangyi aha kong. U zee ukeng Ikpe ni kavang. Eki ayi de ken kiken idi anda uding Sizar ra iye. Di ken nda ra iye. ¹⁵Eke Yesu arung ozu amang ni Ukaba ibi, eke i si beb be kyong nyi ra ambak azang ama. Nyi de kinang lu ba ama sang re. ¹⁶Be de kiting anda mi. I si beb be kyong, "okpir eyi eyi kiding eyi aki ele ti kinang ning." Bo kyong, "Sizar". ¹⁷Yesu haa be kyong, "de nda Sizar kizu aki esi ni Sizar, ke ni Ikpe kizu aki esi ni Ikpe." Eke be egyi. ¹⁸Eke ba Sadducees abe haa kyong uzizir akya-ting aba obu ngyi. Be beb mi, kyong. ¹⁹"Kizee-ozu, Mosis lim anda di kyong, ongyi esi aku akeb eke iku kikipir esi ogu ngyi apa, umba ngyi ide akeb nyi aku eke ita utu alu umba ngyi. ²⁰Bamba babe ele bo tong-bapa; ami ni kitabr eku akeb ke i ku, elu bodung kong. ²¹Ni upa ngyi eku mi, i ku, elu utu rahin ke ni ura re neng. ²²Ni utong upa ngyi alu belim eyi belim kong. Ni kihun ngyi akeb oku ting. ²³Eneng nying kige ni uzizir isi ni eyi kemeng ibi. Ayi lilang ibi aku mi. ²⁴Yesu haa kyong, "Ining esi kikyeng aki nyi ra da, kikyi ere nyi arung ilik Ikpe ra kazak ni Ikpe kong. ²⁵Ayi be esi zir anyin katang ni abe oku, keku akyating, ra ni kimba, eke be le ereng belim etim Ikpe kukyi. ²⁶Eke kikyi ni abe oku ke ezir, nye zi ilik ni Mosis kikyi ni ozu ni ulum, utu awu Ikpe lok yi mi kyong ama si Ikpe ni Abraham, eyi Ikpe ni Azik, eyi Ikpe ni Jakob ra? ²⁷I si Ikpe ni buku kong, ke esi ni abe bo wung. Nyi obu kobyi mbe titing. ²⁸Kilim-ozu omi ba wok aha ibi ayi ba taa; i zang kyong Yesu su be zizing mbe. I beb mi kyong, izin ayi zing ayi obu lilang ra? ²⁹Yesu kyong, izin ayi obu lilang esi, 'wok, lsral ltsi Ikpe idi, esi ltsi kitik ngyi mbe. ³⁰Esi keng otin orup eyi ltsi Ikpe andu, eyi etu andu lilang, eyi orup andu, eyi kating andu, ke eyi kazak andu lilang. ³¹Izin ni upa ngyi esi ening, shong ongyi ukye andu reng etu andu. Izin ayi obu ayi leng eye kong. ³²Kilim-ozu nyi haa kyong, "kizee ozu uding, uhaa kavang kyong Ikpe si uting mbe' irim ngyi ongyi kyating. ³³Eke arib orup yi mi eyi orup andu lilang. Eyi orung andu lilang, eyi kazak andu lilang, ke shong ongyi ukye andu ereng etu andu ting, yi arib obu bunda abe oluk anda Ikpe." ³⁴Ayi ke Yesu zang kyong ozu ayi ilok ekyin embe, i haa mi kyong "ule kira eyi agya-kiding Ikpe kong." Irim ni inyi, ongyi ebeb arung mi kizu eye kong. ³⁵Yesu su be kekpeng aki i re zee ozu ketim-Ikpe kikyo; kyong, "ere obu ke bulim-ozu aha kyong Kristi si idung ni Debi ra. ³⁶Debi bulok ngyi, ni Kudin kotin kyong, 'ltsi aha ltsi anim kyong kyu le kubu etung anim, eneng ama si ohu bangyi kufa andu erim ti kiba kozun andu lang. ³⁷Debi bolok ngyi zi mi 'ltsi,' ere neng abang ke Kristi nyi si idung Debi ra." Kihun bangyi nyi eken owok mi eyi orup otin. ³⁸Ti ozu ezee ngyi Yesu haa kyong, "Zang inyi zizing yi bulim-ozu abe apa batri bokyo esi ra apu kokyip ni kindip otsu kopyi betsi, ³⁹Era apu ile kikyo kikyo Ketim Ikpe eyi iyak kokyip. ⁴⁰Bo tsu asapu ni bakeb bekpe ke to buy aduwa anda Ikpe esi kira eke bangyi a zang. Utu bangyi abe leng ba ba ekem mbe. ⁴¹Eke Yesu kyu le itsari onyong ni Kevim-bunda ketim-Ikpe kikyo, le ra zang bangyi utu awu ba rata anang ibi okyu kevim anang nyi. Bangyi anang ata kyu Kuk embe. ⁴²Eke akib bekpe ami re kekin mbe i ta "anang" ngyi bosule asa apa" ayi akwu eken lang ye tuk ohun kikpyib kiting. ⁴³I si lok yi belim-etim ngyi kyong, "kavang mbe ama ri haa nyi akeb bekpe ami kekin mbe leng nda bunda ngyi obu bangyi abi anda bunda ti kevim anang ameng lilang. ⁴⁴Kikyi ayi abi anda aga lilang, anda ayi ba adip eyi yi ham. Eke akeb ami leng ide aki elu eyi yi kayang ngyi sang mbe nda lilang.

Chapter 13

¹Ayi Yesu ri lu anyin ketim lkpe nyi, idung etim ngyi uying haa mi kyong, "Kizee-ozu, zang ketim okyo aki ovru egyi eleng.²I haa mi kyong, "uzang ketim aki kikyo eleng," Kikyo keki esi ekpri kikyi ni kikyo keki kong lilang ngyi olung okyu itsari".³Ayi i le kikyi kehin ni Olive ukpa ni ketim lkpe, Pita, Jems, Jon, eyi Andru, ebeb mi kataa mbe kyong, ⁴"Haa di, kige aki arung ayi ozu ning obu. Ura awu arung otok di kyong ozu ning nyi ara ba obu."⁵Yesu ayir ri haa bi kyong, "zang inyi zizing ongyi fu aku nyi avuk kong. ⁶Baga mbe era ba kiding anim okyong, "Ama si emi, eke ba ku бага mbe ene avuk.⁷Ayi nyi owok uhaa umma eyi kilung ni umma, fu ka kulung kong, esi keng ozu ning obu, eke esi kihun ngyi meng kong.⁸Eke otuk aku umma eyi otuk, Agya Kiding eyi Agya Kiding, ezu aku oluk aga mbe, eyi bunyong. Eneng esi keyir ni butsim kimba.⁹Zang inyi zizing, bo hu nyi eding kopyi ni bodung akeb, bogu nyi ketim lkpe, nye yir obr ni beding kitsi eyi beding kiding anim, eke indi nye su eyi uhaa ezik ibi ¹⁰. Eke eve lkpe ekyin evir kayang ning lilang.¹¹Ayi be esi ohu nyi anda be, fu aka kulung kyong u lok ere ra kong, Ti kige aki nyi kudin kotin anda mu aki ulok. ¹²Umba yi umba obong botu, Abba i fa idung, idung i fa abba, belim afa babba eding ni kepyi aki bo bong botu. ¹³Kayang afa mu kiding anim. Eke ongyi esi agbang orup eding kutu kihun ngyi egben.¹⁴Ayi nyi azang aby i abeb iyak ayi anda eyir kong (ami le eyi orung, erung yi), abe ele ki Judiya kyi atsu ekyi ahin, ¹⁵abe le kikyi ketim fu okyu eding ketim kemeng eye kong ra, ede kizu keki olu kayang embe kong, ¹⁷Eke kuhan ele kikyi ni abe ele yi belim eyi abe ehe belim itu ayi nyi. ¹⁸Nung lkpe kyong yi fu bu inda uuva kong. ¹⁹Ayi butsim buga ele mbe, ayi obu utu awu nyi kutu kong, kige aki lkpe akim kayang, har ubang, ra esi ye bu eye kong. ²⁰Ohun lkpe ohu itu ngyi aka eyir, ibyi etu keki esi agben kong, eke kikyi ni abe etseng, i hu itu ngyi eyir okyu.²¹Ening ongyi olok eyi mu okyong, ' zang, eleng esi Kristi! ra 'Zang, ile ombon! fu osu yi kong. ²²Ayi bukaba ni Kristi, eyi bozir aba obu otok nyi ura ni ozu egyi ovur, eke akaba nyi, esi eken abe etseng ting. ²³Yir yi kozo, ama haa nyi ayi lilang kige eti aba.²⁴Eke irim ni ibak ayi ni etu ayi nyi, uru ekep kivub uuva esi otok bata ngyi kong,²⁵Ekir esi kukyi aku okyu itsari, ke kazak aki ele kukyi ere neng. ²⁶Eke bo tuk azang idung ongyi i ba ni kotin eyi bugbang, si eyi buzur ngyi. ²⁷Eke i tuk etse belim ngyi aba aku eken abe itseng alu ni bakang benzi ni kihun kayang eding kihun ni kakpa lkpe kukyi.²⁸Nyi zee ozu kikyi ni itung kuda. utu awu ineng ngyi esa fa eteng meng arung kyong kitu ele onyong meng. ²⁹Eneng ting, ayi nyi sa zang ozu ning obu meng, nya arung kyong anduk meng, onyong ni opu kiya.³⁰Kavang, ama haa nyi kyong, kuzing ning esi ka kpa edeng meng kong eneng ozu ayi lilang esi obu. ³¹Kukyi eyi kiting akpa edeng eke eve anim esi akpa eding kong.³²Eke kikyi ni kutu aki nyi ra kige ngyi, ongyi esi arung kong, eken yi belim lkpe kukyi, ra idung ongyi, eke ohung abba mbe.³³Le yi kozo! apu egyi, kikyi ere orung kige aki nyi kong. ³⁴Ye ereng fu ongyi ami si kekyin ke isi agya ngyi apa ide belim etim ngyi alu ere ekpe agya ngyi, eyi eyi alu yi kapu etim ngyi eke inda kikpe-egy kyong i fu na bula kong.³⁵Ere ening, zo zang kikyi ni ayi orung kige aki abba agya i ba kong; kiyiing i ba urukpe, kiyiing i ba utuga, ayi bozun ata alang, ra kizir.³⁶Ayi isi aba meng i fu ba fa mu ayi una bula kong. ³⁷Aki ama haa mu, ama haa nyi lilang: nyi le yi kozo!"

Chapter 14

¹Obu itu ipa indang irim ni Kukyip ukpa-zeng eyi kukyip ni bredi ayi akya yi kindip. Beding agya bokyo eyi bulim ozu apu bekeng indi bo hu Yesu eke bo bong mi.² Ayi bo ro lok kyong yi fu le kutu kukyip kong ahu bangyi ata alang yi.³ Ayi Yesu ofu ki Betani kagya ni Samon ami ni embri, ayi ira aliyi ala, akeb omi ba yi kilak bangyi bagak beding ni anang aga embe, azing arib ebe. Even yi de kur mi kiky.⁴ Eke beying atsu orup. Bolok yi botu okyong, ere kikyeng aki i de bangyi ning okur abeb ening.⁵ Bangyi beding ning ede agyalyi afa anang aga obu denari akim kur eyi otong ede aka ohu bangyi akin embe" Ke ba kya mi eve.⁶ Eke Yesu kyong, nyi pa mi kitik. Ere bu ke nyi awa mi. I bu kizu kiding anda ama.⁷ Nyi ele yi bangyi aken ekpir ening mbe, ke esi arib nyi bu eding nda bi, eke esi nyi le eyi ama ekpri eneng kong.⁸ I bu aki avang etu nyi: Itse ama bangyi abe akem arib kehim anim ti kenzi.⁹ Kavang ama haa nyi, kiluk aki uhaa uding anim ene dzi embe ni kayang ning ,kizu aki akeb ning bu eleng ba ta kiha nyi, ere amang arung mi embe."¹⁰ Eke Judas Iskario uting katang ni abe kur eyi bapa, enyin eding kobu ni Uding beding agya eke i hu mi anda bi.¹¹ Ayi beding agya owok yi, orup arib bi eyi undu umen eke ba nda mi anang. Eyir apu bekeng eke i de mi akem bi kubu.¹² Kutu Kitabri ni bredi aki akya yi Kindip, kige aki bo bong itaan ni ozin ni ukpa-zeng, belim etim nyi ebeb mi kyong ere ayi opu kyong de ne hu ala ni ukpa zeng, eke una aliyi.¹³ I tse belim etim nyi ba pa kyong, nyi kyin ding korup kehin, nya zang awu omi i fa nyi eyi kilak kiky nyi nyi ben mi.¹⁴ Agya ayi i se kyin embe nyi haa mi kyong Kizee ozu okyong kinung ketim aka rung ayi ama lyi kukyip eyi belim etim anim?¹⁵ I tok nyi kinung ketim kukyi akem ekpe meng alu.¹⁶ Belim etim nyi eding korup kehin na zang ye si utu awu ke i haa bi, ke be na atim ala ni kukyip.¹⁷ Ayi uru ekpe I ba yi belim etim nyi kur eyi bapa.¹⁸ Ayi be ra lyi ala obu, Yesu kyong, "kavang mbe ama haa nyi ,ongyi uting kemeng inyi ami aliyi ala yim igya aliyi ama."¹⁹ Lilang ibi orup abeb bi. Be beb mi uting uting, "kavang esi ama kong ra."²⁰ Yesu si haa bi kyong, "esi uting ni kur eyi apa, ami yi ama pa kubu ti kevim ala ibung."²¹ Ayi idung ongyi i si utu awu ilik Ikpe aha kiky nyi. Eke kuhan ele kiky ongyi ami agyalyi Idung ongyi nyi! Arib obu inyi ba mba mi kong."²² Ayi be ra aliyi, Yesu de bredi, ideng Ikpe, i hu ki beb aha. I de ki anda bi ke kyong, "nyi hu ining. Ening esi etu anim."²³ I de ketuk, edeng Ikpe, i de nda bi, ke lilang ibi amgba yi.²⁴ I haa be kyong, "ening esi beyeng ni undu umen anim, beyeng abe ede kur kiky ni бага mbe."²⁵ Kavang mbe ama haa nyi, esi ama mgba kihim otsi ning eye kong, eneng kutu aki ama mgba yi epyi kagya kiding Ikpe."²⁶ Ayi bo su kubong ekpe, bo lu ohun kiky kehin Oliv .²⁷ Yesu haa bi kyong, "lilang inyi aku okyu kiky ere elim alu okyong ama gu obong keku obr eke bataa eki arak."²⁸ Eke irim ayi ama zir anyin meng, ama ta nyi obr eding ki Galili"²⁹ Pita kyong, "bangyi arak lilang, esi ama ding karak kong."³⁰ Yesu haa mi kyong, "kavang ama haa mu, otuga awu leng, lang Izun otok ata kilang ni upa, utung ama ezing ara."³¹ Eke Pita haa mi kyong, "esi keng ama oku eyi mu, esi ama otung mu kong." lilang ibi emen udu utu awu nyi.³² Ba ba kiluk aki edi Gethsemane, ke Yesu haa belim etim nyi kyong "nyi le ameng ayi ama ene obung oho anda Ikpe."³³ I de Pita, Jems, eyi Jon aben ami, eyir fa ibak etu nyi aga mbe.³⁴ I haa bi kyong, "unyang anim ohu kimbok esi eding kepyi ni buku. Nyi le ameng yi kozo."³⁵ Yesu kri ding kobr la eneng, i tip otunu itsari obung oho anda Ikpe.³⁶ I kyong, "Abba, Abba, ozu lilang obu andu use su de lu ama ti butsim ning, Ke esi ni anim kong, eke esi andu."³⁷ I si irim ba fa bi ra na bula, ke i beb Pita, "Simon, nyi ra na bula ra. Esi indi nyi le yi kozo kige keting kong ra."³⁸ Nyi le zo eke nye bu aduwa anda Ikpe ahuk nyi aku okyu ti kimbak zang, kudin obu arung, eke ibi etu esi obu arung kong.³⁹ Eyi ye i si ding ne obu aduwa anda Ikpe, ke I lok ri utu eve ayi nyi.⁴⁰ Eyi ye i ba fa bi ra na bula eyi, egi ibi alib eyi bula, ba pu ana kizu aki bo lok eyi mi.⁴¹ I si ba ni ezing ura ke I kyong, "nyi fu ra na bula etim kihuk nyi ra. Kige nim avang meng! kige nyi aba meng. Zang idung ongyi be de mi anda bangyi abe obu ozu aby.⁴² Nya anyin kuyir; de ding. Zang, ami i de ama agya lyi i le onyong meng."⁴³ Ayi i fu ro lok ozu nyi, Juda uting kemeng ni abe kur eyi ba pa, i ba tok. Bangyi бага mbe eyi mi aba ibung eyi bugyang eyi bokpuk, esi kobu ni ekyi beding agya, bulim-ozu, eyi bodung akeb.⁴⁴ Indang ongyi ivok nyi i tok bi ura, okyong, "ongyi ami ama esi amgba mi kelung, esi ami. nyi hu mi akem bangyi abe re kpe eke be yi mi eding."⁴⁵ Ayi Juda ba ekyin, kekpeng aki nyi mbe i ba obu ni Yesu, ke i kyong, "kizee ozu," ke i si hu mi mgba kelung.⁴⁶ Ening bo hu mi obu etu ke be gbin mi anyin.⁴⁷ Eke ongyi uting katang ibi nwolu kagyang ka lu kotung ni idung etim ni uding agya ukyo.⁴⁸ Yesu beb bi kyong, "nyo lu aba nyi aba ohu ongyi uzi ra, eyi bugyang eyi abre nyi aba hu ama ra."⁴⁹ Ama yi nyi le ekpir ening mbe ri zee ozu ketim Ikpe nyi hu ama kong. Ayi leng obu eke okyu ni kilang ilik Ikpe."⁵⁰ Lilang bangyi abe eyi Yesu ele ekyi esi mi apa.⁵¹ Idung otin omi, apa ohun batri ilong ekip ata mi kivirding, re ben Yesu. Ayi bo hu mi,⁵² I ki si otir ilong nyi pa embe ke i lu unya utin kibeng mbe.⁵³ Be de Yesu eding kobu ni Uding agya, embe. Beding agya bokyo eyi bodung akeb, eyi bulim-ozu.⁵⁴ Indang Pita ben mi esi kira, ding konyong usunkpa ni uding agya ukyo. I yir embe eyi bukpe agya onyong odo ula.⁵⁵ Ere ening Kiky beding agya eyi bangyi opyi ikpe abe eken ra apu ba fa kuda kiky Yesu eke be ti obong mi. Eke ba fa mi eyi kuda kong.⁵⁶ Baga mbe ra ka kazir kiky nyi, eke aben uhaa kazim ibi osu kong.⁵⁷ Babi anyin azir bozir kiky nyi; bo kyong,⁵⁸ "do owok i haa kyong, 'ama lun ketim Ikpe aki embyi eyi

obu eleng okyu itsari kembir itu ira eke ama esi embyi kipyi atsu esi eyi obu eye kong."⁵⁹ Abr uhaa oby i ibi ting ahin obu kong.⁶⁰Uding agya ukyo anyin kuyir beb Yesu, "Esi ovung undu olok ozu kong. Ere aki bangyi ning olok kiki andu."⁶¹ Eke i le umbir mbe i lok kizu kong. Eye uding agya ukyo beb mi okyong, "Omu si Kristi nyi, idung ami ni edeng."⁶² Yesu kyong, "esi ama; ke nyi azang idung ongyi kige aki i le ti kubu etung ni kazak, i ba eyi kotin ni kukyi."⁶³Uding agya ukyo agyin batir etu ngyi kyong, "do fu ra pu ongyi ezik."⁶⁴ Nyi owok i lok ghem kidin Ikpe meng. Nyi haa kyong ere.' Be de mi alu lilang ebe ereng ongyi ami apu buku.⁶⁵ Ba ayir otu mi etsen etu. Bkip ezeng mi egyi, ke bogu mi ozung, be zi mi kyong, "ongyi izir!" bosoja eyir mi igu.⁶⁶ Ayi Pita le odung embe, idung ilege omi ni uding Agya ukyo ba fa mi,⁶⁷ I zang Pita yir ro do ula, ke i zang mi egyi kekpir. Eke si lok yi mi kyong," omu yak yi abe eben Yesu ni Nazaret ting."⁶⁸ Eke Pita eten kyong ama arung ozu ayi ulok kiki ngyi kong. Enyin kiluk aki nyi embe olu kayang.⁶⁹Eke Idung ilige nyi zang mi ke eyir ri haa eye eyi bangyi abe yir embe, "awu ning uting katang ibi!"⁷⁰ Eke I tung eye. Ede kira la ening bangyi abe eyir embe esi olok eyi Pita, "kavang mbe usi uying katang ibi, kiki ere usi ki Galili aba ting."⁷¹Eke i eyir vang kuvang kyong, "ama rung awu ning ami nyi olok ozu kiki ngyi eleng kong."⁷² Kekpeng aki nyi mbe Izun ta kilang ni upa. Pita mang arung ozu ayi Yesu haa mi okyong: "utung ama ezing ara, lang izun otok ata kilang ni ezing upa ngyi," ke eku ikpok.

Chapter 15

¹Kizir ening beding agya eken eyi bodung bakeb ibi lilang eyi bulim ozu eken opyi ikpe eyi bodun bakib ni boJus. Eke ba zip Yesu ke be de mi anyin. Be de mi eyi na nda Palet.²Palet beb mi kyong," omu si Uding ni BoJus." I su kyong, "omu haa ening."³Beding agya bokyo emyeng ozu aga mbe kikiy Yesu.⁴Palet si beb mi eye," esi uhaa kizu kong. Zang ozu aga mbe ayi be myeng alu mu kikiy.⁵Eke Yesu aha Palet kizu eye kong.⁶Idang avang kige ni kukyip meng Palet re de lu ongyi uting ketim kipa ami be re apu.⁷Bangyi abe obong bangyi ele ketim kipa embe katang ni bangyi babi, eken eyi Barabas.⁸Ubyin bangyi aba obu Palet ayir aha mi kyong i bu nda bi utu awu i bu akpa meng.⁹Palet osu eyi be kyong, "nya pu kyong ama nda nyi uding ni bo Jus."¹⁰Kikiy ni buviv beding agya ohu Yesu ni anda mi.¹¹Eke uding agya enyin haa be kyong bi nwo lu Barabas.¹²Palet osu bi eye kyong, ere ayi ama bu eyi uding ni bo jus."¹³Ba haa mi eye kyong, "akem mi!"¹⁴Palet beb be, "i da nyi ere" Eke bokyong, akem mi."¹⁵Palet apu kyong etin bangyi nyi orup, eke inwo lu ' Barabas nda bi. I gu Yesu irang eke i de mi nda bi kyong bi de mi na kem ti otsi kumen.¹⁶Bosoja ohu mi eyi eding kiluk ikpe ilok (kikiy ni gomati), ke be zi eken kehim akpa inyang ibi.¹⁷Ba pa Yesu otri etu. Ba kem ipuk bagri ekep mi kikiy.¹⁸Bo bu mi andri ra akyip mi kyong uding ni Bojus da kyip mu ye.¹⁹Bogu mi ukpuk kikiy, botu mi etsen. Be tip otunug obr ngyi arak re teng mi.²⁰Irim ayi batu mi bo nwo mi otri ni ketim kipa, ede batri ngyi apa mi etu, eyi mi eding na kem ti otsi kumen.²¹Bo hu awu omi re kyin aba ti kitsi embe igang kyong, i kyung otsi kumen Yesu, awu ami be zi Samon ni Siren abba ni Alizanda eyi Rofos.²²Akpa Inyang nyi ede Yesu aba kiluk aki bezi Golgota ("kiluk ikip ekyi").²³Ba nda mi bemeng eyik eke itung umgba.²⁴Ba kem mi ti otsi kumen, akpa inyang ata karing, aha otri ngyi katang ibi.²⁵Esi anang ara ayi ba kem mi ti otsi kumen.²⁶Elim alu ti ura embe kyong, "Uding ni bo Jus."²⁷Eyi ami ba kem benzi ba pa embe kubu etung eyi evir ngi.²⁸Ening ye obu ezun ilik Ikpe ayi aha kyong.²⁹Bangyi abi akpa ezeng kikeng atu mi, enyim kikiy ibi kyong, "Aha! omu haa kyong ugyo ketim Ikpe embyi ki atsu kembri itu ira mbe,³⁰Agbenlu andu eke kyu ba ti otsi kumeng!"³¹Ri utu awu nyi ayi uding agya eyi bangyi abe ering, eken eyi bulim ozu, ke bokyong, "egben bangyi babe, eke egben olu angyi arung kong.³²Pa Kristi, uding ni Isrel, kyuba kiting indang ti otsi kumeng, eke da zang ososu."Eyi bangyi abi ba kem eyi mi bolok mi andri ting.³³Kekpeng aki uru eyir utik, iyak lilang ekib kivib.³⁴Aba dzi anang ara ni uru uga Yesu kpok kilang kiga kyong, "Eloi, Eloi Lama Sabatani "kikyeng ngyi okyong, "Ikpe anim, Ikpe anim, abang usi ama pa."³⁵Bangyi abe ele mbe owok ening ba haa kyong, "zang,i ri zi Ilaja."³⁶Ongyi ami lu unya de soso azip ti ukpuk kinang, apa ni bemeng abe ayik ide nda mi kyong i mgba. Awu nyi kyong,"Da zang kyong Ilaja iba de mi okyu itsari ra."³⁷Yesu kpok kilang kiga ke i ku.³⁸Otri awu ni ketim Ikpe agyin aha apa esi kukyi okyu ne dzi kiten.³⁹Ongyi kiki ni akpa yir obr Yesu ke i zang utu awu i ku, i kyong, "kavang Yesu si idung ni Ikpe.⁴⁰Bakeb beying eyir ra zang kugbak. Katang ibi esi Mary Madalin, Mary (ayi ni Jems umba ulim eyi Joses), eyi Salomi.⁴¹Ayi i fu le Ki Galili be ben mi aka humi. Bakeb бага mbe eben mi eding Ki Jurisalem.⁴²Kekpeng aki uru aba ekpe, kikiy ere esi kutu kite ni kutu ni uzin,⁴³Joseph ni Arimatiya i ba embe. I si ongyi ukyo ni opyi ikpe, ami re yir abang agya kiding Ikpe. Iding na fa Palet kyong inda mi kehim ni Yesu.⁴⁴Palet gyi ayi Yesu i ku meng; I di kikiy apka ke i beb mi kyong Yesu oku meng kavang ra.⁴⁵Ayi Palet wok obu ni kikiy ni akpa kyong Yesu i ku meng, i de kehim ngyi nda Joseph.⁴⁶Joseph agya otri otin. I hu mi kyu ti otsi kumen, i bang mi otri, ke i de mi apa ti kenzi aki bo bok asa umi. Eke i bung kikyo ekip ezing kenzi nyi.⁴⁷Meri Madalin eyi Meri ayii ni Joses azang kiluk nyi aki benzi Yesu.

Chapter 16

¹Ayi uru uzin nyi akpa, Meri Madalin eyi Meri ayii ni Jems, eyi Salomi aba eyi bangyi bagak beding, eke ba ba etse Yeus etu. ²Kizir ping ni Kutu keyir ni ukum, beding ti kenzi kekpeng aki uru atsu paa. ³Be ro lok eyi botu kyong, "Eyi obung kikyo nyi anying ti undu kenzi nyi. ⁴Kekpeng aki babu egyi ohun ba zang kikyo nyi obung anyin meng, ayi ke le kikyo mbe. ⁵Be kyin ti kenzi nyi ke ba zang awu omi apa batir batin, le ukpa etung embe, bereng ohu bi. ⁶I haa bi kyong, " nyi fu ki bereng kong, nya pu Yesu, ni Nazaret, ami ba kem. I zir anyin meng! I kyatin ameng, Zang kiluk aki benzi mi. ⁷Ke nyi ding na haa belim etim ngiyi eyi Pita kyong ita obr eding meng ki Galili. Embe nya zang mi, utu awu I haa nyi. ⁸Bo lu anyin ti kenzi nyi ke bolu unya; etu ening bi ke ba ma inang. ba haa ongyi kong kikyi ere bereng ohu bi. ⁹Kizir kutu keyir ni ukum, irim ayi izir anyin, I ta bri de angyi tok Meri Madalin, ami etri olu eden otong apa. ¹⁰I ding na haa abe eyi mi ele, ayi be rokpok abeb orup. ¹¹Bo wok kyong i fu yi unyang ke i zang mi, eke bo su kong. ¹²Irim ni ozu ning i tok etu ngiyi utu keki obr ni bangyi ba pa, ayi be re si kikeng re ding korup kehin ayi be re ding kehin keki. ¹³Be ding na haa belim etim ngiyi abe ereng eke bo su eyi bi kong. ¹⁴Yesu ba tok etu ngiyi obr ni abe kur eyi kiting ayi be eken ra lyi ala, ke i kya bi ti kobuk eyi orup ugband ibi, kikyi ere bo su eyi abe azang mi irim ayi izir anyin ti buku kong. ¹⁵I haa bi kyong, " Nyi kyin ding ti kayang lilang, na haa uhaa uding nda kayang lilang. ¹⁶Ongyi ami osu ke i hu bemeng Ikpe i fa ogbenlu, ongyi ami akya kosu ting iku azik. ¹⁷Ura ning eben abe osu: Ti kidin anim ba tri olu edin aby i etu bangyi. Bolok undu upyi. ¹⁸Bo hu bugu eyi obu, be esi amgba ura esi obu bi kizu kong. Bo tok bangyi bukyong obu etu ke bo nyong. ¹⁹Irim ayi Itsi lok eyi bi ekpe, ede mi anyin ohung eding kikpe kukyi ne le kubu etung ni Ikpe. ²⁰Belim etim ngiyi anyin eding na nda uhaa Ikpe evir iyak lilang, ayi Itsi ro bu etim eyi bi ro tok eve nyi ti uraa re si eyi bi.

Luke

Chapter 1

¹Bangyi бага mbe apu kyong belim kiha kikyi ni ozu ayi aba obu katang idi. ²Utu awu be de anda di babe abe ele Itsari azang babe egyi Ke indang de hu esi belim etim ni uha. ³Ni anim ya rib ama ting--ayi ama zo ra zang ozu lilang zizing esi ri nda keyir-- ama de yi elim alu ri ezun ngiyi, ongyi bolip Theophilus. ⁴Yi si ening eke nyi arung kavang kikyi ni ozu ayi be zee mu. ⁵Itu ni Hero, uding ni Judiya, uding agya ami kiden ngiyi zakariya kitsu aki ni Abija ogu ngiyi idung ni Aron. ⁶Be si bangyi kenung obr Ikpe, be si isi ibi ba kya yi elip lilang ti izin eyi ni bekeng ni Itsi. ⁷Eke ba mba kong, kikyi ere Elizabeth le kikipir, ting abe kahung bokeb ohu be meng ti kige aki leng. ⁸Indang aba ti kige aki Zakaria le undu etim ngiyi ereng uding agya obr Ikpe ri udong ni kitsu ebe nyi. ⁹Ri utu awu undu kehin nyi re etsen uding-agya ami ba na, be tsen ami ikin eding ketim Ikpe no luk kengbi. ¹⁰kihun bangyi nyi lilang abe ering eken re nung Ikpe kayang kekpeng aki iri oluk kengbi nyi. ¹¹Indang ulim-etim Ikpe ifa mi ke i yir kubu etung ni kizo kengbi nyi. ¹²Kige aki Zakariya zang mi ineng etu ke bereng ohu mi. ¹³Eke ulim Ikpe ha mi kyong, "fu ki bereng kong, Zakaria, kikyi ere aduwa ondu owok meng. Ogu ondu, Elizabeth, I ba amba idung unyalim, otu kiden ngiyi Jon. ¹⁴Olu eyi orup otin ke arip mu, ke бага mbe atin orub ti kimba ngiyi. ¹⁵Ayi i le ongyi ukyo obr Itsi. Esi Keng i mgba ozu ayi agbang kong, ke emen eyi kudin konten esi kembri ayi ngiyi olu. ¹⁶Bangyi Isrel бага mbe esi irim aba ben Itsi ibi Ikpe. ¹⁷Isi obr Itsi ti kuden eyi kazak ni Ilaja. I bu ening eke ezim orup babba eding ketu belim, eke abe agbang kikyi esi ti bomin bangyi kenung ekim Bangyi alu abang Itsi. ¹⁸Zakaria si lok yi ulim Ikpe kyong "ama bang ke ma rung? ayi ama yi ogu anim akib ming." ¹⁹Ke ulim Ikpe nyi si su mi kyong "Ama si Gebrel, ami yir obr Ikpe. Be tse ama kyong mba ha mu, uha uding awu-leng. ²⁰Zang, uta kikipib, ulok kilang kong ne zeen kutu aki ozu nyi esi obu lang. ining esi kikyi ere usu kive nim kong, ayi ya ba obu ti kige ngiyi. ²¹Indang bangyi ele abang Zakariya. Bereng ohu bi ayi ile si kira ketim Ikpe. ²²Eke ayi ilu kayang, i lok kilang eyi bi kong. Ba rung ming kyong i zang kulum ketim Ikpe. I ri ha obu yi bi ke i le umbur mbe. ²³Ya ba ayi itu etim angyi ekpeng, iding kagya ngiyi. ²⁴Irim ni itu ayi leng, ogu ngiyi Elizabet eku beyeng kembr i va itong ita angyi. i kyong, ²⁵"Ining si kizu aki Ikpe bu yim Ke izang ama egyi kimbok indi atin ama kiyeng obr bangyi. ²⁶Ni uva awu ni utong kiyin, Ikpe tse ulim ngiyi Gebrel eding ki Galili aki be zi Nazarat, ²⁷I ding kubu ni kikpong ami ba ta mi kikyak alu ongyi ami kiden ngiyi esi Josef. I si utok ni Debi, ke kiden ni kikpong nyi esi Meri. ²⁸I ba obu ngiyi ke i kyong, "Ekyip mu ye, omu ongyi okpur uding uga! Itsi le yi mu." ²⁹Eke elim mi kpim ti eve nyi utu awu kokyip nyi ere. ³⁰Ulim nyi si haa mi kyong "Fu ki bereng kong, Meri, kikyi ere omu fa okpir uding eyi Ikpe. ³¹Zang, omu uyi kembr umba idung unyalim, otu kiden ngiyi 'Yesu'. ³²Isi ongyi ukyo, be zi mi Idung ni Ami bu lilang. Itsi Ikpe inda kikyo kiding ni abba ngiyi uga Debi, ³³I na kiding ngiyi kikyi ni urum ni Jakob ni umen, eke kihun ni kikyo kiding ngiyi akyating. ³⁴Meri si lok yi ulim Ikpe nyi kyong, "Abang ke ining obu, ayi ama rung unyalim meng kong?" ³⁵Ulim nyi

haa mi kyong, "Kuding Kotin okyu aba etu ndu, ke bugbang ni ami bu lilang o kyu aba mu etu. Ere ening ami ni keveng nyi mba mi ezi mi idung ni Ikpe.³⁶ Zang, Elizabet bulu ndu eku beyeng idung unyalim ti kuzin bokeb ngyi, ining si uva otong-kiying ngyi ayi i hu kembr, ami nyi ami be zi mi kikipir.³⁷ Ayi kizu aki akyating indi ayik Ikpe."³⁸ Meri lok kyong "zang, ama si edung etim elige ni Itsi. Yi re yim utu awu ulok." Ke ulim nyi esi mi apa.³⁹ Ke Meri ndip anyin itu ayi nyi bukir mbe hung eding kikiy kehin ni orup kehin Judiya.⁴⁰ I kin ding ketim ni Zakariya na kyib Elizabet.⁴¹ Indang ayi Elizabet wok okyib ni Meri idung ngyi kembr gyak mi kembri, ke Elizabet amen yi Kuden Kotin.⁴² Ke i lok atsu kilang kiga kyong, "Eding esi andu katang ni bakib, eding le ti ehim bokur bodung ndu.⁴³ Ahing nyi ke ayi ni Itsi nim i ba obu nim?"⁴⁴ Ayi mo wok kilang ni kokyip ndu, idung nim kembr agyak eyi orup otin.⁴⁵ Eding si ni akhib ami i su kyong ozu ayi Itsi ahaa mi ya ba obu."⁴⁶ Meri kyong, "Unyang anim ra rak Itsi,⁴⁷ Eyi kudin anim atin orup eyi Ikpe kegbinu anim.⁴⁸ Ni ayi izang kekin ni upyi ngyi elige. Indi azang akim indang eding kobr kuzing lilang ezi ama eding.⁴⁹ Kikiy ere ami uga ibu ozu okyo anda ama, kidin ngyi esi keveng.⁵⁰ Kimbok ngyi ele kuzeng abung kuzeng abe ering mi.⁵¹ I bu ozu kazak eyi iten obu ngyi: I tim arak bangyi abe amang ozu etu endip korup ibi.⁵² I hu belim beding ti kikiy beding ibi yir, ke I hu bangyi aken atsu kikiy.⁵³ I de ozu eding anda bangyi abe ni bunyong, eke ita bangyi kiven i pa bi eding obu etse.⁵⁴ Inda Isrel upyi ngyi ukahu, eke i mang arung utu awu itok kimbok ngyi⁵⁵ (ereng utu awu ilok yi babba idi) anda Abraham eyi irim ngyi ni umenkigiyi."⁵⁶ Meri le yi Elizabet Ivaa ira, ke isi irim ding kagya ngyi!⁵⁷ Indang kige avang indi Elizabet imba idung ngyi, ke i mba idung unyalim.⁵⁸ Bangyi ukye eyi bulu ngyi owok utu awu Itsi tok kimbok kikiy ngyi, ke ba tin orup eyi mi.⁵⁹ Indang yo obu kutu ni otong-ura nyi, ba ba ta idung nyi kamang, Indi ba tu mi kidin abba ngyi "Zakariya."⁶⁰ EKe Ayi ngyi "otung kyong, ba tu mi Jon."⁶¹ Ba ha mi kyong, "Ongyi omi akyating katang ni bulu ndu ami ba tu mi kidin angyi ening."⁶² Ba ha abba ngyi eyi obu ebeb mi utu awu etu kidin idung nyi.⁶³ Abba ngyi kyong bi nda mi uyak ozu elim, "ke ilim kyong kidin ngyi Jon." Lilang ibi ba ma inang ti ozu ning.⁶⁴ Kekpeng aki nyi mbe undu ngyi aveng omin ngyi ere vri i lok kilang ke irak Ikpe.⁶⁵ Bereng ohu bangyi abe ele yi bi onyong embe. Uha ning arak evr otok ayi ele ekyi ahen Judiya.⁶⁶ Bangyi abe wok kiha ning ohu yi alu kurup ibi, okyong, "utu idung ami leng iba ere ahin?" Kikiy ere kubu ni Itsi ele yi mi.⁶⁷ Abba ngyi Zakariya amen yi kudin kotin, ilok kive Izir kyong,⁶⁸ "Uurak si ni Itsi, Ikpe ni Isrel, ayi iba kahu ke igbinlu bangyi ngyi."⁶⁹ I hu ozin ni ogbinlu atsu anda di agya ni upyi ngyi Debi,⁷⁰ Ayi i lok atsu undu bangyi izir abe ni keveng keyir.⁷¹ I de ogbin lu esi kobu ni bangyi kufa idi anda di eyi kobu ni bangyi lilang abe afa di.⁷² I bu ayi leng eke otok babba idi egyi kimbok eke imang arung kezung keveng ngyi,⁷³ kuvang aki ivang eyi abba idi Abraham.⁷⁴ I vang kyong inda di kive aki otok kyong da gbin olu kubu ni bangyi kufa idi, indi de ben mi bereng akyating,⁷⁵ Ni ile keveng eyi kenung obr ngyi ni itu idi lilang.⁷⁶ I su, omu, idung, be zi mu ongyi izir ni ami obu lilang, indi omu uding kobr ni Itsi akim bekeng ngyi, akim bangyi alu abang uuba ngyi,⁷⁷ Inda bangyi ngyi oorung yi ogbinlu ni uupanda ni aby i ibi.⁷⁸ Ining obu kikiy ni egyi kimbok ni Ikpe idi, kikiy ni aru awu atsu kukyi indi aba kahu di,⁷⁹ I tok bangyi abe ele ti kivip bata eyi abe ele ti kudin buku. I bu ining eke ndi eduk ezun idi eding ti ukeng bukun."⁸⁰ Indang idung nyi dip ke i ba agbang ni kudin kotin, ke ile kulum uga ile bang kutu akhi iba otok etu ngyi obu ni bangyi Isrel.

Chapter 2

¹Indang ening inda ayi nyi, Sizar Augostus ba nda uha kyong lilang kayang ni bangyi Roma bi kyong botu eke ami, erung ubyin ibi. ²Ening esi ni kitabr ayi bo kyong ubyin bangyi ayi ami Kuriniyus si Gomna ni Syria. ³Ere ening bangyi lilang eding kehin ibi no okyong ibi. ⁴Josef ting anyin si ki Galili, esi kehin kikyoo ni Nazaret, eding ki Judiya, kehin kikyoo ni Debi aki be zi Betilahim, kikyoo ere isi kika ni Debi. ⁵I yi Meri eding ibung be ni lim edin ibi embe, ami ni kikyak ngiyi ke i yi kembri. ⁶Indang ayi be le embe-ng, kige avang ayi i mba idung. ⁷I mba idung unyalim, idung kitabr ngiyi, i de mi bur zizing eyi batri idung, ki i de mi nee ti ukpaan awu beri ata ereng ala embe, kikyoo ere ba fa kinung kitsa ti ketim ekyin kong. ⁸Bangyi re kpe ereng ti kiku abe ele kulim re kpe ereng ibi otuga. ⁹Ulim Itsi iba tok embe eke buzur Isti otok ata bi kividung lilang ibi, eke bereng o hu bi ham mbe. ¹⁰Eke ulim nyi lok yi bi kyong, nyi fu kyi bereng kong, kikyoo ere ama de uhaa uding aba awu atin bangyi orup lilang. ¹¹Inyining ba mba di ogbinlu korup kehin kiga ni Debi! Isi Kiristi Itsi! ¹²Ining si uraa awu otok anda nyi: nya fa idung kala-men ami bobur mi ti batri ana ni ukpaan." ¹³Kekpeng aki nyi be le ubyi eyi ulim nyi, bo soja abe kukye ra rak Ikpe kyong ¹⁴Buzur esi ni Ikpe ami kukye, ke bukun le kayang obu bangyi abe arib mi orup. ¹⁵Ya ba kpaan ni irim ayi ulim nyi iding meng kukye, bukpe ereng abe ele embe esi ha botu kyong, "De ndip anyin eding ki Betilahim ene azang ozu ayi obu embe, aki Itsi nda di ke da rung." ¹⁶Ba nyin bukr mbe eding embe na fa Meri eyi Josef, ba zang idung nyi na le ti ukpaan nyi. ¹⁷Irim ayi ba zang mi ming, ba haa tok bi ozu ayi bo wok kikyoo idung nyi. ¹⁸Lilang abe owok ya ma bi inang ni ozu ayi bokpe ereng olok eyi bi. ¹⁹Eke Meri ra mang kpir ening mbe ozu ayi i wok lilang, i ta yi korup ngiyi. ²⁰Bokpe ereng ohu si irim, arak Ikpe eyi orup oting ni ozu ayi bo wok eyi ayi ba zang, ekpir utu awu ba haa tok bi. ²¹Ni kihun ni itu itong-ira, ayi ba ta mi kamang, ba tumi kidin kyong Yesu, kidin aki ulim Ikpe atumi lang bo tuk ohu kembr ngiyi. ²²Ke itu ayi ba ra pu ni uugbe atin aba vang utu awu Musis ilim ti izin, Josef eyi Meri ede mi hun eding Ketim-Ikpe ki Jerusalem ede endi be de mi anda Itsi. ²³Utu awu belim alu ti izin ni Itsi, "Okyong idung unyalim aven kembr ayi ngiyi ede mi anda Itsi." ²⁴Eneng ba nda bunda utu awu ba ha ti izin ni Itsi, "botoho ba paa ra bukping ba paa ening." ²⁵Azang ongyi ami le ki Jurisalem ki kidin ngiyi esi Simiyon, ke ongyi ning nyi isi kenung emi de angyi anda lilang. Iri le bang ki hu ureta ni Isrel, ke Kudin Kotin eyi mi ele. ²⁶Yi avung otok mi ti Kudin Kotin a haa mi kyong esi uku ming kong eggyi ndu azang Itsi Kristi lang. ²⁷Kudin Kotin, aku mi eding ke Samiyon kyin ding ketim Ikpe. kekpeng aki bangyi ngiyi ede Yesu ami kalamen, indi bo bu mi ekpiki ni izin. ²⁸I hu mi ehe obu ngiyi, ke irak Ikpe ke i ha kyong. ²⁹"Indang nda idung etim ndu i ding bukun, Itsi, utu awu kive ndu ahaa nyi. ³⁰Ayi eggyi nim azang ogbenlu ndu ming. ³¹Ayi okem alu obr bangyi lilang. ³²Utaa ni kulum otok be Jenta eyi buzur ni bangyi ndu Isrel." ³³Abba eyi Ayii ndi idung nyi bereng ohu bi ti ozu ayi bo lok kikyoo ngiyi. ³⁴Ki Samiyon lok undu udin eyi bi i hah ayii ngiyi Mary ayii ni indung nyi kyong "Zang! Idung ning nyi bangyi Isrel aba aku anyin otok uraa nyi ututung ngiyi ³⁵Ke kagyang aba tip ekyin korub andu, eke ndi kating ni erip bangyi aba otok olu." ³⁶Akib izir kidin ngiyi esi Anna le mbe ting. Isi Idung ni Fanuel isi kika ni Asher, ehin ebeting. Ile yi imma ngiyi iggyi itong-ipaa irim ni itu kikpong angyi. ³⁷Isi akib bekpe iggyi akem-enze eyi-enzi. I si ketim Ikpe apa kong i le ri nung Ikpe ti izin undu ukgyi ti kiha-kita kataan eyi Ikpe utu aben uru. ³⁸Ti kige aki nyi i kr aba onyong ke iba deng Ikpe ke ira haa ozu kikyoo ni idung nyi eyi bangyi lilang abe ele abang ureta ni Jerusalem. ³⁹Ayi bo bu ekpe ozu ayi apu anda bobu ti izin Itsi nyi, be ohu esi irim eding ki Galili, kehin kikyoo ibi ki Nazaret. ⁴⁰I dung nyi idip atsu eyi kazak angyi, eyi bomini, ke eding Ikpe ele yi mi. ⁴¹Bangyi ngiyi reding ki Jerusalem uggyi aben uggyi ti kukyip ni ukpa-zeng. ⁴²Ayi i le iggyi kur eyi apaa, be si eding eye utu awu be re ding ni kukyip nyi. ⁴³Irim ayi itu kukyip ekpe, Be si irim re ding kagya ibi. Eke Yesu kpir irim ki Jurisalem ke bangyi ngiyi arung kong. ⁴⁴Bamang kyong ile katang ni ubyin bangyi abe eyi bi esi ibung, ening be si obu kutu kuting. Ke botsu apu mi katang ni bangyi bulu ibi eyi boyo ibi. ⁴⁵Ayi ba fa mi kong, bo hu esi irim eding Ki Jerusalem ene otsu apu mi embe. ⁴⁶Irim itu ira, ba fa mi ketim Ikpe ile katang ni buze ozu ro wok bi ke i re bib bi ozu. ⁴⁷Bangyi abe owok mi lilang beggyi utu ozu ayi erung eyi ayi ilok yi bi. ⁴⁸Ayi ba zang mi, isu ohu bi. Ayii ngiyi se bib mi kyong "Idung abang ke ubu di ening? Wok, abba ndu eyi Ama otsu apu mu eyi bekgye eggyi." ⁴⁹I si haa be kyong, ere bu ke nyi otsu apu ama ? Nyi arung kyong esi keng ama ele ketim Abba anim kong-a ? ⁵⁰Eke barung ozu ayi I ro lok eyi bi kong. ⁵¹Ke i yi bi eding kagya ibi ki Nazaret ke ina kikyoo itsari eyi bi. Ayii ngiyi ohu ozu nyi lilang alu korup ngiyi. ⁵²Eke Yesu ri dip yi bomini eyi ibyi etu, ke ifa okpir uding eyi Ikpe esi yi bangyi.

Chapter 3

¹Ni igi kur eyi otong ayi ami Tiberiyus Sizar ina kiding, ayi Pontiyus Palet isi Gomna ni kitsi ni Judiya. Hero atsu kikyo ni Galili, umba ngyi Filip ting atsu kikyo ni Ituraea eyi Trachonitis, eyi Lysaniyus atsu kikyo Abilene,² Kige ni uding-agya ukyo ami Annas eyi Kayafas, kilang ni Ikpe aba obu ni Jon idung ni Zakariya kulum uga.³I ro tsu vir oku ni Jordan, i nda uhaa ni batisma ni ulilim eyi upanda ni ozu aby.⁴Utu awu elim alu ti kevib ni kive ni ami Azaya ongyi izir, "Kilang ni ongyi omi ere zi kulum uga, "Akem ukeng ni Itsi kem wu agba.⁵Egbung amen, ke ekyi ahen eyi indur olun okyu itsari, be keng abe eleng aba agba, eyi be keng olok aba andik akem,⁶ke bangyi lilang aba zang ugbenlu ni lkpe."⁷Ening Jon haa ubyin bangyi nyi abe olu aba eke bo hu batisma obu ngyi kyong, "Anyi belim bovang! eyi kya nyi ke nyi ki orup umaa awu araba?"⁸Erenging, nyi tok ehim ayi ohun ni ulim ni aby, ke nyi fu lok korup inyi mbe kyong, ' Abraham si abba idi kong,' ama ra haa nyi kyong Ikpe ihun ening ayi i hu okyo ning esi belim ni Abraham.⁹Ke indang kiso ele abang ni ihe etsi. Erening otsi awu akya ehim ting ba ka wu ata itsari ohu esi ehen ula."¹⁰Ke ubyin bangyi nyi re beb mi, kyong, "ere aki do bu?"¹¹I so su ahaa bi kyong, "Ayi ongyi mi alu eyi batir ba paa i hu haa yi ongyi ami afa kong, eyi ongyi ami alu eyi ala i bu rening."¹²Abe ro hu kiken ni kehin aba eke bo hu batisma, ke ba ha mi kyong, "kize ozu "ere aki do bu keng?"¹³I haa bi kyong " nyi fu hu anang obu utu awu ba haa kyong nyi hu kong."¹⁴Bo soja babe ting ebeb mi kyong, eke adi ere? Ere aki keng do bu?" I haa bi kyong, "nyi fu hu anang ni ongyi igang kong eyi nyi fu hu ongyi omi kazim mbe kong anang etim inyi dir nyi."¹⁵Indang ayi bangyi reyir abang uba Kristi nyi, be ra mang ozu korup ibi mbe kikyi ni Jon bo kyong kiyang isi Kristi okyong ra?¹⁶Jon so su ri haa bi lilang kyong, ama bu nyi batisma eyi beming, eke ongyi omi ra ba kirim anim igbang obu ama, ke ama ohun utu awu ama re ilik apaba ngyi kong. I bu nyi batisma eyi Kudin Kotin eyi ula.¹⁷Kebi alu ele obu ngyi eke ndi ife alu ngyi atin, eku igyu alu ngyi alu kuluk. Eke iluk elizir ngyi eyi ula awu esi elim kong."¹⁸Eyi kilang ekhib i hu ting ke Jon ahaa bangyi uhaa uding. ¹⁹ Ayi itung uding Herod kyong ife aku ogu umba engyi, Herodiyas, eyi ozu aby ayi Herod ibu nyi.²⁰Ide ayi leng ekin embe lilang. I hu Jon ekem ketim uffa."²¹Kekpeng aki leng ayi bangyi lilang aba bu batisma. Yesu ba hu batisma ngyi ting, ayi iri bu aduwa kakpa Ikpe Kukye avung. ²²Ke Kudin Kotin okyu mi etu ereng itoho, ke kilang esi kukye okyu "Olok kyong omu si Idung anim ami Ama ri shong. Ama rib orup eyi mu."²³Ayi Yesu i yir ayir etim angyi ile yi igyi kekim-eyi kur. Emi i si idung (ereng utu ayi ba mang) ni Josef, idung ni Heli,²⁴ Idung ni Mata, Idung ni Levi, idung ni Melkai, Idung ni Jonnayi eyi Idung ni Josef. ²⁵Josef Idung ni Matatias, Idung ni Amos, idung ni Nahum, Idung ni Esli eyi idung ni Naggai, ²⁶Idung ni Maath, Idung ni Matatias, idung ni Semeyin, Idung ni Josek eyi idung ni Joda. ²⁷Joda esi Idung ni Joanan, Idung ni Resa, idung ni Zerubbabel, idung ni Sheultiyel eyi idung ni Neri,²⁸ Idung ni Melkai, idung ni Addi, idung ni Kosam, idung ni Elmadam eyi idung ni Er, ²⁹idung ni Joshuwa, idung ni Eliezer, idung ni Jorim, idung ni Matthat eyi idung ni Levi. ³⁰Levi esi idung ni Sameyon, idung ni Juda, idung ni Josef, idung ni Jonam, eyi idung ni Eliyakim, ³¹idung ni Meleya, idung ni Menna, idung ni Mattata, idung ni Natan, eyi idung ni Debi. ³²Idung ni Jessi, idung ni Obed, idung ni Boaz, idung ni Salmon, eyi idung ni Nahshon. ³³Nahshon esi Idung ni Amminadab, idung ni Admin, idung ni Arni, idung ni Hezron, idung ni Perez, eyi Idung ni Juda, ³⁴idung ni Jakob, idung ni Azik, idung ni Abraham, idung ni Tera eyi idung ni Nahor,³⁵ idung ni Serug, idung ni Reu, idung ni Peleg, idung ni Eber, eyi idung ni Shelah. ³⁶Shelah esi Idung ni Kainan, idung ni Arfazad, idung ni Shem, idung ni Nowa, eyi idung ni Lamech, ³⁷Idung ni Methuselah, idung ni Enok, idung ni Jared, idung ni Mahalaleel, eyi idung ni Kainan. ³⁸Idung ni Enos, idung ni Set, idung ni Adam, eyi idung ni Ikpe.,

Chapter 4

¹Yesu Amin eyi kuding kotin anyin i si kuho ni Jodan ba, ke Kudin nyi aku mi eding kulum uga ²ile itu akim-apa, Shintan ambak zang mi embe. Ni kige aki nyi ayi elyi kizu kong bunyong ohu mi. ³Shintan nyi haa mi kyong, usi esi Idung Ikpe hu kikyo aki leng husi bredi. ⁴Yesu haa mi kyong, belim alu kyong unyang ongyi ele ti bredi mbe kong. ⁵Shintan eyi mi eding ni kikyi kehin aki atsu obu lilang, itok mi agya kiding ni kayang kpang kekpeng nyi. ⁶Shintan a haa mi kyong, "Ama nda mu kilang kazak lilang, eyi buzur ngiyi lilang, kikyi ere ba nda ama meng, ke ama de anda ongyi ami Arib ama. ⁷Yere ening ayi usi osu ekip kikyi itsari anda ama meng, ozu ayi leng lilang esi andu kitik mbe." ⁸Yesu hami kyong "elim alu itsari kyong omu rak ltsi lkpe kitik mbe, omu zim ben emi kitik mbe". ⁹Eke shintan eku Yesu eding ki Jerusalem i ne de mi alu ni ketim Ikpe aki atsu obu lilang, i haa mi kyong, "omu esi Idung ni lkpe kavang wun kyu itsari ameng ama zang re?" ¹⁰Elim alu kyong inda belim etim ngiyi aba aduk mu. ¹¹ke bo hu mu atsu kukye eke esi okim kivong ti Kikyo kong. ¹²Yesu hami kyong, "bahaa kyong omu fu ambak zang ltsi lkpe ndu kong." ¹³Kekpeng aki shintan mbak zang Yesu ekpe meng enying si mi pa eding kekpeng kaki. ¹⁴Yesu esi irim eding ki Galili eyi kazak ni Kuding nyi, uhaa ngiyi arak evri ahin ayi ata Galili kividng. ¹⁵Ke iri zee otok bi ketim lkpe, ke bangyi lilang ra rak mi. ¹⁶Kutu keki iding ki Nazarit kehin aki idip embe, i kyin eding ketim lkpe uru uzin, ke enying kuyir indi idi kilang lkpe. ¹⁷Anda mi kevib ni Azaya ongyi izir. I hu ki avung ifa kiluk aki elim alu kyong. ¹⁸Kuding ni ltsi nyi, ele etu anim, kikyi ni ere itsem bangyi indi ma haa bangyi aken uhaa upyi. i tse ama kyong ama haa tok bangyi abe ba asip alu kyong be re ta meng. ke bangyi abe opu egyi, egyi ibi avung, onwo lu abe be rim bi, ¹⁹ama haa bi kyong ining si ugyi ukahu ni lkpe. ²⁰I hu kevip nyi ohuk, ide nda bi si irim ke ikyu le itsari. egyi ni bangyi ketim ni lkpe embe lilang ele etu ngiyi. ²¹E yir haa bi kyong, "inining kilang ni lkpe aki leng ka ba ezen ezun ngiyi atung inyi." ²²Bangyi abe ele embe lilang olok eding kikyi ngiyi, ke ama bi inang ni eve eding ayi o lu undu angyi, Be beb kyong, "Ami leng esi idung ni Josef kong ra?" ²³Yesu ha bi kyong, kavang nye lok uhun uga awu leng eyi ama. Kikpong bukyong, nyong andu. Ozu ayi do wok kyong obu ki Kapanahum lilang, bu yi ezun nyi kehin ndu ting. ²⁴Eke ilok kyong kavang ama ra haa nyi kyong, ongyi lzir anda mi bolip kehin angyi kong. ²⁵Ni kavang ma ha nyi, bakib bekpe бага mbe ele kehin Isrel ni kige llaja, ayi kakpa lkpe ohuk keming igyi ira eyi eva itong kiyng, ebye akyating, bunyong ohu kitsi nyi lilang kpang. ²⁶I tse llaja eding kobu ongyi omi kong, ohun kobu akib bekpe ami ki Zarefat kehin kikyo ni Sidon. ²⁷Bangyi embri бага mbe ele kehin Isrel ni kige ni llasha ongyi Izir. Eke lilang ibi bo nyong kong ohun emi Nama ongyi Syria kitik angyi mbe. ²⁸Bangyi abe le ketim lkpe nyi lilang atsu orup kekpeng aki bo wok ozu ayi ilok. ²⁹Ba nying kuyir otu mi eding ti kedeng udur iyak ayi be ebyi agya ibi mbe, bo tumi ata kyu ti kedeng nyi. ³⁰Eke i kpaa zeng katang ibi iding iyak iying ozu angyi. ³¹Ke i kyu ding ki Kapernaun kehin kikyo ni Galili, Ke eyir ze be ozu kutu uru uzin. ³²Ke ba ma inang ti ozu ezee angyi kikyi ere i lok eyi eve izin. ³³Inda ning ketim lkpe embe awu omi yi kudin kebyi ke i ta kilang kiga kyong, ³⁴Aa! ere aki do bu mu ra, Yesu ni Nazarit? Uba kyo egbem di ra. Ama rung mu utu awu ure nyi omu keveng lkpe kitik ndu mbe. ³⁵Yesu kya kudin kebyi eveh kyong, "rung tip ki lu anyin etu awu nyi!" Eke kudin kebyi nyi ita mi okyu itsari katang ibi, i ti lu anyin etu ngiyi i ta mi kize etu kong, ³⁶Lilang bangyi abi le mbe ama inang ke be si olok eyi botu kyong, "Ening esi eve utu awu ahin ere ening. Ayi i lok eve kazak yi kilang izin eyi bugbang ke bo lu anying." ³⁷Eke uhaa ngiyi evir ekyi ahin nyi embe lilang. ³⁸Yesu enyin ketim lkpe nyi ekyin eding kagya ni Samon. Kekpeng nyi umbye Simon ukpa ogumi kikib kemeng, ke bo onung mi kikyi ngiyi. ³⁹Eke enyin kuyir akya bukyong ukpa eve, ki i si akib nyi pa. Kekpeng aki nyi enyin kuyir ni bu ala nda bi. ⁴⁰Ayi uru ekpeng eyi- eyi abe okyung bangyi aku bi aba obu Yesu eyi itu bukyong keyi-kekyi itok be obu inyong be lilang. ⁴¹Eden aby i olu etu bangyi бага mbe, ata beke kyong, "Omu si idung lkpe kavang!" Yesu kya edin nyi isu kyong be lok kilang kong, kikyi ere ba rung kyong emi si Kristi. ⁴²Ayi ozur ava, enyin ding iyak kataa. Kihun bangyi otsu apu mi ke ba aba fami iyak ayi i le mbe. Ba angang bo hu mi alu endi esi iding karak kong. ⁴³Eke i ha be kyong. "Esi keng ama haa uhaa upyi ni akya kiding lkpe nyi eyi ahin ayi ting esi kikyeng aki i tse ama ba kayang." ⁴⁴Ke i ri haa kilang lkpe nyi evir bukpe lkpe ki Judiya.

Chapter 5

¹Utu awu ya ba re nyi, ayi kihun bangyi ele taa Yesu kivating ke ro wok keve Ikpe, eke i yir undu kitsa ni Genesaret. ²I zang ayaa apa azib ele undu ni kitsa nyi. Bangyi abe ro hu ikya nyi olu keming aya nyi ke ere emgbe atin ibi. ³Yesu kyin ding keming ni kuya Samon ke i haa mi kyong, i hur kuya nyi kyin ding keming kitsa nyi kira sang yi utsi. Eke i le itsari embe ri zee bangyi abe ele kutsi ozu. ⁴Ayi i lok ozu nyi ekpe, i ha Samon kyong, "hur kuya nyi kyin ding iyak ayi egem ke de atin ndu taa hu ikya." ⁵Samon haa mi kyong, "Keku obr, de otsu ohong utuu kibung do hu ikya kong, ke ti kive ndu, ma ta atin nyi." ⁶Ayi bo bu ening, ba ku ikya aga mbe amen ti atin ibi, ke atin ra gyen. ⁷Ke ba ta kilang ezi boyo ikya ihu ibi kyong bi ba kahu bi. Ba ba hu ikya amen ti aya ibi lilang ke aya nyi angang ndi ekyin elyi ti bemeng. ⁸Eke Samon Pita, zang ening, evir otunun obr Yesu, kyong, "Nyin sim pa, kikiy ere ama si ongyi ami ri bu ozu aby, Itsi. ⁹Ye lim mi busa, eyi abe eyi mi le, iyak ayi bo hu ikya nyi. ¹⁰Abe ele embe esi Jems eyi Jon, belim ni Zebedi, abe esi boyo ikya ihu ni Samon. Yesu i haa Samon kyong, fu ki bereng kong, kikiy ere akem indang eding kobr nyi ri hu bangyi ye. ¹¹Ayi be de aya ibi olu aba undur, be si ozu lilang pa eben mi. ¹²Aba kige kaki i le kehin kikyokeki, awu bukyong embri omi le embe. Ayi i zang Yesu, ekip itsari nung mi, kyong, "Itsi, u si osu, mgbe atin ama." ¹³Ke Yesu hur kubu ngiy yak mi, kyong, "Ama su meng. Fa uumgbe atin andu." Ke kekpeng aki nyi mbe embri nyi esi mi apa. ¹⁴I hu mi kazir kyong i fu ha ongyi omi kong, ding ozu ndu, no tok andu obr ni uding agya, ke nda mi kizu aki i bung ohoo ni umgbe atin, utu awu izin Musis ahaa, ni uhaa uding ibi. ¹⁵Eke uhaa kikiy ngiy arak eding kira kiga, ubyin uga mbe aba wok mi ayi i zee ozu ke indi ba fa uunyong ni bukyong ibi. ¹⁶Eke i ra nyin kpir ening mbe eding iyak kataa ni bu aduwa. ¹⁷Aba ze kutu kaki ayi iri zee ozu, ke ba Farisi eyi buzee izin ele mbe abe esi ti ahin akr aga mbe ti kitsi ni Galili aba, Judiya esi yi kehin Jerusalem, kazak ni Itsi nyi eyi mi ele ibung indi inyong bi bukyong. ¹⁸Kekpeng aki leng bangyi babe aba, okyung ongyi ami eling ezun ti kutang eyi aba, ke ba pu bekeng indi be yi mi ekyin na naa obr Yesu. ¹⁹Ubyin obu itsari, ke ba pu ayik kisa be de mi kyin kemeng. Ke ba atsu eding kikiy kirak ketim nyi ke be de mi okyu yi kutang ngiy ukyikatang bangyi, aba gaga obr Yesu. ²⁰Ayi i zang orup uting ibi, Yesu kyong, "Awu, a panda mu ozu aby andu meng." ²¹Bulim ozu eyi ba Farasis ayir ebib kyong, ining si eyi ami ro lok egbem, eyi ami indi ipaa anda aby akya ku si lkpe kitik angiy ting. ²²Eke Yesu, erung ozu ayi be re amang, isi osu bi ke i bib bi kyong, "ere bu nyi re beb ozu ning ke erip nyi? ²³Aki zing ere fee obu, ayi ahaa kyong Apa nda mu ozu aby ndu meng' ra olok kyong' "dip anyin kuyir ke si ding?" ²⁴Eke ndi nya rung kyong idung ongyi elu yi kilang izin kayang ning indi ipa nda aby, i haa nyi, "Dip anyin, bung kutang ndu ding kagya ndu." ²⁵Kekpeng aki nyi mbe indip anyin kuyir obr ibi ke ibung kutang ngiy iding angiy kagya ngiy, ra rak lkpe. ²⁶Bangyi lilang egyii ozu nyi ke ba rak lkpe. Bereng ohu bi, bo lok kyong, "Da zang ozu ayi elim basa uru awu i nying." ²⁷Irim ni ozu ning, Yesu lu anyin embe na fa awu ami ro hu kiken kehin kidin ngiy Levi i le ti kekpe kiken. I haa mi kyong, "Ben ama." ²⁸Ke Levi enyin si ozu lilang pa, ben mi. ²⁹Ke Levi ne bu kukyip ala aliy kagya ngiy. ke bangyi abe ro hu kiken kehin eyi bangyi baga mbe aba lyi ala nyi eyi bi. ³⁰Eke ba Farasi eyi bulim ozu ibi re nyim undu eyi belim etim ngiy, kyong, "Ere bu nyi ra lyi amgba eyi bangyi abe ro hu kiken kehin eyi abe ro bu ozu aby." ³¹Yesu haa bi kyong, "Bangyi abe ele bukun mbe apu kikpong bukyong kong," ohun abe okyung mbe. ³²Ama ba indi ma ba ezii bangyi abe ele yi kenung obr lkpe kong, eke ama ba indi me di abe obu aby ndi belim ti abyii ibi. ³³Ba haa mi kyong, 'Belim etim ni Jon ri ekyi undu obu aduwa kpir ening mbe ke ba Farasi re obu re ning ting, Eke belim etim ndu ra lyi ra mgba." ³⁴Yesu haa bi kyong, "Ongyi omi i bu arung ahaa bangyi kukyip akib upyi kyong bi ki undu ayi akib upyi fu le yi bi ra." ³⁵Ke kutu ra ba ayi be de anyin akib upyi nyi obu ibi lang, be te ekyi undu itu ayi nyi. ³⁶Ke Yesu lok ukyeng yi bi kyong, "Ongyi uying esi ika kikpib otir upyi ata kibe otir okib kong. I se obu ening, egyin otir awu upyi nyi, ke kibe otir upyi, esi ekyin eyi awu okib kong. ³⁷Ongyi uying esi iyeng umgba upyi ti kilak kekib kong. I si obu ening klong. umgba upyi nyi ebib kilak nyi, ke umgba nyi okur eri, ke kilak nyi ebib arak barak. ³⁸Ke umgba upyi esi keng eying yi ti kilak kipyi. ³⁹Ongyi uying esi imgba umgba awu okib esi amgba awu upyi, kekpeng aki nyi kong, i haa kyong awu okib nyi onung."

Chapter 6

¹Ening ye obu kutu ni keyir ayi Yesu re ding kulim eyi belim etim ngiyi, belim etim ngiyi epyi eru utu ni etsi, ede tse obu be zim ede yi alyi.² Bafarasis babe aha kyong, "ere bu ke ubu etim ayi ezin uru ni uzin."³Yesu si su eyi be kyong, "nyi ezi ozu ayi Debi bu kige aki bunyong ohu mi, eyi bangyi abe eyi mi. ⁴I kyin ding ketim Ikpe ni de bredi embe alyi ke i de nda bangyi abe eyi mi ele ke ba lyi, abr ayi ye si ni beding agya mbe alyi ting ahin i ka nda bangyi abe eyi mi ele alyi ting." ⁵I ha tok be kyong idung ongyi i si Itsi ni kutu uzin.⁶Yi obu kutu ni uru uzin keki ayi i kyin ding' ketim-Ikpe i ne ze bangyi ozu embe. Ongyi ami embe i ku kubu etung. ⁷Bulim ozu eyi Bafarasi eri ozo mi eke ba zang kyong inyong ongyi uru ni uzin ra, Eke bo hu mi eyi kuda.⁸ Eke erung kating ibi lilang ke i ha ongyi ami kubu oku kehim okyong, ndip ayin kuyir eke yir ukyikatang ni bangyi awu nyi anying yir kuyir embe. ⁹Yesu beb be kyong ezin ayi ongyi i bu eding uru uzin ra si i bu aby i uru ni uzin, agben olu unyang ra si i bong." ¹⁰Eke epu egyi ata kivrding isi ha awu nyi, hur kubu ndu ibu yi ening, kubu ngiyi agbang. ¹¹Eke orup abeb be bo lok eyi botu kizu aki bo bu eyi Yesu.¹²Itu ayi nyi iding kikiy i kehin ni onung Ikpe. Utu kibung i ri onung Ikpe. ¹³Ozur engi i zi ekin belim etim ngiyi, ke i tseng ede abe kur eyi apa abe i zi be bangyi kitsim.¹⁴Edin ni bangyi kitsim nyi abe i zi (Simon-Pita) eyi umbangi Andrew, Jems, Filip, Batolomi,¹⁵ Matiyu, Tomas, Jems idung ni Alfiyos, Simon ami be zi mi Zilot, ¹⁶Judas idung ni Jems eyi Judas Iskariyot ami i ba de Yesu kyi betsi embe.¹⁷Eke Yesu si kikiy i kehen okyu aba kivant. Ubyin ni belim etim ngiyi ele embe eyi bangyi ni Judiya eyi Juresalem eyi bangyi ni uho ni Tire eyi Sidon.¹⁸ Ba ba ada atung owok mi eke ndi ba afa unyong ni bukyong ni etu ebe. Bangyi abe ele yi bukyong ni eding aby i etu ebe baba fa uunyong ni etu ebe. ¹⁹Bangyi lilang apu ba yak mi obu etu kikiy ayi elu yi kazak aki nyong bokyong oro lu etu ngiyi, ke i nyong be lilang.²⁰Eke i zang belim etim ngiyi, i ha be kyong, "Eding esi anyi abe ele akin, ayi enyi esi agya ni kiding Ikpe esi kapu iny i. ²¹Eding esi iny i abe bonyong ohu be indang, nyi ba fa kudr. Eding esi iny i abe abeb orup indang ayi nyi ba gya ikye. ²²Eding esi iny i abe bangyi afa nyi eyi be kyi esi nyi apa ke ba tu nyi kikiy ni idung ongyi. ²³Atin orup kutu aki nyi ke le yi orup otin ,kikiy ere kubu etim ndu ele abang mu kike kukiy, kikiy ere babba ibi obu abip bangyi izir rening. ²⁴Eke kuhan g esi iny i abe ni kiven, ayi anyi afa orup una iny i meng. ²⁵Kuhan g esi iny i abe edr ubang. Bunyong aba ohu nyi obr ning. ²⁶Kuhan g ele kikiy iny i abe bangyi olok eding eyi iny i, esi utu awu babba iny i obu eyi bangyi izir kazim keyir. ²⁷Eke ama ra ha nyi abe eri owok, nyi shong bangyi kufa iny i ke nyi bu eding yi bangyi abe eri afa nyi. ²⁸Bu eding nda bangyi abe olok mu aby i ke bu aduwa nda bangyi abe olok egbem kidin ndu. ²⁹Ongyi esi ogumu kizung hu zim ukpa owi nda mi, ongyi esi ede anying otir ndu ufu ohu ki esi irim kong. ³⁰Nda bangyi abe onung mu lilang. ongyi isi de kevim ndu ufu hu ki esi irim kong. ³¹Utu opu kyong bangyi bu nda mu bu utu awu nyi nda be ting. ³²Ayi omo esi oshong ohun bangyi abe oshong mu mbe, ufa ere obu ebe. Ayi abe ni kayang ting ahin oshong abe oshong be. ³³Ayi nya anda bangyi abe obu anda nyi ere ayi nyi afa embe. Abe ni kayang ting ahin obu rening. ³⁴Ayi uri nda bangyi, eke ura pu egyi kyong ba nda mu esi irim ufa ere embe, Kubo etim ndu embe esi ere embe. Bangyi kayang anda botu eke ba fa esi irim re utu awu nyi. ³⁵Eke shong bangyi kufa ndu, ke bu eding yi be. Nda fu apu kyong ufa esi irim kong, ke kubu etim ndu ohun rening ke nyi si belim ni ami bu lilang kukye, ayi ami bulok ngiyi i si ongyi irung ni abe edeng mi kong abin abe ni kayang lilang. ³⁶Le yi egyi kimbok utu awu Abba iny i le yi kimbok. ³⁷Ufu lok ogyi ikpe kong, ke omu ting ahin bolok mo ikpe kong. ufu ulok abeb ongyi kong, endi omu ting esi bolok abeb mu kong. Mgbize panda bangyi, eke ndi apa nda mu ting. ³⁸Nda ke ba nda mu ting. Bunda abe amin avr itsari esi utu awu emeng esi irim anda mu. ³⁹Eke I lok ukyen eyi be kyong." kipu egyi egben kipu egyi obu esi kiken-a?. Isi obu ening, lilang ebe esi ba ku okyu ti kiku, kong ra? ⁴⁰Idung etim obu kize ozu ngiyi kong, Eke ongyi ami esi ezee alu orup embe ibu ering keku obr ngiyi. ⁴¹Abang eke omu zang kibr ni kelim aki ele kigiyi ni umba ndu, eke uzang kikem otsi aki ele kigiyi ndu kong. ⁴²Utu awu zing ayi uha umba ndu kyong, umba ama de mu kelim kigiyi, ayi omu azang kelim aki ele kigiyi ndu kong, 'Omu uukaba tabr de kelim aki ele kigiyi ndu lang uti ede kelim aki ele kigiyi ni umba andu. ⁴³Otsi uding esi kehim ehem aby i kong, ra otsi oby i esi kehim ehem eding kong. ⁴⁴Arung etsi eyi itu ehim ayi yi him. Bangyi aku ehim itung ni kigyu burak kong, ra ba ku igyu ihin ni kigyu burak kong. ⁴⁵Ongyi uding ti eding ayi korip ngiyi olok eding, Ke ongyi oby i ni aby i ayi aga korup ngiyi ilok aby i. Keming ni ayi korup ngiyi undu ngiyi olok olu. ⁴⁶Ere bu nyi rezi ama, 'Itsi, Itsi, 'ke nyi ana kikiy itsari eyi ozu ayi ama ha nyi kong. ⁴⁷Ongyi ami aba obu anim ke i wok eve nim eyi ina kikiy itsari eyi ama ma haa utu utu awu ire. ⁴⁸I lereng fu ongyi ami embyi ketim, i tim okyu eding kita na ta kizin ngiyi ti umi. Kekpeng aki beming esi amen ham aba etu ni ketim nyi, Eke esi kambuk kong, kikiy ere i mbi zizing. ⁴⁹Eke ongyi ami owok eve anim ke i na kikiy itsari eyi yi kong, i re fu ongyi ami embyi ketim itsari mbe ita kizin kong. Kekpeng aki beming esi amin aba ti ketim nyi kogyo okyu itsari.

Chapter 7

¹I rim ayi Yesu kpe ozu ayi i lok nda bangyi nyi owok, i kyin eding ki Kapanaum.²Indang awu kikiyi bo soja omi ami alu eyi upyi ami nda mi bolip ke ikyung andu uhang buku. ³Kekpeng aki kikiyi bo soja nyi wok uhaa ni Yesu, i tse bodung akib ni bo Juw eding kobu ngiyi okyong i ba nyong idung ngiyi. ⁴Kekpeng aki ba aba fa Yesu bo nung mi okur mi obu, kyong, "Ami kahung i hun utu awu ubo ening anda mi, ⁵kikiyi ere ishong bangyi idi, esi ami emi mbyi ketim Ikpe anda idi." ⁶Eke Yesu yi be esi reding, eke ayi i ba nduk onyong agya nyi meng kikiyi bo soja nyi etse boyo kyong i na ha mi kyong, "Itsi fu anda andu butsim kong kikiyi ere ama ohun utu awu uba agya anim kong. ⁷Ni Kikyeng aki leng ama ohun utu awu ama ba obr ndu kong, eke lok kilang mbe, ke idung etim anim inyong. ⁸Ayi ama tin si ongyi ami ele kembr kazak, eyi bo soja abe ra tim etim eyi ama. Ama si aha uying kong, 'iding', i ding, eyi omi kyong, 'ba', i ba, eyi idung etim anim, ama kyong 'bu kining,' i bu ki." ⁹Kekpeng aki Yesu wok ening, elim mi basa, i hu zim zang ubyin bangyi abe eben mi irim ke i haa kyong " Ama haa nyi, kehin Isrel kahun ama fa utu orup uting awu nyi embe meng kong." ¹⁰Kekpeng aki abe be tse eding ohu esi irim aba agya, Ba fa idung etim nyi onyong meng. ¹¹Ede kira kong, Yesu eding kehnn aki be di ki kyong Nayin, ke belim etim ngiyi eyi kihun kiga mbe eyi mi eding. ¹²Ayi i ba onyong kiya ni kehennyi, azang be yi omi ami iku meng re lu aba, isi idung kitik ni Ayi ngiyi "Ami si akeb bekpe," eke kihun kiga mbe eyi mi ele ibung. ¹³Kekpeng aki Itsi azang mi, kimbok ohu mi ham etu akeb nyi i ha mi kyong, "Fu kpok kong." ¹⁴Ke etsu ding na yak akpati aki bo kyung kehimnyi obu, ke ihaa abe okyung bi kyong yir. I ha kyong, "Idung otin, Ama ha mu, anyin kuyir." ¹⁵Kehem nyi anyin kuyir ayir olok kilang, ke Yesu de mi anda ayii ngiyi. ¹⁶Eke bereng ohu be lilang, ke be ra rak Ikpe, ahaa kyong, "Ongyi izir anyin ukyikatang idi, "Ikpe azang egyi etu bangyi ngiyi meng." ¹⁷Uha ni Yesu ning arak evr kehen Judiya eyi ahin ayi onyong embe lilang. ¹⁸Belim etim ni Jon ahaa mi ozu ayi ning lilang. ¹⁹Eke Jon tse belim-etim ngiyi bapaa eding kubu Itsi ne beb mi kyong, "Omu si ami ra ba, ra da pu egyi ni ongyi omi upyi ra?" ²⁰Ayi ba ba onyong Yesu, bangyi nyi ahaa mi kyong, "Jon ni batisma tse di aba obu ndu ba beb mu kyong, esi omu ami ra ba, ra da pu egyi ongyi upyi ra." ²¹Ti kige aki nyi inyong bangyi baga mbe ti bukyong eyi ti butsim eyi eden abyi eyi baga mbe abe opu egyi azang egyi. ²²Yesu si su be kyong, "Irim ayi nyi se eding meng, nyi ha Jon ozu ayi nya zang eyi ayi nya wok. Bangyi abe opu egyi azang egyi, bangyi abe ben ezun esi, abe ni bukyong embr afa umgbe atin, bangyi abe okpung atung owok, bangyi abe oku meng esi ezir, bangyi boken owok uhaa uding. ²³Ongyi ami ezim otung ama kikiyi ni etim nim kong ifa bokun." ²⁴Irim ayi betse etim ni Jon esi eding meng, Yesu ra yir ahaa kihun bangyi ozu kikiyi ni Jon, "ere aki nyi olu eding na zang kitsi kekpen. Nyi no wok ozu ufe-a. ²⁵nyi olu eding kayang na zang ere. Nyi na zang ongyi ami pa batr egbere. Zang, abe apa batr beding esi yi abe le ile iding ele kagya beding. ²⁶ke nyi olu eding na zang ere. ongyi izir-a. esi ening, ama haa nyi, ibu ongyi izir. ²⁷Ening esi emi ami elim kikiyi ngiyi, 'zang, Ama re tse kitse etim anim ra ba obr inyi, ami i ba akem ukeng alu nyi." ²⁸ Ama haa nyi, katang ni abe bakib amba uting embe obu Jon kong. Eke ongyi ami igyii obu agya kiding ni Ikpe I bu utu awu ile." ²⁹(Kekpeng aki bangyi nyi lilang owok ening, eken eyi bangyi abe ro hu kikin kehen, ba ha kyong Ikpe si kenung, kikiyi ere bo bu batisma obu ni Jon. ³⁰Eke Bafarasis eyi abe arung izin ni bo Juw, otung kikyeng ning nyi, kikiyi ere bobu batisma obu Jon kong.) ³¹"Utu awu zing, ayi ama de bangyi kuzin aki leng emeng eyi ki. Be re ahin. ³²Be re fu belim bakr abe ra gyak kopyi betsi, be le re zi botu ra ha kyong, 'da zuk uvang, anda nyi eke nya ndak kong. Do su kubong buku, eke nyi okpok kong." ³³Ayi Jon ni batisma ba elyi bredi kong eyi i mgba umgba kong, ke nya ha kyong, 'I leyi kudin kebyi.' ³⁴Idung Ongyi aba elyi emgba, nya ha kyong, 'zang, isi ongyi kolyi eyi umgba iyo ni bangyi abe ohu kiken kehin eyi bangyi kayang!" ³⁵Eke bomin otok olu etu ni belim ngiyi lilang. ³⁶Indang awu Farasi omi zi Yesu kyong iyi mi alyi ala. irim ayi Yesu kyin ding kagya awu nyi, i kyu le yi mi endi ba lyi ala. ³⁷Azang, akib omi orup kehin embe ami si ni kayang. I wok arung kyong Yesu ra lyi ala kagya ni Farasi, i ne ede kekyir bangyi bagak beding ngiyi yi ba. ³⁸I ba yir mi irim onyong ezun ngiyi, ri kpok, eyir de bekye ngiyi avr mi ezun, ke i za tin yi eyi uzin ngiyi kikiyi, ke hu mi ezun emgbe kelung, ke i ri tsi yi bangyi bagak beding. ³⁹Kekpeng Aki Farasi ami zi Yesu ding kagya ngiyi zang ening, i mang korup ngiyi kyong, "Okong awu ning esi ongyi izir, erung utu akib ami yak mi obu eleng, kyong i si ongyi ozu aby." ⁴⁰Yesu si lok yi mi kyong, "Samon, ama le yi kizu ama haa mu. "I kyong haa ma, Kize ozu," ⁴¹43 Yesu haa kyong, "Awu omi ben bangyi bapa kikpa. I ben omi anang buva butong, i si ben omi apam akem apaa eyi kur. ⁴²Ke ayi ba nda mi kong isi pa nda be lilang. Ere ening, eyi ami etin orup obu. ⁴³Samon si su mi kyong, "Ama zang esi ami i pa nda mi obu" Yesu ha mi kyong "Ulok arung ikpe." ⁴⁴Yesu zim si ding kobu akib nyi ke i ha Samon, " Zang akib ning. Ama kyin agya ndu, unda ama bemeng ezun emgbe kong, eke iyi bekye ngiyi mgbe ama ezun embe ke i za yi eyi uzin ngiyi. ⁴⁵Omu ohu ama emgbe kelung kong, eke emi, esi ri inyi ayi ama kyin aba aming eyik etu indi i hu ezun anim emgbe kelung kong. ⁴⁶Omu avr ama bangyi kikiyi kong, eke i tsim bangyi ezun. ⁴⁷Erening, ama haa nyi, aby nyi ayi aga mbe ama si panda mi meng--ayi etin orup aga mbe. Eke ami apa nda mi sang mbe, etin orup sang mbe." ⁴⁸Eke i haa akib nyi kyong, "Abyi ndu

apanda mu meng."⁴⁹ Abe eyi mi ele ubyi esi olok eyi botu, "Ining esi eyi ke i zim panda ongyi abyi ngyi. ⁵⁰ Ke Yesu si haa akib nyi, "Orup uting ndu agbin mu meng. Ding bukun."

Chapter 8

¹Yi obu irim ayi Yesu ayir tsu vr ata kiving ti ahen okyo kekyi kekyi eyi ahen akr, iri nda uha eyi unwanted uding kiky ni agya kiding ni lkpe. Abe kur eyi bapa eyi mi ele, ²akeb ami onyong mi ti kudin kebyi eyi bokyung. Mary ami be zi mi Magdalene, ami edin otung bapa ekyi olu etu ngiy; ³Joana, ugu ni Kuza, ongyi etim etse ni Herod, Susana, eyi bangyi бага mbe, abe eri apu anda be ozu ayi ba ra pu. ⁴Ayi, ubyin bangyi eken, ke bangyi esi ti ahin kekyi-kekyi ra ba obu ngiy, i lok ukyeng: ⁵"Ongyi ozo ding ina ta itu ngiy, ayi iri ta-nyi, ayi okyu ukeng kiting eke bangyi ohok yi eyi ezun, ke banun kukye oto yi olok. ⁶Itu ayi onwo kyu kitsi umi ayi nyi olu edib atsu, yi ahem, kiky ere ya fa iyak iru kong. ⁷Itu ayi onwo okyu katang ni ozu etip, edip atsu ibong eyi itu nyi ke atip yi. ⁸Eke ayi onwo kyu ti kitsi kiding eke meng yi edip arib aba hem ehem obu ezing kiva. "Irim ayi Yesu lok ozu ning, i si lok lu kyong, "Ongyi ami esi alu eyi atung ndi i wok, i wok." ⁹Belim etim ngiy ebeb mi kikyeng ni ukyeng ayi ilok eleng, ¹⁰i haa kyong, "Bomin kata ni agya kiding ni lkpe ede anda nyi meng, eke babe ama lok ukyeng, eke ndi ba zang esi ba zang atin kong, bo wok esi bo wok amin kong. ¹¹Ening esi kikyeng ni ukyeng ning nyi: ¹²Itu nyi esi kive ni lkpe. Itu nyi ayi okyu ukeng kiting esi bangyi abe owok kilang nyi, eke ami obyi i ba de anyin kive nyi korup ibi, eke ndi esi be se osu indi be agben kong. ¹³Ayi ni kitsi umi esi abe, kekpeng aki bo wok kive nyi, be ohu ki eyi orup uding. eke meng be ezim okyu ihe kong; Be se osu kekpeng sang mbe, ke kige ni kimbakzang ba aku okyu. ¹⁴Itu ayi avr katang ni ozu etip esi bangyi abe owok kive nyi, eke ayi be ri eding, baba kyin ti ozu kating ni kayang eyi kivin eyi ozu eding ni kayang, eke ehem ebe akeb kong. ¹⁵Eke ehem ayi okyu ti kitsi kiding, eneng esi bangyi abe owok kive nyi ke be de ki alu orup, ohu ki evr geng eke be hem ehem eyi orup uhu hu. ¹⁶Obang, ongyi omi kyatang, ami i buk ula ti ilamp, ke ide kiva keb zing embe ra, i de ki pa kyin kembr kutang kong. I de ki otok alu ti kiky ni uyak, eke ndi bangyi abe esi ekyin aba ba zang bata nyi. ¹⁷Kiky ere kizu kata akyating ayi ongyi esi erung kong, ra kata akaki akyating ayi ongyi esi erung kong ke aba ti bata. ¹⁸Ere ening nyi da atung zizing, anyi abe alu eyi yi, aga mbe ayi anda nyi, eke anyi abe afa kong, ozu ayi nyi mang kyong nyi alu eyi yi ede anyin lilang obu nyi. ¹⁹Eke Ayi ngiy eyi bamba ngiy aba obu ngiy, ke ba afa kive indi be kr mi onyong kong kiky ere ubyin obu. ²⁰Ba haa mi, "Ayi ndu eyi bamba ndu ere eyir abang mu kayang, bo kyong ba zang mu" ²¹Eke Yesu si su be ke i haa be kyong, "Ayi nim eyi bamba nim esi abe ke eri owok kilang lkpe, eke bo bu yi. ²²Kutu keki ikyin ti kuya eyi belim etim ngiy, eke iri haa be, "De obu eding kizi kude ni kizeng." Eke bo ro hur kuya eding. ²³eKe ayi bo hur eding, i kyu bula, eke kuben ozuu aba agbang ebembe aku beming avr amen ti kuya, ke kiluk aki nyi be ele ti butsim. ²⁴Eke belim etim Yesu aba vin mi kyong, "ongyi obr! ongyi obr, Adi ele uhang buku meng!" I vin anyin kuyir ke ikya ufe nyi eyi bemeng nyi eyir tsim, ke iyak orung tip. ²⁵Eke i beb be kyong, "orup uting inyi eleng." bereng ohu be. Ayi bereng ere ohu be ezim ama be inang, eke be beb botu, "ami kahung si eyi ke i lok kilang kazak eyi ufe eyi bemeng, ke yi owok mi." ²⁶Be si eding kehin ni Gerasene, obu kizeng aki esi ki Galili aba. ²⁷Ayi Yesu kyu etip kaba itsari, ongyi omi esi korup kehin aba fa mi, ami elu eyi edin aby i etu. Ede kira ayi i pa otr etu kong izim ele kagya arung kong, ile katang ni bunzi mbe. ²⁸Kekpeng aki i zang Yesu eneng, i ta beke nwo kyu itsari obr ngiy. Ita kilang, "ere aki ubu eyi ama, Yesu, ldung ni lkpe uga kukye. Ama nung mu fu etsim kong." ²⁹Yesu atr olu edin ayi aby nyi etu awu nyi. izing iga mbe kudin nyi ere etsim mi, ting ahin ba zip mi eyi igbe, bangyi ele re kpe mi ting ahin i hu igbe nyi emen olu eke kudin kebyi nyi ede mi eding kulim uga. ³⁰Eke Yesu beb mi, "kidin ndu si eyi. "I kyong "baga mbe," ayi edin aga mbe ekyin mi etu. ³¹Bo onung mi kyong, fu atr be eding ti kiku kong. ³²Bulu бага mbe ra lyi onyong kiky kehen embe. Edin nyi onung mi okyong i nda be eke be ne kyin edeng etu ibi, ke isu eyi be. ³³Eke be kyin etu bulu nyi, ke bulu nyi olu unya okyu ni otik ene kyin ti kizeng oku embe. ³⁴Ayi bangyi abe ata bulu nyi azang ozu ayi obu, ba za unya na ha bangyi korup kehen eyi ahen akri ayi ele embe. ³⁵Eke bangyi nyi olu eding be na zang ozu ayi obu, eke ba aba obu Yesu ke ba zang awu ami edin aby olu etu ngiy. I kyu ele kitang ni Yesu, pa otr etu i le yi kating kiding mbe, eke bereng ohu be. ³⁶Eke bangyi abe azang ahaa tok be ering utu awu edin aby obu awu nyi ke inyong. ³⁷Lilang bangyi abe ele kitsi Generasen eyi ahen ayi ele onyong embe aha Yesu kyong enyin ti kitsi ebi, kiky ere bereng ohu be. Eke enyin kyin kuya ihu si irim. ³⁸Awu ami eden nyi olu etu ngiy onung mi kyong iyi mi eding, ke Yesu otung kyong, ³⁹"Si irim ding kagya ndu eke na ha bangyi utu awu lkpe bu eyi mu." Awu nyi enyin eding ozu ngiy, na ha uha nyi korup kehen ozu ayi Yesu bu eyi mi. ⁴⁰Ayi Yesu si irim, kihun bangyi edeng mi, kiky ere be ri ele abang mi. ⁴¹Azang awu omi kiden ngiy Jarus na ba, isi uting ni bodung akeb ni ketim lkpe, i ba onwo kyu ezun Yesu onung mi kyong i ba agya ngiy. ⁴²Kiky ere idung ngiy elige uting omi nyi, idung igyi kur eyi apa, iri ting buku. Ayi Yesu re eding kihun bangyi eri erim mi ata kiving. ⁴³Akib omi ele embe ami olu kayang kembr igyi kur eyi apa beyeng emin kong, i bong ekpe anang ngiy lilang obu ni bangyi abe eri okpung mi, ongyi uting kemeng okpung agbang mi kong. ⁴⁴I ba irim ni Yesu aba yak mi obu ti undu otr ngiy, kekpeng aki nyi embe beyeng emin. ⁴⁵Yesu ha kyong, "Eyi nyi ami iyak ama kubu. Ayi bangyi atin lilang, Pita ha kyong, "Ongyi obr, kihun bangyi ata mu kiving ere rim mu." ⁴⁶Eke Yesu ha kyong, "ongyi omi ayak

ama, ama rung kazak aki olu etu anim."⁴⁷ Ayi akib nyi azang kyong esi ikyi ata arung kong, i ba nwo kyu mi obr, i ha bangyi lilang kizu aki obu ke iyak mi obu, eyi utu awu i nyong kekpeng aki nyi mbe. ⁴⁸Eke i haa mi kyong, "i dung anim ilege, orup uting ndu agbin olu mu meng. Ding bukun ye."⁴⁹ Ayi i fu ro olok, ongyi omi esi kagya ni ongyi kiki ni ketim lkpe, i haa kyong, "Idung ndu ilige iku meng. Fu nda kize ozu nyi butsim eye kong."⁵⁰ Eke ayi Yesu owok ozu nyi ening, i ha Jaros. "Fu kyi bereng kong. Le yi orup uting, eke i inyong."⁵¹ Kekkpeng aki i ba ti agya nyi, isu kyong ongyi omi yi mi kyin embe kong, ohun Pita, Jon eyi Jem, abba idung eyi ayi-nygi. ⁵²Indang ayi bangyi lilang eri okpok idung ilige nyi ere awur be, eke Yesu ha kyong, "Nyi fu okpok kong; i ku meng kong, eke i na bula mbe." ⁵³Eke ba gya mi ikye, ayi ba rung kyong i ku meng. ⁵⁴Eke i hu mi kubu zi mi kilang, "idung, ndip anying kuyir!" ⁵⁵Unyang nygi esi irim aba, ke i ndip anyin kekpeng aki nyi embe. I ha be kyong be nda mi ala elyi. ⁵⁶ Bangyi nygi ama inang, eke i haa be kyong be fu aha ongyi omi ozu ayi obu kong.

Chapter 9

¹I zi abe kur eyi apa eken ubyi, ke i nda be kazak eyi kilang kazak kikiyi ni edin abyililang eyi onyong bokyung. ²I tse be lu ndi be ni nda uhaa ni agya kiding Ikpe eke bo nyong bukyong. ³I ha be kyong, "Nyi fu de kizu kaki ehe ti isi inyikong, ukpuk ra, kida, ra bredi, ra anang, eke nyi fu ehe batr bapa kong. ⁴agya ayi nyi esi ekyin embe, le embe ri ening ba dze kutu aki nyi anyin. ⁵Ere lilang ayi bo hu nyi kong, nyi kur kuvuk ezun nyi, ayi nye ro olu ti kehin enyi, esi uhaa kikiyi ibi. ⁶Eke ba nyin eding ahin eri na haa uhaa uding upyi ke onyong bukyong evr iyak lilang. ⁷Indang Herod, ongyi kikiyi, i wok ozu ayi obu lilang, eke orup abeb mi ebe, kikiyi ere babe eri olok kyong Jon ni batisima iku si zir meng, ⁸ke babe okyong esi Elija si lu meng, ke babe okyong esi ongyi uting keming ni bangyi izir abe bakeb esi ezir meng. ⁹Herod haa kyong "Ama men Jon kikiyi meng, eke ongyi ami leng isi eyi ami ama ro wok ozu ning kikiyi ngi." Eke i ri nghan ndi i zang mi. ¹⁰Ayi bangyi kitsim esi irim aba, ba haa mi ozu lilang ayi bo ne obu. Eke i de be eyi mi eding ti kehin aki be zi ki Betseda. ¹¹Eke ayi ubyin nyi owok ening be ben mi eding. I hu be ke iri haa be ozu kikiyi ni agya kiding Ikpe, ke i kpong abe apu ndi bo nyong. ¹²Indang uru ere ekpe meng, eke abe kur eyi apaa aba fa mi kyong, "nda kihun bangyi nyi eke ba rak eding ti ahun ayi ata kivriding ni kitsi eke ndi ba fa kiluk kitsa eyi kila kelyi, kikiyi ere adi ele ameng ugbak mbe eyi agya." ¹³Eke isi ha be kyong, "Nyi apu kizu nda be eke ba lyi." Be ha kyong. "Adi alu eyi ebi bredi otong eyi ikya ipaa--erening di na gya ala anda bangyi nyi lilang." ¹⁴(Be le banyalim aba tong.) I si ha belim etim ngi kyong "Nyi hu be alu oku nyi lilang ele bangyi akam apa eyi kur." ¹⁵Eke bo bu ening, ke ba na da bangyi nyi okyu ele itsari. ¹⁶Ide ebyi otong nyi eyi ikya ipaa, eke epu egyi ohu kukye, ke i inda bi eding ke i hu yi beb haa egbise, eku yi nda belim etim ke ba nda ubyin nyi. ¹⁷Lilang ibi ba lyi edr, ke egbise ayi ereng boto yi-- amen burre kur eyi apaa. ¹⁸Aba kige kaki Yesu re bu aduwa kitik ngi, belim etim ngi ele yi mi embe. eke isi beb be kyong, "Ubyin bangyi nyi ahaa kyong ama si eyi." ¹⁹Bo su kyong, omu si Jon ni Batisima, ke babe aha kyong omu si Elija, ke babe ahaa kyong esi uting ni bangyi izir abe keyir esi zir. ²⁰Eke isi haa be, "Enyi haa kyong ama si ayi. "Pita haa kyong, omu si Kristi ni Ikpe." ²¹Eke i hu bi kazir kyong be fa haa tok ongyi omi kong, ²²i lok kyong esi keng idung ongyi etsim ozu aga mbe eke bodung bakeb eyi beding-agya eyi bulim ozu otung mi, ke bo bong mi, kemin itu ira izir anyin. ²³Eke i haa tok be lilang kyong, "ongyi ami apu kyong iben ama irim, esi keng itung etu ngi, ke i kyung otsi kumen ngi kutu aben kutu, ke iben ama. ²⁴Ongyi ami esi apu onyang ngi iyim wu, eke ongyi ami esi eyim uyang ngi kikiyi anim ifa ogbin. ²⁵Ere aki aka hu ongyi ayi isi afa ekpe ozu kayang ning lilang, ke ata eyim ra ide unyang ngi anda. ²⁶Eyi-eyi ami esi ekyi kiyeng anem eyi eve anim, esi ri ami nyi ami idung ongyi iba ekyi kiyeng engyi ayi i ba ti buzur ngi, eyi buzur ni Abba nyi eyi belim-kitsim ni keveng nyi. ²⁷Eke ama haa nyi kavang nyi, beying eyir ameng idang abe esi ba zang buku lang be te fa Agya kiding ni Ikpe kong. ²⁸Aba nduk itu itong-ira irim ayi Yesu haa ozu ning, i de Pita eyi Jon eyi Jems ke atsu ohung kikiyi kehin ine bu aduwa. ²⁹Ayi iri bu aduwa, kekpr angyi eyeng, ke batre aba eyeng esi batin par-par. ³⁰A zang, bangyi bapaa o ro lok ozu yi mi, Musis eyi Elija, ³¹abe otok olu eyi bolip buzur ibi. Bo lok ozu kikiyi ni oonyin engyi, ayi aba re ening ki Jerusalem. ³²Indaning Pita eyi abe eyi mi ele ibung egyi alib bi eyi bula, Eke ayi ba ba ven bula, ba zang buzur ngi eyi bangyi bapaa abe yir eyi mi embe. ³³Ayi ba nyin esi Yesu apaa, Pita haa mi kyong, "Ongyi obr, yi arib ayi de ele ameng, da kem bukpe bura, kiting esi kendu, kiting esi ni Musis, kiting esi ni Elija." (Ami arung kizu aki iri lok kong). ³⁴Ayi iri lok ozu ning obu, koten okyu aba kib ezing bi, ke bereng ohu bi ayi koten nyi ekib zeng bi. ³⁵Kilang olu esi ti koten nyi aba, kyong, "Eneng esi Idung enim, ami ama tseng; Wok mi." ³⁶Ayi kilang nyi olok ening, azang Yesu le kitik ngi. Bo rung tip, ke ba haa ongyi omi ozu ayi ba zang itu ayi nyi kong. ³⁷Kutu aki esi ayak, ayi be esi kikiyi kehin nyi okyu aba, kihun bangyi ba gambe afa mi. ³⁸Azang, ongyi uying esi ti kihun bangyi mbe ata beke, haa kyong, "Kizee ozu, ama ro nung mu zang idung anim, ayi isi idung anim uting nyi mbe. ³⁹U zang, kudin ekyin mi ke kekpeng aki nyi mbe iri ta kutum; ke anda kuvin olu mi undu. Esi mi apa bukr kong ke ata mi kizee ham mbe. ⁴⁰I kur belim-etim ondu obu kyong ba atr ki lu yi kazak, eke be obu arung kong." ⁴¹Yesu si osu bi ke i kyong, "Anyi abe alu yi orup uting kong eyi kuzing kikiyi kindip, ede kira ekpe aheng ayi ama eyi nyi ele ke eyi nyi atsa ra? De idung ndu nyi ba ameng. " ⁴²Ayi idung enyi fu iri ba, ufe oby nyi ogu mi ata i tsari ke eku kurung. Eke Yesu kya kudin kebyi nyi, ke i nyong idung nyi, ke ide mi esi irim anda abba ngi. ⁴³Elim bi basa lilang ti buga ni Ikpe. Ayi lilang ibi re egyi ni ozu ayi iri bu, i haa tok belim etim engyi kyong, ⁴⁴"Nyi nda eve ning kying ding ti atung nyi zizing: ba ba ede idung ongyi kyi betsi embe anda bangyi. " ⁴⁵Eke ba rung kikyeng kizu aki i lok kong. Ke emi mbe erung kikyeng ngi, ke ba rung kikyeng ngi kong, ke ting ahing be kyi bereng utu awu be bib mi kikyeng kizu nyi. ⁴⁶Ere eneng ba ta katin eyi botu kikiyi ni ayi eyi ami ibu katang ibi lilang. ⁴⁷Eke ayi Yesu, e rung kizu ayi bating korib ibi, ide idung ulim omi alu onyong ngi. ⁴⁸ke isi haa bi kyong, "Ongyi ami oohu idung ulim ning ti kidin anim, ihu ama ting; ongyi ami esi ohu ama, i hu ami nyi ami itse ama. Ayi ongyi ami isi egyi obu katang nyi esi ongyi ami bu lilang." ⁴⁹Jon so su, "Ongyi obr, adi azang ongyi omi ri atir olu edin aby eyi kazak ti kidin ndu ke adi otung mi, kikiyi ere i ben di esi kong. " ⁵⁰"Nyi fo tung mi kong," Yesu

kyong, "kikiyi ere ongyi ami akyating afa nyi ting isi unyi."⁵¹ Ayi kekpeng avang ndi be de mi ohung kukye, isi okpr ngyi alu ndi i ding ki Jerusalem.⁵² I tse kitsim ataa obr engyi, ke be ding kehin kekr ni Samariya indi ine bung ozu lilang alu mi. ⁵³Eke bangyi nyi embe ohu mi kong, kikiyi ere elu okpr ngyi eding ki Jerusalem.⁵⁴ Ayi belim-etim ngyi Jems eyi Jon azang ening, bo kyong, "Itsi, omu apu kyong adi si di ula si kikpe kyu ba kitin ndi aba ekem bi ra."⁵⁵ Eke i hu zim tung bi, ⁵⁶ ke ba nyin eding ti kehin keki. ⁵⁷ Ayi be re ding ukeng, ongyi omi si lok mi kyong, "Ama eben mu eding kiluk aki omu esi eding." ⁵⁸ Yesu haa mi kyong, Bulong ele eyi igu, eyi banun kukyi ele yi ebyir, eke ama idung Ongyi kyating eyi kiluk aki me si kikiyi ana embe."⁵⁹ Ke i haa tok ongyi ami, "ben ama." Eke ilok kyong, "Itsi, si ama pa eke ama ding ni enzi abba nim lang." ⁶⁰ Eke i haa mi kyong, "Pa ahim ndi enzi ahim botu, eke omu ding na haa uha ni Agya kiding' Ikpe vre iyak lilang."⁶¹ Ongyi ami ting lok kyong, "Ama eben mu ltsi, eke si ama pa ni ama ding ni ete bangyi kagya nim buzu lang." ⁶² Yesu si lok mi kyong, "Ongyi kyating, ami ide obu ngyi ohu ni uhun ke izim esi egyi apu kirim, ke ihun ni Agya-kiding ni Ikpe."

Chapter 10

¹Indang, irim ozu ayi leng, ltsi tsen bangyi akim ara eyi kur babi, ke i tse bi bapa, bapa, tabr ding ahin lilang, eyi iyak ayi epu kyong iding. ²I habi kyong "ala ayi amyin nyi aga meng, eke bangyi abi obu etim nyi begyi mbe. Ye re ning nyi nung ltsi ni ala nyi eke itse bangyi eding ni uben yi. ³Ding ozu nyi. Zang, ama tse nyi olu ereng itaan ami lu kemeng ni ereng ayi ro bong ibyi. ⁴Fu ede kida anang kong, eyi yi kida ekyin, eyi akpaba kong, ke fu akyip ongyi uying ukeng kong. ⁵Agya ayi nyi ekying embe, kilang kitabr, haa kyong, bukun yi nyi le! ⁶Ongyi ni bukun esi ele mbe, bukun eyi mi ele, eke akyating embe ye si aba etu nyi. ⁷Nyi le kiluk kiting ketim embe gba, lyi ala ayi aba nda nyi, ongyi etim i hun utu awu he mi. Nyi fu esi anyin ti agya ding ni agya kong. ⁸Kehin aki nyi se kyin embe, ke be si ohu nyi, alyi kizu aki be sa lu nyi, ⁹ke agbenlu abe okyung embe. Haa bi kyong, agya kiding lkpe ekri aba onyong meng! ¹⁰Kehin aki nyi se ekyin embe, ke akya ko hu nyi ting, lu anyin ding ukeng ke haa kyong, ¹¹kuvuk kehin nyi ameng di ezun, da za yi okru anda nyi embe! Eke nya rung ining: Agya ni kiding ni lkpe ekri aba onyong meng. ¹²Ama haa nyi kyong, kutu ikpe i lok abak bi egyi kehin embe obu utu awu ni Sodom. ¹³Kuhang afa nyi, Korazin! Kuhang afa nyi, Bethsaida! Okyong etim ayi lkpe bu yi nyi, i bu yi ki Taya eyi Sidon, be lim apa batr kimbok esi kira meng, bo puk otong. ¹⁴Eke ya gbang ham mbe eyi bangyi Taya eyi Sidon kutu ikpe ilok obu enyi. ¹⁵Amu, Kapanahum, undip kyong utu andu eding kikpe bulok ndu arung ra? Iyee, bo hu nyi okyu eding bekpe. ¹⁶Ongyi ami owok nyi, i wok ama, ke ami otung nyi i tung ama ting, ke ongyi ami otung ama, i tung ongyi ami itse ama. ¹⁷Abe akim ara eyi kur nyi esi irim aba eyi orup otin, aha kyong, "ltsi, eken eyi eding ni shitan ekep itsari anda di, ni kidin ndu." ¹⁸Yesu haa tok bi kyong, "ama zang shitan eku esi kukye kyu ereng bataa ula. ¹⁹Zang, ama nda nyi kazak kyong nyi tip bugu aba eyi bunang, eken eyi kazak ni ongyi kufa inyi, ke bo bu nyi kizu etu arung kong. ²⁰Fu atin orup kikyi ni ayi leng mbe kong, kyong ayi eding aby i ekep itsari anda nyi kong, ke atin orup ayi eding inyi elim alu kikpe meng. ²¹Kige aki nyi, Yesu atin orup ham ti Kudin Kotin nyi, ke i haa kyong, "ama rak mu, Abba, ltsi ami kukye eyi kiting, kikyi ni ozu ayi ukipzin obr bangyi abe amyin egyi eyi abe ra rung ozu, ke uba tok adi abe arung kong, ereng belim bakr. Kavang, Abba, ere ning, ye orung orup obr ndu. ²²Abba aku ozu lilang nda ama kubu, ke ongyi omi arung utu awu idung ngyi le kong, ohun Abba kitik mbe arung, ke ongyi omi arung utu awu Abba le kong, ohun idung kitik mbe arung, esi eyi bangyi abe idung tsen ke itok be Abba nyi. ²³Ke I hu zim zang belim etim ngyi, ke i ha bi kataan mbe kyong, "eding esi ni bangyi abe azang ozu ayi anyi zang. ²⁴Ama ha tok nyi, bangyi izir eyi beding бага mbe angang eke ba zang utu awu nya zang, ke esi abe azang kong, ke be ezim owok ozu ayi anyi owok kong, ke be zim owok yi rahin. ²⁵Ere ning, ongyi kize ozu ni izin bo Juw uying nyin kuyir mbak zang mi, kyong, "kizee ozu, ama obu ahin eke ndi ama fa unyang ni umenkigy ra?" ²⁶Yesu ha mi kyong, "ere ayi elim alu ni izin ra? Uzi yi ahin ra?" ²⁷Awu nyi i si su mi kyong, shong ltsi ndu lkpe yi orup ndu uting, yi etu ndu lilang, yi kazak ndu lilang, yi kating ndu lilang, eyi bangyi ukye ndu utu awu ushong etu ndu." ²⁸"Yesu haa mi kyong, "ulok kavang mbe. Bu ozu ayi leng, ke ule esi kira kayang." ²⁹Eke kizee ozu, eting utu awu inwolul angyi, i beb Yesu, kyong, "eyi si ongyi ukye anim ra." ³⁰Yesu si su mi kyong, "awu omi i si ki Jurisalim reding ki Jeriko. i fa bezi kikeng, bezi nyi ohu mi avim ngyi, ke bo gu mi, ering sang iku. ³¹Ongyi obr omi ba zeng embe izang mi ening, iyang eding ozu ngyi mbe. ³²Levit ting, na ba zeng embe ke i zang mi, ikpa ezeng ukpa eding ozu ngyi. ³³Ongyi Samaritan uying ba zeng embe, i zang mi ening kimbok ohu mi. ³⁴Ikri ding konyong ngyi, ke esip abang nyi, i krumi bangyi eyi ozu amgba embe, i hu mi tok ti kekri nyang ngyi, yi ding na nda bangyi abi ro kpong, ke be kpong mi. ³⁵Ozur ava ngyi, i de anang nda bi kyong bi kpong mi embe, ke i haa bi kyong anang nyi esi egyi mbe kizu aki nyo bong, ama ba anda nyi esi irim. ³⁶Ukyikatang ni bangyi abi bara eleng. "eyi si ongyi ukye ni ongyi ami bezi ogu ra?" ³⁷Kizee ozu haa mi kyong, "esi ami izang mi yi egyi kimbok." Yesu ha mi kyong, "ding ne hu re ning." ³⁸Indang ayi ba nying re ding kikeng, i kyin ding kehin kekri keki, akeb omi kiding ngyi Mata si hu mi ekyin. ³⁹Akeb nyi elu yi umba ilige omi, kiding ngyi Meri, i le ezung ni ltsi ri wok kive ngyi. ⁴⁰Eke Mata de etu ngyi anda etim ni ala obu. I ba obu ni Yesu, ke i kyong, "ltsi, orung kyong umba enim si ama pa ra tim etim kitik mbe kong ra. Yere ening haa mi eke i kahu ama." ⁴¹Eke ltsi so su mi, ke i haa mi kyong, "Mata, Mata, omu de orup ndu nda ozu aga mbe obu, ⁴²eke kizu kiting mbe aki obu lilang. Meri tseng kizu kiding aki arib obu, aki esi be de anyin obu ngyi kong.

Chapter 11

¹Ayi Yesu ri bu aduwa iyak ayi, Idung etim omi haa mi kyong, "Itsi, zee adi utu awu Jon zee tok belim etim ngyi."²Yesu haa bi kyong, "ukyong ubu aduwa meng haa kyong, Abba, kiding ndu leyi keveng. Agya kiding ndu ba.³Nda di ala ni kutu aben kutu.⁴ Pa nda di ozu abyidi, utu awu adi sa pa nda bangyi abi obu di abyidi. Fe de di eding ti kimbak zang kong."⁵Yesu haa bi kyong, "Eyi katang nyi le yi iyo, ami iding kobu engyi ayi utu-hakuvang, ke i haa mi kyong, awu, nda ama ebyi bredi ara,⁶ Ayi iyo anim si ama ekyin, ke ama le yi kizu aki ama anda mi kong."⁷ Ke ami le ketim kemeng ihaa kyong, so su mi kyong 'Fa nda ama butsim kong. kisapu nyi ohuk meng, ke ama yi belim anim, ana bula meng, esi ama anying anda mu bredi arung kong.'⁸ Ama ra haa mu kyong, ayi i kya ka nying ke ide bredi anda mu kiki ayi usi iyo engyi ting, ting ahing kiki ayi unung ekpr ening mbe, enyin kuyir ke inda mu ebyi bredi utu awu ura pu nyi.⁹ Ama ting ra haa nyi kyong, nyi beb, ke aba nda nyi; apu ke ufa; gu obu kisapu avung anda mu.¹⁰ Kiki ere eyi-eyi emi ere nung anda mi, ami apu ifa; ke ongyi ami ro gu obu avem anda mi.¹¹ Utu abba ami sing katang inyi, ayi idung endu onung mu kikiya u nda mi kogu ayi inda esi kikiya nyi ra? ¹²Ra idung andu i nung mu kitsi izun, u nda mi kinang ra? ¹³Yere ning, ayi omu ami ro bu abyidi orung utu awu unda idung andu ozu eding, esi ebib Abba ami kukye ami nda bangyi Kudin Kotin nyi esi inda abe ro nung mi kong ra? ¹⁴Indang Yesu ra tir lu kuding kebyi ni ami olok arung ozu kong. Ayi kudin kebyi nyi olu eding, ongyi nyi ami olok arung ozu kong nyi olok kilang ye,, ke ovur ubyini bangyi nyi eyi. ¹⁵Ke bangyi babe olok kyong, "Esi utin Belzebul, uding ni edin abyidi, ira tir olu edin abyidi."¹⁶ Bangyi babe ambak zang mi, ke ba ra pu obu ngiyi kyong ba zang uraa aki esi kikpe aba. ¹⁷Eke Yesu arung ozu kating ibi ke isi haa bi kyong, "Lilang agya Kiding aki ohu angyi ahaa ele barak mbe, ke kihak agya aki ohu angyi ahaa nyi esi ke yir kong."¹⁸ Ayi Shintan esi ohu angyi ahaa, esi ti ere ayi agya kiding angyi eyir-ra? Ayi nyo kyong Ama ra tir olu edin abyidi eyi Belzebul. ¹⁹Ayi Ama esi atir olu edin abyidi eyi Belzebul, eyi ayi bangyi abe ere ben nyi atir olu ibi ra? Kiki ni ening, be esi bo lok ikpe inyi. ²⁰Eke ayi ama atir olu edin abyidi eyi kivong ni Ikpe, ening agya kiding Ikpe aba obu inyi meng. ²¹Ayi ongyi bugbang ami eyi avem uma aga ikpe agya ngiyi, avem ngiyi ele bukun, ²²Eke ayi ongyi bugbang esi agbang obu mi, ongyi bugbang nyin igu hu avem uma nyi obu ngiyi, ke eku anyin kiven ni ongyi nyi. ²³Ongyi emi akya ku eyi ama ele ting i kyating eyi bulu eyi ama, ke emi akya ku eyi ama obung ting i tim irak. ²⁴Ayi kudin ilyik anyin etu ongyi nyi, ke i zeng ben iyak ayi bemeng akyating ke na pu kiluk kitim. Ayi ifa kong, ilok kyong, 'Ama esi irim eding kagya anim iyak ayi ama si embe ba. ²⁵Ayi iba, i zang ketim nyi aza atin par alu zizing meng. ²⁶Eke iding ni de edin ayayi otong apaa abe abib obu mi lilang ke lilang ibi aba kiyin ele mbe. Eke ile ni ongyi ami nyi abib obu utu awu ni kitabr. ²⁷Irim ni ayi leng, ayi ilok ozu ning, akib omi si lok kilang atsu gak ukyikatang ni ubyini nyi ke ilok yi mi kyong, "Eding ele kembr ni akib ami amba mu eyi emyi ngiyi ayi unya nyi. ²⁸Eke I haa bi kyong, "eding ele kiki ni ongyi ami owok kilang ni Ikpe ede alu korup engyi kpuk."²⁹ Ayi ubyini bangyi eken si kehung, Yesu eyir haa bi kyong, kayang aki igyi ning esi kayang kebyi. ka ra pu uraa, eke esi bafa uraa awu obu utu awu ni Jona kong. ³⁰Utu awu Jona ihu si uraa obu ni bangyi Nineve nyi, ere rening Idung Ongyi isi uraa ni kayang aki eleng. ³¹Uding Akib ami kegyi uru, i ba nyin ti kige ikpe ilok nyi eyi banyalim ni kayang aki leng, ke olok bi ikpe, ayi isi kihung ni kayang ndi i ba owok bomini Solomon, ke i zang, ongyi ami ibu Solomon ile leng. ³²Bangyi Nineve anyin olok bangyi kayang aki leng ikpe nyi ke be kim ki, kiki ere beyeng meng ti kilang Ikpe obu ni Jona. ke zang, ongyi ami bu Jona ile leng. ³³Utu ongyi nyi akyating, ayi ibuk ula alu, ide pa ataa ra ide alu ke ede kire kip zing ki, eke ide tok ti kitip ula, endi bangyi abe ekyin nyi a sang bataa nyi. ³⁴Egyi ndu esi bataa ni etu nyi lilang. Ayi anang egyi ndu ele bukun, etu andu lilang amen yi bataa. Eke ayi egyi andu akya ye ele eyi bukun ting, etu andu ele kivib lilang embe. ³⁵Erening, le yi bomini endi bataa ndu nyi aba esi kivib kong. ³⁶Ye re ening, ayi etu andu lilang amen eyi bataa, kikak etu andu iying ele ti kivib kong, eke ye ere ening etu ndu lilang ereng fu inda ayi bataa ula anda bataa angyi etu ndu. ³⁷Ayi i lok ozu ning ekpe ening, ongyi izin omi nung mi kyong iding kagya engyi na lyi ala yi mi, Yesu yi mi eding na lyi. ³⁸Elim ongyi izin nyi basa ayi Yesu emgbe obu fuying ita alyi kelyii nyi kong. ³⁹Eke Itsi nyi haa mi kyong, "Ubang, anyi bangyi izin, nyi re mgbe irim buvaa nyi ating, ke kemeng kembr nyi ele yi ilyik eyi kogbuk eyi ozu abyidi. ⁴⁰Enyi bangyi abe akyating eyi kating! esi emi nyi ami akim kayang eyi kemeng ngiyi kong-a? ⁴¹Nda ongyi kekin kizu aki ele kemeng, ke ndi ozu lilang ating nyi, ⁴²Eke kuhang ohu nyi bangyi izin, ni ayi nye anda kiting kemeng kur inyi ni eting uhung eyi itu ala ayi nyo bung kozo, eke nya sang ezin ozu kenung eyi ishong ni Ikpe uubu. Ye si keng mbe ayi nyo bu ozu gaga eyi ayi u shong Ikpe, esi keng ubu ozu ayi ering lilang ting. ⁴³Kuhang ohu nyi bangyi izin, ayi nyo shong iyak ile okyo ni ketim Ikpe, eyi kokyib buzur buga kopyi betsi. ⁴⁴Kuhang ohu nyi, ayi nye reng bunzi abe ba akim yi zizing kong ke bangyi re tip aba embe ba rung kyong buzi ele embe kong. ⁴⁵Kize izin uying ahaa mi kyong, "Kize ozu, ozu ayi ulok nyi ura tu di. ⁴⁶Yesu hami kyong, "kuhang ohu nyi, buzee izin! Kiki ere nya nda bangyi bolib nyi abe alip ebe ayi bo kyung, eke esi nye ayak kivong nyi kiting embe kong. ⁴⁷Kuhang ohu nyi, kiki ni ayi nye embyi buzi ni bangyi izir, ke esi abba nyi bong bi. ⁴⁸Ke nya rung ozu kiki ngiyi ke nye bu etim ayi

babba nyi obu, Kikiyi ni ayi kavang bo bong bi ke anyi embyi buzi ibi.⁴⁹Ye re ening ting, bomin ni lkpe ahaa kyong, 'Ama etse bangyi izir eyi bangyi kitsim, ke ndi ba nda bi butsim ke bo bong bangi babe embe ting.⁵⁰Kayang aki ning, ohu bi kyong be le yi kubu ti beyeng ni bangyi izir ayi bo kur ayir itu ayi kayang eleng.⁵¹Ayir ti beyeng ni Abel eding ti ni Zakariya, ami bo bong ti kizoo eyi kiluk izin nyi. Kavang, Ama ra haa nyi ibak ele yi kuzeng aki eleng anyi si abe obu ayi leng.⁵²Kuhang ohu nyi buzee izin ni bo Juw,kikiyi ere nye de anying kering ni karung; enyi ben kikiyi nyi ekyin kong, ke bangyi abe ra pu be kyin nye anda bi ekyin eding embe kong.⁵³Irim ni ayi Yesu pa bi, bulim ozu eyi bangyi izin nyi, otung ozu ngyi ke ata katin aga embe eyi mi kikiyi ni ozu aga mbe,⁵⁴Ba ra ngang ndi bo hu mi eyi eve undu engyi.

Chapter 12

¹Ti Keten sang ening, ayi ubyin bangyi aba ekin kiluk kiting ening, ubyin nyi aga ebe mbe ne zee ayi bangyi re etib botu aba mbe, eyir haa belim etim engyi kyong, ni kitabri lilang, "nyi sang zizing eyi kidip ala ni ba Farasi, abe esi bu katakaba.²Eke Kizu keki akyating ayi ekib ezing eke aba otok olu kong, ke kizu kataa ayi akyating ayi ongyi esi arung kong.³Ere ning ozu ayi nyi ro lok kataa aba wok ki ti bataa, ke aki nyo lok bosu ketim kemeng mbe aba wok atin kayang.⁴Ama ro lok yi nyi bayo anim, omu fe kyi bereng ni abe o bong mu ti kibyi etu nyi, ke irim ngyi bakyating eyi kazak etu endu eyiye.⁵ Eke ama ro hu nyi kazir kikiyi ni ami nye ring. Ring ami, irim ayi isi obong, ile yi kazak ayi ita mu kula, ere ening, ama ro lok yi nyi kyong, reng mi.⁶Esi banun botong ayi ede kyi betsi ti anang sang mbe kong ra? Ting ahing Ikpe azang ezin bi kong.⁷Eke Ikpe erung ihee uzing nyi kikiyi lilang. Fu kyi bereng kong. Ubu banung бага mbe abe uri sang eleng.⁸Ama ra haa nyi, eyi-eyi ami osu eyi ama, obr bangyi, Idung Ongyi nyi ting osu mi kobr ni belim etim ni lkpe,⁹eke ami so tung ama obr ni bangyi ama otung mi obr ni belim etim lkpe nyi.¹⁰Eyi-eyi ami isi lok kivee kebyi kikiyi ni Idung Ogyi nyi, esi apa nda mi, eke ami esi lok abib Kudin Ikpe, esi ba pa anda mi kong.¹¹Ayi be yi nyi aba ketim lkpe kekr, Ongyi obr nyi, eyi ongyi kikiyi nyi, fu ka kulung ni eve ayi u no lok olu etu ndu kong, ra ozu ayi u no lok,¹²Ni ayi Kudin Kotin nyi ezee o tok nyi ti kige aki nyi, kizu aki nyo lok.¹³Ke ongyi omi katang ubyin nyi haa mi kyong, "Kize ozu, haa umba anim eke i hu kezun nyi ahaa eyi ama."¹⁴Yesu haa mi kyong, "Awu, "eyi ami elu ama kilok ikpe ra onyi katang kikiyi nyi ra?"¹⁵I haa bi kyong, "Sang andu zizing azuk ude andu ekyin ti egyi kulak ni avim kayang alyi, kikiyi ere unyang ongyi ele ti kiven aki elu yi-yi kong."¹⁶Ke Yesu haa tok bi uhumi uga, kyong, "Ozoo ni ongyi kiven omi le yi ala aga mbe,¹⁷Ke eting korup engyi, kyong, 'ere aki ama obu, kikiyi ere amakyating eyi iyak ayi ama lu ala anim embe ra?'¹⁸I haa kyong, Ayi leng esi kizu aki ama obu. Ama gyong kuluk anim ke ama ebyi kikyoyi, ke ama ta ala anim eyi avem ayi embe.¹⁹Ama haa eyi unyang anim kyong, "Unyang, u le yi kiven eyi avem hambe ming ni egyi iga mbe. timkihuk, le ra lyi, mgba, atin orup."²⁰Eke lkpe ahaa mi kyong, "kitim aki nyi, utuga inying mbe ede anying unyang andu, ozu andu ayi ubu alu, ye si ni eyi ra?"²¹Ye le ereng ongyi ami ile yi kiven etu engyi lilang, ke ikyating eyi kiven ko bu lkpe."²²Yesu haa belim etim engyi kyong, "Ye re ening ama ra haa tok nyi kyong, nyi fu ating ozu kikiyi ni unyang enyi kyong-- ere aki da lyi ra ni etu idi--ere aki da pa etu."²³Kikiyi ere Unyang obu kila, ke etu obu batr.²⁴Zang ba gbirang nyi, ayi bo woo ala ra bo bung ala kong. ba kyating eyi ketim ala ra kuluk, eke lkpe re hee bi. Esi ebib bangyi enyi ele yi buga obu banun nyi kong-a!²⁵Eyi ukyikatang nyi emi le yi orup ayi ekr itu ayak ti unyang engyi arung-ra?²⁶Ayi esi uubu arung ayi sang kong, ere bu ura nda orup andu butsim kikiyi ni ayi ering?²⁷Sang baya nyi-utu awu ye re dip. Ye re atim etim kong, ra yi re ezik bukya kong. Ting ahing ama ra haa nyi, Solomon bun kikiyi ngyi eyi buzur ngyi lilang afa otr apa utu uying katang ibi kong.²⁸Ayi Ikpe akim arib elim kulum ening, ayi ele ni uru inying mbe, ke kohungtu aku avir kala, esi ekim omu ongyi ubu ayi leng kong-a, Anyi abe orup uting nyi egyi ebe ting.²⁹Fu ri kyung orup kyong ere olyi eyi erenyi umgba, ke fe re mang ozu obu kikiyi mbe kong.³⁰Kikiyi ere urim bangyi ni kayang ning nyi ra lu orup ti ayi leng. ke Abba andu arung kyong ura pu ayi leng ting.³¹Eke apu agya kiding Ikpe, ke ozu ayi leng ede ayak mu embe.³²Fu ekyi bereng kong, enyi ubyin ereng abe sang, kikiyi ere Abba nyi ra tin orup ndi inda nyi agya kiding nyi.³³Gya lyi ozu ayi ule yi-yi kubu ndu ke kahu bangyi aken nyi. Akem kuluk kiven aki esi ekpe kong lu andu-ketim kiven kukye aki ra ekpe kong, iyak ayi bangyi bezi esi eding embe arung kong, ke kizu kiyiing esi egbim yi kong.³⁴Kikiyi ere iyak ayi kiven andu ele mbe, orup andu ele mbe ting.³⁵Azip otr andu awu okyu na kem itsari yi kukpa ni utin ndu, ke nda ilam andu ele yi ula ekpr ening,³⁶ke le reng ongyi ami ile bang ongyi agya engyi ni kige aki isi irim aba kukyip kaku, endi ayi esi aba ke ogu obu, ba nyin bukr avung mi opu nyi.³⁷Eding esi ni bepyi, abe ongyi agya ibi i ba fa bi ele bang ayi i na ba. Kavang ama ra haa nyi, ezip otr engyi awu okyu na kem eri nyi eyi kukpa utin, ke inda bi ele eri, ke i ba anda bi ala.³⁸Ayi ongyi agya nyi na ba kekpeng aki utu aha kuvang, ra anang ara kizir, ke iba fa be re le abang mi, eding esi ni bepyi abe nyi.³⁹Ye rening arung ayi leng, kyong ayi ongyi agya isi arung kige aki ongyi uzi ra ba obu, isu kyong bi kyin zi buzi agya engyi kong.⁴⁰Leyi bomini, kikiyi ni aying orung khige aki idung ni ongi eni ba-n kening.⁴¹Pita ebib mi kyong, "Itsi, uhumi uga awu leng uhua adi mbe ra uhua bangyi lilang?"⁴²Itsi nyi haa kyong, "Eyi si Ongyi kenung eyi ongyi etim nyi ami itsi engyi de mi alu kikiyi bepyi babe endi i haa nda bi ala ibi ti kige ngyi gaga ra?"⁴³Eding esi ni upyi nyi, ami ltsi ba fa mi iri bu etim engyi obu.⁴⁴Kavang ama ra haa nyi kyong ide mi alu kikiyi ni avem engyi lilang.⁴⁵Eke ayi upyi nyi amang korup engyi, 'ltsi anim i de kige i ba bukr kong,' ke eyir gu bepyi banyalim eyi belige, ke elyi imgba, ke izin yi uugba,⁴⁶Itsi ni upyi nyi ina ba kutu aki erung kong, ke ti kige aki erung kong, ke i ka mi ekim-ekim ke inda mi iyak ile ngyi eyi bangyi abe kyating yi kenung.⁴⁷Upyi nyi, erung kating ni ltsi engyi, ke eyir obu ra obu ozu orup ngyi kong, i gu mi ozung aga mbe.⁴⁸Eke Ongyi ami akya erung ting ke ibu ozu ayi avang ni igu, bogu mi ozung ngyi sang mbe. Eke eyi-eyi ami banda mi aga mbe, utin ibi ba ra pu aga obu ngyi, ke ami i hu arung ozu aga mbe, aga mbe ebib afa obu ngyi ting.⁴⁹Ama ba endi ama ba kim ula ti kayang nyi, ke ira

pu inda ula nyi o hu meng. ⁵⁰Eke ama le yi baptisma endi bo bu ama, ke ama ngang utu awu ye re ening. ⁵¹Nye mang kyong ama ba ndi ama de bukun abba kayang nyi-a? Iyee, ama ra haa nyi, eke esi uuhaa. ⁵²Akim inying eding kobr, bangyi botong ti ketim kiting ohu botu ahaa- bangyi bara ekin kiki bangyi bapaa, ke bangyi bapaa ekin kiki bangyi bara. ⁵³Bo hu botu ahaa, abba i tung idung, ke idung itung abba; ayii itun idung ilige, ke idung ilige itung ayii; ayii eyi ugu idung engyi bele kekyi eyi botu, ke ugu idung eyi ayii imma ngyi bele kiki eyi botu. ⁵⁴Yesu ra haa tok kihun bangi nyi ting, "Ayi usi sang kotin ra tsu kezun uru, kekpeng aki nyi mbe nya haa kyong, 'Ebye ra aba obu,' ke ye re utu awu nyi. ⁵⁵Ayi ufe esi kari ozuu aba, nye lok kyong, ovum abak ham-mbe inying,' ke ye re utu awu nyi. ⁵⁶Bangyi butakaba, nya rung utu awu nya haa bangyi ozu utu ayi kukye eyi kitin ere, eke ere bu nya haa arung utu awu kige aki idang ning ele kong ra? ⁵⁷Ere bu ki nya haa tok butu ozu ayi kavang kong ra? ⁵⁸Ayi nye re eding eyi ongyi uma nyi obr ni bo lok ikpe, ayi nyi fu re eding kikeng ngang ekpe nya lok utin kiki ozu nyi eyi mi eke ndi esi ide mu eding kobr ni bo lok ikpe nyi kong, ke indi kilok ikpe nyi esi ndi ide mu anda akpa unyang kong, ke akpa unyang nyi ede mu akim ketim uffa kong. ⁵⁹Ama ra haa nyi kyong, esi nyo lu aba kayang kong nyo hoo anang ayi ering kihun nyi lang."

Chapter 13

¹Ti kige aki nyi, bangyi beying ata Yesu kihaa kikiyi ni bangyi Galili nyi abe Palet ide beyeng ibi ezir eyi ozu ayi obung ohoo. ²Yesu so su bi kyong, "Nyi ra mang kyong bangyi Galili nyi obu aby i obu bangyi Galili abe ering lilang ozu ayi obu ki bamgba butsum ti bekeng abe leng-a?" ³Iyee, Iri haa nyi. Eke ayi nye kyaku lim ting, nye kim lilang rening ting. ⁴Ra bangyi kur eyi bo tong bara ki Silowam abe kusur ogyo ke obong bi, nye re amang kyong bo obu ozu aby i obu bangyi Jerusalem-a? ⁵Iyee, Iri haa nyi nye akya ku elim ting, nye kem lilang nyi ting. ⁶Yesu lok ukyeng ning, "Ongyi ying ele yi kikipitong koso ngiyi ki iba pu kihim ti kikipitong nyi ifa kong. ⁷Ongyi nyi i haa ongyi etim angyi, Zang, ede igyi ira meng iri ngang ma fa kihim ni otsi ning ama fa kong, ka ki ta itsari. Ere obu kele egbim kitsi?" ⁸Ongyi etim nyi isu ke i kyong, "Pa ki ugyi awu leng endi ama tim kiku ata ki kifviding ma ta kuyim embe." ⁹Ayi ke se ehim igyi rim, arib, eke akya ke ehim ting, ka ki ta itsari!" ¹⁰Kige aki eleng Yesu ri zee ozu ti ketim Ikpe kekr uru Begbin. ¹¹Azang, akib uying ile embe ibu igyi kur eyi otong ara kudin kebyi obu mi, ita-kindip ihur gaga arung eye kong. ¹²Ayi Yesu izang mi ening, isi di mi kyong, "Akib, unyong ti bukyong andu inying meng. ¹³Itok mi obu kikiyi, kekpeng aki nyi embe ihur ifa kazak bukyong ning esi mi apa, ke inda Ikpe bolip. ¹⁴Eke ongyi kikiyi ketim Ikpe nyi etsu orup ayi egbin lu ongyi bukyong kutu Uru izin nyi. Eke ongyi kikiyi nyi lok yi kihun bangyi abe le embe nyi, "Itu otong kiyang ayi bangyi ere bu etim. Aba gbin lu bangyi bukyong, esi kutu ni Uru izin kong. ¹⁵Itsi nyi so su mi ke ilok kyong, "Katakaba! Eyi-eyi katang nyi ereta kikim ra kidak o lu ti kizok ibi ke ede bi eding na nda bi beming Uru izin kong-a?" ¹⁶Ere rening emi leng isi idung Abraham ilige, ami Shintan esip mi igyi kur eyi otong ara, esi endi ere mi ata uru Izin nyi kong-a?" ¹⁷Ayi ilok ozu ning, kiyang ohu bangyi abe ro su ozu angyi kong, eke lilang kihun bangyi nyi abe o wok ozu ning atin orup ti ozu eding ayi ibu. ¹⁸Eke Yesu ilok kyong, "Ere ede myeng eyi Kikyo kiding Ikpe, ke ede ki emyeng eyi ere?" ¹⁹Ke reng fi kigyu basham aki ongyi de gba koso angyi, ke dip esi otsi ukyo, ke banun akem kibir ibi ti ineng angyi. ²⁰Eyi-ye i kyong, "Ereng fu ere ayi ede myeng agya kiding Ikpe?" ²¹Ke reng fu kindip ala ayi akib ide zir eyi gbangyi bumung ara ke edip ezin bumu nyi lilang. ²²Yesu isi vir ahind okyo eyi ahind akr ukeng ayi iri ding ki Jerusalem re zee bi ozu. ²³Awu uying haa mi kyong "Itsi, bangyi sang mbe abe agbin-a?" "Ke i haa bi kyong, ²⁴Ngang endi ukyin ti opu awu okir nyi, kikiyi ere bangyi baga mbe a ngang ba fa ekyin, eke esi be kyin arung kong. ²⁵Kekpeng aki ongyi ketim nyi anyin ke ohu opu ohuk meng. Irim ne enyi, nyi ekpr kayang ke re ogu obu ti opu kyong "Itsi, Itsi nda di dekyin." I so su ke a haa nyi kyong, "Ama rung nyi kong. Nye si ere aba." ²⁶Eke nye kyong "Edi alyi amgba obr andu, ke uri zee ozu ti bekeng ni ahind edi." ²⁷Eke i so su kyong, "Iri haa nyi ama arung nyi kong, ama arung iyak ayi nye si embe aba kong. Nya nyin obr anim ameng, enyi bangyi abe obu ozu aby i!" ²⁸Nyi azang Abraham, Azik, Jakob eyi bangyi izir Ikpe lilang ti agya kiding Ikpe, eke ba gba nyi olu kayang nyo kpok agbu edin nyi. ²⁹Be si utin egyi uru, egyi uru Ikpe, kiyang eyi kita, ke alyi amgba kagya kiding Ikpe. ³⁰Nya rung ayi leng, abe akyating yi bolib atabr, ke abe le yi bolib aga mbe aba si ni kihun. ³¹Ede kira kong, bangyi izin beying aba lok eyi mi kyong, "anyin si iyak ning pa ahuk Uding Iridus epu ibong mu". ³²Yesu kyong, nyi ding na fa emin nyi kyong, zang iri etir lu edin aby i iri nyong bukyong inying eyi kohungtu, ke kutu ni ura nyi ama ne zen kihun nyi ayi ira pu. ³³Esi ahing lilang, esi keng arib mo bu ata uru inying, kohunttu, eyi kutu aki esi ekip, kikiyi aki bo hun endi bobong ongyi izir Ikpe kayang ni Jerusalem kong. ³⁴Jerusalem, Jerusalem, anyi, abe obong Bangi Izir Ikpe nyi, ke nya gba bangyi abe itse bi obu nyi okyo. Isee amang ayi ama ra ngang ama ku nyi eken ereng izun i ken budung angyi ti abak angyi, eke enyi osu yi orup nyi kong. ³⁵Zang, agya nyi ongyi emi akyating embe. Ama ra haa nyi esi nya zang ama eye kong, ne zee kutu aki nyo kyong, emi iri ba ti kidin ni Itsi nyi eding esi angyi mbe.

Chapter 14

¹Ining obu kutu Uru izin iying, ayi iri ding agya ni uying ni bangyi kikiy Ba-Farisi nyi ndi ina lyi ala, eke bangyi ning ozoo azang mi. ²Azang ongyi uying obr ngyi emi imgba butsum eyi bukyong buma. ³Yesu bib bangyi abe arung izin ni bo Juw eyi Ba-Farisi. "Esi kuda ayi o kpong bukyong uru Izin-a?"⁴Eke ba aven undu kong. Eke Yesu ihu ongyi nyi, ke inyong mi ti bukyong nyi, ke inda mi eding ozu ngyi.⁵ I haa bi kyong, "Eyi ukyikatang nyi emi idung ra kidak engyi onwokyu ti kiku uru Uzin ke kekpeng aki nyi mbe ihu mi atsu ti kiku nyi kong?"⁶Bo osu mi kilang ti ozu ning kong.⁷Ayi Yesu izoo egyi zang bangyi abe bakyim bi aba nyi etsenk iyak ile ni bolip ele embe, i lok ukyeng eyi bi kyong, ⁸"Ayi be si akyim mu aba ti kukyib kaku, fi tabr le ti kikyo bangyi bokyo kong, kikiy ere be si akyim ongyi ami ibu mu eyi bolip."⁹Ayi Ongyi emi ekyim nyi ba paa nyi ba, i haa mu kyong, anyin si iyak ayi ule embe nyi pa awu emi iba irim. Ke kiyeng o hu mu ayi une ele ti kikyo kekr.¹⁰Eke bi sa akyim mu aba, ta abr le ti kikyo kekr lang fiyin, ongyi emi ekyim nyi ba ti kaku nyi isi aba, i kyong iyo ba le ti kikyo bangyi bokyo.' Iyak ning ba nda mu bolip obr kihung bangyi lilang abe le iyak bolyi nyi eyi mu,¹¹ Kikiy ere ongyi emi iri ndip kikiy ebeting be gbin mi okyu eri, ongyi emi ana kikiy eri ba nda mi bolip."¹²Yesu isi haa ongyi emi ekyim mi nyi ting, "Ayi usi akyim bangyi ala kelyi ra ala kukyib, fu di bayo andu, ra bamba ndu,ra bangyi bulu andu ra bangyi ukye ndu abe le yi kinang kong, ayi abe ting esi akyim mu eding ti ibi ting ,endi ayi be ni hoo kikpa ni ozu ayi ubu nda bi nyi."¹³Eke ayi usi obu kukyib si di bangyi aken, abe eleng ezun nyi, abe esi ra yang, eyi abe opu egyi,¹⁴Ke u fa eding aga embe, kikiy ayi abe nyi esi bo hoo mu arung kong. Kikiy ere uba fa andu kutu kihun ni bangyi abe obu eding nyi."¹⁵Uying katang ni abe aliyi ala eyi Yesu i wok ozu ning, l lok yi mi kyong. "Eding esi ni ongyi emi ina lyi ala agya kiding Ikpe!"¹⁶"Eke Yesu i haa mi kyong, Ongyi uying i bu kelyi aga mbe ke ekyim bangyi ham mbe.¹⁷Kekpeng ayi kelyi nyi amin meng, i tse belim etim ngyi na haa bangyi abe ekyim bi nyi, nyi ba, kikiy ne ere ozu lilang ele abang nyi."¹⁸Lilang ibi o lok kyong ba ba a rung kong. Emi kita abr i haa mi kyong, "I gya kitsi ozoo, ke esi keng mo lu na zang ki. I nung mu si pa nda ama."¹⁹"Uying i haa kyong, l gya budak bapaa-bapaa esi ising itong, ama eni abak zang etim ibi. I ro nung mu si pa nda ama."²⁰Uying i haa kyong, eku akib upyi, ama aba arung kong."²¹Idung etim nyi iba haa abba agya ngyi ozu ning lilang. Eke abba agya nyi etsu orup ke ihaa idung etim angyi kyong. Lu ding kayang ni bekeng korup kahin ke na ku bangyi aken, abe ezun akyating, abe opu egyi nyi, eyi abe re si ayang.'²²Idung etim nyi haa kyong, 'Abba agya, ozu ayi ulok nyi ibu yi ekpe meng, ke iyak efe ering.²³Abba agya nyi haa idung etim nyi, 'Lu ding ti bekeng uhok eyi bekeng ni ahun akr yi bekeng kikyak agya, na ku bangyi kyin ba ameng ndi ketim anim amen."²⁴Iri haa nyi kyong, ongyi uying katang bangyi nyi abe ba akyim nyi ambak ala nyi kong."²⁵Kekpeng aki ning ubyin bangyi baga mbe eding yi mi, ke l hu sim zang bi ke i lok yi bi kyong,²⁶ "Ongyi emi kyong iba obu anim ke ikya ku tung abba ngyi eyi ayii ngyi, ogu ngyi, belim,bamba ngyi banyalim eyi belige, eken unyang ngyi ting, - ihun isi idung etim anim kong. ²⁷Ongyi emi kya ku okyung otsi kumen angyi ebr ama ting esi isi idung etim anim erung kong."²⁸Eyi ukyikatang enyi, emi ira pu imbyi ketim, ke kitabr ngyi ele itsari emyeng amang nyi ayi i bong ti katim nyi ama ayir etim nyi ama ikpe yi arung-a?"²⁹Akyating mbe, eyir kizin ketim nyi ohun ukeng, embyi ekpe kong, bangyi abe a zang etim nyi lilang agya mi ikye,³⁰bo lok kyong, Awu ning eyir etim ngyi ke ikpe yi kong."³¹Ra uding ami sing, ami iding na ku umaa eyi uding omi, ke ele eri ni kitabr ke ohu kazir bangyi ngyi kyong bangyi ingyi butin botong nyi aliyi arung uma eyi bangyi uma ngyi butin kur ning ra?"³²Akyating mbe, inda ayi bo soja nyi ofu kira itse bangyi ding no lok utin ni ile bukun,³³Ere ening, katang enyi ayi ongyi ami akya ku ede angyi lilang anda ama kong i hun idung etim anim, kong."³⁴Bumgma arib, eke bumgma akya ka nyang ting, obu katsi ere endi bunyang nyi anyang eye?"³⁵Akyating eyi etim ti kitsi eyi kibyin kuyim itsi. Aku yi a vur kikyak. Ongyi emi ele yi atung ayi ro wok ozu, i wok yi."

Chapter 15

¹Ti kige aki ning bangyi kiken kehin eyi abe ro bu ozu abyi nyi ra ba obu Yesu ada atung ro wok mi.² Ba-Farasi eyi bulim ozu re nyim ozu eyi botu, o kyong. "Awu ning ro huu bangyi abe ro bu ozu abyi, ira lyi ala yi bi."³Yesu lok ukyeng ning yi bi, i kyong.⁴Eyi ukyikatang nyi, ile yi bataan akim otong ke kiting eyim, esi isi abe akim enzi eyi kur eyi otong enzi apaa kulum ugaa na pu kiting ning ne ze kekpeng ayi isi afa ki kong ra?⁵ Ke etin orup inda ayi ifa ki nyi, ide mi ogu abak eri atin orup.⁶Ayi iba zee agya nyi, idi bayo ngiyi eyi bangyi ukye angyi, i haa bi kyong, "Nya tin orup yi ama, kikiyi ayi ifa itaa anim ami ilyi nyi meng."⁷Iri haa nyi esi ening mbe kong, orup otin ele mbe kukye obu kikiyi ni ongyi uting emi isi ozu abyi ngiyi paa embe, obu bangyi kenung akim enzi eyi kur eyi otong enzi abe ra pu uyeng kong.⁸Ra akib emi ile yi anang silva kur, eke ita yim kiting embe, esi iibuk ula, aza kinung ketim engyi, otsu apu arari isi afa ki lang kong ra?⁹Ayi ki i fa ki meng, ise di bayo ngiyi eyi bangyi ukye ngiyi, okyong, nyi atin orup yi ama, ni ayi ifa kinang aki elyi nyi meng.¹⁰Etim ki si ening kong, iri haa nyi kyong, orup otin ele mbe obu ni belim Ikpe nyi kukye oho kikiyi ni ongyi uting emi isi abyi engyi pa embe."¹¹Eke Yesu kyong, "Ongyi yin ile yi bodung banyalim ba paa,¹²ke emi ulim-nyi i haa abba ngiyi, 'Abba, nda ama kapu ni kivin anim ayi udam nyi. Abba ngiyi i haa kivin engyi ukyikatang ibi."¹³Ede itu iga mbe kong, idung emi ulim nyin eku avim angyi nyin ding kekyin kira kiga, iyak nyi embe ibu ufe i bong kpe anang angyi embe lilang.¹⁴Kekpeng ayi i bong kivin ayi ile yi lilang meng, bunyong buga mbe ohu kitsi nyi isi ongyi kekin. Ira eyir apu ozu ayi elyi ye.¹⁵Ine apu etim anang obu ni bangyi kitsi nyi, ifa emi de mi kozo bulu engyi ndi inda bulu engyi ala.¹⁶Orup atin mi ayi ira fa ala bulu nyi ayi ering alyi, kikiyi ne ere ongyi uying anda mi kizu kiyang kong.¹⁷Eke Kekpeng aki idung ulim nyi imang rung bulok ngiyi, i kyong, abba nim ile yi bepyi abe le yi ala ayi avang bi ening, ke ama le, ri ku bunyong ameng!¹⁸Ma nyin eding kobu abba nim, ke ama na haa mi kyong, "Abba, ama bu ozu abyi obu Ikpe, l bu ozu abyi obr ndu."¹⁹Ama ohun utin idung andu kong, hum husi uting ni bepyi etim ndu.²⁰Eke idung otin nyi enyin iba obr abba ngiyi. Ayi ifi ri ba kugbak, abba ngiyi zang mi, ke kimbok hu mi, l lu unya ne humi kip kelung.²¹Idung ngiyi nyi lok yi mi kyong, "Abba i bu ozu abyi obr ni lkpe, eyi obr andu, ama hun ndi edi ama idung andu kong."²²Abba nyi l haa bepyi ngiyi, nyi de otr etu uding ba paa mi etu, ke nyi de kindak paa mi kivong kubu ngiyi, nyi de akpa aba pa mi ezun.²³Ke nyi de kindak aki ezim obu titing bong. Endi do bu kukyip!²⁴Kikiyi ere idung anim iku, ke indan isi izir meng. Iyim, ke isi fa mi meng. Eke bekyin ti kukyip.²⁵Inda nyi idung kitabr ngiyi ile kozon. Ayi iri ba anduk agya nyi ening, i wok obong ke be ra andak igyak.²⁶Isi di uting ni bepyi nyi ke isi bip mi, ere si kikyeng ni ozu ning.²⁷Upyi nyi haa mi kyong, 'umba ndu iba agya ke abba ndu ibong kidak aki kikyo nyi, ayi i ba kyin agya bukun."²⁸Idung kitabr nyi etsu orup, itung ikyin agya nyi ke abba ngiyi ilu kayang, ke inung mi.²⁹Eke idung kitabr nyi so su abba ngiyi kyong, 'Zang, ama bu igyi iga mbe yi mu ri bu etim upyi nda mu, ama ri ben izin nadu gaga mbe, ting ahing udam kodung emin endi mo bu kukyip eyi boyo anim kong.³⁰Eke idung andu na aba, emi ne egbim kiven andu eyi bakib bakpaa utseng kidak kikyo bong nda mi.³¹Abba nyi haa mi kyong, 'Idung, omu yi ama ele ubyi kpir ening embe, ozu ayi isi anim nyi lilang esi andu ting.³²Eke arib obu ayi da tin orup oobu kukyip, kikiyi ayi umba ndu-nyi iku, ubang isi izir meng, l yim, ke ubang da fa mi meng."

Chapter 16

¹Yesu haa belim etim engyi kyong, ongyi kivin omi ami elu ongyi ami iri sang mi kivin nyi, ke ongyi omi haa mi kyong ongyi ning iri gbim mi kivin nyi. ²Eke ongyi kivin ning isi di ongyi nyi ke i haa kyong, ere si ozu ayi ama ro wok kiky nyi andu? Ba kyong utu awu ubu etim andu nyi, kiky ere omu esi ubu etim nyi eye kong. ³Ongyi nyi imang ozu korup engyi kyong, 'ere nyi mo bu, ayi ongyi obr anim etir ama meng? Ama kyating eyi kazak ni buwo, ke kiyeng ohu ama ayi mo ro nung ozu. ⁴Ama rung ozu ayi mo bu, indi kutu aki ba tir ama ti etim nyi, bangyi ohu ama kagya ibi. ⁵Eke ongyi ning nyi idi ken bangyi abe akpa ni ongyi agya ngyi ele obu ibi nyi, ami kitabr iba, i bib mi kyong kikpa ni ongyi agya anim obu andu esi amang? ⁶Ongyi nyi haa mi kyong iri ben ama garwa bangyi akim otong. Ke ongyi nyi haa mi kyong zan keveb ni akpa ndu eleng hu kalu lim akim apaa eyi kur mbe. ⁷Eke ongyi ning nyi ibib ongyi omi kyong, akpa ni ongyi agya anim amang obu ndu, i haa kyong esi buba ni shinkafa akem otong, i haa mi kyong zang keveb ni akpa ndu eleng hu, ke lim akem enzi. ⁸Ongyi agya nyi i rak ongyi etim angyi nyi ami kyating yi kenung ti busa engyi abe ibu. Kiky ni ere belim abe ni kayang ning arung bekeng busa ni ozu katang bangyi kayang ibi obu belim abe ni bataa nyi. ⁹Ama ra haa nyi, nyi hu bayo yi bangyi abe kyating eyi kenung ni anang, ndi ayi ya kyating meng, bo hu nyi eding ti iyak ile ibi ayi ni umengkigyi. ¹¹Ayi nyi akyating le yi orup ti anang ayi afa ti bekeng abe akyating yi kenung ting, eyi osu nyi ti kivin ayi afa ti bekeng beding? ¹²Ayi nye sa kyating ele yi orup uding utu awu nyi re obu yi anang bangyi ting, eyi ami anda nyi anang ayi esi iny kong ra? ¹³Opyi esi i bu etim eyi bangyi agya bapaa arung kong, kiky ere ifa omi nyi, ke ishong omi nyi. Ra Ibu etim anda omi eyi orup ngyi lilang ke omi nyi izang ezin mi. Enyi esi onung lkpe eyi kiven kezing kiting arung kong. ¹⁴Ayi ba Farasi nyi, abe ro shong anang ebeting, owok ozu ning lilang, ke ba agya mi ikye. ¹⁵I haa be kyong, "Enyi azang kenung nyi obr bangyi, eke Ikpe rung orup nyi. Ozu ayi bangyi azang egyi ibi kiky mbe obu lkpe esi ozu ayi izang esing. ¹⁶Izin nyi eyi avib ni bangyi izir nyi obu etim aba zee kige aki Jon na ba. Akim kige aki nyi eding kibr, anda uhaa uding kiky ni agya kiding lkpe, ke eyi-eyi ra ngang pa kiky kyin embe. ¹⁷Eke ere fee mbe ayi kukye eyi kitin akpaa eyi ayi kire kiting ni izin nyi ya ba kpaa. ¹⁸Eyi-eyi ami e myeng ogu ngyi, ke i na aku akib upyi ina si uza, eyi ongyi ami na aku akib ami imaa ngyi myeng mi, ongyi nyi na si uza eyi mi. ¹⁹Ongyi kivin omi le embe ami ri pa batr beding abi alu yi ire eding ni buzur ke kutu aben kutu iri le ti kuyim ni kivin engyi. ²⁰Ongyi kinung ozu omi le embe kiding ngyi Liazarus, iri le ti kisapu odung ngyi, etu ngyi ekpe yi abang lilang mbe, ²¹Ke ira pu ibr ala ayi esi ti kedeng ala ni awu ning onwo kyu eri ndi elyi. Bobu nyi ra lak abang engyi. ²²Aba kutu aki kinung ozu nyi iku, ke belim lkpe angyi aba de mi eding ne le eyi Abraham. Ongyi kivin nyi ba ku ting ke be de mi enzi. ²³Ke iding bekpe, iri mgba butsim aga mbe, ide egyi ngyi atsu ke i zang Abraham kugbak oho yi Liazarus onyong ngyi. ²⁴Eke ita kilang kyong 'Abba Abraham zang ama yi egyi kimbok, ke tse Liazarus iba ede kifong angyi pa ti bemeng ata ama omen, kiky ere ama ri mgba butsim kemeng iduk ula ameng. ²⁵Eke Abraham haa mi kyong, Idung, mang arung kige ayi ule kayang ufa ozu eding, ke Liazarus re ning kige aki nyi ile iri mgba butsim. Eke indang orup angyi ana eri ameng, ke omu ri mgba butsim. ²⁶Ti ayi leng lilang, kiku kiga mbe ele katang idi, eke ndi ongyi okyong ibu ayang aba omu esi obu kong, ke ongyi omi esi ibu omu aba ameng arung kong. ²⁷Ongyi kivin nyi kyong, Ama ro nung mu, Abba Abraham tse mi ding kagya abba anim. ²⁸kiky ere ama le yi bamba banyalim botong-eke ndi ivir bi obu kotung, ayi ama ri kyi bereng kyong abe ting fu aaba iyak butsim ning kong. ²⁹Eke Abraham haa mi kyong, 'Ba lu eyi Musis eyi bangyi Izir; bi daatung wok bi. ³⁰Ongyi kivin nyi haa kyong, Iyee, Abba Abraham, eke ayi ongyi omi anyin ti abe aku meng eding kobu ibi, be lim ti aby ibi. ³¹Eke Abraham haa mi kyong, 'Ayi ba akya ku da atung wok Musis eyi bangyi Izir ting, esi ongyi anyin ti abe oku aba obu ibi lang be tuk o wok mi kong.

Chapter 17

¹Yesu haa belim-etim engyi kyong, kavang mbe ozu ayi ele mbe ayi anda di obu ozu aby, eke kuhan le kikiy ongyi ami ozu aby nyi esi kobu ngyi aba! ²Ya rib obu ayi ba zip mi kihok kitu ede mi agba kyu ku hoo uga, kikiy ni ayi i kaba belim bakr akim kivong. ³Zang iny zizing. Umba ndu esi obu ozu aby, kya mi, ke isi eyeng, sipa nda mi. ⁴Ayi ise bu mu aby i ben itong-ipaa kutu kuting, ke ising itong ipaa nyi ke aba obu ndu, kyong, iba nung mu i lim meng, esi keng mbe usi apa da mi. ⁵Butsen etim nyi ahaa Itsi nyi kyong, "Nda orup uting idi ekr atsu." ⁶Itsi haa bi kyong, "Ayi nyi si alu eyi orup uting ekpe reng kigy erim, nyo bu arung ahaa otsi kyong rip anyin, ke ni zen kundu ohoo uga nyi, 'ke ko wok mu. ⁷Eke eyi katang nyi, ami elu upyi ami ro wo mi buwo ra iri kpe ereng ngyi, ayi isi kozo nyi ba, Kekpeng aki nyi mbe i haa mu kyong ba le eri aliy ala ra?" ⁸Eke ihaa mi kyong, bu ala ndam ma lyi, ke azip kukpa uting ti otr ndu bu ndam etim ne zee ti kekpeng aki ama aliy ke amgba lang kong ra?" ⁹Esi ideng upyi nyi kikiy ayi ibu mi ozu ayi i lok, kong ra? ¹⁰Ere ening ting, ayi nyo bu ozu ayi bo tok nyi lilang, nya haa kyong, 'Edi si bepyi babyi. Edi ro bu ozu ayi arib di orup do bu nyi mbe." ¹¹Aba ti kige aki be re ding ki Jerusalem, i seng ben ti ukye ni Samariya eyi Galili. ¹²Ayi ikyin kehin kekr kaki ening, ifa bangyi abe olung abr kur. Be yir kira mbe eyi mi. ¹³Ke ayi be si a zang Yesu, be esi di yi kilang kiga, ro kyong, "Yesu, Abba agya, si zang di eyi egyi kimbok." ¹⁴Ayi i zang be ening, i haa be kyong, "Nyi ding na tok iny obu ni beding agya nyi." Ayi be re ding, ba fa ogbinlu ti bukyong ibi. ¹⁵Ayi uting katang ibi zang kyong i nyong meng, ihu si irim, iba obu ni Yesu eyi kilang kiga ri nda Ikpe buzur. ¹⁶I ba kib ezun ni Yesu, iri deng mi. Ongyi nyi isi ongyi Samariya. ¹⁷Eke Yesu haa kyong, "Esi bangyi kur nyi abe afa ogbenlu kong ra? Abe botong enzi nyi ele ere? ¹⁸Ere bu abe ering nyi aba anda Ikpe buzur kong, ohun ekyin ning mbe-a?" ¹⁹I haa mi kyong, "Anyin kuyir, ke ding andu. Orup uting andu anda mu unyong meng." ²⁰Ba-Farasi nyi ebib Yesu kyong "long nyi ayi agya kiding Ikpe aba, Yesu haa be kyong, "Agya kiding Ikpe esi ele ning mbe eyi egyi azang uuba ngyi kong. ²¹Ra bo kyong, 'Zang, eleng re!' ra, 'Ele oho re!' Kikiy ere zang, agya kiding Ikpe nyi ele katang nyi." ²²Yesu haa belim etim engyi kyong, "Itu nyi ra ba obu ayi nyi lu orup nya zang kutu kiyiing ti itu ni Idung Ongyi, eke nya zang kong. ²³Eke bangyi babe aba haa nyi kyong, 'Zang, ile oho! Zang, ile ameng! Eke nyi fe osu olu kayang ra eben bi kong, ²⁴ereng utu awu ikpe rak anda bataa ere-ere kikpe lilang, re ning ye re ti kige ni Idung Ongyi ti kutu ngyi. ²⁵Eke ni kitabr i mgba butsim ti ozu aga mbe ke bangyi ni kuzeng aki ning otung mi. ²⁶Erang utu awu obu kige ni Nowa, re ning yi obu kige ni Idung Ongyi. ²⁷Ba ra lyi, ba ra mgba, ra ku bakib, ke re de bakib na maa, ne zee ti kige aki Nowa kyin kuya-ke beming amen ba ekem bi lilang. ²⁸Ere rening ti kige ni Lot-bangyi ra lyi ra mgba, ra gya ozu ra agya lyi ozu, re ezee ozu, ke ere byii atim. ²⁹Eke kige aki Lot lu ti kehin sodom, avir iduk ula eyi itung angyi esi kukye okyu ke ekem bangyi nyi lilang. ³⁰Ere ening ya ba bu ti kige ayi Idung Ongyi itok kikiy engyi. ³¹Ti kutu aki nyi, ongyi ami esi le kikiy ketim fu kyu na ku avem olu ketim ngyi nyi kong. ke rening eyi ongyi ami ro wo kihang angyi fu aba agya kong. ³²Mang arung yi ogu ni Lot. ³³Ongyi ami ro shong egben olu unyang engyi ita eyim wu, eke ongyi ami ata eyim unyang engyi ifa ogbin ngyi. ³⁴Ama ra haa nyi, otuga awu nyi bangyi bapaa ana bula ti kutang kiting. Be de anyin uting esi uting apaa. ³⁵Bakib ba paa eri ohok alu i bung, be de anyin uting esi uting apaa. ³⁶³⁷Bebib mi kyong, "Ere nyi, Itsi?" ke i haa be kyong, "Iyak ayi kehim ana mbe, embe ayi boduk ekin kihun mbe ting.

Chapter 18

¹Eke I lok ukyeng yi be kikiyi ni utu awu bo bu aduwa ekpr ening mbe, ke fu ayik etu kong. ²i lok kyong kilok ikpe omi le kehin kikiyo keki ikyating yi bereng Ikpe ke inda bangyi bolib kong. ³Ti kige aki ning akib bekpe omi ile ti kehin kikiyo nyi, ke iba kpir ening mbe obu ngyi, haa kyong, 'Kahu ama kyin katang anim eyi ongyi kufa enim.' ⁴Ede kira kiga mbe ilu orup kyong i kahu mi kong, eke irim ni kige sang ening i lok yi angyi kyong, Ayi ama re kyi bereng Ikpe ra ering ongyi kong, ⁵Ting ahing kikiyi ayi akip bekpe ning ida ama butsim, ama kahu mi ndi ifa kizu aki ira pu, eke indi i pa ama kisa eke iri ba kpir ening mbe. ⁶"Ke Itsi nyi lok kyong, "Da atung ti ozu ni kilok ikpe ami akahu kong lok nyi. ⁷Idaning esi Ikpe ami de ogbin ba obu ni abe i tseng abe okpok afa mi uruga eyi otuga kong ra? I de kira kikiyi ibi ra? ⁸Ama haa nyi kyong i de ogben aba bukr mbe obu ibi. Ye si rening, ayi Idung Ongyi sa ba, emi iba fa orup uting ti kayang ning-a?" ⁹Eke i lok ukyeng ning eyi babe abe ngang kikiyi ibi kyong be le eyi kenung eyi abe azang ezin bangyi babe ting, ¹⁰"Bangyi bapaa eding ketim-Ikpe endi bo no bu aduwa-uyeng si Farasi omi esi ami re ohu kiken kehin. ¹¹Emi Farasi nyi i dip anyin ke ibu aduwa ndip kikiyi kyong, 'Ikpe, Ama deng mu ayi ama ere fe bangyi babe kong-bezi -igang, bangyi abe akyating yi kenung, baza bana- ra ereng ami ri hu kiken kehin ning kong. ¹²Ama ki undu izing ipaa ti kutee. I nda kiting kemeng ni kur lilang ti ozu ayi ama fa. ¹³Eke ami rihu kiken kehin nyi, i yir kera, i de anyin egyi ngyi kukye kong titing, eke i gu obu kelung ngyi, haa kyong, 'Ikpe, za ama egyi kimbok, ama ongyi ozu aby.' ¹⁴Ama ra haa nyi, ongyi ning si irim ding kagya ngyi eyi orup ni ogbinlu obu omi nyi, kikiyi ere eyi-eyi ami otok kikiyi kidip bo humi okyu, eke eyi-eyi ami isi ana kikiyi ngyi eri bo hu mi atsu. ¹⁵"Bangyi nyi re yi belim bakr ra ba obu ngyi ting, eke indi iyak be kubu, eke ayi belim etim ngyi a zang yi, ba akya be. ¹⁶Eke Yesu di be ba obu ngyi, haa kyong, "Pa belim bakr nyi ndi ba ba obu anim, fu tung be kong. Agya kiding Ikpe esi ni utu abe leng. ¹⁷Kavang mbe ama haa nyi, ongyi ami kya ku ohu agya kiding Ikpe ereng fu idung ulim kong esi ifa ekyin kong. ¹⁸Ongyi kikiyi omi bib mi, kyong, "Kizee ozu ami uding, ere aki ama obu endi ama fa kezun ni unyang umenkigyi?" ¹⁹Yesu haa mi kyong, "Ere bu ki uzi ama ongyi uding"? Ongyi omi esi uding kong, esi Ikpe kitik mbe. ²⁰Nya rung izin nyi--fa ana baza kong, fe obong ongyi kong, fe ezi kong, fo su ameng kong, nda Abba eyi Ayii ndu bolip. ²¹Ongyi kikiyi nyi lok kyong, "Ozu ayi leng lilang ama na kikiyi eri eyi yi ti kige ayi ama ofu otin. ²²Ayi Yesu wok yi, i haa mi kyong, "kizu kiting aki enyi mu. Omu kezun andu kyi betsi embe haa da abe ni aken nyi, endi olu kiven ndu kukye. Ke ba ben ama. ²³Eke ayi ongyi kikiyi nyi wok ozu ayi leng, orup abib mi kikiyi ere ile yi kiven aga mbe. ²⁴Ke Yesu ri zang mi, ke ebib orup ke i haa kyong, " Abak egyi ereng fu ere utu awu ongyi kivin ikyin agya kiding Ikpe nyi! ²⁵Ya bak egyi utu awu kizakurbi ekyin ti kisa ni ulikiyi, obu ayi ongyi kiven ekyin kagya kiding Ikpe nyi. ²⁶Abe owok ozu ning ahaa kyong, "Ening nyi eyi ami egbin?" ²⁷Yesu so su, "ozu ayi ongyi obu arung kong Ikpe ibu arung. ²⁸Pita haa kyong, "kavang edi esi ozu idi aayi da lu eyi yi lilang apa embe meng ke de eben mu. ²⁹Ke Yesu haa be kyong, kavang mbe, ama haa nyi kyong ongyi kyating ami ipa agya angyi, ogu ngyi, bamba ngyi bangyi ngyi ra belim ngyi, ti utin ni agya kiding Ikpe. ³⁰Eyi nyi ami ihu ayi obu ening ti kayang ning kong, eyi ti kayang ake ra ba nyi, ni unyang umenkigyi. ³¹Irim ayi eku ken abe kur-eyi apaa nyi i i haa bi kyong, "Zang, de re eding ki Jerusalem, ke lilang ozu ayi elim alu kobu ni bangyi izir kikiyi ni Idung Ongyi ya ba obu. ³²Kikiyi ere baba de mi anda bangyi irim, batu mi ezir mi keyeng otu mi etseng etu. ³³Irim ayi bo gu mi itin, baba o bong mi ki kutu ni ura iba ezir anyin eye. ³⁴Ba rung kikyeng Ozu ayi leng kong, ke kive ning kataa obu ibi, ba rung ozu ayi iri lok nyi kong. ³⁵Ya ba zee ti kige aki, ayi Yesu enduk Jeriko, ongyi ki pu egyi omi le ukeng i re nung ozu, ³⁶ayi wok ubyin re ding obu, i bib kyong ere nyi obu. ³⁷Ba ahaa mi kyong Yesu ni Nazaret ra kpaa zeng obu. ³⁸Ening kipu egyi nyi ita beke, kyong, "Yesu, idung ni Debi, zang ama egyi kimbok. ³⁹Abe ata abr akya mi kyong rung tip. Eke i ta kilang esi kehung, idung ni Debi zang ama egyi kimbok. ⁴⁰Yesu yir ke inda bi izin kyong be de ongyi nyi ba obu engyi. Ayi ongyi kipu egyi iba duk onyong, Yesu bib mi. ⁴¹"Ere nyi ayi opu ama bu nda mu? i haa kyong, Itsi, ama apu ma zang iyak. ⁴²Yesu haa mi kyong, "Zang egyi ye. Orup uting andu agbenlu mu meng. ⁴³Kekpeng aki nyi mbe izang iyak ke enyin ben mi, inda Ikpe buzur. bangyi lilang, ayi ba zang ozu ayi leng, ba arak Ikpe.

Chapter 19

¹Yesu ekyin ke ikpaa zeng ki Jeriko,² Azang awu omi embe kidin angyi Zakiyus. Isi uding ami ri hu kikin kehin ke I le yi kivin.³Iri angang i zang utu awu Yesu re, eke izang mi kong kikiyi ni ubyin bangyi, ayi ami kahung ongyi kikim mbe ting. ⁴Eke Ilu unya ta bangyi obr na tsu ele ni otsi eke ndi izang mi kikiyi ni ere Yesu izeng ti ukeng awu nyi.⁵Kekpeng aki Yesu ba iyak nyi, i zang egyi hung kukye ke isi haa mi kyong "Zakiyus kyu kitin bukr, inyining ama kyin kagya ndu." ⁶Eke ikyu bukr ke iba hu mi eyi orup uding. ⁷Kekpeng aki eyi-eyi zang ening, lilang ibi ata kangr, o kyong, "I ding ne kyin kobu ni ongyi ami bu ozu aby." ⁸Zakiyus anyin ke i haa Itsi kyong, "Zang, Itsi, uhaa kavang ni avim anim ama nda bangyi aken, ke ayi ama esi erim ongyi omi ni kizu keki, ama oho esirim anda mi ezing enzi." ⁹Yesu haa mi kyong, "Inyining ogbinlu aba agya ning meng, kikiyi ere ami ting esi idung ni Abraham."¹⁰ Kikiyi ayi Idung Ongyi ba pu ke egbin bangyi nyi abe elyi."¹¹Ayi bo wok ozu ning, i ra lok ozu eding ke i lok uhum uga, kikiyi ere eduk onyong Jerusalem, ke ba mang kyong agya kiding Ikpe nyi aba kekpeng aki nyi. ¹²I haa kyong ye re ning, "Ongyi ukyo omi eding kehin ugbak uga indi ihu agya kiding ke isi rim aba."¹³Idi bepyi ngiyi kur, ke inda bi anang kur, ke ihaa bi kyong, nyi zim kubu bang embe ne zee kutu aki ama esi rim aba'. ¹⁴Eke bangyi kehin ngiyi afa-mi ke be tse bangyi eben mi irim, okyong, 'adi esi osu kyong awu ning le kikiyi idi kong.' ¹⁵Yo bu kekpeng aki isi irim aba eye, ayi ihu agya kiding nyi, itse ne di bepyi nyi abe inda bi anang kyong bi di botu ba obu ngiyi, eke ndi erung kubu kamang aki ba fa ni kubu kizim nyi.¹⁶Ami kitabr ba obr ngiyi, okyong, 'Itsi, anang ndu ayi unda ama nyi ama na fa kur yak embe.' ¹⁷Ongyi ukyo nyi haa mi kyong, 'Inda mu obu ye, upyi uding. Kikiyi ere ule yi kavang ni ayi sang, ule kikiyi ni ahin okyo ayi kur.' ¹⁸Ami ni upaa na ba, kyong, 'Anang ndu, itsi, i fa otong yak embe.' ¹⁹Ongyi ukyo-nyyi haa mi kyong, 'ule kikiyi ni ahin okyo otong.' ²⁰Omi eye na ba, kyong, 'Itsi, anang ndu ele leng, ayi ama de ta lu mu kilok, ²¹kikiyi ere ama kyi bereng ndu, kikiyi ere omu ugbang ozu ebeting. Ude kizu aki omu ede alu kong, ke ubung ala ayi ke omu ohoo kong.' ²²Ongyi ukyo nyi haa mi kyong, 'Ni eve ndu ama lok mu ikpe, omu upyi ami ni ingak. Omurung kyong ama agbang ozu ebeting,, ama de kizu aki ama de alu kong, ama bung ala ayi ama oho kong. ²³Eke ere obu ude anang anim ata ama ki bank kong, eke ayi ama si irim ba ama aba fa ayi ayak embe kong-ra?' ²⁴Ongyi ukyo nyi ahaa bi kyong ngyak ama ameng, 'Hu mi anang nyi, ke de nda ami le yi kur nyi.' ²⁵Ba haa mi okyong, 'Itsi, ile eyi kur.' ²⁶Ama haa nyi, kyong eyi-eyi ami le yi-yi ba nda mi aga, eke obu ni ami kyatin eyi yi, ting ahing aki le eyi-yi be de anyin. ²⁷Eke bangyi kufa anim, abe osu kyong ama le kikiyi ibi kong, de bi ba ameng ke bong bi obr anim." ²⁸Kekpeng aki ihaa ozu ayi leng ekpe ening, isi eding kobr, ohung eding ki Jerusalem. ²⁹Ya ba kekpeng aki iba nduk onyong Betfagi eyi Betani, ti kikiyi kehin aki be di Olifvet, itse belim etim ngiyi bapaa, ³⁰kyong, "Ding kehin aki se kip. Ayi nye kyin ening, nya fa kikem aki ba tsu meng kong. Nyi re ki ke nyi de ba nda ama." ³¹Ayi ongyi omi esi ebib nyi, 'Ere bu ke nye re ki?' nyi haa kyong, Itsi ra pu ki." ³²Abe itse eding nyi na fa kikem nyi utu awu Yesu haa bi nyi. ³³Ayi be re kikim nyi, ongyi kikim nyi bip bi kyong, "Ere bu ki nye re kikim nyi ra?" ³⁴Bo kyong, "Itsi ra pu ki." ³⁵Be de ki banda Yesu, ke be de batr ibi ekip ki, ke bo hu Yesu atsu ki. ³⁶Ayi iding, bata batr ibi kikeng nyi. ³⁷Ayi ira nduk onyong ni kikiyi kehin Olif, ubyin bangyi Ikpe nyi ayir atin orup osu obong arak Ikpe ti kubu etim ngiyi ayi ba zang, ³⁸Okyong, "Eding esi ni uding ami aba ti kidin ni Itsi nyi! bukun ayi kukye eyi buzur abe obu lilang nyi." ³⁹Ba-Farisi ba bi katang ni ubyin nyi olok eyi mi kyong, "Kizee ozu, kya bangyi ndu nyi." ⁴⁰Yesu so su ke i haa kyong, "Ama haa nyi, ayi bangyi ning esi orung tip, okyo okpok olu kayang." ⁴¹Kekpeng aki Yesu enduk onyong kehin nyi, ikpok kikiyi ngiyi, ⁴²kyong, "Ayi esi enyi mbe arung itu ning nyi, enyi ting, ozu ayi ede bukun aba! Eke ubang ya ataa egyi nyi." ⁴³Ayi itu nyi aba obu kikiyi nyi, ayi bangyi buvih inyi aba byi uhang ata nyi kivirding ke evir nyi, ohuk nyi ti beken kekyi-kekyi lilang. ⁴⁴Bo gu nyi ata eri eyi belim inyi lilang. Esi be si okyo iying apa kikiyi ni iying kong, kikiyi ere nya rung yi ti kekpeng aki Ikpe ra ngang egben lu nyi." ⁴⁵Yesu kyin ketim Ikpe nyi ke eyir tir lu abe re kyi betsi ni avem, ⁴⁶I lok yi bi kyong, "Elim alu kyong, 'Ketim anim esi ketim aduwa,' ke nyo hu ki esi kivant bezi inakam." ⁴⁷Ening Yesu re zee ozu kutu aben kutu ketim-Ikpe nyi. Beding agya nyi eyi bulim ozu nyi eyi bangyi obr ibi nyi angang bo bong mi, ⁴⁸eke ba fa ukeng ayi bo hu mi kong, kikiyi bangyi lilang ra da atung ro wok mi.

Chapter 20

¹Aba zee kutu kaki, ayi Yesu re zee bangyi nyi ketim Ikpe ke iri de uhaa uding nyi ra haa bi, beding agya eyi bulim ozu aba obu ngyi eyi bodung bakip. ²Bo lok eyi mi, kyong, "Ha di ti kazak izin ni eyi uru bu ozu ayi leng? Ra eyi ami nda mu kazak izin ayi ning?" ³I so su ke i haa bi kyong, "Ama ting re bip nyi kizu kibip. Nyi ham kikiyi ni, ⁴batisima ni Jon. Ye si kukye ra ye si kobu bangyi?" ⁵Bating eyi botu, okyong, "Do kyong, esi kukye, i haa kyong, 'Eke ere obu ke nyo su eyi mi kong?' ⁶Eke da haa kyong, esi 'kobu bangyi, bangyi nyi lilang etse di okyo, kikiyi ere barung par-par kyong Jon isi ongyi izir." ⁷Ere ning ba haa kyong ba rung iyak ayi esi embe aba kong. ⁸Yesu ahaa bi kyong, "Ama ting esi ahaa nyi kazak izin ayi ama bu ozu ayi leng kong." ⁹I haa bangyi ning uhum ukyo kyong, "Ongyi omi wo ozo, ke ide ozo anab nyi akim bangyi abe re zee anab nyi obu, ke iding kekyin kitsi kaki ne de kira embe. ¹⁰Kige nyi avang meng i tse upyi ngyi eding kobu bangyi etim nyi, okyong bi nda mi kihim kozo nyi. Eke bangyi etim ogu mi, ke ata mi eding obu-etse. ¹¹I tse upyi ngyi omi eding eye ke bogu mi ting, ezir mi kiyeng, ke etse mi eding obu etsee. ¹²I tse ni uura bo gu ata mi kitse, ke atr mi olu embe. ¹³Ening itsi ozo nyi haa kyong, Ere aki ama obu? Ama etse idung orup anim. Kiyeng ba zang mi eyi buzur. ¹⁴Eke ayi bangyi ning azang mi ening, bo lok ozu eyi botu, okyong, 'Emi leng isi ni keveng nyi. Do bong mi, endi de si bangyi ozoo nyi. ¹⁵Ba ata mi olu kayang ni ozo nyi ke bo bong mi Ere ayi itsi ni ozo nyi obu eyi bi? ¹⁶I ba, ke ikim bangyi etim nyi, ke ide ozo nyi anda babe." Ayi bo wok ening, bo kyong, "Ikpe tung yi." ¹⁷Eke Yesu i zang bi, ke ihaa okyong, "Ere si kikiyeng ni ozu ayi be lim eleng: 'Kikyo aki bangyi abe embyi atim otung, o hu esi kikyo ukang?' ¹⁸Eyi-eyi ami aku ti kikyo aki nyi ibip esi ibi. Eke eyi ami ka ku mi nyi, i rak barak. ¹⁹Eneng bulim ozu eyi beding agya ibi apu eke bo hu mi ti kige aki nyi, kikiyi ere ba rung kyong ilok uhum uga nyi kikiyi ibi. Eke be ki bereng ni bangyi. ²⁰Be tse bangyi kataa abe ezip kyong be si bangyi keveng, nyi ri zoo mi laa, eke ndi ba pu afa mi eyi kuda ti eve angyi, eke ndi be ede mi anda bangyi ekyi eyi abe ele ti kazak izin ni gomna. ²¹Be bip mi, kyong, "Kizee ozu, da rung kyong u zee ozu zizing mbe, ke ongyi omi ami le yi bolip ahaa tok mu kong, eke u zee ozu gaga mbe kikiyi ni ukeng Ikpe. ²²Ya rib ayi do hoo kiken kehin anda Sizar, ra iyee?" ²³Eke Yesu arung kating basa ibi, isi haa bi kyong, ²⁴"Tok ama kinang kahung. Kibr ni eyi ele mbe? Ba ha kyong, " ni Sizar" ²⁵I haa bi kyong, "Ening nyi nda Sizar ozu ayi esi ni Sizar nyi, ke Ikpe ozu ayi esi ni Ikpe nyi." ²⁶I kyating eyi kuda ayi ba fa ti ozu eyi i lok obr bangyi nyi, eke elim bi basa ti ozu ayi i haa bi nyi bo rung tip. ²⁷Kekpeng aki ba Sadusi babe aba obu ngyi, abe haa kyong uzizir ni abe oku akyating. ²⁸Be bip mi kyong, "Kizee ozu, Musis ilim nda di kyong umba ni ongyi unyalim esi oku, ile yi akib, ke i mba idung eyi mi meng kong, umba unyalim omi de ogu ngyi aku eke ifa belim ti kidin ni umba ngyi nyi. ²⁹Bamba botong ba paa ele mbe ke ami ni kitabr nyi aku akib, eke iku idung kyating, ³⁰ke ami esi ni upaa re ning nye. ³¹Ni ura ide mi aku, eyi ami ni utong upa ting kyating yi bodung, ke iku. ³²Irim ni ayi leng akib nyi ting ku. ³³Ni uzizir nyi, isi ogu eyi? Kikiyi ni ere lilang ibi botong bapaa-nyi aku akib nyi. ³⁴Yesu haa bi kyong, "Belim ni kayang aki leng aku bakib ke ere de bodung belige ibi na maa. ³⁵Eke abe ke azang be itu ayi nyi bohun ening meng indi ba fa uzizir ti abe oku nyi esi ba ku bakib ra be de idung ilige na maa eye kong. ³⁶Esi bo ku eye kong, kikiyi ere be si kizu kiting eyi belim kitse Ikpe nyi ke bo hu esi bodung Ikpe, be si belim ni uzizir nyi. ³⁷Eke okyong abe oku nyi ezir, Musis ting otok yi, ni iyak ni ulim nyi, ayi idi Itsi nyi Ikpe ni Abraham eyi Ikpe ni Azik eyi Ikpe ni Jakob. ³⁸Indang Isi Ikpe ni abe oku nyi kong, eke I si Ikpe ni abe le yi unyang nyi, kikiyi ere lilang ele yi unyang yi mi." ³⁹Bulim ozu babe si osu mi kyong, "Kizee ozu ulok zizing mbe." ⁴⁰Ening be ebip mi ozu aki eye kong. ⁴¹Yesu ahaa bi kyong, "Ahing ayi bo ro lok kyong Kristi nyi isi idung Debi? ⁴²Ayi Debi bulak ngyi haa ti kevip ni obong, Itsi lok eyi Itsi anim, le ti kubu etung anim. ⁴³Ne zee ayi ama ohu bangyi kufa ndu esi okyo ezun itip andu. ⁴⁴Debi idi Kristi nyi 'Itsi,' esi utu awu ahing ayi isi idung Debi?" ⁴⁵Ti atung bangyi nyi lilang i haa belim etim angyi kyong, ⁴⁶Nyi zang kikiyi nyi zizing yi bulim ozu, abe ra pu ba pa batr okyu ne ze eri, ke bo shong kakyip bolip, kopyi betsi eyi oluk ile iding ketim Ikpe akr, eyi iyak kukyip. ⁴⁷Bo gu ohu atim bakib bekpe ting, ke be de kige kiga mbe ti aduwa obu. Bangyi utu awu leng ba fa ukum aga mbe."

Chapter 21

¹Yesu apu egyi ke i zang bangyi kivin abe ra nda bunda ibi okyu ti kevim nyi. ²I zang akib bekpe ami keken ra ta okobo apaa engyi. ³Eke i kyong, "Kavang ama ra haa nyi, akib keken bekpe ami leng ta angyi obu bi lilang. ⁴Lilang ibi aya ti ayi be le yi-yi aga mbe anda. Eke akib bekpe ami ni keken nyi de anang angyi ketim lilang bata." ⁵Ayi babe ro lok ozu kikiyi ni ketim-Ikpe utu awu ba kim ki eyi okyo ayi arib ebeting eyi kubu bunda, i kyong, ⁶"Ozu ayi nya zang, itu nyi ra aba ayi esi nya zang kikyoo keki esi otok kikiyi botu eye kong ye ebip okyu eri lilang." ⁷Ening be bip mi, okyong, "Kize ozu, kekpeng akarung ayi ozu ayi leng obu?" Ere si uraa ni kige aki ozu ayi ning anduk uubu nyi? " ⁸Yesu haa kyong, "Nyi hu kikiyi nyi zizing eke bi fu akanim nyi kong. Kikiyi ere bangyi бага mbe ena ba ti kidin anim, okyong, 'Ama si ami, ke, kige nyi ele onyong meng.' Nyi fu eben bi kong. ⁹Kekpeng aki nyi esi owok uhaa umaa eyi alang ata, nyi fu ki bereng kong, kikiyi ere ozu ning esi keng ayir obu, eke kihun nyi esi aba kekpeng aki nyi meng kong." ¹⁰Ke i haa bi, "Urim bangyi aku umaa eyi urim bangyi, ke agya kiding eyi agya kiding. ¹¹Kitsi eneng iyak aga mbe, ke bunyong eyi ibak keki-keki aba. Ozu bereng bo hu eyi iraa esi kukye aba." ¹²Eke fying ozu ning lilang aba bu, bo hu nyi, bo tok nyi ibak, bo hu nyi aba ti atim Ikpe akr eyi atim ufa, bede nyi aba obu ni beding eyi bo gomna kikiyi ni kidin anim. ¹³Ya nda nyi kisa ni uhaa inyi. ¹⁴Ere ning nyi fu myeng ozu ayi nyo lok olu inyi korup nyi kong. ¹⁵Kikiyi ere ama anda nyi undu eyi bomim abe bangyi kufa inyi esi otung arung ra ba mang ibi kekiyi eyi inyi kong. ¹⁶Eke abe amba nyi, bamba, bangyi bulu, eyi bayo nyi otung nyi ting ke bo bong babe katang nyi. ¹⁷Lilang bangyi afa nyi kikiyi ni kiding anim. ¹⁸Eke uhe uzun inyi uting esi azik kong. ¹⁹Ti orup ugbang inyi unyang nyi agbin. ²⁰Kekpeng aki nya zang ba ta Jerusalem kivirding eyi bo soja meng, nyi arung kyong uukim ngyi ele onyong meng. ²¹Ening abe ki Judiya ki hung kikiyi ahin, ke abe ofu kebr kehin a nyin, ke nyi fu nda abe kayang ni kehin fu kyin kong. ²²Kikiyi ere ayi leng esi itu ni akpa atin nyi, eke ndi ozu ayi elim alu eri nyi, aba obu ye. ²³Ibak afa bakib abe eyi ambr eyi abi ehe belim obu ni itu ayi nyi! kikiyi ere ibak iga mbe aba ti kitsi, ke orup otsu ni ibak kikiyi bangyi ning. ²⁴Ba ku okyu ti indu kagyang, ke bo hu bi bepyi eding ti kayang lilang, ke Jerusalem ekyin kobu ni be Jental, be tib bi aba ening aba kige kihun ni be Jental nyi. ²⁵Otok iraa ti uru, ti uvaa, eyi ekyir, eyi kitin. Irim bangyi ele ti ibak, orup ukyung kikiyi ni ootsu ni uho uga eyi ibung beming. ²⁶Bangyi aku kurung kikiyi ni bereng eyi ozu ayi egyi ra zang nyi kikiyi ozu ayi afa kayang nyi. Kikiyi ere kazak ni akpa Ikpe eneng. ²⁷Ke ba sang Idung Ongyi ina ba ti kotin eyi bugbang eyi buzur buga. ²⁸Eke kekpeng aki ozu ayi ning ayir obu nyi, anyin kuyir ke de ekyi nyi gak, kikiyi ere ogbinlu inyi ekr aba onyong meng. ²⁹Yesu haa bi uhum ukyo kyong, "Zang otsi itung kida, eyi etsi lilang. ³⁰Kekpeng aki eting ibi a fa eting epyi puk-puk meng nya zang arung bulok nyi kyong kitu ele onyong meng. ³¹Ening ting, kekpeng aki nya zang ozu ayi leng obu meng, nya rung kyong agya kiding' Ikpe nyi ele onyong meng. ³²Kavang, Ama haa nyi, kayang aki leng akpa eding kong, ozu ayi leng lilang esi obu. ³³Kukye eyi kitin akpa eding, eke eve anim esi akpa eding kong. ³⁴Eke nyi soo zang botu zizing, eke orup nyi fu le yi bolib kikiyi ni uumgba ke ezin yi uumgba kong, eyi orup ukyung ni unyang awu ning, ke kutu aki nyi aba egyir nyi mbe kong. ³⁵Kikiyi ere ya ba kikiyi eyi-eyi abe le kayang nyi lilang. ³⁶Eke nyi le yi kozo ti kige nyi lilang, nung kyong nya gbang ohun rening ndi ozu ayi leng lilang akpa ke nyi eyir obr Idung Ongyi nyi. ³⁷Ening iru ayi leng iri zee bi ozu ketim Ikpe kikyoo, ke otuga ilu ding kayang, ke ne le kikiyi kehin Olif nyi. ³⁸Bangyi nyi lilang aba kikiyk mbe ketim-Ikpe kikyoo nyi endi bo wok mi.

Chapter 22

¹Kukyip ni breidi ayi akyating eyi kindip ekir aba onyong meng, ayi bere edi ukpaa-zeng.²Uding Beding Agya eyi bulim ozu basip utu awu bohu Yesu obong, kikiyi ere bekyi bereng bangyi.³Ke Shintan kyin Juda Iskariyoti, uting kemeng ni abe kur eyi apaa nyi. ⁴Juda ding ne men undu eyi uding beding agya eyi ekyi no soja, utu awu de Yesu ekyi betsi anda bi.⁵Eke batin orup, ke bo su kyong ba nda mi anang. ⁶I su eyi bi, ke ira pu kisa utu awu l de Yesu ukyikatang kihun bangyi nyi anda bi.⁷Kutu kukyip ni breidi ayi akyating eyi kindib nyi aba meng, ni ayi esi keng bo bung ohoo eyi itaan ni ukpaa-zeng. ⁸Yesu itse Pita, eyi Jon, kyong, "Nyi ding ne bu ala ni kukyip ukpaa-zeng nyi, eke ndi da lyi yi." ⁹Be bib mi, "Ere ayi ura pu kyong de ne bu ala kukyip nyi ra?"¹⁰I so su bi kyong, "Nyi da atung, ayi nyi kyin eding korup kehin nyi, nya fa ongyi uying I kyung kilak ni bemeng, i fa nyi. Nyi ben mi ding ti agya ayi i kyin embe nyi." ¹¹Ke nyi lok yi ongyi agya nyi, kizee ozu nyi haa mu kyong, "Kinung ketim ekyin nyi ele re, ayi ama eyi belim etim anim aliyi ala ukpaa-zeng embe?"¹²I tok nyi kinung ketim kikyokukye, aki ba kim ki alu meng. Nya kim iyak ala nyi alu embe, " ¹³Eke be ding, na fa ozu utu awu i lok nyi lilang. Eke bo bu ala kukyip ukpazeng nyi embe." ¹⁴Ayi kige avang, i kyu le itsari eyi bangyi kitsim angyi. ¹⁵Eke I haa bi kyong, "Ama myeng korup anim kyong esi keng ama lyi ala kukyip ning eyi nyi lang ama otuk etsim." ¹⁶Kikiyi ere ama haa nyi kyong, esi Ama aliyi eyi nyi eye kong, aba zee ti kige aki ya ba re ening kagya kiding ni Ikpe nyi lang.¹⁷Eke Yesu si de ketuk nyi, ke ayi ideng Ikpe, i haa kyong, "Nyi hu kining, ke nyi haa yi botu." ¹⁸Ayi Ama ri haa nyi kyong, Ama esi ma mbga ti kihim otsi ning eye kong," aba zee kekpeng aki agya kiding Ikpe nyi aba re ening lang.¹⁹Eke ide breidi, ke ayi ideng Ikpe, i bib ki anda bi, kyong, "Ining esi ibyi etu anim ayi be de nda kikiyi nyi. Nyi bu utu awu leng eke nyi ra mang rung ama". ²⁰I de ketuk nyi ri utu awu nyi irim ayi ba lyi ekpe ala meng, I haa kyong, Ining si ketuk ni undu umeng awu upyi ni beyeng anim, ayi be de kur anda nyi.²¹Eke nyi da atung. Ongyi ami ide ama ekyi betsi nyi ile yi ama kikiyi kedeng ala nyi. ²²Ayi Idung Ongyi kavang iding utu awu be myeng yi alu nyi. Eke kuhan afa ongyi ami utin engyi ami ice ama ekyi betsi nyi." ²³Eke ba yir ro lok yi botu, eyi katang ibi ami ibu utu ozu ning. ²⁴Eke be sim ro dok yi botu kikiyi ni eyi katang ibi ami i bu lilang. ²⁵I haa bi kyong, "Beding ni bangyi abe ohu lkpe kong be si bangyi ekyi ni bangyi nyi, ke esi ami ba rung iri bu eding nda bangyi angyi i ele eyi kilang kazak kikiyi ibi." ²⁶Eke esi keng ye re ning katang nyi kong, ongyi ami bu lilang katang nyi i hu si reng idung okr nyi lilang, ke ongyi kikiyi nyi i le reng idung etim nyi. ²⁷Ayi ami i bu lilang, esi ami le ti kedeng ala nyi, ra esi ami ri bu etim? Esi emi ami ile ti kedeng ala nyi kong-a? Ama ting le katang nyi ereng idung etim.²⁸Eke enyi si abe le yi ama kpir ening embe ti kimbak-zang anim. ²⁹Ama ide agya kididng nda anyi, ereng utu awu Abba anim de agya kiding nda ama.³⁰ndi nya lyi, nya mgba ti kedeng ala ni agya kiding anim, ke nyi le ti kikyokiding o lok ikpe ti aka ayi kur eyi apaa ni Isrel nyi.³¹Samon, Samon, zang zing-zing, Shintan ra pu iife mu, ndi i fa kisa ovong mu ereng alu. ³²Eke ama ri bu aduwa kikiyi ndu, kyong ufu ata yim orup uting andu kong. Irim ayi usi rim aba eyi-ye, u hu bamba andu ikib zing zing."³³Pita lok yi mi kyong, "Itsi, Ama re le bang de si ibung eding ketim uffa eyi ni buku ting." ³⁴Yesu lok kyong, "Ama ra haa mu," Pita, Izun kolim ita kilang meng kong, omu utung ama esing ira kyong omu arung ama kong."³⁵Yesu bib bi kyong, "Ayi ama tse nyi lu eyi kida anang, kida avem,ra akpaba kong, nya pu ana kizu-a? Bo so su mi kyong, "Iyee." ³⁶Eke I haa bi kyong, "Eke inda ning, ongyi ami le yi kida anang,ide ki , i de kida avem ting. Ongyi ami esi akyating eyi kagyang ide otir ngiyi kyi betsi embe ke igya kiyang,"³⁷Ama ra haa nyi, utu awu elim alu kikiyi anim nyi esi keng ya ba re ning. 'Be de mi alu ereng ongyi ami arung izin nyi kong.' Kikiyi ere ozu ayi ba haa kikiyi anim yo bu meng. ³⁸Eke be si haa kyong, "Itsi, zang! Buggyang bu paa eleng". I haa bi kyong "avang meng".³⁹Irim ni kelyi, Yesu ding, utu awu iri bu nyi, I ding ti kehin ni Olifs, ke belim etim ngiyi eben mi.⁴⁰Ayi bi ne kyin embe, I haa bi kyong "Nyi nung Ikpe endi nyi fe kyin ti kimbak-zang kong."⁴¹I si bi pa eding kira zang ening, ke tip otunung itsari nung Ikpe,⁴² I haa kyong, "Abba, u so su, nwo lu ama ti ketuk ni butsim ning. Esi utu awu iri mang kong, eke utu awu uri mang nyi." ⁴³Eke Kitse etim Ikpe esi kukye aba hu mi ikib. ⁴⁴Ayi ile kemeng ibak nyi, I nung Ikpe zizing, ke bekye lu mi etu ereng beying ro kyu itsari.⁴⁵Ayi enyin ti aduwa embe, iba obu ni belim etim ngiyi nyi, iba fu bi ra na bula kikiyi ni orub ubr ibi nyi,⁴⁶ ke i bib bi kyong, "Ere bu nye ra na bula?" Nyi anyin nung Ikpe, endi esi nye kyin ti kimbakzang kong."⁴⁷Ayi i fu ro lok ozu ening, a zang kihun bangyi na baa, eyi Juda, uting kemeng ni abe kur eyi apaa nyi, eku bi ba. I ba nduk onyong Yesu i hu mi kib kelung,⁴⁸ eke Yesu bib mi kyong, "Juda, omu de Idung Ongyi kyi betsi embe-a?"⁴⁹Ayi kihun bangyi abe le yi mi azang ozu ayi ro bu nyi, be bib kyong. "Itsi, da ka bi eyi kagyan-a?"⁵⁰ Eke ongyi uting katang ibi de kagyang ka upyi Uding agya ukyo kotung, ke ika men mi kotung ni etung nyi.⁵¹Yesu si lok kyong "Ayi ning avang meng!" I yak obu ti kotung nyi, ke i nyong mi.⁵²Yesu lok yi kikiyi beding agya eyi bangyi ekyi akpa Ketim Ikpe eyi bodung bakip abe re otung ozu ngi nyi, "Nyo lu abaa eyi buggyang eyi ikpuk?"⁵³ Ayi ama ri le yi nyi Ketim Ikpe itu iga mbe nyo hu ama kong. Eke inying esi kige nyi, eyi kazak izin ni kivub."⁵⁴Bo hu mi, be de mi eding kagya ni Uding Agya Ukyo. Eke Pita ben bi irim kira kiga.⁵⁵ Irim ni ayi ba akyin ula ukyika katang ni omutang agya ke be ele embe ro doo, Pita yi bi ele embe.⁵⁶Idung elige omi

zang mi ayi ile ti bataa ula nyi, ke i zang mi egyi gaga mbe, ke i haa kyong, "Awu ami leng ting isi ongyi nyi."⁵⁷ Eke Pita etin, l haa kyong, "Akib, ama rung mi kong."⁵⁸ Kige akpaa kira la, ongyi omi si zang mi, ke I kyong, "Omu esi uying katang ibi." Eke Pita kyong "Awu, esi ama kong."⁵⁹ Irim ni awa kiting ongyi omi iri haa kyong, "kavang mbe ongyi ami leng ile kemeng ibi, kikiyi ere isi ongyi Galili."⁶⁰ Pita kyong, "Awu, ama rung ozu ayi uri lok kong". Kekpeng aki nyi mbe, ayi ifu ro lok ozu, izun ta kilang.⁶¹ I hu zim, Itsi nyi zang Pita egyi, ke Pita mang arung kive ni Itsi nyi, ayi i lok yi mi, "Ayi izun kolum ata kilang inyinig meng kong, omu utung ama ezing ira".⁶² Pita lu eding kayang no kpok hambe.⁶³ Eke bangyi abe re kpe Yesu atu mi, ke bo gu mi. ⁶⁴Ba zip mi otr egyi ke be bib mi kyong, "Lok izir! ongyi ami gu mu si eyi?" ⁶⁵ Ba lok ozu aby i aga mbe kikiyi Yesu, ro lok kazim kikiyi nyi. ⁶⁶ Ayi ozur avaa bodung akip bangyi ning nyi eken, ekyi beding agya eyi belim ozu. Be de mi aba obr bovuk kehin, ⁶⁷ ke bo kyong, "Ayi omu esi Kristi nyi, haa di. "Eke I haa bi kyong, "Ayi ama si ahaa nyi, esi nyo su kong, ⁶⁸ ke ayi ama se bib nyi, esi nyo su kong. ⁶⁹ Eke akim indang eding kobr, Idung Ongyi i le ti kubu etung ti kazak ni Ikpe".⁷⁰ Lilang ibi o lok kyong, "Omu su kyong omu esi Idung Ikpe-a? Yesu haa bi kyong, "Esi enyi ahaa kyong ama si Idung Ikpe." ⁷¹ Ba haa kyong, "Ere bu da ra pu ezik eyiye? Ayi do wok bulok idi ozu ayi ilok atsu undu nyi meng ra?

Chapter 23

¹Eke kihun bangyi nyi anyin, ede Yesu eding obr ni Palet. ²Ba ra tu mi, kyong, "Da fa awu ning ra tsu irim di, iro tung bi kyong bi fu de kiken kitsi anda Sizar kong, ke I ra haa kyong emi bulok ngyi si Kristi, Uding Ukyo". ³Palet bib mi, kyong, "Omu si Uding Ukyo ni bo Juw nyi-a?" Yesu so su haa mi kyong, "Ye si utu awu u haa nyi." ⁴Palet lok eyi kikiy beding agya eyi kihun bangyi nyi kyong, "Ama fa awu ning eyi kebyi kong." ⁵Eke ba ra ta kangr, kyong, "Iri etsu bangyi nyi, ire zee bangyi evir kitsi ni Judiya ayir ki Galili aba dzee iyak ayi leng ting." ⁶Ayi Palet wok ening, i bib kyong awu ning isi ongyi Galili-a. ⁷Irim ayi i baa rung kyong isi ukpaa kilang kazak ni Herod, I tu Yesu ding kobu Herod, ayi emi kahung ile Ki Jerusalem ti itu ayi nyi. ⁸Ayi Herod zang Yesu eneng, orup atin mi, kikiy ere esi kira meng ayi i ngang i zang mi. I re wok uhaa kikiy ngyi eke i ngang kyong l zang ozu kivur egyi obu ngyi. ⁹Herod bib mi ozu yi eve aga mbe, eke Yesu so su mi kong. ¹⁰Kikiy uding agya nyi eyi bulim ozu anyin, ra tu mi ebe-ting. ¹¹Herod eyi bo soja ngyi atu Yesu ke ba gya mi. Ke be de otr awu arib apaa mi etu, eke be de mi esi eding kobu ni Palet. ¹²Herod yi Palet ohu esi boyo eyi botu kutu aki nyi embe (ni itu ayi akpaa meng be si bangyi kufa botu). ¹³Palet di ken ekyi beding agya eyi bangyi ekyi eyi ubyin bangyi nyi, ¹⁴ke l haa bi kyong nyi de awu ami leng aba obu anim ereng ongyi ami ra ku bangyi esi ti ukeng ozu aby, ke nyi zang, ama bib mi ozu obr nyi, ama fa kuda etu awu ami leng ni utu ozu ayi nya haa kikiy ngyi kong. ¹⁵Iyee, ra esi Herod azang kuda obu ngyi kong, ayi itse mi esi irim baa nda di, ke zang, kizu aki awu ami leng bu ke hun ndi o bong mi akyating. ¹⁶Ere ning ama ogu mi irang mbe, ke me si mi apaa i ding". ¹⁷¹⁸Eke lilang ibi ata alang, ro kyong, "De awu ami leng ding, ke nwo lu Barnabas nda di." ¹⁹Barnabas isi awu ami ba ata mi ketim ufa esi kira kikiy ni kikiy kigbang korup kehin nyi eyi bangyi bo bong. ²⁰Palet ra haa bi eyi-ye kyong, kating ngyi esi ndi ire Yesu ata. ²¹Eke lilang ibi ata alang kyong "de mi na kem, de mi na kem." ²²I haa bi ni ura kyong, 'kizu kebyi aki awu ami leng ibu nyi esi ere? Ama fa kizu aki otok ifa ibak ni buku kong. Ening "Irim ayi ma nda mi butsim, me re mi ata." ²³Eke bo tung ba ata alang aga mbe kyong bi de mi na kem ti otsi kumen. Ke alang ibi nyi mbe anda Palet so su yi bi. ²⁴Ening Palet so su nda bi kisa. ²⁵I de lu ongyi ami ba ra pu nyi ami le ketim ufa kikiy ni kikiy kigbang eyi bangyi bo bong. Eke ide Yesu ami be ra pu anda bi. ²⁶Ayi be yi mi re eding ukeng, bo hu awu omi be di Samon ni Siren isi kehin kekr ra ba, ke be de otsi kumen nyi otok mi kibag, eke i kyung eben Yesu irim. ²⁷Ubyin bangyi бага mbe, eyi bakib eben bi irim o kpok abib orup eben mi. ²⁸Eke Yesu zim egyi zang bi, i kyong, "Belim belige ni Jerusalem, nyi fo kpok ama kong, nyi kpok kikiy enyi eyi belim nyi. ²⁹Nyi zang, itu ra ba ayi ba haa kyong, 'bukun ele yi bakib abe le kikipir mbe, esi yi ambr ayi amba kong, eyi emii ayi idung anya kong.' ³⁰Eke be ra haa ekyi ahen, kyong nyi kib zing di, 'esi yi betik, 'kip zing di.' ³¹Ayi be si obu ozu ning, kekpeng ayi otsi nyi ele uru, ere obu ti kige aki otsi nyi esi ahem?" ³²Ba nyalim babe, bezi bapaa be de bi olu eding endi bo no bong. ³³Ayi ba ba ti iyak ayi be di "Ukib kikiy," embe nyi be de mi akem, eyi bezi nyi-uting ile mi kubu etung omi le mi evir. ³⁴Yesu haa kyong, "Abba, pa nda be, kikiy ere ba rung ozu ayi bo ro bu kong." Eke ba ata karung ke bo ohu batr ngyi ahaa botu, ³⁵Bangyi nyi eyir a zang egyi ke beding kehin eyir ra atu mi, kyong, "Egben lu bangyi babe. Egben lu angyi ting, ayi emi isi kristi nyi ni Ikpe, ami etseng nyi." ³⁶Bo soja nyi tin ro bu mi andir, ra ba obu ngyi, anda mi bemeng igba mbe, ³⁷ke bo kyong, "Omu esi uding ukyo ni Bo Juw, gben lu andu." ³⁸Eke be lim ozu kikiy ngyi ting, "Eneng esi uding ukyo ni bo Juw." ³⁹Uzi ami ba kem mi embe ira tu mi kyong, "Omu esi Kristi nyi kong ra? agben lu andu eyi adi." ⁴⁰Eke omi si kya mi kyong, "Omu ekyi bereng ni Ikpe kong-a, ayi omu le re ti utu butsim ayi ami le embe-nyi-a? ⁴¹Adi ele ameng esi utu awu da pu nyi, kikiy ni kuda idi. Eke awu ami leng l bu kizu kebyi kong." ⁴²Eke i lok kyong, "Yesu, mang arung ama ti kige aki usi abaa agya kiding andu meng." ⁴³Yesu haa mi kyong, "kavang mbe ama ra haa mu, uru awu inying uyi ama ele ti iyak eding kukye." ⁴⁴Ara nduk anang otun kiyng, ke iyak esi kiveb eti kitsi nyi lilang ne dze anang otun enzi. ⁴⁵Ayi uru ekyin ening. Eke otr owu ba ta emen ketim Ikpe nyi agyin aha apaa ukyikatang. ⁴⁶Yesu ta beke olu kilang kiga mbe kyong, "Abba ama de kudin anim anda omu." Ayi i haa ekpe ening iku. ⁴⁷Ayi kikiy Bo soja nyi zang ozu ayi obu nyi, i rak Ikpe, kyong, "kavang ining esi ongyi kenung." ⁴⁸Ayi ubyin bangyi abe aba ken kiluk kiting a zang utu awu ozu nyi obu, be si irim eding lilang ibi ogu obu kelung. ⁴⁹Eke Lilang bangyi abe arung mi, eyi bakip nyi abe eben mi esi ki Galili aba eyir kugbak mbe ra zang ozu ning. ⁵⁰Azang, awu omi be di mi Josef, uying ni bovuk kehin. Isi ongyi uding mbe ke isi ongyi keveng. ⁵¹Awu ning ro su ozu ayi bovuk kehin nyi ra zib eyi ayi bo ro bung kong. I si ki Arimatiya kehin ti kitsi ni Judiya ke ami ri le bang agya kiding lkpe nyi. ⁵²Awu ning, I ding na afa Palet, ne onung mi kehim ni Yesu. ⁵³I de kehim nyi kyu eri, l de batr batin oburmi, ke i de mi enzi ti kenzi aki bo obook ti umi, aki be enzi ongyi embe kutu meng kong. ⁵⁴Ye si Kutu aki bo ro bung ozu ra bang, ayi uru Sabat nyi ra nduk obu meng. ⁵⁵Bakip nyi abe yi mi esi ki Galili aba nyi, 'eben mi irim ke aba zang kenzi nyi utu awu be de kehim ngyi ana nyi. ⁵⁶Be si irim eding kagya na pu bangyii bagak eyi bangyii betsi. Eke uru Sabat nyi be tim kihuk utu ayi ele ti izin nyi.

Chapter 24

¹Kikyik ni kutu keyir ni kute nyi, ba na ba ti kenzi nyi, be de bangyii bagak ayi bo obu-nyi. ² Ba zang kikyo aki ekib zing kenzi nyi obung anyin meng. ³ Be kyin eding kemeng ngyi, eke ba zang kehim ni Itsi Yesu nyi kong. ⁴ Ye bu utu awu, kekpeng ayi ozu ning elim bi basa nying, ede kira kong, bangyi ba paa eyir embe eyi batr ba'ating anda bataa par. ⁵ Ayi bereng ohu bakib nyi be kib egyi itsari, bo lok yi bakip nyi kyong, ere bu nyi ra pu ongyi uwung katang ni ahim? ⁶ I kyating ameng, enyin meng. Nyi mang arung ozu ayi l haa nyi inda ayi ifu le ki Galili. ⁷ I kyong, esi keng be de Idung Ongyi anda bangyi abe obu ozu abyi ke be de mi akim, ke irim ni itu ira isi anyin eyi-ye. ⁸ Bakip nyi amang arung eve ngyi nyi, ⁹ Ke be esi irim na haa ozu ning lilang eyi abe kur-eyi kiting nyi eyi abe ering lilang. ¹⁰ Kkepang aki nyi Meri Makdalin, Yowana, Meri ayii ni Jemsi, eyi bakip babe abe yi bi ele embe eding na nda uhaa ni ozu ayi obu nyi ko bu bangyi kitsem Ikpe nyi. ¹¹ Eke Bangyi kitsem nyi owok uhaa awu bakip ning anda nyi dang mbe, ke bo so su eyi bakib nyi kong. ¹² Ting ahing Pita ndip anyin, ke ilu unya eding ti kenzi nyi, ke I ne kib apu egyi kemeng, ke izang batr batin par nyi embe bulok ngyi. Pita enyin i ding kagya angyi, iri mang kyong ere obu mi kyong. ¹³ Azang, belim etim Yesu ba paa re ding kehin aki be di ki Emmaus, lamba otong a-paa eding ki Jerusalem. ¹⁴ Ba ra ta ahaa yi botu utu awu ozu ning obu lilang. ¹⁵ Ayi ba ra ta ahaa ubyi ere bib botu ozu ayi obu nyi, Yesu bulok ngyi ba fa bi, ke l yi bi esi i bung. ¹⁶ Eke ba rung kyong esi ami kong. ¹⁷ Yesu bib bi kyong, "Nyi re olok ere kahung re esi ba paa nyi?" Be yir ra bib orup. ¹⁸ Uting katang ibi, kidin ngyi Kiliyopas, si olok yi mi kyong, Esi omu kitik ndu mbe Ki Jerusalem ayi arung ozu ayi obu itu ayi leng kong-a? ¹⁹ Yesu bib bi kyong, "Ere ozu ayi nyi?" Bo so su mi kyong, "Ozu kikyik ni Yesu ami ni Nazarati, ami isi ongyi lzir, ongyi ukyo mbe ke kive obr ni Ikpe eyi bangyi lilang, ²⁰ ke utu awu ongyi kikyik beding agya eyi bangyi obr idi ede mi anda bi kyong bi lok mi ikpe ne uubong ke ede mi akim ti otsi. ²¹ Eke da lu orup kyong esi ongyi ami egben olu Isrel nyi. Ye re ning, ke ayi oobu ayi leng lilang, idaning itu iraa akpa meng ayi ozu ning lilang obu. ²² Eke bakib nyi abe yi de le ting ba nda di kugyir, ayi be ne dze ti kenzi nyi kikyik ning. ²³ Ayi ba zang kehim angyi kong, be si irim aba, haa di kyong ba azang butse etim Ikpe ti kudin ahaa bi kyong Yesu le mbe yi unyang ngyi. ²⁴ Banyalim beying abe yi di ele eding ti kenzi nyi, ke na zang ere ri utu awu bakib nyi ahaa di. Eke ba zang mi kong. ²⁵ Yesu haa bi kyong, "Oyoo bangyi etim nye ra mang arung ozu bukr kong ayi bangyi izir olok nyi! ²⁶ Esi keng ayi Yesu Itsim ozu ayi leng lang, ke l tuk ekyin ti buzur ngyi kong-a?" ²⁷ Ayir obu ni Musis eding etu ni bangyi izir lilang. Yesu haa tok bi ozu kikyik ngyi ayi ele ti ilik Ikpe lilang. ²⁸ Ayi ba ra nduk onyong kehin kekr aki be re ding embe nyi, Yesu ri bu ereng ikpaan eding kobr. ²⁹ Eke bo ohu mi alu, okyong, "Tsa yi di, ayi uru re kpe meng ke kivib ting ayir aba meng. Eke Yesu yi be ding na tsa. ³⁰ Inda ayi i kyu le itsari yi bi endi ba lyi ala, l si de bredi inung Ikpe, ihu ki bib haa nda bi. ³¹ Eke egyi ibi aven ba zang arung mi ening, i yim bi egyi embe. ³² Eke bo ro lok yi botu kyong, "Orub di ra ting, ayi iri lok ozu yi di kukeng nyi, inda ayi even nda di ozu ayi ele ti ilik Ikpe nyi kong-a?" ³³ Ba nyin ti kige aki nyi, esi irim eding ki Jerusalem. Ba na fa abe kur eyi kiting nyi, eyi bangyi abe le yi bi embe. ³⁴ o kyong Itsi nyi enyin meng kavang, ke i tok angyi nda Samon." ³⁵ Eke ba haa ozu ayi obu eyi bi ukeng nyi, esi yi utu awu Yesu tok angyi ti bredi ayi ibib nda bi nyi. ³⁶ Ayi bo ro lok ozu ning, Yesu bung kikyik ngyi yir katang ibi, ke ilok kyong, "Bukun le yi nyi." ³⁷ Eke kugyir ohu bi, ke bereng ohu bi ham mbe, ke ba mang kyong ba zang kudin keki mbe. ³⁸ Yesu bib bi kyong, "Ere bu ki bereng ohu nyi? Ere obu ki ozu ebib atsu korup enyi?" ³⁹ Nyi zang obu anim eyi ezun anim nya rung kyong esi ama bulok anim. Nyi yak ama ke nyi zang. Kikyik ere kudin alu eyi ibyi etu eyi ikip, utu awu nya zang ama le eyi-yi nyi kong" ⁴⁰ Ayi l lok ekpe ozu ning itok bi obu ngyi eyi ezun ngyi. ⁴¹ Aba tasi ubaning ting ahing kikyik ni ayi bo fu ra tin orup nyi, ke ya ma bi inang. Yesu bib bi kyong, "Nye le yi kila ke lyi-a? ⁴² Be de ikya ayi bo tu meng anda mi. ⁴³ Ke I de ki ke ikib obr ibi. ⁴⁴ I haa bi, Kige aki ama le yi nyi, ama haa nyi kyong, ozu ayi belim ti izin Musis eyi bangyi izir nyi esi yi Samsi nyi esi keng ya ba obu. ⁴⁵ Eke even erib ibi, endi ba amang arung ilik nyi ayi be lim alu. ⁴⁶ I lok yi bi kyong, "Utu awu leng ayi be lim, kyong Kristi nyi keng itsim ke enyin ti buku irim ni kutu aki ni uraa. ⁴⁷ Uyeng eyi upanda ni ozu abyi ede haa bangyi ayir ki Jerusalem eyi kayang lilang. ⁴⁸ Nye si bangyi ezik ni ozu ayi leng lilang. ⁴⁹ Nyi zang, ama ri tse undu umeng ni Abba anim ra ba obu nyi. Eke nyi fi le ti korup kehin nyi lang aba zen kekpeng aki nya fa kazak ni kudin aki esi kukye aba. ⁵⁰ Eke Yesu eku bi lu kayang na anduk Betani. Eku obu ngyi atsu kukye, ke inda bi eding. ⁵¹ Ayi i re nda bi eding nyi ening isi bi pa embe, ke be de mi ohung kikpe kukye. ⁵² Eke ba rak mi, ke be si irim eding ki Jerusalem eyi orup otin aga mbe. ⁵³ Be re eding ketim Ikpe kikyo nyi ekpir ening mbe, ra nda Ikpe eding.

John

Chapter 1

¹Ni keyir ngyi kive le mbe, kive nyi eyi Ikpe le, ke kive nyi esi Ikpe. ²Ki ning nyi ele si ri keyr eyi Ikpe. ³Ozu lilang akim utin ngyi, ke akya esi ami ting ozu ayi akim kiying embe akim kong. ⁴Unyang ele etu ngyi, unyang nyi esi bataa ni bangyi lilang. ⁵Bataa nyi atin ekyin ti kivib, kivib nyi elim arung bataa nyi kong. ⁶Ikpe tse ongyi omi si kobu ngyi aba, kidin ngyi Jon. ⁷I ba su ezik kikiyi ni bataa nyi, indi bangyi lilang oso su utin ngyi. ⁸Jon esi Bataa nyi kening, ke i ba haa uhaa kikiyi ni bataa nyi. ⁹Bataa kavang, abe rekyin aba kayang eke bangyi lilang, afa bataa ngyi. ¹⁰Ri keyir ngyi i le kayang, ke kayang nyi akim utin ngyi, ke kayang nyi arung mi kong. ¹¹I ba obu bangyi ngyi, ke bangyi ngyi ohu mi kong. ¹²Eke baga mbe abe ohu mi, abe osu yi kidin ngyi, inda bi etung indi be si belim Ikpe. ¹³Abe ba mba ni beyeng kong, ezim esi ni ibyi etu kong, ke esi ni Ikpe bulok ngyi. ¹⁴Kive nyi ohu esi kibi etu ke ele katang idi. Da zang buzur ngyi, buzur ni ami uting ngyi mbe ami esi kubu Abba aba, amen eyi eding eyi kavang. ¹⁵Jon haa kikiyi ngyi i ta kilang, haa kyong, ining si ami ama ri lok, ami iba irim anim, i bu ama, kikiyi ere i tabir le ama. ¹⁶Ke ti kemin ngyi da fa eding yi eding. ¹⁷Da fa izin utin ni Mosis. Eding eyi kavang aba utin ni Yesu Kristi. ¹⁸Ongyi azang Ikpe eyi egyi kezing kong. Kitik ngyi mbe esi Ikpe, ami le ukpa ni Abba, ami nda da arung mi. ¹⁹Ening esi uhaa ni Jon ayi buJus be tse beding agya ayi be Livit esi ki Jerusalem eding kobu ngyi ebeb mi kyong "omu si eyi?" ²⁰I haa bi kavang, itung kong, ikyong, "Ama si Kristi nyi kong." ²¹Ke be beb mi kyong "omu si ere kahun? omu si Elija nyi a?" I haa kyong, "esi ama kong." Bo kyong, "omu si ongyi izir nyi a?" I kyong "Iye." ²²Ke be si lok yi mi kyong, "omu si eyi, indi de de kitsim na haa abe tse di-a? Ere aki uri haa kikiyi andu?" ²³I kyong "ama si kilang, aki ra ta kulum uga: akim ukeng ni Itsi eke indi agban utu awu Azaya ongyi izir lok." ²⁴Indang be tse babi esi ki Farasi, ²⁵ke be beb mi ba haa kyong, "Ere bu ke uri bu baptisma ayi omu esi Kristi ra hing, usi Elaja ra hing, uzim esi ongyi izir hin ra?" ²⁶Jon si su bi, kyong, "ama bu batisima eyi bemeng. Eke katang enyi ongyi ami yir embe nyi arung kong. ²⁷I si ami I ba irim anim, ulek akpa ba ngyi ama hun utu awu ama ere arung kong." ²⁸ozu ayi eleng obu ki Betani kundu uho Jodan, lyak ayi Jon ri bu batisima embe. ²⁹Ozur ava ngyi Jon zang Yesu iri ba obu ngyi, ikyong, "Nyi zang itaan Ikpe ami de anyin abyin ni kayang !" ³⁰Ining esi emi nyi ami iri lok, Ami ri ba irim anim ibu ama yi buga, kikiyi ere emi ita abr le ama. ³¹Ama arung mi kong, eke ye re ening indi otok Isrel kyong, ama ba re bu batisima yi bemeng. ³²Jon lok atsu, kyong, ama zang kudin ereng fu itoho esi kikpe okyu batip mi etu. ³³Ama zang arung mi kong, eke ami tse ama ba bu batisima eyi bemeng i haa ama kyong, 'kikiyi ni ami nyi azang kudin okyu ekpre mi kikiyi, esi ami iri obu batisima ni kudin kotin.' ³⁴Ama zang lilang, ke ama lok atsu kyong eneng esi idung Ikpe. ³⁵Eyi-ye, ozur ava ngyi, ayi Jon yir yi belim etim ngyi bapa, ³⁶Ba zang Yesu iri zeng onyong, ke Jon lok kyong, "zang, itaan ni Ikpe!" ³⁷Belim etim ngyi ba pa owok mi i haa ening ke be ben Yesu. ³⁸Ke Yesu hu zim zang be re ben mi ke i beb bi kyong, "nyi ra pu ere" Bi sosu mi kyong, Rabbi (otok kyong kizee ozu), uri le ere" ³⁹I haa bi kyong, ba zang". ke ba ba zang iyak ayi i le embe; be le eyi mi kutu aki nyi, kige aki ara pu eding anang kur. ⁴⁰Ongyi uting kemeng ni bangyi bapa abi wok Jon lok ke be ben Yesu esi Andur, umba ni Simon Pita. ⁴¹Emi ta abir fa umba ngyi Simon ke i haa mi kyong, "Adi fa ke kegbin bangi nyi meng (ami si Kristi). ⁴²Eku mi ba obu Yesu, ke Yesu zang mi ke ikyong, "omu si Simon idung ni Jon, be di mu Kefas" (kikyeng ngyi: kyong Pita). ⁴³Ozur avah ngyi, ayi Yesu kyong iding ki Galili, I fa Filip ke i haa mi kyong, "ben ama." ⁴⁴Indang Filip si ki Batsada ba, Kehen kikyoni ni Andur eyi Pita. ⁴⁵Filip fa Nataniel ke i haa mi kyong, "Emi ami Musis lim ti izin, eyi bangyi izir, da fa mi meng: Yesu idung Josef, ki Nazaret". ⁴⁶Nataniyel si haa mi kyong, kizu kiding aki olu esi ki Nazaret aba ting-a?" ke Filip haa mi kyong, "ba zang." ⁴⁷Yesu zang Nataniyel ri ba obu ngyi ilok ozu kikiyi ngyi, "zang, ongyi Isrel ni kavang, emi ira aba bangyi kong!" ⁴⁸Nataniyel haa mi kyong, "u si ahin ki orung ama?" Yesu si haa mi kyong "inda ayi Filip di mu, inda nyi ule kitin itung kidak, izang mu." ⁴⁹Nataniyel si su mi kyong, "kizee ozu, omu si idung Ikpe! omu si uding ni Isrel!" ⁵⁰Yesu aha kyong ayi ama haa mu kyong ma zang mu kitin itung kidak, fiyeng uti su-a? Uzang ozu ayi obu ening obr ning." ⁵¹Ikyong, kavang, kavang, omu, uzang kakpa Ikpe avung, belim Ikpe bokyu esi ohung kikiyi ni Idung ongyi".

Chapter 2

¹Irim itu ira kukyip kaku ele ki Kana ni Galili, ke ayii ni Yesu le embe.² Ba kyem Yesu eyi belim etim ngiyi eding ti kukyip kaku nyi.³ Ayi ozu amgba ohun bangyi kong, ayii ni Yesu i haa mi kyong, "ozu amgba ekpe meng".⁴ Yesu haa mi, akib, ere bu uba obu anim? Kige anim avang meng kong."⁵ Ayii ngi haa belim etim abe haa ala kyong, "kizu aki i haa nyi meng, nyi bu ki."⁶ Indang agba otong kiyin ele mbe ayi bere emgbe lu aby i bi embe, kugba kiting ekyen otuk apa edin ara.⁷ Yesu kyong, "nyi amin agba nyi yi bemeng. Ke ba ameng agba nyi eyi bemeng."⁸ I haa bi kyong, "Nyi ka yi nda ongyi kikiyi ni kukyip nyi." Ke bo bu yi ening.⁹ Ongyi kikiyi nyi mbak zang bemeng ayi ohu esi ozu amgba, ke arung iyak ayi esi embe aba kong (Ke belim etim abe aka bemeng nyi arung). Ki isi di imma akeb upyi nyi.¹⁰ I haa mi kyong, bangyi lilang re de umgba uding aba lang be ti de awu eyik aba kekpeng aki bangyi amgba ezin meng lang. Ke u ti de awu uding aba indang a."¹¹ Ening si uraa awu Yesu bu ki Kana ni Galili ni kitabir ke i tok buzur ngiyi ke belim etim ngiyi osu yi mi.¹² Irim ni nyi Yesu yi ayii ngiyi, eyi bamba ngiyi, eyi belim etim ngiyi okyu eding Kapanahum, ke be le mbe itu sang embe.¹³ Indang kukyip ni ukpazeng ni Bojus ele onyong, ke Yesu hung ding Ki Jerusalem.¹⁴ Ina fa bangyi abi ri agya lyi bundak, bataan eyi bo-toho, ke Bangyi abe re yeng anang ele embe ting.¹⁵ Ekim uting gu etir be lu kayang ti ketim Ikpe, eyi bataan eyi bundak lilang. Etip rak anang ayi bangyi nyi re yeng ke i tu be tebur nyi ta itsari.¹⁶ Bangyi abi re agya lyi botoho, i haa bi kyong "Nyi aku ozu ning anyin aming. "Nyi fu hu ketim Abba anim esi iyak betsi kong".¹⁷ Belim etim ngiyi amang arung kyong ye elim ening, "Kulak ni ketim andu alyi ama orup esi kira."¹⁸ Ke bodung akib ne bo Juws afvun kilang olok yi mi, "Ere si uraa ayi utok di, kikiyi ozu ayi uri bu ning?"¹⁹ Yesu isi su, "Gyo Ketim Ikpe ning, ki ama embyi ki kemeng ni itu ira."²⁰ Bodung akib ni bo Juws kyong, "Ede igi akim apa eyi otong kiyin embyi ketim Ikpe nyi, ke omu haa kyong omu umbyi ki kemeng itu ira mbe eni"²¹ Ketim Ikpe nyi aki iri lok esi etu ngiyi.²² Irim ayi enying meng ti kenzi, belim etim ngiyi amang arung kyong ilok ening meng, ke bo so su eyi ilik Ikpe eyi keve aki Yesu lok.²³ Indang ayi ile ki Jerusalem ni kukyib ni Kikpaseng, ti kukyip nyi bangyi baga embe ele yi orup uying ti kidin ngiyi, ayi ba zang uraa ayi iri bu.²⁴ Yesu so su eyi bi kong kikiyi ere erung bi lilang,²⁵ Kikiyi ere epu kyong ongyi omi haa mi ozu kikiyi ongyi kong, ni ayi emi arung utu awu ongyi ele meng.

Chapter 3

¹Indang Farasi omi le embe kidin ngyi Nikodemus, ongyi obr ni bo Juws. ²Awu ning ba obu Yesu otuga haa mi kyong, "Ongyi obr, da rung kyong omu si kizee ozu ami si obu Ikpe ba, ongyi akyating ami itok uraa utu awu omu tok, ke esi ongyi ami Ikpe ele yi mi lang." ³Yesu si su mi kyong, "kavang, kavang, esi keng bamba ongyi eyi ye, esi izang agya Ikpe kong." ⁴Nikodemus haa mi kyong, "Esi utu awu rung ayi ba mba ongyi eyi ye, ayi ehen meng? Esi isi irim ekin kembir ayii ngyi eke amba mi ezen upa eye, ibu arung-a?" ⁵Yesu kyong, kavang, kavang, esi keng ba mba ongyi eyi beming eyi kudin, akyating mbe esi ifa agya Ikpe kong. ⁶Ongyi ami ba mba ni etu i si ni etu, aki ba amba ni kuden si ni kudin. ⁷Ozu fu ama mu inang kong, ayi ama haa mu kyong 'esi keng amba mu eye.' ⁸Ufe zu eding i yak ayi arib ki; uwok kadur ngyi, eke orung iyak ayi wu ri zu esi embe aba kong esi eyi iyak ayi ki re zu eding. Ere re ning eyi ongyi ami ba amba ti kudin. ⁹Nikodemu isi su ke ihaa mi kyong " Ahing ke ozu ning obu?" ¹⁰Yesu ahaa mi kyong, omu esi kizee ozu ni Isrel, ahing ki omu arung ozu kong-a? ¹¹Kavang, kavang, ama haa mu, do lok ozu kikiyi ozu ayi da rung, ke da haa ozu kikiyi ozu ayi da zang. Eke nyi ohu uhaa uding idi nyi kong. ¹²Ayi ama haa nyi ozu kayang ning nyi akya ke osu ting nyi abang nyi osu ayi ama haa nyi ayi kukye. ¹³Ongyi akyating ami ohung kukye akpa emi ami esi kukye okyu--ohun ri ldung ongyi nyi. ¹⁴Utu awu Musis o hu kogu atsu kulim uga, re ning bo hu idung Ongyi atsu, ¹⁵eke lilang abe osu yi mi afa unyang ni umenkigiyi. ¹⁶Ayi Ikpe shong ozu ni kayang, eke inda ldung ngyi ami uting nyi, kyong ongyi ami sosu eyi mi iku kong ile eyi unyang ni umenkigiyi. ¹⁷Kikiyi ere Ikpe etse ldung ngyi aba eke i ba ekim kayang kong, eke inda kayang afa ogben ti uting ngyi. ¹⁸Ongyi ami osu eyi mi esi iku azik kong eke ami osu kong i ku azik meng, ayi i su eyi kidin ni ldung ni Ikpe ami uting nyi kong. ¹⁹Ining esi kikyeng ni ikpe i lok nyi: Bataa nyi ekyin aba ti kayang meng, ke bangyi oshong ozu kivib obu bataa kikiyi ere ozu obu etim ibi esi aby. ²⁰Ongyi ami i bu aby iifa bataa ke iba ti battaa nyi kong kikiyi ere aby nyi otok lu. ²¹Ere ening nyi, ami ri bu ozu kavang ba ti bataa indi etim ngyi nyi azang zazar ozu ayi iri bu keming lkpe. ²²Irim ni ayi nyi, Yesu eyi belim etim ngyi eding kitsi ni Judiya. Ede mi kige embe ayi iri bu bi batsima. ²³Jon re bu batisma ting ki Aenon onyong ni Salim kikiyi ere be ele yi iyang aga mbe embe. Bangyi ere aba obungyi obu batisma. ²⁴Inda ayi nyi be de Jon ohuk ketim kipa meng kong. ²⁵Eke katin aba nyin katang ni belim etim Jon beying eyi Juws kikiyi ni izin ni akak ni etu emgbe. ²⁶Be ding obu ni Jon na ahaa mi kyong, "Kizee ozu, awu ami ele kihe uho Jodan, emi unda Ezik kikiyi ngi ngyi, zang, iri bu batisma eke bangyi lilang ere ding kobu ngyi." ²⁷Jon haa bi kyong, "ongyi esi obu kizu kiyang kong se be si anda mi esi kukye aba. ²⁸Enyi bulok nyi obu ezik kyong "Ama esi kristi nyi kong, ke ama ri haa nyi kyong, be etse ama ta abr ngyi aba" ²⁹Akeb upyi nyi esi ni imma ngyi. Kekpeng aki ayo ni imma akeb upyi owok mi, atin orup enyi kening eyi kilang ni imma akeb upyi nyi. Ayi leng orup atin anim aba meng. ³⁰Emi re dip atsu, ke ama i re kri eyir. ³¹Emi si kukye aba i bu lilang. Emi esi ni kayang i si kayang ke iri lok ozu ayi ni kayang ning. Ami esi kikpe aba i bu lilang. ³²Emi i ri haa uhaa kikiyi ni ozu ayi izang ke si wok, eke ongyi ying ohu ozu ngyi ayi i haa kong. ³³Ongyi ami ohu uhaa ngyi isu kyong Ikpe si kavang. ³⁴Kikiyi ere ongyi ami Ikpe etse ba lok eve ni Ikpe nyi. kikiyi ere ami nda kudin ngyi emyeng kong. ³⁵Abba nyi shong ldung nyi ke i de ozu lilang nda mi kubu. ³⁶Ongyi ami ele yi orup uting obu ni ldung nyi i le yi unyang ni umenkigiyi, eke ongyi ami agbang kikiyi eyi ldung i zang unyang kong, eke i bak ni lkpe ele kikiyi ngyi."

Chapter 4

¹Kekpeng ayi Yesu arung kyong bafarasi owok kyong emi re bu batisma afa bangyi obu Jon ²(Yesu bulok ngyi re bu batisma kong, ke esi belim etim ngyi ro bu), ³I anyin Judiya esi rim eding ki Galili eyi-ye. ⁴Esi keng ikpa ezeng ki Samariya. ⁵Eke i ba orup kehin ni Samariya aki be di ki Sakar, onyong ni Kitsi aki Jakob i de nda idung ngyi Josef. ⁶Kibung ni Jacob ele embe. Etu ekpe Yesu ti isi ngyi meng ki ikyu le undu kibung nyi. Uru anduk eyir utik meng. ⁷Akeb ni Samariya omi iba ndi ika bemeng, ke Yesu si haa mi kyong" nda ama bemeng sang eke ama amgba: ⁸'belim-etim ngyi ekyin eding korup kehin eke be ni agya ala. ⁹Eke akeb ni Samariya nyi si beb mi, "Abang ki omu Juw, ri nung ama akeb ni Samaria, bemeng eke umgba?" Ayi bo Jus eken eyi bangyi Samariya ti kizu ting kong. ¹⁰Yesu si su ke i haa mi kyong, "okyong omu orung bunda lkpe, ke orung ongyi ami ri lok ozu yi mu. "unda mi i mgba, 'ke omu use ebeb mi, i nda mu bemeng ni unyang. ¹¹Akeb nyi si lok yi mi, "Ongyi obr, omu ele eyi kivaa bemeng kong, eye kibun nyi egem. Ke omu ufa bemeng unyang nyi ere? ¹²Omu obu kong, omu uhun abba edi Jacob kong, ami tim nda di kibung nyi ki imgba ri embe, eyi belim ngyi esi yi ereng ngyi-a? ¹³Yesu si su ke i haa mi kyong, "Eyi-eyi ami amgba bemeng ning ongur ohu mi eye, ¹⁴eke ongyi ami sa amgba bemeng abe ma nda mi esi ongur ohu mi eye kong. Bemeng abe ama nda mi aba esi iibyen ni bemeng unyang etu ngyi umengkiygi kpuk. ¹⁵Akeb nyi haa mi kyong, "ongyi obr, nda ama bemeng ning nyi ke ongyur fu hu ama eye kong. Endi ama esi aba ka bemeng ameng eye kong. ¹⁶Yesu si haa akeb nyi kyong, "Ding, ni di imma andu eke nyi ba. ¹⁷Akeb nyi si su ke i haa mi kyong, "Ama ele eyi imma kong." Yesu si lok, Omu lok kavang kyong, ama kyating yi imma. ¹⁸Ayi omu le yi ba maa botong, ami nyi uyi mi le indang esi imma andu kong. Ayi ulok-n esi kavang. ¹⁹Akeb nyi haa mi kyong, "Ongyi obr, ama zang kyong omu si ongyi izir. ²⁰Babba edi re ben ti kiky kehin ning, eke enyi kyong esi ki Jerusalem kiluk aki bangyi arak lkpe embe. ²¹Yesu si haa mi kyong, Si su yi ama, akeb, kekpeng ra ba ayi omu uba arak Abba esi ti kiky kehin aki leng kong esi kemeng Jerusalem ra hing. ²²Nya rak kizu aki nya arung kong, adi rak kizu aki adi arung, ayi ogbenlu esi ni bo Juw. ²³Ere eneng, kige nyi ra ba obu, kege nyi esi indang, bangyi abe ni kavang aba rak lkpe ni kudin eyi kavang, lkpe ra pu utu bangyi abe nyi Abba ra pu endi ba rak mi. ²⁴lkpe si kudin, ke bangyi abe arak mi barak mi ti kudin eyi kavang. ²⁵Akeb nyi si haa mi, "Ama rung kyong kegbin bangyi ri ba (ami be di Kristi). Ayi i sa ba, i haa tok di ozu lilang. ²⁶Yesu si haa mi, "Ama si emi, ami ri lok ozu eyi mu. ²⁷Kekpeng aki nyi belim etim ngyi esi irim aba. Elim bi basa kyong ere bu ke iri lok ozu eyi akeb nyi, ke ongyi ying ebeb mi arung kyong "Ura pu ere kong" ra "ere bu ke ulok ozu eyi mi? ²⁸Ere ening akeb nyi i si kituk bemeng ngyi pa embe, hu si irim eding korup kehin, na haa tok bangyi ngyi, ²⁹"Nyi ba, zang ongyi ami aku ozu ayi ama ri bu haa kpe lilang. Eneng kahun esi ami Kristi, esi emi okyong-a? " ³⁰Ba nyin esi korup kehin aba afa mi. ³¹Ni kekpeng enyi, belim-etim ngyi be ra haa mi, kyong "Kizee ozu, si hu ala alyi." ³²Eke i haa bi kyong, "Ama le yi ala ayi ama lyi ayi anyi arung kong, ³³abe belim-etim ngyi ezim ere beb botu, "ongyi ami de ala ba nda mi ke elyi meng kyong ra? ³⁴Yesu haa bi kyong, "ala anim esi ayi ama bu ozu orup ni ongyi ami tse ama eke me kpe etim ngyi. ³⁵Anyi a haa kyong, iva inzi fu ering ke de ti obung ala kong-a? Ama ri haa kyong, nyi apu egyi zang ozo, ala nyi amyin meng avang ubeng meng. ³⁶Ongyi ami re ben ala i hu kubu kamang ngyi ke i bung ehim ni unyang umenkigyi, eke ongyi ami iho eyi ami iben atin orup ibung. ³⁷Ayi ti kive ning, omi iwo, omi ba ben, 'esi kavang. ³⁸Ama tse nyi ding ni ben ozu ayi nyi owo kong. Bangyi ababe owo meng, ke enyi ezim ekyin kemeng ni etim ibi. ³⁹Bangyi Samariya baga mbe oso su eyi mi kiky ni uhaa ayi akeb nyi de ba haa bi, "I haa tok ama ozu lilang ayi ama ri bu. ⁴⁰Ayi bangyi Samariya aba obu ngyi, bo nung mi kyong ile kpir eyi be, eke ile yi bi itu ipaa embe. ⁴¹Bangyi baga mbe oso su ti keve nyi. ⁴²Ba haa akeb nyi kyong, "Adi osu kiky ni ozu ayi uhaa di kong, adi bulok idi owok, ke da arung kyong kavang ami leng esi ami ba eke i ba agbenlu unyang kayang. ⁴³I rim ni itu ayi ipa nyi, enyin embe iding ki Galilee. ⁴⁴Yesu bulok ngyi lok kyong ongyi izir ra fa buzur kehin ngyi ting kong. ⁴⁵Ayi ikyin ding ki Galilee, bangyi Galili ohu mi. Ba zang lilang utu ozu ayi ibu ki Jerusalem uru kukyip, ayi abe ting eding ti kukyip nyi embe. ⁴⁶Indang i si ba iyiye ki Cana ni Galilee, ti kiluk aki i hu bemeng si ozu amgbang. Ongyi uying kusumkpa uding ami ldung ngyi Kapanahum ikyung. ⁴⁷Ayi i wok kyong Yesu si ki Judiya ding ki Galilee, i ding kobu ni Yesu no nung mi kyong kyu ba eke ba nyong idung anim, ami iri iku obu. ⁴⁸Yesu ting haa mi kyong, "Ukya ku zang uraa eyi kilim bassa ting, esi usu eyi ama kong. ⁴⁹Ongyi kusumkpa uding nyi haa mi kyong, ogbenlu, "kyu ba lang asuk idung anim iku yi. " ⁵⁰Yesu si haa mi, "Ding. idung andu ile yi unyang. "Ongyi nyi si su eyi keve aki Yesu lok eyi mi, ke enyin ding angyi. ⁵¹Ayi iri kyu iri ding, ldung etim ngyi fa mi, haa tok mi kyong idung andu nyong meng. ⁵²I beb be kige aki idung nyi eyir fa bukun. Be esi haa mi, "Ilyi anang otong apa bukyong nyi anyin si mi apa. ⁵³Eke Abba ngyi i mang arung kyong esi kige aki Yesu haa mi ilyi kyong ldung ile eyi unyang, ere ning emi eyi kihak agya ngyi esi osu yi Yesu. ⁵⁴Ining esi uraa ni upa ayi Yesu bu ayi isi ki Judiya olu ba i Galili.

Chapter 5

¹Irim ni eneng esi kuckyip ni bo Juw, ke Yesu hung ding ki Jerusalem. ²Indang ki Jerusalem ti opu bataan, kizeng-bemeng keki ele mbe, aki be di undu Hibru kyong Batseda, ke le yi ekim otong. ³Bangyi бага mbe abe okyong, oppu egyi, abe oku ezun, abe oku ukpaa a na ele mbe, "Ere abang ukang ni bemeng nyi." ⁴"Ayi ulim-etim Ikpe ri kyu izir bemeng engyi, ongyi ami esi owun okyu kita-abir ti bemeng nyi ifa ogben-lu." ⁵Awu omi ele mbe ikyung igyi kekim eyi kur eyi otong-ara. ⁶Ayi Yesu zang mi ina le embe, eyi irim ni ayi iba arung kyong i le embe ede kira meng, isi lok mi, "Opu indi unyong ra?" ⁷Awu bu kyoung nyi si osu mi kyong, "Ongyi obr, Ama kyating yi ongyi ami i hu ama ata okyu embe, ayi ke bemeng nyi ezir meng. Ayi ama ri ta ba bak ayi mo kyu, ongyi omi ta abr anim meng." ⁸Yesu si haa mi kyong, "ndib anyin kuyir eke bur kutang andu, ke si ye." ⁹Kekpeng aki nyi mbe awu enyin i nyong, ke isi de kutang ngyi, ke Kutu aki nyi esi uru uzin. ¹⁰Ere ening bo Juw eri ebib ongyi nyi ami nyong ti bukyong engyi ming, "Esi uru uzin, arib indi ukyung kutang ondu esi kong." ¹¹Isi ahaa bi kyong "Ayi nyi ami ki nyong ama bu kyong anim, I haa ama kyong 'bur kutang andu, eke si ding andu ye." ¹²Be bib mi kyong, " eyi ongyi nyi haa mu kyong, 'De kutang ndu eke ding' ra?" ¹³Ere eneng, awu nyi ami inyong arung ongyi ami nyong mi kong, kikiy ere Yesu nyin eding meng, kikiy ere ubyin bangyi ele mbe hambe. ¹⁴Irim angyi, Yesu fa mi ketim -Ikpe ki isi haa mi kyong, "zang unyong meng! Fu ubu aby eye kong, ahuk kizu aki obu eneng afa mu" ¹⁵Awu nyi enyin ding na aku haa bo Juw kyong Yesu esi ongyi ami nyong mi. ¹⁶Kikiy ni ozu ayi leng bo Juw aafa Yesu, kikiy ere ibu ozu ning uru uzin. ¹⁷Yesu si haa bi kyong, "Abba anim ra tim etim obu ba tasi ubang, ke ama iri bu etim ting." ¹⁸Kikiy ni ining, bo Juw angang bo bong mi kikiy ayi ebeb ohun uru uzin mbe kong, eke idi Ikpe kyong i si Abba ngyi, ke i myeng angyi eyi Ikpe.e" ¹⁹Yesu si su be, "kavang, kavang, idung esi i bu ozu kikiy engyi mbe kong, esi ri kizu aki i zang Abba engyi ri bu, ozu lilang ayi abba ngyi ri bu, ami i bu yi ting. ²⁰Ayi Abba shong idung ngyi ke i tok mi ozu lilang ayi iri bu, ke i tok mi ozu aga mbe ayi aba elim nyi bassa." ²¹Ayi Abba izir ahim ke inda bi unyang, re ning idung ngyi nda bangyi unyang abi arib inda bi. ²²Abba nyi i lok ongyi ami ikpe kong, eke i de ikpe nyi lilang de nda idung kubu. ²³Indi bangyi lilang anda ldung ngyi buzur utu awu ba nda emi Abba. Ongyi ami anda ldung nyi buzur kong, inda Abba ngyi ami tse mi buzur kong. ²⁴Kavang, kavang, ongyi ami esi owok keve anim ke i so su ami tse ama elu unyang umunkigyi ke esi i fa uukum kong, eke ikpa buku iding ti unyang. ²⁵Kavang, kavang, Ama haa nyi kige ra aba, ke esi indang, ayi ahim aba owok kilang anim, ama idung Ikpe, ke bangyi abe owok ba lu eyi unyang. ²⁶Ayi Abba le yi unyang etu ngyi, re ning i de nda idung ngyi ting eke i le eyi unyang ka pu ngyi, ²⁷Abba nda idung engyi kazak eke i lok ikpe kikiy ere ami isi idung ni ongyi. ²⁸Fu vur nyi egyi kong, ayi kige eri aba obu ayi lilang ni abe le ti bunzi owok kilang engyi ²⁹ke bo lu aba kayang: abe obu eding ezir esi ding ti unyang, ke abe obu aby be ezir eding ti ikpe i lok.y" ³⁰Ama esi me obu kizu aki ni kikiy anim mbe kong. Ayi ama wok, i lok, ke ikpe anim esi ayi ni kenung kikiy ere ama eri apu ni orup anim kong, eke esi ni ami tse ama. ³¹Ama esi ahaa ozu kikiy anim mbe kong, kihaa anim esi ni kavang kong. ³²Omi le mbe ami ri haa uhaa anim, ke ama arung kyong uhaa ayi iri haa kikiy anim esi kavang. ³³Omu tse nda Jon, ke ilok kavang. ³⁴Eke uhaa uding ayi ama fa esi obu ongyi kong. Ama lok ozu ayi leng eke nya fa ogben. ³⁵Jon si ula awu ri buk ke anda bataa, ke nya atin orup exti bataa ngyi ni kekpen sang. ³⁶Ke uhaa awu ama alu, obu ni Jon, ti etim ayi Abba nda ama kyong ama bu, etim ayi ama bu nyi, otok bangyi kyong Abba tse ama. ³⁷Abba ami tse ama haa eding anim bulok ngyi. Nyi owok kilang engyi kuutu meng kong nyi ezim azang kibir ngyi kutu meng kong. ³⁸Ayi nyi ele eyi kilang engyi orup kong, ayi nyi so osu eyi ami nyi ami tse ama kong. ³⁹Nyi eri apu ti ilik kikiy ere nyi amang kyong esi embe ayi nyi afa unyang umunkigyi, ke ti ilik nyi ra haa ozu ning nyi eri ahaa kikiy anim. ⁴⁰Ke nyi alu orup indi nya ba obu anim eke nya fa unyang ni umenkigyi kong. ⁴¹Ama ro hu uurak ni bangyi kong. ⁴²ke ama rung kyong nye bung kikiy nyi le eyi ishong ni Ikpe korup inyi kong. ⁴³Ama ba ti kidin Abba anim, ke nyi ohu ama kong. Okyong ongyi omi aba ti kidin aki kengyi, nye su ohu mi. ⁴⁴Esi ti ahing eke nyo su ayi nyo su uurak ni botu eke nyi apu uurak awu esi kobu Abba Ikpe kitik ngyi aba kong? ⁴⁵Nyi fu mang kyong Ama bulok hu nyi kuda obr ni Abba kong. Ongyi ami hu nyi kuda esi Musis, ami nya lu orup etu ngyi. ⁴⁶Nyi osu eyi Musis, nyi osu eyi ama ting, kikiy ere ilim ozu kikiy anim. ⁴⁷Ke nyi akya ku osu ozu ayi elim ting ahing eke nyo su eve anim?"

Chapter 6

¹Erim ni ozu ayi leng, Yesu anyin bu ding kize ni uho uga ni Galili, uho awu be di ki Tiberiyas.² Ubin uga mbe re ben Yesu, kikiy uraa ni ozu ayi ibu etu ni bangyi abe okyung.³ Yesu tsu hun ding ti kikiy kehin ke esi embe ile itsari yi belim etim engyi.⁴(Indang kukyip Ukpan-zeng, ni bo Juw, ele onyong meng.)⁵ Ayi Yesu apu egyi ke izang ubyin bangyi бага mbe ra ba obu engyi, isi lok eyi Filip, "Da fa ala ere agya anda bangyi ning ekpe ba lyi?"⁶(Ening Yesu lok indi embir Philip, kikiy ayi emi erung kizu aki i lok ndi ibu).⁷Philip si su eyi mi kyong, "Buva-bupa ni denari ni bredi esi ohun utu awu ongyi utin ifa sang kong."⁸ Idung etim engyi uting, Andur, umba ni Samon Pita, i si lok eyi Yesu kyong, ⁹"Idung omi le yi bredi ebyi otung eyi ikya apaa, eke ining oohun bi ra?"¹⁰Yesu kyong, "Nda bangyi nyi ele itsari." (Elim agambe ele kiluk nyi.) Ke bangyi nyi okyu ele itsari, ubyin ibi be olu ondur otong mbe.¹¹ Yesu de ebyi bredi nyi irim ayi ideng Ikpe meng, I hu haa nda bangyi abe ele itsari embe. I hu ikya haa nda bi rening utu awu be ra pu.¹² Ayi bangyi nyi aliy edir meng, I haa belim-etim ngyi, "Nyi bung ken ibi ni bredi nyi ayi ering eke yi fu eyim kong."¹³Eke bo bung bredi nyi ayi ering amen bure kur eyi apa ni bredi ayi ayi ering obu ibi ayi ba lyi meng.¹⁴ Ening, ayi bangyi nyi azang utu uraa ozu ayi I bu, bo kyong, "ining esi kavang i si ongyi izir nyi ami kyin ba kayang ning."¹⁵ Ayi Yesu zang rung kyong be ri nghan indi ba ba ohu mi egang anna uding uga ibi, I hu gyak hun eding kikiy kehin kitik ngyi.¹⁶ Aba urukpe angyi belim etim engyi okyu ding undu uho.¹⁷ Be kyin ti kuya, ke be obu eding ki Kapanahum. Egyi utu re ekip obu ke Yesu aba fa bi meng kong.¹⁸ Ke kuben ozuu, esi kehung ke bemeng uho nyi ra akpang.¹⁹ Ayi bo hur kuya ohu kir egeng kekimi eyi otong, eyi kekimi eyi kur meng, ba zang Yesu si kikiy bemeng ke iri ba onyong kuya ke bereng ohu bi.²⁰ Ke isi haa bi, "Esi Ama! nyi fu eki bereng kong."²¹ Eke ba lu orup kyong be de mi ekyin ti kuya nyi, ke kekpeng nyi mbe kuya ebi ni obu iyak ayi be re ding.²² Ozur ava ngyi, kihung aki eyir kudin ni uho uga nyi azang kyong kuya akaki akyating meng ohun aki nyi, ke Yesu ekyin eyi belim etim ngyi kong eke belim etim ngyi mbe obu.²³ Ere ening, ayaa ayi esi ki Tiberiya onyong kilug aki ba lyi bredi embe irim ayi Itsi deng Ikpe meng nying.²⁴ Ayi kihun bangyi nyi arung kyong Yesu eyi belim etim engyi akyating embeng, abe ting apu kuya ibi ekyin obu eding ki Kapanahum otsu apu Yesu.²⁵ Irim ayi ba afaa mi kizen uho, ke, be esi olok eyi mi kyong, "Rabbi, omu bu ba ameng long?"²⁶ Yesu si su bi, kyong, "kavang, kavang, nyi eri otsu apu ama, esi ni uraa awu nyi azang mbe kong, esi kikiy ni bredi ayi nyi aliy edir."²⁷ Fu atim etim kikiy ala ayi ra azik mbe kong, ke atim etim kikiy ala ayi ele kpir ni unyang umenkigyi ayi Idung ongyi inda nyi, kikiy ere Abba Ikpe ezip anda mi meng."²⁸ Eke ba haa mi kyong, "Ere aki do bu, eke da tim etim Ikpe."²⁹ Yesu si su ke i haa bi kyong, "Ining esi etim Ikpe: Kyong anyi si su eyi ongyi ami Itse ba."³⁰ Eke ba haa mi kyong, "ke uraa ere ayi omu uubu, ke da zang lang de tu osu mu? Ere aki omu ubu?"³¹ Babba edi aliy manna kulum uga, ri utu awu elim alu, Itse bredi esi kikpe kukye okyu aba anda bi eke ba lyi."³² Ke Yesu si su bi, kavang, kavang, esi Musis ami nda nyi bredi nyi esi kukye okyu kong, eke esi Abba anim ami iri nda bredi aki kavang esi kukye okyu.³³ Ayi bredi Ikpe aki esi kikpe kukye okyu ke aba anda bangyi unyang ti bataa kayang."³⁴ Eke be esi olok eyi mi, Ongyi obr, nda di bredi nyi kepir ening."³⁵ Yesu haa be kyong, "Ama si bredi ni unyang; ongyi ami esi aba obu anim bunyong ohu mi kong, ke ongyi ami esi osu eyi ama esi ongyur ohu mi kong."³⁶ Eke ama haa nyi kyong usi azang ama meng, ke uso su eyi ama kong.³⁷ Lilang abe Abba de nda ama ba aba obu anim, ke ami esi aba obu anim ama atir mi kong.³⁸ Kikiy ayi ama esi kikpe kukye okyu aba, esi indi ama aba obu amang ayi anim mbe kong, eke esi amang ni ami tse ama ba.³⁹ Ening esi amang ni ami tse ama, kyong ama ata eyim utin kemeng ni bangyi abe indang ama kong, eke ama hu bi ezir kutu kihun.⁴⁰ Kikiy ere ening esi amang ni Abba anim, kyong ongyi esi azang idung nyi ke isu eyi mi i fa unyang umunkigyi: ke ama aba ohu mi ezir kutu kihung.⁴¹ Ke bo Juw eri enyim kenyim kikiy ngyi ayi i lok kyong, "Ama si bredi aki esi kikpe kukye okyu aba."⁴² Be haa kyong, "Ening esi Yesu idung ni Josef, ami da arung abba ngyi eyi ayii ngyi kong ra. Abang ki iri lok kyong, emi si kikpe kukye kyu ba?"⁴³ Yesu si haa be kyong, "Nyi si kenyim pa embe."⁴⁴ Ongyi omi esi i ba obu anim mbe kong, esi keng Abba ami tse ama i vir mi aba, ke ama ezir mi anyin kutu kihun.⁴⁵ Elim yi alu obu bangyi izir kyong, eyi-eyi Ikpe ezee mi .Eyi-eyi ami owok ke izee obu ni Abba iba obu anim.⁴⁶ Esi lilang bangyi abe azang Abba nyi kong, ohun emi ami si kobu Ikpe aba--esi ami zang Abba nyi.⁴⁷ Kavang, kavang, ongyi ami esi osu i le eyi unyang umenkigyi.⁴⁸ Ama si bredi unyang⁴⁹ Babba enyi aliy manna kulum uga, ke bo ku.⁵⁰ Ening esi bredi abe esi kukye okyu aba, eke indi ongyi ami esi aliy meng esi iku eye kong.⁵¹ Ama si bredi ni unyang ayi esi kikpe kukye okyu aba. Ongyi ami esi aliy bredi ning ile umenkigyi. Bredi nyi ayi ama nda esi kibyi etu anim ni unyang ni kayang nyi."⁵² Bo Juw nyi atsu orup eyi botu ayir ata kangir, okyong, "Abang ke awu ning haa kyong ami inda di ibyi etu ngyi eke adi ekip?"⁵³ Ke Yesu haa tok bi kyong, "Kavang, kavang, usa kyating ekip kibyi etu ni idung ongyi ke amgba beyeng ngyi ting, esi indi ufa unyang etu andu kong."⁵⁴ Ongyi ami esi ekip kibyi etu anim ke i si amgba beyeng anim ifa unyang umenkigyi, ke ama ezir mi anyin kutu kihun.⁵⁵ Kikiy ere ibyi etu anim esi ala kavang, beyeng anim esi umgba ni kavang.⁵⁶ Ongyi ami ekip kibyi etu anim ezim amgba beyeng anim ile ekip eyi ama, ke ama ele eyi mi ting.⁵⁷ Utu awu Abba ami ni unyang

itse ama, ke ayi ama le yi unyang kikiyi ni Abba, ening ongyi ami esi ekip ama, emi ting i le eyi unyang kikiyi anim.
⁵⁸Ening esi breidi aki esi kukye okyu aba, ereng utu awu babba di alyi ke bo kung kong. Ongyi ami esi alyi breidi ning ikpir umenkigyi." ⁵⁹Ke Yesu ri lok ozu ning ketim lkpe ayi iri zee ozu ki Kapanahum. ⁶⁰Eke belim etim ngyi бага mbe, ayi bo wok ozu ning, bo kyong, "ozu ezee ning agbang ebe mbe; eyi isu yi? ⁶¹Yesu, ayi erung korup ngyi ayi belim etim ngyi eri enyim ti ozu ning, isi lok yi bi, "Ening abeb nyi orup-a? ⁶²Eke ere bu ayi nyi esi azang idung ongyi esi atsu hung eding ti kiluk aki i le embe ni kitabri? ⁶³Esi kudin aki anda unyang; Ibyi etu aka hu kong. Ozu ayi ama lok yi nyi esi kudin, ke ye si unyang. ⁶⁴Eke anyi babe esi osu kong, "kikiyi ere Yesu arung esi ri keyr kyong beying esi osu kong eyi abe apa bovuk kikiyi engyi. ⁶⁵I kyong, "Ening esi kikiyi ni inyi ayi ama haa kyong ongyi omi esi iba obu anim mbe kong esi keng abba esi avung ukeng ngyi." ⁶⁶Kikiyi ni ening, belim etim ngyi бага mbe ayin eding ke be yi mi esi eye kong. ⁶⁷Yesu lok eyi abe kur eyi apa abe ering, enyi eding ting-a? enyi ting-a?" ⁶⁸Simon Pita si su mi kyong, "Itsi, adi eding kobu eyi? Omu le yi kive ni unyang umenkigyi. ⁶⁹Adi osu meng ke di zim arung kyong omu si idung ni lkpe ami ni keveng." ⁷⁰Yesu si haa bi kyong, "Esi ama etseng, anyi kur eyi apa kong-a? Ke omi katang nyi si oby mbe." ⁷¹Ining iri lok kikiyi ni Judas, idung ni Samun Iskariyot, kikiyi ere esi ami, ukyatang ni kur-eyi apaa ami imang igya lyi Yesu.

Chapter 7

¹Irim ni ozu ning Yesu tsu eding ki Galili, isu okyong i kyin eding ki Judiya kong kikiy ere bo Juw ra ngang kyong bo bong mi. ²Indang kukiya ni kudir ni bo Juw, ele onyong meng. ³Eke bamba ngi olok eyi mi kyong, "Nyin ameng ding Ki Judiya, eke bangyi abe re ben mu azang kubu etim andu ayi uri bu. ⁴Ongyi omi kyating ayi ibu ozu kataa ayi i ra pu kyong bangyi arung mi kpang. Ayi u se bu ozu ning, nda kayang arung mu." ⁵Kikiy ere bamba ngi kahung osu mi ra hing. ⁶Yesu si lok yi be kyong, "kige anim avang meng kong, eke kige nyi ele kpir ening mbe. ⁷Kayang esi afaa nyi kong, eke ba faa ama Kikiy ere ama ro su uhaa kikiy ni etim ozu aby kong. ⁸Nyi hung ding ni kukiya nyi; Ama esi me ding ti kukiya nyi kong Kikiy ere kekpeng anim avang meng kong." ⁹Irim ayi ilok ozu ning eyi be, ile angyi i Galili. ¹⁰Eke irim ayi bamba ngi ohung eding meng ti kukiya nyi, ami ting ihung eding kataa mbe. ¹¹Bo Juw nyi ara pu mi ti kukiya embe ke bo kyong, "I le ere?" ¹²Bo lok ozu aga mbe kikiy ngi. babe aha kyong, "I si ongyi uding." babe okyong, "iye, i hu ubyin bangyi ovok." ¹³Ting ahin ongyi omi ezim olok yi olu kpang Kikiy ngi kong kikiy ere be ki bereng ni bo Juw. ¹⁴Ayi kukiya nyi ni di uhaa kuvang indi ekpe yee, Yesu atsu hung ding ketim lkpe ke eyir ri zee ozu. ¹⁵Ke bo Juw nyi egyii, ke be si beb botu kyong, abang ke awu ning erung kpe ening ra. Ke be zee mi ozu kutu ming kong." ¹⁶Ke Yesu si osu be kyong, "Ozu ezee anim esi anim kong, eke esi ni ami tse ama ba. ¹⁷Ongyi ami apu kyong ibu ozu ayi angyi, erung ozu ezee ayi eleng, kiying esi kobu lkpe aba, ra ama lok ni anim mbe. ¹⁸Eyi-eyi ami esi olok ayi angyi mbe i ra pu buzur angyi, eke ongyi ami apu buzur ni ami tse mi, ongyi ami nyi esi kavang, ke ile eyi kenung. ¹⁹Musi anda nyi Izin kong-a? eKe ayik yi ongyi uting ameng eben yi. Abang ke nyi apu kyong nyi bong ama?" ²⁰Ubyin bangyi ning nyi oso su, omu si otsi. Eyi kyong ibong mu" ²¹Yesu si su bi kyong, "Ama bu kizu kiting mbe, eke lilang nyi egyii kikiy ngi. ²²Musi izee nyi kamang kita (ahaa kyong esi kobu Musi kong, esi kobu ni Babba embe), Ke uru uzin anyi ata ongyi kamang. ²³Ayi nya ta ongyi kamang uru uzin eke izin ni Musi nyi egbi kong, eke ere obu nyi atsu orup eyi ama ayi ama gben ongyi uru uzin? ²⁴Nyi fu olok ikpe kurum kong, eke nyi lok myeng ni kenung." ²⁵Babe esi Ki Jerusalem olok kyong, ami leng esi ongyi ami ba ra pu bo bong kong ra ²⁶Nyi zang re, i lok ozu ta etu virr mbe ke ongyi ebib mi kizu ra hing, ke bangyi obr idi arung kyong aming esi Kristi nyi kong okyong-a? ²⁷Ke adi arung iyak ayi ami leng isi embe ba, eke kutu aki Kristi iba, ongyi esi erung iyak ayi isi embe ba kong. ²⁸Ke Yesu zee ozu eyi kilang ketim -lkpe, lok kyong, "Nyi arung ama eyi kiluk aki ama si embe ba. Ama ba ni kikiy anim mbe kong, eke ongyi ami tse ama isi kavang, ke nyi arung mi kong. ²⁹Ama rung mi Kikiy ere ama si kobu ngi ba ke esi emi tse ama." ³⁰Ba ra nhang indi bo humi, eke ongyi omi a yak mi kubu etu kong. Kikiy ere kige ngi avang meng kong. ³¹Eke бага mbe ni ubyin nyi oso su mi, ke bo kyong, " ayi Kristi nyi iba, i bu uraa obu ayi ami leng bu ra. ³²Bangyi izin owok ozu ayi bangyi nyi eri lok bosuu kikiy Yesu, eke ekyi-agya eyi bangyi izin etse ongyi kikiy akpa kyong bi ding no hu mi. ³³Yesu lok kyong, ama fu le eyi nyi kige sang, ke ama esi ding kobu ni ami etse ama. ³⁴Nye otsu apu ama eke esi nya fa ama kong; kiluk aki ama ding, esi ni nya aba rung embe kong." ³⁵Bo Juw ro lok eyi botu, "Awu ning iding ere eke adi esi afa mi eye kong? Anda iding kobu ni bo Juw abe arak eding ki Grik eke ine zee be Grik okyong-a? ³⁶Ere esi kive ning aki ilok, 'Enyi otsu apu ama esi nya fa ama kong; kiluk aki ama eding, esi nye ding embe arung kong?" ³⁷Indang ni kihun, kutu kukiya ni kukiya, Yesu enyin ta kilang, okyong, ongyi ami ongur esi ohu mi, i ba obu anim indi iba amgba. ³⁸Ongyi ami esi osu eyi ama, utu awu ilik lkpe ahaa, Kembr ngi esi iho bemeng unyang umenkigyi. ³⁹Eke i lok ining kikiy ni kudin, ayi bangyi abe esi osu mi ohu; ba nda kudin enyi meng kong kikiy ere Yesu afa buzur ngi meng kong. ⁴⁰Kihun bangyi beying, abe owok eve ning, bo kyong, kavang ining esi ongyi izir nyi. ⁴¹Ababe okyong, "ening esi Kristi nyi." Eke babe okyong, Kristi nyi isi ki Galili aba-a? ⁴²Ilik lkpe ahaa kyong Kristi nyi isi utok ni Devi aba esi ki Betilemi, kehin aki Devi le mbe kong-a? ⁴³Ening ba ta kangir ohu botu aha Kikiy ngi. ⁴⁴Okyong babe ohu mi meng, eke ongyi omi ayak mi obu etu kong. ⁴⁵Eke bangyi ekyi akpa esi irim aba obr ni beding agya eyi bangi-izin, "abe olok eyi be kyong, "abang ki nyi ohumi aba kong?" ⁴⁶Bangyi ekyi akpa esi osu kyong, ongyi omi olok ozu ereng fe ongyi ning nyi meng kong. ⁴⁷Ening bangyi Izin ebeb be kyong, "Bo ohu nyi ovok meng ting-a? ⁴⁸Bangyi ekyi beying osu eyi mi ting a, ra bangyi izin osu yi mi. ⁴⁹Eke ubyin ning nyi abe arung ozu izin kong, kuhang ele kikiy ibi. ⁵⁰Nikodemus (uting katang ni bangyi izin, ami iba obugyi keyirng) lok eyi be kyong. ⁵¹Izin idi nyi olok ongyi ikpe lang otuk arung kuda ngi kong-a? ⁵²Be esi ebeb mi okyong, "omu si ki Galili ting-a? Nya pu zang kyong ongyi Izir omi isi ki Galili ba. ⁵³Eke eyi-eyi rak eding kagya ibi.

Chapter 8

¹Yesu etsu hung eding Kikyi kehin ni Olif. ²Kikyik ozur avaa engyi isi ba eyiye ketim-lkpe nyi, ke bangyi nyi lilang aba eken; ikyu le eri ke iri zee bi. ³Abe eri elim ozu eyi bangyi lzin be de akib omi ami bo hu mi iri na yi ongyi ying obu. be de mi alu katang ibi. ⁴Eke be beb mi kyong, "Kizee ozu, akib ning nyi bo hu mi iri na yi ongyi kekpeng aki nyi. ⁵Indang ti izin nyi, Musis anda di kyong adi tse utu bangyi abe leng yi okyo: Andu u lok kyong ere kikyinyi?" ⁶Be ebeb mi ni kooto eke indi be ohu mi eyi kuda eke indi bo kyong nyi zang idaa ozu meng re, eke Yesu kib itsari iri lim ozu ti kuvuk eyi kivong engyi. ⁷Ayi be re ebeb mi ekpir ening embe, i ndib anyin kuyir isi haa be kyong, "ongyi omi katang nyi esi akyating eyi ozu aby, i ta abr de kikyo ta tse mi." ⁸Eyiye ikib itsari, ke ilim ozu itsari eyi kivong ngyi. ⁹Ayi bo wok ying, bo hu angyak olu utin-utin, ayir esi ri bokub ibi. Kihun engyi Yesu le ki tik engyi, eyi akib ami le ukyikatang ibi nyi. ¹⁰Yesu indib anyin kuyir isi lok eyi akib nyi, "Akib, bangyi abe ohu mu kebyi nyi ele ere? Ongyi omi katang ibi ohu mu kebyi kong-a?" ¹¹Isi su mi kyong, "Akyating, Itsi. "Yesu kyong, "Amating esi ama lok mu ikpe kong. Ding andu: Akim ubang eding fu obu aby eye kong. ¹²Eyiye Yesu lok eyi be kyong, "Ama si bataa ni kayang, ongyi ami esi eben ama esi indi isi ti kivub kong eke ile eyi bataa ni unyang." ¹³Bangyi lzin olok eyi mi, "omu su ezik kiky andu bulok; ezik andu esi kazim" ¹⁴Yesu si su be kyong, "ayi ama su ezik kiky anim bulok, ezik anim esi kavang. Ama arung kiluk aki ama si embe ba eyi kiluk aki ama ri ding, eke enyi orung kiluk aki ama si embe ba kong ra nya arung kiluk aki ama ri ding kong. ¹⁵Nyo lok ikpe nyi ni ibi etu; ama olok ongyi ying ikpe kong. ¹⁶Ama esi olok ongyi ikpe ting, ikpe anim esi kavang Kiky ere ama ele kitik anim kong, eke ama le yi Abba anim ami tse ama. ¹⁷Kavang ting, ke kemeng ni lzin enyi be elim okyong ezik ni bangyi ba-paa esi kavang. ¹⁸Ama si uting ami isu ezik ni kiky anim, ke Abba nyi ami tse ama ba isu ezik kiky anim ting. ¹⁹Be ebeb mi kyong, "Abba andu nyi ile ere?" Yesu si su be, "Nya rung ama eyi Abba anim nyi raheng ting; ayi nye arung ama, nye arung Abba anim nyi ting." ²⁰I lok ozu ning onyong ni ketim kezun utu ayi i zee ketim lkpe, ke ongyi omi ohu mi kong Kiky ere kekpeng engyi aba meng kong. ²¹Isi lok eyi be iye, "Ama re eding anim; nye otsu apu ama ki nye oku ti ozu aby enyi, kiluk aki ama ri ding, esi nya ba embe arung kong. ²²" Bo Juw nyi okyong, "I bong angyi okyong-a? Ayi ilok kyong, kiluk aki ama ri ding, esi nya ba embe arung kong-a?" ²³Yesu lok eyi be, "Anyi esi utin kayang, ama si kukye ba. Anyi esi ni kayang ning; ama esi ni kayang ning kong. ²⁴Ere ening, ama ra haa nyi kyong nyo ku ti ozu aby enyi. Nyi akya ku osu eyi AMA ting, nyo ku ti ozu aby inyi. ²⁵Ere ening be si ebeb mi, "Omu kahung usi eyi? Yesu si lok yi be, Ozu ayi ama ri haa tok nyi esi re keyir. ²⁶Ama le yi ozu agambe indi ama ahaa ke ama lok nyi ikpe. Ekpe, ongyi ami tse ama nyi isi kavang, ke ozu ayi ama wok esi obu engyi, esi ozu ayi ama ku haa kayang." ²⁷Ba arung kyong iri lok yi bi kiky ni Abba nyi kong. ²⁸Yesu kyong, ayi nyo hu idung ongyi atsu meng, lang fying nya ba arung kyong esi AMA, ke nya arung kyong ama ri bu ozu ni kiky anim kong. Esi utu awu Abba ezee ama, ke ama lok ozu ning. ²⁹Ami tse ama iyi ama le, isi ama apa kitik kong, kiky ere iri bu ozu ayi arip mi orup ekpir ening". ³⁰Inda ayi Yesu ro lok ozu ning nyi obu, bangyi bagambe ohu ozu ngyi. ³¹Yesu ro lok yi bo Juw abe owok mi, "Ayi nyi esi le ekpir ti kive anim ning, anyi esi belim etim anim ni kavang. ³²Ke nya rung kavang nyi, ke kavang nyi ere nyi ata fee." ³³Bo esi osu mi kyong, adi esi utok ni Abraham ki de ezim ele bepyi ni ongyi omi kutu kong; abang ki omu haa kyong 'be renyi ata fee?' ³⁴Yesu si su bi kyong, kavang, kavang ama haa nyi, ongyi ami esi obu aby isi upyi ni ozu aby. ³⁵Upyi ele ekpir agya nyi umenkigy kong; idung agya nyi mbe ri le kpir umenkigy. ³⁶Ere ening, idung nyi esi eremu atta, omu ufa ogbin ni kavang. ³⁷Ama rung lilang kyong anyi esi utok ni Abraham, nya ngang kyong nyo bong ama Kiky ere ozu anim afa kiluk keming etu nyi kong. ³⁸Ama ra haa ozu ayi ama zang eyi Abba anim, ke anyi ting ro bu ozu ayi nyo wok obu ni abba nyi. ³⁹Be esi ahaa mi kyong, "Abba idi si Abraham, Yesu haa be kyong, okyong nye si belim ni Abraham, nyo bu etim ni Abraham. ⁴⁰Ting ahin, nyi ra ngang nyo bong ama, ongyi ami ra haa tok nyi kavang ayi ama wok esi kobu ni lkpe ba. Abraham obu utu awu eleng kong. ⁴¹Nyo bu etim ni abba nyi." Ba haa mi kyong, "Ba mba di ti ilyik ni baza kong; adi ele yi Abba uting: lkpe." ⁴²Yesu haa be kyong, Ayi lkpe esi Abba nyi, nyo shong ama, kiky ere ama si kobu lkpe ba; ke ama le aming; ama ba ni kiky anim kong, eke si ami tse ama. ⁴³Ere obu ki nyi owok atin eve anim kong? Esi Kiky ere nyo su indi nya da atung ti eve anim kong. ⁴⁴Anyi si ni abba nyi, shintan nyi, ke nyo kyong nyo bu ere fu kating abba nyi. Isi kikim bangyi esi ri keyir ke iyir ti kenung nyi kong Kiky ere ikyating eyi kavang. Ayi isa ka kazim, i ka ki ayi esi utu ngyi Kiky ere isi ongyi kazim eyi abba kazim. ⁴⁵Kiky ayi ama ri lok kavang, ting ahing nyo su ozu anim kong. ⁴⁶Eyi katang nyi ami hu ama yi kebyi meng? Ayi ama ro lok ozu kavang nyi, abang ki nyi osu ozu anim kong. ⁴⁷Ongyi ami esi ni lkpe iwok eve ni lkpe; enyi owok yi kong kiky ere nyi esi ni lkpe kong. ⁴⁸Bo Juw osu mi kilang ke olok yi mi kyong "Do lok kavang ayi do kyong omu si Samaritan ke ule eyi kudin kebyi kong-a?" ⁴⁹Yesu si su kyong, "Ama ele yi kudin kebyi kong; eke ama nda Abba anim bolib, ke anyi otung nye nda ama bolib. ⁵⁰Ama apu buzur kiky anim kong; ongyi ami ihun rening ke isi ami olok ikpe. ⁵¹Kavang, kavang, ama ra haa nyi, ongyi ami esi ohu kive anim esi indi izang buku kong. ⁵²Bo Juw nyi olok eyi mi kyong, "Ubang da arung meng kyong, omu le

yi kudin kebyi. Abraham eyi bangyi izir oku; eke omu haa kyong, ongyi ami esi ohu kive anim, esi i mbak buku kong. ⁵³Omu obu abba edi Abraham ami iku kong, orung nyi ra? Bangyi izir oku. Omu ri tok andu kyong omu si ere?⁵⁴Yesu si su be kilang kyong, "Ayi ama esi anda anim bolib, bolib anim esi kizu keki kong; esi Abba anim ami nda bolib ami nyi nyo kyong si lkpe nyi. ⁵⁵Nye arung mi kong, eke ama rung mi. Ayi ama so lok kyong, ama arung mi kong. Ama ereng fe enyi, ti kazim. Ere ening, ama rung mi ke ihu kive engyi. ⁵⁶Abba nyi Abraham etin orub ayi izang kutu anim, izang ke orub arib mi."⁵⁷Bo Juw nyi aha mi, "Omu ohun igyi akim apaa eyi-kur meng kong, ke omu uzang Abraham meng ni? ⁵⁸Yesu haa tok be kyong, "kavang, kavang, ama ri haa tok nyi, ayi bamba Abraham ming kong, AMA LE MBE." ⁵⁹"Eke ba ku okyoo be tse mi embe, Yesu itaa ilu si ketim lkpe pa mbe.

Chapter 9

¹Kekpeng aki Yesu ri kpazeng, i zang awu omi emi pu egyi si kembr aba.² Belim etim engyi ebeb mi kyong "kizee-ozu, eyi obu abyinyi, awu ami leng ra bangyi abe amba mi, ki amba mi eyi egyi opu?"³Yesu haa kyong, awu ning ra bangyi engyi obu abyinyi kong, eke yi bu ening eke indi etim ni Ikpe otok etu engyi.⁴Esi keng da atim etim ni ami itse ama ayi uru fu le embe.Utuga ra ba obu ayi ongyi esi ibu etim arung kong.⁵ Ayi ama fu le kayang ning, ama si bataa kayang ning.⁶Irim ni ayi Yesu lok ozu ning, itu etseng itsari zir akyang yi kivong engyi ide tse mi egyi.⁷I haa mi kyong, ding ti kitsa beming ni silowam, ne mgbe egyi andu embe, awu nyi iding ozu ngyi, ne mgbe egyi engyi, ke izang egyi kpang ye.⁸Bangyi ukye ni awu nyi eyi bangyi abe arung mi keyir ming okyong, esi kinung ozu nyi kong-a?,

¹⁰Be beb mi kyong, utu awu zing ayi egyi andu avung? ¹¹I haa be kyong awu omi be di mi Yesu i zir ulyii tsem egyi ke i haa ama kyong ama ding ki Silowam ni mgbe egyi.' ke ama ding ne mgbe egyi anim, ke ama zang yi egyi anim zar. ¹²Be beb mi kyong awu nyi le ere? I haa be kyong, "Ama rung kong."¹³Be de awu nyi ami ipu egyi keyir nyi ba obu ni bangyi-izin. ¹⁴Kutu aki Yesu ibu bumbyi tsemi egyi ke ya avin nyi esi uru uru izin. ¹⁵Bangyi-izin ebeb mi eyiye kyong utu awu zing u fa bukun ni egyi andu. I haa be kyong i tsem bumbyi egyi, I ne mgbe egyi, ke Idang ama ri zang egyi.¹⁶Bangyi-izin babe okyong, "Awu ami leng isi kobu Ikpe aba kong kikiyi ere i hu kutu izin kong." Babe ahaa kyong, "Utu awu sing ayi ongyi ami bu ozu abyinyi ibu ozu ayi elim basa ening?" kangr le katang ibi. ¹⁷Eke be beb kipu egyi nyi eyiye, " Ere u haa kikiyi awu nyi, ti ayi evung mu egyi?" Kipu egyi nyi haa kyong "isi ongyi-izir."¹⁸ Aba tasi ubang bo Juw osu kyong awu nyi ipu egyi ke ba avin mi egyi ngyi kong, ne ze utu awu be edi abe amba kipu egyi ami eyi ngyi aven ming.¹⁹Be beb ayii ngyi eyi abba ngyi, "Ami leng esi idung nyi ami ipu egyi si ri kutu aki bamba mi-a? Abang ke isim sang egyi ubang?" ²⁰Abba ngyi eyi ayi ngyi ahaa be kyong, "Da rung kyong isi idung idi ami ipu egyi esi kebr abba."²¹ Utu awu iba sang egyi nyi, da rung kong, "ke ongyi ami avung mi egyi da rung kong. Beb mi isi idung okip ngyi ming. I lok yi bulok engyi utu awu ifa bukun ni egyi engyi nyi."²²Abba ngyi eyi ayi ngyi o lok ening kikiyi ere be ki bereng ni bo-Juw nyi. Kikiyi ayi bo Juw olok mung kyong ongyi ami osu ezik kyong isi Kristi nyi, ba tir mi olu ketim Ikpe ibi. ²³Kikiyi ayi leng; abba ngyi eyi ayi ngyi ahaa kyong, "Isi idung okeb engyi ming beb mi i haa tok nyi bulok engyi."²⁴Ayi leng esi ni upaa ayi be di kipu egyi nyi aba kyong "Nda Ikpe buzur ngyi. Da rung kyong awu ning isi ongyi ami bu ozu abyinyi. ²⁵Eke awu ning kyong "Ama rung kyong isi ongyi ami ro bu ozu abyinyi kong. Kizu kiting ayi ama rung: ama pu egyi keyir ke ubang ama ri zang egyi."²⁶Eke ba haa mi kyong, "Awu ning bu mu ere? Evung egyi andu ahing?" ²⁷Ama haa nyi ming, ke nyi ada atung kong! Ere bu nyo oshong nyo wok eyiye? Omu ra pu usi idung etim ngyi ting ra."²⁸Ba atu mi kyong, "Omu si idung etim engyi, adi si belim etim ni Musis. ²⁹Da rung kyong Ikpe rita ahaa eyi Musis, eke ni awu ami leng daa rung iyak ayi isi embe ba kong."³⁰Awu nyi isi haa be kyong, "Ayi leng si kavang, kyong nya rung iyak ayi awu ning si embe ba kong, ke evung ama egyi ming."³¹Da rung kyong, Ikpe da atung etu ni bangyi abe obu ozu abyinyi kong, eke ongyi ami iri bu ozu ayi Ikpe ra pu, i da atung owok mi."³²Ayir itu ayi akim kayang owok kyong ongyi omi evung egyi ni abe opu egyi esi ri itu ayi bamba mi kong. ³³Ayi awu ning isi kobu ni Ikpe aba ting isi ibu arung kizu aki kong."³⁴Ba haa mi kyong, bamba mu yi ozu abyinyi, ke omu ubang uri zee di ozu?" Bo hu mi agba olu kayang."³⁵Yesu wok kyong bo hu mi ketim Ikpe agba olu kayang. Ifa mi ke ibeb mi kyong, " Usu yi idung ongyi-a?" ³⁶I beb mi kyong, Isi eyi, Itsi, indi ama eben mi?" ³⁷Yesu ha mi kyong, "usang mi ming, ke esi ongyi ami ro lok ozu eyi mu eleng. " ³⁸Awu ning haa kyong "Itsi ama so su ming " ke i rak mi."³⁹Yesu haa kyong, " Kikiyi ikpe ama ba kayang aki leng eke bangyi abe akya ku asang ting ba sang, ke abe ra sang bo pu egyi." ⁴⁰Bangyi-izin abe le yi mi embe nyi owok ozu ning ke be beb mi, "Adi opu egyi ting ra?" ⁴¹Yesu haa be kyong, Ayi nyi si opu egyi, nyi bu abyinyi kong, ke indang nyo kyong, Da sang, ye re ening nye kpir ti ozu abyinyi.

Chapter 10

¹Kavang, kavang, ama haa nyi, ongyi ami akya kuu ekyin kisapu gaga eding kizok bataan ting, eke etsu ezeng kiluk kaki mbe, ongyi nyi isi uzi eyi uzi indakam. ²Ongyi ami ese kyin kisapu nyi gaga isi kikpe ereng ni bataan nyi. ³Ongyi ami kpe kisapu nyi aven mi opu. Bataa nyi owok arung kilang nyi, ke i di bataan nyi eyi edin ke eku be lu kayang. ⁴Ayi eku bataan nyi lu lilang, itaa abr ibi, ke bataan nyi eben mi, kikiy ere bo wok kilang nyi. ⁵Esi be ben ekyin kong eke be kyi mi, kikiy ere bo wok arung kilang ni ekyin kong. "Yesu olok uhum uga ning eyi bi, eke ba wok arung uhum uga engyi nyi kong. ⁷Yesu haa tok bi eyiye kyong, kavang, kavang, ama haa nyi, ama esi kisapu ni bataa nyi. ⁸Eyi-eyi ami taa abr ba ama isi uzi eyi uzi inakam, eke bataa nyi owok bi kong. ⁹Ama esi kisapu. ongyi ami ekyin aba utin anim, egben; ilu ikyin ifa olyi uding. ¹⁰Uzi esi iba kong iba indi iba zi eyi uubong eyi uugbim. Ama ba eke indi ba fa unyang, bafa wu ekpe ukyo. ¹¹Ama esi keku obr uding. Ke ku obr uding ede unyang engyi anda bataa engyi. ¹²Idung etim esi ongyi bataan nyi kong. I zang bolong raba ke ikyii, ke bolong nyi etim arak bataan nyi. ¹³Ikyi anying embe kikiy ayi emi si idung etim mbe ke elu orup etu ni bataan nyi kong. ¹⁴Ama si kikpe ereng uding, ke ama rung ba anim, ke banim arung ama ting. ¹⁵Abba nyi erung ama, ke ama rung Abba nyi, ke ama de unyang anim anda bataan nyi. ¹⁶Ama le yi bataan babe abe ele ti kizok aki leng ming kong. Esi keng ama aku bi aba ting, ke bo wok kilang anim eke indi be si kizu kiting ke kikpe ereng uting. ¹⁷Esi kikiy ni ening ayi Abba ri shong ama; Ama de unyang anim nda indi ama esi ede wu eye. ¹⁸Ongyi omi esi ide arung unyang anim kong, eke Ama de unyang anim de nda bulok anim. Ama le yi kazak aki me de unyang anim anda, Ama le kazak aki ama ede wu esi aba eyiye. Ama fa kilang kazak ning utin ni Abba anim. ¹⁹Kating ni bo Juw ahaa eyiye kikiy ni eve angyi ning. ²⁰Baga mbe katang ibi aha kyong, "I leyi kudin kebyi etu egyi. Utu awu sing ayi nya da mi atung?" ²¹Babe ahaa kyong, "Ayi leng esi eve ni ongyi ami le yi kudin kebyi kong. Kudin kebyi esi evung arung egyi ongyi ami pu egyi raa?" ²²Ke kekpeng aba ni kukyip keki ki Jerusalem (kukyip aki ba mang arung ayi Ikpe anda bangyi ilam sang mbe obu itu itong iraa). ²³Esi itu uvaa, ke Yesu re si seng ti kibak kihuk kitim ni Solomon ketim Ikpe. ²⁴Eke bo Juw ezeng vir mi ke be beb mi kyong, Ude kira ekpe ahing ayi uuda di ating ozu kikiy ndu zizing kong? Ayi omu esi Kristi nyi, haa tin di kpang. ²⁵Yesu haa be kyong Ama haa nyi ming, eke anyi ohu yi kong. Etim ayi ama tim ti kiding ni Abba anim, ye esi ezik kikiy anim ming. ²⁶Ke nyi osu eyi ama kong kikiy ere nye esi bataan anim kong. ²⁷Bataan anim ro wok arung kilang anim. Ke ama rung be ke be eben ama. ²⁸Ama nda be unyang ni umenkigyi esi bo ku eye kong. Ke ongyi omi esi ogu ohu be obu anim kong. ²⁹Abba anim, ami ide be anda ama nyi, igaa obu abe ering lilang, ke ongyi omi kyating ayi isi ohu bi obu ni Abba anim nyi. ³⁰Ama eyi Abba anim nyi si uting. ³¹Eke bo Juw ede okyo eyiye eke be tse mi embe. ³²Yesu sosu bi kyong, "Ama tok nyi etim eding aga mbe utin ni Abba anim nyi. Kikiy ni etim ayi zing ayi nya pu nye tse ama yi okyo?" ³³Ki bo Juw sa haa mi kyong, "Adi kyong de tse mu okyo kikiy ni etim eding kong, eke esi ayi ulok gbim izin, kikiy ere omu, si ongyi mbe, ude andu myeng yi Ikpe," ³⁴Yesu so su bi kyong, Be elim yi ti izin nyi kong-a, Ama kyong, enyi si ikpe-bakir?" ³⁵Ayi i di bi ikpe bakir, obu eyi ayi kive Ikpe aba (ayi ilik Ikpe nyi esi azik kong), ³⁶Anyi ro kyong esi ni ami Abba tseng alu ukpaa ke itse kyin ti kayang, Anyi olok egbim izin, kikiy ayi ama kyong ama si idung ni Ikpe-a? ³⁷Ayi ama akya ku atim etim ni Abba anim ting, fu osu ama kong. ³⁸Eke ama ro obu yi, nyi kya ko osu ama ting, nyi su etim anim eke indi nya rung kyong Abba anim le etu anim, ke ama le etu ni Abba nyi. ³⁹Ba ngang bohu mi eyiye, eke ilu bi kubu iding angyi. ⁴⁰I na kpaa Jordan lu gbang eding iyak ayi Jon tabr obu bangyi batisma, ke ine le embe. ⁴¹Bangyi бага mbe aba obu ngyi embe ke bo kyong, "Jon otok iraa kong, eke ozu ayi Jon olok kikiy awu ning lilang esi kavang."

⁴²Bangyi бага embe ohu ozu ngyi embe.

Chapter 11

¹Kige aki nyi awu omi kidin ngyi lazarus o kyung mi. Isi ongyi ni Betani, kehin kekiri ni Mary eyi umba ongyi ilige Martha. ²Esi Mary ami iba itse bangyi bagak beding ke iza ezun engyi eyi uzing engyi, esi ami uba ngyi Lazaru okyung. ³Bamba belige nyi abe etse kisim edin kobu ni Yesu kyong, "Itsi, zang, ongyi ami uro shong nyi i kyung." ⁴Ayi Yesu owok yi, i kyong isi bukyong abe o bong mi kong, eke esi abe otok buzur ni Ikpe indi idung Ikpe ifa uurak kemeng angyi. ⁵Yesu oshong Martha eyi umba engyi elige eyi Lazaru. ⁶Ayi i wok kyong Larzaros okyung, Yesu fu le itu ipaa iyak ayi ile nyi. ⁷Irim engyi ihaa belim etim engyi kyong, "De ding ki Judiya eyiye." ⁸Belim etim engyi aha mi kyong, "kizee ozu, ede kira kong ayi boJuw ra ngang be tse mu okyo, ungang usi eding embe eyiye ra?" ⁹Yesu haa kyong, "esi awa kuru eyi apaa ni bataa kutu kiting kong ra? ongyi esii ti kige bataa, esi ekim kivong kong, kikiyi ere izang egyi ni bataa uru kayang ning." ¹⁰Ayi ise esii otuga, ekim kivong kikiyi ere bataa akyating yi mi." ¹¹Yesu lok ozu ayi leng, ke irim ni ozu ning, i haa be kyong, "Iyo idi Lazaru ina bula, ama eding ne ven anyin mi ti bula." ¹²Belim etim engyi aha mi kyong, "Itsi, ayi isi ana bula, i nyong ye." ¹³Yesu ro lok ozu kikiyi buku ngyi, eke ba mang kyong iro lok ozu kikiyi bula ni kihuk ketim mbe. ¹⁴Yesu ahaa aten bi kpang kyong, "Lazaru iku ming." ¹⁵Ama atin orup, kikiyi enyi, ayi ama kyating embe indi nyo su eyi ama. De ding ko bu ngyi." ¹⁶Toma, ami be di mi Didimus, I lok yi belim etim abe iyi be ele ibung, "Nyi ba eke de yi mi eding indi de ni oku eyi Yesu." ¹⁷Ayi Yesu ba dze, Lazaru ibu itu inzi meng ti kenzi. ¹⁸Betani le onyong kehin ni Jerusalem, aduk kilomita ara mbe. ¹⁹Bo Juw бага mbe olu aba obu ni Martha eyi Mary, aba awur be kikiyi ni buku umba ibi. ²⁰Ayi Martha owok kyong Yesu ra ba, iding ni fa mi, eke Mary fu le kagya. ²¹Marta haa Yesu kyong, "Itsi, okyong ule ameng, umba anim iku kong. ²²Indang, ting ahing ama rung kyong, kizu aki use onung utin ni Ikpe, i nda mu." ²³Yesu haa mi kyong, "Umba andu enyin eyiye." ²⁴Marta haa mi kyong, "Ama rung kyong enyin ti kige ni oonyi ni kutu kihun." ²⁵Yesu haa mi kyong, "ama si oonyin eyi unyang nyi; Ami si osu eyi ama, i so ku, i le yi unyang; ²⁶Ke ami le eyi unyang ke i si hu ama i ku kong. Uusi su ayi leng ming ra?" ²⁷I haa mi kyong, "Ama su, Itsi, Ama su kyong usi Krist nyi, idung ni Ikpe ami ba kayang nyi." ²⁸Ayi ilok ozu ning, enyin ilu eding ne di umbagyi ilige Mary kataa. I haa kyong, "Kizee ozu i le aming ke isi di mu." ²⁹Ayi i wok ening, idip anyi bukir mbe eding ko bu ngyi. ³⁰Kekpeng aki leng Yesu aba kyin kebr kehin kekiri nyi meng kong eke i fu le iyak ayi Marta fa mi mbe nyi. ³¹Ayi bo Juw, abe le eyi mi keming ketim ro humi ikib, ba zang Meri idip enyin bukir o lu kayang, be ben mi, ra mang kyong iri ding ti kenzi nyi indi ina okpok mbe. ³²Ayi Meri ba dze iyak ayi Yesu le mbe nyi ke izang mi, ekukyu ezun gyi iri haa mi kyong, "Itsi, okyong ule aming, umba anim oku kong." ³³Ayi Yesu sang mi iri kpok, ke bo Juw abe eyi mi abba embe okpok ting, kudin ngyi anyin ebib orup ham mbe; ³⁴I bib be kyong, "Nye de mi ana ere?" Ba haa mi kyong, "Itsi, ba sang mi" ³⁵Yesu kpok. ³⁶Eke bo Juw ahaa kyong, zang utu awu ishong Lazaru re." ³⁷Eke bangyi babe a haa kyong, "eleng esi awu aming evung egyi ni awu omi kong ra, okyong awu ning ileng iku-a?" ³⁸Kibok ohu Yesu haam mbe eyiye, iding ti kenzi nyi. Kenzi nyi esi kivant, ke kikyok ekib ezing ki. ³⁹Yesu haa be kyong bi "bung anyin kikyok nyi." Marta, umba ni Lazaru, ami iku, a haa Yesu kyong, "Itsi, idang kehim nyi avaa ming, kikiyi ere iku obu etu inzi ming." ⁴⁰Yesu haa mi kyong, "Ama haa mu kyong, ayi usi le yi orup uting, uzang busur ni Ikpe kong ra?" ⁴¹Kerekpe be de anyin kikyok nyi. Yesu apu egyi ohung kikep i haa kyong, "Abba, ama deng mu ayi uwok ama. ⁴²Ama rung kyong, uri wok ama kikiyi ni ubyin bangyi abe ele ata ama kividung ke ama lok ozu ayi leng nyi, indi bo so osu kyong esi omu ami etse ama aba nyi." ⁴³Irim ayi i haa ozu ning, I ta kilang kiga mbe "Lazaru lu ba kayang!" ⁴⁴kehim nyi olu ti kenzi aba kayang; ezun ngyi eyi obu ngyi azib eyi batr buku, eyi kekpir ngyi lilang, Yesu haa be kyong, bu hu batr ngyi re eke iding ozu angyi. ⁴⁵Eke bo Juw бага mbe abe aba obu ni Meri ke ba sang ozu ayi Yesu obu nyi, bo si osu eyi mi. ⁴⁶Eke bangyi beying katang ebe eding kobu ni bangyi izin na haa be ozu ayi Yesu obu nyi. ⁴⁷Ke kikiyi beding agya eyi bangyi izin nyi edi bodung akip eken ke bo kyong, "Ere si kizu kibu ubaning? Awu ning obu ozu uraa aga mbe. ⁴⁸Ayi de si mi apa ening, lilang bangyi ohu mi; bo Roman aba ede di eyi kitsi idi eyi urim idi eding." ⁴⁹Awu omi katang ibi embe isi Kayafas, isi udeng agya ukyo ni ugi awu nyi, i haa eyi be kyong, "Nya rung ozu kong. ⁵⁰Nya rung kyong arip obu ongyi uting iku buku kikiyi bangyi nyi eyi ayi inda ekim urim bangyi lilang." ⁵¹Ozu ning ilok esi utin ni kikiyi engyi kong. Ayi esi uding agya ukyo ugi awu nyi, i zang izir kikiyi Yesu kyong iba oku buku kikiyi ni urim bangyi nyi; ⁵²ke esi kikiyi urim bangyi nyi mbe kong, eke indi bangyi Ikpe abe arak evir iyak lilang aba si kizu kiting. ⁵³Akim kutu aki nyi ba ra pu bekeng indi bo bong Yesu. ⁵⁴Yesu oolu esi egyi ni bo Juw nyi eye kong, eke enyin embe nyi ben ahin akir onyong kulum uga eding kehin aki be di Ifrem. Ne le embe eyi belim etim engyi. ⁵⁵Ubang Kige kukiyp ukpaazeng ni bo Juw nyi anduk ming, ke bangyi бага mbe esi ti ahin akir ibi eding ki Jerusalem be ne mgbe lu ozu aby i ibi. ⁵⁶Ba ra pu Yesu, ke bo ro lok ozu eyi botu ayi be yir ketim ni Ikpe nyi, Nye re Amang ere? Ke esi iba ti kukiyp nyi kong ra?" ⁵⁷Kige aki leng kikiyi ni beding agya eyi ba Farasis anda kilang izin kyong ongyi ami arung kiluk aki Yesu le embe, i ba haa be indi bo hu mi.

Chapter 12

¹Itu itong-kiying lang kukyip uukpaa-zeng, Yesu ba ki Betani, agya ni Lazaru, ami Yesu zir mi anyin ti buku nyi.

²Ba tim kelyi anda mi embe, ke Mata ra nda mi ala, eke Lazaru yi mi alyi ala nyi ibung. ³Eke Mary de bangyi bagak ayi agbang betsi kemeng ayi ba kem yi eyi nard (baya etsi abe ele yi bagak beding), etsi mi ezun, ke iza ezun ngyi eyi uzuun ngyi. Eke ketim nyi lilang ekpe eyi bagak nyi. ⁴Judas Iskariyot, uting ni belim etim ngyi ami iba gyal yi mi i lok kyong, ⁵Ere obu bangyi bagak nyi ede agya alyi naira bufa ara ke ede anang nyi aha bangyi kekin nyi ra?

⁶I lok ening, okyong iri kahu bangyi aken ebe mbe kong, eke isi uzi: Ami si ongyi ami re he kida anang ibi ke iri di anang ti kida nyi. ⁷Yesu okyong, "si mi pa indi i bu ozu ayi ele kubu ngyi ni kutu aki benzi ama. ⁸Nyi ele yi bangyi akin ekpir ening eyi nyi. Eke nyi ele yi ama ekpir ening kong. ⁹Kekpeng aki nyi bo Juw baga mbe owok kyong Yesu le embe, eke ba aba, esi obu Yesu mbe kong, eke indi ba zang lazaru, ami Yesu ezir anyin ti buku nyi. ¹⁰Ekyi beding agya nyi emyeng aby i bung indi bo bong Lazaru ting. ¹¹Ayi esi Kiky engyi bo-Juw baga mbe eding ne ben Yesu ozu bi. ¹²Kutu ni upaa uby in uga mbe aba ti kukyip nyi. Ayi bo wok kyong Yesu re kyin aba i Jerusalem, ¹³ba ka ana elik ke be na fa mi ke bataa ki-iwen okyong, "Hosanna! uka uhu eyi eding eyi uurak esi ni ongyi ami aba ti kidin ni Itsi, uding ni Isrel." ¹⁴Yesu afa kidung kikim etsu le utang ngyi; utu awu be lim alu ti ilik Ikpe nyi. ¹⁵Fu ekyi bereng kong, idung ni Zayon; zang, i uding iny i ra ba, ile utang ni kodung kikim. ¹⁶Belim etim ngyi ni kitabr arung kikyeng ngyi kong; eke ayi banda Yesu buzur, ba mang arung kyong be lim ayi leng kiky i ngyi reng keyir ke bo bu ozu ayi leng yi mi. ¹⁷Ubang uby in bangyi abe ele yi Yesu Kekpeng aki idi Lazaru olu anyin ti kenzi nyi katang ni abe oku nyi. Ere de uhaa nyi ahaa bangyi. ¹⁸Ye si ni kikyeng aki ning ayi kihun bangyi nyi olu eding ni fa mi, kiky i ayi bo wok ming kyong i ro bu uraa. ¹⁹Farasi nyi olok eyi botu kyong, "zang, nye bu arung kizu kong; sang, kayang lilang ere ben mi." ²⁰Kekpeng aki nyi be Grik beying ayak keming ni abe eben bangyi abe oro hung eding na rak ti kukyip nyi. ²¹Abe leng eding kobu Filib, ami esi ki Betsada ni Galili, be beb mi, kyong, "Ongyi obr, da ra pu da zang Yesu. ²²Filib ding na haa Andur; Andur eyi Filib eding ibung ke ba haa Yesu. ²³Yesu esi ahaa bi kyong, kige nyi aba ming eke idung ongyi afa buzur ye. ²⁴Kavang, kavang, Ama haa nyi, Esi keng kigy u ni kila aku okyu eri, ke kpir aki nyi mbe; eke ke so ku, ke him igyu aga mbe. ²⁵Ongyi ami oshong unyang ngyi ita eyim wu; eke ami aafa unyang ngyi ti kayang aki leng ile eyi unyang nyi eding umunkigyi. ²⁶Ongyi ami obu anda ama etim, i ben ama irim; eyi iyak ayi ama le embe, belim etim anim ele embe ting. Ongyi ami obu anda ama etim, Abba nyi inda mi bolip.

²⁷"Ubang orup anim ele yi ibak ke ama olok kyong ere ye? 'Abba, agbin lu ama ti kige aki ning'? Eke ti kikyeng aki leng ama ba ti kige aki ning. ²⁸Abba, nda kidin andu buzur." Eke kilang esi kukye olok kyong, "Ama nda ki buzur ming, Ama anda ki buzur eyiye." ²⁹Eke Kihun bangyi abe ele onyong embe ke bo wok ki ahaa kyong ita kima. Babe ahaa kyong, " Ulim etim Ikpe olok ozu yi mi." ³⁰Yesu osu su Kyong, kilang ning aba ni anim kong, eke esi kiky i nyi. ³¹Indaning bo lok kayang ikpe: Ubang ba gba olu ongyi kiky i kayang ning. ³²Kekpeng aki ama esi kayang apa, Ama evir eyi-eyi aba obu anim." ³³I lok ayi leng indi itok utu buku abe ikung. ³⁴Kihun nyi osu su mi kyong, " Adi owok ti izin kyong Kristi nyi ile umunkigyi. Utu awu sing omu lok kyong, esi keng 'idung ongyi nyi ihung kukye'? Eyi esi idung ongyi nyi?" ³⁵Yesu ahaa tok be kyong, "Bataa nyi ele eyi nyi esi kira sang ening. Nyi si ayi nya azang bataa nyi, eke kivib esi ekip esing nyi kong. ongyi ami esi ti kivub nyi erung iyak ayi ire ding kong. ³⁶Kekpeng aki nyi le yi bataa, Le yi orup uting ti bataa nyi Eke indi nyin esi belim ni bataa nyi." Yesu olok ozu ayi ning ekpe, ke indip anyin embe na ataa angyi obr Ibi. ³⁷Irim ni ayi i bu uraa aga mbe obr ibi, ting ahing bo su eyi mi kong. ³⁸Eke indi kive ni Azaya ongyi izir nyi aba bu, ayi i lok kyong: "Itsi, ami osu uha idi, eyi ami eke kubu ni Itsi nyi otok olu?" ³⁹Kiky i ni ayi leng bo so su kong, Kiky i ere Azaya ting ahaa kyong, ⁴⁰I pu be egyi, ke inda erip ibi ezib; azuk bazang eyi egyi ibi ke ba rung eyi erip ibi yi, ke ba ta eyeng, ke ama a gben bi." ⁴¹Azaya o lok ozu ning kiky i ni ayi i zang buzur ni Yesu ke i lok ozu ning kiky i ngyi. ⁴²Eke ting ahin, bangyi ekyi baga mbe ohu Yesu; eke kiky i ni ba farasi, bo su kpang kong be re kyi kyong ba tir be ketim Ikpe kekiri yi. ⁴³Kiky i ere bo shong uurak ni bangyi obu uurak ni Ikpe. ⁴⁴Yesu olok olu kyong, "ongyi ami oso su eyi ama, i so su eyi ama mbe kong eke isi osu eyi ongyi ami tse ama ba nyi, ⁴⁵ke Ongyi ami a zang ama ming i zang ongyi ami tse ama ba nyi. ⁴⁶Ama ba kayang nyi ereng bataa, erening ongyi ami oso su eyi ama esi ndi ile kpir ti kivib eye kong. ⁴⁷Ayi ongyi esi owok eve anim ke akya i hu yi alu korup ngyi kong, Ama lok mi ikpe kong; Kiky i ere ama aba indi ama ba olok kayang ikpe kong, eke ama gben olu kayang nyi. ⁴⁸Ami esi otung ama ke akya i hu eve anim, alu ami ilok mi ikpe. kive ayi ama lok olok mi ikpe kutu kihung. ⁴⁹Kiky i ere ama lok ni kiky i nim mbe kong, eke esi Abba ami tse ama, esi ami anda ama kilang kazak nyi ni ozu ayi ma haa eyi ayi mo lok. ⁵⁰Ama rung kyong kilang kazak ngyi esi ni unyang ni umenkigyi, Ni ozu ayi ama lok- ereng utu awu Abba nyi lok eyi ama, eke ama lok."

Chapter 13

¹Kekpeng aki ning ayi kukiya ni ukpa-zeng aba ming kong. Yesu arung kyong kige ngi aba ming eke iding esi kayang apa ke iding kobu Abba. Ayi ile yi ishong yi bangyi ngi ti kayang ning, I shong be ni zee ti kihun. ²Kige aki leng shitan ikyin Juda Iskariyoti idung ni Samon korup meng, indi ide Yesu agyalyi. ³Erung kyong Abba nyi ide ozu lilang anda mi kubu ming ke isi kobu Ikpe ba ke isi irim eding kobu Ikpe. ⁴Indip anyin kuyir kige kelyi ke nwo otir ngi awu kayang alu ukeng, ke ide itawur azip utin. ⁵Eke ide beming kur ti ipadi ke eyir mgbe ezun ni belim etim ngi ke iza yi eyi itawur aki iruk utin ngi. ⁶I ba obu ni samon Pita, ke Pita haa mi kyong, "Itsi omu emgbe ama ezun ra?"

⁷Yesu si a haa mi kyong, "ozu ayi ama robu ubang omu orung ming kong, eke irim ngi u ba rung." ⁸Pita a haa mi kyong, "omu esi umgbe ezun anim kong." Yesu haa mi kyong, "Ayi ama kya ku emgbe mu ezun kong omu uhaa eyi ama kong," ⁹Samon Pita esi olok mi kyong, "Itsi esi umgbe ezun anim mbe kong, eke ekin eyi obu anim eyi kikiyi anim." ¹⁰Yesu haa mi kyong, "ongyi ami emgbe etu ming i ra pu umgbe eye kong, ering ezun mbe imgbe, eke etin lilang ming ni etu; omu atin ming, eke esi enyi lilang kong." ¹¹(Ni ayi Yesu erung ongyi ami igyalyi mi; esi ne ening ayi i haa kyong esi lilang nyi abe atin kong.) ¹²Kekpeng aki imgbe ezun ibi ekpe ide otr ngi ke ikyu le eri eyiye, I lok yi bi kyong, "Nya rung ozu ayi ama bu eyi nyi ra?" ¹³Nye di ama 'kizee ozu' eyi 'Itsi,' nyi olok kavang, kikiyi ere ama si utu awu nyi. ¹⁴Ayi ama esi Itsi eyi kizee ozu nyi, eke me emgbe nyi ezun meng, anyi ting nye emgbe botu ezun. ¹⁵Ama bu tok nyi meng, anyi ting nyi bu utu awu ama bu eyi nyi. ¹⁶Kavang, kavang, ama haa nyi, idung etim re obu ongyi agya ngi kong, ra ongyi ami betse etim obu ongyi ami etse mi kong. ¹⁷Ayi nya rung ozu ayi leng ming, nya fa undu uding ayi nyi si obu yi. ¹⁸Ama ro lok eyi anyi lilang nyi kong; Ama rung abe ama tseng- eke ye re ening indi Ilik Ikpe aba obu: 'ongyi ami alyi ala anim i le yi kubu kufa eyi ama.' ¹⁹Ama ra haa nyi ubang nyi indi ye tuk obu eke ayi ye si obu ming nyo osu kyong AMA (mazaya nyi). ²⁰Kavang, kavang, Ama ara haa nyi, ongyi ami ohu ongyi ami ama tse nyi, i hu ama, ke ongyi ami ohu ama, i hu ongyi ami tse ama ba." ²¹Kekpeng aki Yesu olok ozu ayi leng kudin ngi ile yi ibak. i lok olu kyong, "kavang, kavang, ama ra haa nyi uting katang inyi ede ama agya-alyi." ²²Belim etim ngi ezim egyi azang botu ba rung ami i lok ozu kikiyi ngi kong. ²³Uting ni belim etim ngi, ami ke Yesu o shong obu lilang ikyi na dak etu Yesu. ²⁴Samon Pita so lok eyi ulim etim nyi kyong, "Bib mi iri lok ozu ning kikiyi eyi nyi." ²⁵Ke I si na dak etu Yesu eyi-ye, ke i bib mi kyong, "Itsi, esi eyi?" ²⁶Yesu haa kyong, "Esi ongyi ami ama ra ka kizung buna anda mi nyi." Ayi i ka kizung buna obong ti uhung, I de nda Juda idung ni Samon Iskariyoti. ²⁷Ke irim ni kizung buna nyi, shintan ikyin mi korup, Yesu haa mi kyong, "ozu ayi u ribu nyi, bu yi bukir." ²⁸Kekpeng aki nyi ongyi uying katang ibi abe ele ti teburu nyi arung kikyeng aki i haa mi ening kong. ²⁹Babe ra ting kyong kikiyi ayi Judas ele yi kida anang, Yesu ra haa mi kyong, "i ding na gya ozu ayi be ra pu ni kukiya nyi" ra epu kizu aki inda bangyi aken. ³⁰Irim ni ayi i hu kizung buna nyi, ilu kayang bukr mbe. Ayi esi otuga ming. ³¹Kekpeng aki Juda ilu ding kayang, Yesu haa kyong, "ubang idung ongyi ifa buzur, ke Ikpe fa buzur utin ngi." ³²Ikpe anda mi buzur bulok ngi, ke inda mi buzur kekpeng aki nyi mbe. ³³Belim bakr, Ama fu le yi nyi tittle kige aki sang. Anyi apu ama, ke utu ayi ama haa bo Juw nyi, 'iyak ayi ama re ding, anyi esi aba embe arung kong. 'Ubang ama haa nyi ayi leng ting. ³⁴Ama ra nda nyi izin ipyi, kyong nyi shong botu; utu ayi ama shong nyi, anyi ting nyi shong botu. ³⁵Ti ayi leng bangyi lilang arung kyong anyi esi belim etim anim, ayi nyo shong botu. ³⁶Samon Pita se beb mi kyong, "Itsi, u re eding ere?" Yesu haa mi kyong, "Iyak ayi ama re ding, esi nyi ebin ama eding arung ubang kong, eke nya ba irim ngi." ³⁷Pita haa mi kyong, "Itsi, ere obu ama eben mu ubang arung kong? Ama ede unyang anim anna eri anda mu." ³⁸Yesu se beb mi kyong, omu ede unyang andu anna eri anda ama arung-a? kavang, kavang, ama haa mu, izun kolim esi ata kilang ming kong omu otung ama esi ezing ara.

Chapter 14

¹Fu anda orub nyi butsim kong. si su yi lkpe, su yi ama ting. ²Agya Abba anim nyi onung atim aga mbe ele embe. Okyong esi eneng kong, Ama ahaa nyi ming, kikiyi ere ama ding na akim iyak alu nyi. ³Ama esi ding akim iyak alu nyi ming, me ne esi irim aba eye aba ede nyi eding anim, indi iyak ayi ama ele nyi anyi ele mbe ting. ⁴Nya arung ukeng ni iyak ayi ama ri ding." ⁵Tomas esi ahaa Yesu kyong, "Itsi, adi arung ukeng awu omu re ding kong, ahing ayi da rung ukeng nyi?" ⁶Yesu esi ahaa mi, Ama si ukeng, eyi kavang nyi, eyi unyang nyi. Ongyi ami aba obu Abba nyi kong ohun utin anim mbe. ⁷Okyong nya rung ama, nya rung Abba anim ming. Akim ubang eding nya rung mi ke nya zang mi ming. ⁸Filib ahaa Yesu kyong, "Itsi, tok di Abba nyi, ke yo hun di ening." ⁹Yesu ahaa mi, "Ama le yi nyi ti kige ekpe ening ke nya rung ama ming kong, Filip? Ongyi ami azang ama, izang Abba ming. Ahin ayi uhaa kyong, 'tok di Abba nyi'?" ¹⁰Nyo osu kyong ama le etu Abba nyi ke Abba nyi le etu anim kong-a? Eve nyi ayi ama haa nyi ama lok eyi ni kazak anim mbe kong; eke Abba nyi ami ele eyi ama iri bu etim ngyi. ¹¹Nyi su yi ama kyong ama le etu Abba nyi, ke Abba nyi ile etu anim, ra nyi su yi ama kikiyi ni etim nyi mbe ye. ¹²Kavang, kavang, ama haa nyi, ongyi ami esi osu eyi ama ibu arung etim ayi ama obu, ke ibu etim ayi obu ayi leng kikiyi ere ama re ding kobu Abba. ¹³Ozu ayi nye si ebeb ti kiden anim, Ama obu yi indi Abba ifa buzur etu ldung. ¹⁴Nye esi onung ama ozu lilang ti kiden anim, Ama obu yi. ¹⁵Nye si oshong ama, nya lu izin anim, ¹⁶eke ama onung Abba, ke inda nyi kihu ikip uying indi i le yi nyi umenkigyi- ¹⁷Kudin ni kavang. Aki kayang ohu mi kong kikiyi ere ka zang mi kong, ka rung mi kong. Eke nya rung mi, kikiyi ere ile etu nyi ke ile eyi nyi. ¹⁸Esi ma pa nyi kitik mbe kong; Ama si irim aba obu nyi. ¹⁹Ede Kira la ke kayang esi azang ama eye kong, eke anyi azang ama. kikiyi ere ama le yi unyang, anyi ele eyi unyang ting. ²⁰Ni kutu aki nyi nya rung kyong ama le etu Abba anim, ke anyi ele etu anim, ke ama le etu nyi. ²¹Ongyi ami ohu izin anim ke ide yi alu korup angyi esi ami oshong ama, ke ongyi ami oshong ama ami ting ishong Abba anim nyi, ke ama oshong mi ke ama ede anim otok mi. ²²Judas ami esi (Iskariyoti kong), ebeb mi, "Itsi, utu awu arung ayi ude andu otok di ke esi kayang nyi kong?" ²³Yesu esi osu mi kyong, "ayi ongyi esi oshong ama, ihu kive anim. Abba anim oshong mi ting, ke da ba obu ngyi ke da ba akim agya idi eyi mi. ²⁴Ongyi ami akya ko shong ama ting esi ihu eve anim kong. Kive nyi aki nyo wok esi obu anim kong eke esi utin ni Abba ami itse ama. ²⁵Ama haa nyi ozu ayi leng, kige aki ama yi nye le ubang. ²⁶Ting ahing ki hu ikip nyi- kudin kotin, aki Abba etse aba ti kidin anim nyi- i zee nyi ozu lilang ke ezir nyi izee ni ozu lilang ayi ama haa nyi. ²⁷Ama pa nyi yi bukun; Ama nda nyi bukun anim. Ama anda nyi utu awu kayang nyi ra nda kong. Nyi fu abeb orup kong, ke nyi fe kyi bereng kong. ²⁸Nyo wok ayi ama haa nyi, Ama re eding, ke ama esi irim aba obu nyi.' Ayi nyo shong ama, nya tin orup kikiyi ere ama re eding kobu Abba, Kikiyi ere Abba nyi ibu ama. ²⁹Indang ama haa nyi lang ye to obu, eke kekpeng aki ye obu meng, nye le eyi orup uting. ³⁰Ama esi mo lok ozu eyi nyi aga mbe eye kong, kikiyi ere kekuobr ni kayang ning ri ba obu. ³¹I le yi kazak kikiyi anim kong, Eke indi kayang arung kyong ama shong Abba, Ama obu ohun utu ayi Abba nda ama kilang kazak. Nyi ndip anyin ameng eke de ding.

Chapter 15

¹Ama si otsi kahung, ke Abba anim si ongyi ozo nyi. ²I ka uneng etu anim awu akya ku him ehim ting, ke ekim arib uneng awu ele yi ehim, indi wu ehim ayak. ³Nya tin meng kikiyi ni uhaa awu ama haa nyi leng. ⁴Nyi kpir etu anim, ke ama ekpir etu nyi. Ereng ayi uneng otsi esi wu him ehim bulok ngiyi ayi wu esi ekyeng eyi otsi nyi ting, ere rening eyi enyi ting, esi keng nyi kpir etu anim. ⁵Ama si uhok otsi nyi, enyi si ineng. Ongyi ami ekpir etu anim ke Ama ele etu ngiyi, i him ehim aga mbe, kikiyi ere esi Ama ting esi nyo bu arung kizu aki kong. ⁶Ayi Ongyi ami akya ku ekpir etu anim ting, ede mi agba kitaa ereng uning awu ahim ming ke obung akin alu eyi yi, ke oluk lilang. ⁷Ayi nyi esi ekpir etu anim, ki eve anim ele etu nyi, nung ama ozu ayi ura pu lilang, ke mo bu anda mu. ⁸Abba anim fa buzur kikiyi ni ayi leng, ayi nye him ehim aga mbe ke nyo tok kyong anyi si belim etim anim. ⁹Utu awu Abba anim oshong ama, ama ting oshong nyi. Kpir ti ishong anim. ¹⁰Ayi nyi si ohu izin anim, nyi kpir ti ishong anim utu awu ama hu izin ni Abba anim ke ikpir ti ishong engiyi nyi. ¹¹Ma haa nyi ozu ning eke indi orub otin anim ele etu nyi indi orub otin inyi edip ohun ening. ¹²Ayi leng esi izin anim, kyong inyi shong botu ereng utu awu ama shong nyi. ¹³Ongyi omi aakya ting yi ishong owu obu utu awu ning, ayi ide angyi anda buku kikiyi ni bo yoo ngiyi. ¹⁴Enyi si boyoo anim ayi nyi so bu ozu ayi ama lok kilang kizin yi nyi. ¹⁵Ama edi nyi bepyi eye kong, kikiyi ayi upyi arung ozu ayi ongyi agya ngiyi ro bu kong. Ama di nyi boyoo, kikiyi ere lilang ozu ayi nyo wok ko bu Abba anim, Ama nda nya arung yi. ¹⁶Anyi etseng ama kong, eke ama etseng nyi endi nyi him ehim, eke ehim-nyi egbim kong. Ni ayi nyi esi onung Abba anim ozu ayi nyi ra pu lilang ti kidin anim, l nda nyi. ¹⁷Ozu ayi eleng ama haa nyi eyi kilang izin, eke nyo shong botu. ¹⁸Ayi kayang esi afaa nyi, nya rung kyong ka afaa ama lang kita faa nyi. ¹⁹Okyong anyi esi ni kayang ning ko shong nyi ereng fu bangyi angyi. eke ayi enyi esi ni kayang nyi kong ke kikiyi aki Ama tseng nyi olu utin kayang, ye ere ening kayang nyi afaa nyi. ²⁰Mang arung kive aki ama haa nyi, 'ldung etim obu ongyi agya ngiyi kong'. Ayi be esi etsim ama, be tsim enyi ting; ayi be si ohu kilang anim, bo hu ki nyi ting. ²¹Bo bu nyi ozu ayi leng lilang eyi nyi kikiyi ni kidin anim, ayi ba arung ongyi ami etse ama ba kong. ²²Okyong ama aba haa bi kong, ba kyating eyi ozu aby; eke indang ba akyating eyi kizu kilok ni ozu aby ibi. ²³Ongyi ami afaa ama i faa Abba anim ting. ²⁴Ayi okyong ama bu etim ayi ongyi omi obu kutu katang ibi kong, ba kyating eyi kuda, eke indang ba zang ke afaa ama eyi Abba anim. ²⁵Eke ozu ayi eleng obu, eke endi kive aba bu utu awu elim alu ti izin nyi, Ba faa ama kikyeng ngiyi akyating. ²⁶Kekpeng aki Kihu ikip ami ama etse esi kobu Abba nyi, ami si, kudin ni kavang, ami olu utin ni Abba-ba, emi inda ezik kikiyi anim. ²⁷Anyi ting osu ezik eyi ama kikiyi ere nye yi ama le esi ri keyir nyi aba.

Chapter 16

¹Ama haa nyi ozu ayi ning indi nyi aku eyim kong. ²Batr nyi olu atim lkpe. eke kige ra ba ayi ongyi ami obong nyi i mang kyong i bu etim ideng anda lkpe. ³Bo bu ozu ayi eleng kikiyi ayi ba arung Abba , ra ama kong. ⁴Ama haa nyi ozu ning eke kekpeng aki yi obu nyi, nya mang arung kyong ama haa nyi ozu kikiyi ngiyi ming. Ama haa nyi ozu ayi leng ni kitabr kong, kikiyi ere i yi nyi ele uubyi. ⁵Eke indang ama re ding kobu ni ongyi ami tse ama, ting ahing, ongyi omi ebeb ama kyong. Uri ding ere kong? ⁶Eke kikiyi ayi l haa nyi ozu neng, orub abeb nyi. ⁷Eke l haa nyi kavang, Arib nyi obu ayi ama eding. Ayi ma kya ku ding ting, kihu ikip nyi aba obu nyi kong, eke ama esi ding, Ama etse mi aba obu nyi. ⁸Kekpeng aki isi aba, kihu ikip nyi i tok kayang nyi kyong bo ro bu aby, kikiyi ni kenung, eyi ni ikpe ilok. ⁹Ukpa ni aby, kikiyi ere bo su eyi ama kong. ¹⁰Ukpa ni kenung, kikiyi aki iri ding kobu Abba nyi , ke inyi azang ama eye kong. ¹¹Ke kikiyi ni ikpe ilok, kikiyi ere keku obr ni kayang ning olok mi ikpe meng. ¹²Ozu aga mbe ayi indi ama lok eyi nyi, eke esi nya rung yi indang kong. ¹³Eke ami kudin ni kavang aba meng eku nyi esi ti kavang nyi lilang, ayi esi ilok ni kikiyi ngiyi mbe kong. Eke ilok ozu ayi i wok, ke i haa nyi ozu ayi ara ba. ¹⁴i nda ama buzur, ayi ke i hu obu anim aba ke iba de ahaa otok nyi. ¹⁵Lilang ozu ayi Abba nyi alu esi anim. Ere ening, ama haa kyong kudin nyi i de ayi obu anim aba haa nyi. ¹⁶Ti kekpeng laa obr ameng nya zang ama eye kong, ke irim ngiyi nya zang ama eyiye. ¹⁷Belim etim ngiyi babe esi beb botu kyong, "Eneng esi ere ayi lok yi di, ' ti Kekpeng laa, esi nya zang ama eye kong ke kekpeng laa eyiye nyi esi azang ama, ' ke, kikiyi ere ama eding kobu Abba?" ¹⁸Ere ening ba haa kyong, "eleng esi ere ayi i haa, ni kekpeng laa? Adi arung ozu ayi iri lok eleng kong. ¹⁹Yesu zang utu awu ba mang endi be beb mi, ke i haa be kyong, "ining esi ozu ayi beb botu, kikyeng ni ozu ayi ama lok, "Ti kekpeng laa ke nya zang ama eye kong, ke eye ke ti ketin laa nya zang ama eyiye-a"? ²⁰Kavang, kavang, i haa nyi, nyo kpok erim oombok, eke kayang atin orup. Nya amen eyi orup uubr, eke ombok enyi esi orup otin. ²¹Ayi akib ere ting kimba ibr orup kikiyi ere kige ngiyi avang, Eke kekpeng aki isi amba idung nyi meng, i mang butsim ni kimba nyi eye kong kikiyi orup otin ngiyi, kikiyi ere imba ongyi ba kayang. ²²Ening nye le yi orup uubr indang, eke ama zang nyi eyiye, ke orup atin nyi, ke ongyi omi esi ede orup otin nyi anyin kong. ²³Kutu aki nyi esi nye beb kizu kong. Kavang, kavang, ama haa nyi, kizu aki nye si beb Abba nyi ti kidin anim, inda nyi. ²⁴Aba ta si indang, nye beb kizu kiyiing ti kidin anim ming kong. Beb eke nya fa, indi orup otin inyi amen. ²⁵I haa nyi ozu yi uhum ugaa, eke kige ra ba obu ayi esi ama olok uhum ugaa nyi eye kong. Eke ama haa tin nyi kpaang kikiyi ni Abba nyi. ²⁶Kutu aki nyi nye nung ti kidin anim ama haa kyong ama bu aduwa anda Abba kikiyi nyi kong. ²⁷kikiyi ere Abba nyi bulok ngiyi ro shong nyi, kikiyi ere anyi ro shong ama. Kikiyi ayi anyi esi osu kyong ama si kobu Abba ba. ²⁸Ama si kobu Abba nyi, ke ama ba kayang, eyiye, ama re si kayang nyi apa ke ama risks ding kobu Abba nyi. ²⁹Belim etim ngiyi okyong, "zang, indang uti lok atin kpaang eleng ke uulok uhum uga eye kong. ³⁰Indang da rung kyong orung ozu lilang, ke opu indi ongyi ebeb mu ozu kong. Kikiyi ni ening, adi osu kyong usi kobu Ikpe aba. ³¹Yesu se beb bi kyong, " indang nyo sosu meng-a? ³²Zang, kekpeng nyi ra ba, kavang, ka aba meng, ayi ke eyi-eyi ekyi arak eding kagya ngiyi, esi ama apa kitik. Eke ama ele kitik kong kikiyi ere Abba nyi eyi ama ele ibung. ³³Ama haa nyi ozu neng, eke nya fa bukun etu anim, ti kayang nyi nya fa butsim, eke nyi hu ikib: ama lyi kayang uma meng.

Chapter 17

¹Irim ayi Yesu lok ozu ekpe ening, I zang egyi hung kikpe ke i kyong, "Abba, kekpeng nyi aba ming, nda Idung ndu buzur indi Idung nyi inda mu buzur- ²Ereng fu ayi unda mi kilang kazak kikiyi ni bangyi lilang indi inda bangyi abe unda mi nyi unyang uumen. ³Ayi leng esi unyang umun nyi: kyong ba rung mu, lkpe emi kavang, ke ami nyi ami utse, Yesu Kristi. ⁴Ama nda mu buzur kayang nyi. Ama kpe etim ayi utse Ama indi ama ba bu ming. ⁵Ubang, Abba, nda ama buzur utu awu ama yi mu le fuying otuk akim kayang nyi. ⁶Ama de kidin andu tok bangyi abe unda ama utin ni kayang nyi. Be si bandu, omu de bi nda ama, ke bo hu kive andu alu orup. ⁷Ubang ba rung kyong ozu ayi unda ama lilang esi utin andu aba, ⁸Kikiyi ere ama nda be eve nyi ayi unda ama lilang. Bo hu yi ke azang kyong kavang Ama si obu ndu ba, ke be le yi orup uting kyong omu tse ama. ⁹Ama bu bi aduwa. Ama bu aduwa anda kayang kong eke esi abe uunda ama nyi, kikiyi ere be si bandu nyi. ¹⁰Ozu lilang ayi esi anim esi andu, ke ozu ayi esi andu esi anim; ke ba nda ama buzur kemeng ibi. ¹¹Ama le ti kayang ning eye kong, eke bangyi ning ele ti kayang nyi, ke ama ra ba obu andu. Abba Keveng, hu abe uunda ama lu ti kiding andu indi be si kizu kiting, ereng fu omu eyi ama esi kizu kiting nyi. ¹²Kekpeng aki ama le yi bi ibung nyi, Ama kip zing bi ti kidin andu, aki ude nda ama ming. Ama kpe bi, ke uying ibi ekim kong, ohun emi idung ni uukem nyi mbe, indi aba reng utu awu ilik lkpe olok nyi. ¹³Ubang ama ra ba obundu; eke ama ro lok ozu ning ti kayang nyi indi be le yi orup otin anim kembir bi. ¹⁴Ama nda bi kive andu ming, ke kayang a fa bi kikiyi ere be si ni kayang ning kong, ereng fu utu awu ama esi ni kayang ning kong. ¹⁵Ama ro nung mu kyong de be anyin ti kayang ning kong. Eke kpe bi indi ami bu abyifu ayak bi kubu kong. ¹⁶Abe esi ni kayang nyi kong, ereng fu utu awu ama esi ni kayang nyi kong. ¹⁷Tseng lu be yi kavang nyi. Kive andu esi kavang. ¹⁸Utu awu omu tse ama ba kayang nyi, ere ning ama ting etse be eding kemeng kayang nyi. ¹⁹Kikiyi ibi ama tseng lu anim, indi abe ting etseng alu abe ti kavang. ²⁰Ama onung mu kikiyi ni abe leng mbe kong, eke kikiyi ni abe esi osu ama utin ni kive ibi. ²¹Indi lilang ibi esi kizu kiting, ereng fu omu, Abba, le kemeng anim, ke ama le kemeng andu. Ama ri nung kyong be le kemeng idi indi kayang ele yi orup uting kyong omu tse ama. ²²Buzur nyi abe unda ama, ama nda be ming, indi be esi kizu kiting, ereng fu edi esi kizu kiting. ²³Ama le kemeng ibi, ke omu le kemeng anim- indi be si kizu kiting lilang, indi kayang nyi arung kyong kavang omu tse ama, ke ushong bi, ereng fu ayi ushong ama. ²⁴Abba, Ama ra pu kyong abe unda ama ming be le iyak ayi ama le, eke indi ba zang buzur anim, buzur abe unda ama kikiyi ere omu shong ama esi ri keyir lang utuk akim kayang nyi. ²⁵Abba kenung, kayang arung mu kong, eke ama rung mu; ke abe leng arung kyong esi omu tse ama. ²⁶Ama nda ba rung kidin andu, ke ama nda ba arung utu shong ayi ushong ama ele eyi be ting, ke ama ele kemeng ibi."

Chapter 18

¹Irim ayi Yesu lok eve ning, i lu yi belim etim ngyi eding ki Kidron Valley, ne kyin ti ihang ayi emi eyi belim etim ngyi ibung.² Kige aki leng Judas emi ide mi agyalyi nyi, erung irik ayi nyi, kikyie ere Yesu re ding embe eyi belim etim ngyi ekpir ening mbe.³ Rekpe Judas, irim ni ayi eku ubyin bo soja eyi bangyi ekyi babe utin ni beding agya bokyo eyi ba Farasi, aba embe eyi kemin ula ibi, eyi bo toci, eyi avem umaa.⁴ Rekpe Yesu, erung ozu ayi bo ro bu eyi mi lilang, enyin ding kobr ibi ne beb bi, "esi eyi ayi nyi ra pu?"⁵ Bo so sumi, "Yesu ni Nazarati." Yesu i haa bi, "Ama si emi." Judas, ami ede mi agya lyi nyi eyir eyi bo soja nyi mbe.⁶ Ayi i haa bi kyong, "Ama esi emi" bi eding kihoo na ku kyu eri.⁷ I beb bi eyiye, "Anyi ra pu eyi? Eyiye bo kyong Yesu emi ni Nazaret."⁸ Yesu osu kyong, "I haa nyi Ama si emi, esi ama ayi nyi ra pu, nyi pa bangyi abe ering ding ibi." ⁹Ayi ning obu ening indi kive nyi aba ere ening okyong, "abi uude nda ama, uting elyi kong."¹⁰ Eke Simon Pita, ami le yi kagyang nyi, inwo lu ki ti kubak ngyi ke ide kaa upyi ni uding agya kotung etung ngyi. Kidin ni upyi nyi esi Malkus. ¹¹Yesu ihaa Pita kyong, "De kagyang andu paa ti kubak ngyi. "Ama amgba butsim abe Abba emyeng anda ama kong-a?" ¹²Eke kihun ni bo soja eyi bangyi ekyi ibi, eyi bangyi ekyi ni bo Juw atib ohu mi asib mi, ¹³Kitabr be de mi eding obr ni Anas, kikyie ere isi ugyi ni Kayafas, emi si Uding Agya Ukyo ugyi awu nyi. ¹⁴Kayafas esi ami inda bo Juw ozu kating kyong, esi eding mbe ayi ongyi uting oku kikyie bangyi nyi. ¹⁵Simon Pita ebr Yesu, ke eyi idung etim uting. Emi idung etim emi leng uding okyo erung mi ming, ke i kyin eyi Yesu eding ti usumkpa ni Uding Agya ukyo; ¹⁶eke Pita eyir ti opu kayang. Eke idung etim omi, emi uding agya ukyo erung mi, ilu ding kayang na lok ozu eyi akib ami ri kpe opu ke eku Pita kyin ba. ¹⁷Eke akeb emi ikpe opu nyi, i haa Pita kyong, "Omu esi uting katang belim etim ni awu nyi kong-a? I kyong, "esi ama kong".¹⁸ kekpeng aki nyi belim etim eyi bangyi obr abe eyir embe nyi, ba akyin ula eyi izib ula, ayi ukpaa ohu ebeting, be re doo ula. Pita eyi bi ele embe, ke ro do engyi ula. ¹⁹Uding agya ukyo ebib Yesu kikyie ni bangyi abe re ben mi eyi ozu ezee ngyi. ²⁰ Yesu so su mi, "Ama lok yi kpany mbe egiy kayang lilang. Ama re zee ozu atim lkpe akr eyi ketim Ikpe kikyie irik ayi bo Juw lilang eken. Ama olok ozu iying kataa kong. ²¹Ere bu uri beb ama ozu? Beb bangyi abe owok ozu ayi iri lok nyi. Abe nyi arung ozu ayi ilok nyi. ²²Ayi Yesu lok ozu ning kpe, ongyi kikyie bo soja uying igu Yesu kizung ke i kyong, "Ining esi utu awu uso su uding agya ukyo-a?"²³ Yesu isi osu mi kyong, ayi ama esi olok ada, bu ezik ni abyie ayi ibu nyi. "Eke ama esi olok gagga mbe, ere bu uguu ama?"²⁴ Irim ni ayi leng Annas tiim Yesu ilik etse mi eding kobu Kayafas uding agya ukyo. ²⁵Kekpeng aki nyi Simon Pita iyir ro do ula. Bangyi nyi ebeb mi kyong, "omu esi uting ni belim etim kong-a?" Etin yi kyong, "esi ama kong."²⁶ Uting ni bepyi ni uding agya ukyo emi si bulu ni awu emi ba aka mi kagyang kotung nyi, kyong, "omu esi ongyi emi izang mu koso eyi mi kong-a?" ²⁷Pita etin eyiye, ede kira kong izun kolum ta kilang. ²⁸Eke be ede Yesu esi utin ni Kayafa eding ki hed kwata ni gomnati.esi kizir mbe, ke be kyin ki hed kwata ni gomnati nyi kong kikyie ayi ilyik fu ayak be kong ayi ba alyi kukyib ni ukpaa zeng nyi. ²⁹Eke Palet ilu eding na fa be kyong, "Ere si abyie ayi nyi fa obu ni awu ning nyi?" ³⁰Bo so su mi okyong, "Ayi awu ning esi ongyi obyie kong, edi ohu mi anda mu kubu kong."³¹ Palet ahaa bi kyong, "Nyi hu mi bulok nyi, ke nyi lok mi ikpe utu awu izin nyi olok nyi." Bo Juw ahaa mi kyong, "Isi gagga mbe ayi do lok mi ikpe buku kong".³² Ba aha ening indi kive Yesu aba evir, ozu ayi ilok ni utu buku ayi aba fa mi nyi. ³³Eke Palet ekyin eding ki hed kwata ni gomnati eyiye ke isi di Yesu eding ke i beb mi kyong, "Omu si uding ni bo Juw-a?" ³⁴ Yesu so su mi kyong, "Omu re beb ozu ni kikyie andu ra bangyi babe ahaa mu ozu kikyie anim?" ³⁵Palet so su kyong, "Ama esi Juw kong, ama si abe-a?" Bangyi kehin andu eyi beding agya bokyo ede mu anda ama. Ere ayi u bu?"³⁶Yesu so su kyong, "Agya Kiding anim esi ni kayang ning kong. Okyong agya kiding anim esi ni kayang ning belim etim anim aku umaa indi ba duk ama indi me kyin kubu ni bo Juw kong. Eke ubang agya kiding anim esi ni ameng kong." ³⁷Eke Palet ebeb mi kyong, "Omu si uding nyi kong ra? Yesu so su mi, "Omu haa kyong ama esi uding. Esi ening nyi ayi bi amba ama nyi, ke esi ening ayi ama ba kayang ning, indi ama aba nda ezik nyi ni uha awu kavang. Ongyi emi esi ni ukpaa ni kavang ida atung ti kilang anim."³⁸ Palet lok yi mi kyong, "Ere si kavang?" Ayi ilok ening, i lu eding kayang kobu ni bo Juw na haa be kyong, Ama fa kuda iying obu awu ning kong. ³⁹Eke enyi ele yi izin kehin nyi ayi ama re de lu ongyi uting itu ni kukyib ni ukpaa zeng nyi. Ere ening nya ra pu ama nwo lu uding ni bo Juw nda nyi-a? ⁴⁰ Eke ba ata alang olu aga mbe eyiye okyong, "Esi awu ning kong, esi Banabas." Banabas nyi esi uzi kazak uvang-ula.

Chapter 19

¹Eke Palet hu Yesu ke igumi irang.²Bo Soja nyi ezib ipuk burak ni umaa olyi.Ba pa Yesu kikiyi ke ba pa mi otir etu ngyi uma gen_gen ening.³ Ba ba obu ngyi kyong. "Da kyip mu, uding bo Juw!" ke bo gu mi ozung.⁴Eke Palet lu kayang eyiye ke ilok yi be kyong, "zang, ama de mi ro lu anda nyi eke nya rung kyong ama fa mi eyi kuda kong."⁵ Eke Yesu olu aba, I kib ipuk burak eyi otr awu ama gen_gen ening. Palet olok yi bi kyong, "nyi zang, awu nyi leng!"⁶Ayi ke beding agya bokyo eyi bangyi ekyi azang Yesu, ba ta lang kyong, "Nya kim mi, nya kim mi!" Palet ahaa be kyong, "Nye de mi bulok enyi na akim, kikiyi ere ma fa mi eyi kuda kong."⁷Bo Juw so su mi, "De le yi izin, izin nyi okyong ivang ubong mi, Kikiyi ere i tok angyi kyong ami si Idung lkpe."⁸ Ayi Palet wok ozu ayi bo lok, bereng ohu mi ayak embe,⁹ke i kyin eding hed kwata ni gomnati eyiye ke i beb Yesu kyong, "Usi ere ba?" Eke, Yesu avung undu kong.¹⁰Eke Palet ebeb mi kyong, "Esi ovung undu eyi ama kong-a? Omu arung kyong Ama le yi kazak ama nwo mu ataa, eyi kazak ama kim mu kong-a?"¹¹Yesu so su mi, "Omu kyating eyi kazak kikiyi anim, ohun ayi banda mu esi kikpe aba. Ere ening, ongyi ami ede ama nda mu abyi ngyi obu lilang."¹²Ayi ihaa mi ening, Palet ngang inwo mi ata, eke bo Juw nyi ata alang kyong, "Uso nwo awu ning ata, u si iyo ni Siza kong. Ongyi ami ana angyi kiding iri lok abeb Siza."¹³Ayi Palet wok eve ning, iyi Yesu lu ba kayang ke ikyu le ti kikyo ikpe ilok aki be di kyong "Pavement," undu Hibrus be di kyong "Gabbata."¹⁴Indang esi kutu ni etu ibung ni kukyip Ukpaa-zeng, anang kur eyi apa anduk obu. Palet aha bo Juw, "Zang, Uding nyi leng!"¹⁵ Ba atta alang kyong, nyi de mi ding, nyi de mi ding, nyi de mi ni akim ti otsi kumun!" Palet beb bi, ama de Uding nyi na kim ti otsi kumun-a? Beding agya bokyo so su kyong, "da akyating yi uding eke esi Sizar mbe."¹⁶Eke Palet de Yesu nda bi kyong bi de na kim ti otsi kumen.¹⁷Eke bo hu Yesu, ke ilu ding kayang, ikyung otsi kumen bulok ngyi, eding iyak ayi be edi kukpavem kikiyi ongyi, undu Hiburu be edi Golgota.¹⁸ Ba akim Yesu embe, eyi bangyi ba paa beying, omi le etung ngyi omi evir ngyi, Yesu le ukyikatang ibi.¹⁹Palet elim uraa alu kikiyi otsi kumen nyi. Embe nyi belim kyong: YESU NI NAZARATI, UTING NI BO JU.²⁰Bo juw baga mbe edi uraa nyi ayi ilim, kikiyi ere iyak nyi ayi bakim Yesu ele onyong kehin kikyo. Belim uraa nyi undu Hiburu, eyi Latin, eyi Grik.²¹Eke beding agya ni bo Juw ahaa Palet, "Fu elim kyong, Uding ni Bo Juw kong, emi haa kyong emi si Uding ni Bo Juw."²²Palet kyong, "Ozu ayi ama lim nyi ilim ming."²³Irim ayi bo Soja akim Yesu, bo nyo lu batr etu ngyi bohu yi aha akak enzi, eyi-eyi de kakak kiting; ke eyi otr etu awu okyu na kem kezun. be tim wu kizu kiting okyu na kim kezun. bo ozung wu kong, be etim wu esi kukye okyu olu gbang.²⁴Eke ba ahaa botu kyong, "Do hu wu agyin kong, eke arib obu okyong da ta karing indi da zang ongyi ami elyi karing nyi. Yi obu ening indi ozu ayi elim ti ilik lkpe-n aba ere ning, ayi okyong "Be ede batr anim aha nda botu, ke ti batr etu anim ba ta karing embe."Ayi leng esi ozu ayi bo Soja obu.²⁵Kekpeng aki nyi abe le onyong ni otsi kumen ni Yesu esi ayii ngyi, eyi umba ayii ngyi, Meri ogu ni Klopas eyi Meri Magdalin.²⁶ Ayi Yesu zang ayii ngyi eyi ulim etim ngyi emi iro shong eyir onyong embe, l haa ayii-nygi, akib, zang, Idung andu!"²⁷ Eke isi lok ulim etim ngyi, "zang, ayii-andu!" Akim kekpeng aki nyi ulim etim nyi de mi eding kagya ngyi.²⁸Irim ni ining, ayi erung kyong ozu lilang ekpe ming, ke ndi anda ilik lkpe aba re ening, Yesu kyong, "Ongyur ohum."²⁹Kevim kiyin ele mbe amen yi beming inabi ne eyik ele embe, eke be de soso apa ti beming inabi eyik ning ti ukpuk atsu eding kundu ngyi.³⁰ Ayi Yesu imgba eyik nyi, i kyong, "ekpe meng." I kip kikiyi eri ke ide kudin ngyi.³¹Ke bo Juw nyi, kikiyi ere esi kutu ubung, ayi kehim esi ele ekpir ti otsi kumen kutu ni uru izin (kikiyi ere kutu ni izin esi kutu kukyo) Bo nung Palet kyong igu ben ezun ibi ke nwo lu be. v 32 Eke bo Soja aba ben ezun ongyi emi kita br eyi emi ni upaa abe bo hu be akim yi Yesu.³³Ayi ba aba obu ni Yesu, ba zang kyong iku ming, eke be ben ezun ngyi kong.³⁴Ting ahing, i Soja uying etip mi utip ti basiba, inda nyi mbe beyeng eyi beming olu.³⁵ Ongyi emi izang ozu ning ba zang amin-amin ke inda uhaa ni kavang. Erung kyong ozu ayi ilok esi kavang indi nye sosu.³⁶Ozu ning aba bu ening indi ilik lkpe aba re ening, "Ukib ngyi uting esi eben kong."³⁷ Eyiye ilik lkpe iyin okyong, "Ba azang ami be etip mi utib."³⁸Irim ni ayi leng, Josef ni Arimataya, ayi isi ulim etim Yesu (eke kikiyi ayi ikyi bereng ni bo Juw ibu yi kataa), I ba beb Palet indi ide kehim Yesu. Palet inda mi kehim nyi. Eke Josef ba de kehim nyi.³⁹Nikodimus ting i ba, emi keyir iba obu Yesu otuga. Ide bangyi bagak ezir yi aloyi ayi bolup ngyi aduk akim otong.⁴⁰Eke bo hu kehim ni Yesu azib mi eyi batr linen eyi avem bagak ayi esi ozu kehin ibi ere enzi ongyi ening.⁴¹ Iyak ayi be enzi mi nyi ihang ele embe, kemeng ni ihang nyi kenzi kipyi aki be enzi ongyi embe meng kong.⁴² Kikiyi ere esi kutu ubung ni bo Juw, ke kikiyi ayi kenzi nyi ele onyong mbe, be de mi enzi embe.

Chapter 20

¹Kizir kutu ki tabir ni keyir ayi egyi atin meng kong, Mery Madagalin na ba ti Kenzi nyi, ke I zang kikyo ni kenzi nyi ko bung anyi undu kenzi nyi. ²Ke I wun unya ding kobu ni Samon Pita eyi belim etim abe Yesu shong, ke haa be kyong. " be de anyin Itsi Uga ti kenzi nyi meng, ke da arung iyak ayi be de mi eding embe kong. " ³Ke Pita eyi idung etim omi eding ti kenzi embe. ⁴Lilang i be bo lu unya ibung, ke idung etim nyi ilu nya taa abr ni Pita ne ekyin iyak kenzi embe. ⁵Ke i hip eri l zang otr embe i kyin eding kemeng embe kong. ⁶Samon Pita na ba irim ngyi ke l kyin ding ti kenzi nyi. I zang otr kehim ele mbe ⁷Ke otir awu ele kikyi ngyi mbe. Eyi otir awu ekip mi etu ele ukpa eke otr nyi azib ele rukung. ⁸Eke idung etim nyi, ami tabr ba ti kenzi nyi, i kyin ting, ke i zang ke i so su. ⁹Kiky ere aba tasi inda nyi ba rung ozu ayi ilik Ikpe olok kyong iba anyin katang ni abe ooku meng kong. ¹⁰Eke belim etim ngyi anyin eding kagya eyiye. ¹¹Eke Meri eyir kayang ni kenzi nyi ro kpok. ayi i ro kpok, l kib zang egyi kyin ding ti kenzi nyi. ¹²I zang belim etim Ikpe ba paa apaa batr batin ele eri embe, uting ti ukpa kikyi, ke uting ti ukpa ezun iyak ayi bi de Yesu na embe, ¹³Be si bib mi kyong, akip uro kpok ere? I haa bi kyong, "kiky ere be de Itsi Ugaa anim anyin meng, ke ama rung iyak ayi be de mi alu embe kong. ¹⁴Ayi l lok eneng, i hu zim apu egyi eneng ke l zang Yesu yir oho, eke erung kyong esi Yesu kong. ¹⁵Yesu si beb mi kyong, "akib, omu uro kpok ere? U ra pu eyi?" I mang kyong esi ongyi i hang nyi, eke ilok yi mi kyong, " Ongyi obr, esi omu ede mi-a, haa ama iyak ayi ude mi alu embe, ke ama ne de mi eding. ¹⁶Yesu si di mi, "Meri." I zim, ke i haa mi undu ni Hiburu, "Rabboni," (kikyeng egyi esi "Kizee Ozu"). ¹⁷Yesu si lok yi mi kyong, "fu yak ama obu kong, kikyi ere ama hung eding kobu Abba meng kong, eke ding na haa ba amba anim kyong ama ohung eding kobu Abba anim eyi Abba nyi, eyi Ikpe anim eyi Ikpe nyi. " ¹⁸Meri Magdalin i ba haa belim etim nyi, "ama zang Itsi nyi meng," ke l lok ozu ayi leng eyi mi. ¹⁹Ayi uru ekpe meng, kutu aki nyi, esi kutu keyir, ke opu awu belim etim nyi ele embe ohuk ayi be ekyi bereng ni bo Juw, Yesu kyin ba le ukyikatang ibi ke l haa be kyong, "bukun le yi nyi. " ²⁰I rim ayi l lok ozu ening, l tok be obu ngyi eyi isiba ngyi. Ayi belim etim a zang Itsi nyi ening ba atin orup. ²¹Yesu esi haa be eyiye kyong, "bukun le eyi nyi. Ayi Abba nyi tse ama, ama re tse nyi ting. " ²²Ayi Yesu lok ening, I taa be ufe etu ke l haa be kyong, "nyi hu kuden kotin. ²³Ongyi ami nye pa nda mi abyi ngyi, be sa pa nda mi abyi ingyi meng; Ongyi ami nye apa anda mi abyi ngyi kong, abyi ibi ekpir embe. " ²⁴Toma, uting kemeng ni abe kur eyi apaa nyi, be di mi Didamus, ikyating katang ibi kekpeng aki Yesu ba. ²⁵Belim etim babe aba fa mi irim bo kyong "da zang Itsi nyi meng." I haa be kyong, " Ama kya ku azang obu ngyi eyi kibang kusa nyi ting, ke ede kivong ayak ti kibang nyi ting, ke ayak kubu anim ti basiba engyi ting, ama esi ama su kong. " ²⁶Irim ni itu itong ira, belim etim ngyi ele ketim eyiye, ke Toma le yi be embe. Yesu kyin ba inda ayi nyi opu ohuk, ke iyir katang ibi, ke i kyong, "bukun eyi nyi le". ²⁷Ke I haa Toma, yak ama kivong andu ke zang obu anim. De kubu andu ba yak ama ti isiba aming. Fa abuk eye kong eke si su. ²⁸Toma si osu ke haa mi kyong, "Itsi anim eyi Ikpe anim. " ²⁹Yesu haa mi kyong, "Kiky ayi uzang ama, u si osu kavang. Eding ele yi bangyi abe a zang kong ke bo so su. ³⁰Indang Yesu bu ozu uraa aga mbe egyi belim etim ngyi, uraa ayi ke elim okyu ti kevip aki leng kong, ³¹Ozu ayi leng elim alu eke usi osu kyong Yesu Kristi isi ldung ni Ikpe, ke indi usi osu ohu mi, ufa unyang ti kidin ngyi.

Chapter 21

¹Irim ni ozu ning Yesu de etu ngyi otok belim etim ngyi eyiye ti uho ni Tiberiyas. Ening esi utu awu l tok etu ngyi.
²Samon Pita eyi Toma ami be di Didamus ele ubyi, Nataniyel idung ni Zebedee, ami si ki Kanan ni Galili eyi belim etim ni Yesu ba paa. ³Samon Pita lok yi be kyong, "Ama eding uhong ikya." Ba esi haa mi kyong, "adi ting,eyi mu eding." Be ding ne kyin kuya, eke otuga nyi lilang bo hu kizu kong. ⁴Ayi ozur ra avaa meng, Yesu eyir undu uho embe, eke belim etim ngyi arung kyong esi Yesu kong. ⁵ke Yesu si lok yi be kyong, "anyi belim eten, nye le eyi ala embe-a?" Be ahaa mi kyong, "akyating" ⁶I haa be kyong, nyi ta kotin nyi kubu etung ni kuya nyi, ke nyi afa eying embe." Eneng ba de kotin ibi nyi ata ke be egbin ki arung kong ayi kotin nyi ohu ikya ham ham mbe. ⁷Ke ulim etim nyi ami Yesu ro shong ahaa Pita kyong, "esi Itsi nyi." Ayi Samon Pita owok kyong esi Itsi nyi, l hu agari ngyi azib atsu (kikiyi ere ile etu izii mbe), ke I wun kyu kuho uga nyi. ⁸Belim etim abe ering aba ti kuya nyi (ayi bi ele onyong ni utsi mbe, meta akim appa eyi kur), ke be re gbin kotin nyi eyi ikya aga mbe kemeng embe. ⁹Ayi bo lu abaa kayang, ba zang izee-ula eyi ikya kikiyi ngyi embe eyi bredi. ¹⁰Yesu lok yi bi kyong, "nyi de ikya iying ti ayi nyo hu yi ba." ¹¹Samon Pita hung ding ne gbin kotin nyi lu ba utsi, ameng eyi ikya okyo; 153. ele aga mbe, eke kotin agyin kong. ¹²Yesu lok yi bi kyong, "nyi ba zaa ketseng." Idung etim omi ezim beb mi kyong, "omu si eyi kahung kong?" Ba rung kyong isi Itsi. ¹³Yesu ba, de bredi nyi, de nda bi, eyi ikya nyi ting. ¹⁴Eneng esi ezing ni ura ayi Yesu tok bi etu ngyi tok belim etim ngyi irim ayi izir anyin ti buku. ¹⁵Irim ni ayi ba za ketseng, Yesu beb Samon Pita, "Samon idung ni Jon omu ro shong ama obu ayi leng-a?" Pita haa mi kyong, "ee Itsi, o rung kyong ama shong mu." Itsi. Yesu ahaa mi kyong, "Hee bataan anim." ¹⁶I lok yi mi eyiye ezin apa, "Samon idung ni Jon, omu ro shong ama?" Pita haa mi kyong, "ee Itsi, orung kyong ama ro shong mu." Yesu haa mi kyong, hee bataan anim. ¹⁷I beb mi ayak ni ura, "Samon idung ni Jon, u ro shong ama obu utu awu leng-a? Pita ebeb orup ayi Yesu ebeb mi olu ezin ara ming, u shong ama ra? Ipita haa mi Itsi omu arung ozu lilang, orung kyong ama ro shong mu. Yesu haa mi kyong hee bataan anim. ¹⁸Kavang, kavang, ama ra-haa mu, kige aki ufu otin mbe, upa batr, uutsu evir iyak ayi arib mu lilang ayi ke orup andu ahaa mu kyong uding, eke kige aki uba ahin esi idung okib meng, ure ada obu anda ongyi omi i pa mu otr ke i re emgbe mu eding iyak ayi orup andu ahaa mu kyong uding kong. ¹⁹Eneng Yesu ra haa indi itok Pita utu buku abi arib obu indi anda Ikpe buzur. Irim ayi l lok ekpe ozu ning l haa Pita kyong, "ben ama." ²⁰Pita i zim irim zang ulim etim ami Yesu ro shong eben be irim, ami nyi ami isi etu ta dak obu Yesu kige ni ala alyi nyi ihaa inda nyi kyong, Itsi, ongyi ami igya alyi mu esi eyi? ²¹Pita zang mi ke l lok yi Yesu, "Itsi, ere awu ning ro bu?" ²²Yesu lok mi kyong "Ayi ama haa kyong le ening ne fa kutu aki ama ba, kizu andu kiting ele embe-a? Ben ama." ²³Kive ning nyi arak evir katang ba mba, kyong ulim etim nyi esi oku kong. Ke Yesu a haa Pita kyong ulim etim nyi esi oku kong, eke,i kyong ayi ama ahaa kyong l le ening ne zee kekpeng aki ama ba, ere si i bak andu embe?" ²⁴Eneng esi idung etim ami i bu ezik kikiyi ni ozu nyi, eyi ami ki elim ozu nyi, ke da rung kyong ezik ngyi esi kavang. ²⁵Ozu ayi agambe ayi Yesu bu. Okyong elim yi kiting-kiting alu lilang, Ama ra zang kayang lilang ohu ekpe avip ozu ayi belim lilang kong~

Acts

Chapter 1

¹Eti kevip ozu ayi i lim keyir-n,Tiyofilus, i ha ozu ayi Yesu eyir bu eyi ayi ize-n, ²aba edzi kutu akhi be ohumi eding kuki. Ening esi irim ayi inda izin utin ni kuden kotin anda Butse etim abi itseng. ³Irim ni butsim ngi, itok etu ngi uhung nda bi otok angi eyi bi kazim akyating.Ede itu akhim apa itok okpri ngi obri bi, eke iha bi ozu khiki ni agya khiding Ikpe. ⁴Khige akin iyi bi ele ubi-n, i ha bi kyong bi fu anyin khi Jerusalem kong, ke bi yir bang undu umen ni Abba, ⁵khiki ayi, ilok, "Nyi owok obu nim kyong Ijon bu batisma eyi beming, khi omu ubu batisma eyi Kuden Kotin ni itu sang. ⁶Ayi bi ekhin khiluk khiting be bip mi, "Itsi, eneng esi khige akhi ude agya khiding esi irim anda Isrel-a?" ⁷I habi kyong, "esi nyi arung khige eyi kekpeng akhi Abba amang ni kazak ngi." ⁸ke nyi afa kazak,kekpeng akhi Kuden Kotin aba khiki nyi,nye esi bashada nim khi Jerusalem eyi Judiya lilang eyi Samariya, eyi khi hun kayang lilang." ⁹Kekpeng ayi Itsi Yesu a ha ozu ning, ayi bere azang egi kuki, enyin ohung eding kuki, eke kotin ekhip ezeng mi egi bi. ¹⁰Ayi bi azang egi pi kuki ayi iding,bukir mbe bangi ba pah apa batir batin eyir eyi bi. ¹¹Bo kyong, "Anyi bangi Galili, ere obu ke nyi eyir apu egi kuki? Yesu ami ohung kuki-n Isi irim aba utu ayi nyi zang mi iding kuki-n." ¹²Eke be isi irim aba i Jerusalem ti kehen Olif, akhi ele onyong ni Jerusalem, isi ni uru izin. ¹³Ayi bi aba edzi-n, Bo hung eding khinung ketim akhi kuki-n,i ibin ayi bere le-n. Besi Pita,Jon,Jems, Andur, Filib, Toma, Batilomi, Matiyu, Jems idung ni Alfayus,Samon ni Zalot, eyi Judas idung ni Jems. ¹⁴Lilang ebi be ekhin khiki khiluk khitin Aying bi ri onung Ikpe-n. Eyi bakhib,Meri ayi Yesu, eyi bamba ngi. ¹⁵Itu ayi ngi Pita enyin kuyir katang

bamba, akhim otong khiyin, ke iha kyong,¹⁶ Anyi bamba esi keng ilik Ikpe aba obu utu ayi ba ha akpa ming, kuden kotin olok olu undu Debi khiki Judas, aming eyi bangi aba ohu Yesu-n.¹⁷"Ne ayi isi uting Katang izi-n ifa Kapu ni kubu etim ngi ti etim aying."¹⁸ (ubang awun agya khitsi eyi kubu kamang ayi ifa ni orup obi ngi, eku ekhip egi bekhik, kembir ngi agyin, izeh olu kayang.¹⁹ Lilang bangi ayi ele khi Jerusalem owok ozu-n, eke be edzi khitsi nyi undu kehen bi "Akeldama," khitsi beyeng.")²⁰"Ni ayi belim alu ti kevip ni Sams-n, 'Pa khitsi ngi ele khitse fu nda ongi ele embe kong;' eyi nda ongi omi ele ni khikyo keku obri ngi."²¹Esi keng, ere ening, uting ni banyalim emi eyi dzi esi ibung itu ayi Yesu ikhin olu katang edzi, ²²ayir ni batisma ni Jon ene dzi kutu akhi be demi ohung kuki-n, keng ele ishada eyi dzi ni uzizir ngi."²³Be ede bangi bapa alu obri, Josef ami be edzi Basabas, emi be dzi mi Jostus, eyi Matiya.²⁴Bo onung kyong, "Amu, Itsi, arung erip bangi lilang, ere ening tok di katang bangi ba pa ning ami si omu etseng²⁵ eke eyeng khiluk ni etim aying eyi etim khitsim ayi Juda si pa ding ozu ngi-n."²⁶ Ba ta karung khiki bi, karung ohu Matiya khi be ede mi alu kembri ni bangi khitsim kur ering khiting.

Chapter 2

¹Ayi kutu ni Pentikos aba-n, be ekhin khiluk khiting lilang bi. ²Bukri mbe kedur ni ufe esi kuki aba min ketim akhi be le mbe-n. ³Embe-n emin ula okyu ele khiki bi lilang. ⁴Lilang ebi amen eyi kuden Kotin ke ba ayir olok indu ayi kekhi, ayi kuden anda bi olok. ⁵Indan Boju abi ele kembri kehen Jerusalem, bangi abi ele yi bereng Ikpe, abi ele bata kayang lilang aba. ⁶Ayi bo wok kedur ufe, khahun bangi aba khin khiluk khiting khi egi evir bi khiluk ni ere lilang ebi bo wok bi ri olok undu kehen bi. ⁷amabi inang be gi; bo kyong, "Kavang, eleng lilang esi abi olok undu Galili kong-a?" ⁸Ere bu khi dzi owok bi lilang olok undu kehen ayi ba mba dzi-n? ⁹Patiyans eyi Medis eyi Elamats, eyi abi ele Mesopotamiya, khi Judiya eyi Kapadosiya, khi Pontus eyi Asiya, ¹⁰khi Frigiya eyi Pamfiliya, khi Ijip eyi ukpa ni Libiya anduk eyi Siren, eyi ekhin khi Rom, ¹¹Boju eyi bangi abi eben Ikpe ni Boju, Kritans eyi Arabiya, di owok bi olok indu ahen edzi khiki bugbang etim Ikpe. ¹²Lilang ebi ama inang eke elim bi basa; bi esi olok eyi botu, aying khikyeng ngi esi ere?" ¹³Eke babi ele atubi okyong, "Ba amgba edir." ¹⁴Eke Pita eyir eyi abi kur ering khiting, ilok khilang atsu gak ha tok bi kyong, "Anyi bangi Judiya eyi abi ele khi Jerusalem lilang, nyi arung ayi eleng; da atung wok eveh nim. ¹⁵Bangi-n amgba edir utu ayi nyi ating kong, ofu anang otong enzi ni uru inyin. ¹⁶Eke eleng esi ozu ayi ongi Izir Joel olok-n: ¹⁷Ya aba ele ni itu khahun, Ikpe olok a ha kyong, Ma nda bangi lilang Kuden nim. Belim nyi banyalim eyi belige azang izir, belim batin inyi azang kulum, eyi bodung akhib inyi bele ele. ¹⁸Eken eyi bepi nim eyi bepi nim bakhub ni itu ayi ra aba-n, ma nda bi Kuden nim, ayi ba zang izir. ¹⁹Ama otok ozu bereng bohu ni kakpa ikpe kuki eyi ozu otok eri ning, beyeng, ula, eyi utubu bezeng. ²⁰Uru ohu esi khivip eyi uvah esi beyeng, lang kuyin kutu khiga ni Itsi eti aba. ²¹Ya ba ele kyong ongi ami esi edzi khidin Itsi Ikpe-n egbin. ²²Bangi Isrel, wok eveh aying: Yesu ni Nazaret, ongi oroub ami Ikpe de alu obri ngi aba obu nyi etim iga eyi ozu bereng bohu eyi ozu itok ayi Ikpe obu esi obu ngi katang inyi ayi enyi bulok inyi arung_ ²³khiki ni kating orup eyi orung ni Ikpe, be demi atsu anda, obu ni bangi abi arung izin kong, khi enyi akhim obong mi; ²⁴emi Ikpe ezir atsu, ayi ire lu okyung ni buku obu ngi, khiki ayi buku esi ndi ohumi arung kong-n. ²⁵Ayin Debi aha khiki ngi-n, 'ma zang Itsi ekpir ening obri nim, aying ile ukpah ni kubu etung nim eke ndi ama fu ambuk kong. ²⁶Ening orup atin-m. Ere ening, etu nim ele yi kazak. ²⁷Ayi omu esi unyang nim apa bekpe kong, esi usi ongi ndu emi uding-n apa avah kong. ²⁸Utok-m bekeng unyang; omin-m eyi orup otin obir ndu. ²⁹Enyi bamba, ama olok eyi nyi eyi orup uting khiki abba uga zi Debi: iku ming be de mi enzi, kenji ngi ofu embe itu-n. ³⁰Ere ening, emi si ongi izir erung kyong Ikpe avang kuvang eyi mi kyong, ide uting ni idung ngi ana khikyo khiding ngi. ³¹erung ening i lok khiki uzir ni Kristi, be emgbi mi idze bekpe kong, ke etu ngi avah kong. ³²Yesu aming _Ikpe ezir anyin mi, ayi lilang edzi da zang. ³³Ayi be ezir anyin mi anyin ni le ti kubu etung ni Ikpe ayi ihu undu umun ni Kuden Kotin kobu Abba, ami ede aba kuden akhi nyi azang eyi ayi nyi owok-n. ³⁴Ayi Debi ihung eding khikpe kong, ke i ha kyong, Itsi-n aha Itsi nim, "Le kubu etung nim, ³⁵edzen ni kekpeng akhi mo hu bangi kufa ndu esi khikyo ezun ndu." ³⁶Ere ening, anyi bangi Isrel nyi arung amin kyong Ikpe anda mi isi Itsi eyi Kristi, Yesu ami nyi akhim ti otsi kumen-n. ³⁷Indang ayi bo wok ening-n, kulong aka bi, khi ba olok yi Pita eyi bangi khitsim abi ering-n, "Anyi bamba, zo bu ahin?" ³⁸Eke Pita ha bi, "Nyi yeng eke nyi bu batisma, lilang inyi, ti khidin Yesu Kristi ni upanda ni ozu abi inyi, eke nyi ohu bunda ni Kuden Kotin. ³⁹Undu umen esi inyi eyi belim inyi eyi abi ele khira khiga, eyi bangi abi бага Itsi izi Ikpe fu edzi-n." ⁴⁰Eyi eveh aga mbe iha tok bi isi onung bi kyong, nyi agbin lu inyi ti kuzeng akhi kebi-n." ⁴¹Ening bo hu khiveh ngi eke bo bu batisma, eke bamba si бага ye, bamba-n esi betin bara. ⁴²Be khin khiki ekpri ening mbe ozu ese ni bangi khitsim, eyi ba alyi amgba ri onung Ikpe. ⁴³Bereng ohu bangi lilang, eke ozu khivur egi agambe eyi itok ayi obu utin ni bangi khitsim. ⁴⁴Lilang abi sosu-n ele ubi aha ozu ibi ibung, ⁴⁵eke ba gyalvi avim ibi ohu ha botu utu awu bokhin ibi ele-n. ⁴⁶Ening-n kutu aben kutu be esi eyi khikyeng khiting mbe ketim Ikpe, ba alyi ala kagya botu eyi orup otin eyi orup una eri; ⁴⁷Ba arak Ikpe bafa khiki khiding obri bangi lilang. Eke Itsi inda bangi abi agbin ekhin si kehung kutu aben kutu.

Chapter 3

¹Indang Pita eyi Jon ere ohung eding ketim Ikpe kekpeng unung ni Ikpe ti anang ara urukpe. ²Ongi ami, eleng ezun si kembri aba,kutu aben kutu bi re ohumi na lu undu khisapu ketim Ikpe akhi be ezi Borib-n, indi ile onung anang obu bangi abi raba ketim Ikpe-n. ³Ayi izang Pita eyi Jon re ekhin ketim Ikpe-n, inung bi anang. ⁴Pita, zang mi egi kpa, eyi Jon, okyong," zang di egi." ⁵khileng ezun-n a zang bi egi, ira ating kyong ba nda mi khizu. ⁶Eke Pita kyong, silva eyi gol ama kyating eyi khi, akhi mele yi-n ma anda mu. ti khiden Yesu Kristi ni Nazaret, si." ⁷Pita si humi kubu etung, i vir mi anyin kuyir; eke bukri mbe khiku kozing ngi agbang kang. ⁸ I wun anyin kuyir, khileng ezun-n ayir esi ye; ikhin eyi Pita eyi Jon eding ketim Ikpe, isi, le wun, arak Ikpe. ⁹Bangi lilang a zang mi isi la rak Ikpe. ¹⁰ Ba zang arung kyong esi awu ami le ohu bunda ti opu ketim Ikpe akhi bezi Borib-n; eke ba amin yi bereng ti ozu khivur egi ayi obu eyi mi-n. ¹¹Ayi ihu Pita eyi Jon obu-n, bangi lilang olu unya eding ibung na fa bi khibak ni Solomu, elim bi basa ham mbe. ¹²Ayi Pita zang ening-n, i ha bangi-n kyong, "Anyi bangi Isrel, elim nyi basa-a? Abang nyi a zang zi egi, ereng esi azi anda awu-n esi eyi kazak eyi ele ikpe izi-a?" ¹³Ikpe ni Abraham, eyi ni Azik, eyi ni Jakob,Ikpe ni babba edzi, inda idung etim ngi Yesu buzur. ami nyi emi nyi otung mi ede anda Palet, ami imang ni inwo mi ata-n. ¹⁴Nyi otung ongi Keveng eyi kenung, kyong nyi apu khibong bangi-a. ¹⁵Nyi obong idung uding uwung, ami Ikpe nda mi iku si ezir_ ke adi azang arung mi-n. ¹⁶Ubang, orup uting ti khiden ngi, ongi emi nyi azang arung, anda mi kazak.Orup uting utin Yesu anda mi bukun, obri inyi lilang. ¹⁷Uban,bamba, erung kyong nyi obu ozu-n ti khivip, eyi bangi obri inyi. ¹⁸ Eke ozu ayi Ikpe olok undu ni buzir, kyong Kristi ngi etsim-n i bu yi meng. ¹⁹Nyi yeng, ke nyi hu zim, indi ozu abi inyi aza lu, indi nyi aba fa khige ni ufe uding obri Ikpe; ²⁰ eke itseh Kristi emi itseng alu nyi,Yesu-n. ²¹Esi Ami khitik mbe ami kuki esi ohu eding ni khige akhi ozu lilang esi irim aba-n, ozu ayi Ikpe olok re embe ti undu ni bangi izir ngi. ²² Moses kavang i kyong, Ikpe iba ede anyin ongi izir ereng fu ama-n katang bamba. Nyi owok ozu ayi ilok eyi nyi-n. ²³Ye bu kyong ongi ami akya ke owok ozu ongi izir kong-n be de mi anyin katang bangi ni obong. ²⁴Kavang, akhim obu Samwel lilang bangi izir abi aba irim ngi-n,bo lok olu khiki itu aying. ²⁵ Anyi esi belim ni bangi izir ni kezung Ikpe eyi babba inyi utu ayi ilok yi Abraham, ti utu ndu bangi kayang lilang agbin. ²⁶Irim ayi Ikpe dzi anyi upi ngi-n, itse mi aba obunyi khitabri, eke ibu nyi eding izim bangi lilang anyin ti ingak.

Chapter 4

¹Ayi Pita eyi Jon ro lok eyi bangi-n, beding agya eyi ongi khiki ni akpa ketim Ikpe eyi Basadusi ba tip ohu bi. ² Abib bi orup ham mbe ayi Pita eyi Jon ere zeh bangi ozu khiki Yesu ba nda uha ni uzizir ni buku ngi-n. ³ Bo hu bi akhim ketim eding khizir, ayi bo hu bi esi urukpe-n. ⁴ Eke bangi Baga mbe abi owok uha-n bo si osu ozu-n; eke bangi abi esi osu-n ene zi betin botong. ⁵Eni aba kutu akhi esi ekhip-n, bangi ekhi bi eyi bodung bakhip eyi bulim ozu ekhin ibung khi Jerusalem. ⁶Anas uding agya okyo ele mbe ting, eyi Kayafas, eyi Jon, eyi Alizanda, eyi bangi bulu ni uding agya okyo lilang. ⁷ Ayi bo hu Pita eyi Jon alu katang ibi-n, be ebib bi, "nya fa bugbang nyi ere, ti khiden eyi, nyi obu ozu ayi-n?" ⁸Eke Pita, amen eyi Kuden Kotin, ha bi kyong, "Anyi bangi obri eyi bodung akhib, ⁹ayi inying nyi ebib zi ozu khiki ni eding Ikpe ayi ongi bukyong afa-n, utu bekeng abi zing awu aming onyong?" ¹⁰Anyi lilang nyi arung eyi bangi Isrel, kyong ti khiden Yesu Kristi ni Nazaret, ami nyi akhim ti otsi-n, ami Ikpe ezir anyin ti buku_utin ngi awu-n eyir bukun obri inyi. ¹¹Yesu Kristi esi khikyo akhi bangi atim embi otung eke kesim arib khikyo ukyeng ketim. ¹² Ogbinlu akyating khiden ongi omi: khiki ere khiden akhi akyating kayang, katang bangi, eke da fa ogbin keng-n. ¹³Kekpeng ayi ba zang orup ugbang ni Pita eyi Jon-n barung kyong be si bangi dang mbe, ba rung ozu kong, elim bi kpem, ke aba tin bi kpang kyong, Pita eyi Jon ele yi Yesu keyir. ¹⁴Ayi ba zang awu ami inyong eyi bi eyir-n ba pu ayik khi zu khilok kebi eyi bi. ¹⁵Irim ayi ba nda bangi khitsim eding-n, bo lok eyi botu. ¹⁶Bo kyong, do bu bangi-n ahin? Ni ayi bangi abi ele khi Jerusalem lilang arung khizu khivur egi akhi obu utin ibi-n da atin arung kong. ¹⁷Ayi uha-n eding kobri-n ze otung bi, zo hubi kazir, bi fu ezi khiden-n katang bangi eye kong. ¹⁸Be zi Pita eyi Jon ekhi-n ba habi kyong bi fu lok, lilang bi fu zeh ozu ti khiden Yesu kong. ¹⁹Eke Pita eyi Jon si osu aha bi kyong, Esi zizing mbe obri Ikpe ayi de reng nyi obu ami-a? nyi lok ikpe nyi bulok. ²⁰Esi de olok arung eyi nyi ti ozu ayi edi azang eyi owok-n. ²¹Irim ayi bo hu Pita eyi Jon kazir-n, bi esi bi apa eding. Ba fa khikak ndi betsim bi kong, khiki ere bangi le arak Ikpe ti ozu ayi obu-n. ²²Awu ami fa kunyong-n ibu igi akhim apah. ²³Irim ayi bo nwo bi ata-n, Pita eyi Jon aba obu bangi bi ba ha bi ozu ayi beding agya бага eyi bodung bakhib aha bi-n. ²⁴kekpen akhi bo wok yi-n, ba ta alang lilang aha Ikpe, "Itsi, amu ami akhim kuki eyi khitin eyi uho uga, eyi ozu ayi ele mbe lilang, ²⁵omu ami esi ti Kuden Kotin, olok olu undu abba izi Debi upi ndu, aha kyong, Ele bu khi irim bangi abi arung Ikpe kong ra atsu orup, eyi bangi abi amang ozu eding kong?" ²⁶Beding kayang ezi ekhin botu, bangi obri ekhin ubi amang abi khiki Itsi eyi Kristi ngi, ²⁷Kavang, Hero eyi Pontiyus Palet, ekhin eyi bangi abi arung Ikpe kong eyi bangi Isrel, bi ekhin ubi orup kehen ekpe abi khiki ne ongi keveng ndu Yesu, ami utseng alu-n. ²⁸Be ekhin ubi aba obu ozu ayi orup inyi amang lilang inda ayi yi obu ming kong-n. ²⁹Ubang, Itsi, zang egi khin ti kazir ibi eyi nda bepi undu olok khiveh ndu eyi bugbang lilang. ³⁰Indi kekpeng akhi uvir kubu ndu eke unyong, itok eyi khima inang obu utin ti khiden ni ongi keveng ndu Yesu." ³¹kekpeng akhi ba aku aha Ikpe ekpe-n ibin ayi be le mbe-n eneng ham mbe, eke ba amen yi Kuden Kotin, ke ba aha khilang Ikpe eyi kazak. ³²Khihim bangi abi osung orup eyi etu bi esi uting; ongi omi amang kyong avem ngi esi angi khitik mbe kong; ozu bi lilang esi ni ubi. ³³Eyi bugbang buga bangi khitsim-n aha eding bi ni uzizir ni Itsi Yesu, eke eding aga mbe eyi bi ele ubi lilang. ³⁴Katang ibi ongi uting a pu ana khizu akhi kong, Ayi bangi abi ele eyi khitsi eyi atim ede agyal yi ede anang ngi aba nda ³⁵Bangi Khitsim. Eke ba ha ozu bi anda bangi Ikpe abi esi osu-n, utu awu akhen bi-n. ³⁶Josef, esi Levi, ongi Sapru, bangi khitsim Ikpe atumi khiden Banaba (khikyengi idung ikhip ihu). ³⁷Ile yi ozo ayi ide agyal yi eke ide anang ngi aba nda bangi khitsim.

Chapter 5

¹Ubang ongi yin khidin ngi Ananiyas, eyi ogu ngi Safira, agyalyi khitsi bi, ²eke i hu anang ayi i gyalalyi khitsi-n aha alu (ogu ngi ting erung ozu khiki ngi), khi ide ayi ering-n aba alu obu ni betse etim Ikpe. ³Eke Pita kyong, "Ananiyas, ere bu Ishintan ekhin mu orup endi uka Kuden Kotin kasim khi uha anang ayi ugyalyi khitsi-n alu?" ⁴Inda ayi ugyalyi khitsi nyi ming kong-n, esi kendu kening-a? Ekhi irim ayi ugyalyi-n, ele si ri obu ndu kening-a? Ere bu uri mang ozu aying korup ndu? Uka kasim eyi ongi kong, Uka yi Ikpe." ⁵Ayi i wok eveh ning, Ananiyas eku eri iku. Bereng aga mbe ohu bangi abi owok-n. ⁶Belim etin anyin asib mi yi batir kehim, edemi olu ne ezi. ⁷Irim ni ayi ara apu anang otong ezi, ogu ngi ikhin ba, erung ozu ayi obu-n kong. ⁸Pita aha mi kyong, "Ham esi eñing ayi nyi agyalyi khitsi nyi anang ekpe ening-a." akhib-n okyong, "kavang ekpe ening." ⁹Eke Pita aha mi kyong, "Ere bu nyi emin undu ibung endi nyi emeng Kuden ni Itsi? zang, ezun bangi abi ede ibah andu undu khisapu, edi bi demu olu." ¹⁰Kekpeng akhi nyi mbe eku kyu eri, khi iku angi, eke belim etin nyi ekhi aba demi lu ni ezi iyak bi ezi ibah ngi-n. ¹¹Bereng aga mbe ohu bangi Ikpe lilang, eyi bangi abi owok ozu-n lilang. ¹²Itok eyi ozu ohu bereng aga mbe obu ukhikatang bangi esi obu ni bangi khitsim Ikpe. Lilang ebi ele ti khitsi ni Solomon. ¹³Ongi uyin ele yi orup endi ebir bi kong; ting ahing bangi azang bi eyi bolip. ¹⁴Ening bangi abi ohu ozu-n aba бага mbe obu Itsi, banyalim eyi bakhip khihun mbe, ¹⁵enezeh ayi bi ri aku bangi bukyong olu eding bekeng ede bi ana ti atang eyi atang ayi ele yi ahak-n, indi Pita akpah zeng onyong bi, khiying kuden ngi ezeng etu beying bi, ¹⁶Khihun bangi бага mbe esi ambir ahen ayi ele onyong Jerusalem, aba yi bangi bukyong eyi abi eden abi ekin bi-n eke lilang bi onyong. ¹⁷Eke uding agya ukyo enyin kuyir, eyi bangi abi ele yimi lilang (abi be zibi Saddusis-n); khi bi ele yi kufa ¹⁸eke ba atib hu bangi khitsim Ikpe, bo hubi akhem ketim emeng ni khihun. ¹⁹Keming ozu-n otuga idung khitseem ni Itsi aba eveng opu ni ketim akhi bo hubi akhim embe-n eku bi olu kayang, okyong²⁰, "Nyi ding, ne yir ketim Ikpe khi nyi ha bangi lilang khiveh ni unyang ning." ²¹Ayi bi owok ening, bi ekhin eding ti ketim Ikpe inda ayi ozur aduk afa-n ni ezeh bi ozu. Eke uding agya ukyo ba, eyi abi eyimi le ibung-n, bodung akhib bangi Isrel lilang, khi bi ezi khiki khiken, be tse eding ketim eming ni de belim khitsim-n ba. ²²Eke akpa abi etse eding-n ana fa bi iyak ayi ba akhim ibi-n kong, bi esi irim aba ha bi, ²³Adi na fa iyak nyi ohuk khi bangi abi ri ekpe iyak nyi eyir ti khisapu, ayi di aven ketim-n, di afa ongi embe kong." ²⁴Ayi khiki akpa ni ketim Ikpe eyi beding agya bokyo owok khiveh nyi-n, isu ohu bi khiki ne ayi ere ebri ozu-n aba. ²⁵Eke ongi ying iba ha bi kyong, "Bangi abi nyi akhim ketim eming-n bele ketim Ikpe ere ezeh bangi ozu. ²⁶Eke khiki akpa ketim Ikpe eding yi akpa, khi be ne yi bi esi irim aba, eyi alang kong, khiki ayi bere khi bereng kyong bangi etse bi eyi okyo. ²⁷Ayi bi eyi bi aba nda bi-n, be de bi aba obri khikin ni bodung akhib. Eke uding agya ukyo i kya bi eveh ²⁸Okyong, "Di ohu nyi kazir kyong nyi fu ezeh bangi ti khiden ning kong, har ubang, nyi evir Jerusalem ere ezeh ozu nying-n, nyi ra apu nyi evir beyeng awu-n khiki di." ²⁹Eke Pita eyi bangi betsim aha bi kyong, "Esi keng di ering Ikpe eyi inda di ring bangi. ³⁰Ikpe ni babba ezi i hu Yesu anyi, emi nyi bong, ti khiki ochi. ³¹Ikpe nda bolup ide mi alu kubu etung angi isi idung uding eyi Ogbinlu, edi inda Isrel upanda ni ozu abi. ³²Edi is bu ashada ni ozu-n, eyi Kuden Kotin, akhi Ikpe inda abi ana khiki eri yi mi-n." ³³Ayi bangi bakansul owok-n, ba atsu orup eke ba pu bo bong bangi khitseem-n. ³⁴Khi Farisi uyin khidin ngi Gamaliyel, khi tseh izing, ami ile yi bolub obri bangi lilang, idip anyin kuyir iha bi kyong ba ku betse etim-n lu kayang ni kekpeng sang. ³⁵Eke i lok eyi bi kyong, "Bangi Isrel, nyi da atung zizing khiki ni ere nyi emieng ozu ayi nyi obu eyi bangi-n. ³⁶itu ayi akpa-n, Tiudas a nyi iri tok angi kyong emi si unyalim, khi bangi бага mbe ene zeh deri ezi ebri mi. Bo obong mi, khi bangi abi ebri mi-n arak-barak uying ering kong. ³⁷Irim ni awu-n, Judas ni Galili enyin itu ayi oro kyong bangi-n ivir bangi beying ebri mi. Emi nyi ting oku, bangi abi ebri mi arak-barak. ³⁸Ubang iri ha nyi, nyi de anyin orup nyi etu bangi-n khi nyi si bi pa beding, ayi etim-n esi etim bangi, esi yi eding khi ra kong. ³⁹Ayi esi obu Ikpe aba, anyi esi ndi nyi obu arung o huk bi kong; khiying khihun ngi nyi ba zang nyi ri aku uma yi Ikpe." Eke ozu-n ekhin bi orup. ⁴⁰Eke be si ezi bangi khitseem-n ekin ogu bi khi bi ohubi kazir kyong bi fu olok ozu khiki ni khiden Yesu, khi bi sibi apa ding. ⁴¹Ba nying obri khiken-n atin orup kyong abi ting bo kyong bi ayak ti bangi abi amgba butsim ni khiden-n. ⁴²Irim ni ening kpa itu mbe be khin ketim Ikpe eyi kagya bi ere ezeh ozu bere anda uha uding ni Yesu kyong ami si Kristi nyi.

Chapter 6

¹Itu ayi nyi obong ening, ayi ubin ndi belim etim ohu ekhir meng, uke ndi bo Jus ndi Greshiyan olu khiki ndi be Hiburus, khiki ere bere erim bakhib bekpe ti ala ayi be ri aha kpa ititu.²Belim etim abi kur ering ba pah-n esi zi khhun belim etim khi be si aha be," Yi arib endi de si etim ni khive Ikpe apa eri aha ala mbe kong.³ Ere ening nyi tseng, bamba, bangi botung bapah ukyi katang enyi, banyalim abe ele yi orup udeng, amen yi kudun eyi bomin, abe de hubi alu kundu etim ning nyi. ⁴Eke ndi adi, di re onung Ikpe ekpir ening eyi etim ndi khiveh Ikpe".⁵Khiveh ebe ning nyi arib khhun nyi aga mbe. Ere ening be tseng Stivin, ongi emi emin eyi orup olu eyi Kuden Kkhizin, eyi Filib, Prukorus, Nikanor, Timon, Pamenas, eyi Nikolus, emi si unyi-n khi Antiyok. ⁶Abe esi osu Ikpe-n aku be aba obir belim etim, abe onung Ikpe khi be ede kubu otok bi khiki.⁷Ere ening ozu Ikpe esi kehung; ubin ndi belim Ikpe ohu ekhir ting khi Jerusalem ekpe khizu; khi ubin ni bedeng agya esi kehung aga mbe ti orup olu ebe.⁸Obun ening Stivin ihun eyi eding eyi bugbang, iri bu ozu elim basa eyi urah ukhi katang bangi.⁹Ekhi bangi abe esi ndi Ketim Ikpe akhi be zi kyong Ketim Ikpe Ezeng, ndi bangi Siren eyi bangi Alezanda, eyi abe si khi Silisiya eyi khi Esiya. Bangi ning ele angir ozu eyi Stiven.¹⁰Bo hun ndi be eyir obri ndi Stiven eyi bomin kuden ti ozu olok ngi kong. ¹¹Khi beding katah ni atsu bangi abe aka kazim kong," Di owok Stiven iri azir keveh ndi Moses eyi emi Ikpe. ¹²Ba atsu bangi, bodung bakhib, eyi abi elim ozu, ezeng evir Stiven, ba atib ohu mi, be eyi mi aba opi ikpe. ¹³Bakhim bangi ishir kasim, abe aha kyong," Awu-n esi ozu andir olok ndi iyak izin eyi izin. ¹⁴Khiki ere de owok mi kyong Yesu ni Nazarati iba kyo ketim ning, aba yeng ozu epi ayi Moses ilim alu di." ¹⁵Bangi lilang abe ele opi ikpe embe-n aku egi ebe avir mi etu khi ba zang kekpir ngi ereng fe isi khitim Ikpe-n.

Chapter 7

¹Uding agya ukyo ibeb kyong, ozu ning esi kavan-a?" ² Stiven kyong, " Anyi bamba eyi babba, nyi da atung: Ikpe emi ni busur itok etu ngi obri abba edi Abraham ayi ile khi Mesopotamiya, lang kuyin ituk ba le khi Haran: ³ I hami kyong,' si khitsi ndu eyi bangi ndu pa eke anyin, ding ti khitsi akhi amma na otok mu.⁴Eke meng anyin si khitsi ndi Chadiyans pa khi ine le khi Haran; esi embe,irim ngi, abba ngi ku, Ikpe ide mi ba ti khitsi ning, akhi nyi ele embe leng. ⁵ Ihu kekhi mbe ezing angi kong,ting aheng esim etib kozing ngi embe kong. I men undu yimi khi Abraham ikyating yi idung ting aheng khi iha kyong inda mi khitsin eyi belem irim angi.⁶Ikpe ri lok yimi utu awu eleng, kyong belim ngi aba ele kekkin esi khira, bangi khitsi nyi aba hu be esi bepi khi be anda bi butsum eding igi buvah buji. ⁷ Eke Ikpe kyong, ama ba lok bangi khitsi abi ohu be esi bepi, nyi ikpeh,' irim ndi enyi be ba arak-m iyak ning'.⁸ Khi imen undu eyi Abraham ndi kamang kata, eke Abraham ba si abba ni Azik iba ta kamang kembri itu itong ara; Azik esi abba ni Jakob, khi Jakob ba hu si babba ni belim kuru ering apah.⁹Babba nyi affa Josef ohumi agya anda khi Ejip, khi Ikpe yi mi ele,¹⁰ khi egben mi ti butsum ngi lilang, i nda mi edeng eyi bomini obri ni Fero, uding ni Ejip.Eke Fero ihu mi si gomna ni Ejip eyi khihak agya angi lilang.¹¹Oboning bunyong ohu khitsi ni Ejip eyi Kanan, eke be fa butsum aga mbe: Babba edi afa alla kong.¹²Inda ayi Jakob wok kyong alla ele khi Ejip, i tse babba di ding ni khita abri. ¹³Ni upah ngi Josef ide angi tok bamba ngi; eke Faroh erung bangi Josef.¹⁴Josef itse bamba ngi esi irim ni ezi abba ngi kyong ikyu ba fa be Ejip, eyi bangi bulu ngi lilang. ¹⁵ Eke Jakob ikyu ding Ejip; khi iku, emi eyi babba di. ¹⁶ Be de bi eding khi Sechem ni ezi ti keji ayi Abraham igya yi silver ni belim Hamor khi Sechem.¹⁷Kekpeng akhi undu umen nyi ekri aba onyong meng ayi Ikpe imen udu yi Abraham bangi nyi edib eveh khi Ejip, ¹⁸ening aba zeh khige akhi ba na uding upi khi Ejip, uding emi erung Josef kong. ¹⁹Uding ami leng nyi ikaba bangi edi ibu babba edi andri enyi kening, boto belim ebi agba khita eke be ta affa ogbin.²⁰Inda ayi nyi ba amba Moses,erib ongi obri Ikpe khi be ehemi agya Abba ngi iva ira. ²¹Ayi be ede mi agba lu kayang, idung Fero elige ede mi ehe ereng idungi-n.²²Moses amin egi arung ekpe ozu lilang ni bangi Ejip; igbang ni eveh olok eyi etim.²³Eke kekpeng akhi ine zi igi akhim apa-n, yi aba mi orup okyong Ina azang bamba ngi, belim ni Isrel. ²⁴Ayi izang bere obu ongi Isrel kobi mbe-n,Moses aduk mi khi igu obong ongi Ejip-n: ²⁵ imang kyong bamba ngi arung kyong Ikpe eyi kubu ngi agben lu bi,ke ba rung kong.²⁶Ozur avah ngi iba fa bangi Isrel babi eri ezik kadung; inyang inda be le bukun eyi botu; I kyong, 'banyalim,anyi esi bamba,ere obu nyi ra pu nyi ata botu khize?' ²⁷ Eke emi apu kadun-n otu mi ata eding uken, kyong, eyi na mu khilok ikpe khiki ezi? ²⁸Opu ubong-m, utu awu ubong ongi Ejip ilyin-a?²⁹Moses ekhi eding ayi iwok ening, iba esi ekhin khitsi ni Midiyan, irik ayi iba esi abba ni belim ba pa-n.³⁰Kekpeng akhi igi akhim apa akpa-n, ulim etim Ikpe ba fa mi kulum ugah khiki Kehin Sina, ni Iduk ula kulum.³¹Kekpeng akhi Moses azang ulla-n bata-n ohu mi bereng, ayi ikri eding ekhi izang ulla-n, Khilang Ikpe na ba kyong, ³²Ama si Ikpe ni babba ndu,Ikpe ni Abraham,eyi Azik,eyi ni Jakob.' Moses ekhi bereng ita egi eri.³³Ikpe aha mi kyong, Nwolu akpa aba ndu, iyak ayi ulle-n esi khiluk izin. ³⁴ Ama zang butsim bangi nim abi ele Ejip-n; I wok ikpok ibi, eke mo kyu aba ma kahu bi; idan ba me tse mu eding khi Ejip.³⁵Moses ami ba arang kyong eyi namu khiki eyi khilok ikpe-n?'- esi ami Ikpe tse eren khiki eyi ogbenlu. Ikpe etse mi esi kubu ni ulim etim Ikpe emi fa Moses kulum-n. ³⁶ Moses aku bi olu khi Ejip, irim ni ozu ayi elim basa eyi urah khi Ejip, eyi kuho uga ni ikhin, eyi kulum ugah ni igi akem apah. ³⁷ Esi Moses emi nyi emi ha bangi Isrel, Ikpe izi anyin ongi izir anda nyi kembri enyi bamba, ongi izir ereng ama-n.³⁸Ening esi awu emi ekubi ekhin kulum ugah eyi ulim etim Ikpe emi lok ozu eyi mi khiki Kehin Sina. ening esi awu emi eyi babba zi ele ibung; ening esi awu ami hu khiveh khihung nda zi. ³⁹Ening esi awu emi babba ezi otung ndi be ring mi; bo tumi ata khitah obri bi, khi orup be ezim eding khi Ejip. ⁴⁰ Itu ayi nyi ba ha Eron, khim zi ikpe emi eku zi esi. Ayi Moses nyi emi eku zi lu Ejip, zi arung ozu ayi afa mi kong. ⁴¹Ere ening be embi kodun khidok itu ayi nyi ede eshin aba nda baha ibi, ba atin orup ni obu etim ibi.⁴² Eke Ikpe zim orup ibi ne khib eri anda ekhir kukhi, utu awu be elim ni kevip ni bangi izir, 'Anyi andam ibi ayi bo bong ni oshin ede igi akhim apa kulum uga, agya ni Isrel?'⁴³Nyi esi ohu ketim Molek eyi ekhir ni ikpe Refan, eyi ebri ayi ba khim ri khib eri anda bi: khi ama ede nyi eding khi Babilon.⁴⁴Babba ezi ele yi kekpe Ikpe ni uha kulum uga, ereng ayi Ikpe lok khilang khizin inda ayi ilok yi Moses, kyong ekhim khi utu awu i zang-n.⁴⁵ Ening si kekpe akhi babba edi, bun khiki ebi, ede aba khitsi eyi Jesuwa. Aying obu itu ayi be ekhin eding ohu khitsi ni otuk abi Ikpe atir bi olu egi ni babba ezi. Ere rening ede eding itu ni Debi; ⁴⁶ emi ifa okpir uding obri Ikpe, i nung ekhi ifa erik ele obu Ikpe ni Jakob.⁴⁷Eke Solomon embyi ketim Ikpe.⁴⁸ Ekhi, Ikpe ugah ele ti atim ayi embi eyi obu-n kong; ereng ayi ongi izir olok-n, ⁴⁹Kukhi esi khikyo khideng nim, khitsi esi irik aba nim. ketim utu awu sing umbyi anda-m? Ikpe ebib: ere nyi esi irik khihuk khitim nim? ⁵⁰ Esi obu nim obu ozu aying lilang kong-a?⁵¹Anyi bangi utin khibeng abi ata kamang ni orup eyi atung kong, Anyi ri otung kuden kotin ekpir ening; nyi obu ereng babba inyi obu-n.⁵²Bangi izir abi sing ayi babba inyi obong kong? Bobong bangi izir abi aba lang kuyin ongi kenung eti aba; indang a nyi si bangi ifuk eyi khikhim-bangi angi ting, ⁵³Anyi bangi abi ohu izin ayi belim Ikpe ede aba-n, nyi obu yi

kong."⁵⁴Indang ayi bangi opi ikpe owok ozu-n, egir bi orup, khi bi agbu aden khiki Stiven.⁵⁵ Eke emi, emen eyi kuden koten, izang egi khikpe izang buga ni Ikpe; eke izang Yesu iyir kubu etung ni Ikpe.⁵⁶ Stiven kyong, "Zang, ama zang idun Ongi iyir ti kubu etung ni Ikpe."⁵⁷Eke bangi opi ikpe nyi ata alang aga ekhib obu atung, khi bo lu unya lilang ibi ne ken mi;⁵⁸ begbin mi olu kembir kehin etse bong mi eyi okyo: khi bangi abi obu ozu-n onwo batir etu ibi alu ezun ni idung otin emi khidin ngi Sol.⁵⁹ Ayi be re etse Stiven eyi okyo-n, iri izi khiden ni Itsi kpir ening mbe kyong, Itsi Yesu si hu unyang nim."⁶⁰ I tib otunun eri si zi yi khilang khiga," Itsi, fu kyong ozu abi ayi bo bu-n khiki ibi kong. Ayi ilok ening-n, eku bula.

Chapter 8

¹Sol esi osu eyi buku ngi. Ayir kutu akhi nyi kufa esi kehung khiki ni bangi Ikpe abi ele khi Jerusalem; khi bangi orup uying ekhi rak barak ni khitsi Judiya eyi Samariya, Esi bangi khitsim mbe pa.² Bangi abi agbang orup ede Stiven enzi ke bo kpok buku ngi. ³Eke Sol inda bangi Ikpe butsim, i bir bi kagya-kagya ifir bi lu banyalim eyi bakhib eni huk bi ketim eming.⁴ Ting ahen bangi Ikpe abi ark-barak-n ede khiha ni khiveh-n olok evir iyak. ⁵Filib okyu eding kehin Samariya ni aha bi ozu ni Kristi.⁶ Ayi ubin bangi baga owok azang ozu urah ayi Filib obu-n, ba ada atung ekhi bo wok khizu akhi i ha-n.⁷ Ni bangi baga abi owok bi-n, eden abi olu okpok beke khilang khiga mbe; bangi abi uku ezun yi obu eyi abi ling ezun onyong. ⁸Khi baga mbe atin orup ni kehin akhi nyi.⁹ Eke ongi uying ni kehin-n khiden ngi Simon, emi ereng keyir iri ta isur; ereng embe iri inda bangi Samariya bereng. iri tok ang emi ongi ukyo. ¹⁰Bangi Samariya lilang, akhim belin bakhir eding bangi bokyo, ada mi atung; bo kyong, "Awu-n ile kazak ni ikpe akhi be ezi mi Buga."¹¹ Ba ada mi atung, khiki ere ita bi izur ni khira khiga eyi izur ngi. ¹²Eke ayi bo esi osu ozu ayi Filib iha uha uding khiki ni khikyo khiding Ikpe ti khidin ni Yesu Kristi, bo hubi batisma, banyalim eyi bakhip. ¹³Eke Simon ting isi hu: irim ni ayi ibu batisma-n, i yi Filib esi, ayi izang urah eyi ozu okyo ayi ibu-n, elim mi kpim.¹⁴ Indang ayi butse etim khi Jerusalem owok kyong bangi Samariya esi ohu khiveh ni Ikpe, be etse nda bi Pita eyi Jon. ¹⁵Ayi bo kyu aba-n, bo aba bu anda bi aduwa, eke bo hu kuden Ikpe.¹⁶ Khiki ni ere inda nyi Kuden Ikpe okyu aba bi ming kong; bo bu bi batisma eti khiden ni Itsi Yesu. ¹⁷Eke Pita eyi Jon ede obu bi otok bi, eke bo esi ohu Kuden Ikpe.¹⁸ Indang ayi Simon izang kyong bo hu Kuden Ikpe ti obu utok ni bangi khitsim-n, inda bi anang. ¹⁹I ha kyong nyi ndam kazak nyi, ting, endi ayi ongi emi ama esi ede obu otok-n afa Kuden Ikpe.²⁰ Eke Pita aha mi, " anang ndu zik yi mu, khiki ere Umang andu kyong ere ohu bunda Ikpe eyi anang. ²¹Ukyating yi khizu ufa ti ozu ning, khiki ni ayi orup ndu ele zizing eyi Ikpe kening.²² Ere ening Lim ni ingak ndu, khi bu aduwa nda Itsi, eke khiying ufa upanda ang ni ozu ayi opu-n.²³ Khiki ni ere izang ura ni orup ubri eyi khiha ozu abi."²⁴ Simon esi su kyong, "Nung Ikpe khiki anim, endi ozu ayi ulok-n fu afam kening.²⁵ Ayi Pita eyi Jon le yi uha eding bi eyi kilang ni Itsi-n be esi eding khi Jerusalem; ayi be ere ding ukeng-n be de khilang Ikpe aha ni ahin ni ba Samariya.²⁶ Indang ulim Ikpe olok ozu eyi Filib kyong, "Anyin kyu kari ni ukeng awu esi khi Jerusalem eding Gaza." [esi ukeng kekpin.] ²⁷Enyin eding. Zang awu Itopiya, khiku khitsu emi esi ongi okyo mbe ketim ikpe ni Kandas, uding ni Itiyopiya. Ami ihu khida avem ni uding lilang khi ihung ba khi Jerusalem aba nung Ikpe.²⁸ Iri si irim eding ile khiki ni kakrinya ngi, khi iri zi kevib ni Izaya ongi izir. ²⁹Kuden olok ozu yi Filib, Atsu ding ni leyi mi ti ikhike kakhirnaya ngi ³⁰. Eke Filip lu unya fami, i wok iri zi kevib ni Izaya Ongi Izir ikyong, " Orung ozu ayi uri zin-a?"³¹ Awu Itiyopiya kyong, Isin ka arung, ipu ongi emi i kahum aha tok-m ozu ayi izi-n?" I nung Filib etsu ba le yi mi ti khike kakrinyang ngi. ³²Indang irik ni Ilik ayi awu Itiyopiya izin olok kyong " Bo humi eding ereng itah emi be ede ni obong-n; evin undu ngi kong: ³³Keming ni khiki khina ngi ede lu ikpe ngi: Eyi aha ozu ni kutseng ngi? ayi be ede unyang ngi kayng."³⁴ Ening khiku-khitsu-n bib Filib kyong, "Iri nung mu, esi khiki eyi ongi izir-n olok? Emi khiki ngi, ra esi ongi emi?" ³⁵ Filib eyir lok, eyir ti keming ni ilik Ikpe ni Izaya eyir khiki ni Yesu ide kilang-n ha mi.³⁶ Ayi be ri esi eding ukeng-n, ba aba zeh ni beming babi, khiku-khitsu-n kyong, "Zang, beming eleleng, ere obu ekhi ubum batisma kong?" ³⁷³⁸ Ere ening awu Itiyopiya-n inda kekriyang eyir. Bokyu eding kuyang, lilang ebi eke Filib obu mi batisma.³⁹ Kekpeng akhi bo lu esi kuyang aba-n, Kuden Ikpe ede anyin Filib eding; khikukhitsu-n eding ri atin orup. ⁴⁰Eke Filib ni otok khi Azotus. I kpa ezeng khitsi nyi de uha uding aha ding lilang ahin ening-n iba ekin i Sisiriya.

Chapter 9

¹Eke Sol, fu ri lok eveh abi eding ni ubong ni belim etim ni Itsi, eding kobu ni uding ukyo ²ni nung endi i lim khitsim ding ketim Ikpe akhi ele khi Damaskus, endi isi afa abi eben ukeng Ikpe-n, ko banyalim ra bakhib, ihu bi azib aba i Jerusalem. ³Ayi iri esi eding, ayi iri banduk khi Damaskus-n, ede kira kong batah esi kukeh otok atami khivir ding; ⁴khi eku kyu eri khi i wok khilang olok yi mi," Sol, Sol, ere bu u tok-m ibak ening?" ⁵Sol esi osu, "omu esi eyi, Itsi?" Itsi kyong, " Ama Yesu emi ubu-m ibak-n;" ⁶eke anyin, khin ding kembri kehen, ekhi ba ha mu khizu akhi ubu ken-n." ⁷Bangi abi eyi Sol esi-n eyir olok arung kilang kong, bowok kilang eke bazang ongi kong. ⁸Sol anyin eri, kekpeng ayi even egi-n, i zang egi eye kong; eke be ata mi ti kubu ede mi aba kebri Damaskus. ⁹Ede eding itu ira i zang egi kong, a lyi a mgba kong. ¹⁰Indang ulim etim omi ele khi Damaskus khiden ngi Ananiyas; Itsi lok ozu yi mi kulum, "Ananiyas." khi i kyong, " Zang, ama lelung, Itsi." ¹¹Itsi aha mi kyong, " Anying, ding ti ukeng awu be zi Streti-n, ti agya ni Judas ne bib ongi yin esi khi Tarsus khiden ngi Sol; ele aku ozu ha Ikpe obu; ¹²khi izang kulum ongi omi khiden ngi Ananiyas ba de obu tok mi, endi egi ngi a zang." ¹³Eke Ananiyas esi osu, " Itsi, i wok ozu aga mbe khiki awu-n, utu awu i tsim bangi ndu ham mbe khi Jerusalem. ¹⁴I le yi khilang izin esi kubu ni beding bokyo endi iba hu bangi abi ezi khiden andu. ¹⁵Eke Itsi aha mi, " Ding, khiki ni ere itseng mi isi kevem etim nim, ide khiden nim eding Kutuk eyi beding eyi belim Isrel; ¹⁶eke mo tok mi utu awu itsim khiki ni khidin nim." ¹⁷Eke Ananiyas enyin, ekhin eding ketim. Otok mi kubu, i kyong, " Uba Sol, Itsi Yesu, emi tok okpri ngi khiken inda ayi uri ba-n, itsem ndi u zan egi omen yi kuden Ikpe, " ¹⁸Kekpeng nyi khizu akhi ereng kevib onyo kyu egi Sol, eke enyin khi obu mi batisma; ¹⁹enlyi ala i fa kazak. I le yi belim etim Ikpe khi Damaskus itu iga mbe. ²⁰Ayir inda ayi nyi ide uha ni Yesu aha atim Ikpe, kyong isi idung Ikpe. ²¹Abi owok mi-n ama inang lilang ibi bo kyong, " Ening esi ongi emi ikhim bangi abi re zi khiding akhi-n khi Jerusalem kong-a? Eke iba aming endi iba ohu bi azib bi eding anda beding agya." ²²Eke Sol afa kazak ndi ide kilang Ikpe olok evir Bojus abi ele khi Damaskus otok bi kyong Yesu isi Kristi. ²³Irim itu iga, Bojus ekhin emeng indi bo obong mi. ²⁴Eke Sol esim arung ozu ayi be emeng. Be ekpe khiya uru abri utu indi bo bong mi. ²⁵Eke belim etim ngi ohu mi atsu uhang, eyi kegbn okyu eri kayang. ²⁶Ayi iba zeh khi Jerusalem, Sol imieng endi ile yi belim etim, eke be ekhi bereng ngi, be alu orup uying kyong isi idung etim kong. ²⁷Eke Banabas ohu mi ke iyi mi eding kobu bangi khitsim. Aha bi utu awu Sol izang Itsi ukeng khi Itsi olok ozu yi mi, eyi ayi khi Damaskus Sol lok khilang nyi eyi kazak ti khiden Yesu. ²⁸Ifa bi ayi be ekhin, olu khi Jerusalem-n. Ilok ozu eyi bi abing kazak ti khiden ni Itsi Yesu ²⁹ke ita kangri eyi bangi Bojus abi khi Grisi; ke bi ra pu bekeng bo bong mi. ³⁰Ayi bamba owok ening-n, be demi aba i Sisiriya ke be etsemi eding Tasus. ³¹Inda-n, bangi Ikpe ti khitsi Judiya, Galili, eyi Samariya lilang, ele yi bukun ke be edip; ke bi esi ni bereng ni Itsi eyi orup una ti Kuden Kotin, Bangi Ikpe ere dip esi бага ³². Indang aba akpah, ayi Pita esi evri khitsi-n lilang, i kyu aba obu bangi Ikpe abi ele kembri kehen Lida. ³³Embe-n ifa awu omi khiding ingi Aneyas, emi ina ni kutang igi itong ita, ayi isi ongi ami oku ezun yi obu. ³⁴Pita lok yimi kyong, Aneyas, Yesu Kristi nyong mu." Anyin kuyir bung kutang ndu." Eke kekpeng akhi nyi enyin kuyir. ³⁵Ere ening bangi abi ele kehin Lida eyi Sharon azang awu-n be ezim otur Itsi Ikpe. ³⁶Embe ongi omi ele khi Jopa isi ulim etim khiden ngi Tabita, "khikyeng ngi Dokas." Akhib ning emen yi etim eding eyi izang bangi aken egi khimbok. ³⁷Aba ezi itu ayi ikyung oku; ayi bi emgbe mi etu-n, bohu mi na ana khinung ketim ukhi. ³⁸Ayi Lida ele onyong Jopa-n, ke belim etim owok kyong Pita ele embe-n, be etse bangi ba pah eding kobu ngi, onung mi kyong, " Ba fa zi fu ede khige kong." ³⁹Pita anyin eyi bi eding. Ayi iba ekin-n, be de mi aba ketim ukhi-n. Eke lilang bakhib bekpe e yir eyimi okpok, otok mi batri abi Dokas osung apa bi inda ayi ile yi bi-n. ⁴⁰Pita atri bi olu kayang lilang, evri otunun eri, nung Ikpe; eke izim ding etu ngi, kyong, "Tabita, anyin." evin egi ngi, ayi izang Pita-n enyin le kuyir. ⁴¹Pita nda mi kubu ohu mi nyin kyu ele; ayi isi zi bangi Ikpe eyi bakhib bekpe-n, ide mi nda bi uwung. ⁴²Ozu aying ba arung yi lilang khi Jopa, bangi бага mbe ohu ozu Itsi Ikpe. ⁴³Aba zeh ayi Pita ele itu iga mbe khi Jopa obu awu omi be zi mi Samon, kekhi akpa.

Chapter 10

¹Ongi uying le embe kembri kehun Sisiriya, khidin engi Koniliyus, khiki akpa Italiya, ayi bere dzi khihim ni akpa,² Ongi emi elu orup aga mbe, emi ri rak khidin Ikpe eyi orup uying yi agya engi lilang, i nda Bojus anang aga mbe iri nung Ikpe ekpre ening mbe khi iri nung Ikpe kpre ening.³Anang kur ering apa ovum uga, Ikpe evun mi egi isang ongi khitsim-Ikpe iba obu ngi, ilok yimi kyong, "koniliyus"!⁴ Koniliyus nwo egi bereng zang mi .bereng o humi ilok kyong erenyi ongi obri enim?" ongi kisim Ikpe nyi ihami kyong, unung ndu eyi buda ndu ni bangi aken,Ikpe si hu khikir nyi eding obu ngi umen.⁵Ubang tse bangi ding kehun Jopa be ne dzi ongi omi khidin ngi Isamon,emi khidin ngi akhi Pita.⁶Isi ekin agya ni ongi emi iri ekem akpa-n, khidin engi Isamon,amen agya ngi ele undu uho uga.⁷Ayi ongi khitse- etim Ikpe emi lok yimi khi isi mi pah, Koniliyus I si zi belem etim agya-ngi bapah, eyi kukpa eming ri rak Ikpe kemeng ne akpa ngi .⁸Koniliyus iha bi lilang ozu ayi obu-n, khi itse bi ding Jopa.⁹Kutu upa ngi anang kur ring apa bere le khikeng eding, beni anduk onyong kehen,Pita etsu ding ketim kukhe ni onung Ikpe.¹⁰ Bunyong ayir ohu mi iri apu kizu elyi, ayi bangi ofu ri atim ala-n, Ikpe avum mi egi; ¹¹isang kakpa Ikpe aven khi kevim aki esi kukhi okyu ereng fi uyak-n kyu si kuki aba kitin ilik hu ti bakang benze ni uyak nyi okyu aba khitin. ¹²Kemeng ngi ibi itu keki-keki,ibi ne ezun enze ,eyi abi esi yi kembri,eyi banun kukhi.¹³I wok kilang ayi olok yimi: nyin,Pita, bong khib. ¹⁴Eke Pita lok kyong, " Esi ening kening, itsi Yesu, tok zeng ayi ba mbam-n ama alyi kizu ilyik kong, ¹⁵ Kilang aba esin apa eyiye kyong" kizu aki Ikpe mgbe atin-n ufu lok kyong ilyik kong.¹⁶ Ening obu esi ezin ata, eke be si de uyak nyi ohung eding kukhe.¹⁷A yi Pita epuna kizu kibu-n ni kulum ayi isang-n kikyengi ere,zang Bangi abi Koniliyus tse ban be le odung ni agya-n, be beb ukeng agya ngi. ¹⁸Bere ebib kyong Samon ami re zimi Pita -n ile ameng ra.¹⁹Kige akin Pita ri mang uzu kulum ayin isang-n, kudin Ikpe ahah mi kyong, sang bangi bata ri apu mu. ²⁰Anyin kyu eke ne yibi ding. Fu khi bereng kong ding yi bi. ²¹Eke Pita ikyu ding na fabe kyong ama esi ongi nyi amin nyi ra pu-n. Ere bu nyi aba?"²²Bokyong, ongi khiki bosoja emi be zimi Koniliyus, ongi emi ikhi bereng Ikpe eyi ongi emi ri nung Ikpe bangi ri olok ozu eding mbe khiki ngi ni kitsi ni Bojus, ongi kitsim Ikpe kyong itse ongi ba dzi mi ding kagya ngi, ekeni iwok kitsim ni Ikpe obundu." ²³Pita ekim bi kyong bale yimi. Ozur ava engi enyin ding yi bi, bamba abe si Jopa eyimi eding ibung.²⁴Osur avah engi babba ekin khi Sisiriya.Koniliyus iri le bang be, idzi bangi bulu eyi boyo engi.²⁵Inda ayi Pita ne kin_n, Koniliyus fa mi ikip itsari ezun engi inda mi bolup.²⁶ Pita humi anyin kuyir ilok kyong "nyin kuyir; Ama si ongi mbe."²⁷Ayi Pita ri lok ozu yimi_n .Ikin na zang bangi бага mbe ekhen kiluk kiting. ²⁸I ha bi kyong izin ndi bojus be kin eyi bangi abe esi bangi Ikpe kong_n ele ubi. Ki Ikpe tok_m kyong ama fu edzi ongi omi eleb kong. ²⁹Ening esi kizu aki obu ama aba eyi kangir kong. Ening enying ama ri beb nyi kizu aki nyi etse ne dzi em."³⁰Koniliyus kyong,"itu inji ayi akpa_n ni kekpeng aki leng. Iri nung Ikpe anang kur ring apah ketim enem, izang ongi le obri enem yi batri anda bata. ³¹I ha kyong Koniliyus Ikpe wok ununung ndu meng, eyi bunda ndu abi ri nda bangi akhen asir Ikpe izeh khiki ndu.³²Ere Ening _n tse ongi omi ding khi Jopa, ne dzi ongi ami khidin engi Simon, ami be dzi mi Pita_n .Ile agya ni ongi ami iri akhem akpa khidin angu Simon ile udu uho uga."³³Khi ede kekpeng kong ama itse zi mu le yi orup uding ayi uba-n. Uban lilang dzi de khin obri Ikpe,endi da owok ozu lilang ayi itsi Ikpe i tok mu kyong omu ha di_n.³⁴Iyak nyi Pita evun undu ngi olok kyong, "Kavang erung kyong Ikpe oshon ongi omi obu omi kong. ³⁵Utu bangi kayang lilang.ongi ami arak mi eke iri bu ozu eding ming ihu mi.³⁶Orung khitsim aki itse ding kobu ni bangi Isirel,kekpeng ayi inda bi uha uding ni bukun si obu Yesu kiristi itsi dzi,ami si itsi ni bangi lilang. ³⁷Anyi bulok inyi arung ozu ayi obu-n,ti Khitsi ni Judiya lilang-n, ayir khi Galili, Irim ni batisma ayi Jon ata khiha ngi_n. ³⁸ozu khiki ni Yesu ni Nazaret, utu ayi Ikpe amin mi yi kuden ngi eyi kazak.Isi le obu eding iri nyong bangi abi kudun kobi anda bi butsim_n. khiki ne ayi Ikpe yi mi ele ubi.³⁹Adzi ele embe azang ozu ning ayi ibu ti kitsi Boju eyi Jerusalem. Yesu ami bobong_n, be demi akhim ti otsi. ⁴⁰Ami esi amin Ikpe humi anyin ti kenji kutu ni ura_n. Ide mi otok bi endi ba rung mi, ⁴¹Esi bangi lilang kong, esi bangi abi Ikpe eyi obu ngi etseng esi keyir aba. Adzi bin khiki ndi abi alyi amgba yi mi. Irim ayin enyin ti buku.⁴²Inda di izin kyong edzi na ha bangi ozu ngi abi Ikpe tseng bele khilok ikpe ni abi bohung eyi abi oku-n.⁴³ Esi khiki ngi ayi bangi izir ele ishada,endi ongi ami alu orup uting obu ngi ifa upanda ti ozu abi ngi ti khidin ngi."⁴⁴Ayi Pita fu rilok ozu-n kuden Ikpe okyu aba khiki bangi abi re owok ozu ti kilang ngi-n. ⁴⁵Bangi abi ele irim izin kamang kata abi alu orup uting, bangi abi eyi Pita aba-n ama inang, khiki bunda ni kuden Ikpe okyu khiki bejenta ting.⁴⁶ Ayi bo wok Bejenta eri olok indu ayi keki mbe ri arak khidin Ikpe. Khi Pita si aha kyong. ⁴⁷Ongi omi ele embe ami otung bi beming ayi bo bu bi batisma embe-n ra-a ening esi bangi abi ohu kuden kotin ereng fu edzi ra?" ⁴⁸Eke inda bi khisa kyong obubi batisma ti kidin ni Yesu kristi. Irim ni ening bangi-n onung mi kyong ifu le yi bi ding itu iga lang.

Chapter 11

¹Indan belem etem eyi bamba abe ele ki Judea owok kyong be Gentiles ohu kilang' Ikpe meng.² Ayi Pita hung ba ki Jerusalem, bangi abe osu eyi kamang kita olok abeb mi;³ be kyung, "omu ken kiki alyi ala eyi bangi abe ata kamang keneng!"⁴Eke Pita eyir ri ha be ozu ngi zizeng; ikyong, ⁵Me ri bu aduwa kitsi ni Jopa, eke ma zang kulum ndi kevem esi kuki ro kyu aba ereng keveb kikipak esi kikpe kuki kyu aba eyi bakang benji. Okyu aba obre enem.⁶ Me si egyi azang ki eke ma mang ozu kiki ngi. Ama zang ibi esun enzi ni kitin, ibi ulum, ibi ayi emgbe kembre eri, eyi banun kuki.⁷Eke mo wok kilang aham okyong,"ndib anyin kuyir, Pita, bong kip"⁸ Ma ha kyong, "Esi eneng keneng, Itsi: Kizu kelep eyi ilyik ekin kundu enem kutu meng kong."⁹Kilang ngi esi osu si kuki kyu aba, "Kizu aki Ikpe zang ele zazar, fe zi ki eleb keneng."¹⁰ Ye obu ezing ara, eke ozu lilang ohung esi irim edeng kuki eyiye.¹¹Yere eneng, inda ayingi bangi bara eyir obre ni agya ayi zebe embe-n; be tse bi esi ki Casariya aba obu enem.¹²Kudin aha kyong mben bi deng, ama fe len eyi kateng kiki ebi keneng. Bamba botong kiyin abeng eyim eding, be kin eding ketem ndi awung.¹³ Iha tok zi utu awi izang ulim ni kitsim eyir kagya engi-n okyung,"tse bangi deng ki Jopa ne de Simon ami kidin engi keki Pita-n.¹⁴Iha otok mu kitsim aking abgin olumu eyi kihak akya endu."¹⁵Ayi me le ayir ri lok yi beng, Kudin kizen okyu be etu, ereng fe ayi okyu di etu itu nyi.¹⁶ Ama si mang kilang ni Itsi, utu awe iha, "Kavang Jon nda batisima eyi bemung; ekpe anyi ohu batisima enyi eyi Kudin kizen."¹⁷Ikpe si anda be bunda ri utu awe nyi ereng fe inda adi ayi de oso su Itsi Yesu Kiristi, ama si eyi ami ma angre eyi Ikpe?"¹⁸ Ayi be owok ozu neng, be olok kizu aki eye keneng, eke be arak Ikpe okyong, "Ikpe de uyyieng nda bangi irem ting."¹⁹Ere eneng abe esiosu abe butsem arak be ayir ti buku ndi Steven be ki arak eding ki Jerusalem- abe esiosu nyin eki ede deng ki Fonesiya, Cyprus, eyi Antios. Be ri ha uha ni Yesu eyi bo Jew mbe, eyi bangi abe eye keneng.²⁰Eke babe embe, bangi Cyprus Eyi Cyrene, aba Antios ba ha be Greek uha ndi Yesu ting.²¹Kubu ni Itsi eyi be ele ubi; bangi бага mbe esi osu ezim aba obre ndi Itsi.²²Uha ebe ekin atung ndi bangi ketem' Ikpe i Jerusalem: be tse Barnaba edideng ki Antios.²³Ayi iba zang bunda ndi Ikpe, etin orup; ihu bi ikep kyung bi le kpre yi Itsi yi orup ebi lilang.²⁴Kikiere isi ongi udeng,emen yi Kudin kizin eyi uying, eke meng bangi бага mbe esi ayak yi Itsi.²⁵Barnaba si lu ideng ki Tarsu ina pu Saul.²⁶ Ayi ifa mi, eku mi ba ki Antios. Ohu esi ayi, obu ugi uting kibung be ken lilang eyi bangi ketem Ikpe be ze bangi бага mbe. Ba tabre ezi belim etem enyi Kristian ki Antios.²⁷Kige aki nyi bangi izir babi esi ki Jerusalem okyu aba Antios.²⁸Omi embe, kiden engi esi Agabus, enyin kuyir otu awe kudin otok mi kyong bunyong ere aba ti kayang lilang. Ening obu kige ni Clados.²⁹Ayeng, belim etim, utu awi bobu arung, etse ukahu na nda bamba ki Judia.³⁰ Be bu eneng; be tse Barnabas eyi Sol eyi anang eni anda bodung bakeb.

Chapter 12

¹kige aki nyi Uding Herod iri ta kihun ndi bangi nyi butsem.² Ibong James umba ndi Jon eyi kagyang.³Irem ndi ayi i sang areb bo Jew, ifu ding na hu Pita akhem ting. Esi itu ndi kimbuk aking akya eyi kindeb. ⁴Irem ndi ayi ihu mi, ita mi ketem emeng isi nda oku ni bo soja enzi re ekpe mi; iri mang kyong ihu mi anda be irim ndi kukib ndi Passover.⁵Eneng Pita le ketim emeng, eke belim' Ikpe ere obu adua kiki engi. ⁶Kutu kite ni kutu aki Herod ri mang kyong ihu mi anda be-n, utuga ngi ayi Pita ri na bula ukikatang ndi bo soja bapa, azeb mi eyi igbe bapa; ki be re kpe mi irem eyin kobre ndi kisa pu ni kisapu ni ketim emung.⁷Eke meng, malika ni Itsi ba tok unyong engi, eke bata aten edeng ketem-emeng embe. Isi kubu gu Pita isiba ki iven mi kyong, "Nyin kuyir kikir." Eke meng igbe enyi ere vre obu engi. ⁸Malika enyi ha mi kyong, "kem etu endu eke pa akpaba endu." Pita bu eneng. Malika nyi ha mi kyong, "de batre endu pa etu ekpe ben ama irem."⁹Eke Pita bin malika olu edeng kayang. erung kyong ozu aying malika engi obu-n esi kavang keneng. Ma mang kyong iri zang kulim¹⁰.irim ni aying be akpa eseng ni bangi aben ekpe bi ni kitabri eyi ni upa,be aba nikisapu ni kinang akin ekin eding korip kehund;avung otok bi bulok ibi.ba anying ohung ese okyu kikeng,eke malika esi mi apa embe.¹¹Aying pita obu engi-n, iha kyong,"ubang marung kavang kyong itsi tse malika aba abgin olum obu ni herod,ti umang ndi bojews.¹²"irim ndi ayi iba mang arung ozu ning,lba agya ndi mary iya ndi jon aming kiden bangi engi esi mak; abe ososu бага mbe eken embe eri obu adua.¹³Ayi i gu obu ti kisapu ndi odung, idung ilige be dzi mi Roda lu ba su mi. ¹⁴Ayi iwok arung kilang ni Pita, kemeng ni orup otin iwun unya si kin eding kinung, eku habe kyong Pita yir kisapu. ¹⁵Eke be ha mi kyong "Uriya." Isi kehung kyong kavang mbe. Be si okyong, "Esi malika ingi."¹⁶Pita gu kubu kpir ening, ayi ba aven kisapu ngi-n be si egi azang mi eke evir be egi. ¹⁷Pita ha be yi obu kyong be run tip, eke meng i ha tok bi utu awu Itsi nwo lu emi ketem emeng embe. Ikyong, "aku ozu nyi ha Jems eyi bamba abi ering." Eke meng enyin si din angi kiluk kipi.¹⁸Ayi ozur avah ekpe-n, bosoja abi ele embe orup udin akya bi ting, kiki ni ozu ayi obu yi Pita. ¹⁹Irim ayi Herod ri tsu apu mi eke meng izang mi kong, Iri beb bangi egi ekpe eke meng i ha kyong ba ku be ni bong. Eke enyin ki Judea kyu ni ele ki Caesarea eke ine le angi embe.²⁰Obun ening Herod ebeb orup agiga mbe eyi bangi Tyre and Sidon. Be din kobu engi lilang ebi. Ba atsu Blastus, kukip ni uden eke ndi kahu be. Eke meng bo ro nung ibur kiki ere kitsi ebe be ra afa ala esi kubu uding.²¹ Aba dze kutu kuyin Herod pa batre kiding ne le ti kikyo kiding engi; isi kilang lok yi be.²²Bangi ata kilang, "ening si kilang ni ikpe, esi ndi ongi kong!"²³Kekpeng malika ni Itsi ogu mi, kiki ere iring Ikpe kong; bere ekep mi eke meng iku.²⁴Eke kilang ni Ikpe edeb amba si kehung.²⁵ Irem ayi Barnabas eyi Sol bu etim ebe ne dze ki Jerusalem, bene hu esi irem embe; be de Jon ami kiden Abba engi esi Mark.

Chapter 13

¹obong ti kihun ebi ki Antios, embe bangi bozir eyi abe ere eze ozu elembe. Embe Barnabas eyi Symeon (ami dze Niger), Lucius ndi Cyrene, Manaen (umba uhe ni Herod udeng), eyi sol.² Ayi be le arak Ikpe eyi undu uki-nKudin kizin okyong, "De Barnabas eyi Sol alu ama ri kukung, ekpe indi be obu etem ayi ama nda be-n."³ Irim ndi ayi be ken kihun, be obu aduwa, oku obu otok be kiki, be tse be eding.⁴ Banabas eyi Saul owok kilang ni kudin kizin eke bo okyu ding ki Seleucia; esi embe-n be kin kuya okyu eding ti kikir ni Cyprus.⁵ Ayi be le korup kehen ni ndi Salamis, be ata aha ni Ikpe ki Synagogues (ketem Ikpe) ni bo Jus. Be de Jon Mark alu kukip ebe.⁶ Ayi be si ekpe kikir ndi Paphos, ba fa ongi ogun omi, awu Jus izir kasim, ami kidin engi esi Bar Jesus.⁷ Ongi ogun ning nyi, ekin undu eyi ongi ikpe ilok omi, Sergius Paulus, ami si ongi bomin. Ongi ning nyi izi Banabas eyi Saul ikpe kiki ere apu iwok kilang ni Ikpe.⁸ Eke Elymas "ongi ogun" (utu awu kikyeng kidin engi ele) itung mi epu kyong etsu ongi ikpe eke isi orup olu engi nyi apa embe.⁹ Eke meng Saul, ami ki be zi mi Paul, emen yi kudin kizin izik mi egi ¹⁰ki isi lok, "omu idung ndi kizu kebi, omu omen eyi ozu kasim aga mbe eyi orup obi. Omu si ongi ufa ndi ozu kenung lilang. Omu esi nde okyong uten egbem ukeng awi agban ndi Itsi keneng, ubu arung ra?"¹¹ Obong eneng zang re, kubu Ikpe ele mu kiki, omu uba pu egi. Omu esi ndi uzang uru kong eding kiten." Kekpang enyi mbe kiveb eken Elyma egi; eke meng i kur bangi obu kyong be gben mi kubu tsu.¹² Irem ni ayi ongi ikpe ilok nyi zang ozu ayi obu, isi su, kiki ere ovre mi egi ti utu ozu uzize kiki ni Itsi.¹³ Indang Paul eyi boyo engi ekin kuya esi ki Pafos eke be aba ki Pega ndi Pamfiliya. Eke Jon si bi pa ideng ang ki Jerusalem.¹⁴ Pol eyi boyo engi otsu edeng ki Pega be si aba ki Antios ndi Pisida. Bekin eding ketim Ikpe uru ndi Begbin i ne okyu le isari.¹⁵ Irim ndi ayi bere dzi izin eyi eveh ndi izir, bodung bakeb ndi ketem Ikpe etse nda bi uha kyong, "Bamba, nyi esi ele eyi kilang aki ndi ikeb ihu ndi bangi ameng, nyi ha ki."¹⁶ Ereneng Paul anyin yir kuyir isi ha be yi kubu; ikyung, "Bangi Israela eyi anyi abe ering Ikpe, nyi da atung."¹⁷ Ikpe ndi Israela tsen baba edi isi bu bangi nyi e-ven indayi be le ki Egypt, eyi kubu aki atsu kuki ekubi anyin embe.¹⁸ Obu igi ekem apa iyi bi esi kulum uga.¹⁹ Irem ndi ayi be lun irim itong-ipa kitsi ndi Kenan, inda bangi edi kitsi kibe.²⁰ Ozu aying lilang yede igi buva bunzi eyi akim apa rin kur. Irim ndi ozu aying lilang, Ikpe nda bi bangi ikpe-i lok ele eneng aba ze kige ni Samuel ongi izir.²¹ Irim ndi ening, bangi ri atsapu uding, eke meng Ikpe nda be saul idun ndi kish, ongi ndi kika ni benjamin, ni kige ndi igi akem apa.²² Irim engi Ikpe nwo lu mi ti kikyong kiding, Ihu David na kiding ebe. esi etu ndi david ayi Ikpe lok kyong, 'Ama david e

²³Esi ti utok ndi ongi ami lileng Ikpe deba ki Isreal, Yesu, utu awi even kyong ibu.²⁴ ozu ning ere bu, lang kuying Yesu ti ba, Jon ta obri nda belem ndi Israel uha ndi batisma ndi ulim.²⁵ Ayi Jon kpe etem engi ening, iha kyong nyi amang kyong ama se eyi? Ama si ami kong. Eke da atung, omi ri ba obu irim enem, Ami akpaba engi ama hund mo hu ilek engi erre arung kong;²⁶ Bamba, belem udong ndi Abraham, eyi abe ele uki katang unyi abe ere awur Ikpe, be tse uha ndi ogben ning nyi aba nda di.²⁷ Abe ele ki Jerusalem, eyi be ding ebe, ba arung amind mi zizing kong, ba awok amind kilang ndi bangi izir kong aki beri zi ekpre ening uru begbin; yi ere ening ab eking ti kilang ni bangi be zir aayi bo lok, uha bovuk awi awi be obong Yesu.²⁸ Ayi be afa kebi keki ayi be bong mi kong, be aha Palet kyong bong mi.²⁹ Ayi be kpe ozu ayi be lem kiki engi lilang, be hu mi okyu ti otsi embe ede mi ne ana ti kenzi.³⁰ Eke Ikpe hu mi ishir ti buku.³¹ Bangi asang mi itu iga mbe abe eyi mi esi ki Galili ohung aba i Jerusalem. Bangi nyi esi abe osu iser engi obre ndi bangi.³² Eneng adi eri ede uha udeng uppi ayi be osu kezung eyi babba edi: ³³Ikpe su kezung akileng alu di, belem ebe, eke i shir Yesu ti buku. Eneng si kizu aki belim ti keveb ni Sam ndi upa: 'omu si idung enem, uru inying eneng ama hu si abba endu.'³⁴ Ting kiki ndi eyi ihu mi shir ti buku eke esi ndi etu ngi ava kong, i lok ening: 'Ama ma nda mu bunda izen eyi kavang etin edeng ndi Devid.'³⁵ Eneng esi utu awe ilok ti Sam o'mi, 'Esi ndi usi Ongi ndu ndi Izin apa i va kong.'³⁶ Ayi Devid irim ndi utok engi i reng ozu orup' Ikpe, i ku kyu bula, be de mi enne eyi babba engi, eke i'va,³⁷ eke emi ami Ikpe hu atsu-n iva keneng.³⁸ Eneng nyi arung kong, esi etu ni ongi ami leng anyi bamba, ayi be ngbize appa nyi abi enyi.³⁹ Esietu ngi ongi ami isu osu its'i kenung ti ozu lilang ayi izin ndi Mosis esi e tsi arung kong.⁴⁰ Eneng nyi zang zizeng kyung ozu ayi bangi izir olok alu itsari yi fe ba tsu nyi kiki kong: ⁴¹Zang, enyi abe ere zin bangi, yi ba egir nyi ayi nyi ekem; Kiki ere ama re tem etem ayi eleng itu enyi, Etem ayi esi ndi nyi osu kong, ongi yeng esi aba aha tok nyi ting ahen."⁴² Ayi Pol eyi Barnaba anyin, bangi nyi onung be kyung be si ba ha be kilang aki eleng eye uru Begben aki raba.⁴³ Ayi kiki kiken ndi Sinago ekpeng, bo Jew eyi Benyi abe alu orup eben Pol eyi Barnaba, abe olok eyi be aha be kyong be alu orup ti edeng ni Ikpe ding kopbre.⁴⁴ Uru Begbin aki esi keb-n, kehun kibung ere ken ekpe indi be owok kilang ni Itsi.⁴⁵ Ayi bo Jew asang ubin bang, bo nwo buveb ata bolok egbem ozu ayi Pol lok ki be atumi.⁴⁶ Eke meng Pol eyi Barnabas bo lok arak etu bo kyung, "yi areb anda aha Ikpe nyi owok yi kitabre. Da sang nyi otu yi anyin obu enyi okyong nyi ohun otu awe nyi afa unyang umen kigi kong, sang, adi ohu esem eding kubu ndi bangi irem."⁴⁷ Esi utu awe Itsi ha di, kyong, "Ama de nyi alu bata ndi bangi irem, eke ndi nyi ede ogben aba anda bangi ndi bata kayang."⁴⁸ Ayi bangi irem owok ozu neng, batin orup be arak kilang ni Itsi. Ayi baga abe ohu alu ndi unyang ni umen kigi esi osu.⁴⁹ Kilang ni

Itsi evre ekpe kitsi ebi embe lilang.⁵⁰Eke bo Jew ohu ozuk abe alu orup eyi bakeb-ekyeng eyi bangi abe aku obre ndi kehun. Ozu neng ezir ufa kiki Pol eyi Barnaba eke meng be atre be olu deding kukye ndi kehun.⁵¹ Eke meng Pol eyi Barnaba kur kuvuk ezen ebe avre be.Eke be edeng kitsi ndi Ikonium. ⁵²Ki belim etim amen yi orup oten eyi kudin kizen.

Chapter 14

¹Aba ti khige aki Iconium Paul eyi Banabas ekin edin ketem lkpe ndi Bojus eke meng be re na ta aha ni lkpe utu awu ubin bangi Bojus ekin eyi be Greeks oso su bi. ²Ki boJus abi agbang kiki apa bovuk eke meng orup ndi bangi irim nyi atsu bi eyi bamba. ³Ere ening be le embe edin kira, be re ata aha rak etu eyi kazak ni kudin ni ltsi, eyi iha tok edin ndi uha nyi. Ibu yi ening inda bi urah eyi ozu kivir egi obu ndi Paul eyi Banabas. ⁴Eke kihim kiga mbe ndi kihen nyi ohu botu aha. Ababi osu boJus ababi osu belem etim lkpe. ⁵Ayi bangi irim eyi bojus apu kyong ba atsu bodun bakhip eke ndi be tse Paul eyi Banabas okyo, ⁶Be ba owok arung yi eke be ki eding kitsi ndi Lycaonia, Lystra eyi Derbe, eyi oku ayi ering, ⁷Embe-n be re ata aha ndi uha udin uppi. ⁸Ki Lystra ongi le mbe kyating aben kazak ki iku ezun si kembir ayi ngi ami esi meng kong kayang ngi. ⁹Ongi ning ri iwok Paul ri ta aha. Paul si egi zang mi kikpabir izand arung kyong elu orup onyin eke ndi ikata. ¹⁰Eke meng iha ti kilang kiga mbe, "Ndip anyin yi ezun ndu."eke ongi nyi iwun atsu kuyir si ta kividng. ¹¹Ayi ubin bangi asang utu awe Pol ri bu, bo lok kilang ebi atsu, be ri olok undu kehun ndi Likania, "ikpe kyu ba tur di kiten itu ndi bangi." ¹²Be dzi Barnaba "Zeyus" Pol teng "Hemis," kik ere emi si ongi ami ri lok kilang kahung. ¹³Udeng' agya ndi Zeyus, ami ketsen ngi ele kayang ndi kehun, i de kekirnyang eyi eting kebeb ba uya; emi eyi ubin bangi nyi be aba kyong be ba ashin bi. ¹⁴Eke meng bangi kitsem, Barnabas eyi Pol, awok ozu nyi, be ohu batre ebi ohu agyin ki be ding kobre ndi ubin bangi, be ri ata beke olu ¹⁵be okyong, "Bangi, ere obu ki nye ri obu eneng? Adi esi bangi abi amang ozu reng fe anyi. Adi ede uha udeng upi aba nda nyi, okyong anyi si ozu etsen ayi eleng pa embe eke nyi ne ben lkpe uwung, ami ekem kuki eyi kitsi, eyi ihuo iga eyi ozu lilang ayi elembe. ¹⁶Ti kuzeng aki akpa, isi irem bangi lilang pa eke ndi be si isi ayi arib bi. ¹⁷Eke ovu,esi engi apa akya yi ishir kong,ayi ebu eding nda nyi ebi eyi egbem etsi ti kige ngi,idir nyi orup nyi eyi ala eyi orup otin." ¹⁸Ti eve ayi ele, Pol eyi Barnabas ubin bangi ngi ofu re yi ozu aba ashin be. ¹⁹Eke bo Juws aba be esi ki Antios eyi Iconium aba atsu ubin bangi nyi.Be tse Pol okyo ki be si gben mi anyin orup kehun,be amang kyong iku meng. ²⁰Ke belim etim eyir ata mi kifidin,indip anyan kuyir ki esi kin idin korup kehun.Osur engi,idin ki Deribe eyi Barnabas. ²¹Irim ndi ayi be aha uha udin uppi orip kehun embe be si afa belem etim ,be si irim edin ki Listra,etiyi Iconium,eyi antios. ²²Beri ohu belem etim ikim inda bi kazak ayi ba lu orup ndin kopir yi orup uting.Ba ha tok be kyonk esi ti butsim buga mbe ayi befa beti afa agya kiding ndi lkpe. ²³Ayi be tseng bodung bakep ti kehun ebe abe ososu,be ki undu bu adua,be de bi anda Itsi kubu, ami bososu mi. ²⁴Ba kpa eseng ki Pisidia aba iPamfiliya. ²⁵Ayi be si kilang ki Perga,be si okyu eding ki Attalia. ²⁶Esi embe be king kuya eding ki Antios,kiluk aki be de be anda edem ni lkpe ndi etim ayi bekpe obung eneng. ²⁷Ayi be ba eking ki Antios be ezi eking kihun embe lilang, be aku aha be lilang ozu ayi lkpe ri bu eyi be, eyi utu awu evem kisapu ndi orup uying ndi bangi irem. ²⁸Bele esi kira eyi be lim etim.

Chapter 15

¹Bangi aba be esi ki Judia kyu ba zen bamba, bo kyong, "Use ata kamang lang utu awe Moses lok alu, esi ndi ogben keneng."² Ayi Pol eyi Barnaba afa iwa eyi kangre eyi be-n, bamba nyi bemyeng kyong Pol Barnaba eyi bamba biyeng hung ding ki Jerusalem de afa bangi kisim eyi bodung bakep kiki ndi ozu ning.³Ere eneng, ayi ketem Ikpe tsen be, be zeng Fonesia eyi Samariya be ba ha uha ndi uyieng ni bangi Irem. Be de orup otin uga mbe aba obre ndi bamba lilang. ⁴Ayi be aba ki Jerusalem, Ketem Ikpe embe ohu bi ekinayi belem etim eyi bodung bakeb, eke meng ba ku ozu lilang ayi Ikpe bu-n ha be.⁵Ekeming bangi abe ososu, ki be le kitsu ndi kihun ndi bangi abe eze izin,be aha okyong, "ye arip ndi da ta bi kamang eke ndi ha bi kyong be alu ezin ndi moses." ⁶E kemin belim etim eyi bodun akim eken botu eke ndi be meng ozu ning.⁷Irim ndi kangir kiga mbe, Pita dip anyin kuyir si ha be,"Bamba nyi arung kyong ke tin kiga mbe edin meng kirim Ikpe tsen lu ukiatang unyi,ikyong esi ti undu nim beba awok kilan ndi uha uppi,eke be so osu. ⁸Ikpe ami erung erip ndi bangi, isu ishir ibi nda be kuding kizing ereng ebueyidi; ⁹keki embe kening uki katang idi eyi abe kong,inda orip ibi atin eryi orup uting.¹⁰Abang ke umbak azang Ikpe, eke ndi ude ulik ata kitu ndi belim etem ayi babba edi eyi adi esi de okyong arung kong?¹¹ Eke adi esi osu kong da fa ogben uten ndi edeng ni Itsi Yesu, ereng fe abe ele."Kihun bangi nyi embe orung tip ayi be ri owok Barnaba eyi Pol ere aku ha be ura eyi ozu ayi elim basa ndi Ikpe ayi ibu ukikatang ndi Irem uten ebe.¹³Irim ndi ayi be orung tip-n, Jems si su kyong, bamba, da-m atung.¹⁴ Samon ha utu awe Ikpe kitabre kahu bangi Irem ekendi ide be alu bangi kiden engi.¹⁵Kive ndi bangi izir osu eyi ozu ayi leng, utu awe be lim,¹⁶ Irim ndi ozu neng ama esirim aba ekpe ama aba hu kekpe ndi Devid ake ogyo meng akem eyi ye; Mo hu ki embyi atsu eyi ye,¹⁷eke bangi abe ereng bapu Itsi, eken eyi Irem abe ereng' lilang abe ama dzi ti kiden enem. ¹⁸Eneng si kizu aki Itsi ha, aye ami bo ozu neng ayi ba rung si ri embe.¹⁹ereneng ama sang kyong, edi fa ka kulong ti ozu ndi bangi Irem abe esem eben Ikpe keneng; ²⁰eke okyong adi lem nda bi kyong be fe le de abe esir eyi ozu baha keneng, ozu ni baza bana esi eyi ozu ayi bo hu ondur, esi eyi beyeng.²¹ Esiti kuzeng aki keyir bangi ele vre ahun lilang abe ere aha ozu mosis ketem Ikpe ebe uru Begben kpaitu."²²eke ereng arib bangi etem eyi bodung bakeb eyi ketem Ikpe lilang, ekpe be tsen Juda bezdzi mi Brsaba eyi Sila, abe besi bangi obre ndi ketem Ikpe, eke nyi tsen be ding ki Antios yi Pol eyi Barnaba. ²³Belim eneng, "Belim etem, Bodung bakeb eyi bamba abe ndi irem ki Antis, Siria eyi Silisia, ere akib nyi.²⁴De wok kyong utu bangi abi da anda bi kilang aki kong olu otsu ukyatang edi oro otsu re ata nyi butsim eyi ozu uze ayi ata butsim ndi unyang enyi.²⁵ Ening nyi arib edi lilang eke ndi de osu eke de tsen bangi eke de tse aba obu enyi bamba ndi ni orup Banabas eyi Paul.²⁶ Bangi abi ede unyang ebi anda ibak kiki ndi kidin ndi Itsi Yesu Kristi.²⁷De tse Judas eyi Silas aba abi nyi abi ba ha nyi ri utu awu nyi.²⁸ Ayi arib kudin kuzin eyi adi ayi endi esi ndi de butsim alu nyi etu agiga mbe ti ozu ayi leng keneng. ²⁹De kyong nyi si bekeng ni baha otim pambe, beyeng, ozu ayi bo ohu ondru, eyi baza bana. Nyi se nwo olu enyi ti ozu ayi le leng ya arib nyi. Buzu enyi ye.³⁰Ening be, ayi be rak botu-n bo kyu deng ki Antioch irim ndi ayi be ze kin kehun abang lilang be de kitsim nyi anda be. ³¹Ayi be zi ki ekpe-n orup arib bi ti kashir aki bo hu be-n.³² Judas eyi Silas tin esi bangi izir, bo hu bamba ikib eyi eveh ozu aghambe ayi bo hu bi ikib.³³Irim ndi ayi le embe ding kira, be tse bi esi rim bukun edin kobu bamba abi etse bi aba.³⁴³⁵ Ki Paul eyi Banabas ele ibi ki Antioch eyi babi bagambe, iyak ayi be re ze esi ra ha uha ndi Itsi.³⁶Irim ndi itu igambe Paul ha Banabas , "De hu esi irim indang eke de ni akib bamba evir ahen nyi lilang iyak ayi da nda uha ndi Itsi embe, eke di na zang utu awu be le.³⁷ Eke Banabas epu kyong emi ide Jon ting ami be zi mi kyong Mark. ³⁸Eke Paul mang kyong arib be de Mark kong ami si bi pa ki Pamphilia esim esi yi di edin kira eyi bi ti etim keneng.³⁹Eke meng kagri ena ba itung mbe, oro tung ki ba rak botu embe, ki Banabas ide Mark yi mi ekin kuya edin ibi ki Cyprus.⁴⁰ Eke Paul de Silas ki iyi mi eding ubi erim ayi be de mi akim bamba te eding ni Itsi.⁴¹ Eke meng iding ki Syria eyi ki Cilicia ere ohu bangi ketim Ikpe ikib.

Chapter 16

¹Paul iba ki Derbe ting eyi Lystra; ki embe idung etim emi be zi mi Timothy ile mbe, idung ndi ilege Jus ami si su; Abba ngi si awu Greek. ²Bamba abi le ki Lystra eyi Iconium be su mi etem. ³Paul epu kyong iyi mi esi ubi; eke meng ihu mi takamang ki ndi bojus abi ele ufu awu nyi, ayi abi arung lilang kyong Abba ngi si Grik. ⁴Ayi bere si eding ukeng ebe be zeng orup kehun, be Ohu bangi ketem-Ikpe kashir ake beben, kashir ake belem etem eyi bodung bakeb abe ele ki Jerusalem. ⁵Eke meng ketem-Ikpe afa kasak be dib ohu ekpir eneng ti ubin ebe. ⁶Pol eyi bangi isi engi ere si ezeng oku ndi Firigiya eyi Galatiya, ayi ki Kuden kizen otung be ndi ba ta ha ni Ikpe kehun ni Asiya. ⁷Ayi be aba unyong ndi Misiya, ba nga ndi be kin eding ki Bitiniya, eke Kudin ni Yesu otung bi. ⁸Eke ba kpa zeng Misiya, ukyu aba kehun ndi Trowas. ⁹Pol sang ti kulem utuga: Ongi ndi Mesidoniya yir embe, iri zi mi kyong, "Ba i Mesidoniya eke uba kahu zi." ¹⁰Ayi Pol sang kulum nyi-n, kekpeng nyi de ndeb anyin ri eding ki Mesidoniya, se de alu kyong Ikpe zi di kyong di de uha engi ne ha bi embe. ¹¹De kyin kuya esi ki Trowas, de agba eding ki Samotras, eke kutu upa engi de aba ki Nipolis; ¹²Esi embe de edeng ki Filipi, aki esi orup kehun ndi Masidoniya, kehun kikyo ti oku abe Roman ehe, eke adi ele orup kehun neng itu iga mbe. ¹³kutu Begben adi olu eding kodung kayang kundu uho, ayi da mang kyong de afa kiluk ndi aduwa. Eke de okyu ele isari ata aha eyi bakeb abe ekhin embe. ¹⁴Akeb omi kidin engi esi Lydia, iri igya alyi eyi batir baya ti kehun ndi Thyatira, ami iri ring Ikpe iwok di. Itsi even mi orup eke ndi ida atung ti ozu ayi Paul ri lok. ¹⁵Ayi emi, eyi kihak agya engi, i ha di, kyong, "Nyi azang-m avang obre ndi Itsi, nyi ba kin agya enem, eke nyi le mbe." Eke inung di. ¹⁶Aba zi khige aki nyi, ayi de re din kilug ni adua, idung ilege omi ile yi kudin izir ifa zi. Ongi ami iyi mi leng ifa anang aga mbe te ozu izir engi. ¹⁷Idung ilege ning nyi iben Paul eyi adi irim iri ta kilang, kyong, "Bangi abi le leng esi belem etem ni Ikpe uga. Be re aha tok nyi uken ndi ogben." ¹⁸Ibu ozu ning nyi itu ega mbe. Eke meng orup atsu Paul aga mbe eyi mi, ihu sim isi lok kudin nyi, "Ama ri ha mu ti kidin ni Itsi Yesu Krisiti, lu anyin etu engi." Eke ko lu anyin khige aki ngi mbe. ¹⁹Ayi ongi agya ngi zang kyong kapu ndi betsi ebi akyating meng, bo hu Paul eyi Silas egben bi edin kopi betsi obu ndi bangi-ikpe. ²⁰Ayi be de bi edin kobre ndi bodun ba akeb ndi bangi-ikpe, bo kyong, "bangi ning nyi esi bojus eke be re anda zi butsim ebe mbe orup kehun edi. ²¹Be re ezee ozu ayi esi ndi izin ayi de wok kong ayi edi esi Romans." ²²Eke meng ubin bangi anyin atsu Pol eyi Silas orup; uding-ikpe hu batir ibe hu agyin be etu ki inda kyong bi gu bi irang. ²³Ayi bo gu bi amen aga mbe-n be de bi ata ketem emeng eke ba nda ongi ami ri kpe bangi ketem emeng kyong i huk bi zizing. ²⁴Irim ndi iwok kilang ning, ongi ami ri kpe bangi ketem emeng nyi ide bi ta ding ketem emeng kemeng eke ihu ezun ebi pa kin ti kipa. ²⁵Ayi utu aha kuvang Paul yi Silas re obu adua re osu obong ni Ikpe eke meng bangi ketem emeng abi ereng ere owok be. ²⁶Kekpeng aki nyi ozur aku, eke meng kizin ndi ketem nyi enen; eke meng asapu lilang aven, eke meng igbe ndi bangi lilang emen. ²⁷Ongi ami ri kpe bangi ketem emeng nyin igir ven bula izang asapu ndi ketem emeng aven, inwo kekim (kagyang) engi lu eke epu kyong ibong angi, kiki ere imang kyong bangi ketem emeng eki ending meng. Eke meng Paul ta kilang kigambe kyong, ²⁸"Fo ta andu khize keneng, kiki ere de le leng lilang." ²⁹Ongi ami ri kpe ketem emeng nyi isi zi bata eke idin kikre iri enen yi bereng, eku kyu obre ndi Paul eyi Silas, ³⁰eke ine aku be lu kyong, "Awu, ma bang eke ma agben?" ³¹Bo kyong, sisu yi Itsi Yesu, eke ndi ogben, omu eyi umbutang ondu. ³²Ba tami kiha ndi Itsi, eyi bangi abe ereng kagya engi. ³³Eke ongi ami ri kpe jetem emung nyi eku beenyin ti kige akinyi utuga, imgbe be abang ebe, emi yi kihak agya engi ohu batisima kekpeng nyi. ³⁴Ide Pol eyi Silas hung ding kagya engi eke inda be ala. Etin orup aga mbe eyi kihak agya engi lilang, kiki ere abe lilang ebe esi osu Ikpe. ³⁵Indang ayi ozur ava-n uding-ikpe tse kilang dzi ongi ami ri kpe ketem emeng, "si bangi nyi pa be deng." ³⁶Ongi ami ri kpe ketem emeng nyi eku ha Pol, kyong, "Uding -ikpe tse ham kyung ama nwo nyi ta eke nyi ding: ere eneng nyi lu, eke nyi ding bukun." ³⁷Eke meng Pol si ha be, Bogu di egi bangi, adi bangi abe ada kizu i Roman ameng kong, ki nyi ohu di ata ketem-emeng; eke obong ening be sem atir di olu kata mbe yi-a? Esi eneng kong: Be ba bulok ebi ba nwo di ta." ³⁸Bodung kitsem aku ozu nyi aha beding-ikpe; bereng ohu beding-ikpe ayi be owok kyong Pol eyi Sila esi bangi Roma. ³⁹Beding-ikpe nyi iba kur be obu; eke ayi bo nwo be olu keem emeng embe-n ba ha tok Pol eyi Sila kyong be anyin si kehun nyi pa. ⁴⁰Ere eneng Pol eyi Sila bolu ketem emeng embe aba agya ndi Lidiya. Ayi Pol eyi Sila asang bamba, be ohu bi ikip lang be te anyin kehun nyi.

Chapter 17

¹Indang ayi ba kpa zeng kehun ni Amfipolis eyi Apoloniya, be aba kehun ndi Tesalonika, iyak ayi ketem-Ikpe ni bo Jews elembe. ²Pol, utu awu iri bu ozu engi, i ding na fa be eke meng itu Begben irha iri zou yi bi ti kilang Ikpe. ³Iri avem keveb ndi kilem ki iri ha tok bi kyong esi kavang ayi Kiristi itsem eke enyin eyiye ti buku. I kyong, "Yesu ami ama re aku aha nyi esi Kiristi." ⁴Bo jew abi eyeng orup ebe be ne afa Pol eyi Sila, eyi be Greek abe alu orup, bakeb ke ku obre eyi ubin uga. ⁵Eke bo Jew abe osu kong, banyin eyi buveb, be ding betsi eni ezi eken bangi erip ebi, be zi eken ubin bangi, eke be zik kadung orup kehun. Beri atu kihak agya ndi Jason, ba pu kyong bo hu Pol eyi Sila olu aba anda bangi. ⁶Eke ayi ba sang be kening, be gben Jason eyi bamba babi obre ndi bodung akeb ndi kehun, be ri ata beke, "Bangi neng abe ohu bangi tip kiki be-ereng aba eleng ting. ⁷Bangi neng abe Jason hu bi ekin be otung izin ndi Siza; ba ha kyong uding omi le embe-Yesu." ⁸Ayi ubin bangi eyi bodun akeb kehun owok ozu nging, orup abeb be. ⁹Ayi bo hu ibi akim zizing obre ni Jason eyi abi ering, be si bi apa edin. ¹⁰Utuga engi bamba etse Paul eyi Silas edin kobu ndi Berea. Ayi be ne kin embe, be kin edin ketem Ikpe ndi Bojus. ¹¹Indang orup ebi obu ni bangi abi ki Thessalonica, ayi bo hu keveh ni lkpe eyi orup uting, bo ro vak azang kilang ni lkpe uru abi uru ndi ba zang kyong ozu nyi esi kavang ra. ¹²Ere ning bangi бага mbe osu, ekin eyi bakib eyi banyalim ndi be Greek. ¹³Eke ayi bojus ni Thessalonica owok okyong Paul ting ri nda uha ni ozu lkpe ki Berea, be din embe ne ezik kadung ata kihun aki embe. ¹⁴Kekpeng nyi, bamba etse Paul idin kuho uga, eke Silas eyi Timothy ele embe. ¹⁵Bangi abi otok Paul ukeng aku mi ede edin korup kehun ndi Athens. Ayi be si mi alu embe, iha kyong be ne zi Silas eyi Timothy kyong bi kyu ba kikir ayi be si owok uha nyi. ¹⁶Indang ayi Paul iri le bang bi ki Athens, etsu orup ti kudin engi ayi izang orup kehun nyi amin eyi baha. ¹⁷Iri vak zang eyi bangi abi ele ketem lkpe eyi bojus eyi abi re ering lkpe eyi abi iri fa bi betsi ekpir ening. ¹⁸Eke bangi ni kangir eyi bangi bomin evir mi. Eke abe okyong, "I ta adip okyong ele? "abi kyong,"ereng esi iri ta aha ni ozu ni ikpe uppi mbe,"kiki ere ayi iri ha ozu ni Yesu eyi ndi uzishir. ¹⁹Bo hu pol eyi mi aba obu ni Ariopagu, okyong, "Eke uha ozu epi ndu ayi uru lok eleng-a? ²⁰Ayi ude ozu epi mbe ekhin zi atung. Ere ening da pu da rung khikeng ndi ozu ning. ²¹(Indang lilang di bangi ndi Aten eyi ekin abi elembe egbem kige ebe beri olok bele owok kiki ni ozu epi.) ²²Ere ening Pol yir uki katang ndi opi ki ikyong, "anyi bangi ni Athens, ma sang ereng nyi alu ndi Ikpe ti bekeng lilang. ²³Ayi ama ri kpa eseng ukeng kiding me sang ki bri aki nyi eri awur, ama zang kizu eyi ozu elim ayi eleng NI IKPE AMI DA RUNG KENEN. Nyi ri awur ikpe omi kobi mbe, ening esi kizu aki meri aku aha nyi. ²⁴Ikpe ami ekem kayang eyi ozu lilang embe, ayi emi isi ltsi ni kikpe kukhi eyi kitin, iri ele ti ketem lkpe aki be mbi eyi obu kong, ²⁵esim apu kizu keki rahin ting, ayi emi kahun ri nda bangi unyan eyi kihuk eyi ozu ayi ering lilang. ²⁶Esi etu ongi utin ekem urim bangi ele ti bata kayang ning, ele emen khige ebi eyi ikye ebe eyi kiluk kile ebi. ²⁷Ere ening be apu okpre ndi lkpe eke kiyong be na afa mi ndi be zang mi, ile kira eyi zi kong. ²⁸Etu ngi de le otsu ere le ile edi ereng fu utu awu ongi kilim ozu enyi omi ikyong, 'ayi edi ting esi udong engi. ²⁹Ere ning edi esi udong ni lkpe arib anda da mang buga engi ering fu gold eyi silver eyi okyo, akem ti bomini ndi omang bangi. ³⁰Ere ening lkpe zang ta khige aki da arung kong, ki indang i ha kyong bangi lilang evere iyak si abi pa. ³¹Ening esi kiki ere elu kutu aki iba lok kayang lkpe ti kenung etu ni ongi ami itsen alu. Ikpe itok di urah ni ongi ning meng ndi bangi lilang ihu mi ishir ti buku. ³²Indan ayi bangi ni Athens owok ozu ndi ushirshir ndi buku, ababi agya Paul ikye; eki ababi aha kyong, "edi de fu ba wok mu iyi ye ti ozu ning." ³³Irim ndi enyi; Paul si bi pa. ³⁴Eke bangi ababi aba otur mi be so osu, eken Dionysius eyi Areopagite, akeb ami kidin ngi esi Damaris, eyi babi ele embe.

Chapter 18

¹Irim ni ozu ayin Pol enyin Atens ding Korint. ²Ina fa Jew uying khidin engi Akila, ongi Pontus, Isi Itali ba kipyi mbe, yi ogu-ngi Priskila, khi ayi Klaudius ha kyong bo Jew anyin si Rome pa embe; eke Pol ba obu ebe; ³Pol le etim-etem yi bi khiki ni ayi be le yi kubu etim kiting; be si bangi abi ri akhim bukpe. ⁴Ere ening Paul yi be emeng ozu ubi ketem-Ikpe uru Begben. re vir orub ni bo Jus eyi be Grik. ⁵Eke ayi Timothy yi Silas be si ki Masidoniya okyu aba, Kudin lkpe amen Paul iha bo Jus kyong Yesu esi Kiristi. ⁶Ayi bo Jus osu mi kong ba tumi, Paul kur lu kufuk ndi batre ngi khiki ebe iha be kyong, "Beyeng nyi si atsu khiki enyi, Ama ada nyi kizu kong. Akhem ubang eding kobre me ding obu ni bangi abe arung lkpe kong. ⁷Ki isi be pa embe ding agya ni Titus Justus, ongi emi ri nung lkpe-n. Agya ngi ele onyong ni Khetim lkpe. ⁸Krispus, khiki ni Khetim lkpe eyi agya ngi be si ohu ltsi Yesu. Ba ga mbe ni Korintiya abi owok Paul leyi orub uying ki be bube batisma. ⁹Itsi Yesu ha Pol otuga ti kulum. Fe ki bereng kong lok ozu fe le umbre kong. ¹⁰Ama eyi mu ele ubi, ongi esi ibu mu kizu kong, khiki ere bangi ndu бага mbe ele kembre khehun aki eleng." ¹¹Paul ile embe ugi eyi ifa tong kiyin, Iri zhee bi ozu lkpe. ¹²Itu ayi Gallio iba husi gomna ni Achaia, Jus nyim lilang bi osu Paul kong. Khi be dimi ikpe. ¹³Bo kyong awu ning iba bangi bi bir lkpe ti ukeng awu esi daidai kong. ¹⁴Ki ayi Paul iri apu kyong ilok ozu, Gallio ilok yi bo Jus, "Anyi bo Jus, okyong kavang esi ozu kuda ra kebik, ete le yi kikyeng ayi de hu nyi kizu. ¹⁵Ayi esi ozu ebeb eyi kidin eyi izin enyi nyi hu akem bulok enyi. Esi ama olok ikpe ni ozu ning kong. ¹⁶Gallio etri bi lu ti khetim lkpe. ¹⁷Bo hu sostthenes, khiki ni katim ikpe, bo gumi abri ni khatim ikpe. Gallio rening mbe. ¹⁸I-Paul irim mi ayi ile embe-n ide itu iga mbe yak embe; isi bamba banyalim eyi bamba belige pa ki kin kuya ding Siriya eyi Prisila eyi Akila, lang be tik anyin khibu kuya, Kamikiriya Ikpak uzun angi khiki ayi ki undu ika uzu-n kong-n. ¹⁹Ayi beba zen Afisus-n, I Paul si Prisila eyi Akila pa embe, Ki emi kin khetim lkpe ine yi Juws ta aha khiki ni ozu lkpe. ²⁰Bo nung IPaul kyong ifi de khira yibi, itung. ²¹Enyin sibi ba, "ikyong mene si aba eyi ye lkpe se su" Enyin kin kuya si Afisus. ²²A yi IPaul ba kin Sisiriya, I hun ding ni akyib bangi lkpe ki Jerusalem ki ikyu ding Antiyok. ²³Irim ne ayi ile itu sang embe. IPaul ayin bri Khitsi ndi Galatiya, yi Firigiya iri hu belim etim Yesu ikib. ²⁴Indang IJuw uying khidin angi Apolos emi ba amba mi ki Alexandiria ba ki Afisus. Ilok arung ozu ebe ting erung kilang lkpe ebe ting. Kayir be zhee tok Apolos izin ne ltsi Yesu. ²⁵Iri hah ozu ni Yesu yi orub uding lilang, ti ozu ayi emi erung-n erung hun batisma ni Yohanna ayi ribu-n embe. ²⁶Apollos yir lok ozu yi Karin ti matin lkpe. Ayi Pirisila eyi Akila wok ming, bo hu iyo yimi ozu bekeng lkpe gagga. ²⁷Apolos eyir lok ozu yi kafin ti khetim lkpe. Ayi Prisila eyi Akila wok mi-n, bo hu iyo yimi ki tok mi ozu lkpe agagga. Ayi imang orub ngi ibu eding Akaya, Bamba ohu mi ikib ki be him da bonding etim ni Akaya kyong busu hummi. Kepeng ayi iba di-n lkahu abi leyi orub uying ti eding-n. ²⁸Apolos ri ha bangi ozu ayi ni kasak, iri ha bi kyong Yesu si Kiristi.

Chapter 19

¹Aba kige aki nyi itu ayi Apolo le ki Korinti, Paul zeng ukeng ndi kehun aki aru ba kehun ni Efisa, iba fa belim etim babe embe.² Paul si beb be, "Nya fa kudin kizin enyi ayi nye oso su meng'a?" Be si "Iye, azi awok ozu kiki ni kudin kizin meng kong."³Paul beb, "esi utu awu arung ye ayi nyi hu batisima enyi?" Be kyung, "Esi batisima ndi Jon."⁴Eneng Paul si ha kyuing, Jon li bu batisima ndi u'yeng. I ha tok bangi nyi kyong bi su yi ongi ami ri ri ba irim engi, ami esi Yesu."⁵Ayi bo wok ekpe ining, bo hu batisima ti kiden ni Itsi Yesu.⁶Inda ayi Paul de kubu tok be kiki, Kudin kideng okyube etu bolok indu keki keki besi aha ive izir ting.⁷Lilang ebi be si kur ering bapa.⁸Paul kin ding ki sinagogue ina zen ozu alu orup embe kemeng ndi iva ita. Iri tabangi aha iri hu be kazir kikini ozu ayi akang agya kiding ni Ikpe.⁹Ayi be Jews babe agbang orup esi ayik atung, ba yir olok ozu abi kiki ndi ukeng ni kiristi egi ni kihun bangi. Ere eneng Paul si be pa embe eku abe esi osu'n anyin si be pa embe. Iri zeng bi ozu kpre eneng ketem ozu ezen ni Tyrannus.¹⁰Eneng ye obu igyi ipa, eke ndi bangi lilang abe ele ki Asia owok kilang ni Itsi, bo Jews eyi Greek lilang.¹¹Ikpe li bu ozu okyo mbe obu ndi Paul, bangi abe okyong akata,¹²e'den ebyi eki olu etu ebe, ayi be si ede kekpeb otre eyi batre etu ni Paul.¹³Bo Jews abi ni etu endeb otsu ere zeng ti oku ebe nyi embe abe ede kiden ni Yesu apu betsi ebe embe. Be de kiden enyi ezi etu ni bangi abe ele yi eden abi; "Bo kyong ti kiden ndi Yesu ami Paul ri zi nyi anyin."¹⁴"Abe' abe obu ozu neng esi belem botong bapa ndi uding agya ni be Jews, I'sceva."¹⁵Kudin kebi esi osu bi, "Yesu ama rung, Paul ama rung; eke omu si eyi?"¹⁶Kudin kebi ake etu ongi nyi olu atsu be etu ogu otok bi ula. Be kyi olu ketem embe uten kibong eyi abang etu.¹⁷Bangi lilang owok ozu neng nyi eken bo Jew eyi be Greek lilang, abe ele ki Efisa. Bereng ohu bi aga mbe, eke bangi ering kiden ni Itsi Yesu.¹⁸Eneng enyi, abe oso su'n olu aba su atsu abi ebe kundu ebe.¹⁹Bagambe abe eyi ogun' be obong aveb ebe aba oluk obre bangi lilang. Ayi bokyong kezun engi'n esi betin akem apa ereng kur ndi silver.²⁰Eke meng kilang ni Ikpe otsu evre iyak lilang eyi kazak.²¹Obung eneng ayi Paul kpe etem engi ki Efisa, i ha korup engi ti kudin kyong emi ikpa ezeng ki Masidona eyi Achaia ukeng engi ayi iri ideng ki Jerusalem; i kyong, "irem ayi mesi ene dzen embe meng, me'na zang Rome ting."²²Paul tsen belem etem engi bapa edeng ki Masidona, Timoti eyi Erastu, abe akahu mi'n. Eke emi kahun le ki Asia eding kira.²³Enda ayi nyi kadung kapu kikyo mbe aba le ki Efisa kiki ni bekeng.²⁴ongi kuvang omi kiden engi Demetrius ami mbyi kibre silver ndi Diana, ide betsi aga mbe aba nda bangyi kuvang.²⁵Idzi ken bangi kuvang lilang ki i ha be "Enyi banem, nyi arung kyong kubu etem edi neng nyi anda di anang aga mbe.²⁶Enyi azang nyi ere owok kyong ohun Efisa mbe kong ekeng Asia lilang ayi Paul ri atsu ghem bangi. Iri lok kyong bekpe abe ere akem eyi obu akyating.²⁷Eki esi kyung ibak elembe mbe ayi betsi edi aba kyating mbe kong esi okyong kiki ndi ketem ni ikpe ukyo edi Diana aba kyating eyi bolub. Eke kihun ngiyi kindeb ndi buga engi aba kyateng, emi ami lilang Asia eyi kayang lilang ele azhin.²⁸Ayi be wok ozu ning, orup atsu be enyi keneng eke meng olu okyong."Buga esi omu Diana ki Efisa.²⁹"kehun lilang ovur be egi, bangi lilang owund unya eding ne `eken kopi. bo hu bangi esi ndi paul, Gaius eyi Aristarchus, abe esi ki Macedonia aba.³⁰Paul epu kyong ikin edeng kukyatang ndi bangi enyi, eke meng belem etem otung mi.³¹Ting, bangi obre ndi kitsi ndi Asia nyi abe esi boyo engi etse uha ba ha mi kyong ife kyin opi embe keneng.³²Bangi babe ere ata kilang keki abe ere ata akaki, ayi kihun bangi nyi ovre be egi. Baga mbe arung kizu aki ede be aba ken embe kong.³³Bo Ijew ohu Alesander olu katang ni bangi bo hu mi atsu kuki obre bangi lilang. Alesander de kubu atsu kuki ri tok ekpe indi ilok olu kizu.³⁴Eke ayi be azang arung kyung isi ongi Ijew'n, lilang ebe ba nyin ata alang olu eyi kilang kiting ni kige apa kyong "Buga esi ndi Diana ni Efisa"³⁵Ayi ongi ami ri nda uha ndi kehun nda bangi nyi orung tip meng, i ha kyong, "Enyi bangi ni Efisa, eyi ongi nyi ami arung kyong kehun ni Efisa esiuwak ile ni ikpe' buga ni Diana eyi kibre aki okyu esi kuki aba kong ra?"³⁶Ayi ozu ayi leng esi aten arung kong, enyi rung tip eke nyi fe hu kizu aki evre iwa ata bangi kong.³⁷Ayi enyi ohu bangi'n aba kiluk i'kpe ki be hi bangi bezi ko bangi abi ere olok abeb ikpe edi kong.³⁸Ere eneng, Demetrus eyi bangi kuvang abe ele yi mi'n ese ele eyi ibak eyi ongi uying, opi ikpe aven ele ti bekeng engi.³⁹Ere eneng be hu botu kebik. Ekpe usi ere apu kizu keki mbe bo hu yi akem eren ikpe ni agya.⁴⁰Ahuk akyating kavang mbe de le eyi ibak ayi bo hu di kebik ti kadung aki be zik uru inyin. Da arung kikyeng ndi alang ning nyi keneng, di sim arung utu awu de lok yi kong".⁴¹Ayi ilok ozu ning ekpe, i te ubin bangi abi ekeng embe.

Chapter 20

¹Irim ni ayi bata alang ekpe_n, Ipol itse ding ni ezi belim etim Ikpe khi ihubi ikep. Eke itebi buzou eke isi bi pa eding khi Masidoniya. ²Aying izeng vir ukpah awu nyi-n ihu bangi Ikpe ikeb aga mbe, khi ikhin eding ki Giri. ³Irim ni ayi ibu ivah ira,a embe-n, bangi boju ri emeng ukeng ndi bo bong mi inda ayi i mang di ikhin kuya eding khi Siriya, eke ita esim orub ngi ese ding ki Masidoniya. ⁴Bamba abi okumi ededing ki Asiya esi Sopata idun ni Parrhus emi le Biriya; Aristarkus eyi Sekundus, lilang ebi esi bangi Ikpe abi khi Tassaloniya; Gayus ongi Dabe; Timoti,eyi Takikus eyi Trofimus bangi Asiya. ⁵Eke bangi ning nyi lilang ebi ata di obri ne le abang di khi Tros. ⁶kin kuya nyi anyin ki Filipai irim ni itu kukib ni burodi akhi akyating eyi khidip-n, iru itong lang di tuk aba obu bangi Tros. zi tsa embe iru itong apah. ⁷Kutu keyir ni kete, ayi de eken khiluk khiting lilang ndi di alyi ala-n, Pol ata aha eyi bangi Ikpe. Khiki ni ayi irapu enyin ozur avah ngi, khi ilok bi ozu esi khira ni ezhi uha kuvang ni utuga. ⁸Ba lam aga mbe ele ti khinung kukye embe iyak ayi ze eken-n. ⁹Aying Poul ra ha,a khilang Ikpe le ding kobri-n.Idung otin omi iki ele onyong itaga kidin ngi esi Yutikus, ina bula eding eku kyu ni kisa ni ketim kukye ni ura be ni edemi khiten embe kehim. ¹⁰Ayi Paul kyu aba khitin-n, ihur angi khi ihu mi mgba kelung. Eke isi aha bi okyong "nyi fu ka kulung eye kening,iku ming kong." ¹¹Eke isi ohung eding ketim kukhi eyiye na ka ala lyi. Irim ayi ilok ozu eyi bi esi khira avah ozur,enyin pa be. ¹²Be eyi idung aba uwung orup bi ana eri. ¹³Edi bulog di ekin kuya ata Pol obr eding Assos, iyak ayi de emeng de de Pol ekin kuya.Ening esi utu awi imang ibu-n, khiki ni ere imieng isi ukeng itsari. ¹⁴Ayi iba fa di Assos, de de mi ekin kuya eding khi Mitylene. ¹⁵Eke de ekin kuya embe aba dze kehin ni khibin ni Kayios. kutu ni upah.Kutu upah de ne dze khi Samos, irim ni kutu de aba dze khi Miletus. ¹⁶Aying Pol imieng orup engi kyong izeng akpa Afisus, ayi isu okyong igbem khige khi Asiya Kong; khiki ere ikpak eding khi Jerusalem ndi kutu ni pentikost, ayi esi obu arug-n. ¹⁷Khi-Miletus itse bangi eding khi Afisus ne ezhi bodung-bakep ni ketim-Ikpe. ¹⁸Ayi ba aba fa mi-n, I ha bi kyong, "enyi abung khiki nyi arung, akhem kutu ni khita obre ayi i tip khiba anim khi Asiya, eyi ayi ide kekpeng Yi nyi. ¹⁹Ma ana'a orup nim eri, ri bu etim ni Ikpe eyi bekhi, eyi butsim ayi ma afa khiki ni abi ayi Boju emieng khiki nim-n. ²⁰Nyi arung kyong ama atah nyi khizu khiding orup enem keneng, eyi utu- awu ama ze nyi opi-ubi esim otsu evri nyi kagya. ²¹Nyi arung utu awu ama ri ohu bangi kazir, Bojus eyi Begreek khiki ni uyeng ni abi obri Ikpe eyi orup uying obu itsi Yesu. ²²Eke Idang, zang, mre anyin eding ki Jerusalem, me asib yi kuden kotin ma arung ibag ayi afa-m embe keneng, ²³Anim ayi ma rung esi ayi kudin kotin ezir otok-m ti kahen akhi me si eding lilang okyong igbe eyi butsim ele abang-m. ²⁴Eke ama, ede unyang enem alu ozu okyo embe keneng, ibag esi utu awu me kpe etim enem ayi itsi Yesu nda-m kyong, me su ishir ni uhan uding ne eding ni Ikpe. ²⁵Zang Idang, ama arung kyong lilang, ukikatang inyi abi ama otsu ra aha'a nyi khilang ni agya-khiding, esi nyi azang egi nim eye kong. ²⁶Ere eneng mre su aha'a nyi uru awu inying, okyong ina ting eyi beyeng ongi omi obu enem. ²⁷Ama atah nyi khizu kekhi ni ozu ayi ele korup Ikpe keneng. ²⁸Ere eneng nyi hu khiki nyi zizing,eyi ni ereng Ikpe abi kudin kotin ohu nyi alu bukpe-bangi-n. Nyi zang zizeng utu awu nyi re ekpe khihun bangi ni itsi aying igya eyi beyeng ngi-n. ²⁹Ama arung kyong irim enem ayi ma nyin eding-n, bombuku aba khin ukhikatang enyi, be si ereng Ikpe apa kong. ³⁰Ama arung kyong beying esi ri ukyatang enyi mbe, bangi babi olu embe akane ba-be, eke be gbin belim-Ikpe babi esi belim etim irim ebe. ³¹Ere ening nyi le yi koso. Nyi mang arung kyong keming ni igi-irah ama ri ta nyi otsi eyi bekhi egi uruga eyi otuga. ³²Khi indan mi ede nyi anda Ikpe kubu, eyi khiveh ni eding engi, akhi anda nyi edip atsu eke nyi afa khiluk ele ukikatang ni bangi abe ede ibi anda Ikpe meng-n. ³³Ama ele yi kolok ni silva, gold, eyi batri ni ongi keneng. ³⁴Anyi lilang arung kyong obu enem aka hum ti ozu ayi iri apu eyi ni bangi abe eyi-m ele ubi-n. ³⁵Ti ozu lilang i otok nyi ura utu awu ama ribu utu nyi akahu bangi kegir ne etim obu, eyi ayi nyi amang arung eveh ni itsi Yesu, even ayi emi bulok engi ilok: "Arib obu ayi unda obu ayi uhu-n." ³⁶Irim ne ayi i lok eneng ekpe-n, itip otunung isari, onung Ikpe eyi be ibung lilang ubi. ³⁷Lilang ebe aku ikpok, ohu mi amgba kelong. ³⁸Be abeb orup obu-lilang khiki ni ozu aying ilok-n, okyong esi ba azang okpri engi eye keneng. Embe-n ba aku mi ne alu ti kuya.

Chapter 21

¹Ayi de arak botu meng, de kyong de obu-n, de de ukeng den re obir embe, eri eding korib kehun ndi Cos, ehemeng kutu upa engi korib kehin indi Rhodes, si embe ediding korib kkehun ni Patara. ²Ayi di aba afa kuya kukyo aki ere obu ding ki Phoenicia, de ding kutsi ede ding. ³Ayi deri esi egi azang khibin indi Cyprus, de si ki apa ever embe, obu de ding ki Syria, ne atsu kkehun ni Tyre, khiki ere embe esi khiluk aki kuya enyi eri obu aku lu uso engi embe. ⁴Ayi di na afa belim etim lkpe, de ele embe yi be itu itong apa, Belim-Ikpe neng aha mi ami Paul kyong esi ti kudin kozin ondu fe etib aba eding ki Jerusalem keng. ⁵Ayi itu akpa agiga meng, de anyin eding isi edi iye. Abe lilang eyi belim eyi bagu ibi a ku di aba alu ukeng, ayi da ata kehun kira. Ekpe meng de kyu ekeb itsari ku undu oho, ata khiha eyi-lkpe ete botu buzu. ⁶De ding kutsi esi ti kuya kukyong ayi de ri esi ara kagya edi ye-n. ⁷Ayi de ekpe isi ukeng ni Tyre, di esi aba I Ptolemaus. Embe di aba akib bamba eyi be ele kutu kutin. ⁸Ku upah engi de anyin eri eding ki Caesarea. De ding ne ekhin agya indi I Philip, ongi Ikpe, ami si indi utong-upah de yi mi ele ubi. ⁹Awu ning i le yi belim atu ening be nzee abe isur gu be. ¹⁰Ayi de ele embe itu igambe meng ongi omi esi ki Judea okyu aba ongi isur omi bezi khidin engi I Agabus. ¹¹I ba afa di ide kukpa utin ndi I Paul i zib angi ezun engi eyi obu lilang ki i kyong "Utu awu leng kudin kotin ni Ikpe ening ayi nyi ayi be Jews ki Jerusalem be asib ongi ami le yi kukpa enying, be de mi a pa Irim abe obu. ¹²Ayi de owok ozu ayi ele leng edi eyi bangi abi ele khiluk kiyung, okur emi I Paul obu kyong ife eding ki Jerusalem iye keng. ¹³Ekpe meng I Paul si lok "omu si ere nyi uri ikpok ri tam kugir orub? Ama si me eve-n kyong esi obu yi esun enim mbe ayi be azib kong. I kyong me oku ki Jerusalem khiki ndi khidin ni Itsi Yesu. ¹⁴Erening I Paul esi inda ongi itung arung keng in de kyong, Ikpe omu bu ozu ayi andu embe ye" ¹⁵Ayi irim ni itu ayi ele leng nying di aku ada edi di de uken ohun eding ki Jerusalem. ¹⁶Belim etim embe eyi di eding ibung aba bi esi ki Caesarea, Be eyi ongi omi aba ibung be zi khidin engi Mnason isi ki Cyprus, belim Itim khita obir, abi di eyi be ele. ¹⁷Ayi di ba ohu obu ekin I Jerusalem-n Bamba embe aba ohu di ekhin yi orub uting de edeng botu deng deng. ¹⁸Kutu upa engi Paul yi di eding kobu ndi James, bodung bakheb ele ri embe lilang. ¹⁹Ayi Ikhil be ekpe-n, Eku hah be ri lilang ozu ayi Ikpe ibu ukyatang ebe yi urun-iga ti ku bu item engi. ²⁰Ayi be ri owok yi-n be arak IKPE, ke be ri aba mi "Uzang umba nim utu awu bangi bo dubu ukyatang bo Juws ezim osu yi di lilang ube be ri aven kyong abe eki izin. ²¹Be aku ozu ondu tok be meng kyong omu ri zhee bo Juws abe ele ukyatang ndi irim abe esi Moses apa embe kyong omu ha be kyong be fe ata belim ebi kamang keng, iyi ye be fu ri eben ozu ayi akheb kong. ²²Ere aki me obu? Be wok regeng nyi kyong omu uba meng. ²³Eneng nyi-n bu kizu aki ri aha mu-n obung ening: Ede ele yi bangi benzi abe avang ku vang. ²⁴AKu bangi abe leng ekpe nyi ea vem inyi kire lilang unyi, nyi hu kiho ndi kelib ebe. Ekpe endi be ohun be uzin khiki. Ekpe endi be arung lilang okyong be ka kazim mbe apa nyi, Ekpe endi be arung okyong anyi ele kelib akya nyi ting etu nyi ri ekhi izin. ²⁵Bangi Irim-iga abe ben Ikpe-n de ri elim alu aha tok be kyong be fe anyang ti ozu bahar atim ndi beyeng tin kong, ayi be ri undur ereng-n kong, eyi ozu baza". ²⁶Akpe meng I Paul eku bangi kutu ndi upa engi be ne vem be kire be otuk khin khetim Ikpe eri hah bekpe-n endi kelim unyang ening iba kin kutu aki be ri anda kituk khiki ebi lilang. ²⁷Ayi itu itong-apa nyi ehun, bangi Juws ababi esi ki Asia azang Paul khetim be atin orub lilang ebi be otok mi obu etu. ²⁸Be ri ata kilang kyong "bangi" Israel, khahu di. Ening, si ongi ami iri zhee bangi ozu evir Isreal lilang iri lok abeb bangi otsu, izin, yi kiluk aki le leng. Erim endi enyi isi ne aku be Greek kin din khetim eki ening nyi ibeb kiluk izun edi. ²⁹Khiki ere ba zang Trophimus awu Ephesian yi ni Korub Kkehun be mang kyong Paul de mi din khetim Ikpe. ³⁰Bangi kkehun lilang re atin orub be wun unya ding ne edeng Paul be vir mi anyi khetim Ikpe kekpeng nyi be ohu ohuk. ³¹Ayi be ri nyang endi be obong mi bangi wok khiha nyi ekpe itsari ongi khiki ndi obir ndi khiya Ikpe kyong Jerusalem lilang eneng. ³²Ku leng embe ita bangi keku yi ebe okyu din kemeng ndi ubin uga ayi ndi bangi alu nyi" be tik eki esi Pual apa embe ndi igu. ³³Uding ndi obir ni keku tik ne avar hu iPaul ukyatang ebe. I tuk hah be kyong be de igbe apa khem mi, I tik beb mi kyong omu si eyi abung I nda ele? ³⁴Bangi aba bi kukyatang ndi ubin embe ra takilang ohu okyu kyu Ayi ongi khiki keku owok atin khizu ukyatang embe kyong ti alang ebe Isi hah be kyong be de Paul ni alu ki yak alu. ³⁵Ayi iba tsu kitah ehi bangi keku okyung mi ni a lu. Khiki ere alang nyi obu meng. ³⁶Ubin bangi ofu ri eben mi. Irim eri atakilang kayang embe nyi kpe etim enyi. ³⁷Ayi Paul be ri obu be keng ndi be yi ne atah-n i hah tok ongi khiki, anda emi si khizu akaki aha mu kyong ongi "khiki" kyong omu uwok undu ndi Greek? ³⁸Omu si ongi ndi Egyptian, ami akhib ede ubin ndi bangi khiki kigbang si hu bangi buvah - buzi ndi umah edin kulum-uga-n keng-n? ³⁹Paul kyong emi si Juws, si khitsi indi Tarsus ki Cilicia. ⁴⁰Ayi ongi khiki nyi i nda mi kisa-n. Paul ndib anyin ti kiba embe, eku obu atsu kukhie eyi bangi nyi kekpeng nyi iyak orung tip isi lok yi bi undu kkehun ndi Hebrew.

Chapter 22

¹"Anyi bamba eyi babba,nyi da atung wok khitu ozu ayi mo lok eyi nyi-n."²Ayi bo wok Pol olok eyi bi undu ni Hibru-n, bo orung tip. I ha kyong,³Ama si Jus, a bam khi Tarsus ni Silisiya, ama kin manta kembri kehen aming Gamaliyel esi ongi emi ezem-n. Be ezem bekeng izing ni babba ezi. Ama lu orup ti ozu Ikpe ereng fu anyi nyi-n⁴. Ama afa bangi ni ukeng awuleng ro bong bi; Ma zib banyalim ekhin bakhib ede bi na ta ketim eming.⁵ Uding agya ukyo eyi bodung bakhib osu eyim okyong ama hu khitsim ayi be elim anda eding kobu ni bamba abi ele khi Damasku, endi ma kubi aba aming. Endi ma zib bangi abi ni Ukeng nyi-n lilang aba i Jerusalem endi aba nda bi butsim.⁶Yi obu ti khige akhi ama ri ding khi Damasku-n, ovm uga ening kekpeng akhi nyi mbe batah baga mbe esi kukye okyu aba ekhib ezeng-m.⁷ Ma ku kyu eri ke i wok kilang ebibm kyong, "Sol, Sol, ere bu ke undam butsim ening?"⁸ Ama si ebib mi kyong, 'omu si eyi Itsi?' I ham kyong, 'Ama si Yesu ni Nazarat, ami u ra ndam butsim-n.'⁹Bangi abi ele yim azang bata nyi, eke bo wok kilang ni emi olok eyim kong.¹⁰ I bib kyong, mbang Itsi?' Itsi nyi aham kyong, 'Anyin ding kembri kehen ni Damasku; embe ba ha mu ozu lilang ayi esi keng ubu-n.'¹¹ Ama zang egi kong khiki ni bata ula nyi abi atin, eke bangi abi eyim esi-n evirm obu ekhin eding khi Damasku.¹²Embe i fa awu omi khiden ngi Ananiya, Ongi emi elu orup ti ozu Ikpe ebe ting ni izing bangi Ju lilang abi ele embe-n arak mi aga mbe.¹³ I ba fam, eyir eyim, okyong, 'Umba Sol, hu egi azang ndu ye.' Kepeng akhi nyi mbe Ma zang mi.¹⁴Eke i ha kyong, Ikpe ni babba zi etseng mu eke orung orup ngi,eke zang ongi kenung, eke u wok kilang akhi olu undu ngi-n.¹⁵ Ayi esi omu ede ozu nim a ha bangi lilang ti ozu ayi uzang eyi ayi uwok-n.¹⁶ Ekhi indang u le bang ere? Anyin, bu batisma, mgbe anyin abi ndu, zi khiden ngi.¹⁷Irim ayi me si eding khi Jerusalem, khi iri bu aduwa ketim Ikpe, ma zang kulum esi obu Ikpe.¹⁸I zang mi ilok yim kyong, Nyin bukri si Jerusalem pa, khi ni ayi esi bo hu uha uding ndu khiki nim kong.¹⁹Ama ha kyong, 'Itsi, abi bulok ibi arung kyong ama hu bangi akhim ketim eming abi osu eyi mu atim Ikpe lilang.²⁰ Ida ayi beyeng Stiven ongi uha ndu okur-n ama yir embe osu ohu ozu-n,eke iri kpe batri bangi abi obong mi-n.'²¹Eke i ham kyong, ' Nyin, khiki ere me tse mu eding kobu bangi abi arung-m kening-n.'²²Bangi-n anda mi ilok ne zeh kepi akhi ngi.Irim ni enyi ba ta alang okyong," Nyi de utu ongi ami nyi anyin kayang ning: Arib ayi ile uwung kong."²³ Ayi bi ri ata alang-n, angyip olu batri etu ibi, aku kuvuk ata tsu kuke,²⁴ Uding akpa inyang aha bi kyong bi de Pol ba obu akpa unyang. Inda bi okyong bi gu mi irang bib mi ozu, endi erung khikyeng ozu ayi ba ta alang khiki ngi ening.²⁵Ayi ba azib mi alu eyi bagri, Pol olok yi khiki akpa emi eyir embe-n, Esi zizing mbe ayi gu ongi emi esi idung khitsi Rom emi arib ndi obu mi ening kong-a?"²⁶Ayi khiki akpa-n owok ening, iding kobu ongi khiki akpa ni ebib mi, kyong, Ere akhi ubu indang? Ayi awun esi idung khitsi ni Rom-n."²⁷Uding khiki akpa unyang aba ebib mi, "Ham, omu si idung khitsi Rom-a?" Pol aha kyong, "Kavang."²⁸ Uding khiki akpa osu aha kyong, " Esi ni anang aga mbe ayi ama gya ke me si idung khitsi."²⁹Eke bangi abi apu be bib mi ozu-n eki si mi apa kekpeng akhi nyi mbe. Uding khiki akpa-n bereng ohu mi, ayi erung kyong Pol esi idung khitsi Rom-n, ke ezib mi ilik ming-n.Ozur avah ngi, uding khiki akpa-n apu erung kavang ni ozu ayi Boju emeng alu Pol-n. Eke ire mi ata ke inda beding ekhi agya eyi opi kpe lilang ba khin khiki.Eke ide Pol aba lu katang ibi.

Chapter 23

¹Pol azang bangi opi ikpe egi gaga i kyong, " Anyi bamba, ama le ile nim eding mbe lilang obri Ikpe ma mang khizu kebi kong aba zeh uru inying."² Uding agya ukyo Ananiya a ha bangi abi ele onyong ngi-n kyong bi gumi khizung undu. ³Eke Pol aha mi kyong, " Ikpe ogu mu, ongi obi emi nyi. U le eke u lok-m ikpe eyi izin, khi u lok kyong bi gum-n, esi izin nyi aha mu ening-a?"⁴Bangi abi ele mbe-n okyong, Ening esi utu awu otu uding agya ukyo ni Ikpe-n a?"⁵ Pol kyong, " Ama rung kyong, isi uding agya okyo kong a nyi bamba. Ayi be elim kyong, fu olok abib keku obri bangi ndu kong."⁶Ayi Pol erung kyong bangi opi ikpe-n babi esi khitsu Sadusis ababi esi bangi izin, i lok khilang khiga mbe eyi bangi opi ikpe, "Anyi bamba, ama si ongi izin, idung ni bangi izin. Esi ti ayi ama le yi orup uting ri bang ni uzizir ni abi oku-n ke bo lokm ikpe-n."⁷ Ayi i lok ozu ayi leng, kangri ayir katang ni bangi izin eyi Sadusis, ke bangi abi ele ni khiki khiken-n aha. ⁸ Khiki ni ayi Sadusis okyong uzizir ni buku akyating, belim etim kong, eyi eden akyating, khi bangi izin okyong lilang ye le embe.⁹Eke alang aga mbe esim olu embe, eke bulim ozu abi ele khitsu ni bangi izin anyin kuyir ata kangri, kyong, " da zang kebi khiki awu-n kong. Ke khiying esi kudun ra esi ulim etim Ikpe esi olok ozu eyi mi-n ere?"¹⁰ Ayi be de kangri aga mbe-n, Uding akpa eki bereng kyong bangi-n ogu agyin Pol, ening inda bosoja eding ni ede Pol katang bangi ni opi ikpe igang mbe eding agya bosoja. Utuga awu esi ekhib embe-n Itsi eyir onyong ngi si aha mi kyong "Fu khi bereng kong, ayi khi uha eding khiki nim khi Jerusalem, ere ening u ni aha eding nim khi Rom ting."¹² Aba ovem uga, Boju babi ezi botu avang kuvang eyi botu kyong, esi ba lyi kong esi ba amgba kong se bi si obong Pol.¹³ Bangi-n obu akhim apah avang kuvang akhi-n.¹⁴ Be ding kobu ni beding agya eyi bodung akhib okyong, " Adi ede izi alu ni kuvang okyo mbe, kyong esi aliy amgba kong se zi esi obong Pol. ¹⁵Ubang, eleng, anyi bangi opi ikpe nyi ha khiki akpa ide mi kyu ba nda nyi, ereng fu nyi eben ikpe ngi zizing-n. Ni izi de le abang ndi de obong mi lang ituk aba."¹⁶Eke idung umba Pol elige o wok kyong be ekhib ukeng-n, ening iding kagya ni bosoja aha Pol embe. ¹⁷Pol se zi uting ni khiki bosoja-n okyong, " De idung otin emi leng ding obu ni uding bosoja, ile yi khizu ayi i ha mi."¹⁸Eke khiki bosoja-n ede idung-n aba obu ni uding akpa kyong, Pol emi le ketim eming-n ezi-m ding obu ngi aham kyong ama de idung otin-n ba obu ndu. I le yi khizu khi lok eyi mu."¹⁹ Uding akpan- ede idung-n kubu ngi eding iyak katah ni bib mi, "Ere nyi ayi u ha - m?"²⁰Idung otin-n iha kyong, " Boju osu ming kyong bi aba nung mu de Pol kyu ni nda bi kohungtu ti opi ikpe, ereng fu be bib mi zizing ni ikpe ngi-n. ²¹Khi fu su de nda bi kong, khiki ni ere bangi obu akhim apah ele khitsa khikeng a bang mi. Bi de kuvang eyi botu kyong, abi amgba aliy kong se bi esi obong mi. Ubang be le abang, bo nung orup ndu si su bi."²²Eke uding akpa nyi si idung otin nyi pa ding, irim ni ayi ihu mi kazir, " Fu hah ongi kyong omu lok ening eyim kong."²³ Eke isi ezi ekhi akpa ba pah okyong " Aku bosoja akhim kur ubang nyi di ding khi Sisiriya, eyi abi eyi bokrinyang-n akhim ara ering kur, eyi abi aku uma eyi itip-n, akhim kur. Nyi anyin anang otong ezi ni otuga." ²⁴Eke isim nda bi kilang kyong ba pu khireng ketsu nda Pol etsu, ba kumi si bukun ding obu ni gomna Feliks.²⁵Eke ilim khizim utu awu leng:²⁶ Kladus Lysiya ding obu ni Ongi khiki lilang gona Feliks, kakyip nim aba obu ndu. ²⁷Boju ohu awu ami-n anwang bo bong mi, eke maku bosoja aba evir bi agbin olu mi, ayi ama wok kyong isi idun khitsi Roma-n.²⁸Ma pu marung khikyeng akhi bo lok abi khiki ngi-n, ke me de mi eding kopi ikpe ibi.²⁹ Ma ba arung kyong bo lok abi khiki ngi khiki ni ozu izin ibi, ke kuda akyating khiki ngi ayi obong mi ra ata mi ketim eming. ³⁰Eke ma ba rung kyong bi anwang bo bong awu-n, Eke me tseh mi aba obu ndu, ke iha bangi kufa ngi kyong bi de ikpe bi ba obu ndu. Le bukun ye."³¹Eke bosoja nyi ohu khive undu ongi khiki ibi: be de Pol eyi ba otuga obu ni Antipatiris. ³²Kutu u pah ngi, bosoja бага mbe anyin apa abi ni bokrinyang kyong bi yi mi ding khi abi kahung esi irim eding kagya bosoja. ³³Ayi abi ni bokrinyang nyi eni zeh khi Sisiriya ke be khitsim ayi elim-n anda gomna, be de Pol anda mi.³⁵Ayi gomna ezi khitsim nyi-n, ibib kyong Pol esi khitsi aka rung aba, ayi erung kyong isi khi Silisiya aba-n, ³⁴I kyong, mo wok atin mu ayi bangi ikpe ndu aba-n." Eke iha bi kyong bi de mi alu kuzumkpa ni Herod.

Chapter 24

¹Irim ni itu itong, Ananiyas khiki agya, eyi bodung bakhib babi, eyi loya emi be zi mi Tatulus, eding embe. Bangi abing ede ozu khiki Pol aha gomna. ² Ayi Pol ba yir obri gomna-n, Tatulus eyir aku kuda ngi aha gomna kyong," Khiki ndu da fa bukun; ke egi amin ndu ede uyeng ni ozu eding aba khitsi idi; ³ ening nying-n udeng idi de ohu ozu ayi ubu-n lilang, ongi emi bumu-n akya ting Feliks. ⁴ Ere ening-n esi me de mu khige kong, mo nung orup ndu kyong da atung wok-m sang. ⁵ Da fa awu-n esi ongi ami ra nda di butsim ke inda Boju lilang esi bangi abi agbang eki kayang lilang. Isi ongi khiki ni abi be zibi Nazarin-n. ⁶ ira anwang ide abi ekin ketim Ikpe; ke ze ohu mi. ⁷ Ayi ubib Pol khiki ozu nyi lilang, omu, ting, orung khikyeng akhi di ohu mi kuda-n. ⁸ Boju nyi lilang ohu Pol kuda, ting, a ha kyong ozu aying esi kavang. ⁹ Ayi gomna anda Pol khisa eke ilok ozu-n, Pol aha kyong," Ama rung kyong igi iga mbe ayi ule khilok ikpe ti khitsi akhi-n, ke ma tin orup ma ha mu ozu orup nim. ¹⁰ Omu abun khiki ndu opu arung kyong obu itu kur ering apa ayi ama eding na rak Ikpe khi Jerusalem; ¹¹ ayi ba fam ketim Ikpe-n, Ama ta kangri eyi ongi uying kong, ama ezik kadung eyi bangi kong, esi atim Ikpe ra kembri kehin kong; ¹² Esi ba ha tok mu kuda akhi bo lok khiki nim indan kong. ¹³ Khi ama osu ozu-n anda mu, kyong ni bangi abi utu nyi-n, esi ri keming bi ama ben Ikpe ni babba idi. ¹⁴ Ama lu orup ti ozu ayi ele ti izin eyi ozu ayi bangi izir elim-n lilang. Ama le yi utu orup awu nyi etu Ikpe, ereng fu bangi abi ele abang, uba ni uzizir ni bangi kenung eyi bangi abi kyating eyi kenung-n; ¹⁵ ke ening nying-n, Mo bu etim nim eyi orup ilyik kong obri Ikpe eyi bangi ni ozu lilang. ¹⁶ Indang irim ni igi iga mbe ma ba ma kahu bangi nim eyi bunda ni anang. ¹⁷ Ayi mo bu ening-n, Boju babi khi Asiya afam ni kukyip ni umge atin ketim Ikpe, eyi khihun bangi sang mbe alang ata akyating. ¹⁸ Bangi-n arib ba aba obri ndu ubang aba olok ozu abi ayi ba zang khiki nim, ayi bi si ele yi khizu kekhi. ¹⁹ Akyating mbe, bangi abin nyi ha kuda akhi ba zang khiki nim ayi di fu ele opi ikpe ni Boju aming; ²⁰ esi khiki ni khizu khiting ayi ma ta khilang kekpeng akhi me le katang ibi-n, 'Esi khiki ni uzizir ni buku ayi u ro lok-m ikpe inying. ²¹ Ba ha Feliks amin amin khiki bangi Ikpe, Ere ening inda Boju fi yir. I ha kyong, " Kepeng akhi Lisiya ongi khiki esi khi Jerusalem aba-n me emeng azang ikpe ndu." ²² Eke inda khiki akpa kyong i kpe Pol, ke izang khimbok ngi fu otung boyo ngi abi aka hu mi eyi abi aba zang mi-n kong. ²³ Irim ni itu ayi, Feliks esi irim eyi ogu ngi Drosila, ilige Ju, itse ding kobu Pol ke i wok obu ngi uha ni orup uting khiki ni Yesu Kiristi. ²⁴ Eke ayi Pol erung mi izeh khiki ni ile kenung, etu i hu, eyi ikpe ayi ra aba-n, bereng ohu Feliks; eke, isi olok kyong, Anyin onyong nim aming, eke ama esi ele yi kekpeng eye, ama esi ezi mu. ²⁵ Khige akhi ngi ere amang kyong Pol anda mi anang, eke iri etse ending obu ngi ekpri ening mbe ro lok ozu eyi mi. ²⁶ Ayi igi ipah akpa-n, Posiyus Festus hu si gomna irim ni Feliks, ke Feliks apu ifa okpri uding eyi Boju, esi mi pa ketim eming ele ri ekpe mi.

Chapter 25

¹Festus ekin eding Kiprovince, irim ni itu era, ilu anying ki Caesarea eding ki Jerusalem. ² Ongi khiki akya ni BoJews khahun ba ka kazir khiki ni Paul eyi Festus agbang enyi kening etu Festus. ³ Ba apu ukahu obu ni Festus khiki ni Paul itse mi ding ki Jerusalem eke indi bobong mi ukeng uga. ⁴ Festus hah bi kyong IPaul le ketim emin ki Caesarea emi kahun esi ide kira kening isi irim edin embe. ⁵ Yere ening bangi abi eding arung bi ding embe yi zi eke beti azang kuda etuni awu aming batumi-n. ⁶ Irim ni itu itong ira ra kur, bokyu eding ki Caesarea, kutu aki esi ekip, ile ni kikyo ikpeilok engi itse kyong bi ne zi Paul ba. ⁷ Ayi beni ekin embe BoJuws ki Jerusalem eyir onyong embe be emeng ozu agambe apa mi ki kenung akya ting. ⁸ Paul eting kyong, molok abi eyi Bojuws eyi Caesar keneng. ⁹ Fetus epu kyong ifa okpre uding obre ni BoJews, isisu eyi IPaul kyong, opu kyong uhun eding Ki Jerusalem ni olok ikpe khiki ni ozu ayi embe ra? ¹⁰ Paul hah kyong omu eyir khiki ni kikyo khidin ni ikpe ilok ni Caesar, ibin aki bolok mi ikpe ama zang kebi enim obre ni BoJuws eyi Ceasar kong. ¹¹ Ama esi obu kobi ting ahin, ohun utu awu moku mo tung buku keneng, kebi aki be ohum esi ozu mbe, ongi omi esi i hum anda be kong, ama ta uke enim arak Ceasar. ¹² Irim ayi Festus lok eyi bangi abi iri ata uding otsi kyong, ayi uzi Caesar, udin na fa Caesar. ¹³ Ira san ening, uding Agripa eyi Bernic be aba ki Caesarea Beleyi kokip eyi Festus. ¹⁴ Ayi ilembe de itu iga embe-n Festus de ikpe ni Paul na nda uding kyong, ongi omi ekpir irim eyi Felix Khetim emin. ¹⁵ Ayi me le ki Jerusalem ongi khiki agya eyi bonunakhib BoJuws ede ongi nin ba ezi ikpe obu nim, ha kyong di hu mi bong. ¹⁶ Edi Roman osu ongi etim ti ozu ayi leng kong. Ere ning ya rap anda ongi ami ye hu mi kebi ilok atsu undu ngi bolok engi ndi bangi abi ezi mi ikpe-n. ¹⁷ Ere ening, ayi ba ba khen botu amin ening, me yer kong, kutu ni upa engi me le ketim ni ikpe ilok mi here bi kyong bi ni de ongi nyi ba. ¹⁸ Ayi bangi abi ezi ikpe ba anying kuyir olok ikpe yi mi-n imang kyong ozu nyi esi ozu egi amah kong, ba beb orup eyi botu khiki ni ozu lkpe ebi, khiki ongi ami khidin engi. ¹⁹ Yesu ami iku-n ami Paul ihah kyong isi ishir. ²⁰ Elim basa utu awu ma vak azang ozu ikpe nyi, Me ha mi kyong ihun iding KiJerusalem ndi beni olok ozu nyi embe. ²¹ Uding Emperor zi Paul na lu kyong bi leri kpe mi ening aba zi khige aki me tsen mi eding kobu Caesar. ²² Agrippa lok yi Festus, ama pu kyong ma ada atung eyi awu amin kohuntu, Festu kyong uba wok mi. ²³ Ozur vah engi Agrippa eyi Bernic baba eyi orup otin, bekin eding ni kubi eyi ongi khiki ni akpa eyi budung akheb ekyeng ndi khehun. Kekpeng aki Festus ilok kyong be ni yi mi ba. ²⁴ Festus kyong uding Agrippa eyi bangi abi ele leng lilang bara ta alang bokyong besi awu-n apa uwun kening. ²⁵ Ma rung kyong ibu khizu kebi ayi buku afa mi kening. Ki ayi ita uke rak, Emperior, esi ayi de tse me aba nda mu. ²⁶ Me leyi Kikyeng ni ozu aga ayi me lim anda Emperior kening. Ere ning nyi me yi mi ba obundu, omu uding Agrippa eke endi mafa ozu aga elim khiki ni ikpe nyi. ²⁷ Ele yim Kikyeng kening ayi me lim ozu aba nda mu kiki ngi

Chapter 26

¹Eke Agripa lok yi Pol kyong, " Esi khige ndu ha yi bulok ndu." Eke Pol de kubu anyin kukye a ha kenung ngi.² Ama le yi orup otin, Agaripa, ayi ama olok kenung nim obri ndu inying mo lok olu anim ni ozu abi ayi boju emeng alu-m lilang; ³khiki ni ayi omu orung ozu ayi esi ozu kehin ni boju eyi ozu ebib ibi. Ere ening me ra pu uda atung owok-m.⁴Kavang, boju lilang arung utu awu ama le esi inda bulim nim ti khitsi nim eyi khi Jerusalem.⁵Barung m esi keyir ke bi su kyong ama si Farisi keyir, ama esi utu awu agyak igyak eyi ozu Ikpe idi kong.⁶Uban ama yir aming eke nyi lok-m ikpe khiki ni ayi ri zang egi nim ding ni undu umin ayi Ikpe eming eyi babba idi-n.⁷ Ining esi undu umin ni aka kur ring apah alu orup bo hu ayi bi ri arak Ikpe eyi orup uying otuga eyi ovunga. Esi ti orup olu awu leng, Uding Agaripa, kyong Boju ohum kuda.⁸Ere akhing anyi babi amang kyong esi kobi ayi Ikpe even anyin abi oku-n?⁹Khige khiying ma rung anim ezeh kyong mo bu ozu aga mbe abib khiden Yesu ni Nazarat.¹⁰ Mo bu yi khi Jerusalem; ma khim bangi abi eben Yesu-n бага mbe ketim eming, ke ma fa kazak kobu ni khiki uding agya ndi mo bubi ening; ayi esi obong bi-n, kubu nim ayak embe. ¹¹Ma nda bi butsim ekpri ening ti atim Ikpe anda bi olok ada ozu. Ama atsu orup eyi bi ke ma tir bi eding ahen bangi babi.¹²Khige akhin me bu ozu-n, I ding khi Damasko eyi izin obu ni khiki beding agya.¹³ ukeng ayi mi ri iding embe-n, uru eyir utik, uding, izang bata kukye abi atin obu obu bata uru ke ekhib ezing ama eyi abi eyim esi-n lilang. ¹⁴Ayi lilang di aku kyu eri-n, mo wok kilang olok eyim undu Hiburu, 'Sol, Sol, ere bu khi udam butsum ening? Akahu ayi oku uma eyi orup nim ening kong.¹⁵Eke me bib kyong,' omu si eyi, Itsi?' Itsi si a ha kyong, ' Ama si Yesu ami u re tsim-n. ¹⁶Idang anyin yir kuyir; khi ni ening ama de anim otok mu, ndi ma nda mu usi idung etim nim indang emi ede khitsim nim eding khiki ni ozu ayi orung khiki nim eyi ayi ama otok mu obri; ¹⁷ke ama agbin olu mu obu bangi eyi abi arung Ikpe kong-n eyi obu ni abi ama ri tse mu eding,¹⁸ eke oven egi ibi ezem bi anyi ni khivip aba ni bata esi ni kazak ni shintan eding ni Ikpe, Endi ba fa upanda ni ozu abi obu Ikpe eyi iyak ile ayi ama tseng alu ukpah nim ni abi alu orup uting obu nim.¹⁹To ening nying, Uding Agripa, ama kyating eyi kuda yi kulum akhi esi kukye aba-n; ²⁰ke, abi ele khi Damasko khitabri eyi abi khi Jerusalem-n, lilang ezeng ekpe khitsi ni Judiya eyi abi arung ozu Ikpe kong-n, Iri nung kyong bi yeng ni abi ba obri Ikpe, bu ozu ayi otok kavang ni uyeng ibi. ²¹Ni khikyeng akhi-n Boju o hum ketim Ikpe anwang bo bong-m.²²Ikpe aka hum ba zeh indang, ere ening-n ama ri ha uha ni eding otok bangi abe dang mbe-n eyi bangi bokyo khiki ni ozu ayi obu ayi bangi izir eyi Moses olok kyong obu-n kong;²³ kyong Kristi etsim, eke ami esi ni khita abri emi enyin ti kezi olok eyi bangi bata ni boju eyi abi arung Ikpe kong.²⁴Ayi Pol olok lu angi ekpe-n, Festus olok eyi khilang khiga kyong, "Pol ,uya, bomin ndu anda mu uya." ²⁵Eke Pol aha kyong ma ya kong, emi obu lilang-n Festus; ni ikhib ihu mo lok eveh ni kavang eyi khiki khina eri. ²⁶Ayi uding erung ozu-n lilang; ke mo lok ata nim vir mbe eyi mi, ama rung kavang kyong ozu ayi leng esi katah obu ngi kong; ni ayi ozu obu katah kong.²⁷Usu eyi Bangi izir, uding Agripa? Ma rung kyong usu" ²⁸Agripa lok yi Pol kyong, " Ti khige sang ening uri apu uhum esi ongi emi ebri Yesu-a?" ²⁹Pol okyong, Ama ro nung Ikpe kyong, esi uban ra obri ra, esi omu mbe kong ekhin eyi bangi abi owok-m lilang inying, be reng fu ama-n, esi ni igbe ni ketim eming aying kong.³⁰Uding-n enyin kuyir, eyi gomna, eyi Benasi ting, eyi abi ele yi bi-n; ³¹kekpeng akhi ba nyin ketim embe-n, bo lok yi botu kyong, "Awu-n obu khizu ohun ayi obong mi ra azip mi kong." ³²Agripa si lok yi Festus, " Awu-n inyi o nwo mi ata ni ayi okyong ide ikpe eding obu Siza kong-n."

Chapter 27

¹Kekpeng akhi ahung alu kyong de kin kuya eding Itili-n, be de Pol eyi bangi ketim eming babi anda khiki akpa ami be zi Juliyus, ni khige khiding ni Agostan. ²De kin kuya esi Adramatium, akhi anduk eding ukye ni Asiya. Eke de ding undu uho uga. Aristakus khi Tasalonika ni Masidoniya eyi zi eding. ³Kutu upah ngi de kin kembri kehin Sidon, khiben akhi Juliyus ibu arib Pol-n anda mi iding na fa boyo ngi eke ba kahu mi. ⁴Embe-n, da nyin eding kuho uga ekin kuya ezeng ata khikir itsi ni Sapurus khivirding eben ezeng ukpa khiki ni ayi ufe ozu aba di obri-n. ⁵Kekpeng akhi de zeng obu beming abi ele onyong ni Silisiya eyi Pamfeliya, da ba i Mera, kembri kehin Lisiya. ⁶Embe-n khiki akpa afa kuya akhi esi Alekzandra ke re eding Itili-n. I de zi ekin keming ngi. ⁷Ayi de si vuk mbe keming itu iga ke khahun ngi di ba kin eyi ibak onyong ni Nidus, ufe-n anda di khisa eding ukpah awu nyi eye kong, ke de zeng ebin ukpa ni Kret onyong ni ukpa ni Salmon. ⁸De zeng eben undu uho nyi eyi ibak, ening di ba zeh iyak ayi be zi kehin ni Fair Havens akhi onyong kehin ni Lasiya-n. ⁹Ubang de azik khige khiga embe, kekpeng ni udu ukhi akpah ming, ke indan ele yi ibak utu awu de si eben uho eding-n. Ening-n Pol ohu bi kazir, ¹⁰okyong, "Enyi bangi, ama zang ereng isi ayi di okyong de si-n yi le yi khizeh khita eyi uyim aga mbe, esi ni uso eyi kuya mbe kong, ke ekhin eyi unyang idi ting." ¹¹Khiki akpa-n ede orup ngi anda ongi khiki ni kuya eyi ongi emi hur kuya-n, obu ozu ayi Pol ro lok-n. ¹²Khiki ni ayi khibu ni aya-n ele yi butsim utu awu ele embe itu uvah-n, bangi ri khin kuya-n ata otsi kyong di anyin embe esi ahin ting di ne kin khi Foniks, eni obu uvah embe. Foniks esi khibu khi Kret, ke le aku egi anda khiyang egi uru eyi khita egi uru. ¹³Kekpeng ayi ufe awu ozu esi kari ohung eyi kazak-n, abi ele ni kuya-n amang kyong bafa khizu akhi bi ra pu-n ming. Eke be emeng azang beming ke de bin ezeng eding khi Kret, onyong undur. ¹⁴Ede kira kong kuben kazak, ufe awu be zi Yurokkilidon, ayir ozu okyu obuk di esi ni khikyir itsi-n. ¹⁵Ayi kuya-n ezim obri ngi anda ufe-n, da pa khiki eben ufe nyi mbe eben wu esi. ¹⁶Ayi de si ekin eben ukpa ni khikyir itsi kekir akhi be zi Kawuda; keming ni butsim da pu afa ekin ti kuya ni ogbin. ¹⁷Kekpeng akhi be de khi eding kutsi-n, olu basa ayi be de ulik ngi azib khi embe ere ki kyong khi fu ezim eding ti ira ni Siritis kong, endi banda kuya-n esi ari. ¹⁸Kutu upah ngi kuben-n esi kehung, eke ozur avah ngi belim etim ayir agba uso lu kayang ni kuya-n. ¹⁹Kutu ura bangi abi ti kuya-n aku avem etim kuya-n agba lu kayang bulok ibi. ²⁰Ayi uru eyi uvah otok bata kong itu iga mbe, ke ebbi eyi ufe o fu ra nda di butsim, orup ni ogbagbin akyating. ²¹Ayi be ding kira aliyi ala kong-n, ke Pol enyin kuyir ukyakatang ibi okyong, "Enyi bangi okyong nyi owok-m keyir nyi-n de esi isi nyi eding khi Kret kong, okyong da ta khizeh eyi uyim ayi eleng kong. ²²Indang irihu nyi ikhib nyi gbang orup, ni ayi unyang ongi esi eyim katang inyi kong, ohun kuya mbe. ²³Ni ayi ilyi utuga malika Ikpe nim ami me ben, eyi ami ma rak-n malika eyir yim ²⁴i kyong, "Fu ki bereng kong, Pol. Esi keng uyir obri Siza, a zang,, Ikpe eyi eding ngi agbin lu mu eyi abung abi eyi mu esi ibung. ²⁵Ere ening-n anyi banim nyi hu ikhib, khiki ayi ama osu eyi Ikpe ese yi utu awu iham-n, ye obu utu awu ilok yim. ²⁶Ke esi keng kuya ekhib di kobri eye ti khikyir itsi ayi. ²⁷Ayi utuga awu ni kur ering unzi aba-n, ayi di re ohung okyu ti uho uga ni Adratik, uha kuvang utu bamang kyong bi ra nduk onyong utsi ming. ²⁸Be eming ni khitabri azang beming nyi fu egem be kri eding kobri emeng eye ba fa khitsi onyong mbe. ²⁹Be khi bereng kyong ba khim ti okyo, ke ba gba anang enzi ayi ohu kuya alu-n okyu ti bemin ke bobu aduwa utuga nyi kyong ozur vah bukri. ³⁰Bangi abi ti kuya-n apu bekeng utu awu ba pa kuya nyi ede kuya ni ogbinlu-n ata ni uho uga, ke bi obu ezib ndi ba gba kinang akhi ohu kuya-n okyu khita. ³¹Ke Pol olok yi khiki akpa eyi bosoja okyong, "Bangi-n akya le kpri keming kuya kong, esi nyi agbin kong." ³²Eke bosoja-n aka ming ilik kuya-n anda khi adang eding. ³³Ayi ozur ri avah obu-n, Pol aha bi kyong lilang ibi bi na lyi ala. I kyong, Inying esi itu kur ering inzi ming ayi nyi aliyi ala kong-n; nyi aliyi khizu kong. ³⁴Mo nung nyi kyong nyi pu ala lyi, ening esi ogbin enyi; esi uhe uzun enyi uting esi eyim kong. ³⁵Ayi ilok ening-n, ide ala ke ideng Ikpe obri bangi lilang. Eke ihu ala-n ohu aha ayir aliyi. ³⁶Eke lilang ibi ohu ikhib aliyi ala. ³⁷Adi bangi buvah bupah eyi akhim ara ering kur ering otong khiyin ti kuya nyi. ³⁸Kekpeng akhi ba lyi edri-n bo hu baba ni alkama agba kyu ti beming anda uso eyir ti kuya-n. ³⁹Ayi ozur ava-n, ba arung khitsi-n kong, ke ba zang irik khibin ira undu uho uga -n, eke ba ta aha yi botu kyong khiying be de kuya nyi eding na lu embe. ⁴⁰Eke bo hu ilik-n emin ata uho embe. kekpeng akhi nyi be re ilik ayi ohu khitu kuya nyi-n ohu khi atsu kukye, ke be de ukeng eding ti undur ira-n. ⁴¹Aba zeh ni bekhi uyang, kuya-n esi kyu eding khita beming. Eke kewun kuya nyi ohuk ekpri embe esi arung eye kong. etu kuya-n ebib arak barak khiki undur beming abi otu abun kazak-n. ⁴²Kating bosoja-n apu kyong bo bong bangi abi ni ketim eming-n endi uting fu emgbe olu eke eki eyim kong. ⁴³Eke khiki akpa nyi anwang egbin olu Pol, ening-n itung kating ibi; ke inda abi emgbe arung kyong bi wun lu khitabri ding kutsi. ⁴⁴Eke bangi abi ering-n bi ben bayak nyi eyi agbak ayi ering ni kuya nyi-n. Utu awu leng nyi-n da gbin olu lilang edi aba utsi.

Chapter 28

¹Ayi bi akudi aba bukun-n, zi ba arung kyong bi ezi khiden-n Malta.²Bangi kehin nyi otok di kubu bunda aga mbe,ba akhin ula khi bo huzi lilang, eke ebeh ete kpri ening mbe eyi ukpah.³Ayi Pol epu butin ehin aba dip ula-n,kavuk olu aba ti iduk ula-n, aba akami kubu.⁴Ayi Bangi kehin azang kogun edeng ti kubu Pol-n, bo olok eyi botu kyong, "Awun katin akyating esi ongi emi ele obong bangi eke ikhi ebin uho ugah aba, ting ahn ibak ofu ekpir mi etu mbe."⁵Eke igyip kogu-n okoyu ula ura ohu mi kong.⁶Be ele abang mi kyong ura-n anda mi ukpah khi eku eri oku. Eke irim ngi bi ele ding khira eke ba zang khizu ohu mi kong, Be beyeng orup ibi okyong awun isi ikpe.⁷Indang khitsi akhi onyong embe-n esi ni uding kehin, khiden ngi Publiyus. I hu di ekin arib ekeming kemeng ni itu ita.⁸Eke abba ni Publiyus ukpa eyi izi okyung mi. Eke Pol otok mi obu khiki onung Ikpe onyong mi. ⁹Irim ni ayi ngi-n, Bangi¹⁰ bukyong abing eie khideng mbe -n aku botu aba obu ngi aba afa unyong . Bangi-n anda di bolip buga mbe.Ayi di obung avem da anyin-n ba anda di ozu ayi da pu-n.¹¹Irim ni ivah ira, de emeng isi ke ndi de kin kuya ni bangi Alekzandriya akhi ere obu uvah ti khikir itsi bi-n, akhi foto ni belim epi etip embe-n. ¹²Irim ni ayi di ne kin kehin ni Sirakus,de le embe itu ira.¹³Embe-n de kin kuya aba zeh kehin ni Regium. Irim kutu khitin kuben ne ozu si kari ohung, ede itu ipah da ba kehin ni Puteyoli.¹⁴Embe-n da fa bamba babi ke be zi di kyong di ba le yi bi keming itu itong ipah. Ening nyi di na ba i Rom. ¹⁵Embe-n bamba, o wok uha idi, ba aba fa zi eyi di ede ding betsi ni Apiyus eyi Bamba abi be zi bi Three Taverns-n. Ayi Pol azang bamba-n, ideng Ikpe ke ohu mi ikhib.¹⁶Ayi de kin khi Rom-n, Banda Pol ile khitik ngi eyi isoja ami rekpe mi-n. ¹⁷Eke aba irim ni itu ira Pol ezi ekhin bangi abi ele ekhi ni Boju-n. Ayi ba aba ekhi-n, i ha bi kyong Anyi bamba, ama obu khizu kekhi ada ozu kehin babba ezi kong, be de m ata ketim eming esi khi Jerusalem obu ni bo Roma. ¹⁸Irim ni ayi be ebib-m ozu, ba anwang ndi be esim apa, khiki ere khikyeng akyating eke ndi bo bong-m.¹⁹Ayi Boju olok abib ozu ayi ele orup bi-n, bo hum igang kyong mi de ikpe-n ding obu ni Siza, ereng fu ama ri lok abib bangi nim-n. ²⁰Ni khikyeng akhi eleng bo tu-m aba obu ndu kyong ama ba lok yi mu.Esi ti ayi Isrel alu orup-n bo hum azib igbe ning."²¹Eke ba ha mi kyong, "Da afa uha owu esi khi Judiya aba khiki ndu kong, ra bamba babi eyi uha obi aba ha khiki ndu kong. ²²Da pu di wok obu ndu khiki ne ere bangi lilang olok abib utu bangi-n, Khiki ni ere da wok kyong ba ri olok abib bangi-n evir iyak lilang."²³Ayi be de kutu alu mi-n, bangi бага embe aba khibin ayi ile-n. Eku ozu-n aha bi, ke i ha bi ozu khiki ni agya khiding Ikpe.Enwang igbin orup bi aba obu ni Yesu, ayi izin ni Moses eyi ozu ayi bangi Izir olok-n, ayir khizir eding urukpe. ²⁴Ozu-n ekin babi orup, babi osu yi kong.²⁵Ayi bo su eyi botu kong, ba nyin irim ayi Pol olok kive khiting akhin, "Kudin Kotin olok zizing utin Azaya ongi izir anda babba enyi. I kyong,²⁶ 'Ding kobu bangi ning na ha bi kyong, "Ni uwok nyi owok ke esi nyi ya arung atin kong; Uzang nya zang, eke esi nyi arung kong.²⁷Ni ayi orup bangi ning nyi ohu esi etem, atung ibi owok eyi butsim Be zib egi; Ahuk ba azang eyi egi ibi yi Eke bo wok eyi atung ibi yi Eke esim arung eyi orup ibi yi, eke be si irim eye eke mo nyong bi."²⁸Ening nyi-n, nya arung kyong ogben ni Ikpe awu leng etse edin kobu bangi abi arung lkpe kong eke bo wok.^{29,30}Pol ele igi ipa ti ketim aki iri ho anang embe-n, ke ihu bangi abi aba obu ngi-n lilang. ³¹Ira ha tok bi ozu kiki ni agya khiding lkpe re zhee ozu khiki ni ltsi Yesu Kristi yi kazak ngi lilang. Ke ongi otung mi kong.

Romans

Chapter 1

¹Pol, ldung etim ni Yesu kristi, edi mi eke ile ongyi kitsim, ke etsen mi alu eke inda uhaa uding ni lkpe.² Ining si uhaa uding awu imeng undu lang i tuk ede nda bangyi izir ni ilik keveng.³ Esi ni Idung ngiyi, ami ba mba lu ni udong ni Debi esi ni kibyi etu.⁴I si idung ni lkpe ni kazak kudin ni keveng utu awu izir anyin ti kenzi-Yesu Kristi ltsi idi. ⁵Esi uten ngiyi ayi da afa eding eyi etim ni kikyi kina ni orup uting kemeng ni irim lilang, to kudin ngiyi.⁶Kemeng ni irim ning nyi lilang ere di nyi eke nyi le bangyi Yesu Kristi.⁷Kitsim aki leng esi ni Roma lilang, abi ni orup lkpe, bangyi abi ni keveng. Abba edi lkpe eyi Itsi Yesu nda eding esi inyi eyi bukun.⁸Kitabir ama deng lkpe irim ni Yesu Kristi kikyi inyi lilang, kikyi ni ayi orup utin inyi otok lu evir kayang lilang. ⁹Ni ayi lkpe si ongyi ezik nim, ami ama re ben ni kudin ni uhaa uding ni ldung ngiyi, esi re utu awu ama fu re di kiding inyi. ¹⁰Ti kige nim lilang ama ro nung lkpe ni eding kyong i bu kisa utu awu ama otsu azang nyi indang.¹¹Ama de atsu kurop kyong ama zang nyi, eke ama nda nyi bunda abi ni kudin. ¹²Eke ama ro hu nyi ikip utin ni orup utin inyi eyi ama.¹³Ayi bamba nyi mang arung kyong ezing agambe ama ra mang ama ba zang nyi, ke ufu re eleng ama eke kemeng inyi ama fa ehe bangyi irim.¹⁴ Obr ni ekyin eyi bangyi kehin eyi bangyi bomyin esi yi abe amin kong lilang, ama lu eyi kikpa ni kiha lkpe uta . ¹⁵Esi ni anim ama le abang ama ha uhaa lkpe eyi bangyi Roma ting.¹⁶Kiyeng ohu ama aha lkpe kong, esi kazak ni ikpe aki ede ogbenlu aba obu ni bangyi abi so su eyi mi, Ju kitabir eyi Grik. ¹⁷Eneng kenung

ni lkpe otok lu kemeng ni orup utin, utu awu elim alu kyong bangyi kenung le yi orup utin."¹⁸lkpe atsu orup eyi bangyi abi otung mi eyi abi obu kenung kong. Abi obu kenung kong bo huk kavang ngiyi. ¹⁹Kikiyi ni ayi ba rung etu lkpe, lkpe avun bi egyi.²⁰Ozu kata ngiyi otok zazar, kazak ni umen eyi etu ni kudin esi ri ti kige aki akim kayang, arung yi kige aki ekim. ²¹Ni ayi ba rung kikiyi ngiyi be ring mi ere fu lkpe kong, ki be edeng mi kong, be esim esi kitim ni kating ibi eke orup karung ibi ekip kivi.²²Utu awu be azang kyong bamyin, be ezim esi etim.²³ Be yeng buzur ni lkpe ami re oku kong anda kibre ongyi ami ro ku anda banung eyi ibyi eyi ozu ayi esi itsari lilang.²⁴lkpe de egyi koluk ni ozu ilyik anda bi eke kindip akyating ukikatang ibi.²⁵Abi ohu kavang ni lkpe esi kazim be zim ekip kikiyi itsari anda ozu ayi lkpe akim obu lkpe kahun. Ami ba rak umenkigiyi. Amin.²⁶Kikiyi ni eneng nyi, lkpe zir bi kiyeng eke bakeb ibi eyeng ozu ayi lkpe akim esi ayi ke lkpe akim kong. ²⁷Esi re kizu kitin eyi banyalim, be si bulu ibi eyi bakeb apa embe ezim azang botu eyi egyi baza bana. eke banyalim abi ezim ra na eyi botu ni kihun ngiyi ba fa butsim ni aby i ibi ayi bo bu²⁸Ayi bi otung kavang ni lkpe, lkpe nda bi bo obu ozu orup ibi ayi ele zizing kong. ²⁹Be zim edir eyi ozu ayi etsi kenung kong, ingak, egyi koluk, eyi orup ubir. Ba amin eyi buviv, ubong, kangri, ukaba, eyi kating kebyi. ³⁰Ba ra ngak bangyi, ba ra ka kazim, ba afa lkpe. Kikiyi kindip eyi igang uta, eyi kikiyi kigbang obr bangyi ibi. ³¹Ba kyating yi eyi kating kedin, bo osu eyi botu kong, kimbok akyating ukikatang ibi. ³²Ba rung izin lkpe kyong bangyi abi esi obu ozu ayi nyi bo hun utu awu ba fa buku. Bo bu ohun eneng mbe kong, be zim re osu abi ro bu yi ting.

Chapter 2

¹Ere neng ukya yi kisa, omu ami ro lok ikpe ayi uri lok ikpe kikiy ongyi omi ulok agbem ayi andu, omu ami re lok lkpe kikiy ongyi omi ure bu re utu awu nyi. ² Adi arung kyong lkpe lok ikpe eben kenung ngyi ni ayi aba kikiy ni bangyi abi obu utu ozu ayi nyi³Omu ami ro lok ikpe kikiy bangyi abi re obu utu awu nyi ni ayi omu re obu utu awu nyi umang kyong ukya ikpe i lok ni lkpe ra? ⁴ Umang kyong uzang ezin kive ni eding lkpe ayi l re kip zing butsim eyi orup uhu ra? Orung kyong eding nyi esi ayi ede mu eding ni ogben kong ra?⁵Esi ti orup ugbang ndu ni ayi uyeng ni orup ndu ayi akyating, ayi ude alu eyi etu ndu orup otsu ni kutu orup otsu eyi kutu ikpe ilok ni lkpe ayi ni kenung. ⁶I ho anda eyi eyi kubu etim ngyi: ⁷Ni ayi bangyi abi ofu ro bu eding kpir ening ra pu urak eyi buzur eyi ozu eding, i nda bi unyang umenkigyi.⁸Bangyi abi ra pu kindip etu ibi, abi ke otung kavang eke be si osu eyi ozu ayi etsi kenung kong, orup umma lkpe atsu kikiy ibi. ⁹ Butsim eyi ibak aba kikiy ni bangyi abi obu aby, bangyi Ju kitabir eyi bangyi Grik.¹⁰Eke urak, kindip eyi bukun anda bangyi abi obu eding, edin kubu Jus kitabir esi yi bangyi Grik ting. ¹¹Amin akyating obr lkpe. ¹² Bangyi бага mbe obu ozu aby ni ayi izin akyating, bo ku ni ayi izin akyating. Abi obu aby ke ba rung izin, ikpe ilok ele embe.¹³Esi abi owok izin ele yi kenung obr lkpe kong, eke bangyi abi eben izin nyi lkpe anda bi etung. ¹⁴Bangyi irim abi alu eyi izin nyi kong eben izin ni avim kayang alu eyi izin ibi ayi ni etu. Ting ahin ba lu izin kong.¹⁵I le ibi otok kyong utu awu izin nyi aha, elim alu korup ibi. Orup ibi osu bi ezik, kekpeng aki bo wok ikpe ibi, kating ibi ata bi kebyi ra aduk bi. ¹⁶Ye bu ening kutu aki lkpe l lok ikpe ni kataa ni bangyi lilang ni kive nim aki esi uting ni Yesu Kristi. ¹⁷Ke kiyng omu esi Ju, ke utaan etu izin eyi undip etu ata lkpe. ¹⁸Arung ozu orup ngyi usi osu yi eding kikiy ere be zee mu izin ngyi meng. ¹⁹Ayi omu esi osu kyong omu si keku obr ni kipu egyi, utaa obr bangyi kivib, ²⁰uka kim ni kudang esi kizee ozu ni belim bakir, eke olu eyi izin ayi ni bomyin eyi kavang, ke utu awu arung ayi ya bib i le kayang ni unyang inyi ra?²¹Omu ami ezee bangyi babi uzee andu kong? Omu ami re zee kyong ufu zi kong ure zii ra? ²² Omu ami tung baza, uri na baza? Omu ami ra fa baha uri zii ketim lkpe buzi ra?²³Omu ami ata kavin atin orup etu ni izin lkpe, uben izin lkpe yi aby obu? ²⁴Kidin ni lkpe akya yi kindip ukikatang ni bangyi irim kikiy inyi. Utu awu elim alu.²⁵Kamang kata akahu ayi use ki izin, usi ongyi ami utung izin ukpir kipu. ²⁶ Ayi ongyi kipu esi ki izin i zim si ongyi kamang kata ra? ²⁷Eke abi ele kipu ni kayang esi alu izin esi bata nyi ikpe kong ra? kikiy ere anyi alu izin ayi elim alu yi kamang ka ta. Ting ahin nya abib izin.²⁸Ami kahung i si Ju ni kukpa etu ra kamang kata mbe kong. ²⁹Eke i si Ju ami si kemeng aba, eyi kamang kata aki esi korup, esi ni kudin, esi ni ozu elim. Utu ongyi ami nyi i fa urak ngyi obu lkpe esi obu ongyi kong.

Chapter 3

¹Ere kizu kideng aki Ju afa ra? Ke ere esi kizu kideng ni kamang kata ra?. ²Ye hun ening ni bekeng lilang, ni keyir, bo Ju nyi osu yi kilang kulum ni Ikpe. ³Eke ere obu bangyi Jus babi akyating yi orup uting ra? Ayi ba kyating yi orup utin anda kavang ni lkpe abib ra? ⁴Iye, Ikpe kpir kavang. Ting ahin nda eke ba fa lkpe ni kavang, ayi bangyi lilang esi bukaba. Utu awu slim alu, "keng utok olu kenung ni eve undu ndu, onwo lu mu kige ni ikpe ilok." ⁵Ayi ke ile ko zung idi otok lu kenung ni lkpe, ere aki do lok ra? Da ha lkpe kyong i bu kobyi ayi i nda orup-umma ngyi okyu kikiyi edi ra? (Ining esi ozu kangri ni bangyi mbe) ⁶Iye! yi fu re ening kong! ahing ayi lkpe i lok kayang ikpe ra? ⁷Ayi ke kavang ni lkpe utin ni kazim nim, ede aba mi urak, ahin eye ayi afa olok ama ikpe reng ongyi ozu abyir ra? ⁸Ere bu ki nya ha kong, ayi ki ba ka kazim mbe kyong adi lok kyong, ke bangyi babi esi su kyong adi ha kyong, "do bu abyir, eke eding aba ra"? ikpe i lok kikiyi ibi avang embe. ⁹Ere eye ra? Adi onwo lu idi ra? I ye esi ening kong. Kikiyi ere do hu bangyi Ju eyi Grik, kyong lilang ibi esi bangyi ozu abyir. ¹⁰Ining esi utu awu elim alu: "kyong ongyi kitsi kenung omi akyating. ¹¹Ongyi omi akyating yi oroung. Ongyi kyating ami otsu apu lkpe. ¹²Lilang ibi ezim irim ata lkpe. Lilang ibi etsi kikyeng kong. Uying kyating ami bu kiding, I ye akya yi uting. ¹³Urutu-ibi avung ele reng kenzi kubu. Omyin-ibi esi omyin ukaba. Ura ni kogu ele ni koto undu ibi. ¹⁴Undu ibi amen yi kuhang eyi bu nung. ¹⁵Ezun-ibi esi bukir mbe ti beyeng ovir. ¹⁶Ukim eyi butsim ele ukeng ibi. ¹⁷Bangyi abi leng emeng arung ukeng bukun kong. ¹⁸Bereng ni lkpe akyating egyi ibi. ¹⁹Indang da rung kyong ozu lilang ayi izin olok, ya lok eding kikiyi ni abi ele kemeng ni izin nyi. Ining obu ening eke indu lilang ohuk, eke kayang lilang apa myeng obr lkpe. ²⁰Kikiyi ere bangyi esi emgbe atin ibi ti etim izin obr lkpe kong. kikiyi ere utin ni izin da arung ozu abyir. ²¹Eke indang lkpe de kenung ngyi mbe tok esi izin kong. Bangyi izir eyi izin osu ezik ngyi ting, ²²ayi nyi esi kenung ni lkpe utin ni orup-uting etu Yesu Kristi obr ni abi esi osu mi. Kikiyi ere keki akyating embe. ²³Kikiyi ere lilang obu abi ke ba aba ohun ni buzur lkpe, ²⁴afa urenta utin ni eding ngyi utin ni ogbenlu awu ele etu Kristi Yesu. ²⁵Ikpe de Yesu Kristi alu reng bekeng abi utin ni orup-uting ni beyeng ngyi. I de Kristi anda otok kenung ngyi kikiyi ni umbge-atin ti abyir ayi akpa meng. ²⁶Ti irung ngyi ozu ayi obu lilang eleng eke otok olu kenung ngyi ti kige aki eleng. Ye rening nyi i tok lu kenung ngyi eke otok kyong emi si kimbge atin bangyi kikiyi ni orup uting utin Yesu. ²⁷Kikiyi kindip ele ere eye. Ede ki anyin meng. Utu orung. Ni etim ra. I yee, esi ti bekeng orup-uting. ²⁸Do hun yi kyong ongyi emgbe atin ti orup uting esi ti etim ayi ni izin kong. ²⁹Ikpe si bangyi Ju mbe ra? Esi lkpe ni bangyi irim ting kong ra? Ening nyi, esi ni bangyi irim ting. ³⁰Ayi Ikpe si uting mbe utu awu imgbe atin abi atakamang utin ni orup-uting ibi, imgbe atin abi atakamang kong utin orup-uting ibi ting. ³¹Eke de zim abib izin uting ni orup-uting ra? Esi ening kong! Kpuk, do hu izin nyi alu.

Chapter 4

¹Ere aki adi kyong Abba idi uga Abraham fa ni etu ning ra? ²Ayi Abraham afa umgbe atin ni etim, l le yi kikyeng aki indip etu, ke esi obr ni lkpe kong. ³Kilang ni lkpe aha kyong ere ra? " Abraham so su yi lkpe, l tsen mi ongyi ami tsi kenung". ⁴Indang ongyi ami bu etim, kituk esi bunda kong eke ereng esi kikpa. ⁵Eke obr ni ami obu etim kong eki isi su yi ami mgbe atin abi arung lkpe kong, orup uting ngyi ele reng kenung. ⁶Debi ting aha utu eding ayi ele kiky ni ongyi ami lkpe obu eding alu reng ongyi kenung ke esi ni etim kong. ⁷I kyong, "Eding esi ni bangyi abi aby i ibi emgbize apa anda bi meng, eyi abi aby i ibi ekip-ezing. ⁸eding esi ni ongyi ami lkpe olok aby i kiky ngi kong. ⁹Eding ning nyi ele kiky ni abi atakamang mbe ra ele kiky ni abi ata meng kong ra? Kiky ere da haa kyong, "Abraham esi ongyi kenung kiky ni orup uting." ¹⁰Okyong ahin. Kige aki Abraham ata kamang meng kong, eyi kige aki i ta meng. Esi ni kamang kita kong ke esi ni kige kipu. ¹¹Kamangkita ni Abarahm esi ura. ni kenung ni orup-uting ngyi awu elu si ri kige aki itakamang meng kong. Eke indi i si abba ni abi oso su lilang, ra abi akya takamang ting. Ayi otok kyong be tsi kenung. ¹²Eke indi i si abba ni kamangkita ni abi atakamang mbe kong, eke i si ni abi tsi izin ni orup uting ni abba idi Abraham ti orup uting awu elu kige aki i takamang meng kong. ¹³Undu umen anda Abraham eyi udong ngyi elyi kiven ni kayang aki leng esi ni utin ni izing kong eke utin ni kenung ni orup uting ngyi. ¹⁴Ayi abi eben izin mbe esi alyi kiven, orup uting eyi undu umen akya ting yi kikyeng. ¹⁵Kiky ere izin ede aba orup umma, eke i yak ayi izin akyating embe, obib ni izin akyating. ¹⁶Ere ening esi utin ni orup uting, eke undu umen ngyi ele ni edin, ede anda abi ele ni udong ni Abraham lilang--esi ni abi eben izin mbe kong, eke esi ni abi alu yi orup-uting utu ni Abraham. Ami si abba idi lilang. ¹⁷Utu awu elim alu, "Ama hu mu si abba ni kayang lilang." Abraham le obr ni ami elu orup etu ngyi i si lkpe, ami nda ahim unyang, ki isi de ozu ayi akyating yi uyang eke ba nyang unyang. ¹⁸Ken ayi orup olu akyating, Abraham ta utang etu lkpe yi kazak ngyi lilang, esi ening I ba si abba ni irim lilang, utu awu ba lok meng, "Ri utu awu ngyi ayi bodong andu aba ele." ¹⁹I eyik etu ni orup olu ngyi kong, Abraham erung kyong etu ngyi esi amba eye kong. (Kige aki ngyi i le igyi akam otong ni bokeb), izim arung kyong ogu ngyi Sarah ayik etu meng ni ukpan kimba ni belim. ²⁰Eke kiky ni undu umeng ni lkpe, Abraham ikpak ni orub uting ngyi kong. Ening nyi igbang si kehung ni orub-uting, ra rak lkpe. ²¹Enying yi orup ngyi lilang kyong, kizu aki lkpe meng undu e lu yi kazak indi i bu arung. ²²Ere ening ede mi alu kyong esi ongyi ami tsi kenung. ²³Indang be lim yi kiky eding ngyi mbe kong, esi kenung ayi be kyong utin ngyi. ²⁴Elim yi alu kiky idi ting, adi abi esi su yi ami zir Yesu ltsi idi katang abi oku meng. ²⁵Yesu, ami be de nda kiky ni aby i idi, ke i si ezir anyin kiky ni umgbe atin idi.

Chapter 5

¹Irim ayi da fa umgbe atin ni orup uting, de le bukun yi lkpe utin ni ltsi Yesu Kristi.² Utin ngiyi adi ting afa kisa ni orup uting ni eding ngiyi ayi de yir. Da tin orup eyi ele ni obr ti orup olu idi kyong da fa buzur ni lkpe.³ Ohun ayi nyi mbe kong, ke eye da tin orup ni butsim idi arung okyong butsim anda orup ugbang.⁴ Orup ugbang anda orup olu ni kira obr.⁵ Orup olu awu leng esi ebe mbe kening kikiyi ni i le ishong (orup arib) ni lkpe ayi itse ekyin orup idi utin ni kudin kootin aki anda di.⁶ Ni kige aki etu ekpe di, Kristi oku kikiyi ni abi arung lkpe kong.⁷ Yi agbang obu eke uzang ongyi oku buku kikiyi ni ongyi ami le yi kenung, ke ere ning ongyi omi esi oku kikiyi ni ongyi ami obu ozu eding kong.⁸ Eke lkpe otok ishong (orup arib) ngiyi obr idi kikiyi ni ayi do fu ni ozu abyị Kristi ba ku kikiyi idi.⁹ Obu lilang indang, adi emgbe atin ni beyeng ngiyi, eke da gben olu ti orup umma ni lkpe.¹⁰ Ayi de si bangyi ni kufa, utin ni buku idung ngiyi Yesu Kristi, da lu yi bulu eyi lkpe irim ngiyi, da lu yi bulu ayi ke da gbin olu ti unyang ngiyi.¹¹ Esi ayi leng mbe kong adi ting atin orup etu lkpe utin ni ltsi idi Yesu Kristi ami aku di eken bulu.¹² Erening, ayi esi kikiyi ongyi uting ozu abyị ekyin kayang, kikiyi ni abyị buku ekyin aba. Eke buku arak afa bangyi lilang, kikiyi ere lilang obu abyị.¹³ Abyi ele kayang lang izin, kige aki izin akyating abyị okyong kong.¹⁴ Buku ayir kige ni Adam aba ekyin obu Mosis eken eyi ni abi obu ozu abyị utu awu Adam obu, Adam si ktok ni ami ra ba.¹⁵ Ke ayi ye ere ning, bunda ereng ababi eye kong. Ke ni abi ni ongyi uting buku obong bangyi бага ening ayi lkpe eyi bunda ni eding ni ongyi uting Yesu Kristi ele kikiyi ni bangyi бага.¹⁶ Ni bunda ere utu ni ongyi ami obu abyị kening. Ni ukpa owu ikpe i lok ni buku aba kikiyi ni abyị ni ongyi uting. Eke ni ukpa owu bunda ni umgbe atin aba irim ni abyị ayi aga.¹⁷ Eke kikiyi ni abyị ni ongyi uting buku ekyin utin ngiyi, aga obu lilang inda abi ke ohu edin eyi bunda ni kenung eke ba na kiding utin ni unyang utin ami esi Yesu Kristi.¹⁸ Erening, ayi utin ni uting kuda ni bangyi lilang aba ukum, eke ening utin ni ubu ni keveng ni ongyi uting, umgbelu ni budin afa bangyi lilang.¹⁹ Kikiyi ni ayi utin ni kikiyi kigbang ni ongyi uting бага esi babyi, ke erening utin kikiyi kina itsari ni ongyi uting бага ele etsi kenung.²⁰ Eke izin ngiyi na aba eke abyị esi aga. Eke irak ayi abyị ele, eding ele obu lilang.²¹ Ayi obu ke, abyị aba eyi buku, ening eding aba utin ni zazar ni ile ni budin ni umen utin Yesu Kristi Itsi idi.

Chapter 6

¹Ere aki do lok ra? Di fu le bu abyí eke edin esi aga ra? ²Yi fu re ening kong. Adi abi oku ni abyí meng, Ahin eke de fu ele kemeng embe. ³Nya rung kyong baga mbe abi obu batisma ni Yesu Kristi bo bu batisma ni buku ngyi kong ra? ⁴Adi be enzi di eyi mi utin ni etu batisma ni buku. Ayi Kristi ezir ni buku utin ni buzur Abba, ening ting adi esi eyi mi ni i le ipyi ni unyang. ⁵Eke ayi adi eken kikiyi eyi mi ayi iku, adi ting de eken kikiyi eyi mi ni uzir ngyi. ⁶Da rung yi okyong ongyi idi okip akim eyi mi, eke abib etu ni ozu abyí, eke de le bepyi ni ozu abyí eye kong. ⁷Emi ami oku meng i le zazar kikiyi ni ozu abyí. ⁸Eke ayi do ku eyi Kristi, de so su kyong de le eyi mi ubyi. ⁹Da rung kyong Kristi ezir anyin ni buku, eke esi i ku eye kong. Buku ele yi kazak kikiyi ngyi eye kong. ¹⁰Ni buku abi iku ni ozu abyí, iku kezing keting esi ni lilang meng, eke i le ayi ile, esi ni lkpe. ¹¹Ke amu ting de andu myeng kyong u ku meng ni ozu abyí, eke ule uwun eyi lkpe etu Yesu Kristi. ¹²Erening ufu nda ozu abyí ana kiding etu andu eke ukip kikiyi itsari anda egyi koluk kong. ¹³Fu ede etu andu ayak ni abyí eke uhu andu esi avim ilyik kong, eke de etu andu nda lkpe reng ongyi ami iku meng, eke ubang i le yi unyang. De akak etu andu lilang nda lkpe reng fu avim etim ayi ni kenung. ¹⁴Fu anda abyí ana kiding kikiyi andu kong, ayi omu ele keming izin kong, ke ni edin. ¹⁵Ere ting ra? Do bu abyí ni ayi de le keming ni izin kong ra? eke keming eding ra? Ye fu erening kong. ¹⁶Orung kyong ongyi Ami ohu andu esi upyi anda mi esi Ami uwok, ening esi kavang usi upyi ni abyí ayi anda buku, ra upyi ni kikiyi kina itsari aki anda nyi i le kenung. ¹⁷Eke udeng esi ni abba lkpe! Ni ere lilang inyi esi belim etim ni abyí ke nyi na kikiyi itsari esi korup eke otok uzee ayi be zee nyi. ¹⁸Nyi fa ure ta ni abyí, eyi zazar eke ohu nyi esi belim ni kenung meng. ¹⁹Ama lok ereng ongyi kikiyi ni etu ayik inyi. Ni ayi nyi ede etu inyi anda bepyi ni ilyik eyi edin abyí, ke indang nyi de bukak etu inyi nda upyi ni kenung ni umgbe atin. ²⁰Ke kekpeng aki nyi ofu bepyi ni abyí, nyi ere ata ni zazar. ²¹Kige aki nyi ehim utu awu rung ayi ufa ni ozu ayi ni kikiyeng ra? Uba ni ozu ayi leng esi buku. ²²Eke indang ayi ure ata meng ni abyí ke nyi esi bepyi lkpe meng, nyi ele yi ehim ni umgbe atin. ufa inyi embe esi budin ni umenkigi. ²³Ni ayi kubu etim ni abyí esi buku, eke bunda ni lkpe esi budin ni umen etu Yesu Kristi Itsi idi.

Chapter 7

¹Orung kong ra, anyi bamba (kikiyi ere ama ro lok esi bangyi abi arung ozu izin) i kyong izin nyi ohu omu ongyi inda ayi u fu le yi unyang ra?²Kikiyi ere izin ohu akeb ami i le eyi imma ayi i fu uwung, ke imma esi oku meng, ami meng olu ti ulik izin ni kimma. ³Erening okyong, ayi imma ngyi ofu uwung, ke i ne amma ongyi omi, esi i hu uza. ke ayi imma ngyi esi oku meng, ire ata ti izin meng, ening i si akeb uza eye kong ayi i na ma ongyi omi. ⁴Erening, bamba nim, enyi ting oku kehim meng ti izin uting ni etu ni Kristi. Eke nye ma eyi botu, ereng si ami ezir anyin ni buku, eke anda de ehim ehim ayi edin ni lkpe. ⁵Ni kige aki de fu ele ni ibi etu, Egyi onwo ofu ele eyi etim ti bukat etu edi esi ayi re him ehim ni buku. ⁶Ke indang de olu meng obu izin, de ezim oku meng ti ayi ohu di akim, Ayi se ening eke de ben mi ni ile ipyi ni kudin, esi ni ile ayi akeb eye kong. ⁷Eke do lok esi ere. Izin kahung bulok ngyi esi aby i ra? Yi fu ere ening kong. Ayi erening, ama anda ama rung aby kong, akya esi ozu izin ting. Kikiyi ere anda ama arung koluk kong esi ri ti ayi izin nyi aha kyong, omu fu aluk kong." ⁸Ke aby i, afa kisa utin ni izin, ede aba itu ni kulak etu nim. Izin esi akyating ozu aby esi buku⁹Ama le uwun ayi izin akyating, eke ayi izin aba, aby esi uwun ke obong ama. ¹⁰izin nyi ayi ede budin aba, ezim esi buku obu anim. ¹¹Ayi aby i, afa kisa utin ni izin ke, akaba ama. Utin ni izin obong ama. ¹²Utu awu eleng, izin ngyi ele keveng, etsi kenung ke ya arib. ¹³Ke kizu aki esi kiding ezim obong ama eye ra? Yi fu ere ning kong. Eke aby i, aba otok angyi utin ni ozu eding, ede aba buku etu nim. Ening aha tok kyong esi utin ni izin nyi, aby esi kehun. ¹⁴Kikiyi ere adi arung kyong izin nyi esi kulum, ke ama si ni kibyi etu. Ede ama agya alyi upyi ti ozu aby i. ¹⁵Kikiyi ere kizu aki ama ri bu, ama arung kizu kahung kong. Kikiyi ere kizu aki ama apu kyong ama obu, ama ezim obu ki kong, ozu ayi ama afa esi ayi ama robu. ¹⁶Eke ayi ama obu ozu ayi ama su ama obu kong, ama su yi izin kyong ya arib. ¹⁷Eke indang esi ama ami ro bu yi kong, esi aby ayi ele ama ketu. ¹⁸Kikiyi ere ama arung ketu nim, kyong esi ibyi etu, esi apa kizu kiding kong. Kulak ni eding ele mbe, ke ama ezim obu yi kong. ¹⁹Kikiyi ere eding ayi ama pu kyong ama bu ama ezim obu yi kong, ke esi aby ayi ama otung, esi ayi ama bu. ²⁰Obu ening ama esi obu kizu aki ama tung indi ama obu, erening esi ama kahung ro bu ketu nim kong, ke ozu kahung esi aby ayi ele ama ketu ro bu. ²¹Ama zang rung kyong bekeng ngyi ketu anim kyong ama obu eding, eke aby nyi ele yi ama kavang. ²²Orup arib ama ti izin lkpe eyi ongyi ami kemeng. ²³Eke ama zang bekeng itu keki ti bukak etu nim, eri aku ama umma kemeng orup nim, eke ya zip ama alu ti bekeng ni ozu aby ni bukak etu nim. ²⁴Ama si ongyi ami ni kahang! Eyi ami agben olu ama ti etu ni kehim ning ra? ²⁵Ke ama deng lkpe utin ni Yesu Kristi Itsi idi. Ere ening ama bulok nim ri ki izin lkpe, korup nim. Ke ting ahin yi ibyi etu ama re ben bekeng ni ozu aby i.

Chapter 8

¹Erening indang ugbem akyating kikiyi ni bangyi abi ele kemeng ni Yesu Kristi. ²Ni bekeng aki ni kudin ni unyang etu Yesu Kristi anda ama ereta ti bekeng ni aby i buku. ³Kizu aki izin obu arung kong kikiyi ni uting etu ayik, lkpe bu. i tse ldung ngi i lu etu ni ibyi etu ni ozu aby i eke i ba ku kikiyi ni ozu aby i, eke igbem aby i ayi ni ibyi etu. ⁴I bu yi ening eke anda kizu aki izin ngi eri apu aba avang embe ketu idi. Adi abi esi utu ni ibbi etu kong, eke de si utu ni kudin. ⁵Bangyi abi ele ni ibyi etu esi ibi ata ozu ayi ni ibyi etu, ke abi ele ti ni kudin esi ibi ata nda ozu ni kudin. ⁶Kating aki ede alu ni ibyi etu esi buku, ke kating aki ni kudin esi unyang eyi bukun. ⁷Kating aki ni ibyi etu esi kufa obr lkpe, ti ayi nyi eki eyi izin lkpe kong, ting eye ohun utu ayi ngi kong. ⁸Abi ni ibyi etu mbe esi bo bu arib lkpe kong. ⁹Ahin ting, omu ele ti ibyi etu mbe kong ke esi ti kudin, ayi esi kavang kyong kudin lkpe ele mu etu. Ongyi ami akyating eyi kudin ni Yesu Kristi, esi ongyi kong. ¹⁰Kristi esi ele mu ketu, etu andu oku meng obr ni aby i, kudin ele uwun ti ukpa kenung. ¹¹Ayi kudin ni ami ezir Yesu ni buku ele mu etu, ami nyi ami ezir Kristi anyin ti buku i nda mu unyang ting ni etu buku ti kudin, aki ele mu ketu. ¹²Ayi ereening, anyi bamba, adi ele ti kikpa, eke esi ni ibyi etu ayi ni ile idi kong. ¹³Ayi omu esi ele ni ibyi etu uku, ke omu esi ele ti kudin ubong ozu ni etim etu ufa budin. ¹⁴Kikiyi ere bagambe abi kudin lkpe aku be obr, abi nyi esi belim lkpe. ¹⁵Omu ohu kudin ni butsim eke ukyi bereng eye kong, esi nye ohu kudin ni bodung eke de ra ta beke kyong "Abba, lkpe." ¹⁶Kudin kahung osu ezik eyi kudin idi okyong adi esi belim lkpe. ¹⁷Ayi adi esi belim, adi ting da lyi kiven, kiven ni lkpe. Adi eken kiven eyi Krisiti, esi kavang de eri itsim eyi mi, re ening ting da fa buzur eyi mi. ¹⁸Ayi ama so su kyong butsim ni indang ohun ayi de emyen eyi buzur ayi ofu ra ba obr idi kong. ¹⁹Ayi kayang ra pu egyi ra bang utok ni belim lkpe. ²⁰Ayi okem ni kayang ning nyi ele mbe esi ni kating ngi kong, eke esi ni ami akem ki. Ke orup olu fu ele embe. ²¹Kayang aba agbenlu ni ile ni upyi ayi ni ava, aba afa ile ni ure ata aba ni buzur belim lkpe. ²²Ayi adi arung okyong kayang ra ta beke ni ibak ni butsim ereng akeb ami tin kimba. ²³Eke ohun inyi mbe kong, ke adi kahung, abi ele eyi ehim kitabre ni kudin, adi ting kahun eri enyim, eri abang uhu idi, atsu ni etu. ²⁴Ni orup olu awu ning adi afa ogben. Ke kizu aki di arung kyong aba obu, egyi idi azang meng kong, eyi ami orup olu ngi ele ni ozu ayi i zang meng. ²⁵Ayi de olu orup ni kizu aki da zang meng kong, ening de hu orup eyir abang yi. ²⁶Esi ri utu awu nyi, kudin eri akahu di ti ivim idi. Kikiyi ere adi arung utu awu de ata kiha eyi lkpe kong, ke kudin bulok ra kahu di eyi unyim awu olok arung kong. ²⁷Ongyi ami ra tsa pu erib bangyi erung kating ni kudin, kikiyi ere iri onung kikiyi ni belim lkpe utu ni ozu orup lkpe. ²⁸Adi arung kyong bangyi abi oshong (orup arib) lkpe, i bu ozu lilang arib, ni abi idi bi ti kikyeng. ²⁹Kikiyi ere abe kitabre arung, ami ting i hu be esi utu ni kibre ni idung ngi, eke le idung kekib katang ni bamba бага. ³⁰Abi i hu alu, bi nyi esi abi idi. Abi nyi abi idi esi ri abi emgbe atin, abi nyi abi i nda bi buzur. ³¹Ere aki adi olok ti ozu ayi ele eleng. Lkpe esi eyi di ele, eyi eyir eyi di ra? ³²Ami nyi ami otung idung ngi kong, ke i de mi anda kikiyi idi lilang, ahin ke ami ting esi i nda di ozu lilang bunda ting kong ra? ³³Ayi ami i lok abib bangyi abi etseng meng ra? Lkpe si ami re mgbe atin. ³⁴Eyi si ami i hu egbem ra? Kristi si ami oku kikiyi idi, ayi obu lilang i si ezir. I le yi lkpe, kiben kindip i re nung kikiyi idi. ³⁵Eyi ami i hu di arak ti orup i shong (orup arib) ni Kristi ra? Esi kilun ra, esi boken ra, esi ufa ra, esi bunyong ra, esi utin kiben ra, esi kekin ra, ibak ra kagyang ra? ³⁶Utu ayi elim alu. "Ti ozu ayi akahu nyi be obong di. Ba zang di ereng bataan abi ele ti ubong." ³⁷Kemeng ni ozu ning nyi lilang di obu abip alyi umma utin ni ongyi ami oshong (orup arib) di. ³⁸Ti ayi ama arung amyen kyong esi buku, esi budin, esi butse etim, esi beding kitsi, esi ozu ayi ele onyong, esi ozu ayi ra ba, esi kazak, ³⁹Esi kukyi, esi kigem, esi kizu aki be akim alu, aba ohu di arak eyi i shong (orup arib) ni lkpe kong, ayi ele kemeng ni Yesu Kristi Itsi idi.

Chapter 9

¹Esi kavang ama lok esi ketu ni Yesu, ama ka kazim kong, kigyi orup nim osu ezik eyi ama ti kudin kotin. ²Okyong anim abib ama aga mbe eyi ayi okyung ding nying korup. ³Ayi ama de alu kyong ama esi ohu undu obyir ni ami Kristi kikiyi ni bamba anim, abi ni urim awu anim utu ni ibiyi etu. ⁴Be si Isrel. Be afa umbyi, buzur, kezung, bunda ni izin, urak ni lkpe, eyi undu umen. ⁵Ibi esi kobu babba abi Kristi olu embe aba eyi kindip ni ibiyi etu--ami isi lkpe ami lilang. Urak ele angyi umen. Amen. ⁶Eke esi kyong undu umen ni lkpe azik kong. Ke esi bangyi Isrel lilang abi esi Isrel ni kavang kong. ⁷Ezim esi lilang udong ni Abraham esi belim ngyi ni kavang ra hin. ke, "esi utin ni Isaac ayi udong ondu aba ele." ⁸Belim ni ibiyi etu esi belim ni lkpe kong. Eke belim ni undu umen esi abi ayak ni udong. ⁹Eneng esi kilang ni undu umen, "ni kige aki leng ama aba, eke Sarah a fa idung unyalim." ¹⁰Eke ohun ening embe kong, ke irim ayi Rebeka ohu kembre meng eyi ongyi omi, abba idi Isaac. ¹¹Ti ayi belim nyi be aamba be meng kong, ting ahin bo bu kizu kebyi ra kiding meng kong, ening kikyeng aki ni lkpe utu awu itsen aba eyir, esi kikiyi ni kazak kong, esi ni kidi ngyi. ¹²Ayi be olok eyi mi kyong, "Ami okub aba owok ami ulim." ¹³Ering fu ayi be elim alu kyong: "Jakob ama shong (orup arib) ke ama a fa Isuwa." ¹⁴Ere aki do lok ra? Esi lkpe etsi kenung kong ra? Yi fu erening kong. ¹⁵Ayi ami i ha yi Mosis, "Ama alu eyi kimbok eyi ami alu eyi kimbok, ama ele yi ukahu eyi ami ama akahu." ¹⁶Ke erening, esi kikiyi ni emi ami osu kong ra esi kikiyi ni emi ami lu unya kong, esi kikiyi ni lkpe ami azang egyi kimbok. ¹⁷Ayi kevib ozu elim olok eyi Pharaoh, "Ti kitu aki eleng ama ohu mu atsu kukyi, eke ni ama otok mu bugbang anim, eyi mu eke indi be di kidin anim evre kayang." ¹⁸Ki erening, ami i alu eyi kimbok etu ongyi ami arib mi, eyi ami esi arib mi, i si mi pa eke eyik atung. ¹⁹Omu uzim ha ama kyong, "abang ki i fu ri apu kebik eye ra? Eyi ami ofu eyir ti kating ngyi ra?" ²⁰Ni ukpa awu, ongyi, omu se eyi ami olok abib lkpe. "Omu kizu aki be embyi uha tok ami ke embyi mu ra? Ahin kahung ke okem ama ti bekeng abi leng ra?" ²¹ongyi ami ri mbyi otuk kyating yi kazak ti bumbyi otuk ti kibi bumbi abi i imbyi kizu keki kekyi, eyi ayi imbyi avem ayi ering alu indi i ro bu etim embe ekpir kong ra? ²²Ere ayi lkpe, ami ira pu kyong i tok orup umma ngyi eke indi i tok bugbang ngyi, eke ba arung kyong i bu arung utu awu i hu orup eyi kevim aki ni ozu uukum ra? ²³Eke ayi i bu ening eke indi kiven ni buzur ngyi otok olu ti kevim egyi kimbok ni ozu ayi ekem alu akpa meng ni buzur ra? ²⁴Ting ahin, ayi i bu rening anda di, eyi abi itsen, ke esi katang ni bo Jus mbe kong, eke esi katang ni bangyi irim ting ra? ²⁵Ayi ami olok esi obu ni emi Hosiya ting. "Ama di bangyi abi ba anim, abi esi bangyi esi bangyi nim kong, eyi abi ni ishong (orup arib) ke ezim esi ni ishong kong. ²⁶kiluk aki be esi olok ki okyong, 'anyi esi bangyi anim kong,' be ezim edi bi belim ni lkpe ami le uwung." ²⁷Izaya ta beke ngyi lu kikiyi ni Isrel, "Ubin ni belim Isrel ereng iraa ayi ele kuho uga, esi abi ering mbe afa ogben. ²⁸Ni ayi lkpe aba olok ikpe ngyi kayang lilang ayi kohur akyating." ²⁹Ututu awu Izaya olok kitabir kyong, "ayi lkpe ami ni kihun akyating si udong idi apa ting, adi ereng fu Sodom eyi Gomora." ³⁰Aki adi olok esi kerung? Ayi bangyi irim, apu kenung kong, ezim eri etsi kenung, kenung ni orup utin. ³¹Eke Isrel, abi ro tsu apu izin ni kenung, ezim aba dzi embe kong. ³²Ere obu ra? Kikiyi ere bo tsu apu yi eyi orup utin kong, ke esi ni etim. Ba ku ti kikyoni kivong kekim. ³³Ututu awu elim alu, "zang, ama lu ki Zion kikyoni kivong kekim eyi ummi ni uzik. Ayi ami esi osu eyi ki izir kiyeng kong."

Chapter 10

¹Bamba, ishong ni orup olu nim eyi unung anim anda lkpe esi kikiyi ibi, ni ogbenlu ibi. ²Ayi ama ri aven eke ni be ele eyi orup olu ni lkpe, eke esi ni bomyin mbe kong. ³Ayi ba arung kenung ni lkpe kening, be ezim apu kenung ibi mbe. Be de ibi anda kenung ni lkpe kening. ⁴Ayi Kristi si omen ni izin kenung ni bangyi lilang abi esi osu. ⁵Ayi Mosis elim ozu ni kenung ayi esi ti izin aba: "Ongyi ami re tsi kenung ni izin i le ti kenung nyi." ⁶Ke kenung aki esi ti orup uting olok kyong, "Omu fu olok korup ondu okyong, eyi ami i hun eding kukyi ra? (ayi leng eyir Kristi okyu kitin). ⁷Ra, eyi ami oku eding bekpe ra? (eke indi, ede lu Krisiti kemeng ni ahim)." ⁸Ke be okyong ere ra? "Kive nyi ele onyong andu, undu andu eyi orup andu." Ke esi kive ni orup uting, aki de raku ahaa. ⁹Ayi u esi amang arung eyi undu ndu kyong Yesu ereng Itsi, ke usu esi korup ndu kyong lkpe zir mi olu ti ahim, ogben. ¹⁰Esi korup ayi ongyi so su eyi kenung, eyi undu i rung ogbenlu. ¹¹Ayi ilik etin okyong, "Ongyi ami osu eyi mi esi zir kiyeng kening." ¹²Ayi uhaa akyating katang ni Ju eyi Grik. Esi ri ltsi uting ami si ltsi ni lilang, ke kiven ngiyi ohun re ning obr ni abi edi mi lilang. ¹³Ongyi ami esi edi kidin ni ltsi i fa ogben. ¹⁴Ke esi utu awu arung ayi be edi mi ami be esi osu eyi mi kong ra? Abang eke bo so osu eyi mi ayi bo wok meng kong ra? Eke abang ke bo wok ayi ongyi uhaa akyating ra? ¹⁵Ahin ayi ba nda uhaa ayi be tse bi kong?—Fu ayi be elim alu, "Utu borup aba rung ele ezun ni bangyi abi aku uhaa eri aha kitu kidin ni ozu eding!" ¹⁶Eke esi lilang ibi abi ada atung ni uhaa uding kong. Ayi Izaya lok kyong, "Itsi, eyi ami si osu kitsim idi ra?" ¹⁷Erening orup uting aba esi ti uwok, eyi uwok esi ti kive ni Kristi. ¹⁸Eke ama kyong, "Bo wok meng kong ra?" Isu, esi eneng. "Isugu ibi olu eding evre kayang lilang, eyi eve ibi eding ni kayang." ¹⁹Kibu lilang, ama kyong, "Isrel arung meng kong ra? Kitabri Mosis ha kyong, ama dong buvib ata nyi ti aki esi irim meng kong. Esi ti irim aki akyating yi orung, ama ezik kodung eke orup atsu nyi." ²⁰Eke Izaya avin lok kyong, bangyi abi apu ama kong afa ama. Ama yir obr ni bangyi abi ebeb uhaa anim kening." ²¹Eke i ha Isrel kyong, Ni itu lilang, ama ku obu anim atsu kukyi kikiyi bangyi ekyi agbang."

Chapter 11

¹Indang ama ri beb nyi, lkpe ro tung bangyi ngyi ra? Ese ere ning kong. Ama ting si Isrel, udong ni Abraham, kika ni Benjamin. ²Ikpe otung bangyi ngyi babi kening, abi ke erung. Nya rung ozu ayi ilik atin aha kikiyi ni Ilaja kong ra? utu awu i lok yi lkpe kikiyi ni Isrel ra? ³"Itsi, bobong bangyi Izir andu ekpe meng, bogu ebeb kizo andu meng. Ering ama kitik mbe ke be ra pu bo bong ama." ⁴Ere aki lkpe ha mi ra. I ha kyong ama lu yi bangyi nim aba otong-apa abe so su ekip itsari anda Baal kong." ⁵Ayi ke ere ning ti kige akileng uuring ele embe kikiyi ni uutseng ni eding lkpe. ⁶Eke eti esi eding lkpe, esi etim eye kong. Akya esi ening ting, eding ni lkpe esi ele eding ngyi eye kong. ⁷Ere indang ra. Ozu ayi Isrel ra pu, ba fa yi kong, eke abe be tseng afa yi, abe ering agbang orup. ⁸Yere utu awu be lim alu: "lkpe anda bi kudin ni kitim, egyi ayi esi bazang kong, atung ayi esi bowok kong, ede ening aba zi inying." ⁹Debi ha kyong uyak ala lyi ibi si kotin yi ozu kuto, kikyong kivong kekim, eyi akpa otin. ¹⁰Egyi ibi kip kivip eke ba zang kening, utang ibi kip itsari umenkigi. ¹¹Iri ha kyong ba kim kivong eke ba ku ra? Yi fu ere ning kong. I rim ti oku ibi, ogbenlu aba meng obu ni bangyi irim, i bu ening eke orup atsu bi eke be vib. ¹²Indang ayi oku ibi ese kiven ni kayang, eyi uyim ibi esi kiven ni bangyi irim, ahin nyi ni okpe ele ra? ¹³Eke indang ama ro lok yi enyi bangyi irim, ayi ama si ongyi kitsim obu ni abi esi bangyi irim, ama ta kavin ti etim lkpe anim. ¹⁴Kikiyi ni ayi leng, ama nda orup otsu ni bangyi abi ele ba anim ni atu. Eke da ghenlu babi. ¹⁵Ayi utung ibi otok kyong be le yi bulu eyi kayang, ere kahung usu ibi le eke unyang ibi esi ni ahim aba ra? ¹⁶Ayi ehim ni kitabir esi yir, ayi ni irim aba eyir re ning. I he ngyi eyir ineng ngyi aba yir re ning. ¹⁷Ke inen ayi eben lu, kiyong omu, unen ni otsi itung, ba akalu unen ngyi de ki katang ngyi, lilang ngyi ya ayak ni ihe otsi itung. ¹⁸Fu ndip etu kikiyi ni inen etsi kong. Ke ayi u re ndip etu, esi omu ro hu ihe ngyi alu kong, ke esi ihe ngyi ayi akahu omu. ¹⁹Nyi ro lok kyong, inen etsi eben anyin erning be de ama ekyi embe. ²⁰Kavang. kikiyi ni ayi be esi osu kong, ke be ben anyin, ke anyi eyir ndr ndr kikiyi ni orup utin inyi. Nyi fu ndip etu agama mbe kong, ke nyi ki bereng. ²¹Akya lkpe esi inen etsi ayi emi ata apa kening, esi isi omu apa ra hin. ²²Nyi zang arung, etim eding eyi kibak egyi ni lkpe. Ni ukpa awu, kipak egyi ele kikiyi ni bo Ju abi aku. Eke ni ukpa awu eding ni lkpe ele kikiyi inyi, ayi anyi re ding kobr eyi eding ngyi. Akyating anyi ting ba ka anyin nyi. ²³Abi ting akya be ding kobr eyi orup ugbang ibi ting, be ki embe ting. lkpe i bu arung ayi i de bi ekyi embe eye. ²⁴Ayi ba ka anyin mu ni otsi itung kulum, ayi ule keki mbe eyi otsi itung, utu awu zen ayi bo Ju abi esi inen ni itung kahung esi be ekyi arung ti itung kong ra? ²⁵Ama shong kyong enyi bamba anim nyi le kivib ti ozu kataa ayi eleng kong, kikiyi ni ere omu fu de alu ni egyi bomyni ni ozu amang ayi andu kong. Ti ozu kataa ayi leng, uhaa ni orup ugban ekyin Isrel, eding ening bangyi irim esi aba ekyin ekpe lang. ²⁶Isrel lilang agben olu, utu ayi belim alu kyong: "ogbenlu olu esi ki Siyona aba i de anyin ozu abyin ni belim ni Jakob. ²⁷Ining esi kezung anim eyi bi, ayi ama ede anyin ozu abyin ibi. ²⁸Ni ukpa awu kikiyi uhaa uding, be si bangyi kufa kikiyi andu. Eke ni ukpa awu utu awu lkpe tsen, be ohu esi abi ni ishong (orup arib) kikiyi ni babba ni babba. ²⁹Ti bunda eyi kidi ni lkpe eri eyen kong. ³⁰Keyir ti kekyi kigbang nyi eyi lkpe nya da, eke indang nya fa egyi kimbok kekyi ni kekyi kigbang ibi. ³¹Ri utu awu nyi, indang bo Jus ezim agbang kikiyi. Utin ni egyi kimbok ebi ting afa egyi kimbok. ³²Ikpe azip bangyi lilang ekyin ti ekyi agbang, eke ni itok egyi kimbok ngyi kikiyi ibi lilang. ³³Kigem ni kiven eken eyi bomyni eyi orung ni lkpe! Esi opu arung ikpe ilok ngyi kong, eyi bekeng ngyi ayi apu arung kong. ³⁴Eyi ami erung ozu amang ni ltsi ra? Eyi ami ata mi otsi ra? ³⁵Eyi ami tabri anda lkpe bunda, eke lkpe oho anda mi ra? ³⁶Esi obu ngyi eyi utin ngyi eyi etu ngyi lilang ni ozu. Di nda mi buzur ni umenkigi, yi re-ening (amin).

Chapter 12

¹Bamba nim, ama ro nung nyi ti egyi kimbok ni lkpe, nyi de etu inyi nda lkpe ozin uwun, keveng, utu awu lkpe so su. Ining esi etim kikyeng. ²Nyi fu eben kayang kong, eke yeng si ongyi upyi korup ndu. Bu ening eke orung ayi esi eding, oso su eyi kavang ni lkpe. ³Ama ha kikyini eding ayi ba nda ama, eke bangyi abi ele katang inyi ba mang ni etu obu lilang utu awu ba mang. Inyi ba mang ni bekeng abi ni bomyin, utu awu ke lkpe anda ongyi ni umyeng ayi ni orup uting. ⁴Ti etu idi de alu yi akak keki keki, eke akak etu lilang ere bu etim utu uting kong. ⁵Erening adi abi baga mbe esi ongyi uting etu Kristi, eyi ye eyi eyi esi akak etu ni botu. ⁶Da lu eyi bunda keki keki ti egyi kimbok ni lkpe ayi i nda di. Ayi bunda ndu esi ni izir bu ti orup uyin ndu. ⁷Ayi bunda ndu esi ni etim, tim yi. Ongyi ami alu eyi bunda ni ozu ezee, zee yi. ⁸Ayi bunda ndu esi ni uhu bangyi ikip, hu bi. Ayi bunda ndu esi ni kubu bunda nda yi orup ndu lilang, bunda ndu esi ni keku obr, bu yi zizing. Bunda ndu esi egyi kimbok, i bu yi orup otin. ⁹Nyi alu yi ishong (arip orup) ayi kavang, nyi tung ozu ayi esi abyini, nyi hu ozu ayi esi eding. ¹⁰Bamba kikyini ishong, nyi shong botu, kikyini kindip nyi na kikyini itsari yi botu. ¹¹Nyi bu etim yi erip lilang, nyi fu obu ba ayak kong, nyi sisu yi kudin, nyi ben ltsi yi orup uting. ¹²Tin orup yi orup olu ni kira obr. Hu orup ni butsim. Le ni aduwa ubu. ¹³Ha nda bangyi lkpe abe akin, nyi bu eding yi ekyin. ¹⁴Bu eding yi bangyi kufa andu; bu eding fu hang kong. ¹⁵Tin orup eyi abi era tin orup ibung. Kpok yi abi ro kpok ibung ting. ¹⁶Nyi le kating kiting yi botu. Nyi fu ndip atu kong, nyi si su yi bangyi akin, nyi fu de bomyin ni etu inyi mbe kong. ¹⁷Fu ho akpa ni abyini abyini kong, bu edin obr bangyi lilang. ¹⁸Obu lilang le ile bukun yi bangyi lilang. ¹⁹Fu oho akpa ni ozu abyini bulok andu kong, enyi bamba, ke nyi si pa nda orup umma ni lkpe. Utu ayi elim alu kyong, "Akpa oho esi anim, ama oho, "ltsi ahaa." ²⁰Ongyi kufa ndu bunyong oho mi, nda mi ala. Ongur esi hu mi nda mi bemeng i mgbu. Ayi usi bu ayi leng u ra avir mi izee ula kikyini. ²¹Ozu abyini ofu alyi umma kong, eke alyi ozu abyini umma yi eding.

Chapter 13

¹Ongyi ami ile eyi unyang lilang ina kikiyisari nda bangyi obr, kindip lilang ere si kobu lkpe aba. Ongyi obr esi lkpe tsen mi. ²Erening ongyi ami agban kikiyisari eyi ongyi obr i tung izin lkpe; ke abi otun bi ba fa ikpe i lok. ³Bangyi ekyi ere obu abyisari eyi bangyi be ding kong, bo ro bu abyisari eyi bangyi abi obu ozu abyisari . Ura pu korup andu esi u kiyi bereng ni bangyi obr kening ra? Bu ozu eding, eke i su mu. ⁴Kikiyisari ne ere isi upyi ni lkpe obr andu ni eding. Eke omu ubu ayi si abyisari , kiyi bereng; ayi i re he kagyang obu mbe kong,esi ti kikiyeng. Eri si idung etim lkpe, kikiyisari ere i ho akpa ni orup umma kikiyisari ni ongyi ami obu ozu abyisari. ⁵Erening esi keng nyi na kikiyisari itsari, esi kikiyisari orup umma mbe kong, esi kikiyisari ni ozu amang. ⁶Kikiyisari ni ening nyi ken kiken kehin ting. Kikiyisari ni bangyi ekyi besi belim etim ni lkpe, ami ro hu kiken kehin nyi kpir ening mbe. ⁷Nda bangyi ozu ayi esi kapu ibi, nda ongyi kiken, kiken ngiyi; nda bangyi kubu etim ibi. Nda kindip ongyi ami unda mi kindip. ⁸Ongyi fu ben mu kipa kening, nyi le yi ishong (arib orup) yi botu, kikiyisari ni ayi ongyi oshong ongyi ukye ngiyi i ri ben izin lkpe. ⁹Izin nyi: nyi fu ri na baza kong. "Fu obong ongyi kening" "fu ezi buzi kening. fu zang egyi koluk kong" Ke izin ayi esi ele embe eye, ayi eleng ihun ngiyi: " shong ongyi ukye andu re fu etu ndu." ¹⁰ Ishong akyating yi abyisari ubu eyi ongyi ukye ndu. Erening ishong amen izin nyi. ¹¹Kikiyisari ni ayi eleng, nya rung kige aki eleng, esi kige aki nyi ven bula. Kikiyisari ni ayi ubang ogbenlu ele yi nyi onyong obu ayi kayir nyi hu yi. ¹² Utu ekip esi kira meng, ozur ra nduk ava meng. Ere ening de ede etim kivib alu eding ukeng. De pa kukpiya ni bataa apa etu. ¹³De si isi ayi zizing, ereng de si uru uga, Fu bu kukyip aki ni ingak ra ni umgba dir kening, adi fu si ni baza bana kening ra ukeng awu uhu arung kikiyisari andu ni egyi kulak, ra esi ni bugbang ti buviv kong. ¹⁴Nda Itsi Yesu irak ile ti etu ndu, fu ben ibyi etu kong esi etim koluk.

Chapter 14

¹Hu ongyi ami orup uting ngyi agbang ohun kong, ke fu lok mi ikpe yi kangri kong. ²Orup uting ni ongyi omi anda mi elyi ozu lilang, ke ami orup uting ngyi egyi mbe lyi eteng tsi. ³Ami alyi ozu lilang fu zang ezin ongyi emi alyi ozu lilang kong. Ke ami elyi ozu lilang kong fu lok ami lyi lilang ikpe kong. Ere ning lkpe hu mi. ⁴Omu si eyi, eke u lok idung etim ongyi omi ikpe ra? Esi obr ni ongyi agya ngyi ayi iyir ra eku. Eke i yir arung, kikiyi ere ongyi kikiyi ngyi ohun re ning i hu mi eyir. ⁵Ni ukeng awu, ongyi uting izang kutu uting obu itu ayi ering, ti bekeng ayi ongyi emi azang itu lilang ele kizu kiting. Eyi eyi si su yi orup ngyi. ⁶Ami re ozo itu, ozo anda lkpe, ami ra lyi, elyi anda lkpe, kikiyi ere i deng lkpe ting. Ami alyi kong, itung olyi kikiyi ltsi, emi ting re deng lkpe. ⁷Ni ayi ongyi ele ni kikiyi ngyi mbe kong, ening ting ongyi oku ni kikiyi ngyi mbe kong, ⁸De ele uwung de le anda ltsi, esi ening ting de esi oku, de oku anda Itsi. Erening de si ele yi uwung ra de si oku, de si ni Itsi. ⁹Kikiyi ni kikyeng aki Kristi oku ke i si ile uwung eye, eke isi Itsi ni bangyi abi oku eyi abi ele bowung. ¹⁰Eke omu, ere obu ulok umba ndu ikpe ra? Ke omu, ere obu u zang zin umba andu ra? Lilang idi de yir ti kikyong ikpe ilok ni lkpe. ¹¹Elim alu, "Itsi kyong ayi ama le uwung," bangyi lilang be tip otunu obr nim, ke emyin lilang arak lkpe." ¹²Ere ening, eyi eyi aba otok kubu etim ngyi obr lkpe. ¹³Ere ening, lilang edi fu lok botu ikpe kong, eke ening, di atsu korup eke di fu si kikyong kivong kekim ra ozu kuto obr ni umba andu kong. ¹⁴Ke ama rung, eke ama so su eyi ltsi Yesu, kyong kizu keki ele ilyik ni etu ngyi mbe kong. Esi ongyi ami ede yi alu ozu ilyik, obr ngyi ye kpir ozu ilyik. ¹⁵Esi kikiyi ni ala ubu abib umba ndu orup, omu u si ni ukeng ni ishong kong. Fu gbim umba ndu ami Kristi oku kikiyi ngyi eyi ala ayi u ra lyi kong. ¹⁶Ere ening fu de etim eding ndu nda bangyi eke bo lok egbim yi kong. ¹⁷Agya kiding lkpe esi ni ala bolyi eyi ozu amgba kong, esi ni kenung, bukun eyi orup otin ni kudin kotin. ¹⁸Ongyi ami obu etim anda Kristi ni bekeng abi leng, lkpe ohu yi eyi bangyi esi osu eyi mi. ¹⁹Ere ening, da pu ozu ayi ede bukun aba, eyi ozu ayi embyi atsu botu. ²⁰Nyi fu egbem etim lkpe kikiyi ni ala kong. Ozu lilang ele zazar, esi abyik kikiyi ongyi ami elyi ke anda mi eku. ²¹Arib kong ayi ukip kibiya ra umgba umgba, ra kizu aki anda umba andu aku eku. ²²Orup uting awu omu alu, ele katang ndu eyi lkpe. Eding esi ni ongyi ami olok obong angyi ti ozu ayi i si osu kong. ²³Ami esi ra aha orup ni ozu ayi elyi i lok bong angyi, kikiyi ere esi ti orup uting ngyi kong. Ere ning kizu aki esi ti orup kong esi abyik.

Chapter 15

¹Ubang adi abi agbang obr ni lkpe di kahu abi ayik etu, de fu obu anda etu idi mbe kong. ²Lilang idi de le ile eding eyi bangyi ukye idi, ening esi eding, eke embyi atsu mi. ³Kikiyi ayi Kristi isi osu etu ngyi mbe kong. Ye le utu ayi belim alu, "Katu aki bangyi atu nyi aku kyu etu ngyi." ⁴Ozu ayi belim alu akep meng belim yi alu ni kazir idi, eke utin ni orup uhu eyi utin ni ikip ihu ni ilik etin eke de le yi orup olu. ⁵Ikpe orup uhu eyi ikib ihu, anda nyi kating kiting eyi botu utu awu ni Yesu Kristi. ⁶Ni ouip uting awu nyi le yi wu eke nyi arak eyi undu uting ting lkpe eyi Abba ni ltsi idi Yesu Kristi. ⁷Yere ening nyi botu, utu awu Kristi ting ohu nyi eke ni nya rak lkpe. ⁸Kristi hu angyi esi idung etim ni kamang kata kikiyi ni kavang ni lkpe, eke anda undu umen ngyi ni babba aba otok olu, ⁹ening anda bangyi irim anda lkpe buzur ni egyi kimbok ngyi. Utu awu elim alu, "Ye ere ning ama arak omu ukikatang bangyi irim eyi ama osu kubong arak kiding andu." ¹⁰I haa bi eyi ye, "atin orup, anyi bangyi irim, yi bangyi ibi." ¹¹"Eyi eye, "Nyi rak ltsi, anyi bangyi irim lilang, bangyi lilang rak mi." ¹²Eyi ye, Azaya haa kyong, "ule eyi uhe ni Jesse, ami aba na kiding kikiyi ni bangyi irim. Bangyi irim alu orup etu ngyi." ¹³Ikpe ni orup olu emen nyi orup otin eyi bukun ayi nyi so su, eke nye le eyi orup utin aga mbe, utin ni kazak ni kudin kotin.. ¹⁴Ama bulok anim ama osu eyi nyi, bamba nim. Ama so su ting kyong anyi ting nye amen ye eding, eyi bombyin lilang. Ama so su kyong anyi ting ohun re ning ayi nye (ezee) esi otu botu atsu. ¹⁵Eke ama re lim eyi kaven anda nyi ni ozu aga ayi ama amang arung nyi eye, kikiyi ni bunda abi lkpe nda ama. ¹⁶Ni ayi ama le idung etim ni Kristi Yesu ami be tse eding kobu bangyi irim, de anda reng uding agya ni uhaa uding ni lkpe. Ama bu ening eke be si ohu bunda ni bangyi irim, ayi ni umgbe atin awu esi ti kudin kootin. ¹⁷Orup otin anim ele etu ni Kristi Yesu eyi ozu lkpe. ¹⁸Ama mbe esi ama ha kizu keki mbe arung kening, eke esi ayi esi obu ni Kristi aba utin nim ni kikiyi kina itsari ni bangyi irim. Ayi esi ni eve eyi ubu, ¹⁹Ni kazak ni ozu ayi ovur egyi eyi ura, kazak ni kudin kotin nyi. Ye re ning eke esi ki Jerusalem, esi ata kividring eding kugbak ki Illyrikum, ama ede uha uding nyi ni Kristi olu eding. ²⁰Ni ukeng awu ning, etim anim esi uha uding, esi kiluk aki ba rung kiding Kristi meng kong, eke esi ama embyi atsu ni kizing ni ongyi omi kong. ²¹Esi utu awu belim alu: "bangyi abi owok uha uding ngyi meng ting aba zang mi, abi akya bo wok meng ting bo wok atin." ²²Eke ama ting bo tung ama ezing aga mbe utu awu ama ba obu inyi. ²³Eke ubang, ama kya eyi kiluk keki eleng, ede igyi iga meng ayi ama ra pu ama ba obu inyi. ²⁴Ere ning kige aki ama okyong ama ding ki Spain meng, ama zen uken inyi, arib ama zang nyi eke da tin orup eyi both ni kira sang. ²⁵Eke indang ama re ding ki Jursalem ama ni atim anda bangyi lkpe. ²⁶Esi ozu eding ayi orung orup ayi ki Macedonia eyi Asiya ni utu awu be ken kiken anda bangyi akin abi ele katang ni bangyi lkpe abi ki Jursalem. ²⁷Kavang esi ile eding ibi esi kikpa obr ibi. Ayi bangyi irim ra ha ozu ibi ayi ni kudin, be ben bi kikpa eke ni ba tim anda bi ting ayi ni etu ting. ²⁸Yere ening ama esi ekpe etim nyi meng ama rung kyong bo hu ozu ayi be ken, ayi ama re ding ki Spain meng ama esi olok nyi embe. ²⁹Ama rung kyong ama esi aba obu nyi meng ama aba eyi omen ni eding ni Kristi. ³⁰Indang ama ro nung anyi bamba, utin ni ltsi idi Yesu Kristi, ni ishong ayi ni kudin, eke nyi nghan ubyi yi ama obu aduwa nda lkpe kikiyi anim. ³¹Nyi bu aduwa nda ama eke ama agbenlu obu ni bangyi ekyi agbang abi ki Judiya, eke etim anim ki Jurisalem bangyi lkpe abi embe nyi bo so osu eyi yi. ³²Nyi bu aduwa eke ama aba obu inyi ni orup otin utin ni ozu orup lkpe, eke indi ama yi anyi afa kihuk kitim. ³³Ikpe ami ni bukun le yi nyi lilang Amin.

Chapter 16

¹Nyi nda Fibi umba idi ilige kindip, idung etim ni kihun bangyi lkpe aki ele ki Cenchrea, ²Utu awu nyi ohu mi ti ukeng ni ltsi. Nyi kahu mi ti bekeng lkpe, nyi le irim ngiyi ni kizu aki i sa pu obu nyi. Ayi i si ongyi ukahu ni bangyi бага mbe eyi ama ting. ³Akyip Prisila eyi Akuila bangyi etim nim ni Kristi Yesu, ⁴Kikyi ni unyang nim be de ibi anda, ama deng bi, esi ama kitik mbe kong, eke eyi kihun bangyi lkpe ayi obu bangyi irim. ⁵Akyip kihun bangyi lkpe aki kagya ibi. Akyip Epanatus umba nim ni orup, ami si ni kehim kitabir kehin Asiya nda Kristi. ⁶Akyip Meri, ami alu orup ni etim anda nyi. ⁷Akyip Andronikus eyi Junas, bangyi anim ni ketim kipa, be si bangyi be ding katang ni bangyi kitsim, abi atabir ele etu ni Kristi anda ama. ⁸Akyip Amplatatus, ongyi orup nim etu ni ltsi. ⁹Akyip Ubanus, umba idi ni etim ni Kristi, eyi Stanky ongyi ni orup anim. ¹⁰Akyip Appelles, ami Kristi si osu eyi mi. Akyip abi ti kihak agya ni Aristobulus. ¹¹Akyip Heriodion, ongyi bulu anim. Akyip abi ni kihak agya ni Narcissus, abi ele ni kikeng ltsi. ¹²Akyip Tryphaena eyi Tryphosa, abi alu orup ti etim ltsi. Akyip Persis ami ni or up nim, ami etim aga mbe anda ltsi. ¹³Akyip Rufus, ami lkpe tseng mi eyi ayii ngiyi eyi ama. ¹⁴Akyip Asyncritus, Philegon, Hermes, Patrobas, Hermas eyi bamba abi ele yi bi embe. ¹⁵Akyip Philologus eyi Julia, Nereus eyi umba ngiyi ilige, eyi Olympas, eyi bangyi lkpe abi ele eyi bi embe. ¹⁶Akyip bamba lilang nyi hu botu kip kelung ni keveng. Kihun bangyi lkpe lilang ra akyip nyi. ¹⁷Indang ama ro nung orup inyi, bamba, Nyi zang abi re de uha ni uha eyi oku ra ba. Be si ozu ayi be zee bi apa embe. Nyi zim kiho ta bi. ¹⁸Ening esi bangyi abi eben ltsi idi Kristi esi korup ibi kong, eke esi ni kembir ibi mbe. A ha ta ibi eyi eve ibi ayi arib kong ere akanim abe erip ibi arung kizu kong. ¹⁹Kikyi kina itsari inyi otok bangyi lilang. Ama tin orup eyi nyi lilang. Eke ama pu kyong nyi le yi bomyin buding, nyikyating yi orung kiky ni ozu aby. ²⁰Lkpe ni bukun iba tip shintan ama itsari kemeng ni aba inyi. Eding ni ltsi Yesu Kristi yi nyi le ubyi. ²¹Timoti ongyi etim anim, ra kyip nyi eyi Lucius, Jason eyi Sosipata, bulu anim. ²²Ama Tertius, ami elim uhaa awu ning, ra kyip nyi ti kiding ni ltsi. ²³Gaius keku obr anim eyi kihun bangyi lkpe lilang, ra kyip nyi. Erastus ongyi ami ri alu bi anang ni kehin lilang, ra kyip nyi, eyi Quartus umba ngiyi. ²⁴Eding ni ltsi Yesu Kristi yi nyi le ubyi. Yire ening. (Amin). ²⁵Indang buzur esi ni ami ohun re ning ke inda omu uyir utu ni uhaa uding eyi ni uhaa ni Yesu Kristi, utu ni kulum ni kataa aki ele esi kira meng, ²⁶Eleng bangyi izir ede olu kataa ni izin lkpe ami ni umenkigi, ti kikyi kina itsari ni orup uting. ²⁷Lkpe ami kitik mbe ni bomyin, uting ni Yesu Kristi le yi buzur umenkigi. Yi re ening. (Amin).

1 Corinthians

Chapter 1

¹Pol, ami Kristi esu zi, i ba ele ongyi kitsim ni lkpe eyi emi Sosthenes umba izi, ²ni ketim lkpe aki ki Corinth, ni abi afa umgbe atin etu ni Kristi Yesu, abi aba ele ile ni bangyi keveng. Azi ting elim anda bangyi abi de zi kiding ni ltsi Yesu Kristi lilang ni irak, ltsi ibi eyi izi. ³Eding eyi bukun si kobu ni lkpe Abba izi yi ltsi Yesu Kristi yi nyi le ubi. ⁴Ama deng lkpe ekpir ening mbe kikyi inyi, kikyi ni eding ni lkpe ayi Kristi Yesu anda nyi. ⁵Indang nyi si kiven ni bekeng lilang, ni kilang kilok eyi uro rung lilang, ⁶Utu awu uha uding ni Kristi eyir katang inyi. ⁷Ere ning nya pu ana bunda ni kudin kong utu awu nyi yir abang kulum ni ltsi idi Yesu Kristi. ⁸I nda nyi kazak ene zi ni kihung, eke nyi akyating ayi kuda uru ni ltsi idi Yesu Kristi. ⁹Lkpe ohun re ning, ami zi nyi aba ni kikyi kiken ni ldung ngiyi Yesu Kristi ltsi izi. ¹⁰Indang ama ro nung nyi, bamba, utin ni kidin ni ltsi idi Yesu Kristi, kyong nyi su yi boto lilang, eke uha kyating katang inyi. Ama nung kyong yi ken ubi yi kating kiting eyi kikyeng kiting. ¹¹Anyi bamba, bangyi Klo aha ama zazar mbe kyong uha ele katang inyi. ¹²Kikyen ngiyi leng; "babi okyong abi esi ni Pol," babi okyong abi esi ni Apolo," babi okyong ebi esi Kefas," babi okyong ebi esi ni Kristi." ¹³Kristi aha ra. Ba kim Pol kikyi inyi ra. Nyi obu batisma ti kidin ni Pol ra. ¹⁴

¹⁵Esi ening, eke ongyi omi fu ha kyong bo bu mi batisma kiding nim kong. ¹⁶Ama ting bu kihak agya ni Stefanas batisma. Ohun embe ama rung kyong ama bu ongyi omi batisma eye kong. ¹⁷Yesu etsen ama kyong ama ba bu batisma kong, anim esi uha uding ayi ama ha anda bangyi. I tsen ama kyong ama ha uha yi even ni bomin etu kening, eke kazak ni otsi kumen ni Kristi ele kitse kong. ¹⁸Uha kikyi ni otsi kumen esi ozu kitim obr bangyi abi re oku. Ke abi lkpe agbenlu bi esi kazak ni lkpe. ¹⁹Ayi elim alu meng, "Ama bib bomin ni abi amin. "Ama vok urung ni abi amin obu. ²⁰Ongi bomin nyi le ere? Ongi ami arung obu lilang ile ere? Ongi kangre ni kayang ning ile ere? Lkpe izim bomin ni kayang eding ni kitem kong-a? ²¹Ayi bomin kayang arung lkpe kong, arib lkpe ni uha kitem awu agben alu bangi abi osu eyi mi-n. ²²Ayi Bojus re bib ozu ayi ovur egi be be Grek ra u bomin-n. ²³Ke ba nda oha ni Kristi ayi ba kim mi ti otsi9, ereng khikyo ni kifun kheim ni bojus eyi etim ni be Grek. ²⁴Abi ke lkpe tsen bi-n, ekhem Bojus eyi be Grek, di re nda uha ni Kristi ereng kazak eyi bomin ni lkpe-n. ²⁵Ni ayi kitem ni lkpe amin obu

bangi-n, etu ayik ni lkpe agben obu bangi.²⁶ Anyi bamba nyi zang kizi inyi, esi bumin inyi lilang ohun ni kepi ongi kong. Kazak inyi lilang ohun kong. Kimba inyi alu eyi bolip lilang kong.²⁷ Ke lkpe tsen etim alu ti kayang eke be zir bangi bomin khiyeng. Lkpe tsen ozu ayi ayik etu-n alu kayang eke ye zir ayi agban-n khiyeng.²⁸ Lkpe tsen kizu aki kekiri ke kayang otung khi-n. I sim tsen ozu ayi azang ezen, eke esi anda bi kizo aki akahu kong.²⁹ I bo eneng kendi ongi ami esi alu eyi kikyeng aki indip etu obri ngi kong.³⁰ Ti ozu ayi lkpe bu-n, de le ukpa ni Yesu Kristi, ami si bomini ni lkpe-n I si ongi kenung, kheveng eyi ongi ami unyang idi ele obu ngi-n.³¹ Ayi ilik aha kyong, "Ongi ami si ndip etu, indip ti ukeng lkpe.

Chapter 2

¹Anyi bamba ama ba eyi undu olok ra eyi bomin ayi ma ha ozu katah ni Ikpe-n kong. ²Me de alu kyong esi ma rung kizo kong ayi me le katang inyi-n ohun Yesu Kristi ami ba kim ti otsi kumeng-n. ³Ama le yi nyi ni etu ekpe eyi ni bereng esi yi etu eneng-n. ⁴Uha uding ayi me ra ha nda bangi-n esi yi evah ayi me re ben esi ni bomin nim kong. Esi etim ni kuden eyi kazak. ⁵Kendi orup alu ndu esi ni bomin bangi kong esi ni kazak Ikpe. ⁶Eveh ozu olok idi indang esi bomin ni bakhip, esi bomin ni kayang kong ra ongi khiki ni kuzing aki akpah eding meng. ⁷Eneng nyi-n do lok eveh ni bomin Ikpe ayi katah-n, eveh katah ayi Ikpe de alu abre ni kuzing bozing buzur idi. ⁸Bangi ekhi nyi lilang arung bomin neng nyi kong, okuong ba rung ti khigah aki nyi-n, ba kim Itsi ami ni buzur ti otsi kumeng kong. ⁹Utu awu elim alu-n, "Ozu ayi egi azang meng kong, atung ayi owok meng kong, orup awu amang edze kong. Ozu ayi Ikpe bo alu bangi abe atin orup eyi mi-n." ¹⁰Eneng si ozu ayi Ikpe otok di ti kuden. Ni ayi kuden nyi apu ozu lilang, eyi ayi ele kurup Ikpe-n. ¹¹Eyi ami arung kating ni ongi ohun kuden aki le etu ngi-n? Eyi ye ongi arung ozu ayi ele kurup ni Ikpe-n kong, ohun kuden Ikpe. ¹²Adi ohu kuden kayang aki leng kong, de hu kuden Ikpe, eke da rung bunda abi Ikpe nda di-n. ¹³De ro lok khiki ni eveh ayi bomin ni ongi esi ezeh yi arung kong, esi ayi kuden Ikpe ezeh di-n. Kuden re ha tok eveh ayi ni kuden eyi bomin abi ni kuden. ¹⁴Ongi ami kyating eyi kuden i fa ozu ayi ni kuden Ikpe-n kong, khiki ere ye si kitem obu ngi esi erung yi kong khiki ere yi si ozu ayi ele ni kuden. ¹⁵Ami ke si ni kuden ilok ikpe ni ozu lilang, ke isi ikpe ilok apa anda abi kong. ¹⁶"Ongi ami erung orup Ikpe eke i hu mi kazir-n esi eyi?" Ke da lu eyi orup ni Kristi.

Chapter 3

¹Anyi bamba banyalim eyi belige, Ke Ama, olok eyi nyi ereng bangi abe ni kuden kong, mo lok eyi nyi ereng bangi ni ibi etu, fu belim bakri etu Kristi. ²Me hen nyi eyi bekyeng emi, ma nda nyi kibi kong khiki ere nyi avang ni kibi kong. Indang kahung nyi ohun meng kong. ³Ayi nyi ofu kibi etu mbe. Iyak ayi buvip eyi kaduk ele katang inyi, anyi ele ile ni ibi etu kong, ezun isi inyi esi ni bangi kayang kong-a? ⁴Ayi beyeng ro lok kyong, "Ama ri ben Pol," ke uyeng kyong "Ama ben Apolo," Anyi ele ile ni ibi etu kong-a? ⁵Eyi si Apolo? ke eyi si Pol? Belim etim abe anyi osu utin ebe, abe Ikpe nda bi etim. ⁶Ama ho, Apolo kur bemeng, ke Ikpe nda ye dip. ⁷Ke ening ongi ami ho eyi ongi ami kur bemeng esi mbe. Ke esi Ikpe ami nda ye dip. Indang ongi ami oho eyi ongi kur bemeng esi kizu khiting, ke eyi-eyi afa kapu ni kubu etim ngi. ⁹Ayi adi esi bangi etim eyi Ikpe. Nyi esi ozo ni Ikpe, ketim Ikpe. ¹⁰Eding ayi Ikpe ndam ereng bomini ni ongi ami embi arung ketim, Ma ta khizin alu ke ongi omi embi khi. Ening eyi-eyi zang zizing utu awu imbi. ¹¹Ni ayi ongi omi esi ata khizin ngi kheki eyi utu awu ba ta-ng kong, khi esi, Yesu kristi. ¹²Ubang ongi ami esi embi ti khizin ni gold, silva, okyo-aten, etsi, avuk ra bumbi, ¹³Kubu etim ngi otok, ayi bata uruga otok yi. Ula otok ulu yi. Ula ambak azang eding ni kubu etim bangi lilang. ¹⁴Ongi ami etim ngi esi eyir i fa kubu kamang. ¹⁵Ongi ami etim ngi esi oluk, i fa butsim. Eke ami kahung agben, ereng i ki lu kembri ula. ¹⁶Nyi arung kyong anyi esi ketim ni Ikpe ke kuden Ikpe ele kemeng inyi kong-a? ¹⁷Ongi ami esi egbem ketim Ikpe, Ikpe egbem ongi ami nyi. Ketim Ikpe esi keveng, ke omu ting re ening. ¹⁸Ongi fu kane etu ngi kong. Ongi ami sa mang kyong emin ti kuzeng akileng, i hu angi si "kitem" eke i ba si ongi bomini. ¹⁹khiki ere bomini ni kayang esi kitem obri Ikpe. Utu awu elim alu, "I hu bangi bomini ni kuba ebe." ²⁰Eyi ye, "Itsi arung kyong kating ni bangi bomini akya yi khikyeng" ²¹Ere eneng fu endip khiki eyi bangi eye kong! Ozu lilang esi inyi. ²²Esi Pol, ra Apolo ra Kefas, ra kayang, ra budin, ra buku, ra ozu ubang, ra ozu obri. Ozu lilang esi inyi. ²³Ke anyi esi ni kristi, ke kristi si ni Ikpe.

Chapter 4

¹Eneng si utu awu ongi azang di, ereng belim etim Kristi eyi bangi etim katah ni kavang Ikpe. ²Ti bekeng ayi leng, apu kyong bangi etim le yi kavang. ³Eke anim esi ozu akri mbe ayi anyi ra opi ikpe bangi olok-m ikpe. Khiki ayi Ama olok anim ikpe kening. ⁴Ama arung utu kebi akhi ba fam eyi khi kong, ining otok kyong ma kyating yi kebi kong. Esi Ikpe mbe ri lok-m ikpe. ⁵Ere ening nyi fu lok ikpe khiki kizu ayi khige ngi ofu-ng kong, lang Itsi eta ba. I de ozu ayi kata ni kivip otok olu kayang. Eke eyi-eyi i fa uri rak ngi kobu Ikpe. ⁶Indang, anyi bamba nim banyalim eyi belige, me myeng bekeng ayi leng khiki nim eyi Apolo khiki inyi, eke obu edi nyi ezeh khikyeng ni ozu ayi i lok-ng, "Nyi fu kpa ozu ayi elim alu kong. "Ye re ening indi uyeng katang inyi esi endip eyi uyeng ke i fa omi kong. ⁷Eyi azang kheki inyi eyi bangi abe ering? Ere nyi akhi nyi ele yi akhi nya fa khi bunda kong? Ayi Nyi esi afa yi bunda mbe, ere bu ke nyi endip ereng fu ye re ening kong? ⁸Nyi fa ozu ayi nyi ra pu lilang meng! Nyi ohu esi bangi khiven meng! Nyi ra lyi khiven- ke ye re ening eyi di kong! Kavang, Ama shong inda nya lyi khiven, eke de yi nyi alyi ubi. ⁹Ama mang kyong Ikpe de di alu butse-tim abe ni khihun ereng bangi abe be men be ikpe buku. De hu esi kotru egi obri kayang, yi ba Malaka eyi bangi. ¹⁰Adi esi etim khiki ni kristi, ke anyi esi bangi bomin kemeng kristi. Adi orung etu ke anyi agbang. Nyi le yi bolip, eke adi akya yi bolip. ¹¹Aba di ti khige akhileng de le bunyong eyi ongyur, da pa batri kheken, bogu ata di khizeh, ke da kyating yi agya. ¹²Da lu orup ti etim, do bu etim yi obu idi. Ayi ba tu di, do lok be eding. Ayi be tsim di, do hu orup. ¹³Ti khige aki be si olok egbem di, do lok irung eyi bi. Adi esi, ke be de di alu, bangi abe kayang otung eyi bangi akhen ni ozu lilang. ¹⁴Ama elim ozu ning indi ma ta nyi khiyeng kong, eke akhem arib nyi ereng belim enim ni ishong. ¹⁵Nyi sa lu eyi bangi abah kur abe ehe nyi ti kristi, nyi akyating eyi babba бага. Ni ayi ama hu si abba enyi kemeng ni Kristi Yesu utin ni uha uding. ¹⁶Ere ening mo nung nyi kyong nyi ben ezun nim.

¹⁸Indang anyi ba-be agbang khiki, nyi obu ereng Me ra ba obu enyi kong. ¹⁹Ting ahen esi ede khira kong Ma ba obu inyi, ayi Ikpe osu. eke ma rung eveh ni abe agbang khiki ndi ma zang kazak ibi. ²⁰Khiki ni ere Agya kiding Ikpe esi iyak ozu olok kong ke esi ni kazak. ²¹Ere nyi ra pu? me ba obu enyi yi urang ra ma ba eyi orup otin eyi ni kuden ni ibur?

Chapter 5

¹Do wok uha kyong egi aya ni baza bana ele katang inyi, utu egi aya ayi ke be Jental ting ahen osu katang ebe kong. Uha nyi kyong ongi omi katang inyi ra tsa yi ugu abba ngi. ²Ke nyi otok khiki embe kong! Arib obu indi nyi okpok kong-a? Esi keng ongi ami bu ozu ning onwo lu mi katang inyi. ³Ni ayi Me le eyi nyi ti kibi etu kong me le yi nyi ni kuden. Mo lok ongi ami bu ozu ning ikpe, ereng fu Me le embe. ⁴khige ayi nyi ekhen ti khiden ni Itsi edi Yesu, ekhi kuden nim ele mbe eyi kazak ni Itsi idi Yesu, Ama lok ongi ning nyi ikpe meng. ⁵Ama bu ening eke Me de ongi nyi anda shintan eke i tsim kibi etu ngi, eke ndi kuden ngi afa ogben kutu ni Itsi. ⁶Igang ata inyi arib kong. Nyi arung kyong kindip sang mbe ohu bredi esi khikyo kong-a? ⁷Nyi mgbe atin inyi ni kindip akhi akhib eke nye si bumu epi, eke nyi esi bredi ayi akyating yi khindip-ng. Ni ayi Kristi, itah ni kukhip ukpa-zeng edi oho meng. ⁸Ere ening de fu bu kuckyip eyi khindip kekhip kong, khindip ni uhum obi eyi orup ingak. Kpuk, do bu kuckyip edi eyi bredi ayi akyating yi khindip ni orup uting eyi kavang. ⁹Me lim anda nyi ti khitsim enim kyong nyi fu khen khiki eyi bangi egi aya kong. ¹⁰Mo lok bangi abe aya egi ni kayang ning kong, ra bangi kogbuk, ra bangi khirem, ra bangi baha, ni ayi nyi okyong nyi eyi be ele ubi kong nyi olu esi kayang apa embe. ¹¹Indang ama re lim anda nyi kyong nyi fu khen khiki eyi ongi ami be zi mi uhmba ke i ri ya egi' baza bana, ra ongi kogbuk, ra ongi ami ra tim baha, ra ongi katu, ra ongi umgba, ra ongi kurim. Fu alyi ala eyi utu bangi abe nyi kong. ¹²Aheng ayi ama olok ikpe eyi bangi abe esi bangi Ikpe kong? Kpuk, esi nyi olok bangi abe ele kemeng ni ketim Ikpe ikpe kong-a? ¹³Ke Ikpe I lok bangi abe ele kayang ning ikpe. "Nyi atri anyin ongi ozu abi katang inyi."

Chapter 6

¹Ayi ongi uti katang inyi esi alu eyi iwa eyi ongi ami, i de yin eding kopi ikpe ni bangi kayang esi belim Ikpe apa embe-a? ²Nyi arung kyong belim Ikpe olok kayang ekpe kong-a? Eneng nyi-n nyo lok kayang ikpe, nyi ohun utu awu nyi lok ikpe ekin kong? ³Nya rung kyong do lok alim khitsim ekpe kong-a? Ekpe ahin ayi lok Ikpe kayang ning. ⁴Ayi angi olok arung ikpe ti ozu ayi abu katang inyi arung, abang eke nyi de ikpe ayi leng eding kubu bangi abe esi ni ketim Ikpe kong? ⁵Ma ha inyi eke khiyeng ohu nyi. Ongi bomini ami kyating katang engi eke i lok bamba Ikpe-a? ⁶Ke utu awu yi le-n, idung Ikpe de idung Ikpe ami eding kopi ikpe, eke khilok ikpe nyi esi ongi Ikpe kong! ⁷Khiyeng aki iwa ele khatang ni belim Ikpe lilang ibi esi nga ku meng, Are bu ke nyi tsim ti kuda nyi kong. Ere obu ke nyi apah anda ongi ami alyi ting? ⁸Ke nya lu eyi kuda, esim alyi bangi babi, ke be esi bamba engi! ⁹Nyi arung kyong bangi abe akya yi khenung-n esi afa agya kiding Ikpe kong-a? Nyi fu su kazim kong. Baza bana, bangi baha, bakhib eyi banyalim abi aku bakhib, banyalim ni egi aya, baza abe onyilim eyi onyalim, akhib eyi akhib. ¹⁰Buzi, kogbuk, kamaba, bangi bolok, balyi, lilang ibi esi be khin kagya Ikpe kong. ¹¹Esi utu awu angi a be ere-n nya fa umgbe atin meng, ngi ele ukeng meng nyi le zizing eyi Ikpe kiden ni Itsi Yesu Kristi ti kuden Ikpe idi. ¹²"Ozu lilang ele yi izin obri nim" ke esi ozu lilang ayi aka hu kong. "Ozu lilang ele yi izin obri nim" eke esi marung yi lilang kong. ¹³"Ala alyi esi ni kembri, eke kembri esi ni ala alyi," eke Ikpe libong yi lilang kibi etu esi ni baza bana kong esi ni Itsi, eke Itsi epu anda etu. ¹⁴Ikpe izir anyi ekhin eyi Itsi eke i zir anyi adi eyi bugbang. ¹⁵Nya rung kyong etu engi esi etu Kristi kong? Me de etu ni Kristi ekin eyi baza bang kong? Yi fu ere eneng kong! ¹⁶Nya rung kyong ongi ami ekhim eyi akhib ni egi aga-n i le khizu khitin eyi mi kong-a? Utu awu ilik aha-n" bapah ibi esi kibi etu khitin. ¹⁷Ke ongi ami si ekhin eyi Ikpe i hu esi kuden khitin eyi mi ¹⁸Khi anyin ti ugi aya ni baza bana! Ozu abi ayi ongi ri bu lilang ele kayang ni kibi etu, eke ongi ami ni egi aya ni baza-n ibo abi eyi etu ngi. ¹⁹Nya rung kyong ibi etu inyi esi ketim Ikpe ni kuden kotin, aki ele katang inyi ke nya fa kubu Ikpe-n kong? nya rung kyong nyi esi ni khiki inyi kong? ²⁰Ni ayi be agya nyi eyi betsi-n. Nyi nda Ikpe buzur yi etu inyi.

Chapter 7

¹Indang eneng khiki ni ozu ayi nyi lim: "Arib endi unya lim i yak akhib kubu kong"! ²Eke khiki ni umbak zang eyi ozu ni egi kulak, unyalim alu yi ugu ngi, akhib ting alu yi ibhang ngi. ³Unyalim de atu ngi nda ugu ngi, ke akhib ting de etu ngi nda ibhan ngi. ⁴Khiki ere etu akhib esi ni unyalim, etu ni unyalim, etu ni unyalim ting esi ni akhib. ⁵Nyi tu rim botu kong, esi khizu aki nyi su lilang ni khekpen aki nyi. Nyi bu eneng eke nya lu khigeh ayi onung Ikpe-n. Eke nyi si khen eye kendi sintan esi umbak zang nyi kong, khiki aki esi nyi ohu arung etu engi kong. ⁶Ke me ra ha ozu ayi leng eke ma khem nyi, okyong ma ra nda nyi izin kong. ⁷Ma pu kyong bangi lilang ere fu ama-n. Eke eyi eyi alu eyi bunda ngi abe esi kubu Ikpe-n. Ongi ami alu yi utu bunda abe leng, ongi ami alu yi utu bunda babi. ⁸Esi ni keku ama kyong be le utu awu ama le-n. ⁹Ke akya ba hu etu arung ting ba ku akhib, akhib ting anyin ni bhan unyalim.- arib akyon be na bhan abu utu awu bamba belim ata eneng mbe-n. ¹⁰Esi bangi abe aku ba khib-n ma nda nyi izin ayi leng-esi ama kong, ke esi Itsi: "Akhib fu anyin esi ebhan ngi apah kong. ¹¹Ke i sa nyin esi ebhan ngi apah, ile eneng mbe akya ting mbe isi Irim eding kubu ebhan ngi, "ke ebhan ting fu atir anyin ugu engi kong." ¹²Ke anga abe ereng ama ha esi ama kong, esi Itsi- umba ami i salu eyi akhib ami ke isi idung Ikpe kong. ¹³Akhib esi le yi ebhan ami ke isi idung Ikpe kong ke i su kyong i yi mi ele-n i fu angin obu ngi kong. ¹⁴Ni ibhan ngi ami ering Ikpe kong i le khiki khiki ni ugu ngi, ni unyalim ayi ugu ngi esi erung Ikpe kong ile khiki khiki ni bamba ngi. Akyating mbe belim ibe afa umgbe atin kong. ¹⁵Ke ibhan ra ugu ami esi erung Ikpe kong esi anyin, enyin ding khizo ngi. Ni utu awu nyi-n, khiki izin nyi azip nyi alu kong. Ikpe zi di kyong di le bukun. ¹⁶Ke nya rung a hin, kyong akhib egben ibhan ndu? Ra nya rung ahin, unyalim khiyin agben ugu ngi? ¹⁷Eyi eyi le ile ayi Itsi anda mi utu awu Ikpe zi mi-n, ining esi izin nim ti atim Ikpe lilang. ¹⁸Khigeh aki Ikpe mu-n uta kamang meng-a? I fu sim le reng ongi ami i ta kamang ayi be zi mi ti orup uting kong-n? Fu ta kamang kong. ¹⁹Esi kamang kata eyi kamang kata kong esi ibak ngi kong. ibak ngi esi khiki kina isari ti izin Ikpe. ²⁰Eyi eyi le utu awu ula ku Ikpe zi mu-n. ²¹Usi opi-a kekpeng aki Ikpe zi mu-n? Ufa lu eyi batisma khiki ni inyi kong. Khigeh aki bu si mu apah meng bu etim yi khiveh aki nyi. ²²Ongi ami Ikpe zi mi khigeh aki i fu opi-n i hu si ongi ami iveh-n ongi Ikpe zi mi ke i is opi kong-n isi opi ni Itsi. ²³Ba gya nyi eyi betsi, eneng nyi-n nyi fu zi be pi ni bangi kong. ²⁴Anyi bamba, utu awu Ikpe zi nyi ke nyi le-n nyi le kori embe. ²⁵Indang khiki ni abe aku bakhikib meng kong, Ikpe anda-m izin kong. Ke me re ha nyi ozu ayi kurup nim eneng ongi fa egi khimbok ni Ikpe. ²⁶Ere eneng, me re mang kyong khiki ni ibak ayi ra ba-n, arib okyong ongi ile ekdir ti ile ngi ayi ile-n. ²⁷Oku akhib-a? nyi fu rak kong uile kitik mbe-a? fu aku akhib kong. ²⁸Ke usi aku akhib-n, obu ozu abi kong. Akhib ami ibhan meng kong esi ibhan i bu ozu abi kog. Ke bangi abbi aku bakhikib bo lu eyi ibak aga mbe ni ile ibi, kke ma pu kyong nyi le eneng mbe. ²⁹Anyi bamba, ozu ayi ma ha eleng atok kyong, khigeh le sang mbe. Akhim indang eding kubri, bangi abe aku bekhikib be le reng akyatin. ³⁰Bangi abbi ukpuk le reng bo kpuk kong, eyi abe atin orup lle reng bba tin orup kong, eyi bangi abe agya ozu le reng ba pu kizu aki kong. ³¹Bangi kayang be le reng be si bangi kayang be le reng bo bu etim eyi ki nu hun kong khiki ere kayang yi ozu ngi re ding ni khihun. ³²Ma pu kyong nyi le khiven ni ozu amang. Ami aku akhib meng kong elu orup ni ozu ayi ibu eke arib Itsi-n ³³Ke ami aku akhib meng ide orup ngi alu khiki ni ozu ti kayang, utu awu ibu arib ugu ngi-n. ³⁴I hu a-ha. Akhib ami abhan meng kong ra idung khatu ra lu orup ni ozu Itsi utu awu be de etu ibi alu ukpah eyi ni kuden. Eke akhib ami ibhan meng elu orup ngi khiki ni ozu ayi ti kayang ning, utu awu ibu arib ibhan ngi-n. ³⁵Me ra ha ining ni ukahu inyi, ukyong ma nda nyi ibak kong. Ma ha aki ni kenung, eke ngi de orup alu aba Itsi ke nya khum kong. ³⁶Ongi ami amang kyong i bu arib khatu ngi eyi kindip kong-ke isi hun utu awu i bhan-ba ku butu. Ke ayi ba ku butu-n bo bu kebi kong. ³⁷Ke ereng i hu orup ele abang khigeh aki ba lu butu-n endi be tok aku butu-n eke isi ketu ngi apah eyi kemen ngi mbe-n i bu yi arung. ³⁸Eneng nyi-n ami aku ketu ngi-n i bu zizing mbe, ke ami etseng kyong esi i bhan kong ibu arib abu eneng. ³⁹Akhib i ra tim anda ebhan ngi ti khigeh aki be le eyi butu-n. Ke ebhan ngi esi oku, elu eyi khiveh aki i na bhan unyalim umi, ke esi ni ukeng Itsi-n. ⁴⁰Ni utu awu mme mieng kurup nim etim orup obu utu awu ile-n. Ke ma mang kyong ma lu eyi kuden Ikpe ting

Chapter 8

¹Indang khiki ni alla baha: Da rung kyong "lilang edi arung ozu." Ozu-arung anda khiki khindip, ke ishong akhim arib ozu. ²Ayi ongi yeng amang kyong erung ozu, ongi nyi erung khizu akhi nda erung meng kong. ³Ke ongi ami oshong Ikpe, Ikpe arung mi. ⁴Ere ening, khiki ni alla baha: Da rung kyong "baha ti kayang ning esi khizu kong," ke ening Ikpe omi kyating eke esi uting nyi mbe. ⁵Bekpe ba-be ele бага mbe kukyi ra kayang, utu awu "bekpe" eyi "betsi" бага mbe ele-ng. ⁶Eke idi, ohun Ikpe uting mbe ami si Abba, esi kobu engi ozu lilang, esi ti emi de le yi unyang, ke Itsi uting Yesu Kristi, utin engi ozu lilang ele, ke utin ngi adi ele yi unyang." ⁷Ening, karung ning esi ni bangi lilang kong. Kpuk, bangi yeng ra tem baha keyir, ba alyi ala ayi leng ereng ala ayi ba tem baha embe. kating ebe abib khiki ere ke akyating yi kazak. ⁸Eke ala esi ede di eding kobri Ikpe kong. Esi de si babi ayi da kyaku alyi ting, ra da rib ayi da lyi. ⁹Eke bu zizing eke khiveh ndu fu si khikyeng aki ongi ami orup utin ngi ohun kong aba aku embe kong. ¹⁰Ayi okyong ongi yeng zang omu, ami arung ozu ra lyi ala ketim baha. Esi kating engi akhi egi mbe anda mi elyi ala baha kong-a? ¹¹Ening khiki karung endu khiki ni utu ayi baha ele, umba unyalim ra umba elige, ami kyating yi kazak, ami Yesu ku khiki ngi-ng, igbem meng. ¹²Ere ening, kekpeng akhi ubu ada bamba banyalim yi bamba belige ke uta bi khihe ti kating ebe akhi akyating yi kazak-ng, ubu Kristi abi. ¹³Ere ening, esi ala anda uhmba nim unyalim ra elige aku, esi me khib kibi eye kong, eke manda uhmba nim aku eye kong.

Chapter 9

¹Ama si upi-a? Ama esi ongi khitsim kong-a? Ama azang Yesu Itsi di kong-a? Enyi esi kubu etim nim kembri Itsi kong-a? ²Ama kyating esi ongi khitse obri bangi beying ting, Ama si ongi khitse obri inyi. Anyi esi utok ni khitse nim kemeng ni Itsi. ³Aying esi ozu ayi ma duk khiki nim obri ni bangi abe ra mbak-zang-m. ⁴Da kyating yi kazak ayi da lyi da mgba-a? ⁵Esi zizeng ayi da ku akhib ami ring Ikpe eyi di esi ibung, ereng fu bangi khitse abe ring, eyi bamba ni Itsi, eyi Kefas? ⁶Ra esi keng kyong ama yi Banabas mbe atim etim-a? ⁷Eyi isoja ami ri bu etim ni khiki engi mbe? Eyi deh etsi ke elyi khihim engi kong? Ra eyi ita ereng khi imgba bekyeng emi ngi kong? ⁸Ama ri lok ozu aying ti kilang kazak ni ongi mbe-a? Izin ting olok ening kong-a? ⁹Ayi elim ti izin ni Moses, "Fu huk undu khindak inda ayi ki ra rah urah." Esi khindak kavang ayi Ikpe ri he-a? ¹⁰Esi khiki di ayi I ri lok kong-a? Be lim yi khiki di, endi emi ri wo-n i wo alu orup, ke emi ri luk alu-ng i ra lu orup kyong i fa kapu ngi. ¹¹Ayi do ho ni kuden katang inyi, yo bu ayi da fa avem kayang obu inyi-a? ¹²Ayi beying afa ening obu nyi, adi esi afa obu ening kong-a? Ke edi angri ining kong. Kpuk, adi ohu orup yi ozu lilang obu ayi de ohuk bekeng ni uha uding ni Kristi. ¹³Nyi arung kyong abe ra tim-etim ketim Ikpe ra fa ala ibi ketim Ikpe kong-a? Nyi arung kyong abe ra tim-etim khizo-Ikpe ra fa ti ozu ayi be de aba khizo-Ikpe kong-a? ¹⁴Ri utu awu nyi, Ikpe ha kyong bangi abe aha uha uding afa ala ibi ti uha uding nyi. ¹⁵Ke Ama angri ozu ayi esi kapu enim ning kong. Eke Ama elim ining eke nyi obu andam khizu kiyeng kong. Arib obu mo ku ayi ongi yeng otung-m ozu etu indip ning. ¹⁶Ayi Ama aha uha uding ning, Ama kyating yi kikyeng ayi me ndip etu, khiki ni ayi Ama obu ining. Esi ozu Kiyeng ayi Ma kyating aha uha uding ting! ¹⁷Ayi Ama esi obu ining eyi orup nim, I le yi kubu kamang. Ke ayi akyting esi ti orup enim kong, I fu le yi etim ayi ba ndam kubu. ¹⁸Ere si kubu kamang nim? Ayi Ama aha ozu Ikpe, Ama anda uha uding nyi bunda mbe ke Ma ngri ozu ayi esi anim ti uha uding kong. ¹⁹Ayi Ama si upi kong, ama hu esi upi ni bangi lilang, indi Me gben bangi бага. ²⁰Obu ni bo Ju I reng Ju-ng indi me gben bo Ju. Ti abi esi ni izin, Ama reng abe-ng, indi Me gben abe ni izin-ng aba. I bu ayi leng ayi Ama bung khiki nim esi ni khitsu izin kong. ²¹Abe eben izin kong, I reng uyeng ni abe eben izin kong, Abung ayi Ama ele kayang ni izin Ikpe kong, ke Ama le kemeng izin ni Kristi. I bu ening indi me gben abe le ni izin kong. ²²Kobu ni abe akyating yi kazak I si ongi ami kyating yi kazak, Indi me gben bi. Ama si itu ozu lilang nda bangi lilang, Indi ti bekeng lilang Ma gben bangi beying. ²³Ama bu ozu lilang khiki ni uha uding, indi Ma fa eding ngi. ²⁴Nyi arung kyong ti khimbakzang-unya abe le ti unya-ulu-ng olu unya lilang, ke uting mbe alyi ka? Ere ening lu unya indi olyi. ²⁵Ongi unya-ulu ro hu-khiki ngi ti uzi-zeh ngi lilang. Bo bu indi ba fa buda abe azik mbe, Eke do lu unya indi da fa bunda abe azik kong. ²⁶Ere ening Ama olu unya awu a kyating yi khikyeng ra ohu ufe mbe-ng kong. ²⁷Ke Mo hu etu nim upi, Eke irim ayi Ma ha bangi uha uding, Ama abung khiki enim ikpe esi ohum kong.

Chapter 10

¹Ma pu kyong nya rung, anyi bamba banyalim yi belige, kyong babba idi lilang ekyin kemeng kotin ke lilang ebe ekyin obu uho uga. ²Lilang ibi obu batisima ni Moses ti kotin eyi uho-uga, ³lilang ibi alyi ala utu uting ni kuden. ⁴Lilang ibi amgba bemeng utu uting ni kuden. Ayi ba mgba bemeng ti umi kuden ayi eben bi, Ke umi nyi esi Kristi. ⁵Eke Ikpe aten orup eyi бага katang ibi kong, Ke ahem ibi arak barak kulim uga. ⁶Ubang ining esi ozu ezeh obu idi, indi de tsu apu ozu abi utu ayi bo bu kong. ⁷Nyi fu atim baha kong, ereng fu babe kong. Ining ereng ayi be lim, "Bangi nyi ele eri indi ba lyi ba mgba, ba nyinndi bagyak igyak." ⁸Ke di fu le yi orup baza bana kong, fu ayi бага mbe obu-n kong. Ke kutu kutin mbe bangi butin kekem ring ara oku khiki ni nyi. ⁹Di fu abak zang Kristi kong, fu ayi бага ibi obu ke bugu ekhim bi kong. ¹⁰Eyiye nyi fu enyim kong, ereng fu бага ibi obu ke bekhim kubu ni idung etim Ikpe ni bukun. ¹¹Ubang ozu ning obu ndi de zeh ozu embe. Belim yi ndi de zeh ozu embe edi abi ele ti itu kkihun. ¹²Ere ening ongi emi mang emi yir gaga mbe-n izang zizing asuk eku. ¹³Khi mbak zang iying esi afa mu utu awu ri fa bangi lilang-n. Khiki ning Ikpe iri hu undu umen ngi. Esi isu ndi khibak zang ayi obu khiki ndu afa mu kong. Ti khibak zang inda mu ukeng ulu, utu awu uhu ikhib arung. ¹⁴Ere ening, anyi bamba ni orup anim, nyi ki ti ukeng ba ha obu. ¹⁵Ama ri lok yi nyi ereng bang abi arung ozu-n, indi nyi awung ozu ayi ama lok ning. ¹⁶Ti ketuk ni eding ayi anda nyi eding, esi akhi da fa ti beyeng ni Kristi kong-a? Bredi ayi ele ebib-n, esi di ra ha botu etu ni Kristi kong-a? ¹⁷Khiki ni ere esi khibi bredi khiting, edi бага mbe etu uting. Lilang di da lyi ti khibi bredi khiting ibung. ¹⁸Nyi zang belim Isreli esi abi alyi ozing ele ibung ti khizo Ikpe kong-a? ¹⁹Ere ayi ama ri lok ubang? kyong ba ha esi khizu iying-a? ra ala ayi obung oho ti ba ha esi ozu iying-a? ra ala ozing esi khizu khiying? ²⁰Khi ama ri lok ozu ayi bejenta abi ni ba ha ri obung oho, ayi bere obung oho nyi anda eden abi bo anda si Ikpe kong. Ama osu kyong enyi yi eden abi kin khiki kong! ²¹Esi nyi amgba ti kituk ni Itsi eyi ni eden abi kong. Esi nyi alyi ala ibung ti tebru ni Itsi eyi tebru eden abi kong. ²²Ra nyi agri Itsi ndi ifub-a? edi agbang obu mi-a? ²³Ozu lilang esi izin, "Ke esi ozu lilang esi eding kong. Ozu lilang esi izin, "Ke ozu lilang evir ongi atsu. ²⁴Ongi iying fu apu eding ngi mbe kong. Arib, lilang idi a pu eding ni ongi ukeh idi. ²⁵Nyi bu arung ayi nyi alyi ozu ayi bi ri agya lyi kopi betsi-n fu bib amang ndu kong. ²⁶Khiki ni ere kayang si ni Itsi Ikpe, eyi ozu ayi ele mbe lilang. ²⁷Esi ongi emi eben Ikpe kong ekim mu ba lyi ala, ke ayi umang uding-n lyi ozu ayi inda mu-n fu bib ozu ayiele mbe-n kong. ²⁸Ke ayi ongi iying lok yi mu kyong, "Ala ning esi ala ba ha," fu alyi yi kong. Ening khiki ni ongi emi ekhim mu eyi khiki ozu amang ni orup ndu. ²⁹Ama ha kong amang ndu kong, Esi amang ni ongi emi. ke ere ayi bangi abi olok-m ikpe ti ureh ta ayi ama fa? ³⁰Ayi ama esi alyi ala eyi udideng nim, ere obundi be ying atu-m ti ozu ayi ama edeng yi-n? ³¹Ere ening, ayi usi alyi ke ugba, ra ozu ayi ubu lilang, bu yi lilang ni buga ni Ikpe. ³²Fu lok abib bo Ju eyi be Jental kong, ra ketim Ikpe kong. ³³Ama nwang ndi ma ten bangi orup lilang ti ozu lilang. Ama ri apu ozu ayi ma fa embe kong. esi ni bangi бага mbe ama bu ning indi ba fa ogbrnlu.

Chapter 11

¹Nyi bin-m fu ayi ama bien Kristi-n. ²ubang ama ri rak nyi ayi nyi ri amang rung-m ti ozu lilang-n. Iri rak nyi khiki ni ere nyo hu ozu kehen nyi eyi orup uying utu ayi ama kuyi de nda nyi-n. ³Ubang ama ra pu nyi arung kyong Kristi isi khiki ni unyalim, ke unyalim esi khiki ni akhib, ke Ikpe si khiki ni Kristi. ⁴Unyalim ami ti bu aduwa ra de khilang Ikpe ha eyi ipuk khiki-n inda Ikpe bolip kong. ⁵Ke akhib ami to bu aduwa eyi i ha kilang Ikpe ikib zing khiki ngi eyi otri kong-n inda khiki ngi bolip kong, Esi khizu khiting nyin i kpa uzin ngi. ⁶Ayi akhib akya ekib ezing khiki ngi eyi otri ting, ika uzun ngi, Esi katu obri ngi-n ayi akhib aka uzun ngi-n ra ikpak uzun ngi, Askya ikpak uzun ngi kong ikhib khiki ngi yi otri. ⁷Arib ke unyalim ekhib khizu khiki kong. Ayi emi esi buzur eyi khibir Ikpe . Akhib zi buzur ni ima ngi. ⁸Khiki ni ere bakhim unyalim esi etu akhib aba kong. Eke akib bakhim olu etu ni unyalim. ⁹Eke ba khim unyalim anda akhib kong. Ba khim akhib anda unyalim. ¹⁰Ening esi khiki ayi i hu kilang kazak obu ni unyalim khiki ni belim etim Ikpe. ¹¹Ayi ere ning, ti Ikpe, akhib esi ile khitik ngi arung kong esi eyi unyalim ele re ening nyi, unyalim esi ile khitik kong esi eyi akhib. ¹²Fu ayi akhib isi etu ni unyalim olu-n, ere ening unyalim esi etu akhib olu. Ke ozu lilang esi obu Ikpe aba. ¹³Nyi lok ikpe nyi bulok: Esi zizing mbe ayi akhib o bu aduwa eyi Ikpe ekhib otir khiki kong ra? ¹⁴Utu ayi unyalim le-n ezeh otok nyi kyong ayi unyalim ile yi uzun khisi mbe, esi khiyeng ohu mi kong-a? ¹⁵Utu awu akhib-n ele yi uzun ukyo mbe esi busur ngi kong-a? Khiki ni ere uzun ngi anda mi ikhib ezing angi embe. ¹⁶Ongi ami etin katin ti ayi leng, adi ele yi ozu ayi di bu eye kong. Isi Ketim ni Ikpe re ning. ¹⁷Ti kazir akhi inda nyi, ama rak nyi kong. Ayi kekpeng akhi nyi ekhin botu-n, esi ni arup uding kong abib obu titing. ¹⁸Ke ni khitabri, iri, wok kyong ayi nyi aba eken khiluk khiting ti ketim Ikpe-n, nyi ohu botu aha, ti ukpah owu isu kyong ere ening. ¹⁹Nyi ohu botu aha kheki-kheki ukhi katang nyi, endi abi bo su bi-n be si nyi arung bi obu-n. ²⁰Ayi nyi aba ubi, Esi ala kuden nyi alyi kong. ²¹Ayi nyi alyi-n, kawani ongi elyi ayi esi angi angi-n fu ying bangi abi ering-n alyi ibi. Beying ele bunyong, ke ababi amgba ezing. Nyi ele yi agya ayi nyi alyi amgba kong-a? Nyi ri egbim ketim Ikpe azang ezin abi akyating eyi khizu kubu? Ere nyi ra pu ma ha nyi? ²²Nyi amang ma rak nyi-a/ Esi ma rak nyi ti ozu ayi obu-n kong. ²³Ayi ama ohu abn ni Itsi-n esi nyi ayi ama ri nda nyi, kyong Itsi Yesu Kristi, otuga nyi ayi ba gya lyi mi-n, ede bredi. ²⁴Irim ni ayi ideng, ihu yi bib ke ikyong, Ening esi etu anim, ayi esi enyi-n, "Nyi bu ining indi esi emgbizeh eyim kong." ²⁵Re ning nyi de ketuk nyi irim ni ayi ba lyi Ikpe khi zeh, i kyong, "Ketuk ning esi undu umen nim upi ti beyeng nim. Nyi bu ning kpir ening mbe nyi amgba yi, ndi nyi mang arung-m." ²⁶Eke Kekpeng akhi nyi esi alyi bredi ning, nyi esi amgbati ketuk ning, nyi de uha ni buku Itsi eding kutu akhi iba-n. ²⁷Esi eyi, ere ening, alyi bredi ra amgba ketuk ni Itsi ti ukeng awu esi zizing kon-n, Iku kebi ti etu eyi beyeng ni Itsi nyi. ²⁸Ongi meng angi zizing fiyeng, ke irim aying elyi bredi nyi imgba ti ketuk nyi. ²⁹Khiki ni ere ongi emi ke imgba amang ozu korup ngi zizing khiki ni etu ngi-n imgba ikpe tok angi khiki. ³⁰Khiki ni aying бага mbe katang nyi ele yi kazak kong ke okyung-n, ke beying inyi ana bula-n. ³¹Ayi di si emeng orup idi zizing, esi bo lok di ikpe kong. ³²Ke ayi Itsi nyi olok di Ikpe-n, ke di hu idi zizing, endu be khim di eyi kayang kong. ³³Ere ning, a nyi bamba, ayi nyi ba ibung endi nyi alyi-n le bang botu. ³⁴Ongi ying bunyong ohu mi, elyi ala kagya ngi, endi nyi esi aba ibung esi ni Ikpe kong. Khiki ni ozu ayayi ayi nyi elim-n, ma aba tok nyi khizu ayi nyi elim-n, ma aba tok nyi khizu ayi nyi bu ayi ama esi aba-n.

Chapter 12

¹Ozu khiki ni bunda kuden, anyi bamba, Ama su ndi nyi le khivip kong.² Nyi arung kyong ayi nyi le ti baha-n, bakaba nyi ata yim nyi baha abe olok khilang kong-n, ti bekeng awu zing lilang ba ta yim nyi.³ Ere ening ongi emi lok ozu ti kuden ni Ikpe ilok kyong, "Bahang, Yesu-n." Ongi olok arung kyong Yesu si Itsi ni kuden Ikpe mbe.⁴ Anda bunda kheki-kheki aga mbe, kuden isi khiting.⁵ Iyak etim kheki-kheki, ke Itsi ami iring nyi mbe,⁶ Ke etim keke-keki, ke esi ri Ikpe uting nyi ami inda yi obu ni bangi lilang.⁷ Indang uying lilang banda kusen aki bo lok olu ti ukahu ni lilang.⁸ Uying inda esi ti kuden akhi ni kilang bomin, ke ongi ying kilang ni ozu arung ti kuden akhi nyi.⁹ Ongi omi inda mi orup uting ri kuden akhi nyi, ke omi bunda ni unyong ni bukyong esi ri kuden khiting nyi.¹⁰ Ke ongi ami anda mi bunda ni ozukazak, ke omi esi ni ozu kulum. Omi inda bunda ayi erung ozu katang eden, omi ilok enim keki, ke omi iha khikyeng ni emin nyi.¹¹ Ayi leng lilang etim ni kuden khiting nyi, ri nda bunda katang idi lilang esi ti ekhi di, utu ayi arib mi-n.¹² Ayi etu esi khiting ke ele yi akak keki-keki ke akak nyi ele ti etu khiting, ere ri ening eyi etu Kristi.¹³ Khiki ni ayi bo budi batisma ti etu khiting, ke omu esi bo Ju ra be Grik, emi si upi eyi emi esi upi kong-n, eyi lilang bangi abi amgba ti kudenkhiting-n.¹⁴ Khiki ne ere etu di esi khikak khiting mbe kong, akak aga mbe.¹⁵ Ke ayi kozun okyong, "Ayi ama esi kubu kong-n, ama ayak ti akak etu kong." "Ening esi anda mi ikyating ti etu kong." ¹⁶Ke ayi kotung kyong, "Ayi ama esi khigi kong-n, ama ayak ti akak etu kong," ening esi anda mi i kyating ti etu kong. ¹⁷Ke ayi etu lilang esi khigi, eyi ere di owok ozu? Ke etu lilang esi kotung, eyi ere ayi di owok bagak ozu?¹⁸ Ke Ikpe eku akak etu lilang alu iyak ngi utu awu arib mi-n.¹⁹ Ayi bi esi utu uting mbe-n, ere nyi ayi etu ele? ²⁰Ke uban-n etu ele yi akak keki-keki, ke etu nyi esi khiting.²¹ Khige esi okyong ama esi kubu kong, ama ra pu uka hu ndu kong." Ra esi khiki alok yi ezun kyong, ama ra pu ukahu ndu kong." ²²Ayi khikak etu akhi agbang kong ele yi etim ngi. ²³Ke akak etu ayi da zang kyong ele yi etim zang, mbe-n, di anda bi bolub okyo, ke akak ayi di zang yi akyating yi etim aga-n, di anda bi bolub okyo mbe, ke akak aki le yi etim zang mbe-n eleyi bolup aga mbe. ²⁴Ubang akak etu di ayi ele yi etin aga mbe-n arib ndi da bi bolip aga mbe eye kong. Ayi be leyi bolip ming-n. Ke Ikpe ikhi akak etu nyi khiluk khiying, ke inda akak ayi le yi bolip-n obu ayi ele yi bolip-n obu ayi ele yi etim sang mbe-n. ²⁵I bu ayi eleng endi afa khiki ha embe keming ni khibi etu kong, indi bangi nyi lilang a kahu botu ti ibak ibi. ²⁶Khiki ni ayi bangi ying amgba butsim, butsum nyi esi ni ubi lilang. Rening nyi ayi ongi emi afa bolip, lilang abi ering-n atin orup eyi mi ibung. ²⁷Ubang enyi si etu ni Kristi khi edi lilang eken embe. ²⁸Ke Ikpe inda bangi ngi ni khita abri bangi khitse, ni upah bangi izir, ni ura butse ozu, esi eyi abi obu ozu kazak, ke beying bunda ni unyong, abi ri akahu bangi, abi ri atim etim ofisi-n, babi anda bi undu katah. ²⁹Lilang esi bangi khitse-a? Lilang esi bangi butse-ozu-a? Lilang esi bangi abi kazak-a?³⁰ Esi lilang ayi ele yi bunda ni unyang? Lilang olok undu katah-a? Lilang a ha khikyeng ni undu kata-a?³¹ Ti orup khikyeng uting ndu pu bunda abi alip obu lilang ke ama otok mu akhi arib obu lilang.

Chapter 13

¹Okyong iri lok undu katah ni bangi eyi ni bodung etim Ikpe. Ke ma akyating eyi orup oten, ireng khileng akhi osu ebeh-n ra ikhida ami osu ebeting-n.² Okyong i leyi bunda ni izin ihu ke ma rung ozu katah ni kavang yi khiki ozu arung, ke ama le yi orup uting lilang utu awu me hu ahen anyin irik ele ibi, ke ama esi khizu iying kong,³ okyong iri nda bangi ozu ayi ile yi yi lilang indi me he bangi aken embe, ke me de etu nim nda oluk ula. Ke ma kyating eyi orup uding, ere ma fa.⁴Orup uding ele yi kimbok. Orup uding afa ongi kong ra endip etu kong. Khi ri agbang khiki kong.⁵ra orup obi. Esi emi kahu khiki ngi kong. Esi emi etsu orup bukri kong, ra ami ohu kuda ongi alu korup ngi khira kong.⁶Iri aten orup ti ozu ongi emi kyating eyi kenung kong, ke iri aten orup khiki ongi emi esi ongi kavang-n.⁷Orup uding ohu ikhib ti ozu lilang, si ohu ozu lilang, ele yi orup o lu khiki ni ozu lilang. I gbang orup ti ozu lilang.⁸Orup uding ele yi khihun kong. Ayi khive ni izir ele mbe-n, yi ba akpah. Ayi o lok indu katah, yi ba kpah. Ayi ozu khikin arung ele mbe, aba kpah.⁹Khiki ni ere di azang ukpah mbe ke khive izir di lok yi ekpe kong.¹⁰Ke ayi arib obu ti-ting aba, ayi esi ni ketin mbe-n akpah eding.¹¹Inda ayi isi idung ulim, i lok ozu ereng idung ulim-n, i mang ozu ereng idung ulim-n, iri meng ozu reng idung ulim-n Ayi isi idung okhib-n, i de orup ayi ni belim kakri gba kitah.¹²Ke ubang izang zizing ti idarga, ke abri ning egi bung egi. ubang erung ukpa mbe, ke kpeng raba ma ba zangmamin obri-n ba arung zizing utu awu ba rung-m.¹³Ke ubang ayi ara ning ekpir embe: orup uting, orup olu, eye orup uding, ke ayi obu lilang ti ara-n esi orup uding.

Chapter 14

¹Pu orup oten lu orup ti bunda ni kuden ayi arib obun pu bunda ni izin ohu. ²Khiki ni ere ongi ami ilok unda katah-n ilok yi bangi kong ilok yi Ikpe. Khiki ni ere ongi ying o wok ozu ayi ilok-n kong ilok ozu katah ti kuden. ³Ami ni izin ohu-n ilok yi bangi i byi bi atsu, ihu bi ikhib ohubi etu. ⁴Ongi emi ilok undu kata-n ilok hu ang i ikhib, ke emi ni izin ohu-n ibyi bangi Ikpe. ⁵Iri apu inda lilang di olok undu katah. Ke obu ening-n ira pu izin ohu. Emi ni izin ohu-n ibu emi lok undu katah-n (ke ri apu ongi eku ekyeng engi aha ndi evir anyin bangi Ikpe). ⁶Ke abang, anyi bamba, ama lok undu katah eyi engi, ere si khizu akhi nyi. A kyating ama olok nyi ozu kulum, orung khiki, izi ohu, ozu ezeh. ⁷Ayi avem ayi akyating yi unyang ri adiv-ereng kegu, kenung-ke bo adru alang keki-keki kong. Esi te ere ayi arung kyong ere azuk kegu eyi re ben kenung? ⁸Ayi ba zuk kutum bu eyi kilang, esi ti ere ayi bangi arung kyong esi kekpeng ni uma? ⁹Ere ening eyi nyi. Ayi uri lok kilang ayi bangi arung khitu ozu embe-n, esi ti ere ayi arung ozu ayi ulok-n? U lok ke ongi yin erung ozu ayi ri lok-n kong. ¹⁰Kavang mbe indu bangi keki-keki ele kayang ning, lilang ibi ele yi ekyeng. ¹¹Ke ayi ma rung khikyeng ni undu bangi babi kong, i hu si ekin ni ongi emi lok undu nyi, ke ongi-n esi ekim obri nim. ¹²Ere ri ening eyiomu, ayi uri nwang indi ufa etim ni kuden, nwang ndi opu bunda abi evir atsuu bangi Ikpe. ¹³Ere ening ami ilok undu katah ibu aduwa endi iha ekyeng engi. ¹⁴Ke ama obu aduwa eyi undu katah, kuden nim obu aduwa, ke korup nim akyating yi etim. ¹⁵Ama bang? ama obu aduwa eyi kuden ke mo bu aduwa eyi kating nim. Ama osu kubong eyi kuden, ke ama osu eyi kating nim ting. ¹⁶Ti urpah owu, ayi ama arak Ikpe eyi kuden, bangi abi kayang osu kyong "yi re ening" ayi usi edeng Ikpe ke ba erung ozu ayi u lok kong-a? ¹⁷Ke kavang mbe uri deng Ikpe aga mbe ke aka hu ongi emi kong. ¹⁸Ideng Ikpe iri lok undu katah obu nyi lilang. ¹⁹Ke katang bangi Ikpe ari obu ayi ma lok eveh otong eyi ni ozu arung anim endi ezeh otok bangi babi, obu eveh buting kur eyi undu katah. ²⁰Bamba, nyi fu reng belim kakir to ozu amang nyi kong. Arib obu, ayi esi ozu abi-n, reng fu belim abi amba bepi-n kong ozu amang nyi reng ni bodung bakhib-n. ²¹Ti izin belim kyong, "Ti bangi abi ni undu katah, eyi emin ni ekhin, ama lok eyi bangi-n, ayi be si owok-m ra hing-n" Itsi Ikpe kyong. ²²Ening-n, undu katah esi erah, esi ni bangi abi ohu ozu Ikpe ming kong. Ke emi ri olok izin-n isi urah, esi ni bangi abi ohu ozu Ikpe ming kong, esi ni abi ohu ming-n. ²³Ayi, erening ayi bangi Ikpe lilang aba ibung ke lilang olok undu katah-n bangi kayang ra abi o wok ming kong-n ekin aba, esi bo lok kyong bangi-n aya khine kong-n? ²⁴Ke ayi nyi esi lok izin ohu-n abi ohu ozu Ikpe kong ra abi ebi apah ti ni ayi bowok ozu-n lilang. O lok mi ikpe ti ozu ayi iwok-n. ²⁵Katah ni ozu ayi ele kembri nyi-n olu kyang. Esi engi, ele ikhib onung Ikpe. I ha olu ungu egi kyong Ikpe kavang ile kayang enyi. ²⁶Ere ayi esi khib, anyi bamba? Ayi nyi ba ken-n khiluk khiting, ekhi engi le yi urak, ozu ezeh, kulum, undu katah, ra ekyeng ni undu, bu ozu lilang ni unda bangi Ikpe edip. ²⁷Ke ongi ying olok undu katah, pu fa bangi ba pah eyi bara, bir uying-uying, ke ongi ying Ihu ekyeng engi. ²⁸Ayi ongi ying akyating-n, lilang ibi rung tib katang bangi Ikpe, Lilang lok yi khiki engi eyi Ikpe. ²⁹Bangi izir bapah eyi bara lok ozu, ke bangi babi da atung yi kating ni ozu o lok-n. ³⁰Ke ayi kating esi korup atsu-n emi le eri-n ti etim-n, ami lok ozu-n rung tib. ³¹Ekihi engi, eying nyi lok izir kekhi-kekhi endi bangi uting ezeh ke lilang afa ikhib ihu. ³²Khiki ne ere kuden ni bangi izir ri atim etim etu ibi. ³³Khiki ni ere Ikpe esi Ikpe ni uvok kong, esi Ikpe ni bukun. Ening si izin ni bangi Ikpe lilang. ³⁴Bak rung tib ketim Ikpe. Khiki ni ere arung ayi leng ting, ongi fu arung mi kong. Anda bi ukeng bo lok ozu kong. Arib obu ba na khiki eri ke ereng izn olok-n. ³⁵Ke esi khizu khiye ayi orup bi apu be zeh-n, bi bib ba bah ibi kagya. Khiki ne ere esi ozu ayi ezir khiyeng ayi akhib olok ozu ti ketim Ikpe. ³⁶Kilang ni Ikpe esi obu nyi aba-a? Esi engi Khitik nyi ayi ozu-n aba? ³⁷Ongi ying ama ang kyong ami si ongi izi ra esi emen yi kuden, erung kyong ozu ayi ilim nda nyi-n esi izin ni Itsi. ³⁸Ke ongi emi akya arung aying ting, ongi aming ting bi fu arung mi kong. ³⁹Ening ngi-n anyi bamba, nyi nghan alu orup ekhi nya zang izin, ekhi nyi fu tung ongi undu komin ulok kong. ⁴⁰Ke nyi nda ozu lilang esi ni bekeng ngi.

Chapter 15

¹Ubang iri azir nyi izeh, nyi bamba, ni kilang Ikpe akhi ide ha nying, ke nyi esi hu-n ke nyi ohu yir-n. ²Esi akhi nyi a fa ogbin lu, nyi ohu khive nyi bung kazak agyating nyi ohu yi ti ufe mbe. ³ke ama ri ha nyi khikyeng khizu ayi ama hu-n; kyong kristi ku khiki ni ozu abi di utu awu ilik Ikpe olok-n. ⁴Kyong be ezimi, ke enyin ti kenzi kutu akhi ayak ni ura utu awu ilik Ikpe aha-n. ⁵Kristi fa Kefas, eyi abi kur ering apah-n, ⁶Ke otok khiki ngi obir bamba pbu bangi akhim otong kesing. Being baga mbe ofu yi unyang, ke beying ana bula ming. ⁷Ke ina tok khiki ngi obri ni Jams, ke eyi belim etim ngi lilang. ⁸Ni khihun ngi lilang, itok khikingi obri nim, ere fu idung emi bamba mi khige ngi ofu-n. ⁹khiki ni ere ama si ni khihuna ni belem etim Ikpe. Ama ohun ndi be dim ulim etim Ikpe kong khiki ni ere ama nals bangi Ikpe butsim. Ke esi ni egi khibog ni Ikpe obu nim esi mbe kong. Ama sim bu itim bu bi lilang. K e esi ama kong, kimbog ni Ikpe eyim le. ¹¹Ere ening ko esi ama ra abi, di lok kilang Ikpe ke di yi orup uting. ¹²Indang de aha bangi kyong Yesu enyi katang abi oku-n, esi awung, ere bu beying katang nyi kyong, ongi ni buku akyating-a? ¹³Ayi onyin ni buku akyating, ere ming kristi anying ti kezi kong; ¹⁴Ayi kristi kong, ke uha uden ayi di lok yi nyi-n akya khikyeng, orup uting di akya khikyeng. ¹⁵Ke di esi bangi uha ni kazim khiki ni Ikpe, khiki ni ayi de si bangi kazim ni Ikpe, olok kyong i de kristi anying ti keze, ke enying kong-n. ¹⁶Ke abi aku-n esi anying ting. Kristi ting anying kong; ¹⁷Ke kristi kya ka nyin ting orup uting di akyating eyi khikyeng ke ozu abi nyi ekpir re embe. ¹⁸Ke abi oku ti kristi-n ekem ming. ¹⁹Esi ti unyang awu eleng mbe da lu orup ti unyang awu ri aba-n ti kristi, di ohu khimbok obri bangi lilang. ²⁰Ke ubang kristi enyi kating ni bangi abi oku-n, khihim ni khi bri ni abi oku-n. ²¹Ereng keyir buku esi buku ongi aba, esi buku ongi nyin ni buku aba. ²²Fu ayi ti Adam lilang oku, ke rening ti kristi lilasng ele yi unyang. ²³Ke ele ti beken keki-keki: kristi si kkhiihim ni kitabri, esi ekhib abi esi ni kristi be le yi unyang kutu akhi iba-n. ²⁴Ke aba ti khihun, ayi yesu ede khikyo khiding-n anda abba Ikpe, Ining esi kekpeng akhi i hu eyir khikyo khiding, iko eye kazak. ²⁵Khiki ni ere ina khden har ide bangi uma ingi lilang ezun ngi. ²⁶ongi uma ngi emi ne khihun emi ikemi-n esi buku. ²⁷khiki ni ere "ide ozu lilang ta ezun ngi. emi de ozu lilang ele khitsu ngi. ²⁸Ozu lilangele ezun ngi, ke idung khigi ngi ele ezu ndi emi ozu lilang ele ezun ngi-n. Aying ere ening ndi abbalkpe isi lilang ni lilang. ²⁹Ere esi ni abi obu bi patisma khiki ni buku? ayi abi oku esi ndi ba nyin eye kong, ere obu batisma isi ibi? ³⁰Ere bu ke de le ti kekpeng ibak kpir ening. ³¹Kutu aben kutu izang buku! Ening si kavang ayi ama ri ndib etu obu nyi, eyi ayi ibu ti kristi Yesu itsi di. ³²Ama fa ere? esi ni amang ongi-n, ayi ma ku uma eyi ibi kulum ki Afisus-n, ke abi oku-n esi ezir kong? di alyi ³³Fu aba mu kong, ele eyi bangi abib bangi beding. ³⁴Leyi kozoh! ritsi kening! Fu obu abi kpir ening mbe kong. Khiki ni ere beyeng inyi akyating yi arung ni lkpe. I lok ning ndi ohu nyi khiyeng. ³⁵Ke beyeng nyi bokyong, "Bangi abi oku-n anying ahing, eyi etu ayi zing ba nyin. Ke ni etu ayi sing be aba eyi yi?" ³⁶Nyi ete khiveb embe! Khigyu akhi uho-n esi ahki nyi akhi esi edib atsu ko ku lang. ³⁷Akhi uho-n etu akhi uho-n etu akhi nyi ele kong, esi khigyu khitse mbe. Ke esi wheat ra khiyu ying ri kung mbe. ³⁸Ke lkpe inda etu ayi arib mi orup, ke khigyu ele yi etu ngi. ³⁹Ibi etu lilang esi utu uting kong. Etu ni ongi, eying esi etu ni ibi, eying esi ni banun, ke eying si ni ikya. ⁴⁰Etu ni abi khipe-n eyi etu ayi kayang ning-n, ke buzur ni etu ayi kukhyi-n esi ri utu ngi ke ayi ni kayang-n esi ri utu awu. ⁴¹Buzur ni uru, buzur, ni uvah, eying si buzur ni okyir. Ke ekyir ying obu iying eyi buzur. ⁴²Re ning nyi ni onyin ti buku. Akhi oho-n avah, ke akhi olu-n esi ni unyang. ⁴³Oho khi eyi buzur kong, khi nyin yi buzur. Oho yi etu ekpe; anyin yi kazak. ⁴⁴Oho etu ayi lkpe anda-n; khi anyi yi etu kudin. Ayi etu ayi lkpe khim-n ele embe-n etu kudin le embe ting. ⁴⁵Ke belim, "ongi emi khitabir-n Adam hu si unyang uwung." Adam ni khihun si emi ri nda kudin unyang-n. ⁴⁶Ke emi ni kudin-n aba ni khitabri kong, esi emi lkpe khim-n, irim ening ni kudin. ⁴⁷Ongi ni khitabri isi ti ltsi ba, akhim mi eyi kuvuk. Ongi emi ni upah-n si kukhie ba. ⁴⁸Ereng ening ba khim yi ltsi-n. Ere ening abi ni ltsi-n, eyi abi ni kukhi-n. Re ning ayi abi esi kukhi-n. ⁴⁹Fu ayi de le yi ikhib eyi khibri ni ongi emi esi ni Kristi aba-n, de ba le yi khibri ni emi esi kukhi-n. ⁵⁰Ubang iri lok kyong, enyi bamba, ibi etu eyi beyeng esi a fa agya lkpe kong. Etu ayi azik-n esi afa irik ti ayi azik-n kong. ⁵¹Zang iri aha nyi ozu katah ni kavang. Adi si oku oku kong. ke lilang izi beyeng etu zi-n. ⁵²A ta eyeng di kekpeng sang mbe, egi etse kpir ening, ti kutu ⁵³Ozu abi oro tsu apu ozu ayi be de olok ni umun. ⁵⁴Kekpeng aki ozu ayi re ebib ayir ebib ming okyu, ayi nin umunkigi otok kyong be ri mang arung yi kpir enin, ⁵⁵Buku oro tsu apu ozu edin endi be de olok. ⁵⁶Buku ayi uku eyi ozu abi arib kong. ⁵⁷De deng lkpe ayi inda di ogbinlu esi ti buku ni Yesu Kristi. ⁵⁸Ere ning, enyi bamba banyalim eyi belige yir pkikpang ti ozu ltsi kiki ere etim enyi esi esi ni bunda mbe kong.

Chapter 16

¹Be tsen belim Ikpe, botok bi atim adua ki Galatiya, eke nyi ding. ²Kutu kitabre ni ukum nyi de ozu lilang alu ding ukpa uting, eke nyi alu inyi utu awi nyi bu arung, nyi bu ening eke bo hu kizu obu inyi kong ti ayi maba. ³Ayi ma ba ekhin meng, ongi ameng nyi otok meng, me de bunda ni ketim Ikpe eyi uha ede anda mi iyi eding ki Jerusalem. ⁴Nyi ele utu awu me yibi eding-n, be yim eding. ⁵Ma ba obundu ayi makpa eseng eding ki Masidoniya. Me khing eseng Masidoniya. ⁶Eke ni me le yi mu ene zi kura, ki u kahumeyi isi enim eding kiluk aki zing ayi me ri eding. ⁷Ma rung kyong ma fa mu kong. Ye re ening megbem khki eyi mu ele ayi Itsi osu eyim. ⁸Me le ki Efisa ene ezi itu ni Pentikos. ⁹Kisapu avung kiga mbe aandam, eke bangi, fufa enim ele embe kem. ¹⁰Ayi Timoti ni aba, iyi bi ele ki ikyi bereng kong, ti ayi ibu etim ni Itsi, utu awu ama ri owung ting. ¹¹Fi nda ongi uying azang esin mi kong, nyi kahu mi yi orip una eri kiken, eke iba fam. Ke mi ra pu egi iba eyi bamba engi. ¹²Khiki ni bamba Apolos, meri ohu mi ikip kyong be ri akib bamba. Ki isu enying ubang kong. ¹³Le ri zo yir yi orip uting, wu reng unyalim, le yi bugbang. ¹⁴Nda ozu ndu lilang ayi uri bu ele yi ishong (orip ukyung). ¹⁵Orung bangi ni Stiven, besi ki tabre ni undu umen ki Asiya, eki be de etu ibi anda etim ni belim Ikpe. Indang me ri ha nyi, bamba. ¹⁶De etu ndu nda itu bangi abe lilang eri akahu di atim etim ubi. ¹⁷Atin orip ni uba ni Stivin, Fotunayus, eyi Achiyakus. Batim irim ndu. ¹⁸Ekin arib kuding enim eyi andu. Ki ete anda mu tarung bangi enim. ¹⁹Ketim Ikpe ki Asiya etse uha ni okyip aba obundu. Akila eyi Priskila eri akhip mu Itsi, eyi atim Ikpe kagya ibi. ²⁰Bamba lilang eri akip nyi akip botu lilang yi okip ni ayi beri ohu amgba kelung. ²¹Ama Pol elim ozu ayeng eyi obu nim bulok. ²²Ongi akya tin orip eyi Itsi ting, ahang le khiki engi, Itsi iba! ²³Bukun ni Itsi Yesu yi nyi le. ²⁴Orup ukyung ni Yesu Kiristi.

2 Corinthians

Chapter 1

¹Pol ongyi kitsim ni Yesu Kristi ti imang Ikpe, eyi Timoti umba idi ti kihun bangyi Ikpe aki ki Korinti eyi abi oso su eyi Ikpe lilang ti kitsi ni Akaya. ²Eding eyi bukun ni Abba idi Ikpe eyi Itsi Yesu Kristi yi nyi le ibung. ³Ikpe ami si Abba ni Itsi Yesu Kristi fa urak. I si Abba ni kimbok eyi Ikpe ami ni ikib i hu lilang. ⁴Ikpe hu di ikib kemeng ti ibak idi lilang, indi adi ting ohu abi ele ti ibak ikib re ning. De hu babi ikib ri utu awu Ikpe hu adi. ⁵Ri utu awu Kristi tsim kikiyi idi, re ning ting ikib ihu idi ele utin ngiyi. ⁶Ke de si etsim, esi kikiyi ni ikib ihu eyi ogbenlu inyi; ke adi esi afa ikib ihu meng, de hu yi ting. Nyi ohu inyi ikib bulok arung kekpeng aki nyi esi etsim eyi di ibung. ⁷Da lu orup etu inyi kikiyi ere da rung kyong nye etsim eyi di ubyi, nya fa ikib ihu ting. ⁸Enyi bamba, da pu kyong nya rung ozu kikiyi ibak ayi afa di ki Asiya. Adi owok etu utu awu da rung kyong de fu ele eyi unyang eye kong. ⁹Da lu eyi kezung buku kikiyi idi. Ke de ofu alu orup etu idi mbe kong, de ting alu orup etu ni Ikpe, ami re zir anyin ahim. ¹⁰I eduk lu di ti ibak buku, i fu aduk di eye. Da lu orup idi obu ngiyi kyong i fu agbenlu di eye. ¹¹Nyi kahu di yi aduwa inyi ting indi i bu yi ening. Eke bangyi edeng lkpe kikiyi idi ni eding ayi lkpe anda di utin ni aduwa ayi bangyi obu. ¹²Kikyeng etu endip idi eleng: Uha uding ni kating idi. Kating nyi atin kpang eyi ekyeng ngiyi eyi kavang ayi esi kobu lkpe aba, ke de tok olu yi kayang. Adi obu ining eyi nyi lilang-esi ti bomyin kayang kong, eke esi utin ni eding ni Ikpe. ¹³De lim anda nyi ozu ayi keki mbe ayi nyi ana ezim okpong ting kong. Ama lu orup kyong, nya rung yi eding ni kihun. ¹⁴Ayi nya owok amyin di sang, adi esi kikyeng ni etu endip inyi kutu ni Itsi idi Yesu, ayi enyi esi kikyeng ni etu endip idi ting. ¹⁵Kikiyi ni orup olu anim ni ozu ning, ama kyong ama aba obu inyi kitabr, eke nya fa eding ezin apa. ¹⁶ama myeng korup anim kyong ayi ama ra akpa eding ki Masidoniya ama ekyin esi akyip nyi. Ke ama ding esi ra ba, ama ekyin akyip nyi eye, indi nye te tse ama eding ki Judiya. ¹⁷Ayi ama ri mang ozu ning, ama haa orup kiyin okyong ra? Ama myeng yi utu awu bangyi emyeng, eke ama "se osu" ezim "otung" kekpeng aki nyi kiyin okyong ra? ¹⁸Eke Ikpe esi kavang, ti eve idi esi do "su" ezim "otung" kong. ¹⁹Uhaa uding ni Yesu Kristi idung ni Ikpe, awu ama, Silvanu, Timoti aha nyi, de osu" ezim "otung" kening. Kpuk i ri "su" kpir ening mbe. ²⁰Ayi lkpe ri si su yi undu umen ngiyi, re ning ting utin ngiyi da haa kyong yi "Amin" indi lkpe i fa buzur. ²¹Indang ongyi ami ta adi eyi anyi kikyio i le etu Yesu Kristi, i zim hu di alu, esi lkpe. ²²I zeng di, i si nda di kudin ngiyi korup idi, otok uraa ni ozu ayi i ba anda di kobr. ²³Kpuk, ama di Ikpe kyong i su ama ezik ti kikyeng aki ama ba ki Korinti kong, ama pa nyi kisa. ²⁴Ining esi kikiyi ni ayi de ra aghang kyong de otok nyi utu awu orup uying inyi ele kong. Kpuk de ra tim-etim eyi nyi ti orup otin inyi, ayi nyi eyir ti orup uyin inyi.

Chapter 2

¹Ama de atsu korup nim kyong esi ama aba nda orup inyi butsim eye kong. ²Ayi ama esi abib nyi orup, eyi ami etin ama orup, akya ku si anyi abe ama bu gbem nyi orup kong. ³Ama lim ozu ayi ama bu kutu nyi yi nyi, indi ama esi aba meng ongyi ami anda etin orup eyi ama, ezim egbem orup eyi ama kong. Ama si su kyong orup otin anim esi orup otin inyi lilang ting. ⁴Orup okyung ama, ezim anda ama butsim, ke ama kpok bekye kikiyi inyi, kizu aki obu ama lim nda nyi. Ama pu kyong ama anda nyi bukyong orup kong. Kpuk, ama pu kyong nya rung kigem ni ishong anim kikiyi inyi. ⁵Ongyi ami evr ibak aba, evr anda si ama mbe kong, ya yak ama sang, esi ama otu yi anda enyi abib obu lilang kong. ⁶Butsim ni ongyi ami leng nyi ayi i fa obu ni ubyin uga avang ening. ⁷Indang anda nyi nda mi butsim, nyi pa nda mi ke nyi hu mi ikip. Nyi bu yi ening eke orup ubr ofu bu kikiyi engyi kong. ⁸Ere ning ama ro hu nyi ikib kyong nyi tok mi ishong inyi ti kekpeng kpang. ⁹Ining esi kikyeng aki ama lim nda nyi, eke ama ambak azang nyi indi ama zang kikiyi kina inyi ti ozu lilang. ¹⁰Ayi anyi esi apanda ongyi omi, ama apanda mi ting. Kizu aki ama esi apanda ama si panda kikiyi inyi obr ni Kristi. ¹¹Yi erening indi shintan fu lu di bomyin kong. Ayi adi arung itu bekeng ngyi. ¹²Itsi avun anda ama opu eke ama aha uhaa ni ltsi Kristi korup kehin ni Troas embe. ¹³Ayi ama kyin ding embe ting ahin orup anim ana itsari kong kikiyi ere ama fa umba anim Tatus embe kong. Ening ama si eding anim ki Masedoniya. ¹⁴Eke udeng ele kobu lkpe, ami eku di si ti umma olyi utin ni Kristi ekpr ening. Utin idi i de bagak beding ni orung ngyi arak evr iyak. ¹⁵Edi obr lkpe de si bagak beding ni Kristi, katang ni abe agben meng eyi abe ofu. ¹⁶Kobu ni abe otung Kristi adi esi bagak ahim. Obu ni abe agben meng esi bagak ni unyang eding ni unyang. Eyi ami hun ti ozu ayi leng. ¹⁷Ayi adi ereng fu bangyi бага abe ede kive ni lkpe ezim kubu embe kong. Do lok ni Kristin eyi kating kiding kpuk, utu awu lkpe tse di aba, ni egyi lkpe.

Chapter 3

¹Da yir arak idi bulok eye ra? Da pu kyong kevib urak esi obu edi ra obu inyi kong, fu bangyi babi, anda da pu ra?
²Anyi bulok nyi esi kevib urak aki elim alu kerip idi, bangyi arung eke bezim ezi yi lilang. ³Nyo tok kyong anyi esi kevib utin ni Kristi aki olu obu idi. Elim yi eyi bekyeng bubur kong, eke elim yi eyi kudin ni lkpe ami ni unyang. Belim yi ti bahip okyo kong, eke ti bahip ni erip bangyi. ⁴Ining esi orup olu awu da afa utin ni Yesu obr ni lkpe.
⁵Adi ohun utu awu de ugu obu kelung ni ozu ayi da nda nyi kong, de gu obu idi kelung ni lkpe kpuk. ⁶Esi lkpe ami ekem di ke de ohun re ning, de si bepyi ni undu umen upyi. Undu umen ning esi ni kevib kong, ke esi ni kudin. Kevib ro bong, ke kudin anda unyang. ⁷Indang etim ayi ede buku aba--esi elim yi ni bahip kiky, aba yi buzur abi anda belim Isrel azang Mosis egyi kepir arung kong kiky ni buzur. Ining esi kiky ni buzur ni okpri ngi, buzur abe re olu. ⁸Buzur ni etim ayi kudin atim ekpe ahin ra?. ⁹Ayi izin akip esi ele eyi buzur, izin kenung ayi epyi eleng buzur engyi ekpe ahin. ¹⁰Etim ayi kutu nyi alu yi buzur, indang ye ezim alu eyi buzur eye kong ti ukeng awu eleng, kiky ni ayi buzur nyi obu yi. ¹¹Ayi ozu ayi aba kpa eding alu eyi buzur, buzur ni ozu ayi ele umen ekpe ahin! ¹²Ayi da lu yi orup olu utu ning, da ta etu vir. ¹³De re utu Mosis, ami i de otir kip zin kekpr ngi indi bangyi Isrel fu azang arung mi ene hung utu awu buzur nyi ra akpa zen kong. ¹⁴Eke erip ibi ohuk. Aba tasi ubang ayi otri nyi ofu ayi esi undu umen okip nyi. Otri nyi ayin meng kong, esi Kristi mbe ami i ti aba ede anyin ki. ¹⁵Eke aba inying, kige aki edi kive Mosis, otri ra na zen bi kerip. ¹⁶Eke ayi ongyi ezim aba obr ltsi, otri nyi aku anyin. ¹⁷Indang ltsi si kudin nyi. Iyak ayi kudin ni ltsi esi ele, ureta ele mbe ting. ¹⁸Indang lilang idi, ayi otri nyi aku anyin meng, da zang buzur ni ltsi, de eyeng eken botu ti buzur ngi abi re dip ekdir ening, abi esi kobu ltsi aba, ami si kudin.

Chapter 4

¹Ayi da atim etim ning, da fa egyi kimbok obu ni lkpe, de ezim ayik etu kong. ²De tung bekeng abi ata ni kiyeng kihuk kpuk. De le ile uba kong. Do hu ada kilang lkpe kong, Da kem be erip ibi obr lkpe ayi da haa be kavang ngi. ³Ayi uha uding idi nyi esi ata, ata obr ni bangyi abe eyim mbe. ⁴Ikpe ami ni kayang ning ekip ezen erip ni bangyi abe otung Kristi. Ahuk utu yi ba zang uta ni buzur ni uha Kristi yi, ami si kibr ni lkpe. ⁵Uha awu da ahaa esi uha etu idi kong, eke esi uha ni Kristi Yesu ami si ltsi, ke adi esi bepyi inyi utin Yesu. ⁶Lkpe si ami haa kyong, "utaa atin olu ti kivib." Atin ti erip idi, eke anda utaa ni orung ni buzur ni lkpe, obr ni Yesu Kristi. ⁷Eke dalu kiven idi ti kotru ni bumbyi, indi da rung amyin kyong bugbang abe obu esi ni lkpe esi idi kong. ⁸Da fa ibak bekeng keki eke obu di kikiyi kong. Ozu ama de egyi eke de si apa kong. ⁹Be tsim di eke lkpe emgbyize eyi di kong. Bo gu di ata itsari eke de oku kong. ¹⁰Adi okyung buku ni Yesu etu edi ekpri ening eke unyang ni Yesu otok etu idi ting. ¹¹Adi abe ele bowung okyung buku ni Yesu kemeng etu idi ekpri ening, eke unyang ni Yesu obu arung utok olu ti ibyi etu idi. ¹²Buku ra tim etim etu idi, eke unyang ra tim etu inyi. ¹³Eke adi alu eyi kudin ni orup uying ri utu awu elim alu: "Ama so su, ke ama haa. Adi so osu ke da ra haa ting. ¹⁴Adi arung kyong ami zir anyin ltsi Yesu, izir anyin adi eyi Yesu ting. Da rung kyong i de di eyi nyi aba obr awu angyi. ¹⁵Ozu ayi leng lilang esi ni ukahu inyi, utu awu bangyi бага mbe ra fa edin, udeng esi kehung ni buzur ayi esi ni lkpe. ¹⁶Ere ning da ayik etu kong. Ting ahin ni etu ning de ri eyir kitsu, ni kudin de si bepyi kutu abe kutu. ¹⁷Eke ibak ayi sang ti kige ning era nda di buzur abe ni umen, eke ezim obu ibak nyi lilang. ¹⁸De etip egyi idi ti ozu ayi da ra zang kong, ke de tip egyi idi ti ozu ayi ele kata. Ozu ayi da ra zang esi ni kekpeng sang mbe, ke ayi ni kata ele umen.

Chapter 5

¹Da rung kyong iyak itsa ayi de le yi kayang ning ogyo egbem, da alu yi atim kekpe kukyi. Esi ketim ayi embyi eyi obu ni belim bangyi kong, eke esi ketim umenkigi kukyi. ²Ti kekpe ning da ra pa kengri eke da pa otri ni ile idi kukyi. ³Da ra aghang kikiyi ni ayi da pa otr nyi eke esi de le uten kibeng kong. ⁴ke ayi adi ele ti kekpe ning, de ra apa kengri yi bolip, de su kyong de le uten kibeng kong, da pu kyong da pa batri kpuk. Eke unyang ede ayi esi ni etu ata olog. ⁵Esi lkpe ami ekim di alu ozu ning, ami nda di kudin aki esi undu umen ni ozu ayi ra aba. ⁶Yi re ning da lu orup kpri ening. Arung kyong ayi de le agya ti etu, de kyating obr ltsi. ⁷Ayi de esi yi orup uting, esi ni egyi azang kong. ⁸Ening da lu orup. De ting ele kugbak eyi etu eke de le onyong eyi ltsi. ⁹Ere ning nyi da ra nghan kyong de le agya ra da akyating agya da rib mi orup. ¹⁰Ayi esi keng kyong lilang idi, de eyir obr ni kikyong ikpe ilok ni Kristi, indi eyi eyi ohu utu ozu ayi ibu ni etu mbe, eding ra aby. ¹¹Ayi ening nyi, de ring ltsi, da ra haa bangyi kavang nyi. Utu awu de re, lkpe zang amyin di. Ama lu orup kyong atin nyi kihuk inyi orup ting. ¹²Adi ra nghan indi de lu nyi bomyin mbe eke nya zang di kyong adi ahaa kavang kong. Da ra haa nyi kikyeng aki nyi ndip di kpuk, indi nya haa tok abe ata etu kikiyi ni utok ni ltsi, ezim esi kikkikiyi ni aki ele be korup kong. ¹³Ke ayi de esi ozu orup idi apa mbe, da pa kikiyi ni lkpe; ke ayi de le eyi kating kiding korup idi, esi kikiyi inyi. ¹⁴Ayi ishong ni Kristi esi keng, da rung yi amin: kyong ongyi uting ku kikiyi idi lilang, ening nyi lilang idi do ku meng ting. ¹⁵I ku kikiyi idi lilang, ke abe ele bowung, bu fu le i le kikiyi ibi kong, bi le ni ami iku kikiyi ibi ke izir anyin meng. ¹⁶Ni kikyeng aki leng, akim indang eding do lok ongyi omi ikpe utu awu bangyi emyeng mbe kong, Abri ayi de ede Kristi alu utu awu leng ri kezing meng. Eke indang de bu ening iye kong. ¹⁷Ayi ening ongyi ami ele yi Kristi, i si ongyi upyi. Ozu ayi akip akpa eding meng. Zang, bo hu yi esi epyi meng. ¹⁸Ozu ayi leng lilang esi kobu lkpe. I hu di si bangyi ngyi utin ni Kristi, ke i nda di etim ayi de hu bangyi eyi aba. ¹⁹Ye ere ning utin ni Kristi lkpe hu kayang ri ba etu ngyi bulok, i kyong aby i ibi alu bi kikiyi kong. I ri nda di uha ngyi indi do hu bangyi. ²⁰Ere ning etsen di eyeng ezun Kristi, ereng fu lkpe ri tok unung ngyi utin idi. Adi ro nung nyi, utin ni Kristi: "nyi hu lkpe si irim." ²¹I hu Kristi si kiho ni aby idi. Ami si ami ibu kebyi ri kutu kong. I bu ening eke de si abe alu eyi kenung ni lkpe utin ngyi.

Chapter 6

¹Ayi de si bangyi etim lkpe, de re nung nyi kyong nyi fu ohu eding nyi ni igyak mbe kong. ²Ke i haa kyong: "Ti kige anim kiding ama da tung owoke nyi; " kutu ogbelu ama kahu nyi. "Zang, indang esi kige egyi kimbok lkpe. Zang, indang esi kutu ogbenlu. ³Di fu andik ukeng ongyi omi kong, ayi do su kyong etim idi fa uhaa kiyeng kong. ⁴Do tok lu idi eyi etim idi kyong, de si bepyi lkpe kpuk. De si bepyi nyi ti orup uhu, butsim, orup ubri, babak ba ta, ⁵igu, ketim kipa, iwa, etim ayi abak⁶ egyi, ti bula utak utuga, ti bunyong, ti umgbe atin, orung, orup uhu, orup awu vug, ti kudin kotin, ti ishong ami amyin. ⁷De esi bepyi nyi ti kive ni kavang, ti bugbang ni Ikpe. De alu yi avam umma ni kenung ti kubu etung eyi kubu ni evir. ⁸Da tim etim ayi bangyi anda di bolip eyi ayi be ezim anda di kong, bolok di eding ra, esi aby. Bolok eghem di kyong adi esi bukaba mbe, eke de ra haa si kavang. ⁹Do bu etim ereng ba rung di kong ke ba rung di. Do bu etim ereng do ku, eke do ku kong. Bo gu di ke bo gu obong di kong. ¹⁰Do bu etim ombok erim eke de ting andak eding, Do bu etim ereng abe akin, ke de ting ri eve. Do bu etim ereng da fa kizu kong, ke da fa ozu lilang. ¹¹Da haa nyi kavang esi korup idi olu lilang, anyi bangyi Korintiya, ke orup idi aven ekpe eyi nyi. ¹²Da vun orup idi ekpe eyi nyi eke nya vun orup inyi ata eke nya wok di kong. ¹³Ri ezun nyi indang ama ri lok yi nyi ereng ama ri lok yi belim anim--nya vun erip inyi. ¹⁴Nyi fu esi boyo babba ni bangyi abi otung Yesu kong? Ere esi kiki kiken ni bangyi kenung eyi abe etsi kenung kong? Ere esi bulu ni kivib eyi bataa ra?¹⁵ Undumen ere Kristi alu eyi kudin kebyi ra? Ere aki eken ami si su yi Yesu eyi ami esi osu eyi mi kong? ¹⁶Ere undumen ayi ele katang ni ketim lkpe eyi ketim baha ra? Adi esi ketim lkpe ami uwung, ereng utu awu lkpe haa: "Ama ele eyi bi eke ama re si katang ibi. Ama esi lkpe ibi, eke be si bangyi nim." ¹⁷Erening, "Lu anyin katang ibi. ke le rikung, "esi Itsi lok. Fu ayak kizu elip kong, ke ama ohu mu aba obu nim. ¹⁸Ama esi Abba inyi, ke anyi esi belim nim banyalim eyi belige, Itsi Uga lok yi.

Chapter 7

¹Anyi boyo orup anim, ayi da zang rung indu umen awu leng, de mgbe atin idi ni ozu lilang ahuk da lyik egbem etu eyi kudin idi yi elib yii. De le i le keveng de zim ki bereng Ikpe.²Nyi hu di ekyin korup inyi! De bu ada ongyi omi kong. Do bu ongyi omi kizu ra ohu ongyi omi kizu kong.³ Ama olok egbem nyi kong. Kikiyi ere ama ha kyong nye le di orup, indi de le ibung, esi buku de ku ibung.⁴Ama lu orup etu inyi, ke ama ndip nyi. Etu abak ama meng. Ama fa orup otin ti butsim idi lilang.⁵Kekpeng aki da ba Masidoniya, de tim kihuk kong. Ke da fa ibak ti bekeng keki keki, bereng ele mi korup.⁶Ke Ikpe ami hu bangyi ikip, i hu di ikip utin ni uuba ni Tatus.⁷Esi ni uuba ngyi mbe ayi Ikpe ohu di ikib kong. Ke esi ni ikip ihu ayi Tatus fa obu inyi, I ha di utu awu nyi beb uha anim, eyi utu awu nye kpok ama eyi orup inyi lilang, eyi utu awu nyi amang arung ama, orup ra tin ama ekpir ening mbe.⁸Abe ayi kitsim anim anda nyi orup ubri ting ahin, ama kyong arung inyi ayi kevib nyi egbem nyi orup kong, orup ugbem nyi esi ni keting sang mbe.⁹Indang ama atin orup, kikiyi ni ayi ama gbem nyi orup kong, ke esi kikiyi ayi ombok inyi anda nyi nye lim ti aby. Ayi nyi alu yi kimbok ni lkpe, nya fa ibak obu idi kong.¹⁰Ombok lkpe ede ulim ni aby aba afa ogbenlu awu esi okyong arung inyi kong. Ombok kayang ede buku aba.¹¹Zang utu ombok lkpe ayi nya lu eyi yi, ezun ngyi, orup olu, orup otsu, bereng, opu inyi, imang inyi, utung inyi, indi nya zang kyong nye etsi kenung. Nyi veng inyi ni ozu ayi leng.¹² Ayi ama lim anda nyi ting ahin, ama lim esi kikiyi ni abi ro bu aby kong, ra abi afa ibak ni aby kong. Ama lim eke lkpe arung unghang inyi.¹³Da fa ikip ihu ni ening esi abri abe orup irung idi. Da tin orup obu lilang kikiyi ni ami Tatus, Orup atin di kikiyi ni ayi nye ven anyin kudin ngyi.¹⁴Eke ama ndip nyi obri ngyi, ama fa kiyeng kong. Ni ukpa awu, ozu lilang ayi da haa nyi esi kavang, etu ayi de re ndip kikiyi inyi anda Tatus otok kyong esi kavang.¹⁵Ishong ngyi kikiyi inyi esi kehung, ayi imang arung kikiyi kina inyi lilang, ni utu awu nyi ohu mi eyi bereng eyi etu uneng.¹⁶Ama atin orup kikiyi ere ama alu orup etu inyi aga mbe.

Chapter 8

¹Anyi bamba da pu kyong nya rung, ozu kikiyi ni eding Ikpe ayi inda bangyi ngiyi abi ki Masidoniya. ²Ni kige kimbak zang, orup otin ibi, utu awu kekin etsim be anda be kiven ke ba anda bangyi babi ting. ³Ama su ezik kyong ba nda utu awu ba fa, be ezim anda obu utu awu ba fa. Eyi utu awu be de atsu korup ibi. ⁴Be onung orup idi kyong adi rung orup yi bunda nyi ayi ba haa anda abi so su. ⁵Yi obu utu awu da pu kong. Ba ta obr ede ibi anda Itsi kpuk. Ke be de ibi anda di utu awu arib Ikpe. ⁶Ening de si Tatus kehung mbe kyong, ayi eyir etim egyi kimbok eyi bunda, i yi ni ohun kihung. ⁷Ke ayi nyi obu ozu lilang arung meng--ti orup uting, eve, orung, orup olu ti etim, utu awu nye oshong di. Nyi zang kyong nye otok egyi kimbok ning nyi utu awu lkpe nda nyi. ⁸Ama olok ereng kilang kizin kong. Ama pu kyong ama ambak azang kavang ni ishong inyi eke ama ede myeng eyi ni bangyi babi. ⁹Kikiyi ere nya rung eding ni Itsi idi Yesu Kristi . Ayi ile yi kiven, ke kikiyi inyi i ba esi kekin, eke utin ni kekin ngiyi, nye ohu esi bangyi kiven. ¹⁰Ti ozu ayi leng, ama ta nyi otsi eke akahu nyi. Ugyowu, nye si bangyi kitabr abe alu yi orup bunda, ke nya ata obr anda. ¹¹Indang nyi kpe etim nyi, ayi orup inyi otok nyi kyong nyi bu, nyi ezim bu yi kpe, utu awu nye obu arung. ¹²Ke ayi nye si alu orup kyong nya nda bunda, arib indi nya nda utu awu nya fa, fu esi aki akya mu ting kong. ¹³Da pu kyong anyi babi atim etim eke babi le mbe kong. Ke arib anda nye le kuvang kpuk. ¹⁴Ayi nyi le yi yi indang nyi nyi nda abe rapu. Indi be si afa ba nda nyi ting, eke nye le kuvang. ¹⁵Ri utu awu elim alu: "Ami le yi aga, ele yi kizu keki ayi ering eye kong, ke ami le yi sang ezim apu ana kong." ¹⁶Ke ama deng Ikpe ami anda Tatus ri utu orup awu ama lu yi wu kikiyi inyi. ¹⁷Ke i su ohu unung idi mbe kong, eke i le yi orup kikiyi inyi, i ba obu inyi eyi orup ngiyi uting mbe. ¹⁸De tse mi eyi umba ami kihun bangyi lkpe lilang arak mi ni etim ngiyi ayi etim nda Kristi. ¹⁹Ohun ayi nyi mbe kong, atim lkpe etsen mi kyong, i yi di si indi da ra nda Itsi bolip eyi bunda ni ukahu. ²⁰De ra nghan eke ongyi omi fu enyim kikiyi idi ni bunda abi de ra nda eleng kong. ²¹De myeng zizing eke do bu kizu aki ele yi bolip, ohun obr ni Itsi mbe kong, ke obr ni bangyi ting. ²²Da ba etse umba ami abr bi embe ting. Da ra mbak azang mi kpri ening mbe, ke ezin agambe afa mi yi orup olu ni etim obu keki keki. Ke indang etim etim aga mbe kikiyi ere elu orup obu inyi. ²³Esi ni Tatus, i si ongyi etim anim obu inyi. Esi ni bamba idi esi atim lkpe etse be. Be si kindip ni Kristi. ²⁴Ening, nyi tok be ishong inyi, ke nyi tok kihun bangyi lkpe kikyeng ni etu indip idi kikiyi inyi.

Chapter 9

¹Esi ni etim ayi obu anda belim ni Ikpe, esi keng kyong ama lim nda nyi kong. ²Ama rung nya pu kyong nya kahu, ke ama ri ndip etu kikiyi inyi eyi bangyi Masidoniya. Ama ha bi kyong Akaya le ra bang esi ri ugyi okeb. Orup olu inyi anda bangyi babi бага mbe ekyin ti etim. ³Indang ama tse bamba meng eke undip idi kikiyi inyi fu ekpe mbe kong, eke nye le abang, utu awu ama lok kyong nye le. ⁴Utuyi, ongyi Masidoniya ami eyi ama aba afa nyi kebeng mbe, da pu ana kizu aki da haa kikiyi inyi obu kiyeng, kikiyi ere de ndip nyi obu atung ibi. ⁵Ening kating anim ele kyong esi keng ama nda bamba ata obr aba obu inyi indi ba ba akem ozu lilang alu abang kutu bunda nyi, bunda ayi nye emen undu. Indi ye le ereng nya nda yi esi korup inyi olu, yi fu ereng etin nyi igang kyong nyi nda kong. ⁶Kikyeng nyi eleng: ongyi ami wo sang iben ri sang ting, eyi ongyi ami wo aga iben ri aga ting. ⁷Eyi eyi nda utu awu imyeng korup ngiyi kyong i nda. I fu anda eyi kenyim ereng ohu mi igang kong. Kikiyi ere Ikpe shong ongyi ami nda yi orup ngiyi. ⁸Ikpe hun re ning indi inda eding ngiyi kikiyi andu ere dip ekpri ening, eke ozu ayi opu, ufa yi lilang. Yi re ening ting eyi mu ti etim eding andu. ⁹Ye re utu awu elim alu: "I hu kiven ngiyi ahaa nda bangyi akin. Kenung ngiyi ele Umenkigi." ¹⁰Ami anda ongyi ozo itu ala ayi i ho eyi ala elyi, ami nda ezim ekr itu ala oho. Ikr ubung ala ni kenung nyi. ¹¹Nyi eve ti bekeng lilang eke nya nda bunda. Eleng ede aba udeng obu ni Ikpe utin idi. ¹²Ni etim ayi leng, esi nye obu anda ohun bangyi Ikpe mbe kong. Yi re ede udeng aba obu Ikpe ti bekeng aga mbe. ¹³Ayi otok inyi ti etim ning, da rung kyong be myeng azang nyi meng, nya nda Ikpe buzur eyi kikiyi kina itsari utu awu nyi su atsu eyi Yesu Kristi. Nya nda Ikpe buzur ngiyi eyi kubu bunda inyi ayi nya nda be eyi bangyi lilang. ¹⁴Be le ra pu egiy inyi, re bu aduwa kikiyi inyi. Bo bu ening indi nya fa eding Ikpe. ¹⁵Udeng esi ni Ikpe ami bunda ngiyi ongyi esi i kyong arung kong

Chapter 10

¹Ama Pol, bulok nim aha nyi, ni kikiy kina itsari eyi ibur ni Kristi. Ama si ongyi ibur (mgbuk) kekpeng aki ama le yi nyi, ke ama ta anim vir kikiy inyi ayi ama anyin obu inyi meng. ²Ama nung nyi kyong, kekpeng aki ama si ele yi nyi, esi ama ata etu vir utu awu ama ra pu obu bangyi babi abe amang kyong adi ele ile ni kayang mbe kong. Ke ama ating kyong ama ta etu vir kekpeng aki ama re tung bangyi abe ra mang kyong adi ele ile ni ibyi etu mbe. ³Abe ayi de le yi ibyi etu ting ahin, da ku umma idi ni etu kong. ⁴Avem umma oku idi esi ayi da zang yi egyi fu ni kayang kening, ke ye le yi bugbang abi kukyi, indi de ogyu abib ozu uhang agya ni shintan. Yi atip erim kangri aki aku ongyi ata elyi. ⁵De ogyo egbem ozu ayi ra nhang ede kikiy kukyi emyeng eyi orung ni lkpe. Do hu kating lilang azib ata ti kikiy kina ni Kristi. ⁶De ra kem idi ele ra bang indi de tsim abe ni kikiy kigbang, kekpeng aki kikiy kina inyi esi ohun re ning meng. ⁷Pu egyi ni kizu aki atin kpang ele nyi obr. Ongyi uying esi kyong ami si ni Kristi, i mang arung kyong adi ting esi ni Kristi fu ami ting. ⁸Abe ayi ama ndip etu kikiy ni kilang kizin aki ltsi anda di kikiy inyi ting ahin, esi de embyi atsu nyi embe, esi ni ugyo egbem inyi kong. Kiyeng ohu ama kong. ⁹Ama su kyong yi lem ring ama ra ta nyi kugir eyi avib anim kong. ¹⁰Ayi bangyi babi aha kyong avib ngyi esi ni egyi ama eyi bugbang, ke egyi irung mbe. Eve ngyi ohun uwok kong. ¹¹Nda bangyi abi nyi ba rung kyong utu awu de re ti eve avib idi, ayi da kyating onyong, esi utu awu de leti ozu obu kekpeng aki de esi le embe. ¹²Da ta babak emyeng idi eyi abi ra rak ibi bulok kong. Ke kekpeng aki be myeng etu ibi eyi botu, be zim abu azang keki eyi kuvang ibi katang ibi, ba zang amyin kong. ¹³Ting ahin, adi esi endip etu akpa mbe kong. Do bu ening ohun utu awu lkpe anda di kpuk, kihun aki aba ohun esi obu inyi. ¹⁴Ayi da ba ekyin obu inyi meng de ndip nyi akpa kikiy kong. Adi esi ni kita obr abi eyi uhaa uding ni Kristi aba ekyin obu inyi. ¹⁵De ndip etu akpa kikiy ni etim ni bangyi babi kong. da lu orup ayi orup uting inyi re dip ke kepyi etim idi katang inyi ere ekri esi kehung kpuk, eke ofu ri kemeng kihun ngyi zizing mbe. ¹⁶Da lu orup ening, eke da haa uhaa uding ni Kristi ayang nyi eding kobr, Esi de ndip ni etim ayi do bu ti oluk ayi kening. ¹⁷Ke ongyi ami endip etu indip ta ltsi. ¹⁸Esi ongyi ami indip angyi bulok ri fa kindip kening, eke eting esi ami ltsi ndip mi kpuk.

Chapter 11

¹Ama pu kyong inyi nya pa ama ereng ongyi kitim ni ozu ayi. Eke kavang nya pa ama. ²Ayi ama le yi buviv kikiyi inyi. Ama le yi buviv ni lkpe buding kikiyi inyi, ama men nyi undu kyong ama ede nyi anda imma uting. Eke ama aku nyi anda mi ereng belim atu abe ofu kikpong mbe. ³Ke ama ki bereng kyong kiyin, utu awu kogu akanim Ev eyi egyi bomyin ngyi, kiyin kating inyi aku nyi anyin ti kavang eyi keveng urak ni Kristi. ⁴Eke kiyin ongyi ami na ba aha nyi uha Yesu ami keki mbe, obu ami adi ha nyi uha ngyi kiyin, ke nyi ezim ohu kudin keki rikun eyi aki ele atu inyi, esi eyi uhaa uding ni Kristi awu keki mbe obu awu nyi owok nyi ezim osu eyi wu, nyi zo ozu ning zizing. ⁵Ama ting kyong ama esi ulim katang ni abe osu kiding kyong abe esi bangyi kitsim ni Kristi kong. ⁶Ke ama akya ku lok arung eve ting ama lu yi orung. Ni bekeng lilang eyi ni ozu lilang da nda nyi ke nya rung ki ning meng. ⁷Ama bu abyai ayi ama na kikiyi itsari eke nya tsu kukyi ra? Ayi ama ha nyi uha lkpe bunda mbe. ⁸Ama zi kihun bangyi lkpe ayi buzi ayi ama hu ukahu obu ibi eke ama tim anda nyi. ⁹Kekpeng aki ama le yi nyi ke ama pu ana ke ama nda ongyi omi butsim kong. Aki ama ra pu esi si kobu bamba abe ki Mesidoniya aba. Ni ozu lilang ama hu etu anim, eke ama fu ele nyi ereng bolib kening, ama obu yi ekpri ening. ¹⁰Ayi kavang ni Kristi ele orup nim, etu indip anim kehin Akaya esi ekpe kening. ¹¹Ere ra? Kikiyi ayi ama oshong nyi kening ra? Ikpe arung. ¹²Aki ama bu, ama ro bu ekpri ening, eke ama olu anyin ni ulok awu bolok abib ama, eyi aki ba mang kyong be ndip etu--ke ayi be fa be ro bu etim utu awu adi ro bu. ¹³Bangyi utu awu nyi esi bangyi kitsim kazir eyi etim bukaba. Bakim etu ereng bangyi kitsim ni Kristi. ¹⁴Yi fu ohu nyi bereng kening, shintan bulok ngyi ekim etu ereng ulim etim ni utaa. ¹⁵Yi fu hu nyi bereng aga mbe kong, ayi belim etim ngyi ting esi ezim etu ereng bepyi ni kenung. Kihung ibi ohun utu awu obu etim ibi apu anda be. ¹⁶Ama lok eye: Ongyi fu ating okyong ama si kitim kening. Ke nyi eti obu, nyi esi ating ohu ama ereng kitim, ama ndip sang mbe. ¹⁷Ozu ayi ama lok kikiyi ni undip esi kobu ltsi aba kening, ke esi ama mbe olok yi ereng kitim. ¹⁸Ayi bangyi бага mbe endip ni ibyi etu mbe, ama ndip ting. ¹⁹Ayi nyi osu eyi orup otin inyi, eyi ama kekpeng aki ama lok reng kitim, nya amang kyong nya min ke nya amin kong. ²⁰Nyi fu osu eyi ongyi omi ke ihu nyi upyi, elyi nyi, irim nyi, i de angyi alu obr obu enyi, igu nyi kizun egyi. ²¹Ama ha kyong do nduk obu utu awu do bu ening, ke kiyen ohu di, Ke ongyi ami eti ofu endip - Ama ri lok ereng kitim--ama endip ting. ²²Be si Hibrus? Ama ting. Be si Israel ra? Ama ting. Be si udong ni Abraham ra? Ama ting. ²³Besi belim etim Kristi ra? (Ama lok ereng orup elyi ama). Ama obu. Ama bu etim agbang obu, bakim ama ketim esi ezing aga mbe, ni igu ayi bo gu ama obu ukyong, ti ibak buku aga mbe. ²⁴Kobu ni Jus ama fa irang esi ezing "kekim eyi kur eyi otung enzi." ²⁵Ezing ara bo gu ama eyi bokpuk. Ke zing kiting be tse ama okyo. Ezing ara kuya ekep ama. Ama ekep utu ava ozur kuho uga. ²⁶Ama ri si isi ekpri ening mbe, ni ibak iho, ni ibak bezi, ni ibak ni bangyi anim, ibak ni bangyi abe esi bo Jus kong, ibak ni kehin, ibak ni ulim uga, ibak ni uho uga, ibak ni bamba ni kazim. ²⁷Ama le ni etim ayi agbang ti butsim, bula kyating, ni bunyong eyi onyur, undu ukyi ekpri ening, kemeng ukpa eyi etu itse. ²⁸Onwo ata ozu ayi lilang, kutu abe kutu orup anim amang ama ozu kikiyi ni kihun bangyi lkpe. ²⁹Eyi ayik etu, ke ama ayik etu kong? eyi ami aku, ke ama orup oluk ama kong? ³⁰Esi keng indi ama ndip kikiyi, ama ndip ti ozu ayi otok ama induk anim. ³¹Ikpe ami i si Abba ni Itsi Yesu, ami arak umenkigi, arung kyong ama ka kazir kening! ³²Ki Damascus, Gomna ami ele kitang ni uding Areta ami iri kpe egyi kehin Damascu kyong i hu ama. ³³Ke ba ta ama ti kire eyi ama olu kisa ufe utsi, ke ama lu ping obu ngyi.

Chapter 12

¹Esi keng ama ndip, ke kizu akyating aki ama fa embe, ke ama eding eyi ozu azang eyi kulim kobu Ikpe. ²Ama rung awu ami etu Kristi, ami igyi kur eyi enzi akpa meng, ami i le kemeng etu ra, kakpa etu ra ama rung kong, lkpe arung--³ikyin eding kukyi ni ura. ³Ke ama rung awu ami leng--ile ketu ngyi ra, kakpa etu ra, ama rung kening, Ikpe arung--⁴ede mi ohun kiluk kihuk kitim kukyi, ke iwok ozu ayi ongyi omi esi i haa arung kong. ⁵Irim ni utu ongyi nyi, ama endip etu, eke ama esi endip etu anim bulok kening, ohun kikyi etu ayik anim. ⁶Ama apu kyong ama ndip etu, esi ama esi kitim kening, ama olok kavang. Ke ama apa etu endip embe, eke ongyi fu ating okyong ama obu utu awu ba zang ama esi owok obu anim kening. ⁷Ama ting ama ki etu endip kikyi ni orup uding ni kulim ele. Kikyi ere ozu ayi ama zang ni kulim rikun. Ening nyi esi ama ndip etu kening, ba tip ama bagri etu, idung etim shintan ba eke itsim ama, eke esi ama endip obu kening. ⁸Ezing ara ama nung Ikpe kikyi ngyi, kyong ide yi anyin ama obr. ⁹Ke i ha ama kyong, "kazak anim ohun mu meng, bugbang anim otok olu kekpeng aki etu ayik. "Ening ama endip kikyi oyik anim kpuk indi kazak ltsi ele etu anim. ¹⁰Ening yi ohun ama utin Kristi ti etu ayik, ti katu, ti ibak, ti butsim bunda eyi orup ubr. Ni ayi etu ayik ama, ama zim igbang. ¹¹Ama esi kitim meng, nye otu ama ekyin embe, anda nye ting arak ama. Eke lilang ama esi ulim ni abe osu kidin kyong be si bangyi kitsim kening, abr ayi ama esi kizu kong ting ahin. ¹²Kavang ni ura utok ni bangyi kitsim obu katang inyi eyi orup uhu, ira eyi ozu bereng bohu eyi etim obu aga mbe. ¹³Ahin ayi enyi esi mbe obr ni kihun bangyi lkpe ayi ering, ama akya ku esi bolip obr inyi ting, nyi pa nda ama kuda aki leng. ¹⁴Zang! ama, ri nghanh ama aba obu inyi ezing ni ura. Esi ama esi bolib inyi kening, ni ere ama oshong avem inyi kong. Ke belim fu apu anda baba kong. Baba ting apu nda belim kpuk. ¹⁵Ama atin orup obong etu anda nyi eyi unyang inyi. Ayi ama oshong nyi obu lilang, nyi shong ama ri ezun nyi ting? ¹⁶Ke utu awu ye re, ama anda nyi bolip kening. Ke, ayi ama amyin ebe mbe, ama si ami ohu nyi eyi ukanim. ¹⁷Ama rim nyi utin bangyi abe ama tse ba obu nyi ra. ¹⁸Ama nung Tatus kyong iba obu inyi, eyi umba ami eyi mi. Tatus ohu nyi kizu keki ra. De si ukeng uting kong ra. De si ti bukat eting kong ra. ¹⁹Nyi mang kyong ezing ning lilang adi ra duk idi obu inyi mbe ra. Obr Ikpe, adi etu Kristi ra haa nyi ozu lilang eke nya gbang. ²⁰Ama ki bereng kiying esi ama aba fa nyi utu awu ama pu kening. Ama ki bereng kyong kiying esi nya fa ama utu awu nya pu kening. Ama ki kyong kangri, buvib, orup otsu, orup bubyi, bangyi bangak, etu endip, eyi uhum oby. ²¹Ama ki bereng kyong kekpeng aki ama esi irim aba, Ikpe anim ohu ama ekip kikyi eri obr inyi. Ama ki bereng kiying orup abib ama eyi bangyi abe obu aby akpa meng, eyi abe eyeng kong ni etim ilyik, eyi baza bana, eyi egyi kulak ayi be re zee.

Chapter 13

¹Eleng esi kezing ni ura ayi ama ri ba obu inyi. "Ozu emyeng lilang da kem yi keng mbe, eyi ezik bapa ra bara esi olok undu uting." ²Ama lok eyi abi obu abyilang akpa meng, eyi bangyi abe ering ni i si upa anim obu inyi, ama is haa eye: Kekpeng aki ama esi aba eye, ama apa be kening. ³Ama haa nyi ozu ayi leng kikiyi ere nyi ra pu nya zang arung kyong Kristi re lok lu utin nim. Eyik etu obr inyi kong. Ke i gbang etu inyi kpuk. ⁴Bakim mi ni etu eyik, ke i le uwung eyi kazak Ikpe. Ke adi ting ayik etu ketu ngyi, eke de le bowung eyi mi katang inyi eyi bugbang ni lkpe. ⁵Nyi zik zang etu inyi kyong nye le ti orup uting ra. Nyi mbak zang etu inyi. Nyi mang arung kikiyi inyi kyong Yesu Kristi ele etu inyi kong?--kekpeng aki nyi esi aku lang. ⁶Ke ama lu orup kyong nya zang arung kyong da ku kimbak zang kening. ⁷Indang do nung Ikpe kyong nyi fu obu kobyi eye kening. Ama ro nung lkpe kyong di tok idi reng da lyi kimbak azang meng kong. Ama ro nung lkpe eke nyi tsi kenung, abe ayi otok ereng da ku kimbak zang ting. ⁸Ayi adi ohun utu awu do bu kizu aki obu kavang kong, ke ohun kavang mbe. ⁹Da atin orup kekpeng aki adi ayik etu, ke anyi agbang. Do bu aduwa kyong nye hun re ning ting. ¹⁰Ama lim ozu ayi ning ni kikyeng aki ama kya nyi onyong ting, indi ama esi aba nyi onyong, ama fu ata nyi alang ekpr ening mbe kikiyi ni kilang kizin aki Itsi nda ama indi ama embyi atsu nyi eyi ki, esi ama ogyo eghem nyi eyi ki kong. ¹¹Kihun ngyi, anyi bamba, nya tin orup! Nyi bu etim ayi ede bangyi esi irim aba, Nyi hu ikib, si su yi botu, le bukun. ke Ikpe ni orup arip (Ishong) eyi ni bukun le yi nyi. ¹²Nya kyp botu ke nyi hu botu mgba Kelung mgbuk. ¹³Belim Ikpe lilang akyip nyi. ¹⁴Eding ni Itsi Yesu Kristi, orup arip ni Ikpe, eyi kikiyi kiken ni kudin kotin le yi nyi ubyi lilang inyi.

Galatians

Chapter 1

¹Pol, ongyi kitsim--Esi ongyi kitsim ami si utin bangyi aba kong, eke ami esi utin ni Kristi eyi Abba Ikpe nyi, ami ezir mi anyin ti abe oku-meng nyi--²eyi bamba abe eyi ama ele nyi lilang, elim anda bangyi Ikpe abe ki Galatiya. ³Eding eyi bukun abe esi kobu Ikpe Abba idi eyi Itsi Yesu Kristi aba obu nyi. ⁴Ami de angyi anda kikiyi ni ozu abyil idi eke indi i nwo olu di ti abyil ni kuzing aki leng. Utin ni ozu orup Ikpe Abba idi. ⁵Buzur esi angyi umenkigyi eyi umenkigyi Amin. ⁶Kugir ohu ama ayi nyi ezim anyin bukir mbe utin ni ami di nyi ti eding ni Kristi. Egyir ama ayi nyi re si irim ene ben uhaa upyi awu keki mbe. ⁷Ayi leng o tok kyong esi uhaa uding owu rukun kong, eke bangyi babe ele ra anda nyi butsim ra pu kyong beyeng uhaa uding ni Kristi. ⁸Eke adi ra ulim etim Ikpe esi kukye aba haa uhaa uding upyi obu awu da haa nyi meng, kuhan ele kikiyi ngyi. ⁹Utu awu do lok akpaa meng, ere ning ubang ama ro lok eye kyong, "Ongyi omi esi ahaa nyi uhaa uding obu awu nya fa obu anim, kuhan fa mi." ¹⁰Ayi indang ama ra pu uusu ni bangyi ra ni Ikpe? Ama ra pu ama obu ozu ayi arib bangyi-a? Ayi ama fu ra nghan kyong ama obu arib bangyi, Ama esi upyi ni Kristi kong. ¹¹Kikiyi ere ama pu kyong nya rung, bamba, kyong uhaa uding awu ama haa nyi esi uhaa ni ongyi kong. ¹²Ama oohu yi kobu ongyi ying kong, ra ama ne zee yi kong, esi kulim aki esi kobu ni Itsi Yesu aba obu anim. ¹³Nyo wok ahaa anim keyir ni ele Ikpe uben ni bo Juw, utu awu ama ra faa bangyi Ikpe utu awu obyil kahung ke ama pu kyong me kem bi lilang. ¹⁴Ama si kira eyi izin ni Ikpe uben ni bo Juw obu bangyi kuzing anim lilang, katang ni bangyi anim. Eneng esi utu awu ama lu orup ti ozu kehin ni babba nim. ¹⁵Eke ayi Ikpe, ami ede ama lu si kembre ayil anim, ke ami edi ama utin ni eding ngyi, ¹⁶arib mi indi tok ama Idung ngyi, eke indi ama de ozu ngyi ahaa bangyi abe arung Ikpe kong, kekpeng aki nyi mbe ama bib ibi etu eyi beyeng kong. ¹⁷Ama ohung eding ki Jerusalem na fa bangyi-kitsim Ikpe abe le obr anim kong, Ama ding, ki Arabiya kpuk ke isi irim ding ki Damaskus. ¹⁸Eke irim ni igyi ira ama hung eding ki Jerusalem, endi ama na rung Kefas, ke ama le eyi mi itu kur-eyi-otong. ¹⁹Eke ama zang belim-kitsim babe kong ohun Jemsi, umba ni Itsi mbe. ²⁰Ni ozu ayi ama lim anda nyi, esi kavang obr Ikpe, kyong ama ka kazim kong. ²¹Eke ama ding kitsi ni Siriya eyi Silisiya. ²²Bangyi arung ama zizing ti bangyi Ikpe abe si ni Kristi nyi ki Judiya embe kong. ²³Bo wok mbe ayi bo ro lok kyong, ongyi ami afaa di ebe mbe i ba hu si "ongyi ami ra haa uhaa uding awu keyir epu i kem bangyi nyi." ²⁴Ere ning ba anda Ikpe buzur kikiyi anim.

Chapter 2

¹Irim ni igyi kur-eyi enzi ama hung eding ki Jerusalem eyiye yi Banabas, Ama de Titus ben irim anim. ²Ama hung eding kikiyi ni kulim ke ama na haa uhaa uding nyi awu ama haa katang ni bangyi abe arung Ikpe kong. Ama lok kataa mbe eyi bangyi abe esi ne kikyeng, eke indi otok kyong ama ro bu mbe ra ama ro lu unya-utse mbe kong. ³Eke esi Tatus mbe, ami eyi ama ele kong ke emi si ongyi Grik, ami bo hu mi igang mbe ata kamang. ⁴Bamba abe ni kazim aba kataa mbe aba ozo ile uureta ayi da fa etu ni Yesu Kristi. Ba ra pu kyong bo hu di esi bepyi. ⁵Eke da anda bi kisa ti kekpeng sang kong, eke indi kavang ni uhaa uding nyi ele ekpr eyi nyi. ⁶Eke bangyi abe ereng be esi ni ekyeng (utu awu be re nyi esi kizu kikyong mbe obu anim kong, Ikpe ro tok kekyi kong)-abe, ama kyong, be esi ni ekyeng akahu ama ra hing ting. ⁷Ni ukpa awu, ba zang kyong ba anda ama uhaa uding awu ama re ye ding kobu ni bangyi abe ata kamang meng kong, ereng utu awu Pita re yi uhaa uding eding kobu ni abe ata kamang meng. ⁸Ayi Ikpe ami bu etim eyi Pita kikiyi ni ongyi ami bu etim kitsim Ikpe eding kobu ni abe ata kamang, i bu eyi ama re ning anda ama eding kobu ni bangyi Irim (abe arung Ikpe kong). ⁹Ayi Jems, kefas, eyi Jon, abe ba rung bi ereng bangyi abe ere anda bangyi Ikpe endip atsu, ba rung eding nyi ayi ba nda ama, ba anda ama eyi Banabas kubu etung ni etim ayi nyi. Bo bu ening eke indi anda di eding kobu ni bangyi Irim, ke indi be ding kobu ni bangyi abe ata kamang meng. ¹⁰Bo ro nung di kyong adi mang arung bangyi aken nyi, ening esi kizu nyi aki ama pu mo bu. ¹¹Eke ayi Kefas aba kehin Antiyok, ama tung mi egyi-ngyi mbe kikiyi ere ba zang mi i bu kobyi mbe. ¹²Irim ayi bangyi babe si kobu ni Jems aba, Kefas ra lyi ala eyi bangyi irim. Eke ayi bangyi ning aba, ikyi anyin kobu ni bangyi irim. Ke ikyi bereng ni bangyi abe ni kamang kata. ¹³Bo Jus abe ering ting aba tur mi ti etim ni katak-aba nyi. Eke Banabas ting ba abaa mi eyi mi eding ti etim katak-aba ibi. ¹⁴Eke ayi ama zang arung kyong etim ibi eben ti kavang ni uhaa-uding kong, ama haa tok Kefas obr ibi lilang, "Ayi omu esi Juw eke u le ereng bangyi Irim ke ezim ereng bo Juw kong, utu awu zing ayi uhu bangyi Irim nyi eyeng esi bo Jus ra." ¹⁵Adi abung kikiyi di esi Juw ni uuba ke esi bangyi Irim abe ro bu abyong kong; ¹⁶Ting ahin da rung kyong ongyi esi afa uureta ti etim ni izin kong eke esi utin ni orup uting etu Yesu Kristi. Adi ting aba obu ni Kristi eke indi da fa uureta ti orup uting ni Kristi ke esi ni etim izin ikyi kong. Kikiyi ni etim izin nyi, esi indi kibyi etu afa uureta kong. ¹⁷Eke ayi, da pu da fa uureta etu Kristi, adi ting, ba fa di eyi ozu abyong, ening Kristi osu eyi abyong-a? akya-titing! ¹⁸Ayi me esi embyi ozu nyi ayi ama gyo, otok kyong ama si ongyi ami abeb izin. ¹⁹Kikiyi ere esi utin ni izin nyi ama ku ti izin nyi, eke indi ama le ile Ikpe. ²⁰Ba kem ama eyi Kristi. Esi ama ami ele yi unyang ni kikiyi anim mbe kong, eke esi Kristi le etu anim. Ile eyi ama le indaning ti kibyi etu nyi ama le ti orup uting etu ni Idung Ikpe nyi, ami oshong ama ke ide angyi anda kikiyi anim. ²¹Ama ede eding ni Ikpe alu ukpaa uting kong, ayi okyong da fa kenung utin ni izin nyi, esi ening, buku ni kristi nyi akyating yi kikyeng!

Chapter 3

¹Galatiyans bangyi etim! Eyi ami atsi nyi? Egyi inyi bo tok nyi kpang kyong Yesu kristi ba kim mi. ²Ining esi kizu kiting nyi aki ama pu me zee obu inyi: nya fa kudin nyi ti etim ni izin ra nyo su ti ozu ayi nyo wok? ³Anyi esi etim mbe-a? Nya yir ti kudin, anyi indang nye no hun ti ibi etu-a? ⁴Nye tsim ti ozu aga bunda mbe-a?--ye si ere ning esi bunda mbe! ⁵Ami nyi ami anda nyi kudin ke ibu etim ni kilim bassa katang inyi ibu ening ni etim izin, ra esi ti uuwok eyi orup uting? ⁶Ereng fu Abraham "osu eyi Ikpe ke be de mi alu ongyi kenung," ⁷Ri utu awu nyi, nya rung, rening, kyong abe ni orup uting esi belim ni Abraham. ⁸Ti ilik nyi, ra zang kyong Ikpe ereta bangyi Irim eyi orup ting, ba anda uhaa uding alu lang bo tuk anda Abraham, okyong, " utin andu bangyi irim nyi lilang afa eding." ⁹Ere ning, abe ni orup uting afa eding eyi Abraham, ongyi orup uting. ¹⁰Lilang bangyi abe ede ibi anda etim ni izin nyi kuhang ele bi kiky; ke ere ning belim alu, "Kuhang esi ni eyi-eyi lilang ami akya ke ben izin ayi be lim alu ti kevib izin nyi kong, ke bobu yi. ¹¹Indang atin kpang kyong ongyi omi kyating ayi ifa uurete ti izin nyi obr Ikpe, kiky ere kenung nyi aba utin ni orup uting. ¹²Eke izin nyi esi ozu ni orup uting kong, ra," ongyi ami bu etim eyi izin nyi esi keng iben yi." ¹³Kristi nwo lu di ti kuhang ni izin nyi, i hu si ongyi kuhang kiky di "Ayi be lim alu, "Kuhang esi ni eyi-eyi ami bo ndur ti otsi"- ¹⁴Eke indi eding ni Abraham aba obu ni bangyi Irim utin ni Kristi Yesu, eke ti orup uting da fa kapu undu umen idi ti Kudin. ¹⁵Bamba, ama lok nyi eyi kive ni bangyi. Ni undu umen ni bangyi, ongyi omi kyating i nwo alu ukpaa ra ide ayak mbe, utu awu bobu yi alu ti izin. ¹⁶Indang undu umen nyi ayi bo lok yi Abraham eyi utok ngyi. Ahaa kyong, "esi ni utok, " oro tok kiky ni bangyi бага mbe, Eke esi ni ongyi uting mbe, "ke esi eyi utok inyi," ami esi Kristi. ¹⁷Indaning ayi ama ro lok esi ayi leng: izin nyi, ayi aba igyi 430 irim angyi, kezung nyi aki Ikpe ahung alu esi ri keyir be de ki alu ukpaa kong. ¹⁸Ayi kezun nyi eben izin nyi, ere ning ya ba esi ti undu umen kong. Eke Ikpe de yi anda Abraham esi ti undu umen. ¹⁹Ere, kahung, esi kikyeng ni izin nyi? Be ede yi esi ayak kiky ni atung okpung, ene zee ti otok ni Abraham ayi be men undu nyi meng. be de izin nyi anda yi kazak utin ni ulim etim ami le katang ni Ikpe eyi bangyi. ²⁰Indaning ongyi ukyikatang ere le obu ongyi uting, eke Ikpe isi uting. ²¹Ening nyi izin obu undu umen ni Ikpe nyi-a? Iyee esi ening kong! Okyong ba anda izin nyi kyong yi anda unyang, ening kenung ting aba eben izin nyi. ²²Eke ilik Ikpe nyi ata ozu abyililang kitem uffa. Ikpe bu yi ening eke kezung ngyi agben di ti orup uting etu Yesu Kristi aba anda abe esi osu. ²³Indaning irim ni ayi orup uting aba, izin nyi ohu di ezee alu kiky izin, ele ketim kipa aba dze kige aki orup uting aba otok. ²⁴Ere ning izin nyi ere kpe di ening aba dzee kige aki Kristi na ba, indi da fa uureta ti orup uting. ²⁵Eke inda ning ayi orup uting aba meng, be kpe di eye kong. ²⁶Ayi anyi lilang esi belim ni Ikpe utin ni orup uting etu Kristi Yesu. ²⁷Ayi bangyi бага mbe aba bu baptisma ti Kristi, nyi ohu Kristi meng. ²⁸Ebib kyong bo Juw ra be Grik kong, esi upyi ra ongyi kive, alu unyalim yi akeb kong, ayi lilang nyi esi kizu kiting etu ni Kristi Yesu. ²⁹Ke anyi esi ni Kristi, nyi si utok ni Abraham, ke kezun aki eben undu umen.

Chapter 4

¹Ama ra haa kyong ongyi kezun, ayi ifu le idung ulim mbe, ile kekyi eyi upyi kong, ting aheng ayi isi ongyi kikyeng kivin nyi lilang. ²Eke I fu le kitang ni bangyi uhee eyi bangyi uukpe re ning aba dzee kutu aki abba angyi alu nyi. ³Rening ting, itu bulim idi, ozu kayang ning ohu di alu upyi. ⁴Eke ayi kige nyi aba meng, Ikpe tse idung ngyi, akeb mba mi, mba mi, kemeng ni izin nyi. ⁵I bu yi ening eke agben abe ele kemeng ni izin nyi, eke indi da fa uuhe ereng fu bodung. ⁶Ayi anyi esi bo dung, Ikpe tse kudin idung ngyi ekyin ti erip inyi, ami idi eyi kilang, "Abba, Abba anim." ⁷Ere ning anyi esi bepyi eye kong, eke idung, ayi esi idung, nye esi ongyi kezun utin Ikpe ting. ⁸Eke ti kige aki nyi, ayi nya rung Ikpe meng kong, nyi hu si bepyi ti iyak ayi nyi ele mbe, ti kazak etu ibi, esi ni bekpe kong titing. ⁹Eke indaning ayi nya ba rung Ikpe, ra Ikpe kpuk ta arung nyi, ahin ke nyi ohu esi irim ba fa abe onduk eyi ozu ayi akyating eyi bekeng kikyeng? Nya ra pu kyong nyi si bepyi eyi-ye- a?¹⁰Nyi le yi kukyip ni itu eyi ivaa ipyi eyi kige eyi igyi! ¹¹Nyo hu ama bereng ayi utu awu etim anim ayi ama tim eyi nyi aba kyating eyi kikyeng. ¹²Ama nung nyi, bamba, nyi reng fu ama, ayi ama ting i hu si ereng fu anyi. nyo bu ama abyikong. ¹³Eke nyi arung kyong esi bukyong etu ayi ama haa nyi uhaa uding kitabr nyi. ¹⁴Ting ahin bukyong ayi ama le yi anda nyi kimbakzang, nya zang ezin ama kong nyo otung ama kong. Nyi tuk ohu ama ereng ama si ulim Ikpe, ering ama si Yesu Kristi bulok ngyi. ¹⁵Ere, kahung, esi eding enyi indaning? Ayi ama ra haa nyi kyong, esi obu arung, nyo nwo egyi enyi anda ama. ¹⁶Ere ning, ama si ongyi kufa nyi kikyere ama ra haa nyi kavang-a?¹⁷Ba lu orup aga mbe indi bo gu ohu nyi. Eke esi ni eding kong. Ba ra pu bo huk nyi eke indi nya lu orup etu ibi. ¹⁸Arib eke indi ongyi elu orup ti ozu ayi kikyeng angyi esi eding, ke ohun inda ayi ama yi nyi ele ubyi mbe kong. ¹⁹Anyi belim anim, iyiye ama le ti ibak kimba kikyere nyi kyong ni zee ti kekpeng aki afa Kristi ti unyang inyi. ²⁰Ama ra pu kyong inda ama eyi nyi ele inda ning ke ama hu kilang anim eyeng, kikyere ama le yi ozu amang aga mbe kikyere nyi. ²¹Haa ama, anyi abe rapu kyong nye le ekpr kemeng izin nyi, nya daa atung owok ozu ayi izin nyi kong-a? ²²Ayi elim alu kyong, Abraham le yi belim banyalim bapaa uting esi ni akeb upyi ke uting esi ni Akeb agya. ²³Ke ami esi ni upyi amba mi ni ibi etu, Eke omi esi ni akeb ayga utin ni undu umen. ²⁴Ozu ning nyi ba haa yi kyong esi ukyeng, ke bakeb ning nyi esi ni bozung bapaa. Omi isi kikyere kehin Sinai ba ke i mba belim abe esi bepyi. Ening esi Hagar. ²⁵Indaning Hagar yeng kikyere kehin Sinai ki Arabiya; ke i yeng kikyere ni Jerusalem aki ubang, ayi ami ri bu etim upyi eken eyi belim ngyi lilang. ²⁶Eke Jerusalem nyi aki kukye ning ile kivee, ke ami nyi esi ayii idi. ²⁷Ayi belim alu, "Tin orup, omu kikpr, ami amba kong. Ta beke eyi kilang ni orup otin, anyi abe azang butsim ni uukyung ni kimba kong. kikyere ere belim ni akeb ami bemyeng nyi ebyin obu ami nyi ami le yi imma." ²⁸Eke anyi, bamba, ering fu Azik, esi belim ni undu uumeng. ²⁹Ti kege aki nyi emi nyi ami ba mba mi eben ni ibi etu ra faa ami bamba ti Kudin. Esi re ning indang. ³⁰Eke ere ayi ilik Ikpe ahaa ra? "Atr anyin upyi elige nyi eyi idung angyi. Ayi idung ni unyalim ni upyi ifa kezun eyi indung ni akeb agya kong." ³¹Ere ning, bamba, adi esi belim ni idung ellige ami upyi nyi kong, eke adi esi ni idung akeb agya.

Chapter 5

¹Esi ni kive Kristi onwo di ta.Yir zizing, ere ning, ke nyi fu le indi kipaa ni upyi nyi egben nyi esi eyiye kong. ²Zang, ama, Pol, haa nyi kyong ayi nyo sosu kyong bi ta nyi kamang, esi nya fa kubu kamng ni kristi eye kong.³Ama fu ra tok nyi eyiye kyong eyi-eyi ami esi ata kamang otok kyong esi keng iben izin nyi lilang. ⁴Bo hu nyi ahaa eyi Kristi meng, anyi abe afa uureta utin ni izin nyi; nya fa eding nyi eye kong.⁵Esi utin ni kudin, eyi orup uting, da nghan le bang eke da ba fa orup olu ni ile kenung.⁶Etu kristi ebib ozu kiky ni kamang kata ra ongyi ami ata kamang meng kong, eke esi ti orup uting atem etim utin ni ishong. ⁷Anyi eri esi ti ukeng uding mbe. Ayi tung nyi kyong nyi fu eben kavang kong? ⁸Katsu ning esi utin ni ami di nyi kong!⁹Kindip sang ohu udee ni bredi endip. ¹⁰Ama lu orup obu ni ltsi kyong esi nyo hu kating ni ongyi omi kong. Ongyi ami ra anda nyi butsim i fa kubu kamang ngyi, esi eyi-eyi lilang.¹¹Bamba, ayi ama ofu ra haa uhaa ni kamang kita, ere bu ki nyo fu ra faa ama? Esi ere ning kikyo kivong kekem ni otsi-kumeng nyi kerib anyin meng. ¹²Ni abe ohun nyi atung, kyong be hu ibi haa yi nyi!¹³Ayi be di nyi aba ti kivee, bamba. Eke nyi fu obu ile kivee nyi anda nyi kisa aki nye ro bu aby nyi kong; okyong, utin ni ishong nya kahu botu. ¹⁴Ayi izin nyi lilang aba hun ti kilang izin kiting nyi; "Esi keng ushong ongyi ukye andu reng fu etu andu." ¹⁵Eke ayi nye revib ra nya faa botu, nyi zang zizing a hu omi iba bong omi.¹⁶Eke ama haa kyong, nyi si ti kudin ke indi esi erip nyi aba akuu nyi eding ti ozu egyi onwo ni kayang.¹⁷Ayi ozu egyi onwo ni kayang eri otung ozu kudin, ke kating ni Kudin nyi oro tung ile ni ozu aby. Ere ning ayi nyi ra faa butu, eke indi nye bu ozu ayi nye ra pu kong. ¹⁸Eke ayi kudin aku nyi esi nyi abr ti izin nyi kong.¹⁹Indang etim ni ozu aby otok eleng: kolok baza bana, ilyik, egyi onwo baza, ²⁰Bahaa batim, bozur bata, orup ingak, kaduk, buveb, orup otsu, orup buveb, kashim, uhaa, ²¹Kima-orup, umgbazin, uuzik kadung, ozu utu awu leng. Ama ri hu nyi kazir, utu awu ama hu nyi keyir, okyong utu bangyi abe ro bu ozu ning, esi ba fa kezun kagya kiding ni Ikpe nyi kong.²²Eke kihim ni kudin esi ishong, orup otin, irung, orup uhu, orup uding, eding, orup uting. ²³Ile umbre, eyi kiky ki hu; akpaa utu ozu ayi leng izin ayi akyating meng. ²⁴Bangyi abe esi ni Kristi Yesu be de ile ni ozu aby ibi akem, eyi kolok ngyi eyi kulak eyi ozu angyi ayi arib kong.²⁵Ayi di esi ele ti kudin, adi ting de si isi edi ti kudin. ²⁶De fu ba esi bangyi bovuk, o ro lok andre eyi botu, evib botu kong.

Chapter 6

¹Bamba, be esi ohu ongyi ti ozu abyi, anyi abe ele ti kudin nyi hu mi akim ti kudin aki ni vuk. Nyi kyung orup ni botu, eneng ting esi nya fa kimbak zang kong.²Nyi kyung bolip nyi kahu botu, ke nyi esi obu ening nye hu arung izin ni Kristi nyi.³Ayi ongyi omi esi mang kyong ami bu lilang meng ayi i hun kizu akaki kong, i kaba angyi.⁴Eyi-eyi vak zang etim ngyi, ke kikyeng ni etu endip ngyi esi angyi kitik ke esi ni ongyi omi kong.⁵Eyi-eyi ikyung uuso angyi bulok.⁶Ongyi ami be re zee mi evee nyi esi keng i haa ozu eding lilang eyi ami re zee ozu nyi.⁷Be fu kakaba mu kong. Ikpe agyaa ongyi kong, kizu aki ongyi ro ho nyi, esi ra ki i ba eben.⁸Ongyi ami i hoo kihim ni ozu abyi ngyi, esi ri ni abyi ngyi i ba eben uukum. Ami nyi ami ihoo kihim ni kudin, esi utin ni Kudin i ba fa unyang umenkigyti etu kudin nyi.⁹Di fu ayik etu ti ozu eding obu kong, kikyere aba dze ti kige ngyi de aba obung ala nyi, ayi de fe le yi unyang kayang ning.¹⁰Ening, ayi da fa kisa, de obu eding eyi bangyi lilang, arib obu lilang abe esi ni kihak agya ni orup uting nyi.¹¹Zang kitsim kiga aki ama lim eyi kubu anim tsee ba anda nyi.¹²Bangyi abe ra pu kyong bolok kitu kiding ni kibyi etu ra nghan bo hu nyi igang ata kamang. Bo bu eneng eke esi ba fa butsim ni otsi kumeng ni Kristi kong.¹³Abe ata kamang bulok ebe ting ekyi izin kong, eke ba rapu kyong anyi ta kamang eke be ndip etu kikyere ibyi etu inyi.¹⁴Eke esi ama endip etu kong ohun ri ni otsi kumen ni Yesu Kristi, utin ni ayi be de kayang lilang akim ama kubu, ke ama ni kayang nyi.¹⁵Abe ata kamang eyi abe ata kamang kong, esi ni kikyeng kizu kong, eke aki obu lilang esi kayang kipyi.¹⁶Ti abe ele ti kikak ake leng lilang, bukun, eyi kimbok le yi bi lilang, eken eyi Isrel ni Ikpe.¹⁷Akim indang eding kobr ongyi omi fu ta ama butsim kong, kikyere ama le yi iree ni Yesu.¹⁸Eding ni Itsi di Yesu Kristi le yi kudin nyi, bamba, Amen.

Ephesians

Chapter 1

¹Pol, ongyi kitsim ni Yesu Kristi utin ni orup Ikpe, anda bangyi keveng ni Ikpe ki Efisu, abe ni kavang etu Yesu Kristi.²Eding le yi nyi eyi bukun abe esi kobu Ikpe Abba idi eyi Itsi Yesu Kristi.³Ikpe eyi Abba ni Itsi idi Yesu Kristi le yi urak, ami obu di eding eyi eding ni kudin kukye obu ni Kristi.⁴Ikpe tsen di etu ngyi esi ti keyir ni kayang, eke keveng akya eyi kuda egyi ngyi.⁵Ikpe tseng di esi keyir ohu di esi belim ngyi utin ni Yesu Kristi, Ibu yi utu awu arib mi korup ngyi.⁶Uhe idi ede aba urak ni buzur ni eding ngyi ayi inda di bunda utin ni ami uting i shong.⁷Etu ni Yesu Kristi da fa ogbenlu utin ni beyeng ngyi eyi upanda ni ozu abyi, utu ni buga eyi kiven ni orung ngyi.⁸Evri edeng ning kikyere idi lilang eyi bomyin ni orung ngyi.⁹Ikpe anda da rung kataa ni orup ngyi, utu awu arib mi, ke i tok lu yi etu ni Kristi,¹⁰Kating ngyi ti kekpeng aki kige nyi avang, ozu lilang eken kiluk kiting, ozu kukyi eyi kitin lilang, kiluk kiting, Kristi ting.¹¹Etu Kristi be tseng di esi kezun. Da mang yi ti kating utu ni ami obu ozu lilang utu ni kating ni orup ngyi.¹²Ikpe tseng de si kezun eke de le kitabri abe ele yi orup olu etu ni Kristi, eke de le ni buzur ni urak ngyi.¹³Etu Kristi, anyi ting, kekpeng aki nyo wok kive ni kavang, uhaa uding ni ogbenlu, nyo su eyi mi ke ita nyi ire ni undu umen yi Kudin Kotin,¹⁴eyi ami anda di kive ni kezun lang de ta fa yi zizing, ti urak ni buzur ngyi.¹⁵Ti kikyeng ning, esi ri i tu ayi ama wok ozu ni orup uting inyi etu Itsi Yesu eyi ishong inyi kikyere bangyi keveng Ikpe lilang,¹⁶Ama tim kihuk ayi ama deng Ikpe kikyere inyi ayi ama re di kidin inyi ni aduwa anim kong.¹⁷Ama nung kyong Ikpe ni Itsi idi Yesu Kristi, Abba ni buzur, anda nyi kudin ni bomyin eyi ni kulum ni bomyin ngyi.¹⁸Ama nung kyong orup inyi avung, eke nya rung orup olu ayi idi nyi eyi kiven ni buzur ni kezun ngyi katang bangyi keveng Ikpe lilang.¹⁹Ni aduwa anim ama nung kyong nyi arung buga ni kazak aki akya yi kihun etu idi abe osu mi, ezun ni buga etim eye kazak ngyi.²⁰Ining esi utu kazak aki Ikpe bu etim eyi ki etu Yesu ayi iven mi anyin katang ni ahim ke ede mi alu kubu etung kikpe kukyi.²¹I de Kristi alu kikyere obu lilang ni kiding eyi kilang kazak eyi bugbang, eyi edin lilang ayi be di. Kristi aba na kiding, esi ni kige ning mbe kong ede ding ni kige aki ra ba.²²Ikpe aku ozu lilang lu kiba ni Kristi ke i hu mi si kikyere lilang.²³Bangyi Ikpe esi etu ngyi, omen ngyi amen ekpe ozu lilang.

Chapter 2

¹Esi ni inyi, nyo ku ahim ti ozu abyí inyi ye ku kebyí. ²Esi ni abyí ning ayi nye le ni bekeng ni kayang ning. Nye le ile ni bekeng ni uding ni edin, kudin aki ra tim etim eyi belim kikiyí kigbang. ³Keyir de le katang bangyi ning, de ben ozu ni ibyi etu ni abyí idi, De re bu ozu ni ibyi etu eyi orub idi mbe. Adi kahung kutum esi belim orup umma, ereng bangyi abi ering. ⁴Ikpe hun re ning yi kimbok ngiyi ni ishong ayi ishong di. ⁵Ayi do ku meng ni ayi da beb izin, inda di esi bo wung eyi Kristi—ni eding ngiyi nya fa ogben. ⁶Ikpe hu di anyin ibung eyi Kristi, ke Ikpe nda di ele ibung kukyi ibung eyi Kristi Yesu, ⁷eke ni kige aki ara ba I ba otok di kiven aki obu kikiyí lilang ni eding ngiyi ayi otok lu ti kimbok ngiyi utin ni Kristi Yesu. ⁸Ti eding nya fa ogbenlu utin ni orup uting, ke ayi eleng esi obu inyi kong, esi bunda ni Ikpe. ⁹Eding esi ni etim kong ye rening ongyi fu ndip kikiyí kong. 10 Ayi adi esi kubu etim Ikpe akim utin ni kristi Yesu indi do bu eding ayi Ikpe myeng alu di esi ri keyir, eke de ben yi. ¹¹Ere ning nyi mang rung kyong keyir anyi esi bangyi irim ni ibyi etu. Be di bi abe "atakamang kong" ni abe edi kyong "atakamang"ti kibyi etu ni etim obu ongyi. ¹²Inda ayi nyi nye le kira yi Yesu Kristi. Nye si ekyin obu ni bangyi Israel. Nye si ekyin ni kezung ni undu umen. Nya kyating yi orup olu ni kige obr. Nya kyating yi Ikpe kayang ning. ¹³Ke indang etu Kristi Yesu anyi abe le kira yi Ikpe igbin nyi aba onyong eyi beyeng Kristi. ¹⁴Kikiyí ere ami si bukun idi. I hu bapa esi uting. I yi etu ngiyi egbim uhaa ni kufa awu aha di. ¹⁵Otok kyong, ipa izin ni kilang eyi bekeng eke ekem ongyi upyi etu ngiyi, eke bukun ele. ¹⁶Kristi hu bangyi eken kikiyí esi etu uting obu Ikpe utin otsi kumen, obong kufa. ¹⁷Yesu ba haa uhaa ni bukun anda bangyi abe ele kira eyi abe ele onyong. ¹⁸Utin ni Yesu da fa kive ni kudin kiting eding kobu ni Abba. ¹⁹Ye re eneng, anyi bangyi irim esi bangyi kira kiga eyi ekyin kong. Nye si bangyi kitsi eyi bangyi keveng Ikpe eyi bangyi umutang Ikpe. ²⁰Be mbyi nyi ti kizin ni bangyi kitsim eyi bangyi izir, ke Kristi Yesu bulok ngiyi esi kikiyo ukang. ²¹Etu ngiyi Ketim lilang eken ubyi ke edip esi ketim Ikpe etu Itsi. ²²Esi etu ngiyi ting ayi be mbyi eken nyi ereng kiluk kile ni Ikpe ti Kudin.

Chapter 3

¹Kikyi ni ening, ama Pol, ongyi ketim kipa ni Kristi Yesu kikyi inyi bangyi Irim.²Ama zang ereng nyi owok etim ni uhaa ni lkpe ayi ide ama lu kikyi inyi.³Ama ri lim ening kikyi ni kulum aki ama zang. Ening esi kavang ni kataa ayi ama lim sang mbe ti kevib akaki.⁴Ayi uzi ozu ning, ubu arung uwok ozu ni bomyin ni kavang ni kataa nyi kikyi ni Kristi.⁵Ti kuzin aki akpa meng, belim bangyi arung kavang aki leng kong. Eke ubang kudin aha tok bangyi kitsim eyi bangyi Izir abi be etsen alu ni etim ayi leng.⁶Kavang ni kataa aki leng bangyi Irim ayak ukikatang ni keve ni bangyi etu ngyi. Lilang ibi ba haa ti undu umen ni Kristi Yesu utin ni uhaa udin.⁷Ere eneng ama ba husi ulim etim ti bunda ni edin lkpe ayi ba anda ama esi ti bugbang ngyi.⁸Ikpe anda ama bunda ukikatang ni bangyi abi leng ama si idung ulim ibi embe lilang eke ama de uhaa Kristi ana haa bangyi abi owok meng kong. Ama ku yi haa bangyi lilang ozu kataa ni lkpe ayi bangyi abi arung meng kong.⁹Bunda lkpe obu nim esi ayi ama ede bata aba obu bangyi lilang eke barung umang ni lkpe. Ening si umang ni lkpe ayi ele kataa esi ri inda ayi lkpe ekem ozu lilang.¹⁰Ye si eneng utin ni kihun bangyi lkpe, beding eyi kazak ni kukyi ba aba arung bekeng ni bomyin ni lkpe.¹¹Ening aba bu ti umang ni umenkigi ayi ekpe etu ni Itsi idi Kristi Yesu.¹²Utin ni Kristi de le yi kazak, kaaven eyi kisa ni orup olu etu ngyi.¹³Ye re eneng nyi fa ayik etu kikyi ni butsim anim kong. Ening esi buzur ayi esi inyi.¹⁴Kikyi ni ozu ayi leng ama tip otunung anim itsari obr Abba.¹⁵Ahak agya ayi kukyi eyi kiting afa eding ibi etu ngyi.¹⁶Ama ri bu aduwa kyong i nda mu kisa aki uben ti kiven ni buzur engi eyi kazak eyi kudin aki ele etu ndu.¹⁷Ama ri bu aduwa kyong Itsi kyin le mu korup eke indi ule eyi orup uting obr ngyi, Eke indi i kyu ihe nyi si fa kisa ni orup ishong ngyi.¹⁸Omu ting le yi kazak ngyi eke indi orung eyi abi oso su eyi betse, kisi, kikipak, kigem.¹⁹Eke nya arung ishong ni Kristi ayi obu orung. Eke nya amin eyi omin ni lkpe.²⁰Indang ayi emi hun utu awu ibu ozu ayi obu ozu lilang ayi di ra apu eyi da ra mang ozu ni bugbang ngyi ayi atim etim etu idi,²¹etu ngyi buzur ngyi le yi kihun bangyi lkpe eyi Kristi Yesu ti kuzeng yi kuzeng ni umenkigi eyi umenkigi. Amin.

Chapter 4

¹Ama, ereng ongyi ami le ketim kipa ni ltsi, ama nung; nyi si isi edin ti kidi utu awu lkpe di nyi. ²Nyi le yi urireng, zang zizing, nyi hu orup. Nyi hu botu yi orup ishong. ³Bu zizing alu kiky i kiken yi botu ti kudin ni irung. ⁴Embe ngyi esi etu kiting eyi kudin kiting, ereng fu ayi be di nyi ti orup olu. ⁵Embe esi Itsi utin, orup utin, batisima utin, ⁶eyi Ikpe utin Abba lilang. Emi le kiky ni lilang obr ni lilang eyi lilang. ⁷Lilang edi da fa bunda abi eben ti umyeng ni bunda ni Kristi. ⁸I ning esi utu ayi ilik etin aha "Ayi etsu hung kukyi, eku bepyi na lu kundu etim ni bepyi. Inda bangyi bunda." ⁹Ere nyi esi kikyeng aki, "ayi I hung ding," esi okyong i kyu eding bekpetsi ra?" ¹⁰Emi ami kyu ding esi ri emi ongyi ami i hung atsu obu lilang kakpa-Ikpe, eke emen ozu lilang. ¹¹Kristi nda babi: Bangyi kitsim, bangyi izir, Pasto, bangyi uha uding, buze-ozu. ¹²I bu ening eke ekem abe oso su ni kubu etim nyi, eke be mbyi etu Kristi. ¹³I ri embyi di kpir eneng eke de si aba ben orup utin eyi orung ni idung Ikpe, Ening eke de aba si bodung akeb abi aba gban orup ereng Kristi. ¹⁴Kristi re embyi di atsu eke edi de le ereng belim bakir kong, eke di fu le ereng abi be eten otsu kong. Eke esi be re ozuu di otsu ti lilang ni ufe ni ozu ezee, ni kazim egyi bomyin ni ukaba ni bangyi kong. ¹⁵Eneng adi ere lok kavang eyi orup arib eyi udib ni bekeng lilang etu Kristi ami si kiky. ¹⁶Kristi ken kihun idi abi oso su lilang kiluk kiting. Bohu lilang eyi kitip eke indi kihun ibi edip eyi umbyi etu ibi ti ishong. ¹⁷Ere neng ama lok eneng, ama so su nyi etu ni Itsi: Nyi fu re le ile ereng fu bangyi irim abi ere le ile ibi eyi orup ubr. ¹⁸Be le yi kivib kerip ibi. Be esi ukeng ti ile ibi yi Ikpe esi ti ayi ba rung kong ti orup ugbang ibi. ¹⁹Ba kyating eyi kiyeng egyi. Be de ibi anda ozu baza bana eyi etim ilyik, ti itu ozu keki keki. ²⁰Eke eneng esi utu awu nyi arung Kristi kong. ²¹Ama mang kyong nyi owok ozu ngyi meng, Ama mang kyong be zee nyi meng, ereng utu awu kavang ele obu ni Yesu. ²²Nyi si ozu ni etu nyi ayi akeb pa embe, nwo lu ongyi ami okub. Esi ongyi okub ami ra abib kiky ni orup ukaba. ²³Be zee nyi kyong nyi yeng orup inyi ni kudin, ²⁴Bu eneng eke ude ongyi upyi apa, ami esi utu ni kibr Ikpe--ami ba kem mi ti kenung eyi ni keveng. ²⁵Ye re neng, si kazim pa embe. "Lok kavang, yi bangyi ukye inyi," kiky ere de si bukak ni etu botu. ²⁶"Omu tsu orup, eke fu da kong."Uru fu ekyin mu eyi orup otsu kong. ²⁷Fu anda shintan kisa kong. ²⁸Ongyi ami esi re ezi i fu zi eye kong. Eneng i bu etim, etim alu orup embe yi obu ngyi, eke indi i bu arung utu awu i ka anda bangyi akin. ²⁹Eve ebyi fu olu undu ndu kong. Leyi eve edin ayi akahu kpuk, indi aka hu bangyi abi ro wok. ³⁰Fu obu eke kudin kotin ni Ikpe oduk kong. Esi utin ngyi ayi be kip ezin nyi abang kutu ni ogben. ³¹Nyi bung ozu aby i pa embe lilang, ingak, orup otsu, iwa, eyi katu, eyi itu ozu aby i lilang. ³²Nyi le yi orup uding yi botu. Leyi orup kimbok. Si pa nda botu, ereng fu utu awu Ikpe etu Kristi sipa nda nyi.

Chapter 5

¹Ye re ning nyi ba ben ezun i si Ikpe ereng belim orup nyi. ²Si yi orup ishong (orup arip) yi botu ereng Kristi shong di i de etu nyi nda kikiyi edi ereng fu kituk eyi kelib aki arip Ikpe orup. ³Baza bana eyi obu elib eyi ozu kendur eyi egyi onwo yi fu lu ukikatang inyi kong, ayi utu awu nyi arip bangyi abi ni Ikpe keveng kong. ⁴Arip anda elib, ozu kitim, Kadun kebyi, ikye-apu ni kitim, kadun kebyi ni kudan ayi leng esi ozu eding kong. Kubu bunda eyi uden ni botu arip obu lilang. ⁵Nya rung kyong baza bana, eyi ile ebyi, eyi ongyi kokgbuk, eyi ongyi ami ratim baha--akyating eyi kapu kiluk ki le kagya ni Itsi Yesu eyi abba Ikpe. ⁶Ufu nda ongyi omi aba kanemu eyi eve etsen mbe kong. Kikiyi ere Ikpe ra bib orup eyi belim kikiyi ki gbang. ⁷Ye re ening nyi fu ken kikiyi eyi bi kong. ⁸Akep nye le ti kivib, ke ubang nye le ti bataa ni Itsi. Si ereng belim ni bataa. ⁹(Kikiyi aki kihim ni bataa ele yi eding lilang, kenung, eyi kavang), ¹⁰arung kizu aki arip Itsi orup. ¹¹Ufu eken kikiyi eyi etim kivib, ayi akyating eyi ehim kong, arib obu endi nya tok olu yi. ¹²Ayi ye ohu kiyeng utu awu olok olu ozu ayi bo bu kataa. ¹³Eke kizu aki aba ele ti bataa, kavang nyi kotok olu kayang lilang. ¹⁴Ozu ayi esi otok olu meng ohu esi bata. Ere ning okyong, omu ongyi bula ven, eke anyin katang bangyi buku, eke bata Kristi otok etu andu. ¹⁵Ere neng zang ezun isi andu zizing, fu le reng ongyi kitim kong eke le reng ongyi bomyin. ¹⁶Aduk kige kikiyi ere itu obu aby. ¹⁷Ere ning fu si kitim kong, ke arung kizu aki esi kating ni Itsi. ¹⁸Ufu umgba eezin eyi umgba kong, inyi ya nda mu ugbem. Ting, amen yi kudin kotin. ¹⁹Lok yi botu yi obong, ta aha yi botu yi obong ni kudin, nyi su obong rak Itsi si korup inyi. ²⁰Deng Ikpe kpir eneng ti ozu lilang ti kidin ni Itsi Yesu Kristi etu Ikpe abba, ²¹yi de inyi nda botu ti uri ring ni Kristi. ²²Bagu nyi ring bama inyi reng utu awu nye ring Itsi. ²³Ima si ongyi kikiyi ni akeb, utu awu Kristi si kikiyi ni ketim Ikpe, ke Kristi bulok nyi i si kegben bangyi. ²⁴Ututu awu bangyi ketim Ikpe ering Kristi, re ning ting bakeb ring bama ibi ni ozu lilang. ²⁵Bama shong (orup arip) bagu inyi, utu awu Kristi oshong ketim nyi, eke i de etu nyi anda ki. ²⁶Kristi de angyi anda kihun bangyi Ikpe eke i hu bi esi bangyi abi ele i le keveng, ening imgbe atin bi eyi bemeng ayi ni kive nyi, ²⁷ere ening eke indi inda angyi eyi buzur, aki akyating yi elyik eyi abi kya yi kizu keki lilang. Eke ke le keveng kayating eyi kuda. ²⁸Ri utu awu eleng bama shong (orup arip) bagu ibi reng etu ibi. Ami oshong ogu nyi i shong etu nyi ting. ²⁹Ongyi omi afa etu nyi kong. Ening i he angyi alu orup etu nyi, utu awu Kristi kyung orup kihun bangyi Ikpe. ³⁰Kikye ere adi esi akak etu nyi. ³¹Ye re ening unyalim isi abba nyi eyi ayii nyi apa ine ma eyi ogu nyi, ebi bapa besi kibyi etu kitin. ³²Ening esi kavang ni kata kikyio mbe eke ama ro lok ozu kikiyi ni Kristi eyi kihun bangyi ni Ikpe. ³³Yere ening banyalim lilang esi keng bi shong bagu ibi utu awu bagu ibi esi keng bi wok bama ibi.

Chapter 6

¹Belim ring bangyi inyi etu ni Itsi, ening avang embe. ²Ring Abba andu eyi Ayii ndu (eneng esi izin ni kitabir eyi kezung, ³"eke indi ule bukun, usi ulyi kayang esi kira. ⁴Anyi Baba fu anda belim inyi atsu orup kong. Ening, nyi zee bi ti bereng eyi kazir ni Itsi. ⁵Bepyi wok bangyi agya nyi kitin ameng reng bi si korup ndu yi unineng eyi kavang ni orup ndu. Ring bi reng fu utu awu uring Kristi. ⁶Ring bi irim yi obr lilang. Ring bi reng fu bepyi ni Kristi. ⁷Bu etim ndu yi orup utin reng fu uri bu anda Itsi esi bangyi kong. ⁸Arung kyong lilang edeng ayi usi re obu uba afa kubu etim ndu, usi upyi ra, usi abba agya. ⁹Anyi bangyi obr, bu re ening yi bepyi inyi. Fegir bi kening. Nyi arung kyong ongyi obr lilang le kikpe kukyi. Nya rung kyong i re tseng ongyi kong. ¹⁰Ni kihun ngyi, gbang orup etu ni Itsi eyi ti kazak ni buga ngyi. ¹¹Pa kukpiya ni lkpe, eke indi uyir arung obr ni kating ni kudin kebyi. ¹²Da aku umma edi eyi ibyi etu eyi beyeng keneng. Otung esi kikyi ni kazak ni beding abi ni kulum eyi ni i fe ebyi eyi ozu aby ni kivib abi eri esi kukyi. ¹³Ere eneng pa kukpiya ni lkpe, eke indi uyir arung ti abi ni kige aki leng. Ayi use obu ening lilang ute eyir eyi bugbang. ¹⁴Ere ening yir zizing. Bu yi ening irim ayi ude kukpa ni kavang orug eyi kukpaben ni kenung. ¹⁵Ening irim ni ayi ude akpaba ndu apa, tung andu indi oku uha uding ni bukun ene aha. ¹⁶Ti ayi ering lilang si de kukpiya ni orup uhu, eke indi uhun utu awu ugu eveng ebyi ni iduk ula ni ozu aby. ¹⁷Kip ipuk ni ogbenlu eyi kagyan ni kudin, ayi esi kilang ni lkpe. ¹⁸Ti uhu haa eyi ununung ha lkpe kpir ening kemeng ni kudin. Eyi utu orup awu leng ri tse eggyi kpir ening yi orup uhu eyi utu awu ubu aduwa anda bangyi lkpe abi ni keveng. ¹⁹Ta aha yi lkpe kikyi nim ting indi be tse uha udin nda ama indi ama aku aha bangyi ayi ama esi avun undu nim. Aku aha eke indi ama ha ozu kavang ni kataa ni uha udin. ²⁰Esi kikyi ni uha udin ayi ama ami yeng kikyi lkpe ke ba kem ama igbe obu eke ama olok yi eyi kazak ni utu awu ama olok. ²¹Tychicus, umba nim ni orup, eyi idung etim ami alu orup obr ni Itsi, i ba aku yi ahaa nyi lilang eke nya arung utu awu ama ri bu. ²²Esi ama tse mi ba obu inyi ti kikyeng aki leng, eke nya rung utu awu adi le, eke i hu nyi ikip. ²³Eke indi bukun ele yi bamba abe ele yi ishong (orup arip) eyi orup uting awu esi kobu ni Abba lkpe eyi Itsi idi Yesu Kristi. ²⁴Eke eding le etu ni bangyi abi oshong Itsi idi Yesu Kristi eyi ishong awu uwung.

Philippians

Chapter 1

¹Pol eyi Timoti, belim etim ni Kristi Yesu, eding kobu ni abe etseng alu etu Kristi Yesu, abe ele ki Filipa, eyi bangyi ekyi eyi bodung akeb. ²Eding eyi bukun ni lkpe Abba idi eyi Itsi Yesu Kristi le yi nyi. ³Ama deng lkpe nim lilang ayi ama ra mang arung nyi. ⁴Ekpr ening mbe ti aduwa nim kikyi nyi lilang, ama bu aduwa nim eyi orup otin. ⁵Ama deng kikyi ni kikyi kiken inyi ni uha uding esi kutu kitabr aba zi indang. ⁶Ama lu orup ti ozu ayi eleng kyong, ongyi ami ayir etim iding eyi nyi i bu yi ne zi kutu ni Yesu Kristi. ⁷Esi keng ama ele yi kating kikyi inyi lilang korup nim. Lilang inyi nye si bangyi abe ele ama onyong ni eding kekpeng aki ama le ketim appa eyi ti ooduk nim kikyi ni uusu ni uha uding. ⁸Ayi lkpe osu ezik nim, utu awu ama kyung orup inyi lilang eyi kimbok ni Kristi Yesu. ⁹Ama ro bu aduwa ning: kyong ishong (orup orib) inyi amen aga mbe ti karung eyi orung lilang. ¹⁰Ama ro bu aduwa ning eke nya ahung olu ozu ayi arib obu lilang, eke nye le yi kavang eyi kating aki akya eyi kuda kutu ni Kristi. ¹¹Ama ro nung kyong anyi ting nya men eyi ehim ni kenung aki esi utin ni Yesu Kristi aba, ti buzur eyi uurak ni lkpe. ¹²Indang ama apu kyong nya rung, anyi bamba, kyong ozu ayi obu yi ama anda uha uding edip eding kobr. ¹³Kikyi ni ining, igbe nim ti Kristi esi bata utin ni kayang lilang obr bangyi abe rekpe agya uding eyi abe ering lilang. ¹⁴Bamba бага mbe afa orup olu obr ni Itsi kikyi ni igbe nim, ke ba fa orup ugbang ba kyating eyi bereng ayi bo lok kive nyi. ¹⁵Baga mbe aha uha ni Kristi ti buveb eyi ti etu igu, ke babe olu aha eyi kating kiding. ¹⁶Babe obu yi eyi orup ishong (orup orib), barung kyong bo hu ama lu ameng eke ama duk uha uding nyi. ¹⁷Eke babe ra ha uha ti ukahu ni etu ibi mbe, ayi kavang kyating embe. Bamang kyong ba nda ama butsim kekpeng aki bakem ama ti igbe. ¹⁸Ere ering eye. Esi ukeng uting nyi mbe, ere ezip ra kavang, da anda uha ni Kristi, ti ayi eleng ama ra tin orup. Kavang, ama ra tin orup. ¹⁹Kikyi ere ama rung kyong ayi ama fa ogben utin ni aduwa inyi eyi ukahu ti Kudin ni Yesu Kristi. ²⁰Ele utu awu ama ra lu orup nim kyong esi ama zir kiyeng lilang kong, ke indang eyi bereng ening eye kong, Kristi afa buga etu nim, esi ti unyang ra, esi ti buku. ²¹Ayi ama ele uwung esi Kristi, ke ama esi oku esi eding mbe. ²²Eke ama esi ele ni etu, otok kyong esi ehim ni obu etim nim. Ke kerung ama tseng ede ra. Ama rung kong. ²³Kikyi ere ama le katang ni ozu apa. Kating nim kyong ama eding ne le yi Kristi, utu awu eleng arib obu lilang, ²⁴ayi ama fu ele ti etu esi keng mbe kikyi inyi. ²⁵Ening arib ama, ama rung kyong ama fu ele eyi nyi lilang obu etim, ti uudip eyi orup otin ni orup uting inyi. ²⁶Indi kikyeng aki nye endib etu, etu Kristi Yesu ekr kekpeng aki ama aba obu inyi eye. ²⁷Nyi hu etu inyi utu awu ohun ening ti uha uding ni Kristi, eke ama aba azang

nyi ra akya ama aba ting, ama owok uha inyi, kyong anyi eyir ti orup eyi kudin kiting orup uting ro tu itin ubyi kikiyi ni uha uding.²⁸ Nyi fu kyi bereng bangyi kufa inyi kong. Eleng esi ura awu otok bi uukem ibi, eke ni ogbenlu inyi--esi obu lkpe aba. ²⁹Kikiyi ere anda nyi meng, kikiyi ni Kristi, eke nyo su mbe eyi mi kong, eke nye tsim kikiyi ngyi ting, ³⁰ nya fa ibak utu awu nya azang etu nim ke indang nyo wok obu nim.

Chapter 2

¹Kazir esi ele embe etu Kristi, ikeb ihu iyeng ele embe utin ni ishong (orup orib), kikiy kiken ni kudin, egyi kimbok, ²ening nyi nda orup otin nim amen ayi nya ting rening, alu yi ishong (orup orib) uting, eken kikiy ni kuden, nyi le yi kikyeng kiting. ³Fu bu kizu kikiy ni bubyi kong ra kizu aki akya yi kikyeng. Ting yi kikiy kina zang bangyi babe bu andu. ⁴Eyi-eyi fu he angyi mbe kong, eke apu uhe bangyi babe ting. ⁵Mang ti ukeng awu ele etu Kristi Yesu. ⁶I le reng Ikpe eke i de angyi emyeng eyi Ikpe ereng be si kizu kiting kong ereng kizu aki oku obu ndu hu embe. ⁷Erening i hu angyi eyir okyu esi idung etim. I ba ereng ongyi. I ba ti etu ereng ongyi. ⁸I na kikiy eri ne zi ti buku, buku ti otsi kumen! ⁹Erening Ikpe tu mi atsu kukyi ham mbe. I nda mi kiden aki obu eden lilang. ¹⁰I bu ening eke ti kiden ni Yesu otunu lilang ekeb itsari, otunu ni abe kukyi eyi kayang eyi kitsi kita. ¹¹I bu ening eke indu lilang osu kyong Yesu Kristi si Itsi, ti buzur ni Ikpe Abba. ¹²Erening, anyi bamba nim, utu awu nyi ra na kikiy itsari, nyi fu bu obr nim mbe kong eke nyi bu irim nim ting, bu etim ogbenlu yi bereng yi etu ineng. ¹³Kikiy ere esi Ikpe ami ra tim etim etu idi eyi orup gyi utu awu arib mi. ¹⁴Bu ozu lilang kenyim ra kangr kyating. ¹⁵Bu yi zizeng utu ning belim Ikpe eke kuda akyating. Bu yi utu ning eke otok bata kayang ti bekeng abeleng lilang ti kuzing burim. ¹⁶Hu kive unyang zizeng eke ama lu kikyeng ti buzur ni kutu Kristi. Indi ama rung kyong unya ulu nim ra etim obu nim akya eyi kikyeng kong. ¹⁷Eke ama esi ede anim okur ereng bunda ni ozin eyi etim ni orup uting inyi, ama tin orup si atin orup eyi nyi lilang. ¹⁸Ri utu awu nyi ting nya tin orup si atin orup yi ama. ¹⁹Eke ama lu orup etu Itsi Yesu eke ama tse Timoti aba obu inyi esi ede kira kong, eke ndi ama ting ele yi ikeb ihu kekpeng aki ama rung ozu kikiy inyi meng. ²⁰Kikiy ere ama kyating eyi ongyi uying ami alu eyi orup utu Timoti ami eting katr kikiy inyi. ²¹Kikiy ere eyi eyi amang kapu ngyi mbe amang ayi ni Yesu Kristi kong. ²²Eke nya rung utu awu i tok angyi ereng idung obu etim eyi abba, esi utu awu i bu etim eyi ama ti uha uding. ²³Ening ama kyong ama etse mi aba obu inyi bukr mbe azang utu awu ozu esi eyi ama. ²⁴Eke ama lu orup etu Itsi kyong ama ting aba obu inyi bukr mbe. ²⁵Eke ama mang kyong esi keng ama tse Epafroditu esi irim aba obu inyi. I si ongyi etim eyi ama eyi umba nim eyi kukpa uyang eyi ama, ke i si kitse etim inyi eyi idung etim ami ra pu anda ama. ²⁶Kikiy ere i ting orup inyi i si okyung orup inyi i yi nyi ele ibung, kikiy ere nyo wok kyong okyung mi. ²⁷Kavang okyung mi ham ne zi ti kepyi buku. Eke Ikpe azang mi egyi kimbok, ke esi ami mbe kong, eyi ama ting, eke ama afa orup ubr ayak eyi orup ubr kong. ²⁸Erening korup nim ama re tse mi aba, eke kekpeng aki nya zang mi eye nya tin orup. Eke ama esi amang ozu eye kong. ²⁹Nyi hu Epafroditu etu Itsi yi orup oten lilang. Nyi nda bangyi utu ngyi bolib. ³⁰Kikiy ere esi ti etim Kristi ayi i lu uhang buku. I de uyang ngyi etsim atim etim anda ama ke i bu etim ayi nyo bu arung anda ama kong.

Chapter 3

¹Ni kihun ngyi, anyi bamba, nya tin orup etu ltsi. Ayi ama elim ozu ayi leng anda nyi eye esi bolib kong. Ozu ayi eleng agben nyi. ²Nyi zo bobu zizeng. Nyi zo zang bangyi abe ni etim ebyi. Zo zang abe ni kipu. ³Adi esi abe ni kamang kata. Esi adi abe ra rak ti Kudin lkpe. Adi abe ata etu idi etu Kristi Yesu, eyi abe alu orup ti ibyi etu kong. ⁴Ting ahing, ama bulok nim alu orup ti ibyi etu. Ongyi ami amang kyong elu orup ti ibyi etu mbe, ama alu obu ening. ⁵Eke bata ama kamang kutu aki ni utong ura, ni bangyi Isrel, ti kika ni Benjamen, ama si Hebru kahung, utu awu ele ti izin, ama si ni Bafarasi. ⁶Ni orup olu, ama si ongyi kufa ni kiken bangyi lkpe, ama fa kenung ti izin, ama esi ongyi kuda kong. ⁷Eke ozu ayi anda akahu ama, ama si yi apa mbe kiky ni Kristi. ⁸Ni kavang, indang ama de ozu ayi ering lilang alu ukeng kiky ni borib eyi orung etu Kristi Yesu ltsi nim. Kiky ngyi ama si ozu lilang apa mbe. Ama zang ozu lilang akya yi kikyeng eke ndi ama fa Kristi, ⁹eke ba fa ama etu ngyi. Ama kyating yi kenung ni kiky nim utin ni izin. Ama ra pu kenung aki esi utin ni orup uting ni Kristi, kenung aki esi kubu lkpe aba kiky ni orup uting. ¹⁰Erening indang ama ra pu ama rung mi eyi bugbang ni uzir ngyi eyi kiky kiken ni butsim ngyi. Ama ngang ama ta ezim esi utu ni buku ngyi, ¹¹Erening, utu awu yo bu meng ama pu ama yak ti uzir ni abe oku meng. ¹²Ama afa ozu ning kavang meng kong, ra ama ohun rening meng kong. Eke ama ra ngang eding kobr eke ama hu ozu ayi ke ama fa ohu obu Kristi Yesu. ¹³Anyi bamba, ama kyong ama ohu ozu nyi meng kong. Eke kizu kiting esi aki: Ama mgbi-ize eyi ozu ayi kirim eke ama ra pu egyi ti ayi ele kobr. ¹⁴Ama rangang eding ti kizu aki kobr eke ama alyi betsi ti kizi ni lkpe etu ni Kristi Yesu. ¹⁵Adi abe agbang etu meng, da mang utu ning; Ayi usi amang ozu iying kekyi mbe, lkpe ede yi otok mu. ¹⁶Ting ahing, utu awu di ne zi, di hu yi alu. ¹⁷Nyi ben ezun nim, anyi bamba. Nyi zo zang abe re si isi ibi emyeng yi ezung isi idi zizeng. ¹⁸Baga mbe re si isi ibi utu awu ama ra ha nyi ekpr ening mbe, ke inbang ama ra ha nyi eyi bekye egyi--bereng bangyi kufa ni otsi kumen ni Kristi. ¹⁹Kihun ibi esi ukem kiky ere ikpe ibi esi kembr ibi, ke etu indep ibi esi kiyeng. Ba mang ozu ayi ni kayang mbe. ²⁰Eke kehen idi ele kukyi, iyak ayi de le abang ogbenlu idi ltsi Yesu Kristi. ²¹I ba ohu etu idi eyeng eding ti etu ni buzur ngyi, ti kazak kiga ngyi ni bugbang ngyi i hu ozu lilang alu ezun ngyi.

Chapter 4

¹Erening, anyi bamba orup nim abe ama kyung orup, orup oten eyi kizur nim kyong nyi yir yi bugbang etu ltsi, anyi boyo nim ni orup. ²Ama ro nung ami Yudiya, eyi Sinti, nyi le yi kating kiting etu ltsi. ³Kavang, ama ra ha nyi, adi abe obu etim ubyi: nyi ka hu bakeb, abe eyi ama obu etim, eyi ama ra ha uha uding eyi Kelemi eyi abe ering, ke edin ibi ele ti Keveb Unyang. ⁴Nya tin orup etu ltsi kpr ening. Eye ama ha nyi, nya tin orup. ⁵Nyi nda bangyi arung ile irung inyi. ltsi ele onyong meng. ⁶Nyi fu ka kulung kiky kizu keki eye kong. Eke, kiky ni ozu lilang nyi bu aduwa ri nung, yi uudeng, nda lkpe arung ozu ayi nyi ra pu, ⁷Eke bukun ni lkpe abe obu karung lilang, ekpe orup inyi eyi kating inyi etu Kristi Yesu. ⁸Ni kihun, anyi bamba, ozu ayi ke esi kavang, ozu ayi ke alu eyi bolib, ozu ayi ke esi kavang, ozu ayi ke atin, ozu ayi esi ni ishong (arib orup), ozu ayi ke ele yi uha uding, ozu ayi ele yi borib, ozu ayi ohun ti uurak, mang ozu kiky ngyi. ⁹Ozu ayi nye ze eyi nyo hu, ayi nyo wok eyi ayi nya zang obu nim, nyi bu yi eke lkpe ami ni bukun ele yi nyi. ¹⁰Ama tin orup aga mbe etu ni ltsi ni indang ayi nye le yi kating kiding etu nim. Ni kavang nye le yi kating kiding kiky nim esi ri keyir, eke kisa akyating ayi nya kahu ama. ¹¹Ama olok esi kiky aki ama rapu uka hu mbe kong. Ama ze utu awu ama hu etu nim ti butsim lilang. ¹²Ama rung keken, eyi ayi ozu ele aga. Ti ozu lilang ama ze ni bekeng kekyi arung kata ni utu awu ama ehe anim arung eyi utu awu ama ele bunyong, eyi utu awu ama afa aga eyi kige aki yakyating. ¹³Ama bu arung ozu lilang utin ongyi ami anda ama kazak. ¹⁴Erening, nyo bu zizeng ayi nye yi ama ha butsim nim. ¹⁵Anyi bangyi Filipiyan nya rung kyong keyir ni uha uding ayi ama anyin ki Masidoniya, kiken bangyi lkpe aka hu ama ti bunda bunda ra ti bunda buhu kong ohun anyi mbe. ¹⁶Eyi kige aki ama le ki Tesalonika nye tse uka hu anda ama obu kezing kiting. ¹⁷Okyong ama ra pu bunda obu inyi kong. Eke ama ra pu ehim ti uudip atsu ti kubu etim inyi. ¹⁸Ama fa ozu nyi lilang, ama le yi aga mbe. Ohun ama meng. Ozu ayi nye tse Epafroditu ama fa yi meng. Ye si ozu ayi anyang alu yi bagak beding, ye si bunda buding abe arib lkpe orup. ¹⁹lkpe nim amen anda nyi ayi nyi ra pu utu awu kiven ngyi ele ti buzur Kristi yesu. ²⁰Indang anda Abba lkpe idi buzur umengkigiyi eyi umenkigiyi. Amin. ²¹Akyip bamba abe ele etu Kristi Yesu lilang. Bamba abe eyi ama ele ra kyib nyi ting. ²²Bamba etu lkpe eleng lilang ra kyib nyi, obu lilang abe kihak agya ni Siza. ²³Eding ni ltsi Yesu Kristi le yi kudin inyi.

Colossians

Chapter 1

¹Paul, ongyi kitsim ni ltsi Yesu Kristi utin ni orup lkpe, eyi Timoti umba idi, ²kubu ni abe esi osu eyi orup uting etu ltsi Yesu ki Kolosiya. Eding le yi nyi eyi bukun si kubu lkpe Abba idi ba. ³De deng lkpe, Abba ni ltsi idi Yesu Kristi, ke di ro nung lkpe ekpr ening kiky inyi. ⁴Adi owok ozu orup uting inyi etu Kristi Yesu eyi ishong (orup orib) awu nyi alu etu ni bangyi abe etseng alu ni lkpe. ⁵Nye le yi ishong (orup orib) ning kiky ni orup olu awu ba alu nyi kukyi. Nyo wok ozu kiky ni orup olu awu ele abang lang kive ni kavang, ti uha uding, ⁶awu aba obu inyi. Uha uding ning re hem ehim ke ere edip evr kayang lilang. Ere obu utu awu eleng etu inyi esi ri kutu aki nyo wok wu esi eze ozu kiky ni eding lkpe ni kavang. ⁷Eleng esi uha uding awu nye ze kubu ni Epafra, umba orup idi ti etim eyi di, ami si ulim-etim orup olu ni Kristi kiky idi. ⁸Epafra ha tok di ishong (orup orib) inyi meng ti Kudin. ⁹Kiky ishong (orup orib) ning, esi ri kutu aki do wok ozu ning de tim kihuk ti aduwa obu kiky inyi kong. Adi ro nung kyong nya amen eyi bomin ni orup ngyi ti bekeng bomin lilang eyi orung ni kudin. ¹⁰Adi ro nung lkpe kyong nyi si alu orup etu ni ltsi ti bekeng beding lilang. Adi ro nung lkpe kyong nyi hem ehim ti bekeng beding eke nye dip ti bomin lkpe. ¹¹Adi ro bu aduwa kyong nyi gbigbang ti kazak ti bekeng ni bugbang ni buzur ngyi ti orup uhu lilang. ¹²Adi ro nung kyong nyi deng lkpe aga mbe yi orup otin, ami obu nya fa kapu inyi ti ile ni abe oso su ni bata. ¹³E duk di ti bugbang kiding kiveb e ku di eding agya kiding ni Idung orup ngyi. ¹⁴Utin Idung ngyi da fa kive eyi upanda ni aby. ¹⁵Idung nyi esi kibr ni lkpe ami da zang kong. Ami si idung kitabr ni ozu ayi e kem lilang. ¹⁶Esi utin ngyi ke e kem ozu lilang, ayi kikpe kukyi eyi ayi kitin, ozu ayi da zang eyi ayi da zang kong. Esi kiky kiding ra esi kazak uding kitsi ra esi kilang kazak, ozu lilang akem utin ngyi ke esi angyi. ¹⁷Ami ele obr ni ozu lilang, ke ozu lilang ohu etu ngyi. ¹⁸Ami si kiky ni etu, kihun bangyi lkpe. Ami si keyir esi eyi idung kitabr katang ni ahem, ening ami ele kitabr katang ni ozu lilang. ¹⁹Ayi arib lkpe okyong ozu lilang ele etu ngyi, ²⁰ke i hu eken ozu ngyi lilang utin Idung ngyi. lkpe ta irung utin beyeng kotsi kumen ngyi. lkpe aku eken ozu lilang etu ngyi, esi ozu ayi kitin ra ozu ayi kikpe kukyi. ²¹Akpa meng, anyi ting, esi ekyin obu lkpe ke de si bangyi kufa ngyi korup ni etim ebyi inyi. ²²Eke indang i hu nyi aba kitang ngyi utin ni buku. I bu ening eke i nda nyi ile keveng, kya eyi elib, obu kiyeng lilang obr ngyi. ²³Ayi nye kpr ti orup uting, ele zizeng eyir didik, fu anyin ti orup olu, eyi ule bang ni uha uding awu nyo wok kong. Eleng esi uha uding awu ba aha bangyi abe ekem ele kayang. Eleng esi uha uding awu ama

Pol, hu esi idung etim.²⁴Indang ama atin orup ti butsim nim kikiyi inyi, ama zim edr ketu nim ti aki apu ana ni butsim ni kristi kikiyi ni etu ngyi ayi esi kihun bangyi Ikpe. ²⁵Esi ti kihun bangyi Ikpe aki eleng ayi ama si idung etim, esi ti etim ayi esi kubu Ikpe ayi i nda ama kikiyi inyi kyong ama ba nda nyi eke aba amen kive ni Ikpe.

²⁶Eleng esi kavang aki ele kata esi re keyir ni kuzeng. Ke indang aba vuk otok bangyi abe ososu eyi mi. ²⁷Esi ni abe Ikpe apu kyong i bu otok kezun ni buzur ngyi ni kavang kata ukyikatang bangyi irim. Otok kyong Kristi ele etu inyi, orup olu ni buzur abe kobr. ²⁸Eleng esi ami nyi ami di ra ha uha ngyi. Adi ra zir bangyi lilang, ke di re ze bangyi lilang eyi bomin, eke de de bangyi lilang anda Kristi utu awu epu. ²⁹Ening ama tem etim rangang re ben ti kazak ngyi aki ra tem etem ketu nim eyi bugbang.

Chapter 2

¹Ama ra pu kyong nya rung utu awu ama ra ngang kikiyi inyi, abe ki Ladisya, eyi bangyi abe azang okpr nim meng kong. ²Ama bu etim eke ndi orup ibi ovuk tsik eke be ken botu ubyi kemeng ni orup arib eken ti kiven aki amen yi orup olu ni orung, eding ti kavang bomin Ikpe abe ata, esi Kristi. ³Etu ngyi esi kuluk aki bomin eyi orung lilang ata embe. ⁴Ama ha ening eke ongyi omi aba kanim nyi eyi eve olyir kong. ⁵Ama ele eyi nyi ti etu kong, ting ahing ama le yi nyi ti kudin. Ama atin orup ayi ama zang eding eyi bugbang inyi ti orup uting etu Kristi. ⁶Utu awu nyo hu Kristi ami si Itsi, nyi si etu ngyi. ⁷Kyeng inyi zizeng etu ngyi, mbyi etu ngyi, orup uting inyi hu uzin utu awu be ze nyi, men yi udeng. ⁸Nyi zang zizeng ahu ongyi omi ohu nyi eyi eve bomin ngyi eyi eve etse mbe yi, utu bomin bangyi, emyeng eyi ozu kayang, ke emyeng etu Kristi kong. ⁹Esi etu ngyi utu ni Ikpe ele kpe lilang. ¹⁰Anyi amen etu ngyi. Ami si kikiyi ni kazak eyi kilang bugbang lilang. ¹¹Esi etu ngyi adi ata kamang aki esi bangyi ata kakpa etu mbe kong, eke kamang kita aki etu Kristi. ¹²Benzi nyi eyi mi ti batisima, ke etu ngyi nyi ezir anyin utin ni orup uting ni bugbang Ikpe, ami ezir mi anyin ti buku. ¹³Kekpeng aki nyo ku ti abyin inyi, eyi kipu etu inyi, i hu nyi esi bangyi bo wung lilang eyi mi, ke i pa anda di abyin idi lilang. ¹⁴I za ayin ulim ni akpa ayi elim alu di kikiyi eyi ozu kufa ayi ele kikiyi idi. i de anyin yi lilang na kem ti otsi kumen. ¹⁵I gu abib kazak eyi bugbang, i de yi otok bangyi lilang, elyi bi uma egyi kpang kotsi kumen, ¹⁶Erening, ongyi omi fu lok nyi ikpe kikiyi ni ala alyi ra umgba, ra kikiyi uru kukyip ra uva upyi, ra kikiyi Itu uzin. ¹⁷Eleng esi kibr ni ozu ayi ra ba obr, eke kikyeng ngyi si Kristi. ¹⁸Nyi fu nda ongyi ami ra pu uring eyi urak ni belim etim Ikpe olok mi ikpe kikiyi ni kituk inyi kong. Utu ongyi ami nyi ikyin eding ti ozu ayi i zang eke i ndip kikiyi eyi kating ni ibyi etu. ¹⁹I kyi eyi kikiyi kong. Esi kikiyi aki etu lilang eken embe eyi igyuk esi embe aba eke yi bung eken ubyi yi re dip eyi budip abe Ikpe anda. ²⁰Ayi nyi si oku ubyi eyi Kristi kayang, ere bu ke nye ele reng bangyi kayang. ²¹"Fu hu obu kong, fu mbak zang kong, fu ayak kong." ²²Ozu ayi eleng lilang aba ekem, kikiyi ere ye si izin ayi bangyi mbe eze. ²³Izin nyi ele eyi bomin ni uben bangyi eyi kikiyi kina itsari eyi eding etu. Eke yi akyating eyi ukahu ni etu.

Chapter 3

¹Ayi Ikpe se zir nyi eyi Kristi, nya pu ozu ayi ele kikpe kukyi, kiluk aki Kristi kyu ele kubu etung ni Ikpe. ²Kating inyi le ti ozu ayi kikpe kukyi, fa ting ayi kitin kong. ³Ayi nyo ku meng, ke unyang inyi ata ele etu Kristi kubu Ikpe. ⁴Kekpeng aki Kristi ami esi unyang inyi aba otok, anyi ting otok eyi mi ti buzur. ⁵Bong akak etu ayi ele kayang--baza bana, ile elib, egyi kulak, ozu abyí, baha batim. ⁶Esi kikyi ni ozu ayi eleng, ede orup uma Ikpe aba kikyi belim abe ayik atung. ⁷Esi ni ozu ayi eleng ayi nyi obu ri kezing kige aki nyi ele embe. ⁸Eke indang esi keng nye si ozu ayi eleng lilang apa embe--orup uma, orup otsu, kating kebyi, katu, eyi eve abyí ayi olu undu inyi. ⁹Nyi fu ka botu kazim kong, ayi nyo nwo lu ongyi ami okeb etu inyi eyi etim ngyi meng, ¹⁰Ayi nya pa ongyi upyi etu meng ami bakem mi upyi ti bomín utin ni kibr ni ami akem ki. ¹¹Eleng si kiluk aki alu Grik eyi Jus kong, abe ata kamang eyi abe ata kong, ekyin, Sytian, upyi, ongyi kive, eke Kristi isi lilang eyi ni lilang. ¹²Anyi abe Ikpe etseng, keveng, eyi abe ni orup, ile egyi kimbok, eding, kikyi kina eri, irung, eyi orup uhu. ¹³Nyi sisu yi botu. Nyi bu botu eding. Ongyi omi esi le yi kenyim eyi ami, nyi mgbi-ize panda botu utu awu itsi emgbi-ize apanda nyi. ¹⁴Aki obu lilang, le yi ishong (orup orib) awu aku eken nyi ohun ening. ¹⁵Bukun ni Kristi na kiding korup inyi. Esi bukun abeleng ohu nyi esi kikak etu kiting. Ke nyi le yi uudeng. ¹⁶Nda eke kive ni Kristi eve etu inyi. Nya zir botu yi bomín lilang, eyi itu obong ayi ni kuden. Nyi sukubong yi uudeng korup inyi nda Ikpe. ¹⁷Ozu ayi nyi si bu, ni eve ra ni etim, bu lilang ti kidin Itsi Yesu. Deng Abba Ikpe utin ngyi. ¹⁸Anyi bakeb, nyi na kikyi itsari yi bama inyi, utu awu arib etu ltsi. ¹⁹Anyi bama, nyi shong (arib orup yi) bagu inyi, eke nyi fu ra tsu orup bukr eyi bi kong. ²⁰Anyi belim, nyi na kikyi itsari yi babba yi banyin inyi ti ozu lilang, ayi eleng orung Ikpe orup. ²¹Anyi babba, nyi fu nda belim inyi abib orup, indi etu orung bi kong. ²²Anyi bepyi, na kikyi itsari yi bangyi kikyi inyi ni ozu ayi ti etu ni ozu lilang, nyi fu bu etim ayi arib egyi bangyi mbe kong, eke bu yi orup lilang. Ring Ikpe. ²³Ti ozu obu inyi lilang, nyi bu si korup inyi reng nyo bu anda Itsi, esi bangyi kong. ²⁴Nya rung kyong kubu etim undu umen inyi nyo hu obu Itsi. Esi ltsi Kristi ami nyo bu anda. ²⁵Ongyi ami obu kobyi mbe i fa butsim ni kebyi aki i bu, kekyi kotok akyating.

Chapter 4

¹Bangyi obr, nda bepyi inyi ozu ayi arib eke ele kuvang. Nya rung kyong nya alu eyi ongyi obr kukyi ting.²Yir di dik ti uunung. Le yi kozo yi kudeng. ³Nyi nung Ikpe ubyi kikiyi idi ting, eke Ikpe avung di kisapu indi da ha kavang aki ata etu Kristi. Kikiyi ni ayi eleng, ba kem ama igbe. ⁴Nung Ikpe eke ama ha kilang nyi utu awu anda ama ha. ⁵Si ti bomini yi abe kayang, fu alyi kige kong. ⁶Nda eve inyi amen eyi eding. Nda yi anyang bumwa, eke nya rung utu awu nyi so su bangyi. ⁷Esi ozu kikiyi nim, Tatsikus aha otok nyi. Ami si umba ni orup nim, idung etim ni kavang eyi upyi ni etim etu ltsi. ⁸Ama tse mi aba ti kikyeng aki eleng, eke nya rung ozu kikiyi idi, eke i hu nyi ikeb. ⁹Ama tse mi eyi Onesimu umba idi ami alu yi orup, ami si uting katang inyi. Ba ha nyi ozu ayi obu eyi di ameng. ¹⁰Aristakus, umba nim ketim kipa, ra kyip nyi eyi Mak, idung umba ni Banaba ilige (ami nyo wok izin obu ngyi, ayi i si aba obu inyi, nyi hu mi), ¹¹Eyi Yesu ami be zi mi Justus. Abe ni kamang kata kitik mbe abe bangyi etim eyi ama ni agya kiding Ikpe. Be si ikeb ihu nim. ¹²Epafras ra kyip nyi. Ami si uting katang inyi eyi upyi ni Kristi Yesu. I ra ngang kikiyi inyi ti aduwa, eke nye yir zizeng alu orup amin amin ti ozu orup Ikpe. ¹³Ama su ezik ngyi kyong i ngang kikiyi inyi meng, abe ki Ladisiya, eyi abe ki Hirapoli. ¹⁴Luk umba ami ni orup, kikpong bukyong eyi Dema ra kyip nyi. ¹⁵Nya kyip bamba abe ki Ladisiya, eyi Nimfa, eyi kihun bangyi Ikpe abe le kagya ngyi. ¹⁶Kekpeng aki be zi keveb ning katang inyi meng, nyi zi ki eye katang ni kihun Ikpe aki ki Ladisiya ting. ¹⁷Ha Atsipus kyong, "I zang egyi ti etim ayi i hu obu ltsi, i bu yi kpe." ¹⁸Kokyib aki leng esi ama Pol-elim bulok nim. Nyi mang arung butsim nim. Eding yi nyi le.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Paul, Silvanus eyi Timoti anda ketim ni lkpe aki ki Tisaloniya etu lkpe Abba eyi ltsi Yesu Kristi. Eding eyi bukun le yi nyi. ²Adi re edeng lkpe kikiyi nyi lilang ekpr ening mbe, ayi di re zi kiden inyi ti aduwa idi. ³Adi ra mang arung nyi ekpr ening mbe obr lkpe Abba kikiyi ni etim orup uting inyi, etim ni orup orib, eyi orup uhu, orup olu awu ni kohungtu etu ltsi idi Yesu Kristi. ⁴Anyi bamba abe lkpe arib orup eyi, da rung kyong ltsi etseng nyi. ⁵Kikiyi ere uha uding idi awu aba obu inyi eyi eve mbe kong, eke ti bugbang ni Kudin Kotin, eyi ti orup olu uga. Rening nya rung utu bangyi abe de re katang inyi kikiyi inyi. ⁶Nye si abe re ben ezun idi eyi ni ltsi, utu awu nyo hu kive ti butsim buga eyi orup uting ti Kudin Kotin. ⁷Erening, nye si abe otok kitok ni abe esi osu ki Masidoniya eyi Akaya. ⁸Kikiyi ere utin inyi kive ni ltsi arak lu kayang, ke ohun ki Masidoniya eyi Akaya mbe kong. Ke ere lilang orup uting inyi etu lkpe olu eding. Erening, da pu kizu kilok eye kong. ⁹Ayi ke abe bulok aha uha utu isi idi katang inyi. Ba ha utu awu nye zim aba obu lkpe, esi baha inyi apa embe aba eben lkpe uwung ni kavang. ¹⁰Ba ha kyong anyi re le abang idung ngyi kukyi, ami i zir anyin katang ni abe oku meng. Eleng si Yesu, ami ere ata di ti orup uma awu ra ba.

Chapter 2

¹Anyi bamba nya rung bulok kyong, uba idi obu nyi esi mbe kong. ²Akpa meng nya rung kyong de tsim butsim eyi utu awu be zir di kiyeng ki Filipa. Adi ata etu vr etu lkpe idi era ha nyi uha uding ni lkpe ti ungang uga mbe. ³Ayi ikeb ihu idi esi ni kuda kong, esi ni elip kong, ra esi ni ukaba kong. ⁴Erening, esi lkpe osu ke i de etim ni uha uding anda di, ening do lok. Do lok, eke esi indi arib bangyi mbe kong, eke arib lkpe. Esi emi ami ozo zang erip idi. ⁵Ayi adi kekpeng keki olok ozu ni ukaba ra eteng nyi mbe kong, ra esi ni burim kong, ke lkpe esi ezik idi. ⁶Ra da pu buzur obu ni bangyi, eyi obu nyi ra bangyi babe kong. Okyong da pu indi do hu esi bangyi kitsim ni Kristi. ⁷Adi eting orung orup ereng ayi ami ehe belim ngiyi. ⁸Ereneng adi okyong orup inyi. Orup otin idi esi ni uha uding ni lkpe mbe kong eke esi ni unyang idi ting. Kikiyi ere nye le di orup aga mbe. ⁹Ayi nya mang arung, bamba, eyi etim etim idi ayi do bu utuga eyi uruga di ra tim etim eke de rim ongyi omi kong. Ti kige aki nyi, da ha nyi uha uding ni lkpe. ¹⁰Nyo su ezik idi, eyi lkpe ting, utu ile keveng, kenung, utu awu da kya yi kebyik aki bo lok abeb di obr anyi abe so su. ¹¹Ri utu awu nyi nya rung utu awu do bu eyi nyi kekyi kekyi ering utu awu abba bu yi belim ngiyi, ¹²di ro nung nyi ohu nyi ikeb re gyi nyi eke nye si ti ukeng awu ni lkpe, ami ezi nyi aba agya kiding ngiyi eyi buzur. ¹³Ti kikyeng ning adi re deng lkpe ekpr ening mbe. Kekkpeng aki nyo hu uha lkpe obu idi awu nyo wok, nyo hu wu ereng kive ni ongyi mbe kong. Nyo hu wu kavang ereng kive ni lkpe. Esi kive aki eleng aki obu etim katang ni anyi abe so su. ¹⁴Ke anyi, bamba, nyi ben ezun ni ketim lkpe aki ele ki Judiya ni Kristi Yesu. Kikiyi ere ting nye tsim rening obu bangyi kehen inyi, utu awu bo bu obu Jus. ¹⁵Esi bo Jus abe obong ltsi Yesu eken eyi bangyi izir. Esi bo Jus abe atr di olu kayang. Bo bu arib lkpe kong. Be ting afa bangyi lilang. ¹⁶Bo tung di kyong di fu ha bangyi irim kilang lkpe kong utu yi ba gben yi. Kikyeng ngiyi okyong aby i ibi aga meng. Orup uma lkpe ele bi kikiyi ni kihun ngiyi. ¹⁷Anyi bamba, adi esi nyi apa, ni indang mbe, ni etu okyong de mgbi ize eyi nyi kong. Adi ating kyong da zang akpr inyi ti itu sang obr. ¹⁸Adi apu da ba obu inyi, ama Pol, eye kezing kiting, eke shintan zib di. ¹⁹Ere si orup olu idi ni irimtu, orup otin, ipuk kiding ni uuba ni ltsi idi Yesu. Esi anyi eyi bangyi abe ereng kong. ²⁰Ayi anyi esi buzur eyi orup otin idi.

Chapter 3

¹Ereneng, kekpeng aki do hu orup arung eye kong, da mang kyong arib indi de le kpr ki Aten mbe. ²De tse Timoti, umba idi eyi iyo idi ti etim lkpe ti uha uding ni Kristi, eke nya fa kazak eyi ikeb ihu ti orup uting inyi. ³Adi obu ening indi ongyi omi fu akpuk ti butsim abe eleng kong. Kikiyi ere anyi bulok inyi arung kyong esi ti ozu ning ayi be tseng di. ⁴Kavang, kekpeng aki de le yi nyi, da ken aha nyi meng kyong da nduk de tsim butsim buga, ke yo bu kavang, ayi nya rung. ⁵Ayi erening, ayi esi ama ohu orup arung eye kong, ama tse aba eke ama arung orup uting inyi. Kiyiing kimbak zang ambak zang nyi meng, eke etim idi azik mbe. ⁶Eke Timoti si kubu inyi aba eyi uha uding ni orup uting eyi orup orib. I ha tok di kyong nya mang eding kikiyi idi ekpr ening mbe, ke nyi ra pu nya zang di ri utu awu adi apu da zang nyi ting. ⁷Ke ening anyi bamba, orup okyu ohuk di tsik ti orup uting inyi, ti lilang ni ibak eyi butsim idi. ⁸Ke indang ayi de le, nye si eyir zizeng etu ltsi. ⁹Utu orung eke adi edeng lkpe kikiyi inyi, ti orup otin awu da lu eyi nyi lilang obr Ikpe. ¹⁰Do nung Ikpe utuga eyi uruga alu orup embe eke da zang okpr inyi indi da pu anda nyi kizu aki ra ken ti orup uting inyi. ¹¹Abba idi Ikpe bulok ngyi, eyi ltsi idi yesu, tok di ukeng inyi. ¹²I ltsi nda nyi nye ve ti kemen ni orup orib etu botu eyi bangyi lilang, utu awu adi obu eyi nyi ting. ¹³I nda erup inyi kazak, eke ba kyating eyi eleb ni keveng obr ni lkpe Abba idi, ti uuba ni ltsi idi Yesu eyi bangyi keveng ngyi lilang.

Chapter 4

¹Kihun ngyi, anyi bamba, adi ohu nyi ikeb etu Itsi Yesu. Utu awu nyo hu kazir obu idi utu awu nye si isi ayi arib Ikpe, nyi si ri utu awu nyi ting, indi nyo bu obu ening. ²Kikiyi ere nya rung utu kazir aki do hu nyi utin ni Itsi Yesu. ³Ining esi ozu orup Ikpe, umgbe atin inyi, okyong nyi pa baza bana, ⁴Indi eyi eyi arung utu awu i fa kevem aki kengyi ti i le keveng eyi kindip, ⁵fu esi ti egyi kulak kong (ereng bangyi irim abe arung lkpe kong). ⁶Ongyi omi fu bu umba ngyi kebyi ti ukpa awu eleng kong. Ayi Itsi si ami ra tin akpa ozu lilang, utu kazir aki do hu nyi akpa meng eyi uha. ⁷Ayi lkpe ezi di ni ozu elip kong, eke ni keveng. ⁸Erening, ongyi ami otung ining i tung bangyi mbe kong, i tung lkpe, ami nda nyi Kudin Kotin ngyi. ⁹Kikiyi ni ishong (orup orib) ni bamba, apu kyong ongyi lim nda nyi kong, kikiyi ere lkpe bulok ngyi eze nyi utu awu nya rib orup eyi botu. ¹⁰Kavang, nyi bu ening lilang yi bamba abe ele ki Masidoniya. Eke do hu nyi ikeb, anyi bamba, indi nyo bu obu ening. ¹¹Adi ohu nyi ikeb indi eyi eyi ele ile irung, alu orup ti etim inyi, obu etim, utu awu da ha nyi, ¹²eke nye si zizeng obr ni bangyi kayang eke esi nya pu kizu keki eye kong. ¹³Da apu kyong nyi wok amin, anyi bamba, kikiyi ni abe ana bula meng, eke indi nya beb orup ereng abe ering ke ba kyating eyi orup olu kikiyi ni kohongtu ibi kong. ¹⁴Ayi do su kyong Yesu ku ke i zir anyin eye, erening ting lkpe aku Yesu eyi abe ana bula etu ngyi aba. ¹⁵Ening da ha nyi kive ni ltsi, kyong adi abe ele bowung, abe ra abang kutu uuba ni ltsi, esi da ta abe ana bula meng obr kong. ¹⁶Kikiyi ere ltsi bulok ngyi i si kukyi okyu. I ba eyi kilang, eyi kilang ni uding belim etim lkpe, eyi kidin indr ni Ikpe, ke abe oku etu Kristi atabr ezir. ¹⁷Eke adi abe ele bowung, abe ering, i bung di lilang eyi bi aku di atsu ti kotin ohung na fa Itsi ti ufe. Utu awu leng di ne yi ltsi ele ekpr ening. ¹⁸Erening, nyi hu botu ikeb yi eve ayi eleng.

Chapter 5

¹Indang kikiyi ni kige eyi kekpeng, anyi bamba, apu kyong elim kizu anda nyi eye kong. ²Ay anyi bulok inyi arung amin amin kyong kutu ni Itsi ra ba ereng uzi otuga. ³Ayi ba ha kyong, "Bukun eyi ogben," ke ukim aba emen kpeng ereng akeb eting kimba. Ukeng akyating be ki olu. ⁴Eke anyi, bamba, nyi fu le ti kiveb eke kutu aki nyi aba emen nyi ereng uzi kong. ⁵Kikiyi ere anyi lilang esi belim ni bata eyi belim ni uruga. Adi esi belim ni utuga ra belim ni kiveb kong. ⁶Erening, adi fu na bula ereng babe ana kong. Eke di le egyi kubu yi kozo. ⁷Kikiyi ere abe ana bula ana utuga, eyi abe amgba ezin obu ening utuga. ⁸Eke ayi de esi ni uruga, esi keng do hu etu eyi orup uting eyi ishong (orup orib) ereng kukpa ben, eyi kaven ti ogben ni kongtu ukeb zing idi. ⁹Ikpe alu di eke da fa orup uma ngyi kong, eke da afa ogben utin ni Itsi idi Yesu Kristi. ¹⁰Esi ami ami ku kiyki idi indi, ayi de le bowung ra da ana ra kiyng da aba ele eyi mi ibung. ¹¹Erening, nyi hu botu ikeb mbyi botu atsu utu awu nyi obu meng. ¹²De beb nyi, anyi bamba, eke da arung abe obu etim katang inyi, eyi abe ele kikiyi inyi etu Itsi eyi abe oho nyi kazir. ¹³Adi ting ro nung nyi eke nya zang bi eyi orup uding kikiyi ni etim ibi. Nyi le bukun yi botu. ¹⁴Do hu nyi ikeb, anyi bamba: nyi kya abe ni urak, nyi hu abe abeb orup ikeb, kahu abe ayik etu, nyi hu orup yi botu lilang. ¹⁵Nyi fu atin akpa ni abyeyi botu kong. Teng, ben ozu ayi arib yi botu lilang. ¹⁶Nya tin orup kpr ening. ¹⁷Bu aduwa kpr ening. ¹⁸Nyi deng mi ti ozu lilang. Ining si kizu orup Ikpe etu Kristi Yesu kikiyi inyi. ¹⁹Fu lim Kudin kong. ²⁰Fu zang ezin eve izir kong. ²¹Mbak zang ozu lilang. Hu kizu aki arib. ²²Kyi itu abyeyi lilang. ²³Ikpe ni bukun anda nyi ile keveng hun ening. Kudin inyi lilang, unyang, eyi etu inyi ele zizeng abang uuba ni Itsi idi Yesu Kristi. ²⁴Ongyi ami ezi nyi, i si ongyi kavang, ami eke i bu yi. ²⁵Anyi bamba, nyi bu di aduwa ting. ²⁶Nya kyib bamba lilang hu botu mgba kelung. ²⁷Ama ro nung nyi kidin ni Itsi kyong nyi zi kitsim ning tok bamba lilang. ²⁸Eding ni Itsi idi Yesu Kristi yi nyi le.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Pol, Salvanus, eyi Timoti, elim anda kihun bangyi Ikpe ki Tesaloniya etu Ikpe Abba idi Ikpe eyi Itsi Yesu Kristi. ²Eding eyi bukun ni Abba idi Ikpe eyi Itsi Yesu Kristi yi nyi le. ³Anyi bamba, de deng Ikpe kpir ening kikiyi inyi. Utu awu eleng arib, kikiyi ere orup uting inyi re dip ham meng, ke ishong (orup orib) inyi eyi botu edip eyi kazak. ⁴Eke adi bulok idi endip etu ata nyi katang kihun bangyi Ikpe lilang. Da ta aha kikiyi ni orup uhu inyi, eyi orup uting inyi ti kufa aki nyi afa. Da ta aha kikiyi ni orup uhu inyi ti ibak ayi afa nyi. ⁵Eleng si ura ni kenung ikpe ilok ni Ikpe. Kikyeng ngyi okyong nyo hun ening eke nya fa agya kiding Ikpe ti butsum inyi. ⁶Esi kenung ni Ikpe eke i tsim bangyi abe etsim nyi, ⁷ke i nda ufe ekyin nyi ti ibak ayi afa nyi eyi di. I bu ening kige aki Itsi Yesu aba otok angyi kukyi eyi belim etim Ikpe ti bugbang ngyi. ⁸Ti iduk ula e tin akpa ngyi kikiyi ni bangyi abe arung Ikpe kong eyi abe osu eyi uha uding ni Itsi idi Yesu kong. ⁹Be tsim butsim ni umenkigyi ba nyin obr Itsi eyi buzur ni bugbang ngyi. ¹⁰I bu ining kige aki i si aba kutu aki nyi bangyi ngyi anda mi buzur, ke bangyi abe so su mi egyir bi lilang. Kikiyi ere uha uding idi awu aba obu inyi oso su. ¹¹Kikiyi ni ining adi ting ro bu aduwa anda nyi ekpr ening. Do bu aduwa kyong Ikpe idi i zang nyo hun ening ti kizi inyi. Do bu aduwa kyong i nda nyi ozu eding ayi nyi ra pu eyi etim utu awu arung lilang ti orup uting eyi bugbang. ¹²Do bu aduwa ening indi kiding ni Itsi Yesu afa buzur obu inyi. Do bu aduwa kyong inda nyi buzur, kikiyi ni eding Ikpe idi eyi Itsi Yesu Kristi.

Chapter 2

¹Indang kikiyi ni uuba ni Itsi idi Yesu Kristi eyi ni uuken idi ubyi ayi di ne le eyi mi: anyi bamba, di ra ha nyi, ²kyong nyi fu nda inyi butsim ra abeb orup bukr mbe kong, esi kudin, ra uha, ra kitsim, okyong esi obu idi aba kong, awu otok kyong kutu ni uuba ni Itsi nyi aba akpa meng.³Ongyi uying fu akaba nyi ti ukeng owu kong. Esi aba meng kong esi irim ni ooku kyu lang, eyi ongyi ami etsi izin kong aba vuk olu, idung ni ukem nyi. ⁴Eleng si ami ro tung ke i ndip etu otu angyi atsu obu ozu ayi re zi kidin Ikpe lilang ra abe ra rak mi. Erening, i kyu ele ti kikiyo ketim Ikpe ke i tok angyi ereng Ikpe.⁵Anyi amang rung kyong kige aki ama le yi nyi ama ha nyi ozu ning kong. ⁶Indang nya rung kizu aki otung mi, eke i ba vuk olu kige aki be myeng alu. ⁷Kikiyi ere kata ni ongyi ami etsi izin kong ere obu etim meng, esi ongyi omi fu re zib mi indang ra bang kutu aki bo nwo mi anyin ukeng nyi.⁸Eke ami etsi izin nyi kong aba vuk olu, ami Itsi Yesu obong mi eyi ufe awu i tim olu undu ngyi. Itsi ede mi olu ereng kizu aki akyating eyi ukahu ti uutok ni uuba ngyi. ⁹Uba ni ami etsi izin kong aba ti kubu etim ni shintan eyi bugbang lilang, ura, eyi ozu ogun kazim. ¹⁰eyi ukanem awu esi kenung kong. Ozu ayi eleng obu eyi abe ni uukem, kikiyi ere bo hu ishong (orup orib) ni kavang eke indi ba gben yi.¹¹Ti kikyeng ning Ikpe tse anda bi etim ni eku eke bo su kazim. ¹²Kihun ngyi okyong bi ba lok bi ikpe, abe ke osu eyi kavang kong eke ba tin orup ti ozu amen.¹³Eke adi re deng Ikpe kikiyi inyi, anyi bamba abe Itsi oshong (arib orup eyi). Ayi Ikpe tseng nyi alu ereng ehim kitabr ni ogbenlu ti uumgbe atin ni Kudin eyi uusu ni kavang inyi. ¹⁴Eleng esi kikyeng aki i zi nyi aba utin ni uha uding idi eke nya fa buzur utin ni Itsi idi Yesu Kristi. ¹⁵Erening, anyi bamba, nyi yir zizeng. Nyi hu eve ayi nye ze, ti eve ra ayi de lim.¹⁶Indang Itsi idi Yesu Kristi bulok ngyi, eyi Abba idi Ikpe ami oshong (arib orup eyi) di ke i nda di ikeb ihu ni umen eyi orup olu uding ni kige obr utin ni eding Ikpe. ¹⁷Nyi hu etu inyi eke nya lu orup inyi ti etim eding eyi kive kiding.

Chapter 3

¹Indang anyi bamba, nyi bu aduwa nda di, kyong eve ni Itsi esi bukr eke ye le yi buzur, utu awu ele yi nyi. ²Nyi bu aduwa eke da agben olu obu bangyi ingak eyi bangyi babyi, kikiyi ere esi liliang abe ele yi orup uting kong. ³Eke Itsi ohun ening, ami e lu nyi esi aduk nyi obu ni abe babyi. ⁴Adi alu orup etu Itsi kikiyi inyi, kyong anyi lilang nyo bu eke nyo bu ozu ayi da nda nyi undu ti kilang kizin. ⁵Itsi nda erip inyi le ti ishong(orup orib) ni Ikpe eyi orup uhu ni Kristi. ⁶Anyi bamba, indang adi ra ha nyi kilang kizin, ti kidin Itsi Yesu Kristi, kyong nya nyin katang ni bamba abe re le ile bayak, ke esi ti uhum awu nyi ohu obu idi kong. ⁷Anyi bulok inyi arung amin kyong nye le zizeng eke nyo bu ra nya di. Adi ele katang inyi ereng bangyi abe ohu etu ibi. ⁸Da lyi ala ongyi kikpa kong. Ening da tim etim utuga eyi uruga ti kibak egyi, eke esi de si bolib ongyi omi kong. ⁹Do bu yi esi kyong da kyating eyi kilang kazak kong. Do bu ening eke otok nyi utu awu anyi ting nye ben ezun idi. ¹⁰Kige aki de le yi nyi, do lok kilang kizin eyi nyi kyong, "Ongyi ami akya osu obu etim ting, esi elyi ala kong." ¹¹Kikiyi ere do wok kyong babe katang inyi ere si isi bayak mbe. Bo bu etim kong eke be le burak agya mbe. ¹²Indang utu abe eleng di ra ha eyi kilang kizin eye ro hu nyi ikeb kidin ni Itsi Yesu, kyong ba tim etim umbr mbe eke ba lyi ala ayi ibi. ¹³Eke anyi, bamba, nyi fu aha orup ti ozu eding uubu kong. ¹⁴Ongyi ami akya osu eyi kive idi ti kitsim ning ting, nyi zang mi zizeng, eke nyi fu ken kikiyi eyi mi kong, eke kiyeng ohu mi. ¹⁵Nyi fu de mi alu ereng i si ongyi kufa kong, eke nyi kya mi reng umba inyi. ¹⁶Itsi ni bukun bulok ngiyi nda nyi bukun ti bekeng lilang kpr ening. Itsi yi nyi le ubyi lilang. ¹⁷Eleng esi okyip nim, ama Pol, eyi kubu nim, eleng esi ura ni kitsim lilang. Eleng esi utu awu ama lim. ¹⁸Eding ni Itsi idi Yesu Kristi le yi nyi lilang.

1 Timothy

Chapter 1

¹Pol ongi-etim ni Yesu Kristi ti bekeng ni kazak' Ikpe ogben-lu idi eyi Kristi Yesu orup-olu idi. ²eding kubu Timoti idung ami le yi orup uting ni kavang. Eding, khimbok, eyi irung kobre Abba Ikpe yi Yesu Kristi Itsi idi. ³Utu ayi I ha mu kekpeng akhi I ri ding kehen Masedoniya, kpri khi Efesus eke ndi u fi su anda bangi yeng aba ze ozu bekeng khekyi mbe kong. ⁴Ra be fu da atung owok aha ni utok ayi akyating yi kihun. Ining egben kangri aba akhi esi akhahu kating' Ikpe khiki ni orup uting kong. ⁵Ubang ufa ni izin nyi esi ishong ni orup-oten, atsu ti kating khiding, eyi orup uting ni kavang. ⁶Beying elyi ukeng esi irim ata ozu eding esi eding ti aha khitim. ⁷Ba nghan be si bu-ze izin, eke be arung ozu ayi be ro lok kong. ⁸Eke da rung kyong izin a rib ayi use ben yi zizeng. ⁹Da rung kyong izin nyi esi ni bangi kenung kong, eke esi ni bangi abe oku-kebi eyi abe eben izin kong, bangi abe esi ti ukeng Ikpe kong eyi bangi abe ozu abi, eyi bangi abe arung Ikpe kong eyi bangi ilyik. Esi ni bangi abe obong babba eyi banyin ibi, esi ni bangi abe ro bong bangi, ¹⁰ni bangi kolok ni baza bana, eyi banyalim yi bakhib abe ra na botu, ni bangi abe ezi bangi ke ohu bi esi bepi, eyi bangi ezik kazim, eyi ozu lilang ayi otung kazir ni kavang. ¹¹Kazir ning esi ni buzur ni uha uding ni Ikpe ayi be de andam kubu. ¹²Ama deng Kristi Yesu Itsi idi. I ndam kazak, i dem alu ongi kavang, ke i dem ndik ti etim. ¹³Ama si ongi ami re lok egbem izin, ami ri hu bangi yi kebi, eyi ongi kadung. Eke I fa khimbok khikiyi ayi mi bu yi kemeng khiveb. ¹⁴Eke eding ni Itsi edi amen yi orup uting yi ishong kemeng ni Kiristi Yesu. ¹⁵Uha nyi ohun utu awu osu ohu yi lilang kyong Kristi Yesu ba kayang ning ndi i ba gben bangi abe obu ozu abi. Ama beb obu lilang. ¹⁶Eke khiki ni ining ama fa khimbok, eke ndi utin enim, Kristi Yesu i bu ozu orup uhu. I bu ening ni utok nda bangi abe osu eyi mi ni umen-khigi. ¹⁷Indang ni uding' umen-khigi, ami esi ni etu kong, ni kudin, Ikpe uting, bolub eyi buzur esi angi ni umen-khigi. Amin. ¹⁸Idung enim, Timoti, ama si izin ning alu mu obre, ama ri bu ining ben ezin ni eveh izir khiki ndu, eke ndi o ku uma udeng. ¹⁹hu orup uting eyi kating khiding. Bangi beying otung ining eke orup uting ibi ekheb. ²⁰Ereng abe Hymenayus eyi Alesanda, Abe ma nda shentan indi be ze utu awu be ghem izin kong.

Chapter 2

¹Ere ening ni kitabre lilang, I ri nung kyong nyi nung, bu aduwa, eyi aduwa khiki ni bangi, eyi u-deng khiki ni bangi lilang, ²khiki ni beding eyi bangi obri, eke ndi de le ile bukun eyi irung ti ile ni bereng Ikpe eyi bolub. ³Ining arib obri ni Ikpe ogbenlu idi. ⁴Epu kyong bangi lilang agben ke be arung kavang. ⁵Ekhi IKpe si uting, ke ongi katang ni Ikpe yi ongi si uting, ongi nyi si Kristi Yesu. ⁶I nda angi kuyeng ni bangi lilang, uha ni eding ti khige ngi. ⁷Khiki ni ayi leng, Bo hum, alu ongi etim uga. Ama ri ha kavang. Ama aka kazim kong. Ama khi-zeh ozu ni bangi irim ti orup uting eyi kavang. ⁸Ere ening, Ama ra pu kyong bangi ere lilang ku obu keveng atsu kukye bu aduwa esi yi orup atsu yi kangre kong. ⁹Ere ri ening Ama pu bakhib akhem etu bi yi batri beding, abe anda kiyang kong eyi khiki khihu. Bi fo luk uzen kong, ra batri abe agbang betsi kong. ¹⁰Ama ra pu kyong ba kham ibi yi avem ayi avang indi bakhib abe otok ile ni bereng Ikpe ti etim eding. ¹¹Akhib zeh ozu bi umbur mbe eyi khiki khina. ¹²Ama anda khisa kyong akhib zeh ozu ra i tok kazak khiki ni iba ngi kong, eke i le umbur. ¹³Ba kgem Adam, lang fiyeng If. ¹⁴Ba kaba Adam kong, eke ba kaba akheb yi abi obu. ¹⁵Ye re ening, i fa ogbenlu ngi utin ni kimba, ayi be si eyi orup uting eyi ishong eyi umgbe-atin ni orup olu.

Chapter 3

¹Khiveh ning ohun ening: Ayi ongi yeng apu kyong i si ongi-khiki, i shong etim eding. ²Ere ening esi keng ongi khiki kyating yi katu. Esi keng i si ibah ni akhib uting. I le le vuk, I si ongi ami ra mang ozu eding, i si ongi izin, i si ongi ami re hu ekyin. I si ongi ami re zeh arung ozu. ³Esi keng i si ongi umgba kong, i fu si ongi kadung kong, eke ening, i si ongi ami vuk, ongi bukun. I si ongi ami le yi kulak anang kong. ⁴I si ongi ami he arung khihak agya ngi zi-zing, ke belim engi reng mi eyi bolub lilang. ⁵Aky a ongi ohu arung khihak agya ngi ting, ahen ayi i hu bangi Ikpe? ⁶Ife si ongi ami hu kyin Ikpe upi mbe kong, eke i ndib etu, na ku okyu ereng shintan kong. ⁷Esi keng bangi kayang anda uha uding khiki engi obre bangi, eke esi eku okyu ti kiyeng eyi kifa ni Shintan kong. ⁸Be Dikon, nda ibi boleh, bi fu si abi adung ebe kong. Bi fu si bangi abi ra ngba beze ra bangi kogbuk kong. ⁹Bi hu kilang akhi kavang ni orup uting yi kating khiding. ¹⁰Bangi tabri su yi bi, lang fying bi ti bu etim ibi khiki ere be si bangi ilyik kong. ¹¹Bakhib rening bi le yi bolib. Bi fu lok abeb bangi kong. Bi le vang embe eyi orup uting ti ozu lilang. ¹²Be Dikon si bangi abe le yi akhib uting. Be si bangi abe ohu arung khihak agya eyi belim ebi. ¹³Abe atim etim eding afa kepi khiding eyi orup olu awu aga ohun ening ti orup uting awu kemeng ni Kristi Yesu. ¹⁴Ama re lim nda mu ozu ayi leng, Ma lu orup kyong esi ede khira kong Ma ba fa mu. ¹⁵Eke ayi Ama esi akyating aba bukri ting, Ama re lim endi o rung utu awu u le ile' zi-zing ti khihak agya' Ikpe, abe esi bangi Ikpe ami uwung, khitip eyi khivuk ni kavang. ¹⁶Esi ozu katin kong kyong utok ni kavang akhi ni ile Ikpe aga kemeng: "I tok angi ti kibi etu, kudin osu kavang engi, bodung etim Ikpe azang mi, ba ha kayang uha engi, kayang so su yi mi, ke i hung kukye yi buzur."

Chapter 4

¹Indang kudin olok min-amin kyong khige ra ba akhi bangi babe esi orup uting apa embe ada atung owok edin kazim eyi ozu ezeh ni edin abi ²kemeng ile kazim. kating ibi arung kebi kong. ³Bo su ka-ku kong ke ala ayi Ikpe akhem nda bangi ndi bohu eyi udeng katang ni abi so su eyi abe arung kavang. ⁴Ozu Lilang ayi Ikpe akhem arib. Lilang ozu ayi do hu eyi udeng esi otung kong. ⁵Khiki ere khiveh Ikpe yi aduwa emgbe-atin yi meng. ⁶Ayi ude ozu ning otok obre ni bamba, omu si idung etim uding ni Yesu Kristi. Khiki ere be he mu yi eveh ni orup uting eyi ozu ezeh uding ayi uben. ⁷Tung aha ni kayang ayi bakheb bakhib ro shong. Ening zeh andu ile' Ikpe bulok. ⁸Uzeh ni etu ra kahu sang mbe, eke ile lkpe akahu agah mbe. Ke ro hu undu umen ni ile ayi leng eyi ayi raba. ⁹Khitsim ning esi ni kavang ohun u-hu. ¹⁰Esi khiki ni ining ayi de ra nghan ke do bu etim eyi kazak. Ayi da lu orup utin ni Ikpe' unyang, ami si ogbenlu ni bangi lilang, eke abe so su-ng obu lilang. ¹¹Lok atsu ke zeh ozu ning. ¹²Fu nda ongi azang ezin ile' oten endu kong. Ening, si utok uding obri bangi Ikpe, ti eveh olok, ubu-bu, ishong, orup olu, eyi ile ayi akyating yi ilyik. ¹³Alu orup ti ozu ezi, kilang ikhip ihu, eyi ozu ezeh-zeh ndu, eding kekpeng akhi ma ba. ¹⁴Fu zang ezin bunda abe le etu ndu kong, ayi esi bunda ayi esi utin ni kilang izir eyi obu ni bodung bakheb ayi ba ku otok mu-ng. ¹⁵Hu ozu ning zi-zing. Le kemeng engi eke u-dep endu esi utok ni bangi lilang. ¹⁶Kpe khiki ndu zi-zing yi ozu ezeh ndu. Lu orup ti ozu ning ding kobre. Ayi ubu ening, ogben andu eyi abe owok mu-ng.

Chapter 5

¹Fu kya idung okeb kong. Ening, nda mi bolib reng Abba. Hu belim etin ikhip reng bamba ndu banyalim. ²Hu bakheb-bakheb ikhep reng banyin ndu, eyi belim atu reng bamba belige ti ile ayi akyating yi ilyik. ³Reng bakhib bekpe, bakhib bekpe abe kavang. ⁴Eke akheb bekpe ele yi belim eyi belim ni belim, bi tabre nda bi bolub ni khihak agya ibi. Bi he banyin ibi, utu ening ayi Ikpe shong. ⁵Eke akhib bekpe abe kavang ele ngi khitik. Elu orup ngi etu Ikpe. I Ri kpri ti u-nung eyi aduwa utuga eyi uruga. ⁶Ting ahen, Akhib ami le ni kulak mbe-ng iku, ting ayi i fu uwung. ⁷Ha ozu ning eke ndi ba pu ana khihyeng katu. ⁸Eke ongi ami akyating apu anda bulu ngi kong, ti-ting kihak agya ngi, i tung orup uting ke ebeb obu ongi ami arung Ikpe kong. ⁹Akheb ami igi ngi ohun akam ara kong nyi fu de kidin ngi ayak ni bakheb bekpe kong, esi ogu ni imma uting. ¹⁰Esi akheb ami ba rung mi yi eding obu, khiki ere i he arung belim, ra i ri hu ekyin, ra i mgbe ezun ni bangi Ikpe, ra i kahu bangi ibak, ra i pa khiki ti etim eding obu. ¹¹Eke bakhib bekpe abe belim, fu kyong bi ayak embe kong. Ayi be si ibi apa nda kulak etu ayi esi ni Kristi kong, ba pu ba na ma. ¹²Ti bekeng ning bo bu abi khiki ere be le utu awu bo kyong be le khitabre kong. ¹³Eke bo hu esi bangi bayak. Be re kyin kagya-kagya. Esi khiki ayi be le mbe kong, eke be ra ngak ra pa ivuk. Be lok ozu ayi esi ba ba ha kong. ¹⁴Ere ening Ama ra pu kyong belim atu ding na mma, ekhi bi mba belim, eke bo hu agya ibi, eke ndi anda bangi buvil edi kisa akhi be yir embe atu di eyi abi kong. ¹⁵Khiki ayi babe ohu ezim eben Shintan meng. ¹⁶Akhib ami su yi Ikpe meng ele yi bakhib' bekpe, ika hu bi, eke ndi bolub nyi obu bangi Ikpe kong, eke ba ka hu bakhib' bekpe abe kavang. ¹⁷Nyi nda Bodung-akheb abe obu etim zi-zing bolip, obu titing abe obu etim yi khiveh' Ikpe eyi ozu ezeh ngi. ¹⁸Khiki ere ilik Ikpe aha kyong, "Omu fu de kizu azib khindak undu kekpeng akhi ke ro luk alu kong," ke "Ami atim-etim ihun ayi ba nda mi kubu etim ngi." ¹⁹Fo su olok abeb idung okheb kong ayi ukyating fa ezik bapa ra bara kong. ²⁰Kya ongi ozu abi obri bangi lilang indi abi ereng ekyi bereng. ²¹Ama ha mu ining obri ni Ikpe eyi Kristi Yesu eyi belim etim ayi etseng alu, kyong omu hu izin ning zizing ke fu bu khizu yeng ede ongi yeng alu orup obu uyeng kong. ²²Fu kpak otok ongi obu khiki kong. Fu yak ti abi ni ongi ying kong. Lu andu za-zar. ²³Omu fe mgba bemeng kong. Ening, mgba bemeng eghem echi sang vang ni kembir endu eyi bukyong abe obu mu kpir ening mbe. ²⁴Abi ni bangi beying otok kayang mbe, ke ye ben bi eding ti ikpe. Eke abi ayi eben bi irim. ²⁵Ere re ning, etim eding ayi ele egi mbe lilang, eke beying atah arung kong.

Chapter 6

¹Lilang abi le ti kezung bepi zang bangi agya ibi kyong bo hun ayi ba nda bi bolup. Bi bu ening eke ndi bi fu lok abeb khiden ni lkpe eyi ozu ezeh ngi. ²Bepyi abe bangi obre ibi osu yi lkpe-ng fa zang ezin bi khiki ayi be si bamba meng kong. Ening, bi reng bi hun ening. Khiki ayi babba agya ibi abe be ri obu nda bi etim-ng esi bangi abe osu ke be le yi ishong. Zeh ke si ha ozu ning. ³Okyong ongi omi zeh ozu ying kheki mbe ke i su ohu kazir idi aki ohun ening kong, ining, esi eveh ni Itsi Yesu Kristi. Okyong bo su ohu ozu ezeh ayi ni ile lkpe. ⁴Ongi nyi le yi khiki khi-ndip ke erung khizu kong. Ting ahen, e men yi ibak eyi kangri khiki ni khiveh. Eveh ning egben buviv, kangri, katu, kating kebi, eyi ⁵ibak ayi ele kpri ening mbe katang bangi abe le yi orup ingak. Be si irim ata kavang. Ba mang kyong ile lkpe anda ongi khiven. ⁶Indang ile Ikpe eyi orup ayi ro hu ozu avang esi ufa uga. ⁷Khiki akhi da ba kayang ning eyi khizu kong. Ra de de khizu kheki ehe. ⁸Ere ening ala yi batri vang di ening. ⁹Indang bangi abe ra pu be si bangi khiven aku okyu ti khimbakzang, ti kifa. Ba ko kyu ti kulak kidik, eyi ozu ayi ata bangi kize ni ukhem. ¹⁰Khiki ere ishong ni anang esi ihe ni ozu abi lilang. Ka kaba bangi abe apu khi anyin ti orup uting ke ka ta bi orup ubri aga mbe. ¹¹Eke omu, ongi Ikpe, le kira yi ozu ayi leng. Ben kenung, ile Ikpe, orup uting, ishong, orup uhu, eyi khiki khihu. ¹²Aku uma eding ni orup uting. Hu unyang ni umenkhigi ayi be di mu-ng. Esi khiki ni ining ayi omu su ezik obre ni bangi бага khiki ni ozu eding. ¹³Ama nda mu izin ning obre ni Ikpe, ami hu ozu lilang alu owung, eyi obre ni Kristi Yesu, ami lok kavang yi Pontius Pilate: ¹⁴Alu izin nyi zi-zing, fu zang ezin kong, ening abang kutu ayi Itsi di Yesu Kristi aba-ng. ¹⁵Khige nyi avang meng Ikpe i tok di u-ba ngi-Ikpe, ami I fa Eding, kazak ngi mbe, uding ami na khiding, Itsi ami le khiki bangi. ¹⁶Emi khitak ngi mbe alu yi etu kuden ke ile ti bata abe obu lilang. Ongi azang mi ra iyak ayi i lembe kong. Buzur eyi kazak umenkhigi esi angi. Amin. ¹⁷Ha bangi khiven ni kayang ning bi fu ndip etu kong, bi fa lu orup ti khiven kong, akhi ere yir kong. Ening, ba lu orup obu Ikpe. I nda di khiven akhi ni kavang indi da lyi. ¹⁸Ha bi ndi bo bu eding, eke ba fa khiven ti etim eding, bi si bangi bunda, ke bi le yi orup ukahu. ¹⁹Ening, ba lu ibi khizin khiding ni ozu ayi ra ba, indi ba fa unyang awu ni kavang. ²⁰Timoti, kpe ozu ayi ba nda mu-ng, fu yak ti aha khitem eyi kangri akhi akyating yi khikyeng ni ozu ayi be di kyong karung. ²¹Bangi babe aha ening ke be nyi orup uting ibi. Eding yi mu le ubi.

2 Timothy

Chapter 1

¹Pol, ongyi kitsim ni Kristi Yesu utin ni ozu orup Ikpe, utu awu ele ti undu umen ni unyang awu ele etu kristi Yesu, ²anda Timoti, idung orup: Eding, kimbok, eyi bukun abe esi kobu Ikpe Abba eyi Kristi Yesu Itsi idi. ³Ama deng Ikpe, ami ama ben esi kobu ni babba nim бага, eyi kating keding, utu awu ama ramang rung eyi nyi ekpir ening ti aduwa nim utuga eyi uruga. ⁴Utu awu ama mang arung bekye ndu, ama ro kyung orup mazang mu, eke ama men eyi orup otin. ⁵Azir ama ize ni orup uting ndu awu ni kavang, awu ele etu ayi ga ndu Losi kitabr eyi ayi ndu Yunis, ke ama su kyong ele etu ndu ting. ⁶Eleng esi kikyeng aki ama ramang rung mu kyong vin anyin bunda Ikpe etu ndu utin ni obu otok nim. ⁷Kikiyi ere Ikpe anda di kudin ni bereng kong, esi ni kazak eyi ni ishong (orup orib) eyi etu ihu. ⁸Erening fu ki kiyeng kikiyi ni uha uding ni Itsi idi, ra kikiyi nim, Pol, ongyi ketim apa kong. Ening, haa butsim ni uha uding ti kazak Ikpe. ⁹Esi Ikpe ami agben di ke i zi di eyi kizi keveng. I bu ayi leng, esi ni etim idi kong, eke si utu kating ngiyi eyi eding ngiyi. I nda di ozu ayi leng etu kristi Yesu lang kige tuk ayir. ¹⁰Eke indang ogben lu ni Ikpe aba tok olu utin uuba ni ogben lu idi Kristi Yesu. Esi Kristi ede kihun alu ti buku ke i de unyang awu akyating eyi kihun aba ni bata utin ni uha uding. ¹¹Esi kikiyi ni ining, ayi betseng ama alu uha, ongyi kitsim, eyi kize ozu. ¹²Ti kikyeng aki leng ama tsim butsim abeleng. Eke ama kyi kiyeng kong, kikiyi ere ama rung ongyi ami ama su eyi mi. Ama lu orup uting kyong i hu ozu ayi ama nda mi alu ening ezi kutu aki ngiyi. ¹³Le ile utok ni uha awu ohun ening awu u wok obu nim, yi orup uting eyi ishong (orup orib) ayi ele etu Kristi Yesu. ¹⁴Kizu kiding aki Ikpe de anda mu, kpe ki utin ni Kuden Kotin, aki ele etu idi. ¹⁵Orung kyong, lilang ni abe ele Asiya be zim irim ata ama. Ti kihun aki leng esi Fagelus eyi Hemogenis. ¹⁶Ikpe zang kimbok ni kiha agya ni Onesiforus, Ayi i randa ama orup una eri eyi i kyi ama kiyeng ti igbe nim kong. ¹⁷Erening, kekpeng aki i le ki Rom, itsapu ama eyi orup uting, eke i fa ama. ¹⁸Itsi nda mi i fa kimbok etu ngiyi kutu aki nyi. Bekeng abe i kahu ama kehen Efesu, nya-rung lilang.

Chapter 2

¹Erening, amu idung nim, yir yi bugbang ni eding ayi etu kristi Yesu. ²Ozu ayi u wok obu nim katang bangyi ezik бага, de yi nda bangyi abe ni keveng abe ohun utu awu bede yi eze abe ering ting. ³Tsim butsim yi ama, re fu kukpa unyang ami uding etu Christi Yesu. ⁴Kukpa unyang omi akya ting ayi ile kukpa eke i ide angyi ekyeng eyi ozu kayang, ayi irapu kyong ibu arib ongyi obr ngyi orup. ⁵Ening, ongyi ami ekyin ni igyak unya ulu, esi i fa ipuk kiding kong i si olu emyeng izin ngyi lang. ⁶Esi keng ongyi etim ozo ami alu orup ifa kapu ni alla ngyi kitabr. ⁷Mang ozu kikiyi ni ozu ayi ama raha, ayi Itsi anda mu bomin ni ozu arung lilang. ⁸Mang rung Yesu Kristi, kihim ni Debi, ami ezir anyin ni abe oku meng. Ining esi utu awu ele ti uha uding nim, ⁹ayi ama tsim ne zi ti kepyi aki bakim igbe ereng ongyi uzi. Eke bakim kilang Ikpe igbe ting kong. ¹⁰Erening ama hu orup kikiyi ni ozu lilang kikiyi ni abe betseng, eke ba fa ogbenlu awu ele etu ni Kristi Yesu, eyi buzur ni umenkigyi. ¹¹Kizu kilok aki leng esi kavang:" de si oku eyi mi, de yi mi ele ubyi. ¹²Ayi de si ohu orup, da na kiding eyi mi. De si otung mi, i tung di ting. ¹³Ke de si bangyi amen, ami kpir kavang, ayi esi itung angyi kong."¹⁴Mang rung bi kpir ening kikiyi ni ozu ayi leng. Kya bi obr Ikpe eke bi fu ta alang kikiyi ni eve kong. kikiyi ere ayi eleng ukahu akyating embe. Kikiyi ni ayi eleng ukum ele kikiyi ni bangyi abe ada atung owok bi. ¹⁵Bu kapu ndu zizeng eke tok andu obr Ikpe reng ongyi ami be si osu mi, ongyi etim ami akyating eyi kiyeng, ami ze kive ni Ikpe aki agba ni kavang. ¹⁶Nyi si aha kudang pa embe, ayi anda ongyi ele ile ni Ikpe kong. ¹⁷Aha ibi arak ereng ava. Katang ibi esi Hamenus eyi Filetus. ¹⁸Eleng esi bangyi abe ovok ni kavang. Baha kyong kutu uuzir akpa meng. Bo hu orup olu ni bangyi ohu ezim. ¹⁹Erening, kizin ni Ikpe eyir meng. Alu yi ulim awu leng: "Itsi arung abe esi bagyi" eyi-eyi ami esi ezi kiden Itsi esi aby pa mbe." ²⁰Agya kiven, ele yi avem ni gol eyi silva mbe kong. Avem ni etsi eyi bumbyi ele mbe ting. ayi esi ni kebeng, ayi esi ni kebeng kong. ²¹Ke ongyi ami esi emgbe olu angyi ni ozu ayi esi ni kebeng kong, isi ni kebeng, isi kevem aki ni kebeng. Ile kekyi ni etim ukahu ni Ongyi obr, ele abang ni etim iding. ²²Kyi egyi onwo ni belim etin eyi atu. Tsi kenung, orup uting, deng botu, le bukun yi abe re zi kiden Itsi esi korup. ²³Eke tung kitim eyi ozu kuna ubeb. Orung kyong yi ro dong kangr. ²⁴Idung etim ni Itsi ezik kadung kong. Itung hu orup ni ozu lilang, ze arung ozu, hu orup. ²⁵Esi keng ti orup irung iha otok bangyi abe ra tin eyi mi. Kiyang Ikpe anda bi orup uyeng ni bomin ni kavang. ²⁶Eke bi ba mang arung ekyi anyin ti ozu kuto ni ami oby, irim ayi ihu bi meng korup ngyi.

Chapter 3

¹¹Eke arung ayi eleng, itu kihun aba abak egyi. ²Ayi bangyi aba oshong etu ibi obu, kulak ni anang, etu indib, igang uta, andr olok, agbang kikiyi eyi bangyi ibi, akya yi uudeng, eyi ile ilyik. ³Ba kya eyi orup uding, osu botu kong, kangak, urak, kadung, osu eding kong. ⁴Bovuk bapa, agbang kikiyi, arung etu, onwo egyi ni kayang obu Ikpe. ⁵Be leyi kibr ni ile Ikpe, eke botung bugbang ngyi. Kyi anyin katang bangyi abe leng. ⁶Ayi bangyi babe ekyin kagya ro hu bakib abe etim. Eleng esi bakib abe amen yi ozu abyí ke aku erip ibi eding ti kolok ni ozu kayang. ⁷Bakib abe leng re ze ozu ekpr ening, eke ba kyating eyi oorung ni kavang. ⁸Esi utu awu nyi ayi Janes eyi Jambres osu eyi Moses kong. Re ti ukeng awu nyi buze ozu ni kazim otung ozu ayi ni kavang. Be esi bangyi abe orup ibi oku, ba kyating eyi orup uting. ⁹Eke esi be kr eding kugbak kong. Ayi kitim ibi otok kpang obr bangyi lilang, ereng utu bangyi abe nyi. ¹⁰Eke ni andu, uben ozu eze nim, uhum nim, kikyeng, orup uting, butsim, ishong (orup orib), orup uhu, ¹¹kufa, butsim, eyi ozu ayi obu eyi ama kehen ni Antiyok, Akoniyum, eyi Listira. Ama ohu orup ni kufa. Kemeng ngyi lilang, Itsi ede lu-ama. ¹²Lilang bangyi abe rapu be le ile ukeng Ikpe utin ni Yesu kristi, ba afa bi. ¹³Bangyi babyi eyi buka ba olu aga ekem. Ba nda bangyi ovok. Abe bulok ibi bovok ting. ¹⁴Eke amu, yir ti ozu ayi ama ze mu ke oyir osu. Ayi orung obu nim ke ama ze mu. ¹⁵Orung esi bulim ndu aba ozu elim ayi ni izin. Ayi anda mu bomín ni ogbenlu utin ni orup uting etu Yesu Kristi. ¹⁶Ilik lilang esi kobu Ikpe aba. Aka hu ni izin, ni uyeng, ni ookim, eyi uze ni kenung. ¹⁷Ye ere ening eke ongyi Ikpe eyir, akim alu abang etim iding.

Chapter 4

¹Ama ra nda kilang kazak obr Ikpe eyi Yesu Kristi, ami olok ikpe ni bangyi abe ofu bowung eyi abe oku meng, ke kikiyi ni uuba ngiyi eyi agya kiding ngiyi: ²Ha kive ngiyi. Le bang gige aki bukun ele eyi kige aki akyating. Ha kuda, tung, kok, yi orup uhu lilang yi ozu eze. ³Kige ra ba ayi bangyi esi owok uze uding kong. Esi eze ozu ayi ni orup ibi mbe. Be ze ozu bariya. ⁴Be de uuwok ibi anyin ti ozu ayi ni kavang. ⁵Eke amu, le ile bomini ti ozu lilang. Tsim butsim; bu etim ni uha unda; bu kpe etim ndu. ⁶Ayi be de ama alu ni oho obung meng. Kige ni uura nim avang meng. ⁷Ama pa kenyin kiding; ama ekpe izu nim meng; ama lu orup uting nyi meng. ⁸Ipuk ni kenung nim ele abang, ami Itsi ikpe kenung ede anda ama kutu aki nyi, esi i nda ama kitik mbe kong, eke esi ni bangyi abe oshong (arib orib) ni uuba ngiyi lilang. ⁹Ngang eke uba obu nim bukr. ¹⁰Ayi Demas si ama pa meng. Inwo egyi kayang ke iding meng kehen ni Tesalonika. Krisen eding ki Galatiya, ke Tatus eding ki Damatiya. ¹¹Luk kitik mbe yi ama le. Pu mak eke u yi mi aba ibung kikiyi ere ira ka hu ama ti etim. ¹²Ama tse Takikus eding ki Efesu. ¹³Otr awu ama sapa ki Tras eyi ki Kapus, de wu he ba ayi uuba meng, eyi avib nyi, ayi obu lilang akpa ni ozu elim. ¹⁴Alizanda ami ro hong kuvang izim ama bassa ni ozu abyiga mbe. Itsi aba oho mi kituk ngiyi. ¹⁵Amu ting zang etu ndu zizeng yi mi kikiyi ere engr eve idi aga mbe. ¹⁶Ti katin kitabr nim, ongyi omi osu ama kong. Bo tung esi ama pa kitik. Ke abyiga fu atsu kikiyi ibi kong. ¹⁷Eke Itsi eyir eyi ama ke inda ama kazak eke, utin nim, uha nyi aba atsu amen, eke irim bangyi lilang owok. Ama agben olu undu kigbatin. ¹⁸Itsi aduk ama ti ozu abyiga ayi ering lilang etsi ama alu abang agya kiding ngiyi kikiyi. Buzur esi bongyi umenkigiyi eyi umenkigiyi. Amin. ¹⁹Kyib Prisila, Akuila, eyi kiha agya ni Onsiforus. ²⁰Erastus fu ele ki Korin, eke Trofimius ama si mi apa bukyong ki Miletu. ²¹Ngang eke uba lang kuying kigya eti aba. Eyubulus ra kyib mu, eyi Pudens, Lanus, Kilaudiya, eyi bamba abe ering lilang. ²²Itsi leyikuden ndu, Eding leyik mu.

Titus

Chapter 1

¹Pol, idung etim ni Ikpe eyi ongyi kitsim ni Yesu Kristi, ni orup uting ni belim Ikpe abe etseng alu ni kavang abe osu yi ile Ikpe, ²eyi orup olu ni unyang umenkigiyi awu Ikpe, ami aka kazim kong, emen undu obr ni kuzing ti kige lilang. ³Ti kinge ngiyi, itok kive ngiyi ti kitsim aki ide akem ama kubu kyong ama ba nda. Ama obu ayi eleng ti kilang ni Ikpe Ogben lu idi. ⁴Anda Tatus, idung ami ni ohung kavang ti orup uting idi. Eding eyi bukun esi kubu Abba Ikpe eyi Kristi Yesu ogben idi. ⁵Ti kikyeng ning ama si mu apa ki Kret, eke okem arib ekpe ozu ayi ering ohu bodung akeb alu ni okyo ti ahen lilang utu awu ama tok mu. ⁶Arib idung okeb itsi kenung, ima ni akeb uting, eyi belim abe ele yi orup bayak ti kizu kebyi ni atung ayik kong. ⁷Esi keng ongyi obr, ti kihak agya Ikpe uhe, ikya yi kebyi. I fu si ongyi iwa ra ifu tung otsi uta kong. I fu si ongyi ami ra atsu orup bukr kong, ifu ben ozu amgba kong, ifu apu kadung kong, ifu si ongyi kogbuk kong. ⁸Arib obu, i si ongyi ami ohu ekyin, iyo ni ozu eding. I le yi kating kiding, kenung, ile Ikpe, eyi etu ihu. ⁹I hu ozu eze ni kenung zizeng, eke ndi i hu arung bangyi ikep eyi ozu eze eding ke ekem abe ra ta katin eyi mi. ¹⁰Kikiyi ere bangyi baga mbe ra gbang kikiyi, obu lilang abe ata kamang meng. Eve ibi ele arib kong. Ba kaba bangyi aku bangyi ro vok ukeng. ¹¹Esi keng nyo tung bi. Be re ze ozu ayi arib kong ti bekeng kiyeng ra rak ahak agya bangyi lilang. ¹²Uting kemeng ibi, ongyi bomini ibi, ikyong, "Kazim ni bangyi Kret ere ekpe ting kong, ibiyi ayi abyiga, ambr bayak." ¹³kive ning esi kavang, erening hu bi akem zizeng eke ba tin zar ni orup uting ibi. ¹⁴Nyi fu da atung owok aha ni bo Jus ra izin ni bangyi abe ezim irim ata kavang kong. ¹⁴Nyi fu da atung owok aha ni bo Jus ra izin ni bangyi abe ezim irim ata kavang kong, ¹⁵Abe orup ibi aten zar, ozu lilang aten. Ke abe le yi ilyik eyi abe esi osu kong, kizu keki aten kong. Kikiyi ere erep ibi eyi kating ibi ele yi ilyik. ¹⁶Bo tok kyong ba rung Ikpe, eke bo tung mi ti etim ibi. Be si bangyi babyi eyi atung ayik. Bo su etim iding kong.

Chapter 2

¹Eke amu, lok ozu ayi ekyin eyi kazir aki kavang. ²Bodung bakeb le yi orup irung, bolip, bomin, orup uding, kerep orup, eyi orup uhu. ³Bakeb bakib reneng bi le ile kuzin, bi fu angak bangyi kong. Bi fu esi bepyi ni umgba kong. Bi ze bangyi ozu eding ⁴eke be eze otok belim atu utu awu bo shong (eke be deng bama ibi eyi belim ibi). ⁵Bi ze bi eke be le yi bomin, zar zar, kihe agya ami uding, ile kikiyi kina eri eyi bama ibi. Bi bu ozu ayi eleng ening eke eve Ikpe esi ele eyi katu kong. ⁶Ri utu awu eleng, nyi ze belim etin eke ba mang kiding. ⁷Ni bekeng lilang de andu tok kitok ni etim iding; kekpeng aki uze ozu, tok kindip yi buzur. ⁸Nda uha ni bukun fu ele yi kebyi kong, eke ongyi ami esi aten kiyeng ohu mi, kikiyi ere ikya yi kizu kebyi ilok kikiyi idi. ⁹Bepyi na kikiyi eri yi bangyi agya ibi ti ozu lilang. Bi bu arib bi eke bi fu angr eyi bi kong. ¹⁰Be fu ezi kong. Ke, bi bu ozu orup uting, ti ozu lilang, indi anda ozu eze ni Ikpe ogben idi arib. ¹¹Ayi eding Ikpe otok obr bangyi lialng. ¹²Eze di eke do tung bekeng babyi eyi egyi onwo kayang. Eze di eke da mang eding, kenung, eyi ile Ikpe ti kayang aki eleng ¹³ayi di ra pu egyi indi do hu eding ni orup olu, uuba ngiyi eyi buzur Ikpe idi uga eyi ogben Yesu Kristi. ¹⁴Yesu ede angyi anda di eke egben olu di ti atung ayik eke de le zar obr ngiyi bagyi abe le abang indi bo bu eding. ¹⁵Lok hu ikib ti ozu ning. Akem arib yi kilang kazak. Fu nda ongyi azang ezin nyi kong.

Chapter 3

¹Mang rung bi indi be ring beding eyi kazak eke bo wok bi, ele abang etim iding. ²Mang rung bi eke bi fu lok kebyi kikiyi ongyi kong, bi fu ata kangr kong, eke anda bangyi kisa ibi, eke be ring bangyi lilang. ³Ayi akpa meng adi bulok idi amin kong agbang kikiyi. Do vok esi bepui ni kulak eyi koluk. De le ti abyeyi buvep. Da beb ebe mbe ke di ra fa botu. ⁴Eke Kekpeng aki orup uding ni Ikpe ogbenlu idi eyi ishong (orup orib) ngiyi otok olu, ⁵Esi ni etim iding ayi do bu kong, eke esi ni kimbok ayi egben di. Egben di utin ni umgbe ni kimba kipyi ke ihu di esi bangyi bepui eyi Kuden Kuten. ⁶Ikpe avr anda di Kuden Kuten utin ni ogbenlu idi Yesu Kristi. ⁷Ibu yi ening eke da fa ureta ni eding ngiyi, adi ayak eyi bangyi abe alu orup ni unyang umenkigiyi. ⁸Uha awu eleng ohun ening. Ama pu kyong lok yi si korup ndu lilang ba, eke bangyi abe osu eyi Ikpe ba lu orup ni etim iding ayi inda bi. Ozu ayi eleng arib ni ukahu ni bangyi lilang. ⁹Eke nyi pa kangr kitem eyi kangr ni ozu udong eyi katin eyi ibak kikiyi ni izin. Ozu ayi nyi akya eyi kikyeng akahu kong. ¹⁰Nyi tung bangyi abe re de urak aba katang inyeyi, irim ni kazir kitabr ra ni upa, ¹¹ke arung kyong ongyi aminyi izim anyin ti ukeng uding ro bu abyeyi ke ibong angiyi. ¹²Kige aki ama tse Atemas ra Takikus aba obu ndu, ba fa ama i Nikopolis bukr, iyak ayi arib ama obu uva kigya nim embe. ¹³Tse Zena, aminyi a rung izin, eyi Apolo, ba bukr, utu awu esi ba pu ana kizu kong. ¹⁴Bangyi idi esi keng be ze botu etim iding ayi akahu bi eke esi be le kikpr kong. ¹⁵Lilang ni bangyi abe ele yi ama ra kyib nyi. Nya kyib abe oshong (arib orup eyi di) eyi orup uting. Eding le yi nyi lilang.

Philemon

Chapter 1

¹Pol, ongyi kipa ni Kristi Yesu, eyi umba Timoti elim anda Filemon, ongyi etim idi, ²eyi Afiya umba idi ilige, eyi Achipu ongyi etim idi, eyi kihun bangyi Ikpe abe ken kagya andu: ³Eding eyi bukun abe esi kobu ni Abba Ikpe eyi Itsi Yesu Kristi le yi nyi. ⁴Ama ri deng Ikpe kpir ening. Ama ra mang mu ti aduwa anim. ⁵Ama wok utu ishong eyi orup olu andu kikiyi Itsi Yesu eyi bangyi Ikpe lilang. ⁶Ama bu aduwa kyong kikiyi kikeng eyi kavang ni oorung uting eyi ozu eding katang idi utin Kristi. ⁷Ayi ama le yi orup otin eyi irung kikiyi ni ishong inyeyi kikiyi ni erip ni bangyi Ikpe ayi ezim aba utin andu, umba. ⁸Ere ening, ting ahing ama le yi kazaK etu Kristi indi ama haa mu kizu aki ubu, ⁹ting ahing Kikiyi ni ishong, ama ro nung mu--Ama, Pol, Idung okup, ke indang, ama si ongyi kipa Kikiyi ni Kristi Yesu. ¹⁰Ama ro nung mu Kikiyi ni idung anim Onesimus, aminyi ama si abba ngiyi ti igbe anim. ¹¹Keyir i si ongyi obyeyi obr andu, indang i yeng meng isinyi ongyi ukahu obr andu eyi ama. ¹²Ama tse mi esi irim aba obu andu, Emi aminyi ni orup anim. ¹³Ye re ama ereng ama fu si mi apa eyi anim, eke indi etim-atim eyi ama utin andu, ayi ama fu le ti igbe Kikiyi ni uhaa uding. ¹⁴Eke ama su kyong ama bu kizu aki esi kating andu kong. Ama osu indi etim eding andu fu le ereng ama hu mu igang kong, yi si ti orup uding andu. ¹⁵Kiying kikyeng aki nya rak botu ni kekpeng sang, esi indi isinyi irim aba obu andu ni umen. ¹⁶I si upyi eye kong, i bu upyi, isinyi umba ni orup anim, ke obr andu obu, ni ibyeyi etu eken ni Itsi nyi lilang. ¹⁷Ening usa zang ama yi omu esi kizu kiting, hu mi reng uhu ama. ¹⁸Eki isa da mu, ra use ben mi kizu aki, hu ama kiho ngiyi. ¹⁹Ama, Pol, lim ozu ning yi kubu anim: Ama oho mu esi irim. Eke fu haa kyong omu re ben ama kikiyi ndu kong. ²⁰Ama su, umba, bu ama eding etu ni Itsi nyi; nda ama orup una etu ni Kristi. ²¹Orup olu anim ti Kikiyi kina andu, anda ama re lim anda mu. Ama rung kyong ubu obu ayi ama ri nung mu. ²²Ayak embe, kem kinung-ketim alu ama, ama le yi orup kyong utin ni aduwa andu ama esi irim aba obu andu. ²³Epafra, ongyi etim yi ama ti kipa ni Kristi Yesu, ra kyip mu, ²⁴Mak ting, Aristakus, Demas, eyi Luk bangyi etim anim lilang ra kyip mu. ²⁵Eding ni Itsi idi Yesu Kristi leyi kudin andu. Amin.

Hebrews

Chapter 1

¹Keyir Ikpe ri lok ozu yi babba idi utin ni bangyi izir ti bekeng baga eyi kige kiga mbe. ²Ke ni itu kihun ayi leng, i lok yi di utin ni idung, aminyi i tseng alu uding ti kive ni ozu lilang. Esi utin ngiyi ayi Ikpe ekim kayang. ³I si bataa batin ti buzur Ikpe, utu ni etu ngiyi. Eku eken ozu lilang eyi kive ni kazak ngiyi. Irim ayi imgbe atin ozu abyeyi meng, i kyu le kubu etung ni aminyi Uga kukiyi. ⁴I le yi buzur obu Maleka, utu awu kidin ngiyi ele elyeyi kive ni ozu aga mbe obu edin ibi. ⁵Ayi Maleka aminyi zing ayi Ikpe lok kyong, "Omu si Idung anim, inyeyi ning ama si Abba andu" eke eye, ama esi Abba ngiyi eke emi i le idung anim ra?" ⁶Eke eye kekpeng aki Ikpe de idung kitabr ngiyi aba kayang, i lok kyong, "lilang ni Maleka Ikpe rak mi." ⁷Kikiyi ni Maleka i lok kyong, "esinyi aminyi ekim edin ni Maleka ngiyi, eyi belim

etim ngyi iduk ula."⁸Ke kikiyi ni ldung i lok kyong, "kikyo kiding andu, lkpe esi ni umenkigi. Ukpuk ni kiding andu esi ni ikpe lok ni kenung."⁹ Omu arib orup eyi kenung ke ufa abi eben izin kong. Ere ning lkpe, lkpe andu ngyi etsi mu buhun ni orup otin uga awu obu bovub andu abi eyi mu esi.¹⁰"Itu keyir, ltsi, u ta kizin ni kayang. Kukyi esi obu etim andu."¹¹Ya azik mbe, ke omu re ding kobr. Lilang i bi olu ereng utu otri awu olu.¹²U bru bi ereng bo bru otri, be re yeng ereng batri. Eke amu ele kpri utu uting mbe, igyi andu esi ohun kong."¹³Ke Maleka ami zing ayi lkpe ha kekpeng abe kekpeng kyong, "Le kubu etung nim eneng ke ama esi ohu bangyi kufa andu esi kikyo ezun etip andu."¹⁴Esi edin ni Maleka lilang ayi obu etim kong, abi etse bi eding na kahu bangyi abi a fa ogbenlu.

Chapter 2

¹Erening, de de orup anda ozu ayi do wok, eke de fu ede anyin orup idi embe kong.²Uhaa uding awu ulim lkpe ha esi ele yi kikyeng, ke abi eyi kikiy kigbang lilang afa butsim,³utu awu zing ayi de zang ezin ogbenlu awu ukyo eleng ahin de kyi olu ra? Eneng esi ogbenlu awu Itsi aha kitabri eyi abi osu eyi bangyi abi owok yi. ⁴Kekpeng aki nyi mbe Ikpe tok ura ngiy, eyi ozu ayi ovur egyi esi eyi ozu kazak aga mbe ayi i bu, eyi bunda ni kudin kotin ayi i ha nda utu awu arib mi⁵Esi kikiy ni ulim lkpe ayi Ikpe de kayang alu ni uba kong, esi kikiy ni ozu ayi do ro lok. ⁶Ke, ongyi ami kiluk keki ra ha kyong, "Ongyi si ere ayi nyi alu orup etu ngiy ra? Ra idung ongyi, ayi nya ka hu mi ra?"⁷Omu kim ulim lkpe ele obr ongyi; unda mi buzur eyi bolip. ⁸Omu de ozu lilang alu ezun ngiy." Esi ami ayi Ikpe de ozu lilang anda mi kubu. Kizu keki akyating ayi i de anda mi kubu kong. Eke indang ozu ayi i nda mi lilang da zang yi meng kong.⁹Ke da zang ami ekim egyi obu ulim lkpe ni kige aki sang eleng: Yesu, ami, kikiy ni butsim eyi buku ngiy, ikip ipuk kiding ni buzur eyi kindip. Ni indang abr yi eding ni Ikpe imbak zang buku kikiy bangyi lilang. ¹⁰Ayi Ikpe bu yi alu arib, kikiy ere ozu lilang akim etu ngiy eyi utin ngiy, eke ede belim baga aba ti buzur ngiy. Arib mi eke elu keku obr ni ogbenlu ibi lilang utin ni butsim ngiy.¹¹Ami re mgbe atin eyi abi emgbe atin meng be le kizu kiting. Ere ning esi i kyi kikyeng ayi i di bi bamba kong. ¹²I ha kyong, "Ama ede kidin andu edi otok bamba anim, "Ama su kubong arak mu katang bangyi."¹³Eyi ye, "Ama alu orup etu ngiy." Ke eyi ye, "Zang, Ama le eleng eyi belim abi Ikpe nda ama."¹⁴Eneng ngiy ayi belim Ikpe esi kizu kiting ni beyeng eyi ibyi etu, Yesu ting i si kizu kiting eyi bi, eke utin ni buku igu atri ami le yi kazak ni buku, i si kudin kebyi. ¹⁵Yi ere ning, eke ire-ata abi utin ni bereng be kyi buku eke be le ile ni bepyi ni kayang ibi lilang.¹⁶Ozu nyi esi kikiy ni ulim lkpe kong; ke esi kikiy belim Abraham ayi i ro lok. ¹⁷Esi keng i ba ereng bamba ngiy ni bekeng lilang, eke i hu esi ongyi kimbok eyi ongyi orup utin uding agya ukyo ni ozu Ikpe, eke i de upanda aba kikiy ni ozu aby i bangyi. ¹⁸Kikiy ni ayi Yesu bulok ngiy tsim ke i fa kimbak zang, i bu arung utu awu i kahu abi ele ti kimbak zang.

Chapter 3

¹Ere ning , anyi bamba keveng, nyi yak ti kidi aki kukyi. Nyi mang ozu kiki Yesu, ongyi kitsim eyi uding agya ukyo ni usu idi. ²I le yi orup uting obr lkpe, ami etsen mi, utu awu Mosis alu orup uting etu ketim lkpe. ³Ayi Yesu ohun re ning ti buga ni buzur obu Mosis, kiki ere ongyi ami embyi ketim alu yi kindip obu ketim kahung. ⁴Ayi esi ongyi re embyi atim lilang, eke ongyi ami re mbyi ozu lilang esi lkpe. ⁵Ni ukeng owu, Mosis i le yi orup uting ereng idung etim ni ketim lkpe lilang. Ke i si uhaa uding ni ozu ayi aba ahaa obr. ⁶Eke Kristi esi idung ami ni kiki ni ketim lkpe. Adi si ketim ngyi ayi de ohu orup eyir ti ikip ihu eyi etu indip ni orup olu idi. ⁷Ayi ere ning, ekpir ri utu awu kudin kotin ahaa kyong: "Inyin omu si owok kilang ngyi ⁸fu azib orup andu kong, utu awu ni kiki kigbang, itu ayi ba mbak zang kulum uga. ⁹Ening esi utu awu babba inyi agbang kiki ke ambak zang ama, ke irim ni igyi akim apa, ba zang kubu etim anim. ¹⁰Ere ning ama beb orup eyi kuzin ibi. I haa kyong, Erip ibi ovok bi ekpir ning mbe . Ba rung bekeng anim kong! ¹¹Utu awu ama vang ni orup umma anim kyong esi ba fa kihuk kitim eyi ama kong." ¹²Nyi hu kiki inyi zizing, anyi bamba, indi babi ukikatang inyi ongyi orup oby eyi orup ugbang akyating, orup awu otung lkpe ami uwung. ¹³Nyi hu botu ikip Kutu abe kutu, esi kira utu awu be di "inyin kpuk" indi ongyi uying katang inyi ezib orup ngyi ti ukaba ni ozu aby kong. ¹⁴Ayi adi esi bangyi ni Kristi adi ohu orup idi eyi kazak etu ngyi ni keyir eding ni kihun. ¹⁵Kiki ni ozu ayi olok kyong. "Inyin, ayi omu esi owok kilang ngyi, fu gbang orup ndu ereng bangyi ubre kong." ¹⁶Eyi ami owok lkpe ke ibre mi ra? Esi abi olu esi ki Igyp aba eyi Mosis kong ra? ¹⁷Abi zing abi e tsu orup igyi akim apa eyi bi ra? Esi eyi abi obu ozu aby, ke ahim ibi oku amwang kulum uga ra? ¹⁸Esi barung ayi ivang kyong esi be kyin ni kihuk kitim ngyi kong, ke esi abi agbang kiki eyi mi kong ra? ¹⁹Da zang kyong be kyin ti irak itim kong kiki ayi ba kyating eyi orup uting.

Chapter 4

¹Kikyi ni ening, di mang zizing eke nyi fu nyii undu umen ayi nya fa kihuk kitim ni Ikpe kong. ²Ayi ba ha di uhaa uding ereng fu utu ibi, ke kitsim nyi aka hu abi eken kikyi ti orup uting eyi abi ana kikyi itsari. ³Ayi esi adi abi oso su ekyin eding ni kihuk kitim, ereng fu ayi i lok, "ayi ama vang ni orup umma nim, "esi be kyin ti irak kihuk kitim nim kong." Ere ning, kubu etim ni ozu ayi ekim ekpe meng ni kizin kayang. ⁴Ayi i lok iyak ayi kikyi ni kutu utong apa, "Ikpe tim kihuk kutu utong apa ni etim ngyi lilang." ⁵Eyi ye i lok kyong, "esi be kyin ti kihuk kitim nim kong." ⁶Ere ning, kikyi ni ayi, bo fu emyen yi alu babi abi ekyin ele ti irak kihuk kitim, ke bangyi Isrel baga mbe abi owok uhaa uding meng ke be kyin kong kikyi ni kikyi kigbang ibi, ⁷Ikpe etsen kutu ku ying aki i di kyong, "Inyin." Irim itu iga mbe, l lok utin Debi, ereng fu ayi i lok keyir, "Inyin nyi esi owok kilang ngyi nyi, fu agbang erib inyi kong." ⁸Ayi okyong Josuwa anda bi itim, Ikpe olok ozu kikyi ni kutu keki eye kong. ⁹Kikyi ni ening kutu ni Begben ele embe ayi bangyi Ikpe etim kihuk. ¹⁰Ongyi ami ekyin ti kihuk kitim ni Ikpe, itim ti etim ngyi ting, ere utu awu lkpe bu angyi. ¹¹Ere ening, da lu orup indi de kyin ti kihuk kitim ngyi nyi, eke ni ongyi uying embe esi eku utu ni kikyi kigbang ibi kong. ¹²Ayi kive Ikpe ele uwung eyi kazak, ke kalyi obu kagyang indu ipa lilang. Aki aka ekyin ti orup eyi kudin, ene afa ukip. Ko hun re ning ayi ka rung kating ni orup. ¹³Ozu kataa akyating obr lkpe. Ening, ozu lilang ele ti bataa mbe egyi ni ongyi ami lilang idi olok idi ikpe obr ngyi. ¹⁴Erening, ayi de le yi uding ni beding agya ukyo ami esi kukyi okyu aba, Yesu idung ni Ikpe, do hu orup uting idi alu eyi kazak. ¹⁵Ayi de le yi uding agya ukyo ami kya yi egyi kimbok ni onyik idi. De le yi ongyi ami ba mbak zang mi ereng fu adi ke ikyating eyi ozu abyik kpuk. ¹⁶De ding eyi orup olu ti kikyio kidin ni edin, indi da fa kimbok eyi eding ni ukahu ti kekpeng aki da pu.

Chapter 5

¹Ayi be tseng uding-agya, ukikatang bangyi, i ra tim etim ni Ikpe irim bangyi, kikiyi ni ozu Ikpe, eke i nda bunda eyi i bung oho ni ozu aby. ²Eke i bu yi ri basa nyi eyi abi arung kong ting eyi abi agbang kikiyi, kikiyi ere ami ting kyating yi kazak. ³Kikiyi ni ayi iro bung oho ni ozu aby nyi, utu awu ibung oho ni ozu aby ni bangyi. ⁴Esi ongyi anda nyi bolip kong. Kpuk esi Ikpe nda mi utu awu i nda Aron. ⁵Utu uting mbe ayi Kristi nda angyi buga ayi i hu angyi esi uding agya ukyo. Esi ami olok yi mi aha kyong, "omu esi idung anim kpuk, inyin ama si Abba andu meng." ⁶Ri utu uting ayi i ha kiluk keki kyong "Omu si Uding agya umen ti irim ni Mekizedek." ⁷Itu ayi Kristi ofu embe, Kristi de etu nyi onung ke i bu aduwa ata kilang kpok yi bekye egyi nung Ikpe ami le yi kazak indi egben olu mi ti buku. I wok mi kikiyi ni egyi kimbok nyi. ⁸Abe ayi i si idung mbe ting, izee ozu eze ti kikiyi kina itsari ayi i na eyi butsim nyi. ⁹I bu ohun ening ke i ba si, ongyi ami bangyi lilang ekip kikiyi itsari anda mi, kikiyi ni ogben olu ni umenkigi. ¹⁰Ikpe hu mi ana kiding agya ti irim ezun ni Mekizedek. ¹¹De le eyi aga mbe ayi da ha etu ni Yesu, ke ya bak egyi ayi ama ha otok nyi ayi nyo nduk ti uwok. ¹²Ayi indang nyi esi buzee ozu meng, nyi fu ra pu ongyi omi aba ezee nyi kizin ni uha Ikpe eye. Nya pu bekyeng emyi, esi ala ayi agbang kong. ¹³Bangyi abi ra nya bekyeng emyi mbe ba rung uha kenung kong, kikiyi ayi i fu idung ulim mbe. ¹⁴Eke ala ayi agbang esi ni bodung bakeb. Ening esi abi kikiyi ni bokip ibi, barung uze-zee ni keki ni eding eyi aby.

Chapter 6

¹De si uha ni kitabre ni Kristi apa lang eke de le eyi eve ni bokep. Di fu ata kizin ni upanda ni etim buku eyi orup uting ni Ikpe kong, ²Ra kizin kita ni ozu ezee ni batisima, obu otok, eyi uzir ni bangyi, eyi ikpe i lok ni umenkigi. ³Do bu ayi ning ting ayi Ikpe osu. ⁴Abak egyi ti abi aven-egyí meng, eyi abi ambak-azang bunda ni kukyi, abi afa uha ni kudin-kotin, ⁵eyi abi ambak azang eding ni kive Ikpe eyi bugbang ayi ofu ra ba, ⁶eke ami aku okyu--ya bak egyi ebe-ting ayi bohu bi aba ni uyeng eye. Kikyí ayi bo hu idung ni Ikpe akim bulok ibi eye, ke be zir mi kiyeng obr bangyi lilang. ⁷Kitsi aki amgba bemeng ebyi ayi ete ki, amba ala ayi akahu abi atim etim ni kitsi nyi-- ening esi kitsi aki ohu eding obu ni Ikpe. ⁸Ke ki ele yi burak eyi etip esi kizu aki akya eyi kikyeng ye le onyong ni kahang. Kihun ngyi be de yi ne oluk ula. ⁹Ke ayi do su kikyí ni eding inyi, anyi bamba anim, ozu ayi kikyí ni ogbenlu, esi ahin do olok ening. ¹⁰Ikpe esi ongyi ami imgbi-ize eyi etim andu eyi ishong ami utok ni kidin ngyi kong, kikyí ni ayi otim anda mi eyi abi oso su. ¹¹Da pu kyong eyi eyi tip tung rening diding kutu kihun kikyí ni omen ni orung eyi ni orup olu. ¹²Ining erening eke indi u si ongyi i le izeng kong. Eke u bu anya abe utin ni orup uting eyi orup uhu alyi kive undu umen. ¹³Ayi Ikpe emen undu eyi Abraham, ivang eyi etu ngyi, eke ening ivang ongyi omi kong. ¹⁴I ha kyong: "Ama anda mu eding, eyi ama hu mu edip atsu". ¹⁵Ti ukeng awu leng, Abraham afa ozu ayi Ikpe emen undu eyi mi irim ayi i hu orup eyir abang. ¹⁶Bangyi avang ku vang etu ongyi ami obu bi. Irim ni kangri ibi ba zip yi alu eyi kuvang. ¹⁷Ayi Ikpe ha korup egyi mbe kyong belim abi aba yeng kiven ni undu umen esi be eyeng kong esi utu awu ele, i nda yi kisa eyi kuvang. ¹⁸I bu utu awu leng eke itu ozu apa ayi esi eyeng kong--ayi abak egyi utu awu lkpe aka kazim--adi abi ekyi apu kiluk na ataa, adi da fa kisa ni ikib ihu zizing ti orup olu awu ele obr idi. ¹⁹Adi ele yi orup olu awu leng awu eyir dik dik ereng kuvang ni unyang idi, orup olu awu ekyin eding ti ki nung aki ele eding kemeng. ²⁰Yesu kyin eding kiluk aki ngyi ereng fu keku obr idi, i ba hu esi uding agya ukyo irim ni ezun ni Mekizedek.

Chapter 7

¹Esi Mekizedek ami leng, uding ni Salem, Uding agya ni Ikpe ami kukyi, ami afa Abraham kige aki ire si irim aba ti umma awu i bong beding, ke i bu mi eding. ²Esi ami ayi Abraham nda mi ukeng uting kemeng ni kur ni ozu lilang ngyi. "Kudin ngyi "Mekizedek" kikyeng ngyi "Uding ni kenung." Kidin kiding keki esi uding ni Salem, otok kyong "uding bukun." ³I kyating yi abba kyating yi ayii, kyating yi abba uga, i kyating yi itu keyir eyi itu kihun. Ening, i lu idung Ikpe, kikiyi ere i si uding agya ni umenkigi. ⁴Zang utu awu ami nyi aga re. Abba uga idi Abraham anda mi kiting kemeng ni kur ti ozu ayi i fa kumma. ⁵Ti ukpa awu, idung ni Levi ami fa kikyo ni uding-agya ami ba nda mi izin indi i hu kiting kemeng ni kur obu bangyi, ening nyi eyi obu bamba ibi ting, ting ahin, abi ting be esi ti etu ni Abraham olu. ⁶Ke ni ukpa awu, Mekizedek, ami udong ngyi esi kobu ibi olu kong, i hu kiting kemeng ni kur obu Abraham, ke i bu mi eding, ami nyi ami le yi undu umen. ⁷Esi ozu katin kyong ayi ami ongyi okir i fa eding utin ni ongyi ukyo. ⁸Ere eneng bangyi ohu kiting kemeng ni kur, ere ening otok kyong erung i le uwung. ⁹Levi ami ro hu kiting kemeng ni kur, emi ting ra nda Abraham kiting kemeng ni kur, ¹⁰kikiyi ere Levi si udong ni abba uga ngyi kekpeng aki Mekizedek fa Abraham. ¹¹Ayi kuda kyating embe ti etim ni kikyo kiding agya ni Levi. (ke utin ibi bangyi ohu izin nyi) ere ayi ra pu afa uding agya emi esi irim ni Mekizedek ke esi kyong irim ni Aron kong ra? ¹²Ayi kikyo uding agya esi eyeng, esi keng izin nyi eyeng ting. ¹³Ayi ami bo lok ozu kikiyi ngyi i si ni kika keki mbe, ayi katang ibi ongyi ami atim ti kizo meng kong. ¹⁴Indang otok zar kyong, esi ki Judiya iyak ayi ba mba Itsi embe ti kika aki Mosis edi kidin ngyi ti beding agya kong. ¹⁵Ozu ayi do lok ele zar mbe ayi ongyi ami esi ana kiding agya ereng Mekizedek. ¹⁶Esi ni etu ayi le uding agya kong, ke esi ni kazak eyi unyang umenkigi. ¹⁷Ni ayi ilik atin osu ezik kikiyi ngyi kyong: "Omu si uding agya ni umenkigi irim ezun ni Mekizedek". ¹⁸Ke bo nwo lu ti izin ayi akpa meng, kikiyi ni ayi yi ele eyi kazak kong. ¹⁹Ayi izin ohun ening kong. Ting ahin kazir ni ozu eding ni orup olu ti ozu obr utin ni ayi da ba obri Ikpe. ²⁰Ayi ning esi ti kuvang kuvang kong. Ti ukpa owu, beying aba si beding agya ba vang kuvang kong. ²¹Ni ukpa owu, ami leng nyi, Yesu, i si uding agya eyi kuvang, esi obu ni ami okyong, "Itsi avang ke esi i yeng orup ngyi kong: 'Omu si uding agya ni umen.'" ²²kikiyi ni ening Yesu anda kisa ni undu umen awu arib obu. ²³Ti ukpa owu, bangyi baga mbe esi beding agya kikiyi ni buku be si kira kong. ²⁴Ni ukpa owu, kikiyi ni ayi Yesu esi ni umen, i le ti kikyo kiding agya kihun akyating. ²⁵Ere ening isi ami ting egbenlu adi abi esi obu ngyi aba obr Ikpe, kikiyi ni ere i le ngyi lilang i ro nung kikiyi bangyi. ²⁶Uding agya ukyo utu awu leng isi zizing eyi di, i kyating yi ki lyik, iken kikiyi eyi bangyi abi obu ozu aby kong, eke etsu kukyi obu kakpa Ikpe. ²⁷Epu ana kong, ereng fu beding agya bokyo kong, abi ro bung oho ni itu-itu kong, ayi ni kitabr ni kikiyi angyi, ke eyi ni ozu aby bangyi lilang. I bu ayi leng kezing keting umunkigi, ayi i de etu ngyi anda. ²⁸Kikiyi ere izin etsen beding agya abi akyating eyi kazak, Ke kive ni kuvang, aki aba irim ni izin, anda idung, ami ohun ening umenkigi.

Chapter 8

¹Indang kikyeng ni kizu aki do lok ele leng. Adi ele yi uding agya ami kyu le kubu etong ti kikyo kiding ni buga ngyi kukyi. ²Ami esi idung etim ni kiluk keveng, iyak ni kekpe kavang aki ni Itsi, esi ongyi akim ki kong. ³Ayi uding agya i le indi i nda kituk esi yi kelib. Ere ening esi keng i le eyi kizu aki i ba anda. ⁴Indang okyong Kristi ofu kayang, isu ele uding agya kong, ti ayi abi ele meng era nda kituk eben ti izin meng. ⁵Batim ni kekpe aki olu ereng eyi kudin ni ozu ayi kukyi. Yi ele utu awu lkpe ohu Mosis kazir kige aki i ra nhgang eke ekim kekpe: lkpe aha kyong, "Zang zizing eke ubu ozu lilang utu awu ama tok mu kiky utik." ⁶Eke indang Kristi i hu kikyo kiding ni kubu etim aki kidin. Ele reng ongyi ami ni ura ni kezung kidin, aki ele ti undu umen udin. ⁷Kezung aki kitabr esi akya ting eyi amen, ki kyeng akyating indi bo bu indi be ele eyi kezung ni upa. ⁸Ayi lkpe azang amen ni bangyi, ke, i ha kyong, "itu ra ba obu, esi Itsi olok--ayi ama su kezung kipyi eyi agya ni Isrel eyi agya ni Juda. ⁹Esi ni okyong ele ereng fu kezung aki ama su eyi babba bakib ibi. Kutu aki nyi ama hu bi kubu aku bi anyin ti kitsi ni Igyp. Ayi be ezim eben ti ezun ni kezung nyi kong, ke ama zang zin bi, esi Itsi olok. ¹⁰Aki leng esi kezung aki ama osu eyi kihak agya ni Isrel irim ni itu ayi nyi--esi Itsi olok. Ama de izin anim alu orup ibi, ama elim yi alu korup ibi. Ama esi lkpe ibi, ebi, esi bangyi anim. ¹¹Esi ongyi omi ezee ongyi ukye ngyi kong, eyi esi ongyi omi ezee umba ngyi kong, okyong, 'arung Itsi.' Lilang ba arung ama. ¹²Ama azang bi egyi kimbok ti etim ni ozu aby i ibi, esi ama mang arung eyi aby i ibi eye kong. ¹³Ero kyong, "kipyi," i hu kezung aki ni kitabr esi kekib, ke kizu aki olu meng esi eyi kakib anduk indi ke eyim.

Chapter 9

¹Indang kezung kitabr ele eyi utu awu be ben yi ni zazar. ²Ayi be ohu kekpe akim. Kinung kitabr, esi kiluk bataa ula olu, eyi kedeng ozu alu, eyi bredi edi kiluk aki ngyi kiluk keveng. ³Kirim ni kumen upa esi kinung aki, be di ki iyak ni keveng kiga. ⁴Ke le eyi kizo ni kikyo kegbyin aki be oluk kemgbyi embe. Ting yi ele yi akpati undu umen ayi ekip ezin yi eyi okyo kegbyin. Kemeng ngyi esi kotru ni okyo kegbyin ayi ba ra lu ala ayi esi kikpe okyu, "Ukpuk ni Aron aki olu ozu baya etsi eyi uyak ni kezung. ⁵Ukyi ni akpati ni kezung, esi buzur yi abak ekib zur ezing imgbab ni ozu uyeng, ayi indang esi da arung ekyeng nygy ekpe eye kong. ⁶Irim ni ozu ning ba kim alu kiluk aki beding agya eri ekyin embe ekpr ening ro bu etim embe. ⁷Eke ohun Uding-agya ukyo mbe ri kyin ti kinung aki ni upa kezing keting ugyi, epu ana kizu beyeng aki anda ni etu ngyi esi eyi ni bangyi abi obu ozu abyinya. ⁸Kudin kotin otok kyong ukeng awu ekyin eding iyak kizin kiga ongyi arung meng kong ayi kekpe ni kitabr ofu eyir embe. ⁹Ening otok di eke da rung ti kige aki indang. Ekin kituk eyi kelib aki be ra nda ohun utu awu aza atin ukeng ni abi ra rak kong. ¹⁰Ba ra lu erip ibi ti ozu amgba eyi ozu alyi eyi kuckyip itu keki keki ayi be ri eyeng ibi. lning esi izin ayi ni ibyi etu ayi ede alu rening aba hun kige aki ba kim epyi. ¹¹Kristi aba ereng uding-agya uga ni ozu eding ayi aba meng. l si ezeng ti kekpe aki obu lilang aki ohun re ning aki akim eyi obu kong, esi aki ni kayang aki leng kong. ¹²Esi ti beyeng bamen eyi bundak kong, ke esi ti beyeng ngyi kahung ayi ikyin eding ti iyak izin kezin keting lilang eke ine ezing kisa kaduk ni umen. ¹³Ayi beyeng ni bamen eyi bundak eyi otong ni bataa ayi be de yeng bangyi abi ele yi elib ohu bi ahaa alu kapu lkpe kyong esi abi emgbe atin etu ibi. ¹⁴Abang ke beyeng ni Kristi, abi akyating eyi ozu abyinya ke ide angyi anda lkpe, esi ni umgbe lu abi ede etim buku ke ni atim anda lkpe ami uwun ra? ¹⁵Ye rening, emi si kumen ni kezung kipyi. Ening esi kyong, ayi buku afa kisa ni onwo olu abi ele kemeng ni kezung kitabr ti ozu abyinya ibi, abi be di bi ke bo hu kapu undu umen ni kiluk ile umen. ¹⁶Ayi kiluk aki undu umen esi ele embe, buku ni ongyi ami bu yi aba otok. ¹⁷Ayi undu umen obu etim ngyi kige aki buku aba, kikyi ere ka kyating eyi kazak ayi ami lim yi ofu uwung. ¹⁸Ere ning esi kezung ni kitabr ni beyeng abi esi keyir kong. ¹⁹Kekpeng aki Mosis anda bangyi izin lilang meng, i de beyeng ni itaan eyi bamen eyi bemeng, bukya buma, isapur eku eken eyi kevib ozu elim eyi bangyi lilang. ²⁰Eke i ha kyong, "ening esi beyeng ni kezung kazak aki lkpe ha nyi." ²¹Ri utu awu ngyi, engyip beyeng nyi ti kekpe embe eyi lilang ni avim etim. ²²Ri utu ni izin nyi, ozu lilang be emgbe atin meng eyi beyeng. Beyeng akya avr ting upanda akyating ting. ²³Ere ning yi arib anda utu ni ozu ayi kikpe kukyi emgbe atin yi eyi ibyi oho obung. Ting ahin ozu ayi kukyi bulok ibi emgbe atin eyi oho ayi arib obu lilang. ²⁴Ayi Kristi ekyin eding ti iyak keveng kiga aki ba kim eyi obu kong, aki esi utu ni kavang aki ngyi. l kyin eding Kikpe bulok ngyi ting, eke i ba otok angyi indang obr lkpe anda di. ²⁵I ding embe eke i de angyi anda esi ezing aga mbe kong, utu awu uding-agya ro bu, ayi i kyin ding kiluk keveng kiga igyi abe igyi eyi beyeng ni ongyi omi. ²⁶Ayi ere ning, itsim angyi esi ezing aga mbe esi ri kige aki kayang ayir. Eke indang ohun kezing keting ni kihun ni kige aki i tok lu angyi eke i de anyin ozu abyinya utin ni obung oho etu ngyi. ²⁷Elim alu kyong eyi eyi oku kezing kiting mbe, irim ngyi ikpe ilok. ²⁸Ri utu awu nyi, Kristi ting ami de angyi nda kezing keting eke i de anyin ozu abyinya ni bangyi lilang, i si aba ni kezing upa, eke esi egbem bangyi ozu abyinya kong, eke ni ogbenlu ni abi ohu orup eyir abang mi.

Chapter 10

¹Ayi izin ofu si kudin ni ozu eding ayi ra ba, esi ozu eding kahun bulok ngyi meng kong. Abi re kri aba onyong lkpe esi be le zizing eyi oho ni Beding Agya ayi bede ra ba ugyi abe ugyi kong. ²Ra okyong be emgbe atin ti ozin awu nyi meng kong ra? kikiyi ayi ngyi, inyi be mgbe atin kezing keting lilang meng, abi ra rak mi arung aby eye kong. ³Eke eyi oho ayi ngyi bo fu ra mang arung aby igyi abe igyi. ⁴Beyeng ni bundak eyi bamen esi emgbe atin aby arung kong. ⁵Ayi Kristi aba kayang ning, i ha kyong, esi oho obung ra kubu bunda ayi ongyi ra pu kong. Eke esi etu ndu ayi okim alu ama. ⁶Esi uluk ni bunda eyi oho obung ni aby ayi u shong kong. ⁷Ke ama kyong, 'zang, eleng esi ama, ami be lim ozu kikiyi nim ni kevib eke ama obu ozu orup ndu. ⁸Ni keyir i kyong, esi oho ra bunda ra uluk ni bunda, ra oho ni ozu aby ayi nya pu kong. Eleng esi oho ayi azin anda utu awu izin aha. Eke ude yi esi ozu ayi arb orup kong. ⁹Ke i kyong "zang, ama eleng ama bu ozu orup ndu." I de anyin oho obung ni kitabr eke ekim awu ni upa. ¹⁰Utin ni ozu orup awu nyi da fa umgbe atin utin ni bunda ni etu ni Yesu Kristi kezing keting lilang. ¹¹Ukpa awu esi beding agya eyir kutu abe kutu ra tim anda lkpe. I re obung ri utu oho ayi nyi ekpir ening mbe eke aby ibi ede anyin kong. ¹²Ni ukpa awu, Kristi anda bunda ni oho obung ni ozu aby kezin keting umenkigi, i le kubu etung ni lkpe. ¹³I le yir abang eke i hu bangyi buvib ngyi esi okyo ezun etip ngyi. ¹⁴Ni bunda abi nyi kitik mbe I hun re ning ayi emgbe atin bi umenkigi. ¹⁵Kudin kotin ting aha di. Ni kitabr i ha kyong, ¹⁶"eleng esi kezung aki ama su eyi bi irim ni itu ayi nyi, Itsi aha. Ama nda izin anim ele erip ibi, ke eyi ama elim yi alu bi kerip. ¹⁷Esi ama mang arung aby obu ibi eye kong." ¹⁸Indang ayi upanda esi ni ozu ayi eleng mbe, oho obung ni aby akyating meng. ¹⁹Ere ning, anyi bamba, de le yi orup olu de kyin eding kiluk keveng utin ni beyeng ni Yesu. ²⁰Esi ukeng ule upyi ayi evun anda di utin ni otr, ayi esi etu ngyi. ²¹Kikiyi ere de le yi uding agya ukyo ketim lkpe. ²²De kri aba eyi kavang ni erip eyi usu ni orup uting, eyi umgbe atin ni erip ni kating aby utu awu de mgbe etu idi eyi beming abi zazar. ²³Adi ting da lu eyi orup uhu ni usu idi, etu eneng kyating, kikiyi ere lkpe, ami men undu, i le yi orup uting. ²⁴Do bo utu awu de gyi botu orup eke da rib orup eyi botu eyi eding ubu. ²⁵De fu otung kikiyi kiken ubyi, ereng fu babi obu kong. Ke, nyi hu botu ikib bu lilang ayi nya zang itu re kri aba onyong. ²⁶Ke da ven obu aby irim ayi da fa bomyin ni kavang eyi oho obung ni aby ke ele meng kong. ²⁷Ke okyong esi bereng bohu ni ikpe ilok ayi de ra pu egyi mbe kong, ke esi orup umma ni ula awu oluk bangyi kufa ni lkpe. ²⁸Ongyi ami esi otung izin ni Mosis oku egyi kimbok akyating kikiyi ni ongyi kumen katang ni bapa ra bara. ²⁹Butsim ekpe ahin ayi nyi ating kikiyi ni ongyi ami etip ldung lkpe aba, ami de beyeng ni kezung ngyi emgbe atin ilyik ni ozu aby ayi ke emgbe atin meng--ke atu kudin ni eding ra? ³⁰Ni ayi da rung ami okyong, "Akpa oho esi anim, ama oho esi irim." Eye ltsi i lok bangyi ikpe." ³¹Esi ozu bereng bohu ayi aku kyu kubu lkpe ni Unyang! ³²Ke nyi mang arung itu ayi akpa, irim ayi ba ha otok nyi, utu awu nyi ohu orup estim butsim. ³³Be zir nyi kiyeng kupyi uga atu nyi anda nyi butsim, ke nya ha eyi abi esi olu utin ni butsim. ³⁴Nyi ele yi egyi kimbok kikiyi ni abi ba kim ketim kipa, ke nyo su eyi orup otin ti avem inyi ayi bohu. Nya rung kyong nye le yi avem eding ayi ni umenkigi. ³⁵Ening nyi fu ata elyi orup olu inyi kong, ayi ele eyi kubu etim kiga. ³⁶Nya pu orup uhu, eke nya fa ozu ayi lkpe men undu, irim ni ayi nyo bu ozu orup ngyi. ³⁷"Ni kira sang, ami raba esi ede kira eye kong. ³⁸Abi ba anim ni kenung le eyi orup uting. Ongyi ami ohu esi irim, ama esi arib orup eyi mi kong. ³⁹"Ke adi esi abi esi irim eding ni ukum kong. Ke, adi esi abi ele yi orup uting ti unyang idi kpuk.

Chapter 11

¹Indang orup uting esi kavang ni ozu ayi olu orup ra pu egyi abang ozu ayi azang meng kong. ²Kikiyi ni kizu aki babba oso su yi orup uting. ³Ni orup uting da rung kyong Ikpe akim kayang eyi kive izin ngiyi, eke arung kyong ozu ayi egyi azang akim eyi ozu ayi egyi azang kong. ⁴Esi ni orup uting ke Abel anda Ikpe bunda buding obu Ken. Kikiyi ni ayi be di mi ongyi kenung, ke Ikpe olok eding kikiyi ngiyi ni bunda ngiyi, ke ni orup uting Abel fu olok kilang, abe ayi iku meng. ⁵Esi kikiyi ni orup uting mbe ke ede Enok ohung kukyi eke i zang buku kong. " Ongyi azang mi kong, kikiyi ere Ikpe de mi." Ke ayi i de mi ohun kukyi, ba ha kyong ibu arib Ikpe. ⁶Indang orup uting esi akyating abak egyi ebe ting ayi ubu arib mi. Kikiyi ere esi keng okyong ongyi ami esi aba obu Ikpe i su kyong i le embe ke i si ami ra nda abi ra pu mi. ⁷Esi ni orup uting ayi Nuwa, fa uha (kitsim) kikiyi ni ozu ayi egyi azang meng kong, eyi bereng beki ni Ikpe akim kuya aki agben kihak agya ngiyi. Ayi ibu ening, i lok abib kayang ke i si kiven kenung utin ni orup uting. ⁸Esi ni orup uting Abraham, kekpeng aki Ikpe edi mi, ina kikiyi itsari olu eding iyak ayi i fa kiluk ile aki ni kiven ngiyi. I lu eding, erung iyak ayi i re ding kong. ⁹Esi ni orup uting i le ti kitsi undu umen ereng ekyin. I le ti bukpe eyi Azik eyi Jakob, bangyi beting ti kiven undu umen. ¹⁰I zang egyi eding kobr ni kehin aki ele yi kizin meng, kehin aki ongyi umbyi ngiyi esi Ikpe. ¹¹Esi ni orup uting, abe ayi Sera bulok ngiyi ele kikpr, ke Abraham afa kazak esi abba idung. Obu ening ting ahin ayi ekeb meng, esi ni orup uting ngiyi anda ami emen undu eyi mi. ¹²Ere ning, obu ni ongyi uting, ami reng oku, amba abi ereng ekir kakpa Ikpe ni ubyin ereng ira kuho uga ayi ongyi esi okyong arung kong. ¹³Esi ni orup uting ayi abi lilang oku ba fa undu umen kong. Ke irim ni ayi ba zang eyi ba kyip bi kugbak mbe, bo su kyong be si ekyin mbe kayang. ¹⁴Abi ke olok utu ozu ayi bo tok yi atin kpang kyong ba ra pu kitsi ba gya. ¹⁵Ke be si ating ozu ni kehin aki be si embe aba, be le eyi kisa aki be si irim. ¹⁶Ke utu awu ye le, ba pu kehin kiding, aki kukyi. Ere ning Ikpe esi ekyi kiyeng ayi be di mi i si Ikpe ibi kong, ayi ekim kehin alu abang bi meng. ¹⁷Esi ni orup uting ayi Abraham, kekpeng aki i fa kimbak zang, eke i de Azik anda. Esi idung ngiyi uting ami nyi mbe i de anda, emi ami ohu undu umen. ¹⁸Esi Abraham ami ba ha mi kyong, "Esi utin ni Azik ayi udong andu edi kidin andu." ¹⁹Abraham ating arung kyong Ikpe ohun ening utu awu izir Azik ni buku katang ni abi oku meng. Ni kavang, esi obu ibi ayi i hu mi esi irim. ²⁰Esi ti orup uting kikiyi ni ozu ayi ra ba ke Azik anda Jakob eyi Isuwa undu uding. ²¹Esi ti orup uting ayi Jakob, kekpeng aki i ro ku, i nda belim Josef undu uding. Jakob arak, ata utang ngiyi ti ukpuk ngiyi. ²²Esi ti orup uting ke Josef, kekpeng aki enduk iku, i lok ozu kikiyi ni onyin belim Isrel ki Gyip anda bi izin kikiyi ni ikib ngiyi. ²³Esi ni orup uting ayi Mosis, kekpeng aki bamba mi, bangyi ngiyi ata mi kembri iva ira kikiyi ayi ba zang mi erib idung. Be ki bereng ni kilang izin ni uding kong. ²⁴Esi ti orup uting ke Mosis, ayi idip, itung kyong bi fu edi mi idung ni Fero elige kong. ²⁵Ke i su kyong itsim eyi bangyi Ikpe, obu ayi elyi kayang ni abyai aki ele keting sang mbe. ²⁶Erung kyong kiyeng ayi uben Kristi obu kiven ni Igyp . Kikiyi ere i ra zang egyi ngiyi ni kubu etim ngiyi. ²⁷Esi ni orup uting ke Mosis anyin apa Igyp. Ikyi bereng ni orup umma ni uding kong, Igbang orup ereng i ra zang ami ele kataa. ²⁸Esi ni orup uting ayi elu kukyib ni ukpa-zeng eyi beyeng ba-nyip, eke buku ni idung kitabr ni Igyp fu yak belim ni Isrel kong. ²⁹Esi ni orup uting ke bo bu uho umma ereng be si ni itsi keghem mbe. Bangyi Igip anhang bo bu ening ting, bo wung lilang. ³⁰Esi ni orup uting ke uhang ni Jeriko ebib okyu itsari, irim ayi be zik ata ki kivirding keming itu itong ipa. ³¹Esi ti orup uting ni Rahab ami ke esi kikpa oku eyi abi agbang kikiyi kong, kikiyi ere i hu bangyi kozo eyi orup bukun. ³²Ere aki ama lok eye ra? Kige akyating ke ama olok ozu kikiyi Gidon, Barak, Samson, Jefta, Debi, Samuel, eyi kikiyi bangyi izir. ³³Esi ti orup uting ayi ba lyi agya kiding umma, obu eding, ohu undu umen. Bo huk indu bugbating, ³⁴elim ula, ekyi undu kagyang, bo nyong bukyong, be si bagang umma, alyi ekyin ni akpa inyang umma. ³⁵Bakeb ohu buku ibi aba ti uzizir. Babi bo gu bi osu be re ata eke ba fa uzizir ni eding kong. ³⁶Babi bambak zang bi agya bi ikye eri okpok ata bi igbe akim bi ketim- kipa. ³⁷Be tse bi okyo. Aya babi ekim apa. Bo bong bi eyi kagyang. Be beb aha bi ikpa ipa. Bo bong bi eyi kagyang. Be re si eyi akpa batah eyi bamen. Ba kyating eyi ukahu, be rim bi, re tsim bi. ³⁸Kayang ohu bi kong. Be le ovok esi kulim uga, keki ahin, avang, eyi igu itsari. ³⁹Ke lilang ni bangyi abi Ikpe osu eyi kikiyi ni orup uting, ayi bo hu undu umen kong. ⁴⁰Ikpe amang ozu eding kikiyi idi, kikiyi ere adi akyating, ebi esi bohun ening kong.

Chapter 12

¹Ere ening, ayi adi kotin osu ezik, de si bolib ni uli-ling ni abyị apa. De hu orup olu unya awu ele di obr. ²Da zang idi zizing obr Yesu, ami si kitabr eyi ami ohun ening ni orup uting. Eyi ni orup otin awu ele mi obr, i hu orup ni otsi kumen eyi keyeng, ikyu le ti kubu etung ni kikyọ kiding Ikpe. ³Ening mang ozu kikyị ngyi, i hu orup ti ozu kangre eyi bangyi abi obu ozu abyị kikyị ngyi, ere ning anyi fu ayik etu korup inyị eke ngyi fu esi apa embe kong. ⁴Omu otung ra aduk kikyị ni abyị ti kikak ni beyeng meng kong; ⁵ke ngyi emgbyize eyi ikib ihu ayi ama hu ngyi belim anim; "Idung, ufu azang ezin butsim ni Itsi keneng, ra etu fu ayik mu kekpeng aki i ra kya mu kong." ⁶Ayi Itsi tsim lilang abi erib orup eyi bi. I ra kya idung ami ihu. ⁷Hu orup yi butsim esi kazir. Ikpe bu eyi ngyi ereng belim ngyi. Utu idung ami zing ayi abba ngyi esi ohu mi kazir kong ra? ⁸Omu akya be tsim mu kong, ayi bangyi lilang etsim butsim, otok kyong omu esi idung ngyi kong ting ahin ngyi si belim ngyi abip ni kavang kong. ⁹Ere ening adi ele eyi babba abi ele ni ibyi etu abi ere akya di eke de ra nda bi kindip ibi. Ke esi da na kikyị itsari eyi aba ami ele ni kudin kong ra? ¹⁰Ukpa awu babba edi eri akya di ni itu sang mbe ayi ke esi kenung obr ibi. Ke ni ukpa awu lkpe bu ening ni eding idi eke da le i le keveng eyi mi. ¹¹Kazir lilang arib kekpeng aki ngyi re tsim, ke okyung ebe ting. Ting ahin ni kihun ngyi ede aba ehim eding ni bukun eyi ile ni kenung anda abi ke be zee bi ni ukeng awu ngyi. ¹²Ening nda kazak ti obu ndu ayi otunu ndu ayi ayik etu meng. ¹³Kem ukeng isi ndu gba, ere ning abi akyating yi kazak ni unya uwung afa unyong. ¹⁴Apu bukun yi bangyi lilang yi ile keveng ayi akyating egyi ongyi esi azang ltsi kening. ¹⁵Zang zizeng utu awu ongyi fu apu ana eding Ikpe kong, eke fu nda orup ubri edip atsu eke ede aba butsim kong, Utu awu bagambe aba abib utin ni abyị ibi kong. ¹⁶Zang zizing ozu baza bana fu ele ukyikatang inyị kong ra ongyi ami ering Ikpe kong ereng Esau, ami kikyị ni bolyi, igya lyi bokib ngyi. ¹⁷Ayi omu orung irim ayi ngyi, kekpeng aki arib mi kyong i hu eding ngyi ye, bo tung mi, kikyị ere i fa kisa aki iyeng kening, ke ayi epu yi eyi bekye egyi ting ahin i fa kong. ¹⁸Ayi ngyi aba ti kikyị kehin aki ngyi ayak meng kening, kikyị kehin aki ula ro hu embe, ele kivib, kivib kibr aki akyating yi orup olu, eyi kuben. ¹⁹Ngyi aba ti kiluk aki ba zuk kiding indri meng kong ra kilang aki osu yi eve ki bangyi abi owok ki onung babi kyong fu lok kive aki eyi bi eye kong. ²⁰Bo hu orup arung kong ti ozu ayi ba haa bi: "Ayi kireng esi egem kekyi kehin be tse ki eyi okyo." ²¹Bereng ohu agambe ayi Mosis kyong, "egir ama, ke etu enen ama." ²²Ere ning, ngyi ba kikyị kehin ni Zion eyi kehin ni Ikpe ami uwung, Jerusalem aki kikpe kukyi, eyi aba kur esi ezin agambe ni belim etim lkpe abi obu kukyip. ²³Uba ti kihun bangyi ni idung kitabr ngyi ami be lim kidin ngyi kikpe kukyi meng. Uba obu Ikpe, kilok ikpe ni bangyi lilang, eyi kudin ni abi ni kenung abe ohun re ning. ²⁴Nya ba obu Yesu, ongyi uta ni kezung kipyi, eyi beyeng ongyip abi olok arib obu beyeng Abel. ²⁵Zang ke fu otung abi ro lok kong. Okyong be kyi kong kekpeng aki ami ro tung bi ke ra kya bi ni kiting eleng, ke ami kukyi ting esi be kyi mi ohu kazir ni ukya ngyi ra hin ting. ²⁶Kezin keting mbe, kilang ngyi akpuk kayang. Eke indang i men undu kyong, "kezin keting ama akpuk ohun kayang mbe kong, ke ama kpuk kukyi ting." ²⁷Eve ning, "kezing keting," aha kyong onwo lu ozu ayi re eneng, ayi ereng, ozu ayi ba kim mbe, ening ozu ayi ere neng kong ayi ngyi mbe ekpir. ²⁸Ere ening hu agya kiding aki eneng kong, da rib orup eyi ukeng ni urak uding eyi buzur eye buga ngyi. ²⁹Ayi Ikpe idi esi lkpe ula uluk.

Chapter 13

¹Nyi nda orup arib ni bamba ele ding kobr. ²Nyi fu mgbyi-ize eyi ekyin ohu kong. Utin ni ayi ning, babi embe ohu butse-etim ni Ikpe ekyin ke ba arung kong ting. ³Mang rung abi ele ketim kipa, reng uyi bi ele ubyi. Si mang rung abi re tsim, ereng omu ting yi bi etsim ubyi. ⁴Nyi nda keku ele yi bolip eyi bangyi lilang. Nyi fu alyik abib kutang keku kong, Ikpe olok bangyi baza bana, abi aku meng eyi abi aku meng kong ikpe. ⁵Nda egyi kolok ni anang kyatin etu andu. Dri yi aki ufa, Ikpe bulok ngyi aha kyong, "Esi ama esi apa mu kong ra ama emgbi ize eyi mu kong." ⁶"De dri ohun re ning eke da fa kazak aha kyong, "Itsi esi ukahu nim; ama esi ekyi bereng kong. Ongyi obu ama ere ra?" ⁷Zang bangyi obr ndu, abi aha nyi kilang' Ikpe, ke zoo zang i le ile ibi, ben orup uting ibi. ⁸Yesu Kristi si kizu kiting ilyi, inyin, eyi umenkigi. ⁹Ozu ezee ayi epyi keki, keki fu kaba di kong. Arib eke orup idi afa kazak ti edin Ikpe, esi ni utin ni ala akahu abi esi embe kong. ¹⁰De le yi kizo aki abi ra tim etim ti kekpe Ikpe akyating yi kazak ayi ba lyi. ¹¹Ayi beyeng ibyi ayi bo bong ni abyi beding agya bokyo ede beyeng nyi aba iyak keveng, ke ibyi etu ni ibyi nyi be de luk kiya. ¹²Ere ening be tsim Yesu ukeng ni kehin eke imgbe olu bangyi utin ni beyeng ngyi. ¹³Ening, de ding na fa mi ni kitok ni kehin ni afa mi ohu kiyeng eyi mi. ¹⁴Ni ayi adi akya ting yi kehin ni umenkigi. Eleng, de ra pu egyi abang ami i ba. ¹⁵Utin ngyi, do bung ohu ni urak anda Ikpe ekpri ening, urak awu olu ni ehim ni koto undu idi utu awu da rung kidin ngyi. ¹⁶De fu emgbyi-ize eyi edin obu ayi ra kahu botu kong, esi utu oho obung awu Ikpe ra rib orup. ¹⁷Na kikiy itsari de andu nda bangyi obr ndu, abi nyi esi abi ro zo unyang ni bukun inyi, abi osu ke anda kihun ni obu etim ibi. Nyi na kikiy itsari eke bangyi obr inyi bobu ozu ayi nyi eyi orup otin, fu eyi orup ubri kong, akya ubu ening ting esi akahu nyi kong. ¹⁸Bu aduwa kikiy idi, da lu orup idi kyong kating idi akyating yi kebyi ke utu awu de le ile ni kenung ni ozu lilang. ¹⁹Ama ro hu nyi ikib kyong nyi bu ening eke ama ohu esi irim aba obu inyi bukri mbe. ²⁰Indang Ikpe ami ni bukun, ami ohu mi ezir anyin ni buku keku obr ami ukyo, ni bataan, Itsi idi Yesu utin ni beyeng ni kezung aki umenkigi, ²¹anda mu uhun re ning ni ozu eding ubu eyi utu awu ubu ozu orup ngyi. etim etim ngyi yi di utu awu arib obr ngyi, utin ni Yesu Kristi, ami buzur esi obu ngyi ni umenkikigi. Amin. ²²Indang, anyi bamba, ama re hu nyi ikib, nyi si su yi kilang ikib ihu ayi ama lim nda nyi. ²³Nya rung kyong umba idi Timoti afa ure ta meng, ayi ama zang nyi kekpeng aki i sa aba. ²⁴Ky garage home ib bangyi obr eyi abi so su lilang. Abi esi ki Itali ra kyp nyi. ²⁵Eding yi nyi le lilang.

James

Chapter 1

¹Jems idung etim Ikpe eyi Itsi Yesu Kristi, elim akyip aka kur eyi apa ayi arak barak kyong. ²Nyi de yi alu ozu orup otin, anyi bamba nim, kekpeng aki nya zang ibak. ³Nya rung kyong kimbak zang ni orup uting inyi anda orup uhu. ⁴Nyi nda orup uhu ekpe etim ngyi eke nya amen, eke esi nya pu ana kong. ⁵Eke ongyi ami esi apu bomini, inung Ikpe ami ra nda bunda mbe anda mi. ⁶Eke inung mi yi orup uting, kobuk kyating, kikiy ere ongyi ami onung eyi kobuk ereng bemeng abe бага ke ufe ra kpung bi na tsak esi ba tsak. ⁷Ongyi ami nyi fu mang kyong i fa kizu aki i ra pu obu Itsi kong. ⁸Utu ongyi ami nyi i si ongyi erib ipa, i re yir ti kikeng kiting kong. ⁹Nda umba ami keken indip etu ti kepyi kikyong ngyi, ¹⁰eke ami ni kiven na kikiy eri kikiy ere ya ba akpa eding ereng baya elim kuzin orok. ¹¹Uru atsu eyi ovim abak ahim elim nyi, baya ngyi orok borib ngyi azik. Kizu kiting eyi bangyi kiven ting, kiven ibi aba ekpe. ¹²Eding esi ongyi ami ohu orup ni kimbak zang. Irim ayi elyi uma ni kimbak zang i fa ipuk unyang, ami ni undu umen kikiy ni abe oshong (arib orup eyi) Ikpe. ¹³Kige kimbak zang ongyi fu ha okyong esi Ikpe ambak-azang mi kong, kikiy ere Ikpe ra ambak zang ongyi ting kong. ¹⁴Kimbak zang afa ongyi esi ni kating kebyi ngyi aki egben mi anyin. ¹⁵Irim ayi kating kebyi ekyin meng, abyi amba ye, irim ni ayi leng abyi nyi edip amen meng uha ngyi esi buku. ¹⁶Ongyi fu aka nim nyi kong, anyi bamba orup nim. ¹⁷Bunda buding eyi abe ohun ening lilang esi kukyi aba. Esi kubu Abba bata aba. I re yeng utu kibr kong. ¹⁸Ikpe etseng anda di unyang eyi kive ni kavang eke de le ereng ehim kita-abr ni ozu ayi ekem. ¹⁹Nya rung yi, anyi bamba nim banyalim ni orup: eyi-eyi da atung indi i wok bukr, tip tung tu lok, fu atsu orup bukr kong. ²⁰Kikiy ere orup otsu ni ongyi etsi kenung Ikpe kong. ²¹Ening nyi kyi anyin ti abyi ni ilyik. Ti kikiy kina eri hu kive Ikpe aki agben arung inyang inyi. ²²Nyi bu etim yi kive nyi, fu wok mbe eke nya kanim etu inyi kong. ²³Ongyi ami esi owok kive nyi akya i bu kizu aki kive nyi aha ting, i reng ongyi ami azang kekpr ngyi ti idarga. ²⁴Izo azang kekpr ngyi ke enyin eding i mgbi-ize utu awu i re. ²⁵Eke ongyi ami azang egyi zizeng ti izin ni ureta, ke i ra ana kikiy eri ere obu ki ekpr ening, esi utu ongyi ami wok ohu emgbi-ize kong, ongyi ami nyi afa eding ni etim ngyi. ²⁶Ayi ongyi okyong ami ere ben Ikpe ke arung utu awu i hu omin ngyi ra etu ngyi ting, i kanim angyi ke Ikpe uben ngyi akya yi kikyeng. ²⁷Ikpe uben ami akya yi ilyik obr

Chapter 1

Abba Ikpe esi utu ning: aka hu abe akyating yi babba eyi bakeb bekpe ti butsim ibi, eyi utu awu uka hu ongyi ele ile ayi akya yi elib ti kayang.

Chapter 2

¹Anyi bamba nim, nyi fu eben ltsi idi Yesu Kristi ni buzur okyong nyo shong (nya rib orup eyi) bangyi babe obu kong. ²Ayi ongyi omi esi ekyin aba ti kikyi kiken inyi apa bundak ni bogbying eyi batr beding, eke ongyi keken ting ekyin aba eyi batr ilyik. ³Eke nya zang ongyi ami pa batr beding ke nyo nung mi kyong, "Zang kiluk kiding eleng," eke nya ha ongyi keken kyong, "Amu yir kuyir embe," ra, "Kyu le ezun nim eleng," ⁴anyi ro lok botu ikpe meng kong ra. Anyi esi bulok ikpe ti kating kebyi kong ra. ⁵Nyi da atung, anyi bamba nim ni orup, esi lkpe etseng bangyi aken ni kayang ohu bi esi bangyi kiven ni orup uting eke ba afa agya kiding ayi imen undu eyi abe oshong (arib orup eyi) mi kong ra. ⁶Eke anyi azang ezin bangyi aken! Esi bangyi kiven abe ele irim nyi egben nyi eding kopyi ikpe kong ra. ⁷Esi abe atu egbin kidin kiding ti ukeng awu nye ben kong ra. ⁸Ting ahen, ayi nyi esi obu utu awu izin aha, utu awu elim alu ti ilik Ikpe, "U shong (orib orup eyi) ongyi ukye ndu ereng ushong (orib orup eyi) etu ndu," ubu zizeng. ⁹Eke u si oshong (arib orup eyi) bangyi babe obu ubu aby, izin ohu mu ereng abe abeb izin. ¹⁰Kikyi ere ongyi ami esi ana kikyi eri eyi izin lilang, ke ituk ada ti kikak kiting mbe, iku kebyi ni izin lilang ngyi. ¹¹Kikyi ere ami aha kyong, "Fa-na uza eyi ogu ongyi kong," I ha kyong "Fo-bong ongyi kong." Ayi amu akya ana eyi ogu ongyi ra ima ongyi ting, eke u so bong ongyi, ugbem izin meng. ¹²Ereneng lok ke bu reng abe bo lok bi ikpe ti izin ni ureta. ¹³Kikyi ere ikpe ilok ele eyi kimbok kikyi ni abe akyating eyi kimbok kong. Egiy kimbok alyi ikpe. ¹⁴Ere arib, anyi bamba nim, ayi ongyi omi okyong ile eyi orup uting, eke akya ide orup uting nyi atim etim embe ting, orup uting ngyi agben mi ra. ¹⁵Ayi umba unyalim ra elige esi apa batr egbere ke ikyating eyi ala (bolyi) ni kutu. ¹⁶Eke ongyi uting katang inyi esi aha bi kyong, "Nyi ding bukun, ke nya-lyi dir eke nyi anda bi ozu ayi ba pu ni etu ibi kong, ere arib embe ra. ¹⁷Erening ting eyi orup uting awu akyating eyi etim, esi kehim. ¹⁸Eye ongyi omi esi olok kyong, "Ule eyi orup uting ama le yi etim." Tok ama orup uting ndu awu akyating eyi etim, eke ama otok mu orup uting nim, eyi etim nim. ¹⁹Nyi si osu kyong lkpe esi uting mbe; nyo obu zizeng. Eke edin aby, esi osu ting, ke bekyi bereng. ²⁰Amu apu orung, ongyi kitim, orup uting awu akyating eyi etim akahu kong. ²¹Ami Abraham abba idi otok di etim eding kige aki ide idung ngyi Azik obong oho ti kizo Ikpe kong ra. ²²Uzang orup uting ngyi eyi etim ngyi obu etim ibung, utin ni etim ngyi orup uting ngyi edip atsu. ²³Ilik lkpe aba kyu ezun ngyi ayi aha kyong, "Abraham esi osu eyi lkpe, ke okyong mi ayak ti bangyi kenung," ke bezi me iyo ni Ikpe. ²⁴Uzang arung kyong esi ti etim ayi ongyi afa kenung, esi ni orup uting mbe kong. ²⁵Ri utu awu nyi ting, ami Rahab ami esi akeb baza ibu etim eding, kekpeng aki i hu butse etim ekyin ke itse bi ezeng ukeng owu mbe kong ra. ²⁶Ayi etu esi ele kekya eyi kudin esi buku, esi rening ting, orup uting awu akyating eyi etim esi buku.

Chapter 3

¹Anyi bamba nim, arib eke bangyi бага mbe esi buze-ozu kong. Da rung kyong da ba fa ikpe ilok ayi abak egyi.

²Ayi lilang idi aku okyu ti bekeng бага mbe. Ayi Ongyi akya aku ti eve ting, i si ongyi ami edip ohun ening meng, utu awu i hu etu ngyi lilang arung. ³Indang ayi adi si azip bokrnyang ilik undu eke bo wok di, adi obu arung ayi do tok bi utu awu be si lillang. ⁴Nya rung ting kyong aya ayi okyo kuho uga, ting ayi yi ele okyo mbe kuben kuga re zu yi esi, bi ro hur yi eyi uvak okr mbe eding kiluk aki ongyi ra pu. ⁵Esi rening ting omin esi kikak kekir mbe etu, eke kata kaven ti ozu okyo kem. Nya rung utu awu ula okr mbe ro luk egbem kigyu kiga. ⁶Omin ting esi ula, kayang ni ozu aby i katang ni etu idi. Ka lyik gbem etu lilang ke ka kyin ula ti unyang ongyi. Bo luk ki ula ti kizeng ula. ⁷Ayi ongyi obu arung ayi ihu itu ibyi ayi ebyi kulim, banun, ibyi ayi esi eyi kembr, eyi ozu ayi ti bemeng ata arung. ⁸Eke ongyi esi ohu omin arung kong. Esi aby i ayi ongyi ohu arung kong, amin yi ura buku. ⁹Eyi wu arak Itsi eyi Abba, ke eyi ri awu nyi ahang bangyi, abe Ikpe akem olu ami. ¹⁰Esi ti undu uting awu nyi ayi eding eyi ahang esi embe olu. Anyi bamba nim, yi fu obu utu awu nyi kong. ¹¹Bebyin olu bemeng bunyang eyi bunung kezing keting ra. ¹²Bamba nim, Itung-kidaa esi otsi olif ra. Ra kiramusi esi otsi ni itung-kidaa. Ra bemeng bumwa esi ohu esi bemeng bunyang kong. ¹³Eyi si ongyi bomini katang iny i ra. Ongyi ami nyi tok angyi ti ile iding ti etim ngyi ni kiky i kina itsari ti bomini. ¹⁴Eke ayi u si alu eyi buveb bobyi ti kating orup ndu, fu re ndip etu aka kazim kiky i ni kavang kong. ¹⁵Ayi eleng esi bomini abe si kikpe kuky i oky u kong. Ke si ni kitin ameng, esi ti kuden Ikpe kong, esi ni edin-abyi. ¹⁶Kiky i ere iyak ayi buveb eyi kating ni etu ele embe, iyak ayi nyi uuvok eyi kubu-etim ni ozu aby i ele mbe. ¹⁷Eke bomini abe esi kikpe kuky i aba esi abe atin zazar ni kitabr, ke bukun, vuk, kikyeng, amen eyi kimok eyi ehim eding, ra yik etu kong, eyi kavang. ¹⁸Ehim ni kenung ata itu bukun katang ni abe ra pu bukun.

Chapter 4

¹Alang ata eyi kadung esi ere aba katang inyi. Ye si ti kating igu katang inyi eyi botu kong ra. ²Nyi ra pu, ke nyi afa kong. Nyi ro bong, ke nye le yi egyi koluk, ke nya fa arung kong. Nyi ugu ke nyi ata alang. nyi afa kong kiki ere nyo nung kong. ³Nyo nung ke nya afa kong kiki ere nyo nung kobyi mbe, eke nye de yi obu ozu ni kulak etu inyi mbe. ⁴Anyi abe ni baza-bana! Nya arung kyong iyo eyi kayang esi kufa eyi Ikpe kong ra. Erening ongyi ami ohu iyo eyi kayang i si ongyi kufa ni Ikpe. ⁵Ra nya mang kyong ilik Ikpe olok mbe ra. "Kudin aki i nda ele etu idi ele yi buveb aga mbe" ⁶Eke Ikpe anda eding aga mbe, utu awu ilik Ikpe aha, "Ikpe otung bangyi etu endip, eke inda bangyi abe ana kiki itsari eding." ⁷Erening de andu nda Ikpe. Tung shintan, eke i kyi anyin obr ndu. ⁸Kr ba onyong Ikpe, eke i kr aba onyong ndu ting. Mgbe atin obu ndu, anyi bangyi ozu aby, eke nyi mgbe atin erip iny, anyi bangyi erip ipa. ⁹Nyi kpok rim ombok! Nyi nda ikye iny eyeng esi orup ubr eyi orup otin iny esi orup ubr. ¹⁰Na kiki eri obr ni Itsi, eke i tumu atsu kuke. ¹¹Anyi bamba, nyi fu lok aby kiki botu kong, ongyi ami esi olok kebyi kiki umba ngi ra i so lok mi ikpe i bu kuda ti izin ke ilok izin Ikpe. Ayi u lok izin ikpe, u ben izin nyi kong, u si kilok-ikpe ni izin. ¹²Esi ongyi uting mbe ami anda izin ke i si kilok ikpe. Esi ami kitik mbe ami ra ghen arung ke i bong arung. Amu si eyi, ami ro lok ongyi uhun-yak ndu ikpe. ¹³Nyi da atung indang, anyi abe ra ha kyong, "Inying ra kong-tu de ding kehen aki eleng, de lembe obu ugi uting, de zim kubu eke da fa kubu etim idi." ¹⁴Eyi arung kizu aki obu kongtu, ke unyang ndu kawung esi ere. Ayi nye ereng bumu-kotin aki otok ni kekpeng sang mbe ke ya za anyin. ¹⁵Ayi iny, nya ha kyong, "Ikpe esi osu, adi ele obu kizu aki eleng ra aki oho." ¹⁶Eke indang nyi re ndip etu kiki ni kiki-kigbang ni kating iny. Utu kiki kindip aki nyi lillang esi ozu aby. ¹⁷Erening ongyi ami arung eding ubu eke akya i bu yi ting esi ozu aby obr ngi.

Chapter 5

¹Nyi ba indang, anyi abe ni kivin, nyi kpok ke nyi rim ombok ni ibak ayi ra ba obu kikyinyi. ²Kivin inyi ama-bukpak, ke batr inyi esi abe bo-ondik ekip. ³Avim inyi ayi ni anang aga ama bukpak meng. Bukpak nyi ele osu ezik kikyinyi. Yo luk etu inyi ereng ula. Nyi ro bung kivin inyi alu abang itu kihun. ⁴Nyi zang, anang ni bangyi abe obu nyi etim ere zi ikpe inyi--anang bangyi abe obung ala inyi kozo ke nyo hu ekpr, eyi ikpok ni bangyi abe obung nyi ala ohung eding katung ni Itsi ami obu lillang. ⁵Nye le ile kuyim ti kayang aki eleng ke nyi ra lyi utu awu etu inyi oshong (arib nyi orup) apu Nya nda orup inyi ana eri eyi ala eding ayi nyi ra lyi ere zim abang kutu buku inyi. ⁶Nye ghem ke nye si obong ongyi kenung. I tung nyi kong. ⁷Anyi bamba, nyi hu orup, le bang uuba ni Itsi. Zang ongyi buwo hu orup re yir abang kige aki ala amin esi kisari aba. I hu orup eyir abang, kige aki i fa ebyi kitbr eyi ayi ni kihun. ⁸Anyi, ting, nyi hu orup. Nyi nda erip inyi agbang, kikyinyi ere uuba ni Itsi ele onyong meng. ⁹Anyi bamba, nyi fu nyim eyi botu kong, eke bi fo lok nyi ikpe kong. Zang, kilok ikpe eyir kisapu. ¹⁰Anyi bamba, nyi zang ozu otok, ti butsim eyi orup uhu ni bangyi izir, bangyi abe ra ha ozu kidin ni Itsi. ¹¹Nyi Zang, da zang bangyi abe ohu orup ering eding. Nyo wok utu orup uhu ni Job, ke nya rung kikyeng ni Itsi, utu awu i le yi egyi kimbok aga mbe. ¹²Ayi obu lilang, anyi bamba nim, nyi fu vang kuvang, eyi kukyi ra kitin, ra kuvang kiyiing ni undu umen kong. Ke ting nda "uusu" ndu ekpr "uusu" eyi "uutung" ndu ekpr "uutung" eke esi oku ikpe kong. ¹³Ongyi omi katang inyi ele ti ibak ra. I bu aduwa. Ongyi ami ra tin orup ra. I su kubong uurak. ¹⁴Ongyi omi katang inyi okyung. I zi bodung-akeb ni kihun bangyi Ikpe, eke bo bu mi aduwa. Bi tse mi bangyi ti kidin ni Itsi. ¹⁵Aduwa ni orup uting onyong ongyi bukyong, eke Itsi ezir mi anyin kuyir. Iti obu ozu aby, Ikpe apanda mi. ¹⁶Ening nyi su kuda inyi yi botu, eke nyi bu aduwa nda botu, eke nya fa uunyong. Aduwa ni ongyi kenung agbang ebe ting ni etim ngiyi. ¹⁷Elaja si ongyi reng adi. I bu aduwa yi orup olu kyong ebyi fu te kong, ening ebyi ete kong obu igyi ira eyi iva itong kiyiing. ¹⁸Ke Elaja bu aduwa eyiye. Kukyi anda ebyi ke ozu ehim arib. ¹⁹Anyi bamba nim, ongyi omi katang inyi ovok anyin ti ukeng ni kavang, eke ongyi omi esi ohu mi esi irim aba, ²⁰ongyi ami nyi arung kyong ongyi ami ohu ongyi ozu aby anyin ti ukeng awu anda mi i vok, egben olu mi ti buku, ke ikeb ezeng ozu aby aga mbe.

1 Peter

Chapter 1

¹Pita, ongyi kitsim ni Yesu Kristi, anda abe arak barak, abe be tseng nyi, kehin ni Pontus, Galatiya, Kapadosiya, Asiya, eyi Bitiniya. ²Eleng esi utu bomyin Abba Ikpe ami arung kobr, etseng alu utin ni ozu Kudin nyi ni kikyinyi kina eyi uyeng ni beyeng ni Yesu Kristi. Eding yi nyi le, eke bukun inyi kri atsu. ³Ikpe nyi eyi Abba ni Itsi idi Yesu Kristi le yi urak. Ni kimbok kiga ngiyi, inda di kimba kipyi ni orup olu ni kezung. kezung ning esi utin ni uzir ni Yesu Kristi ti abe oku. ⁴Ining esi ti kiven aki esi azik kong, esi aku kibyeng aki esi olu kong. Alu abang nyi kikpe. ⁵Kazak lkpe ekip ezeng nyi utin ni orup uting, ni ogbenlu awu ele abang otok itu kihun nyi. ⁶Nya atin orup ti ozu ning, ayi esi keng nya fa butsim ni kimbakzang utu kekyi-kekyi. ⁷Ining esi uutok ni orup uting inyi, awu obu gold aki ra zik, eken ayi ba mbak-zang ki ti ula ting ahin ba mbakzang ki ti ula. Yo bu ening eke orup uting inyi afa urak, buzur, eyi bolip ti uuba ni Yesu Kristi. ⁸Nya zang mi kong, eke nyo shong mi. Nya zang mi ubang kong, eke nyo su eyi mi ke nya atin orup aga awu esi oluk arung kong, orup otin ni buzur. ⁹Indang nyi ra hu kubu etim ni orup uting inyi, ogbenlu ni unyang inyi. ¹⁰Bangyi izir apu ke be beb zizing kikyinyi ni ogbenlu ning, kikyinyi ni eding nyi ayi ya ba esi inyi. ¹¹Ba pu ba rung kikyinyi ni emi inda ayi kudin ni Kristi nyi ro lok ozu yi bi. Ayi leng obu inda yi iri haa bi ozu ayi aba bu kobr kikyinyi ni butsim ni Kristi eyi ozu buzur ayi esi ekeb. ¹²Yo tok bi kyong bo ro bu anda etu ibi mbe kong, eke anyi, kige aki bo lok ozu kikyinyi ni ozu ayi indang abe ede uhaa uding esi kukye ahaa nyi eyi Kudin Kotin--ozu ayi belim etim lkpe ra apu ba zang. ¹³Zang kating ni orup inyi zizing. Tip tung. Alu orup ni eding ayi ufa kekpeng aki Yesu Kristi nyi iba. ¹⁴Utu belim abe ana kikyinyi itsari, nyi fu eben ozu ayi keyir nye ben ayi nya rung kizu aki meng kong. ¹⁵Eke utu awu ongyi ami di nyi le yi kevang, anyi ting le yi kevang ti ile inyi lilang. ¹⁶Ni ayi elim alu kyong, "Le ile kevang, utu awu Ama le." ¹⁷"Eke ayi udi "Abba" ami ro lok ikpe kavang ni utu awu eyi-eyi ti kubu etim ngiyi, de kige isi ndu reng mi. ¹⁸Nya rung kyong ye si ti silva ra gold ayi abib nyi ayi ba gbenlu nyi ti uhum oby, awu nye zee obu ni babba inyi kong. ¹⁹Kikyinyi ere, nya fa ogben ti buga ni beyeng beding ni Kristi, ami ereng itaan ami akyating yi bukyong ra kibyeng kong. ²⁰Etseng Kristi lang kayang nyi ta yir, eke indang ede mi otok nyi ti itu kihun ning. ²¹Utin ngiyi nya fa orup uting obu ni lkpe, ami izir mi anyin katang ni abe oku meng eyi ami inda buzur eke orup uting inyi eyi orup olu inyi ele etu lkpe. ²²Nya nda unyang inyi atin utin kikyinyi kina eyi kavang. Ayi ning esi ti kikyeng ni ishong bamba korup nyi; ere ning nyi shong botu si korup inyi ba. ²³Bamba nyi eye meng, esi

ni igyu ayi azik kong, eke esi ti igyu ayi agben, utin ni kive kiwung ni lkpe.²⁴Kikyi ere"bangyi lilang ereng elim, ke buzur ibi lilang ereng baya ni elim. Elim ahim, baya ngyi orok kyu itsari, ²⁵eke kive ni ltsi nyi ele umenkigyi." Ayi ning esi uhaa uding awu ba haa nyi.

Chapter 2

¹Ye re ening nyi si ozu abyililang pa embe, ukaba, etim kezip, buvib, eyi ulok-gbim lilang. ²Ereng belim bulamen, nya pu bekyeng emyi ni kudin, eke utin ngiyi nye dip ti ogbenlu, ³ayi nya mbak azang kyong Itsi nyi le yi kimbok. ⁴Ba obu ngiyi ami si kikyokiwung aki bangyi otung, eke Ikpe tseng alu kyong esi aki ele yi ukahu obu ngiyi. ⁵Enyi ting ereng okyowung ayi embyi atsu eke ohu esi agya kudin, eke ohu esi udong kiding agya keveng aki ni oho obung ni kudin ayi Ikpe so hu utin Yesu Kristi. ⁶Ilik Ikpe ele yi ayi ning: "Zang, Ama ta kizin yi kikyokiyeng ki Zayon, etseng ke ele eyi kikyeng. Ongyi ami osu eyi mi esi i zir kiyeng kong." ⁷Bolib nyi esi inyi abe so su nyi. Eke, "Kikyokaki bumbyi-atim otung, esi kikyoni okyokang ketim"-- ⁸ke, " esi kikyokivong kekimi eyi keguk eku. "Baku okyu, otung bana kikyitsari eyi kive, kikyiere esi utu awu emyeng alu bi ting. ⁹Eke nye si bangyi abe Ikpe tseng, kikyokiding, urum-otin, bangyi abe ni Ikpe, eke nya haa uhaa etim kivri-egyi ni ami edi nyi anyin ti kivib aba ti uta kivri-egyi ngiyi. ¹⁰Keyir nye si bangyi kong, ke ubang nye si bangyi Ikpe. Nya fa kimbok kong, eke ubang nya fa kimbok meng. ¹¹Abe ni orup, Ama di nyi ekyin eyi abe atak indi nye kyi kulak ni etu, ayi aku umma eyi unyang inyi. ¹²Nyi le ile eding katang ni abe arung Ikpe kong, eke indi be si olok abib nyi kyong nyo bu abyil, ba zang obu etim eding inyi ke ba rak Ikpe kutu aki i ba nyi. ¹³Na kikyitsari yi izin bangyi kikyini Itsi. Ring uding kikyiere i-bu lilang, ¹⁴eyi bo-gomna, abe be tse kyong bi nda bangyi butsim ni abyibi ke bi rak abe obu eding. ¹⁵Ining esi ozu orup Ikpe, kyong ni eding obu otung bangyi abe olok abib. ¹⁶Anyi bangyi abe ere-ata meng, nyi fu de uuta inyi kemeng ni ureta inyi obu abyikong, nyi le reng bangyi etim Ikpe. ¹⁷Nda bangyi lilang bolib. Shong bamba. Ring Ikpe. Nda beding bolib. ¹⁸Belim agya, nyi ring bangyi agya inyi lilang yi bolib. Nyi fu ring abe beding mbe kong, ken yi abe babyililang. ¹⁹Etim osu ele mbe ayi ongyi ohu orup ni ukyung ni butsim kerim kikyiakierung Ikpe. ²⁰Ere aki u-fa kekpeng aki u-bu ozu abyike betsim mu ra? Ayi ubu eding ke ba nda mu butsim, etim osu ele embe ohu ening obr Ikpe. ²¹Esi ti kikyeng ning ayi be di nyi, kikyiere Kristi i tsim kikyinyi. I pa nyi ezun isi ngyike nye ben. ²²I bu kebyikong, ba fa ukanim undu ngiyikong. ²³Ayi ba tu mi, etu bi esi rim kong. Ayi betsim mi, I gir bi esi rim kong, Ke i-de etu ngiyi anda ami lok ikpe ni kavang. ²⁴Emi bulok ngiyikyung ozu abyidi etu ngiyi eding kotsi, eke da kyating eyi abyil, indi de le ile kenung. Ti abang irang ngiyido nyong. ²⁵Lilang inyi atak esi ereng bataan abe elyi, ke, etin nye esi irim aba obu kikepe-bataan eyi kikepe-unyang inyi.

Chapter 3

¹Ti ukeng awu leng, anyi bagu nyi na kikiyi itsari yi bama inyi. Nyi bu ening eke banyalim abe agbang kikiyi eyi kive, ti ile ile inyi mbe esi ti kive kong, esi utin ni ile iding ni bagu ibi. ²Eke indi ba zang ile iding inyi eyi kikiyi kina. ³Nyi fu bu yi eyi avem etu mbe kong: uzun uluk, avem ayi anda bataa, ra batri kikok. ⁴Eke, borib inyi si korup, eyi borib ni umen eyi ongyi vuk eyi kudin irung, abe arib obr Ikpe kpuk. ⁵Bakeb keveng oruk ibi utu ning. Ba lu orup etu Ikpe ke bana kikiyi itsari eyi bama ibi. ⁶Re ning Sera na kikiyi itsari yi Abram ke i di mi Itsi ngyi. Anyi ubang esi belim ngyi ayi nyo bu ozu eding ke nya kyating eyi bereng ni ibak. ⁷Ere ening, anyi bama yi bagu nyi le ile ni irung yi botu, reng kevim aki agbang ohun kong, akeb. Nyi nda bi bolib reng bangyi abe afa bunda ni unyang eyi nyi ibung. Nyi bu yi ening eke aduwa inyi esi ohuk kong. ⁸Ni kihun ngyi, lilang inyi, imang inyi si utu uting, le yi orup kimbok, ishong yi bamba, kyung orup, eyi hu andu. ⁹Fu atin akpa ni aby i eyi aby kong ra katu eyi katu kong. Ti ukpa owu, kpri ti eding ubu, esi ti kikyeng aki leng ayi be di nyi, eke nya fa eding. ¹⁰"Ami apu indi ishong unyang esi yi i zang itu iding i tung eve aby. ¹¹I zim irim ta aby eke bu eding. Epu bukun eke i ben bi. ¹²Egyi ni Itsi ra zang bangyi kenung, atung ngyi ro wok beke ibi. Ke Itsi ri zim irim ata bangyi abe obu aby. ¹³Eyi ami ata nyi kize ayi nyi sa pu nyo bu eding ra? ¹⁴Eke nyi sa fa butsim kikiyi ni kenung, nya fa eding. Nyi fu kyi ozu ayi be re kyi kong. Nyi fu anda inyi butsim kong. ¹⁵Ening, nya lu Itsi Kristi korup reng keveng inyi kpuk. Nya kem inyi le bang ozu ebeb ayi aba kikiyi ni orup olu inyi etu Ikpe. Nyi bu ayileng yi irung eyi kikiyi-kina itsari. ¹⁶Le yi kating kiding eke indi kiyeng ohu bangyi abe ra tu ile iding inyi etu Kristi eke kiyeng ohu abe olok abeb nyi ereng bangyi abe obu aby. ¹⁷Arib obu, ayi Ikpe apu, kyong tsim butsim ni etim iding bu ayi ubu aby. ¹⁸Kristi etsim kezing meng ni aby. Emi ami ni kenung etsim butsim kikiyi idi, abe etsi kenung kong, eke i de di aba obu Ikpe. Bo bong mi ni etu, ke ni Kudin ile uwung. ¹⁹Ti Kudin, i-ding na haa edin ayi ele ketim kipa uhaa uding. ²⁰Ba gbang kikiyi kige aki Ikpe ohu orup eyir abang itu ni Nuwa, itu ayi ira kem kuya, ke Ikpe agben bangyi sang mbe--inyang itong-ira--ti bemeng. ²¹Ining esi u-tok ni batisima abe agben olu nyi indang--esi ni umgbe atin ni ilyik etu mbe kong, eke esi ni uyeng ni kating kiding obr Ikpe--utin ni u-zir ni Yesu Kristi. ²²Kristi le kubu etung ni Ikpe. I hung eding kikpe. Belim etim Ikpe, kazak, eyi bugbang ekip itsari anda mi.

Chapter 4

¹Ayi erening, ayi Kristi etsim ni etu, akem inyi yi orup awu nyi ting. Ongyi ami etsim butsim ni etu enyin meng ti abyi. ²Utu kubu etim ni ongyi amileng, itu ni ile ile ngyi kayang akileng ile ni bangyi eye kong, ile ni orup lkpe. ³Kige kiga akpa meng ayi do bu ozu ayi bangyi irim abe arung Ikpe kong obu--ile egyi aya, kulak baza bana, umgba, bangyi kadung, kukyip baza bana, eyi bahaa batim. ⁴Bamang kyong esi ozu epyi obr inyi ayi nye yi bi esi utu awu nyi kong, ke bo lok abyi kikiyi inyi. ⁵Eyi-eyi aba haa tok ongyi ami ele abang eke i-lok abe bo wung eyi abe oku meng ikpe. ⁶Yere ening uhaa uding eding kobu bangyi abe oku meng ting, eke, ayi bo lok bi ikpe ni etu meng ting ahin ni kudin be le ereng Ikpe. ⁷Kihun ni ozu lilang ra ba onyong meng. Erening nya vung erip inyi, nya myeng orup ni kating inyi kikiyi ni aduwa obu. ⁸Obu lilang, nyi le yi orup ishong yi botu, ishong ekeb ezeng abyi aga mbe. ⁹Nyi kahu botu kenym kyating. ¹⁰Ayi lilang inyi ohu bunda, nyi bu etim yi bunda nyi nda botu. Nyi bu ining reng bangyi etim lkpe abe atim etim eding anda Ikpe. ¹¹Ongyi ami esi olok, ilok reng ihu kive Ikpe lok, ongyi ami esi obu etim, etim yi ti kazak aki Ikpe nda mi. Bu yi ening eke Ikpe afa buzur lilang utin ni Yesu Kristi. Buzur eyi bugbang esi ni Yesu Kristi umenkigi eyi umenkigi. Amin. ¹²Abe ni orup, nyi fu ede butsim abe ra fa nyi alu ereng ozu epyi kong, ereng fu ozu utu upyi obu eyi nyi kong. ¹³Ke, ayi nya rung butsim ni Kristi, nyi atin orup, eke orup otin inyi, eyi orup unyang inyi eding ne di kutu utok ni buzur ngyi. ¹⁴Be si atu nyi kidin ni Kristi, nya fa eding, kikiyi ere Kudin ni buzur eyi Kudin ni Ikpe ele yi nyi. ¹⁵Ongyi omi fu etsim butsim ni kibong bangyi kong, uzi, abyi obu, ra ongyi ivuk. ¹⁶Eke ongyi esi etsim butsim ereng idung Ikpe, ifu kyi kiyeng kong, ke, inda kidin Ikpe buzur kpuk. ¹⁷Ayi kige avang eke ikpe ilok ayir eyi bangyi Ikpe. Ayi ke ayir eyi adi, ahin ayi ere eyi bangyi abe ana kikiyi itsari eyi kilang Ikpe kong ra? ¹⁸Ayi "ezim abak egyi indi ongyi kenung agben, ye re ahin eyi ongyi ami akya arung Ikpe ting eyi bangyi ozu abyi ra?" ¹⁹Ere ening bangyi abe etsim butsim ti ozu orup Ikpe, de unyang ibi nda Kekim bangyi ni kavang ni eding obu.

Chapter 5

¹Ama ro hu bodung bakeb katang inyi ikip, ama, si uting katang bodung bakeb. Ama ting esi ongyi ezik ti butsim ni Kristi, ama ting ayak embe ti buzur abe raba obr. ²Ere ening, ama hu nyi ikip, bodung bakeb, nyi he bangyi Ikpe abe ele katang inyi, nyi zang bi zizing, esi keng kong, eke esi utu awu arib eke nyo bu, utu awu arib Ikpe. Nyi zang bi zizing, esi ti bekeng anang amen kong, ke si korup. ³Fu tok andu ereng ongyi kiky i obr ni bangyi abe uri he kong. Ke, nyi le bangyi kozo ni bangyi Ikpe kpuk. ⁴Eke kekpeng aki uding ni kikpe bangyi aba, nye kep ipuk kiding ami buzur ngyi olu kong. ⁵Ti ukeng uting nyi, enyi belim etin, na kiky i itsari yi bodung bakeb. Lilang inyi, nyi na kiky i itsari, kahu botu. Kiky i ere Ikpe otung etu endip, ibu abe ana kiky i itsari eding. ⁶Ere ening nyi na kiky i itsari obu Ikpe Uga eke ihu nyi atsu kukyi ti kige kiding. ⁷De butsim inyi lilang nda mi, kiky i ere emi re he nyi. ⁸Nyi le ile kozo, le yi bomyin, ongyi kufa inyi, shintan, ro kyu ro hung ereng kilang kigbating ra tsapu ongyi eke ihu. ⁹Nyi tung mi. Le yi bugbang ni orup uting inyi. Nya rung kyong bamba inyi abe le kayang ro hu orup ti butsim utu uting. ¹⁰Irim ayi nye tsim Kekkpeng sang, Ikpe ni eding lilang, ami edi nyi ba ti buzur umenkigyi ni Kristi nyi, ekem arib nyi, ke i nda nyi kazak. ¹¹Obu ngyi esi kubu kiding ngyi ni umenkigi eyi umenkigi. Amin. ¹²Ama de Silvanus kyong isi umba ami ni kavang, ke ama lim nda nyi sang utin ngyi. Ama hu nyi ikib ke ama haa tok nyi kyong ozu ayi ama lim esi kavang ni eding Ikpe. Nyi hu yi. ¹³Akeb ami ki Babilon, ami betseng eyi nyi, ra kyip nyi, eyi Mak, idung anim ting, ra kyip nyi. ¹⁴Nya kyip botu yi orup ishong. Bukun le yi nyi lilang anyi abe ni Kristi.

2 Peter

Chapter 1

¹Samon Pita, upyi eyi ongyi kitsim ni Yesu Kristi, eding kobu ni bangyi abe ele yi orup uting utu awu do hu, orup uting ni kenung ni Ikpe eyi ogben lu Yesu Kristi. ²Eding eyi bukun kri atsu utin ni bomin Ikpe eyi ni Yesu Itsi idi. ³Lilang ozu ayi ni bugbang ni kudin ni unyang eyi ile bangyi Ikpe ayi anda di bomin Ikpe, ami ezi di utin ni buzur eyi kuzen ngyi. ⁴Utin ni ayi eleng, inda di ozu eding eyi undu umen awu uga, eke ibu ening eke nya fa uuha ni izin Ikpe utu awu Ikpe ele, ayi nye kyi anyin ti amen ni kayang eyi kulak ni inggak aby i ibi. ⁵Ti kikyeng aki eleng, ngang eke usi kuzin ayak ti orup uting, utin ni kuzin ndu, bomin. ⁶Utin ni bomin, si etu ihu yak embe, eyi utin ni etu ihu ndu si orup uhu yak embe, utin ni orup uhu ndu si bereng Ikpe yak embe. ⁷Utin ni ile Ikpe ndu, si orup ukyung bamba yak embe, utin ni orup ukyung ni bamba, si ishong (orup orib) yak embe. ⁸Ozu ayi leng esi ele etu inyi ke esi edip etu inyi esi nye le kikpr ra nya pu ana ehim ni bomin ni Itsi idi Yesu Kristi kong. ⁹Eke ongyi ami esi apu ana ozu ayi eleng i zang ohun ayi onyong mbe; i pu egyi. Imgbize umgbe atin ni ozu aby i ngyi ayi akeb. ¹⁰Ereneng, anyi bamba, ngang eke nya kim kizi eyi utseng inyi atin kpang. Nye si obu utu ozu ayi eleng esi nya ku kong. ¹¹Utu awu leng odung awu avung eding kagya kiding ni umenkigyi ni Itsi idi eyi Ogben lu Yesu Kristi avung anda nyi bunda mbe. ¹²Ereneng ama ele abang indi ama azir nyi ize ti ozu ning, ti ayi nya rung meng, eyi ti ayi nya gbang meng ti kavang indang. ¹³Ama mang kyong esi kenung mbe ayi ama zir nyi ize ti ozu ayi eleng, ti ayi ama fu ele ti kekpe ning. ¹⁴Ayi ama rung ering ketin sang mbe ayi ama ohu kekpe nim erib anyin, utu awu Itsi idi Yesu Kristi tok ama. ¹⁵Ama ngang eke nya rung ning ekpr ening irim ayi ama si anyin meng. ¹⁶Ayi de ben bomin ni ozu aha ata kong ayi da ha nyi kiky i ni bugbang eyi uuba ni Itsi idi Yesu Kristi. Ke do su ezik ni buzur buga ngyi. ¹⁷Ayi ihu obu Ikpe Abba kindib eyi buzur ngyi olok kyong, "Eleng esi Idung nim, ami ni orup, Ami ni orup, eyi ami obu arib ama orup." ¹⁸Do wok kilang aki eleng kukyi, ayi de yi mi ele kiky i kehen kevang. ¹⁹Da lu eyi kive izir aki aha kavang. Arib eke nyo wok yi. Kive nyi ereng bata ilam ni kivip eneng ozur ava ke kekir kizir atsu ti erip inyi. ²⁰Nyi tabr arung kyong, kive izir esi ni bomin idung ongyi kong. ²¹Ayi kive izir aba ti ozu orup ongyi kong. Ke si Kuden Kotin aku bangyi esi ke bolok aki Ikpe aha.

Chapter 2

¹Bangyi izir kazim aba obu bangyi, eyi boze ozu abe ni kazim aba obu inyi ting. Be yi bangyi abe re ze ozu kazim aba kata mbe, eke bo tung ongyi kikiyi ami agya bi. Be re gbin ibak iga mbe aba kikiyi ibi. ²Baga mbe eben ukeng baza bana ibi, eke utin ibi ukeng ni kavang bo lok abeb. ³Eyi kogbuk ba fa kubu etim ti eve ukanim obu inyi. Uku-azik ibi esi ede kira kong; uukim ibi esi ebe kong⁴Ayi Ikpe apa belim etim ngiyi abe obu abyikong. Ke i de bi akem Tatarus kubu ni igbe kivip kebyi ni buku abang ikpe ilok. ⁵Re eneng, isi kayang aki akpa meng apa kong. Ke isi Nuwa mbe apa, ami elyi uma kenung, eyi abe botong bapa, ayi inda bemeng aba kim kayang bangyi abe arung Ikpe kong. ⁶Ikpe oluk kehen sodom eyi Gomora esi utong ke ikim bi, ayi eleng esi kitok aki otok etu bangyi abe obu abyikong. ⁷Eke ayi ni ongyi kenung Lot, ami bangyi abe obu etim ibi eben izin kong ere rim mi Ikpe akahu mi. ⁸Ni ongyi kenung ami nyi, ami re le yi be itu aben itu, banda mi butsim ni orup kenung ngiyi kikiyi ni ozu ayi i zang eyi ayi i wok. ⁹Itsi arung utu awu ide lu bangyi abe ele ile Ikpe olu ti kimbak zang, eyi utu awu inda bangyi abe obu abyikong butsim kutu ikpe ilok. ¹⁰Eleng esi kavang kikiyi bangyi abe ro bu amen eyi kikiyi etu ibi otung kilang izin. Ba ta igang obu ozu orup ibi. Be kyi bereng ayi bo lok egbim abe ni buzur kong. ¹¹Belim etim Ikpe ele yi kazak eyi bugbang, eke be de ikpe ni ozu abyikong kikiyi ibi aha Itsi kong. ¹²Eke ibiyi ayi eleng akyating eyi kating kiding ata yi alu ni uukim. Ba rung kizu aki bi ra tu kong. Be le ni uukim. ¹³Ba fa kubu etim ni abyikong ibi ayi bobu. Ba mang kyong ele kutu kuyim arib. Ba ku ebyeng ni elib. Ba lyi kukiyp ayi bo bu etim ukaba eyi nyi. ¹⁴Egyi ibi amen eyi kulak baza bana; be edr eyi abyikong obu kong. Be gben orup bangyi eding ti abyikong obu, ke be ze ibi egyi koluk. Be esi belim kuhan. ¹⁵Be si ukeng awu uding apa embe. Be yim, ke be ben ukeng ni Balaam idung ni Beo, ami apu iro hu kiho ti ukeng awu akyating yi kenung. ¹⁶Eke ifa kukya ni abyikong ngiyi. Kikim olok kilang ereng ongyi eyi mi kyong i pa izir obyikong ngiyi embe. ¹⁷Bangyi ning ele reng bebyin abe akyating yi bemeng. Be le reng kotin aki ufe aku esi. Kivip kiga ele abang bi. ¹⁸Bo lok eve ayi akyating yi kikiyeng. Ba ba bangyi eyi kulak ibiyi etu. Ba ba bangyi abe ra ngang be kyi olu ti kuda. ¹⁹Be men undu ureta eyi bi, eke abe kahung esi bepyi ni amen obu. Kikiyi ere ongyi esi upyi ni kizu aki obu mi. ²⁰Eyi-eyi ami esi kyi elib ni kayang utin bomini Itsi eyi ongyi Ogben Yesu Kristi, ke si irim eding ti abyikong nyi eye, kihun ngiyi abeb obu keyir ibi. ²¹Arib obu okyong ba rung ukeng ni kenung nyi kong utu awu ba rung ke be zim si kenung apa eding no bu abyikong. ²²Uhum uga awu eleng esi kavang kikiyi ibi: "Ibu esi irim eding ti ozu ayi ikpuk. Kilu aki emgbe etu esi irim eding ti kulyi."

Chapter 3

¹Indang, ama relim anda anyi, bamba, kitsim aki ni upa eke ama zir nyi ize indi orup olu inyi edib, ²eke nya mang arung eve ni bangyi izir ni keveng ayi bo lok akpa meng eyi izin ni Itsi ami ni ogben lu ayi inda utin bangyi kitsim inyi. ³Nya rung ayi eleng kitabr, kyong bangyi katu era ba obu itu kihun. Ba tu bangyi eding mbe utu awu arib bi. ⁴Ba ha kyong, "Undu umen ngiyi ayi i kyong isi irim aba ele ere. Ayir itu ayi babba idi oku re embe, ozu lilang ekpir re utu awu nyi mbe, esi ri itu keyir ayi akem kayang." ⁵Be mgbize andr mbe kyong kukyi eyi kitin ayir ezik olu ti bemeng akpa kira ti kilang kazak Ikpe, ⁶Ke esi kikiyi ni ozu ayi nyi, ayi kayang ti kige aki nyi be ekim, ti bemeng abe amen zing kayang lilang. ⁷Eke indang kukyi eyi kitin ele abang ni ula ri ti kive kazak aki nyi. Ye le abang kutu ikpe ilok eyi uukum ni bangyi abe arung Ikpe kong. ⁸Yi fu eyim erep inyi kong, anyi bamba, kutu kuting eyi Itsi ele ereng igyi kiba, ke igyi aba ele ereng kutu kuting. ⁹Itsi ere si kenyan kikiyi ni undu umen ngiyi utu awu bangyi ra mang kyong ire si kenyan kong. Arung ihu si orup kikiyi inyi. Epu kyong uting katang inyi kim kong, ke epu kyong eyi-eyi hu angyi yeng. ¹⁰Eneng, kutu aki Itsi aba ele ereng uzi: Kukyi akpa eding eyi kilang kiga. Ozu ayi ele embe aba oluk eyi ula, kayang eyi ozu ayi embe lilang aba otok. ¹¹Ayi ozu ayi eleng lilang aba ekim utu awu eleng, ere utu bangyi abe nye le. Nyi le ile keveng yi ile bangyi Ikpe. ¹²Nyi ra pu egyi le bang kutu uuba ni Ikpe bukr. Kutu aki nyi, kukyi egbem eyi ula, ke ozu ayi ele embe arak eyi iduk ula awu uga. ¹³Eke ti undu umen ngiyi, di re le abang kukyi eyi kitin kipyi, iyak ayi kenung ele. ¹⁴Ereneng, anyi bamba, ayi nyi re le abang ozu ayi eleng, ngang indi nya kya eyi kelib eyi kibyeng obr ngiyi, ti ibur. ¹⁵Erening, nyi mang arung orup uhu ni Itsi idi esi ogben, ere utu awu umba idi Pol elim anda nyi, ti bomin abe Itsi anda mi. ¹⁶Pol olok ozu ayi leng ayi ilim ti kitsim ngiyi lilang, ozu ayi ele mbe abak egyi orung. Ti kuna eyi bangyi abe re neng etu ohu ozu nyi eyeng, ri utu awu bo bu ti ilik Ikpe ayi, ti uukem ibi. ¹⁷Ereneng, anyi bamba, ayi nya rung ozu ning meng, nyi tsi etu inyi indi esi nye yim ti ukaba ni bangyi abe ayik atung ata eyim kavang inyi kong. ¹⁸Eke nyi dip ni eding yi bomin ni Itsi idi eyi ogben Yesu Kristi. Buzur le yi mi ni umen. Amin!

1 John

Chapter 1

¹Aki esi ri keyir- aki do wok, ke da zang yi egyi idi, ayi da zang, obu idi ayak- esi kikiyi ni kive ni unyang. ²Ke, unyang nyi otok olu, ke da zang, do su ezik kikiyi angyi. Da haa nyi uhaa ni unyang umenkigyi, awu ele obu Abba, ke inda da arung. ³Aki da zang eyi aki do wok da ku ahaa nyi ting, eke nye ken kikiyi eyi di, kikiyi kiken idi eyi Abba eyi Idung ngiyi Yesu Kristi. ⁴De lim anda nyi ting eke orup otin idi amen. ⁵Ining esi kitsim aki do wok kobu ngiyi ke da ku ahaa nyi: Ikpe si bata, etu ngiyi kivib akyating lilang. ⁶Ayi da haa kyong de ken kikiyi eyi mi ke de si ti kivib, da ka kazim da haa kavang kong. ⁷Ayi de si ti bata utu awu ami esi bata, adi eken kikiyi yi botu, eke beyeng ni Idung ngiyi Yesu emgbe atin di ti ozu abyilang. ⁸Ayi di sa haa kyong do bu abyilang kong, da kaba botu, ke kavang akyating undu idi. ⁹Eke ayi do lok atsu abyilang idi, ihun ening indi i pa anda di abyilang idi isim emgbe atin di kuda idi lilang. ¹⁰Da haa kyong do bu abyilang kong, do hu mi esi ongyi kazim. Kive ngiyi a kyating etu idi.

Chapter 2

¹Enyi belim, ama re lim ozu ayi leng anda nyi eke nyi foo bu abyi kong. Ke ongyi ami esi obu abyi, da lu yi ongyi ami olok olu di eyi Abba nyi, Yesu Kristi, ami si ongyi kenung.² Isi ami ihu buku idi oku kikiyi ni abyidi, ke ohun adi mbe kong, eyi kayang lilang.³ Ni ining da rung kyong adi arung mi: ayi di eben izin ngiyi.⁴ Ongyi ami haa kyong, "Ama rung Ikpe," ke iben izin ngiyi kong, i si ongyi kazim, ke kavang akyating obu ngiyi.⁵ Eke ami esi alu kive ngiyi, kavang mbe, isi utu ongyi ami ishong ni Ikpe etu ngiyi ohun rening. Ining nyi da rung kyong de le yi mi.⁶ Ongyi ami ahaa kyong emi kpir etu Ikpe ami bung kikiyi ngiyi isi ngiyi ereng ni Yesu.⁷ Bangyi orup anim, ama re lim anda nyi izin epyi kong, eke esi izin akib ayi nyi fa esi keyir aba. Izin ayi akeb nyi esi kive aki nyi wok meng.⁸ Ting ahing ama re lim izin epyi anda nyi ayi esi kavang kemeng ni Itsi eyi kembr enyi, kikiyi ni ere kivib ra kpa eding, eki bata ni kavang ere atin meng.⁹ Ongyi ami ahaa kyong i le ti bataa ke i sa afa umba ngiyi i fu le ti kivib ba ta si indang.¹⁰ Ongyi ami ishong umba ngiyi ikpir ti bataa esi eku kyu itsari kong.¹¹ Eke ongyi ami sa afa umba ngiyi i le ti kivib; erung ufu awu iri ding kong, kikiyi ere kivib nyi opu mi egyi meng.¹² Ama re lim anda nyi belim anim, kikiyi ere nyi fa upanda ni abyidi nyi ti kidin engiyi.¹³ Ama re lim anda nyi babba, kikiyi ayi nyi arung mi emi si ri keyir ba. Ama re lim anda nyi belim eten, kikiyi ayi nyi aliyi umma kikiyi ni bangyi ozu abyidi. Ama lim anda nyi, belim bakir, kikiyi ayi nyi arung Abba inyi.¹⁴ Ama lim anda nyi, babba, kikiyi ere nyi arung ami nyi ami si ri keyir ba. Ama lim anda nyi, belim eten, kikiyi ayi anyi agbang, ke kive ni Ikpe ekpir orup inyi, eke nyi aliyi umma kikiyi ni ozu abyidi nyi.¹⁵ Fu shong kayang eyi ozu ayi ele kemeng ngiyi kong. Ongyi ami esi oshong kayang, ishong ni Abba akyating obr ngiyi.¹⁶ Ozu lilang ayi ele kayang-- egyi kulak, egyi aya--eyi etu endib ni kayang- esi ni Abba kong ke esi ni kayang.¹⁷ Kayang yi kulak ngiyi ra kpa eding. Eke ongyi ami esi obu ozu orup ni Ikpe ikpir umenkigiyi.¹⁸ Belim bakr, ining esi kutu kihun, utu awu nyi owok kyong kristi kazim ra ba, indang бага mbe aba meng, ening da rung kyong itu kihun aba meng.¹⁹ Bo lu obu idi, eke be si be di kong. Okyong be si be di, be kpir eyi di. Eke ayi bo lu anyin meng, yi otok kyong be si be di kong.²⁰ Eke nya fa kazak obu ni ami le yi keveng, ke lilang nyi nya rung kavang.²¹ Ama elim anda nyi okyong nya rung kavang nyi kong, eke esi ayi nyi arung kavang ke kazim olu ti kavang nyi ting kong.²² Eyi si ongyi kazim nyi ke ongyi ami osu kyong Yesu si Kristi kong? Ongyi ami nyi isi kristi kazim, ayi itung Abba yi idung ngiyi.²³ Ongyi kyating ami tung idung ele yi Abba. Eyi-eyi ami arung Idung erung Abba nyi ting.²⁴ Esi ni inyi, anda ozu ayi nyi owok esi keyir kpir korup enyi. Ozu ayi nyi owok keyir esi ele korup enyi, enyi ting nye kpir ni Abba yi Idung.²⁵ Ining si undu umen ayi inda di: unyang ni umenkigiyi.²⁶ Ama lim anda nyi ozu ning kikiyi ni bangyi abe aba ba nyi.²⁷ Ke esi ni inyi, nyi kpir ti kazak aki banda nyi, ke nya pu ongyi omi izee nyi. Eke ayi kazak angiyi eze nyi ozu lilang ke esi kavang esi kazim kong, eyi utu ayi izee nyi nyi kpir kemeng ngiyi.²⁸ Indang, enyi belim, nyi kpir etu ngiyi, endi kutu aki isa ba, da fa kazak esi de zir kiyeng obr ngiyi kutu aki i ba kong.²⁹ Nyi esi arung kyong i si ongyi kenung, nya rung kyong ongyi ami esi obu kenung i si idung ngiyi umba.

Chapter 3

¹Zang utu ishong ami Abba anda di, ayi be di di belim ni Ikpe, ke ining esi utu awu de re. Ti kikyeng aki leng, kayang arung di kong, kiki ere ba rung mi kong. ²Anyi belim orup, indang de si belim Ikpe, ke yi otok olu utu awu de reng kong. Da rung kyong kutu aki Kristi i ba, adi ere fu emi, kiki ere da zang mi utu awu i re. ³Eyi-eyi lilang ami alu orup ni uuba angyi immgbe atin angyi reng fu ayi emi le keveng. ⁴Eyi-eyi ami bu ozu aby i ere ben izin kong; iri ben izin ni aby i mbe. ⁵Nya rung kyong Kristi de angyi tok eke indi ide anyin ozu aby i idi, ke obu angyi aby i akyating. ⁶Ongyi kyating ami kpir kitang ngi eke bu ozu aby i. Ongyi ami ri kpir ti ozu aby i esi zang ra erung mi kong. ⁷Anyi belim, ongyi uying fu kaba nyi kong. Ongyi ami tsi kenung si ongyi kenung, utu awu Kristi si ongyi kenung. ⁸Ami ri bu aby i si ongyi shintan, kiki aki shintan bu aby i si ri keyir. Ti kikyeng aki leng ldung ni Ikpe aba tok, eke igyo abeb kubu-etim ni shintan. ⁹Eyi-eyi ami ba mba mi kemeng ni Ikpe i kpir ti aby i kong kiki ere kihim Ikpe ekpir etu ngi. Esi i bu ozu aby i ekpir ening mbe kong kiki ere esi Ikpe mba mi. ¹⁰Ne ening belim Ikpe eyi belim Shintan kekyi ele mbe. Ongyi ami i kyating yi kenung i si ni Ikpe kong; re ning eyi ongyi ami oshong umba ngi kong. ¹¹Ening esi uhaa awu nyi owok esi ri keyir aba: kyong de shong botu, ¹²ereng utu ni Ken, ami elu yi orup oby i ke ibong umba ngi. Ere obu ke i bong umba ngi? Kiki ni etim ngi esi aby i, ke ni umba ngi esi kenung. ¹³Yi fu vir nyi egyi kong, enyi bamba, ayi kayang sa fa nyi. ¹⁴Da rung kyong da kpaa buku ekyin aba ti unyang meng, Kiki ere de oshong nyi bamba. Ongyi ami sa fa umba ngi i kpir kehim. ¹⁵Ongyi ami sa fa umba ngi i si kibong bangyi. Nya rung kyong kibong bangyi kyating eyi unyang umenkigy i etu ngi. ¹⁶Ti ayi leng da rung ishong, kiki ere Kristi de unyang ngi anda kiki idi. Eke adi ting ede unyang idi anda kiki bamba. ¹⁷Eke ongyi ami si ele eyi avem ni kayang ning, ke zang umba ngi kyating yi ki, eke i ikyating yi orup kimbok etu ngi, utu awu sing ayi ishong ni Ikpe ele orup ngi? ¹⁸Anyi belim enem, di fu tok ishong ti undu mbe kong, eke ti obu etim yi kavang. ¹⁹Ti ening da rung kyong de si ni kavang, ke da lu orup obu ngi. ²⁰ayi orup idi esi egbem di, Ikpe ibu orup idi, ke erung ozu lilang. ²¹Bangyi ni orup, akya orup di egbem di kong, adi alu orup obr ni Ikpe. ²²Ozu ayi de onung da fa obu ngi, kiki ere de ben izin ngi ke de obu ozu ayi arib mi orub ngi. ²³Ening si izin angyi: kyong di si su kiding idung ngi Yesu Kristi ke di shong botu, utu awu inda di izin ning. ²⁴Ongyi ami ben izin Ikpe i kpir kitang Ikpe. Ti ining da arung kyong i yi ikpir yi di, ti kudin aki inda di.

Chapter 4

¹Bangyi orup, nyi fu su eyi edin lilang mbe kong. Ting ahing, nyi myeng zang edin nyi kyong ye si ni Ikpe ra, kikiyi ni ere bangyi izir ni kazim ekyin aba kayang nyi meng. ²Ni ening nye rung kudin ni Ikpe--eyi kudin aki esi osu kyong Yesu Kristi ba ti ibyi etung esi ni Ikpe, ³ke kudin aki akya ki arung Yesu kong esi ni Ikpe kong. Ining esi kudin ni Kristi' kazim, ami nyi owok kyong iri ba ke i le ti kayang meng. ⁴Anyi esi ni Ikpe, belim orup anim, ke nyi alyi bi ummang, kikiyi ere ami le yi nyi i bu ami le ti kayang. ⁵Besi ni kayang, ere ening ozu olok ibi esi ni kayang, kayang nyi owok bi. ⁶Adi esi ni Ikpe. Ongyi ami erung Ikpe i wok di. Ami esi ni Ikpe kong i wok di kong. Ni ening da rung kyong kudin aki ni kavang eyi kudin aki ni kazim. ⁷Bangyi orup, de shong botu, ayi ishong esi kobu Ikpe, ongyi ami alu ishong amba mi etu Ikpe ke erung Ikpe. ⁸Ongyi ami kyating yi ishong erung Ikpe kong, kikiyi ere Ikpe si ishong. ⁹Kikiyi ni ining ishong ni Ikpe otok katang idi, Ikpe itse idung ngyi kitik ba ti kayang indi da fa unyang utin ngyi. ¹⁰Ni ining esi ishong, esi kyong adi oshong Ikpe kong, ke si Ikpe shong di, ke itse idung ngyi ba yeng ozu abyidi. ¹¹Bangyi orup, ayi Ikpe esi shong adi, adi ting oshong botu. ¹²Ongyi omi azang Ikpe meng kong. Ayi di si oshong botu, Ikpe le kpir yi di, ke ishong ngyi ohun ening etu di. ¹³Ni ining da rung kyong di le kpir etu ngyi ke ami le kpir yi di, kikiyi ere ami nda di kudin ngyi. ¹⁴Ere ening, adi azang ke de su ezik kyong Abba tse idung ngyi aba eke isi ogben lu ni kayang. ¹⁵Ongyi ami arung kyong Yesu si Idung ni Ikpe, Ikpe ile yi mi ami ting ile yi Ikpe. ¹⁶Ke, da rung ke do su eyi utu ishong ami Ikpe alu eyi di. Ikpe esi ishong, ke ami le yi ishong ikpir yi Ikpe, ke Ikpe le yi mi. ¹⁷Kikiyi ni ining, ishong ning ohun ening katang idi, eke da lu eyi orup kutu ikpe ilok, kikiyi ni utu awu i reng, utu awu de re kayang ning. ¹⁸Bereng akyating kemeng ni ishong. Ting ahing, ishong ni kavang atr olu bereng, kikiyi ere bereng re de butsim aba. Eke ongyi ami kyi bereng, i hun ni ishong kong. ¹⁹Do shong kikiyi ere Ikpe tabr shong di. ²⁰Ongyi ami sa haa kyong, " ama shong Ikpe" ke i faa umba ngyi, ika kazim. Ami akya ko shong umba ngyi ami izang yi egyi ting, abang eke ishong Ikpe ami izang kong. ²¹Ening si izin ayi da fa obu ngyi: Ongyi ami oshong Ikpe, esi keng ishong umba ngyi ting.

Chapter 5

¹Ongyi ami esi osu kyong Yesu si Kristi isi dung ni Ikpe, ke ongyi ami oshong abba ishong Idung ngyi ting. ²Kikiyi ni ining da rung kyong do shong belim Ikpe: ayi do shong Ikpe ke de ben izin ngyi. ³Ining si ishong ni Ikpe: kyong de ben izin ngyi. Izin nyi alip kong. ⁴Ongyi ami ba mba mi kemeng ni Ikpe elyi kayang umma. Ke ining esi umma awu alyi kayang: eyi orup uting idi. ⁵Eyi nyi ami elyi umma kayang? Esi ami su kyong kavang Yesu si idung ni Ikpe. ⁶Ening si ami ba ti bemeng eyi beyeng: Yesu Kristi. I ba eyi bemeng mbe kong, eke esi bemeng eyi beyeng. ⁷Abe bara ning abe osu ezik: ⁸Kudin, bemeng, eyi beyeng. Ayi ara nyi osu eyi botu. ⁹Do su ezik ni bangyi, ezik ni Ikpe obu ening. Ke uhaa uding ni Ikpe esi ining, ayi i su ezik kikiyi ni idung ngyi. ¹⁰Ongyi ami esi osu eyi idung ni Ikpe elu yi uhaa uding etu ngyi. Ongyi ami akya ke osu eyi Ikpe ting i hu mi esi ongyi kazim, kikiyi ere i si osu eyi ezik ami Ikpe nda kikiyi ni idung ngyi kong. ¹¹Ke ezik nyi esi ining: Ikpe nda di unyang ni umenkigyi, ke unyang nyi esi ni idung ngyi. ¹²Ongyi ami esi alu eyi idung nyi, elu yi unyang. Ami akyating eyi idung ni Ikpe, kyating yi unyang. ¹³Ozu ayi ama lim anda nyi eleng eke nya rung kyong nya lu yi unyang umenkigyi--Obu nyi abe so su yi kiding ni idung ni Ikpe. ¹⁴Eke ining si orup olu ayi de alu obr ngyi, kyong de si onung kizu ti orup ngyi, i wok di. ¹⁵Ayi de si arung kyong i wok di-- ozu ayi de onung obu ngyi lilang--da rung kyong da fa lilang ozu ayi de se onung mi. ¹⁶Ayi ongyi ami esi azang umba ngyi obu aby i ayi akya ku ohun ni buku ting, i bu aduwa eke Ikpe i nda mi unyang. Iri ahaa kikiyi ni bangyi abe aby i ibi ohun ni buku kong. Abyi ayi ohun buku; ama osu kyong nyi bu aduwa kikiyi ngyi kong. ¹⁷Ozu ayi akya yi kenung lilang esi aby i, eke aby i ayi ele mbe ke ohun ni buku kong. ¹⁸Da rung kyong ongyi ami ba mba mi ti ukeng Ikpe obu aby i kong. Ikpe tsi ongyi ami ba mba mi ti ukeng ngyi, Ke bangyi babi esi obu mi kizu arung kong. ¹⁹Da rung kyong kayang lilang ele obu ni bangyi abe obu aby i. ²⁰Ke da rung kyong Idung Ikpe ba meng, ke nda di bomyin eke da rung ami ni kavang. Ere ening, adi ele yi ami ni kavang etu Idung ngyi Yesu Kristi. Isi Ikpe kavang ni unyang umenkigyi. ²¹Anyi belim, nyi pa bahaa embe

2 John

Chapter 1

¹Esi kubu idung okeb eding kubu ni akib ami etseng eyi belim ngyi, ami erib ama orup ni kavang--ke esi ama mbe kong, eke eyi lilang ni abe arung kavang, ²kikiyi ni kavang aki ele etu idi ke le eyi di umenkigyi. ³Eding, kimbok, bukun esi kubu Ikpe Abba eyi kubu Yesu Kristi, Idung ni Abba, ni kavang eyi ishong (orup orib). ⁴Ama ten orup ebe ting ayi ama fa belim inyi abe re si ti kavang, ereng utu awu do hu izin ning kobu ni Abba. ⁵Indang ama ro nung mu, akib-- okyong ama re lim anda mu izin ipyi kong, eke esi ayi da fa esi ri keyir--kyong da rib orup yi botu. ⁶Ining esi ishong (orup orib), kyong di si myeng ti izin ngyi. Ining esi izin nyi, utu awu nyo wok keyir, okyong nyi ben yi. ⁷Ayi bu-kaba бага mbe ele kayang meng, ke bo su kyong Yesu Kristi aba ti kibi etu kong. Ining esi bu-kaba eyi be kristi kazim. ⁸Nyi zang inyi zizeng, eke nyi fu ata eyim etim ayi do bu kong, eke nya fa kubu etim inyi amen. ⁹Ongyi ami re si ke iyir ti uze ni Kristi kong ikyating eyi Ikpe. Ongyi ami eyir ti uze, elu yi Abba eyi Idung. ¹⁰Ongyi ami aba obu ndu ke akya i ben uze awu eleng ting, fu hu mi ekyin kagya ndu kong fu akyip mi kong. ¹¹Ongyi ami akyip mi iyak ti ozu aby i ngyi meng. ¹²Ama le yi ozu aga mbe ayi ama lim anda mu, ke ama su kyong ama lim yi ti kevib kong. Ening ama pu ama ba obu ndu eke ama lok eyi mu egyi aben egyi, eke orup oten idi ekpe ukyo. ¹³Belim ni umba ndu ilige ami betseng ra kyip mu.

3 John

Chapter 1

¹Idung okeb elim anda Gayus, ami ni orup nim ni kavang. ²Umba, ama ro nung Ikpe kyong uve ni ozu lilang eyi bukun, utu awu unyang ndu eve. ³Ama tin orup aga mbe ayi bamba aba su ezik ti ile kavang ndu, utu awu usi ni kavang. ⁴Ama lu eyi orup otin uying obu ening kong, ayi ama wok kyong belim nim esi ti ukeng awu ni kavang. ⁵Umba, ubu zizeng kekpeng aki ubu etim anda bamba eyi ekyin, ⁶Abe osu ezik kikiyi ni ishong (orup orib) ndu obr ni ketim Ikpe. Ubu zizeng ayi ute bi ti bekeng ni Ikpe abe ohun ening. ⁷Kikiyi ni kiden nyi ayi bo lu eding kayang, bo hu kizu obu bangyi urim kong. ⁸Ere ening adi ohu ozu ayi leng, eke de si bangyi etim ni kavang. ⁹Ama lim anda bangyi Ikpe, eke Diyotrofes, ami ngang i le obr ibi, i hu di kong. ¹⁰Ere ening, ama si aba, ama mang arung etim ngyi ayi ibu, utu undu kitim awu i lok kikiyi idi eyi eve abbi. Ining avang mi meng kong, ami abung kikiyi ngyi ohu bamba kong. Itung bangyi abe alu orup bo bu ke etr bi olu katang bangyi Ikpe. ¹¹Umba, fe ben ozu abbi kong eke

ben eding. Kikyi ere ami bu eding si ni Ikpe; ami bu abbi erung Ikpe kong. ¹²Bangyi lilang osu ezik ni Demetriyos kavang. Adi ting osu ezik, ke nya rung kyong uha idi esi kavang. ¹³Ama le yi ozu aga mbe ayi ama lim nda mu, eke ama elim yi kong. ¹⁴Eke ama pu ama zang mu bukr mbe, eke do lok ozu egyi aben egyi. ¹⁵Eding yi mu le. Bo-yo ndu ra kyip mu. Akyip bo-yo kiden kiden.

Jude

Chapter 1

¹Jud, idung etim ni Yesu Kristi, eyi umba ni Jems, elim anda abe be zi nyi, bamba utin Ikpe Abba nyi, ke be de alu utin Yesu Kristi: ²kimbok eyi bukun eyi ishong amen nyi. ³Abe ni orup, ayi ama ra nhang indi ama elim anda nyi ozu kikyi ni ogben lu idi, esi keng ama elim anda nyi eke indi ohu nyi ikip kyong nyi nhang ti orup uting awu keyir anda abe si osu yi lkpe lilang. ⁴Ke bangyi babe aata ekyin aba katang inyi. bangyi abe be tseng alu ni uukim. Bangyi abe arung Ikpe kong abe ezee kyong Ikpe osu kyong kolok ni egyi aya esi eding, ke be otung Ongyi agya idi eyi Itsi di, Yesu Kristi. ⁵Indang ama ra pu ma zir nyi izee- nyi arung yi ra rung meng- kyong Itsi egben lu bangyi kitsi ni Ijpt, ke irim engyi ikem abe osu eyi mi kong. ⁶Eyi bodung etim Ikpe abe ohu kikyo izin ibi zizing kong, ke be si iyak ile ebi ni zizing esi apa embe--Ikpe akem bi ti igbe ni umenkigyi, kemeng ni kivib kiga, alu kutu ikpe ilok iga. ⁷Ereng fe Sodom yi Gomora eyi ahen ayi ata bi kiving, abe apa Kikyi ibi ti kolok egyi aya ke be ben kulak aki esi ti izin ni kayang kong. Be otok reng fu bangyi abe afa butsim ni ula umenkigyi. ⁸Esi ri ti ukeng awu nyi, abe le ele ning nyi alyik etu ibi eyi aby, ke bo tung kilang kiding, ke be olok abib abe ele yi buzur Ikpe. ⁹Eke emi Makyel ongyi obr ni belim Ikpe bulok ngyi, inda ayi iri ta katin yi shintan ke ba ra nhang eyi botu kikyi ni kehim ni Musis, i lok abeb mi kong. I haa kyong, "Itsi kya mu!" ¹⁰Ke bangyi ning ro lok abeb ozu ayi barung kong. Eyi ozu ayi ba rung kong ayi ba kyating yi kating keding utu awu ereng ibyi ayi amang arung utu awu be reng kong - ining si ozu ayi ekim bi. ¹¹Uhang kikyi bi! Ayi be ben bekeng ni Kain, ke be apu ufa utu ni kuda ni Balam. Be kim ti kikyi ki-gbang ni Korah. ¹²Bangyi ning esi bangyi babi abe aata eyi nyi alyi kuyip. Balyi kiyeng akyating, balyi eyi botu mbe. Ereng kotin aki akyating yi bemeng, ufe mbe ra ku ki esi. Ereng etsi ayi afa eting eke ehim kong--oku esi oku eye, ihe ngyi erib atsu lilang. ¹³Be si kuben kine ni uho uga, be re tim kuvin olu undu ni kiyeng. Be si ekir ayi ra atak, esi abe emyeng kivep alu bi ni umenkigyi. ¹⁴Enok, utok utong apa kitsu Adam, lok izir kikyi ibi, kyong, "Zang! Itsi ra ba yi aba-ni-aba ni bangyi keveng ngyi. ¹⁵I ra ba yi ikpe ilok kikyi ni bangyi lilang. Inda bo hu bangyi abe arung lkpe kong ti etim aby ibi ayi bo bu, eyi eve andri ayi bangyi abe obu ozu aby olok kikyi ngyi." ¹⁶Abe leng esi bangyi kenyim, bangyi aken ata, abe ben ozu amang aby ibi. Bangyi kikyi ki ndip, abe, ti ukeng awu ba fa, olok aba bangyi babe. ¹⁷Eke anyi, abe ni orup, mang arung eve belim kitsim ni Itsi Yesu Kristi ayi bo lok akpa. ¹⁸Ba haa nyi kyong, "Itu kihun bangyi andri abe eben bekeng ilyik ibi aba ele." ¹⁹Bangyi ning eri arak bangyi. Be si bangyi ni kayang, ke ba kyating yi Kudin. ²⁰Eke anyi, abe ni orup anim, nyi akim arib botu ti orup olu enyi ni keveng, ke nyi bu aduwa eyi ti Kudin Kotin, ²¹De inyi alu ni ishong ni Ikpe, eke le zang kimbok ni Itsi idi Yesu Kristi ayi anda nyi unyang ni umenkigyi. ²²Zang kimbok kikyi ni bangyi abe le yi kabuk. ²³Agben babe lu anyin kula. Beying zang bi egyi kimbok yi bereng. Tung ken yi batr abe alyik yi ibyi etu. ²⁴Ubang emi ami kahu nyi kyong nyi fa aku okyu kong, ke inda nyi eyir ti buzur obr ngyi, nye le eyi kebyi kong eyi orup otin uga, ²⁵ohun ni Ikpe ogbenlu utin ni Yesu Kristi Itsi idi, le yi buzur, bolip, kikyi lilang, bugbang, ni kige lilang, indang, eyi ni umenkigyi. Amin.

Revelation

Chapter 1

¹Ining si kulim ni Yesu Kristi ayi lkpe anda mi kyong i ni tok idung agya ngyi ozu ayi obu keng mbe esi ede kira kong. I tok yi olu ayi i tse ulim ngyi ding kobu ni idung agya ngyi Jon. ²Jon aha uhaa kikyi ni kilang lkpe eyi uhaa uding kikyi ni Yesu Kristi ozu ayi izang lilang. ³Eding esi ni abe edi-olu eyi abe ada atung owok kive izir ning, eyi abe ering ozu ayi elim alu embe, kikyi ere kige ele onyong meng. ⁴Jon, elim anda kihun bangyi lkpe ayi otong-apa Asiya: Eding le yi nyi eyi bukun kobu ni ami le, eyi ami le meng, eyi ami ofu aba eyi kobu ni edin ayi otong-apa abe eyir obr ni kikyo kiding ngyi, ⁵Eyi kobu Yesu Kristi, ami su ezik ni kavang, Idung ubung ni abe oku, eyi ongyi kikyi ni beding kayang. Anda ami shong di ke de lu di ti aby idi yi beyeng ngyi. --⁶ekim di agya kiding, beding-agya ni lkpe ngyi eyi Abba-- obu ngyi esi buzur, bugbang ni umenkigyi eyi umenkigyi. Amin. ⁷Zang, i ra ba yi kotin; egyi lilang azang mi, eken abe atib mi utip. Aka kayang lilang erim ombok kikyi ngyi. ee, ere ening. ⁸Ama si

Afa eyi Omega," Itsi lkpe-Uga aha.", "Ami ile, eyi ami ele meng, eyi ami ifu aba, Ami i-bu lilang."⁹Ama, Jon umba inyi ami yi nyi haa butsim eyi agya-kiding eyi orup uhu, orup ugbang awu ele etu ni Yesu-- i le ti undur katang bemeng be di ki Patmos kikiyi ni kive lkpe eyi uhaa uding-kikiyi Yesu. ¹⁰Ama le ti Kudin uru ni Itsi. Ama wok kilang irim anim osu ereng kidin indr. ¹¹Olok kyong, "Lim ozu ayi uzang ti kevib, eke tse yi anda kihun bangyi lkpe ayi otong-apa-- nda Efesu, nda Simna, nda Pegamu, nda Tiyatira, nda Sardis, nda Filadefiya, eyi Laodisiya."¹²Ama hu ezim irim eke ma zang eyi nyi ro lok ozu eyim, ke ayi ama zim, ama zang etip ula otong apa. ¹³Katang ni etip ula kiting embe ereng idung ongyi, i pa otir awu okyu ne tip kezun eyi i ta ukya eyi kikyoy bata kelung ngiyi. ¹⁴Kikiyi ngiyi eyi uzin ngiyi atin ereng bukya botin, ke eggyi ngiyi ereng iduk ula. ¹⁵Ezun ngiyi ereng kinang aki be tse ki bangyi, ereng kinang aki bohong olu kula, kilang ngiyi ereng kadur bemeng abe re kyu ti aguk. ¹⁶he akyir otong-apa kubu etung ngiyi, ke kagyang re lu mi undu. Kekpir ngiyi anda bataa ereng kekpeng aki uru eyir utik. ¹⁷Ayi ama zang mi, ama eku kyu mi ezun ereng kehim. I de kubu etung ngiyi tok ama etu ke i ham kyong, "fu kyi-bereng kong. Ama si kitabir yi kihun, ¹⁸Eyi ami le uwung. Ama ku meng, ke zang, ama le uwung ni umen! ke ama he kereng ni buku eyi ni bekpe. ¹⁹Ere ening lim ozu ayi uzang, ozu ayi indang, eyi ozu ayi aba obu irim ni ayi leng. ²⁰Kikyeng kataa ni ekyir otong apa ayi uzang kubu etung anim, eyi etip ula otong apa: Ekyir ayi otong-apa nyi esi belim etim ni kihun bangyi lkpe ayi otong-apa, eyi etip ula ayi otong-apa nyi esi kihun bangyi lkpe ayi otong-apa ting."

Chapter 2

¹Lim nda ulim etim ti kihun bangyi lkpe aki Ifesus: Ining si eve ni ami he ekyir otong-apa nyi ti kubu etung nyi eyi ami esi katang ni etip-ula ayi otong-apa, ²"Ama rung ozu ayi ubu ke usi ongyi orup uhu eyi orup olu ti etim. Ama rung kyong usu ozu bangyi babyi kong. Ama rung kyong umbak zang abe aha kyong be si bangyi etim, eke be re ening kong, ke arung be si abe ni ukaba. ³Ama rung nya lu yi orup ugbang, ke nye tsim ohun ening ti kidin anim, ke nyi ayik etu kong. ⁴Eke ama hu nyi kuda ayi nye si ishong (orup orib) ni kitabir apa meng. ⁵Nyi mang rung kepyi aki nya ku esi embe kyu. Nyi yeng eke nyi bu ozu ayi nyo bu kitabir. Akya nye yeng ting, ama ba ede kitip ula inyi anyin ti kepyi nyi. ⁶Eke nye le yi ayi leng: Nyo tung ozu aby i ayi Nikoletan ro bu, ama tung ting. ⁷Ami ele eyi atung i wok ozu ayi Kudin ra haa kihun bangyi lkpe. Ami esi alyi umma Ama nda mi kisa elyi ehim ni otsi unyang, awu ele iyak kihuk kitim kagya lkpe kukyi. ⁸"Lim nda ulim etim ami le ketim lkpe aki ki Smana: Ining si eve ni ami si kitabir eyi kihun, ami oku ke isi ezir: ⁹Ama rung butsim eyi kekin inyi, eke nye le yi kezun. Ama rung abe okyong be si BoJu ke bo lok egbem izin ke be si BoJu kong be si kekpe ni Shintan. ¹⁰Nyi fu kyi bereng butsim abe ra ba nyi obr kong. Zang! Shintan i hu anyi babe akim ketim indi i-mbak zang nyi, ke nye tsim butsim itu kur. Nyi tsi kenung na kim kutu buku, eke ama nda nyi kizur ni unyang. ¹¹Ongyi ami ele yi atung i wok ozu ayi Kudin ra ha tok kihun bangyi lkpe. Ongyi ami alyi umma buku-upa esi afa mi kong!! ¹²Lim nda ulim etim ti kihun bangyi lkpe aki ki Pegamu: 'Ining esi eve ni ami alu yi kagyang aki alyi: ¹³"Ama rung iyak ayi nye le, embe si iyak kiky kiding ni Shintan. Ting ahin nyo hu kidin nim gigeng. Ama rung kyong nyo tung orup uting inyi etu nim kong, esi ri itu ni Antipa ongyi ezik nim, ami ni kavang nim, ami bo bong katang inyi, iyak ayi Shintan le. ¹⁴Eke Ama hu nyi eyi ozu sang: Nya lu yi bangyi abe ohu ozu eze ni Balam, ami tok Balak ke ita uhong eku ukeng ni belim Israel, eke ba lyi ala ayi ba zin ni baha ke be si bangyi egyi aya. ¹⁵Ti ukeng uting nyi, nya lu yi bangyi abe ohu ozu eze ni Nikoletan gigeng. ¹⁶Nyi yeng, ere ning! akya nye yeng ting, Ama ba obu inyi bukri mbe, Ama aku bi umma eyi kagyang aki olu undu nim. ¹⁷Ongyi ami alu yi atung i wok ozu ayi Kudin ra ha tok kihun bangyi lkpe. Ongyi ami esi alyi umma, Ama nda bi ala kata, ke Ama nda bi kiky ketin eyi kidin kipyi elim kiky kiky nyi, kidin aki ongyi omi arung kong eke ohun ami ohu ki mbe. ¹⁸Lim nda ulim ami le ti kihun bangyi lkpe aki ki Tatira: Ining si eve ni ldung lkpe, ami egyi nyi ele reng iduk-ula ke ezun nyi ereng fu kinang aki betse ki bangyi: ¹⁹"Ama rung ozu ayi nyo bu: Ishong (orup orib) eyi orup uting eyi etim eyi orup uhu inyi. Ama rung kyong ozu ayi nyo bu dadung obu ayi kitabr. ²⁰Eke Ama hu nyi eyi ining: nya pa Jezebel, akib ami di angyi akeb izir-nyi. Ti ozu ezee nyi ikaba belim agya nim ana baza ke balyi ala bahaa. ²¹Ama nda mi kige, eke isu iyeng ti baza bana nyi kong. ²²Nyi zang! Ama ta mi okyu ti kutang bukyong, eyi abe ana baza yi mi ti butsim buga, ening be se yeng ti ozu aby nyi. ²³Ama bong belim nyi eke kihun bangyi lkpe lilang arung kyong Ama si ami avak-zang kating eyi erip. Ama nda eyi eyi kubu etim nyi utu awu i-bu. ²⁴Eke anyi abe ering ki Tatira, lilang abe akya ohu ozu ezee ning kong, ke ba rung ozu kataa ni shintan kong-- Ama ro lok yi nyi, 'Ama ta nyi kezung kitu kong. ²⁵Ere ahin ting nyi hu orup gigeng ni di kutu aki ama ba. ²⁶Ongyi ami esi alyi umma ke i-bu ozu ayi Ama bu ena kim kutu kihun, Ama nda mi kilang kazak kiky ni irim bangyi. ²⁷I na kiding kiky ibi eyi ukpuk kinang, ereng kotur bumbyi i gu ebeb ki egbise. ²⁸Ri utu awu Ama hu kobu Abba nim, Ama nda mi kekyir aki ni kizir ting. ²⁹Ami alu eyi atung i wok aki Kudin ra ha tok kihun bangyi lkpe."

Chapter 3

¹Lim nda ulim etim ti kihun bangyi lkpe aki ki Sadis: Ining esi eve ni ami hu edin ayi ni lkpe eyi ekyir ayi otong apa. "Ama rung ozu ayi nyo bu. Nyo su kidin kyong nye le bowung, arung nyo ku meng. ²Nyi Vin anyin eke hu ekip ti ayi ering, eke nye le uhang buku, kikiy ere Ama zang etim inyi ekpe obr lkpe meng kong. ³Nyi mang arung kyong, ozu ayi nyo hu eyi ayi nyo wok. Ring yi, eke yeng. Eke akya nye vin anyin ting, Ama ba ereng ongyi uzi, eke esi orung kige aki ama ba nyi kong. ⁴Eke bangyi sang ele ki Sardis embe abe ebir batir ibi kong. Be yi ama esi, apa batir batin, kikiy ere bu hun ening. ⁵Ongyi ami esi alyi umma i pa batir batin, esi ama za kidin ngyi olu ti Kevib Unyang kong, ama di kidin ngyi kobir ni Abba nim, eyi belim etim ngyi. ⁶Ongyi ami alu atung i wok aki Kudin ra ha tok kihun bangyi lkpe."⁷Lim nda ulim lkpe ami ketim lkpe aki ki Filadefiya: Ining esi eve ni ami ele ile keveng eyi kavang--i he kering ni Debi, Evung ongyi kyating indi i hu ohuk, Ekim ongyi kyating indi i-hu avung. ⁸"Ama rung ozu ayi nyo bu. Zang, Ama vung opu alu nyi obr ongyi kyating i-hu ohuk. Ma rung kyong kazak inyi egyi mbe, ke nya na kikiy eri eyi kive anim ke nyi otung kidin anim kong. ⁹Zang! bangyi abe esi ni kekpe shintan, abe kyong be si boju eke besi boju kong; ke ba ka kazim mbe. Ama nda bi baba ekip itsari ezun inyi, eke ba rung kyong ama shong nyi. ¹⁰Kikiy ere nyo hu kive kazak anim ke nyo hu orup, ama ekpe nyi kige kimbak zang aki ra ba kayang lilang, indi ambak zang abe le kayang. ¹¹Ama ra ba bukir mbe. Nyi hu ayi nye leyi yi zizing azuk ongyi omi aba ogu ohu lpuk kiding inyi yi. ¹²Ama nda ongyi ami esi alyi umma nyi kitip ni ketim lkpe anim, i-kpri embe umenkigyi. Ama elim kidin lkpe anim etu ngyi, kidin ni kehin lkpe anim (Jerusalem kipyi, aki okyu esi kukyi kobu lkpe anim aba), eyi kidin anim kipyi. ¹³Ongyi ami alu eyi kotung i wok ozu ayi Kudin ra ha kihun bangyi lkpe."¹⁴Lim nda ulim etim ti kihun bangyi lkpe aki ki Laodisiya: 'Ining si eve ni Amin, ami si kavang eyi ezik ni kavang, ami na kiding kikiy ni ozu ayi lkpe akim lilang. ¹⁵"Ama rung ozu ayi nyo bu lilang, ke nyo rung ra nya bak kong! Ama pu kyong arib inda nyo rung ra nya bak! ¹⁶Ere ning, ayi nya bak ra orung kong--Ama kpa nyi olu. ¹⁷Ayi nya ha kyong, 'Ama si ongyi kezun, Ama lu yi ozu kubu, ke ama apu ana kizu kiyang kong.' Eke nya rung kyong nyo hu kimbok bu lilang kong, nye le kekin, nyo pu egyi, ke nye le utin kibeng. ¹⁸Nyi da-atung wok kazir nim: gya avem borib obu nim, ayi ohung yi ula eke nyo hu esi bangyi kezun, eyi batri batin abe indi nya pa etu eke nyo tok kiyang ni utin kibeng inyi kong, eke nya vung egyi indi nya zang atin. ¹⁹Ama zee bangyi abe ama shong, ke ama tok bi utu awu be le. Erening, nya lu orup awu nye yeng. ²⁰Nyi zang, ama yir kisapu ri gu obu. Eyi ongyi ami esi owok kilang nim ke evung opu, ama kyin aba agya ngyi eke da-alyi ubyi. ²¹Ongyi ami alyi umma nyi, ama nda mi kisa i-yi ama le ti kikyo-kiding nim, utu awu ama lyi umma eyi Abba nim ele ti kikyo kiding ngyi. ²²Ongyi ami alu yi kotung i-wok aki Kudin ra ha tok kihun bangyi lkpe."

Chapter 4

¹Irim ni ozu ning Ama pu egyi, ama zang kukyi avung le kobu. Kilang kitabri aki ama wok ra ta aha eyi ama ereng kilang kidin indri, ro kyong "Atsu ba ukyi amen, eke ama tok mu ozu ayi esi keng aba obu irim ni ozu ayi leng. ²Kekpeng aki nyi mbe ama le ti Kudin, ke ama zang kikyo kiding ele kikpe, ongyi omi le embe. ³Ami ele ti kikyo nyi ire fu idarga eyi kikyo kima. Utugong ele ata kikyo kiding nyi kivirding. Utugong nyi ele kelim koru. ⁴Okyo kiding kekim eyi enzi ele ata kikyo kiding nyi kivirding, bodung bakib kekim eyi benzi ele ti okyo beding nyi, ba pa batir batin, ekib bopuk beding ekyi ibi. ⁵Ti kikyo nyi ira ni kima arak mwan, kitim, eyi kima. Ila itong-ipa ere ohu obr ni kikyo kiding, ila nyi esi edin ni lkpe ayi otong apa. ⁶Obr ni kikyo kiding nyi esi uho idarga, ami azang olu zar. Ukikatang kikyo kiding nyi ozu owung enzi ele ata kivirding, amen eyi egyi, kirim yi obr. ⁷Kizu kiwung aki kitabri olu kighatin, kizu kiwung aki esi ekep olu idung kindak, ni ura alu eyi kekpri ongyi, ke ni unzi ereng egung. ⁸Ibyi ayi enzi eleng alu yi abak ontong kiyung, lilang ibi alu yi egyi kukyi eyi kita. Utuga eyi uruga be yir kong ro lok kyong, "Keveng, keveng, keveng esi ltsi lkpe Ami bu lilang ami le meng, eyi ami le-nyi, eyi ami ra ba." ⁹Kekpeng aki ibyi ayi leng ra nda buzur, bolib, eyi udeng anda ami le ti kikyo kiding, ami ele uwung umenkigy, ¹⁰bodung bakib nyi abe kekim eyi enzi bo hur itsari obr ni ami le ti kikyo kiding nyi. Bekib itsari anda ami ele umenkigy eyi umenkigy, ke be nwo bopuk ibi ata itsari obr kiding nyi, ro lok kyong, ¹¹"Uhun ening esi omu, ltsi idi eyi lkpe idi, indi uhu buzur eyi bolib eyi bugbang. Kiky ere o-kem ozu lilang, eyi ozu orup ndu, ye le ayi o-kem yi."

Chapter 5

¹Ke ama zang ti kubu etung ni ami le ti kikyō kiding, kevib kiying elim ozu obr eyi irim ngyi lilang. Bakim ki eyi bokim butong bupa. ²Ama zang ulim etim omi ami le yi kazak ira ta kilang kyong, "Eyi hun eke i-na vung kevib nyi ebeb bokim nyi"³Ongyi omi kyating kukyi eyi kitin ra kitsi kita ami hun eke i-ba vung kevib nyi edi ki. ⁴Ama kpok ham mbe kikyī ere ongyi kyating indi evung kevib nyi edi ki. ⁵Eke idung-okib uting katang ibi ha ama kyong, "Fu kpok kong. Zang! kigbating ti urim ni Juda, kitsu ni Dibi, elyi umma meng. I hun indi evung kevib nyi eyi bokim abe butong bupa nyi."⁶Ama zang Itaan eyir katang ni kikyō nyi eyi ozu owung ayi enzi katang bodung bakib. I le reng ami bo bong meng. I-lu ezin otong-apa eyi egyi otong-apa; Ining si edin ni lkpe ayi otong apa nyi ayi itse ding kayang lilang. ⁷I ding ni ohu kevib nyi kubu etung ni ami le ti kikyō kiding nyi.⁸Kekpeng aki itaan nyi de kevib nyi, ozu ayi owung enzi eyi bodung bakib nyi abe kekim eyi enzi nyi olu ohur ibi obr ngyi. Lilang ibi ele yi avim igyak eyi kekiri ni gold amen yi kemgbyi, ayi esi aduwa ni belim lkpe.⁹Bo su kubong kipyi kyong: "Omu hun ening indi ude kevib nyi eke ovung bokim nyi. Kikyī ere bo bong mu, ke uyi beyeng andu gya bangyi anda Ikpe ti aka, indu ahen, itu bangyi, eyi irim lilang. ¹⁰Uhu bi esi agya kiding eyi beding agya indi be ben lkpe idi, eke ba na kiding kayang."¹¹Eke ama zang ke ama wok kadru ni belim etim lkpe ata kikyō kiding kivirding eyi ozu owung eyi bodung bakeb. Kihun ibi aba kur esi izing kur eyi aba ni aba. ¹²Bo lok yi kilang kiga, "Buga esi ni itaan ami bo bong meng eke i hu bugbang, kezun, bomin, kazak, bolib, buzur, eyi uurak."¹³Ama wok ozu ayi lkpe akim lilang ke ele kukyi eyi kitin eyi kitsi kita lilang ni kayang eyi iho iga--lilang eyi ozu ayi ele mbe nyi--okyong, "Eding kubu ni ami le ti kikyō kiding eyi ita, urak, buga, buzur, eyi kazak ni kiding umenkigyī eyi umenkigyī."¹⁴Ozu owung enzi nyi okyong "Amin!".Eyi bodung bakib ohur itsari arak lkpe.

Chapter 6

¹Ama zang kekpeng aki ltaan evung kekim kiting kemeng ni bokim butong bupa, ama wok kilang aki aya ereng kima kyong, "Ba!" ²Ama pu egyi ke ama zang kekrinyang ketin. Ongyi ami atsu ki i-fa kuta, ke anda mi ipuk kiding. I lu aba ereng kelyi umma indi elyi umma. ³Ayi Itaan evung aki ni upa ama wok kizu kiwung aki ni upa kyong, "Ba!" ⁴Eke kekrinyang kima--ngang olu atsu. Ke anda ami atsu ki kisa indi ide anyin bukun kayang, indi bangyi nyi ere obong botu uting-uting. Ongyi ami atsu ki anda mi kagyang kikyoo mbe. ⁵Kekpeng aki ltaan nyi avung bokim abe ni ura, ama wok kizu kiwung aki ni ura ha kyong, "Ba!" ama zang kekrinyang kibri, ongyi ami atsu ki i-he avim ayi emyeng bulip. ⁶Ama wok kedur keki ereng kilang katang ozu owung ayi enzi olok kyong, "Itisa ami ere myeng ihin betsi esi ipam uting. Eke fu luk bangyii eyi umgha ibi kong." ⁷Kekpeng aki Itaan abitvung bokim abe ni unzi, ama wok kilang ni kizu kiwung aki ni unzi kyong, "Ba!". ⁸Eke ama zang kekrinyang aki ereng kehim. Ongyi ami atsu ki kidin ngyi Buku, ke bekpe re bin mi. Anda bi kazak kikyoo ni kikak kiting ti akak-enzi kayang, bo bong eyi kagyang, bunyong eyi bukyong, ayak abri ibyi ebyi kayang. ⁹Kekpeng aki ldung itaan avung bokim ni utong, ama zang kita ni kizo inyang ni abe bo bong meng kikyoo ni kive lkpe eyi uhaa uding awu bo hu. ¹⁰Bata beke kilang kiga, "Kira-ekpe ahin, Uding ukyyo lilang, zazar eyi kavang, long ayi u-lok kayang ikpe, eti atin-akpa ni beyeng idi." ¹¹Ke anda eyi eyi otri otin, ke i-haa bi kyong bi yir ketin sang bang ukyyong ni bamba ti etim eyi bamba banyalim eyi belige abe bo bong, utu awu bo bong anyi. ¹²Kekpeng aki ldung itaan avung bokim ni utong kiyang, ama pu egyi eke ezu iga aku. Uru ohu esi ubri ereng batri buku, ke uva kibung zim ereng beyeng. ¹³Ekyir kakpa lkpe aku okyyu kitin, ereng ehim otsi ayi orok kyyu areng mbe kekpeng aki kuben ozu. ¹⁴Kakpa lkpe eyim anyin ereng ede anyin kevib kizu. Ekyi-ahin eyi edeng erip anyin ti kepyi ibi. ¹⁵Eke beding ni kayang eyi bangyi bokyyo, eyi ekyi akpa inyang, abe ni anang, abe ni bugbang, eyi abe ering lilang, bepyi eyi abe le ile kikyoo ibi, ekyi ata ti avang ekyi ahin. ¹⁶Ba ha ekyi ahin eyi aguk, "Kyyu kyyo di etu! aduk di obu ni ami le ti kikyoo kiding eyi orup umma ni ldung itaan. ¹⁷Kikyoo ere kutu kikyoo ni orup umma ibi aba meng. Eyi eyir arung?"

Chapter 7

¹Irim ni ozu ning ama zang belim etim Ikpe benzi eyir ni bakang benzi ni kayang, ohu ufe esi irim ni bakang benzi ni kayang eke ufe fu ozu kitin kong, uho uga ra, ozu otsi owu kong. ²Ama zang ulim etim Ikpe esi ro hung kegyi uru, ami ele yi bokim ni lkpe ami uwung. l-kpok ata kilang kiga aha belim etim Ikpe benzi abe ba nda bi kisa kyong bi ta kayang eyi uho uga kize: ³"Fu ata kayang kize eyi uho uga ra etsi meng kong, ening de esi alu belim etim lkpe idi kozo okpri lang." ⁴Ama wok ukyong ni abe le yi kozo: Aba kiva kiting eyi akim apa eyi enzi (144,000) abe afa kozo ni aka bangyi Israel: ⁵Aba kur eyi apa kika ni Juda afa kozo, abe kur eyi apa kika ni Roben, abe kur eyi apa kika ni Gad, ⁶Aba kur eyi apa kika ni Asha, abe kur eyi apa kika ni Naftali, abe kur eyi apa kika ni Manase. ⁷abe kur eyi apa kika ni Simiyon, abe kur eyi apa kika ni Levi, abe kur eyi apa kika ni Isaka, ⁸abe kur eyi apa kika ni Zebulun, abe kur eyi apa kika ni Josef, eyi abe kur eyi apa kika ni Benjamin afa kozo. ⁹Irim ozu ning ama zang, ubyin uga mbe ayi ongyi esi okyong arung kong--evir ahin, aka, bangyi, eyi indu ahin--eyir obr ni kikyo kiding obr ldung itaan. Ba pa batri batin ehe ana elik obu, ¹⁰ke bi re di eyi kilang kiga: "Ogbinlu esi ni lkpe idi ami ele ni kikyo kiding, eyi ldung itaan." ¹¹Belim etim Ikpe lilang eyir ata kikyo kiding kivirding, eyi bodung bakeb eyi ozu owung ayi enzi ohur itsari obr kikyo kiding arak lkpe. ¹²Okyong, "Yi erening! u-rak, buzur, bomin, udeng, buga, bugbang, eyi kazak esi ni lkpe idi umunkigyi eyi umunkigyi! Yi erening amin!" ¹³Eke uting ni bodung bakeb ebeb ama kyong, "Eleng esi barung, apa batri batin, be si ere aba." ¹⁴Ama ha mi kyong, "Idung okeb, orung," Ke i-ha ama kyong, "Eleng esi abe olu ti butsim buga. Be mgbe atin batri ibi atin eyi beyeng ldung itaan." ¹⁵Ti kikyeng ning, be le obr kikyo kiding lkpe, barak mi uruga eyi utuga ketim ngyi. Ami ele ti kikyo kiding ekip ezeng bi eyi kekpe ngyi. ¹⁶Bunyong esi ohu bi eye kong, ongyur esi ohu bi eye kong, ovem esi abak okyu bi etu kong. Kizu kiluk esi efe bi kong. ¹⁷Kikiyi ere ldung itaan ami le katang kikyo kiding ele keku obr ibi, eku bi eding kibung bemeng budin, eyi lkpe aza anyin bi bekye egyi lilang."

Chapter 8

¹Kekpeng aki ldung itaan avung bokim abe ni utong upa, agya kukyi orung tip kemeng ni kikyak (uhaa kuvang) ni kige. ²Eke ama zang belim etim Ikpe botong ba pa eyir obr lkpe, banda bi kidin indri butong bupa. ³Ulim etim Ikpe omi aba, i-he kesibri Gol ni kemgbyi, eyir obr kizo kemgbyi. Banda mi kemgbyi aga eke i-de anda eyi aduwa ni bangyi lkpe lilang ni kesibri ni kizo kemgbyi obr ni kiky kiding. ⁴Bezeng ni kemgbyi, eyi aduwa bangyi lkpe, anyin kuyir obr lkpe obu ni ulim etim Ikpe. ⁵Ulim etim Ikpe nyi de kihim kemgbyi ni Gol emen ki eyi ula ni kizo. Ke igba ki okyu kitin, embe i-long kimma, kutum, urak ni kimma, eyi bata eyi ezuu iga. ⁶Eke belim etim lkpe abe botong ba pa ele yi eding indri otong apa ele abang eke ba zuk yi ye. ⁷Ulim etim Ikpe ni kitabri azuk angyi, abib eyi ula ezir eyi beyeng. Ke ba gba yi okyu kitin eke kikak ni u-ra ngyi oluk, etsi ni kikak ura oluk, eyi elim oru oluk lilang. ⁸Ulim etim Ikpe ami ni upa ezuk kiding indri ngyi, ke kizu keki ereng kiky kehin kiga oluk ula ogyokyu kuho uga. Kikak ni uura ni uho uga nyi esi beyeng, ⁹kikak ni uura ni ozu owung kuho uga oku, akak aya ayi ni uura ebeb (abib). ¹⁰Ulim etim ni ura ezuk kiding indri ngyi, ke kekyir kiky aku esi kakpa lkpe okyu, ohu bata ereng ula ni tourch, ti kikak ni ura ni i-ho eyi bemeng bebyin. ¹¹Kidin ni kekyir nyi esi etsi bunung. Kikak ura ni bemeng nyi ezim onung ereng bemeng kutung, ke bangyi bagambe oku ni bemeng nyi. ¹²Ulim etim ami ni unzi ezuk kiding indri ngyi, ke kikak uru aki ni ura aka, kizu kiting eyi uva eyi akak ni ekyir ayi ni ura. Ke kikak ni ura ibi ezim esi kivip; kikak ura ni uruga eyi utuga akyating yi bata. ¹³Ama pu egyi, ke ama wok egung ro wun katang ni kakpa lkpe, re di eyi kilang kiga, "Kuhang, kuhang, kuhang, ele kiky bangyi abe ele kitin, kiky ni ozozuk ni indri ayi belim etim lkpe abe bara aba zuk."

Chapter 9

¹Ke ulim etim lkpe ami ni utong ezuk kiding indri ngyi. Ama zang kekyir aki esi kukyi onwo kyu kitin. Anda kekyir nyi kereng kisapu ni kiku aki akyating yi kihun. ²Evung kisapu ni kiku aki akyating yi kihun, bezeng atsu embe ereng kizeng ula. Uru eyi ufe ezim esi kivip ni bezeng abe olu undu kiku nyi. ³Emyin esi ni bezeng nyi olu okyu kitin, ke banda bi kazak ereng ni bunang kitin. ⁴Ba ha bi kyong bi fu obong elim ra eteng oru ra etsi kong, ke hun bangyi abe afa kozo ni lkpe okpir ibi kong. ⁵Banda bi undu kyong bi bong bangyi kong, eke bi nda bi butsim mbe kemeng iva itong. Ukyung ibi ere utu awu kinang etse ongyi. ⁶Itu ayi nyi bangyi apu buku, eke esi ba fa kong. Ba pu buku eyi bekye egyi, eke buku ekyi bi. ⁷Emyin nyi ereng bokrinyang abe bakim alu abang umma oku. Be kip ozu ayi ereng bopuk anang, akpri ibi ereng ni bangyi. ⁸Bele yi uzun ereng uzun bakib, edin ibi ereng edin bugbatin. ⁹Bele yi kukpaya aki ereng kinang, kedur abak ibi adur ereng bukim eyi bokrinyang re olu unya eding kumma. ¹⁰Bele yi ire yi etip ereng bunang; ti ire ibi bele yi kazak banda bangyi butsim kemeng iva itong. ¹¹bele yi uding kikiyi ibi, ulim etim lkpe ami ti kiku nyi aki akyating yi kihun. Kidin ngyi undu Hibru esi Abadon, ke undu Grik be di mi Apoliyon. ¹²Kuhang kitabri akpa meng. Apu egyi! Irim ni ozu ning ofu ering butsim (ibak) akak apa ofu aba. ¹³Ulim etim lkpe ami ni utong kiyang ezuk kiding indri ngyi, ke ama wok kilang esi kukyi ni ezin kizo aki ele obr lkpe. ¹⁴Kilang nyi olok eyi ulim etim lkpe ami ni utong kiyang ele yi kiding indri nyi kyong, "Re belim etim lkpe abe benzi bazib alu kuho uga awu be di Efra. ¹⁵Belim etim lkpe abe benzi ele abang kige aki nyi, kutu aki nyi, uva awu nyi eyi ugyi awu nyi, be re bi ata eke bobong akak bangyi ni ura. ¹⁶Ukyong ni akpa inyang (bosoja) kihun ibi betin buva bu pa (200,000,000). Ama wok ukyong ibi. ¹⁷Eleng esi utu awu ama zang bukim nyi kele anim eyi abe atsu bi: Akpaya ibi ama ngang, ebri zur eyi ama tsa tsa. Ekyi bukim nyi olu ekyi bugbatin, ula olu indu ibi, eyi bezeng, eyi ira ula. ¹⁸Akak bangyi ni ura oku eyi butsim abe akak ara eleng: ula nyi, bezeng, eyi ira ula ayi olu indu ibi. ¹⁹Kazak ni bukim nyi ele indu ibi eyi ire ibi-ire ibi ereng ni bugu, be le yi ekyi ayi be yi ra ta bangyi abang embe. ²⁰Ke itu bangyi abe ering, abe oku ti butsim abe leng kong, beyeng ni aby i ibi kong, be zim esi edin eyi baha abe bohung apa kong, kebyin bata (silver), kebyin uzin (Bronz), kiky o, eyi etsi-ozu ayi azang egyi kong, owok kong, yi ezim esi kong. ²¹Be zim eyeng ni bangyi bobong ibi kong, bozur ibi, baza bana ibi ra buzi ibi kong.

Chapter 10

¹Ke Ama zang ulim etim Ikpe omi ukoy mbe re si kukyi okyu aba. I pa kotin, utugong ele mi kikiyi . Okpri ngiyi ele ereng uru, ezun ngiyi ele reng etip ula. ²I he kevib kekri kubu ngiyi avung, ke ide kozun etung ngiyi etib kuho uga ke kozun evir ngiyi etip kundur. ³Ke ita kilang kiga ereng kigbatin aki atsu orup. Kekpeng aki ita kilang, amma otong apa aya. ⁴Kekpeng aki amma otong apa nyi aya, Ama ngang indi ama lim, eke ama wok kilang esi kukyi okyong, "Fu ha ozu ayi kedur ama ayi otong apa aha kong. Fu elim yi kong." ⁵Ke ulim ami ama zang eyir kuho uga eyi kundur, ide kubu etung ngiyi atsu kukyi. ⁶Ivang kidin ni ami le umunkigiyi eyi umunkigiyi, ami akim kukyi eyi ozu ayi ele mbe lilang, kitsi eyi itu ozu ayi ele mbe, eyi uho uga eyi ozu ayi ele kemeng uho nyi lilang, ke ulim etim Ikpe aha kyong, "Esi ede kira kiga eye kong. ⁷Eke kutu aki ulim etim Ikpe ami ni utong upa nduk ezuk kidin indr ngiyi, esi kekpeng aki nyi eke kata ni lkpe otok olu, utu awu l ha bangyi etim ngiyi bangyi izir." ⁸Kilang nyi aki ama wok esi kukyi aba olok eyim eye kyong: "Ding!, de kevib aki avung ele kubu ulim Ikpe ami eyir kuho uga eyi kundur." ⁹Ke ama ding kobu ulim Ikpe na ha mi kyong nda ama Kevib aki kekr l ha ama kyong, "Hu kevib nyi eke kib ki. Kanda kembr andu onung, eke undu ndu ka nyang ereng bangyur." ¹⁰Ama hu kevib aki kekri nyi obu ulim etim Ikpe ke ama kib ki. Ka nyang ama undu ereng bangyur, ke irim ayi ama kib ki, kembri anim onung. ¹¹Ke ongyi omi esi aham kyong, "Esi keng ulok izir kikiyi bangyi, irim, indu ahin, eyi beding."

Chapter 11

¹Anda ama uvang ama emyeng ereng ukpuk. Aham kyong, "Nyin kuyir eke myeng ketim lkpe eyi kizo ngyi, eyi abe arak lkpe embe. ²Eke fu myeng odung ngyi kong, kikiyi ere ede inyi anda bangyi abe arung lkpe kong. Be tip ohok kehin keveng nyi eyi aba, iva akim apa eyi apa. ³Ama nda bangyi ezik nim bapa kilang kazak bo lok izir kemeng itu kiba eyi buva bupa eyi akim ara, (1,260), apa batri ombok erim." ⁴Bangyi ezik ning esi etsi ilam eyi etip ula ayi eyir obr ltsi ni kayang. ⁵Ayi ongyi apu kyong ita bi kize, ula olu undu ibi oluk bangyi kufa ibi. Ongyi ami apu kyong ita bi kize bobong bi utu awu nyi. ⁶Bangyi ezik ning alu yi kazak bo huk kakpa lkpe indi ebye esi ete ti kige aki bolok izir kong. Ba lu yi kazak eke bo hu bemeng ezim esi beyeng ke banda kayang butsim itu itu kige aki esi arib bi. ⁷Kekpeng aki be kpe etim ayi nyi meng, ingur-beke ami esi ti kiku aki kihun akyating olu aba aku umma eyi bi. Elyi umma obong bi. ⁸Ahim ibi ana ele kikeng ni kehin kiga (aki otok Sodom eyi lgyip) iyak ayi ba kim ltsi ibi. ⁹Itu ira eyi kikyak bangyi babe esi ti aka, indu ahin, eyi irim, aba zang ahim ibi. Esi ba nda bi undu kyong bi nzi bi kong. ¹⁰Bangyi abe ele kayang atin orup aliyi kukiyp. Be tse bunda anda botu, kikiyi ere bangyi izir abe bapa eleng anda bangyi abe ele kayang butsim. ¹¹Eke irim itu ira eyi kikyak kihuk esi kobu lkpe ekyin bi etu, eke banyin eyir kuyir. Bereng bokyo ohu abe azang bi. ¹²Ke bo wok kilang kiga esi kukiyi aha bi kyong, "Hung ba ukyi ameng!" Eke bo hung eding kukiyi ni kotin, ayi bangyi kufa ibi eyir azang bi. ¹³Ti kige aki nyi etikeng ezu iga aku, kikak aki ni ukur ni kehin olun. Bangyi aba otong apa oku ni ezu nyi, abe agben begir orup anda lkpe kukiyi buzur. ¹⁴Kuhang upa akpa meng. Pu egyi! kuhang ni ura raba bukri mbe. ¹⁵Ke ulim etim lkpe ami ni utong upa ezuk kiding indri ngyi, alang aga mbe olok kukiyi kyong, "Agya kiding ni kayang ohu esi agya kiding ltsi idi eyi Kristi ngyi. Elyi kiding ngyi nyi umenkigyi eyi umenkigyi." ¹⁶Ke bodung bakeb abe kekim eyi enzi abe ele ti okyo beding ibi obr lkpe ohur itsari. Ba rak lkpe. ¹⁷Bo kyong, "De deng mu, ltsi lkpe uga, ami esi eyi ami ele meng, kikiyi ere uhu bugbang buga ke oyir aliyi kiding. ¹⁸Irim atsu orup, ke orup umma andu aba meng. Kige nyi aba meng eke olok abe oku meng ikpe eke unda belim etim andu bangyi izir kubu etim, abe esi osu, eyi abe ering kidin ndu, eken bakri eyi bokyo. Kige nyi aba meng eke ukim abe re kim kayang. ¹⁹Ke ketim lkpe kukiyi avung ke da zang ukpa- imgbeb ni kezung (undu umen) ketim ngyi. Embe ira ula kimma, kitim, kedur kimma, ezu iga eyi abep.

Chapter 12

¹Azang uraa uga kukyi: akeb apa uru ke uva ele mi ezun, ipuk kiding eyi ekyir kur eyi apa ele mi kikiyi. ²I-yi kembri, ke itng ukyung ni kimba, ti butsim idung umba. ³Ke azang uraa owu otok kukyi: Pu egyi! uzur ombyib umma kigba-yuk eyi ekyi otong apa eyi ezun kur, ele yi bopuk kiding botong bapa ekyi ngi. ⁴Ure ngi aza anyin akyir kikak kiting ti akak ara kukyi olun okyu kitin. Uzur nyi eyir obr akeb nyi ami re ting kimba, eke isi amba meng i-zeng ede idung nyi ogyo ayuk. ⁵I-mba idung unyalim, ami i-ba na kiding ekyi ahin lilang eyi ukpuk kinang. Ba vir ohu idung ngi ede akim lkpe kubu ti kikyio kiding ngi. ⁶Akeb nyi ekyi eding kulim uga, iyak ayi lkpe akim alu mi eke aka hu mi, eke behe mi embe kemeng ni itu kiba kiting eyi buva bupa eyi akim ara. ⁷Indang umma ele kikpe kukyi. Makel eyi belim etim ngi ugu eyi uzur; ke uzur nyi eyi belim etim ngi ugu esi rim. ⁸Eke uzur nyi agbang ohun eke elyi umma kong. Erening i-fa kiluk ile yi belim etim ngi kikpe kukyi eye kong. ⁹Uzur awu uga ukyo nyi--isi kogu aki kekeb be di ki kudin kebyi ra shintan, ami kaba kayang lilang, ba gba mi okyu kitin, eyi belim etim ngi. ¹⁰Ke ama wok kilang kiga hang kikpe kukyi: "Indang ogbenlu nyi aba meng, bugbang, agya kiding lkpe idi, eyi kilang kazak ni Kristi ngi. Ki myeng ozu, ami re myeng ozu alu bamba idi kikiyi, agba mi okyu kitin meng, Ami re myeng ozu apa bi kikiyi obr lkpe idi uruga eyi utuga. ¹¹Balyi mi umma eyi beyeng ni ldung itaan eyi eve ni eding ahaa ibi, ba rib orup eyi inyang ibi kong ede ening ne di kutu buku. ¹²Erening, anyi kikpe kukyi ndak deng eyi abe ele mbe lilang. Eke kuhan esi ni kayang eyi uho uga kikiyi ere kudin kebyi nyi okyu eding meng kobu inyi. E-men eyi orup umma ni bereng bohu. Kikiyi ere erung kyong ile yi kige sang mbe. ¹³Kekpeng aki uzur nyi amang arung kyong bagba mi okyu kitin meng, i-lu ama ayii idung unyalim nyi. ¹⁴Ke banda akeb nyi abak ni egung, eke indi iwun eding kulim uga kiluk aki ba kim alu mi. Eleng si kiluk aki be re he mi embe, ni kige, ege, eyi uhaa kavang ni kige--anyin obr kogu nyi. ¹⁵Kogu nyi kpa bemeng olu undu ngi ereng uho, eke bemeng aba owung mi eding. ¹⁶Eke kitsi nyi aka hu akeb nyi. Kitsi nyi avung undu olok uho awu uzur nyi akpa olu undu ngi. ¹⁷Ke uzur nyi atsu orup eyi akeb nyi ke iza ding i-no dok udong akeb nyi abe ering umma, abe ering izin lkpe ohu eve ngi gigeng eyi uha uding ni Yesu. ¹⁸Ke uzur nyi eyir ti ira undu uho.

Chapter 13

¹Eke ama zang ingur-beke ro lu esi kuho-uga aba, i le eyi ezin kur eyi ekyi otong apa, ti ezin nyi ele yi bopuk kizur kur, ti ekyi nyi lilang, belim kidin aki rolok egbim. ²Ingur-beke nyi ami ama zang ereng fu isu, ezun ngyi olu ni kitim-isu, ke undu ngyi ereng undu kigbatin. Uzur nyi anda mi bugbang ngyi, eyi kikyio kiding ngyi, ile yi bugbang abe ohun ening eke i-ba ana kiding. ³Kikyio ingur-beke nyi kiting otok ereng bobong ki meng, ke kibang ngyi aki kikyio nyi onyong meng. Kayang lilang egyi ayi be ben ki. ⁴Ba nda uzur nyi bolib, kikyio ere i-de bugbang ngyi anda ingur-beke nyi. Ba nda ingur-beke bolib ngyi ting, ke be ro lok kpre ening kyong, "Eyi re fu ingur-beke nyi ra?" Eyi aku umma eyi ki arung ra?" ⁵Anda ingur-beke nyi undu eke indi i-lok kilang katu eyi etu endip. Anda mi undu eke indi i-tok igang kemeng iva akim-apa eyi apa. ⁶Eke ingur-beke nyi avung undu indi etu egbim Ikpe: etu egbim kidin Ikpe kukyi eyi abe yi mi ele kukyi embe. ⁷Anda ingur-beke nyi undu eke eku-umma eyi abe ososu yi Ikpe eke elyi ede bi. Anda ki kazak ekyi aka, indu, bangyi, eyi irim. ⁸Lilang bangyi abe ele kayang anda ki bolib, bangyi lilang abe kidin ibi esi akyating ti kevib ning, esi ri keyir ayi akim kayang, Ti Kevib Unyang, aki esi ni ldung itaan ami banya bong. ⁹Ongyi ami esi ele eyi kotung, i wok. ¹⁰Ongyi ami esi ni bo hu eding, esi bohu mi eding. Ongyi ami esi ni bobong eyi kagyang, esi bobong mi eyi kagyang. Amen esi kidi ni orup irung yi orup uhu eyi orup uting ni abe ele ile keveng. ¹¹Ke ama zang ingur-beke omi olu esi ti kitsi ra ba. Ke le yi ezin ipa ereng fu itaan, ilok kilang ereng uzur. ¹²Itok itu kazak ni ingur-beke ami ni kitabri lilang obr ngyi, ke anda kayang eyi bangyi abe ele mbe anda ingur-beke nyi bolib arak ki--ami kibang ngyi onyong meng. ¹³Ke ama zang ingur-beke omi olu esi ti kitsi ra ba. Ke le yi ezin ipa ereng fu itaan, ilok kilang ereng ¹⁴uzur. Itok itu kazak ni ingur-beke ami ni kitabri lilang obr ngyi, ke anda kayang eyi bangyi abe ele mbe anda ingur-beke nyi bolib arak ki--ami kibang ngyi onyong meng. ¹⁵Ke i-bu ozu aga ayi elim bassa, i-bu ula esi kikpe kukyi okyu aba kitin egyi bangyi kpang. ¹⁶Eyi ira nyi ayi banda mi undu eke ibu, ka kaba abe ele kitin. Ka ha bi kyong ba kim kibri ti bolib ni ingurbeke nyi aki ele yi kibang kagyang ke ifu ele uwung. ¹⁷Anda ki undu indi inda kibri ingurbeke nyi kihuk eke indi kibri nyi ting olok kilang aki anda bangyi abe otung kyong abe anda ingur-beke bolib kong, bobong bi. ¹⁸Ko hu bangyi lilang igang, abe etsi kikyeng kong eyi bagang, kivin eyi kekin, ongyi kive eyi upyi, indi ba ta bi bubri kubu etung ra kekpri. ¹⁹Ya bak egyi ayi ongyi agya betsi ra agya-lyi betsi, ayi akya ita bubri ni ingurbeke kong. Otok kyong, ukyong awu eyeng kikyio kidin ngyi. ²⁰Eleng esi kidi ni bommin. Ongyi ami amin egyi, i kyong okyong ni ingurbeke nyi. Ayi ke esi okyong ni ongyi. Okyong nyi eleng otong kiyong otong kiyong otong kiyong (666).

Chapter 14

¹Ama pu egyi azang ldung itaan yir Kikyí kehin ni Zion. Eyi ubyin aba kiva kiting eyi akim apa eyi enzi (144,000) abe ele yi kidin ngýi, eyi kidin Abba ngýi okpri ibi. ²Ama wok kilang esi kikpe kukýi adur ereng bemeng бага okýu eyi kimmá. Kadur nyi aki ama wok adur ereng bangýi iligong re ben iligong ibi. ³Bo su kubong kipyi obr kikyó kiding eyi obr ni ozu owung ayi enzi eyi bodung bakeb. Ongýi omi ezee arung kubong nyi kong, ohun abe aba kiva kiting eyi akim apa eyi enzi (144,000) abe bagýa ohu bi meng kayang. ⁴Eleng esi abe abeb ibi eyi bakeb meng kong, ayi be etsi kemen ibi. Eleng esi abe eben ldung itaan nyi ere ding kiluk aki i si eding. Eleng esi abe bagýa ohu bi katang bangýi, ereng ehim kekeb ni lkpe eyi ldung itaan. ⁵Kazim akyating undu ibi; be ele eyi elib kong. ⁶Ama zang ulim etim lkpe omi ro wun ti kotin kukýi, i-le yi uha uding ni umenkigýi indi i-ha bangýi abe ele kayang--irim lilang, kika, indu ahin eyi bangýi. ⁷I-di kilang kiga, "Ring lkpe si nda mi buzur ngýi. Kikyí ere kige ikpe i-lok ngýi avang meng. Nda mi bolib ngýi, esi ami ata kukýi eyi kitin, uho uga, eyi bebyin bemeng." ⁸Ulim etim lkpe omi--ulim etim ni upa--eben ro lok kyong, "Eku, eku, esi kehin Babilon aki kiga aku meng, "Ongýi ami anda ahin lilang amgba umgba ni kulak baza bana ngýi nyi." ⁹Ulim etim lkpe ni ura--eben bi, ra ta kilang kiga kyong, ongýi ami esi anda ingurbeke nyi bolib eyi kibr ngýi, esi elim mi bubr okpr ra kubu ngýi, ¹⁰i-mgba umgba ni orup umma ni lkpe, umgba awu ezir kong ti ketuk orup umma lkpe. Ongýi ami esi amgba umgba nyi ira ula eyi ula etsim mi obr belim etim lkpe abe ni keveng eyi obr ldung ita. ¹¹Bezeng ni butsim ibi nyi atsu ohung umenkigýi eyi umenkigýi, etim kihuk kong uruga eyi utuga--abe anda ingurbeke nyi eyi kibr ngýi bolib, eyi bangýi abe ata ire bubr ni kidin ngýi lilang. ¹²Eleng esi kizi ni orup irung eyi orup uhu ni abe ele ile keveng, abe ana kikyí eri eyi izin lkpe eyi orup uting etu Yesu. ¹³Ama wok kilang esi kikpe kukýi okýu aba kyong, "Lim ozu ning: Eding esi ni abe oku etu Itsi." Kudin esi osu kyong kavang, eke be tim kihuk etim ibi, ke kubu etim ibi eben bi. ¹⁴Ama pu egyi ti kotin-ketin, ongýi omi le embe ireng idung ongýi. I kip kizur bata kikyí eyi kamang ala obung kubu. ¹⁵Eke ulim etim lkpe omi lu si ketim lkpe ba di ami ti kotin kilang kiga kyong: "De kamang ala obung ndu eke ayir bung. Ayi kige ubung nyi avang meng, ayi ubung ni kayang nyi avang meng." ¹⁶Eke ami ele ti kotin nyi eyi kamang ngýi kyu bung kayang. ¹⁷Ulim etim omi lu si ketim lkpe kukýi aba; ami ting i-he kamang ala obung ngýi kubu. ¹⁸Eye ulim etim lkpe omi lu si ti kizo kemgbyi aba, ami le yi kilang izin kikyí ni ula. I ta kilang edi ami he kamang ala obung kubu ngýi kyong, "De kamang ala obung ndu eke ubung kezuk ehem ni kayang nyi esi ti ineng ngýi lilang, kikyí ehim nyi ama meng." ¹⁹Ulim etim lkpe nyi de kamang ala obung ngýi ke iyi ki obung ehim kayang nyi embe lilang. Ikur yi okýu ti kihim umgba ni orup umma lkpe. ²⁰Eyi kihim nyi olu ni ogyo ebep irim kehin, eke beyeng ata olu ohung eding kukýi, kira nyi ohun kiba kiting eyi buva butong kiyíng (1,600).

Chapter 15

¹Eke ama zang uraa owu kikpe kukyi, aga ovur egyi: Belim etim lkpe botong bapa eyi butsim akak otong apa, ayi esi butsim ni kihun, eyi butsim abe le yi orup umma lkpe aba ohun embe.²Ama zang kizu aki ele reng uho idarga ezir eyi ula. Eyir kitok ni uho iyak ayi abe alyi umma kikiyi ni ingurbeke eyi kibr ngyi, esi eyi ukyong awu eyeng kidin ngyi. Be he bolugung abe lkpe nda bi.³Bo rosu kubong ni Mosis, idung-etim lkpe, kubong ni ldung itaan nyi: "Ozu obu ndu lkpe aga ovur egyi, ltsi lkpe, ami Uga. zizing eyi kavang esi bekeng ndu, Uding ni irim. ⁴Eyi ami esi ering mu anda kidin ndu buzur kong Itsi ra? Ayi omu kitik mbe esi lkpe keveng. Irim lilang aba obr ndu aba rak mu kikiyi ere etim kenung ndu otok olu meng."⁵Irim ni ozu ning ama pu egyi, eke ketim lkpe aki esi kekpe ni uhaa uding avung kikpe kukyi. ⁶Belim etim lkpe botong bapa olu si kiluk kizin ni keveng ehe butsim akak otong apa. Ba pa batri batin par par, eyi ekpib batri bata alung ibi.⁷Uting ni ozu owung ayi enzi anda belim etim lkpe abe botong bapa alak otong apa amen eyi orup umma lkpe, ami le umenkigyi eyi umenkigyi. ⁸Ketim lkpe amen yi bezeng esi ti buzur eyi bugbang lkpe. Ongyi ekyin arung kong ening butsim akak otong apa ni belim etim lkpe abe botong bapa ekpe lang.

Chapter 16

¹Ama wok kilang kiga mbe re di belim lkpe botong bapa nyi abe ketim lkpe kyong, "Ding ni kur alak orup umma lkpe ayi otong apa kayang."²Ulim etim lkpe ni kitabri ding no kur kilak ngiyi kayang; kemgbuk bobu esi ni abe ata bubr ni ingurbeke, eyi abe anda kibr ingurbeke nyi bolib.³Ulim etim lkpe ni upa kur kilak ngiyi kyu uho uga. Bemeng uho nyi ohu esi beyeng, ereng beyeng ni ongyi ami oku meng, eke ozu owung ayi ele kuho uga nyi oku lilang.⁴Ulim etim lkpe ami ni ura kur kapu ngiyi ti i-ho eyi bebyin bemeng eke be si beyeng. ⁵Ama wok ulim etim lkpe ami ni bemeng kyong "Kenung esi kendu-- omu ami le eyi ami ele meng, Ami ni Keveng--kikiyi ere umyeng yi ekpe meng. ⁶Kikiyi ere bo kur beyeng ni abe ososu eyi bangyi izir, u-nda bi beyeng bamgba; esi aki bapu." ⁷Ama wok kizo esi osu kyong, "Kavang, Itsi lkpe Uga, ikpe ilok ndu esi kavang eyi kenung."⁸Ulim etim lkpe ami ni unzi kur kapu kilak ngiyi ohung ti uru, eke anda mi undu kyong i-fe bangyi yi ula. ⁹Be fe bi eyi iduk ula awu uga, eke ba tu abeb kidin lkpe, ami le yi bugbang kikiyi ni butsim ning. Be yeng kong, banda mi buzur kong.¹⁰Eke ulim etim lkpe ami ni utong kur kapu ngiyi ti kikyoo kiding ingurbeke nyi, kivip ekib agya kiding ngiyi kpip. Be kib emyin ibi kikiyi ni ukyung ngiyi. ¹¹Ba tu abeb kidin lkpe kukyi kikiyi ere abang kemgbuk nyi okyung bi ebeting, ke bo tung indi beyeng ti abyii ibi ayi bo bu.¹²Ulim etim lkpe ami ni utong kiyung kur kapu kilak ngiyi kyu kuho Efra. Bemeng nyi ahim eke alu beding abe esi kegyi uru aba ukeng. ¹³Ama zang edin abyii ara ereng bura olu undu uzur, ni ingurbeke, eyi undu ongyi ukaba. ¹⁴Ayi be esi edin ni okyu kulim ero tok ira ogun. Be re ding kobu beding ni kayang lilang eke bo bung bi kiluk kiting abang umma kutu kiga ni lkpe Uga Ami bu lilang.¹⁵("Pu egyi, ama ra ba obu ering uzi! Eding esi ni ongyi ami le ra pu egyi, alu batri ngiyi onyong eke esi iding kayang utin kibeng eke ba zang kiyung ngiyi kong.") ¹⁶Ba ku bi aba kiluk kiting kiluk aki be di ki Amagidon undu Hibru.¹⁷Ke Ulim etim lkpe ami ni utong upa kur kilak ngiyi ohung ti ufe. Ke kilang kiga mbe olu esi ketim lkpe eyi kikyoo kiding olok kyong, "Obu meng!" ¹⁸Ira kimma arak mwan, kedru kitim, ilong kimma arak, eyi ezu iga--ezu iga ayi aku azang kutu meng kong esi ri itu ayi lkpe ata kayang, ezu ning nyi ohun ening. ¹⁹Kehin kiga ebeb aha egbise ara, irim eyi ahin ogyo. Ke lkpe amang arung Babilon kehin kiga, ke i nda bi ketuk umgba ngiyi, aki amen yi umgba ni orup umma ngiyi.²⁰Edeng eyi ekyi ahin eyim lilang, azang yi eye kong. ²¹Abib okyo, umyeng ni bolib ngiyi ohun kekim apa kur eyi enzi, esi kakpa lkpe okyu bangyi etu. Ba tu lkpe kikiyi ere butsim abib nyi obu.

Chapter 17

¹Utign ni belim etim lkpe botong bapa abe ehe alak otong apa aba ha ama kyong, "Ba, ama tok mu uku azik ni akeb kikpa ami kyu le kiky bemeng baga. ²Esi ami, ami beding ni kayang ana baza yi mi. Esi umgba kizang ngyi ohu kayang ezin atuk atuk." ³Ke ulim etim lkpe nyi aku ama nyin ti Kudin eding kulim uga, ke ama zang akeb omi kyu ele ingurbeke umma etu, ami amen yi edin katu. Ingurbeke nyi alu yi ekyi otong apa eyi ezin kur. ⁴Akeb nyi apa batri kinang ayi ata akpak amma, ekem angyi eyi kiky ketin, okyo bata, eyi ikyi. I-he ketuk amen yi ozu aby eyi elib baza bana ngyi. ⁵Belim mi kidin aki kikyeng ngyi ata kekpri: "Babilon kehin kiga, ayii ni akpa eyi ozu aby ayi ni kayang." ⁶Ama zang kyong akeb nyi i-mgba ezin eyi beyeng ni abe ososu eyi beyeng ni abe bobong kiky ni Yesu. Ayi ama zang mi, kulung aka ama aga mbe. ⁷Eke ulim etim lkpe bip kyong, "Kulung aka mu ere ra? Ama ha tok mu kikyeng ni akeb nyi eyi ingurbeke ami okyung mi, ingurbeke nyi ami ele yi ekyi otong apa eyi ezin kur. ⁸Ingurbeke ami uzang ele nyi, i-le indang meng kong, esi i-fu esi ti kiku aki alu kihun kong aba. Eke i-ti eding na bib ozu. Bangyi abe ele kayang, abe edin ibi elim ele ti Kevib Unyang kong esi ri ti kizin kayang--elim bi kpim ayi ba zang ingurbeke nyi ami ele, ke bazang indang meng kong, ke ra ba obr. ⁹Eleng esi ki di ni orup homyin. Ekyi otong apa nyi esi betik betik botong bapa nyi abe akeb nyi kyu le embe. ¹⁰Be si beding botong bapa nyi ting. Beding botong nyi aku meng, uting ele mbe, omi aba meng kong; kekpeng aki iba, iba ele ketin sang mbe. ¹¹Ingurbeke nyi ami ele embe meng, ke iba indang meng kong, aki bulok ngyi esi uding ni utong-ura; ke isi uting ni beding abe botong-bapa, eke ire ding ine kim. ¹²Ezin kur nyi ayi uzang esi beding kur abe afa agya-kiding meng kong, ke be afa kazak ereng beding ti kige kiting lilang eyi ingurbeke nyi. ¹³Abe leng esi abe ele yi orup uting, ke be de kazak ibi eyi bugbang ibi anda ingurbeke nyi. ¹⁴Ba ku umma eyi Idung itaan nyi. eke Idung itaan nyi elyi bi umma kiky ere isi Itsi ni betsi eyi Uding ni beding--ke eyi mi esi abe be di, eyi abe betseng, eyi abe ni orup uting." ¹⁵Ulim etim lkpe ha ama kyong, "Bemeng abe uzang, kiluk aki akeb kikpa nyi ele, esi bangyi, ubyin uga, irim, eyi indu bangyi. ¹⁶Ezin kur nyi ayi uzang--abe nyi eyi ingurbeke ba afa akeb kikpa nyi. Bo hu mi avem ngyi ata mi utin-kibeng, ke be ti obong mi, eke bo luk mi lilang eyi ula. ¹⁷Ayi lkpe de yi alu korup ibi eke indi bo bu ozu ayi imyeng korup ngyi lkpe indi bo su eyi botu ede bugbang kiding ibi anda ingurbeke eke kilang lkpe ekyin ezun ngyi. ¹⁸Akeb nyi ami uzang esi kehin kiga aki ana kiding kiky ni beding kayang."

Chapter 18

¹Irim ozu ning ama zang ulim etim lkpe omi re si kukyi okyu. Elu yi kilang kazak kiga, Kayang ekib ezeng eyi buzur ngyi. ²Ikpok kilang kiga kyong, "Eku, eku ohu Babilon kehin kiga! Ihu esi kiluk ile ni edin aby, kiluk kita ni edin aby eyi banun babyi. ³Ayi irim lilang amgba edir eyi umgba kendur ngyi. Beding ni kayang lilang ana baza eyi mi. Beding kayang ohu esi bangyi anang ti bugbang ni ile egyi aya ngyi." ⁴Ke ama wok kilang keki kikpe kyong, "Nyi lu anyin pa mi kitik, enyi bangyi nim, eke nye yi mi ahaa aby ngyi kong, eke esi nya afa butsim ngyi ting kong. ⁵Aby ngyi adib kiying atsu na kim kikpe kukyi, ke lkpe amang arung etim aby ngyi meng. ⁶Ho mi si irim utu awu ami oho anda bangyi babe, eke si ho mi si izing ipa ni ozu ayi ibu; ketuk aki izir embe, zir embe ezing apa nda mi. ⁷Utu awu indip angyi ke ile ile kuyim, nda mi butsim hun ening yi orup ubri. Ayi i lok korup ngyi kyong, ama le uding bakeb; ama esi akeb bekpe kong, ke ama esi erim ombok kong." ⁸Ere ening kutu kiting mbe butsim ngyi ena ba: buku, ombok erim, eyi bunyong. Ula aba oluk obong mi, ayi Itsi Ikpe ihung ening, ke isi kilok ikpe ngyi." ⁹Beding kayang abe eyi mi ana baza ke arung etu ibi eye kong okpok erim ombok ayi ba zang bezeng ula awu oluk mi. ¹⁰Ba nyin eyir kira gbeng ekyi bereng ti ula awu ro luk mi okyong, "Kuhang, kuhang kehin kiky, Babilon, kehin bugbang! Ayi ti kige kiting mbe butsim ndu aba meng." ¹¹Bangyi betsi kayang okpok erim ombok kiky ngyi, ayi ongyi agya betsi ngyi eye kong-- ¹²Bangyi betsi ni kiky kuzin kegbying, kiky ketin, ikyi, ilong iding, batri beding, batri kinang, batri bama, itu etsi kemgbyi, avem ayi bakpa yi etsi, eyi etsi kikyeng, bobin, itu anang kekyi kekyi. ¹³Kihuk otsi bagak, ozu ayi anda bangyi bagak beding, bumu bomyin, igyu batak, bundak, eyi bataa, kuya utsi eyi bukim, eyi bepyi eyi inyang bangyi. ¹⁴Kihim otsi aki ohu mu kulak ebeting ke opu eyi kazak ndu lilang anyin esi mu apa meng. Ozu kuyim ndu eyi bolib ndu eyim meng esi uzang yi eyi kong. ¹⁵Bangyi betsi ni avem eding ayileng lilang abe esi bangyi kiven utin ngyi baba eyir ugbak uga mbe azang mi, kiky ere bereng ni butsim ngyi, ikpok eyi ombok erim aga. ¹⁶Bolak kyong "Kuhang, kuhang esi kehin kiga aki oruk angyi eyi batre kindip, eyi batre beding, eyi batre bama, ke ekim eyi avem kuzin kegbying, avem kuzin, eyi ikyi! ¹⁷Ti kige kiting ening mbe kezun nyi owung." Bangyi ni aya bemeng bokyo, bangyi abe ekyin aya ni uho uga, abe ohur aya, eyi lilang ni abe ra lyi amgba ti uho uga, eyir ekpri kugbak uga. ¹⁸Bo kpok ayi ba zang bezeng ni ula awu oluk mi. Bokyong "Kehin kerung nyi ereng kehin kiga ra?" ¹⁹Ba ku kuvuk okur ibi kiky, bokpok olu erim ombok, "Kuhang, kuhang esi ni kehin kiky kiluk aki bangyi abe alu yi aya okyo ni bemeng ohu esi bangyi kiven ti kezun ngyi. Ti kige kiting mbe akeb nyi ogyo kyu." ²⁰Kuky nya ten orup kiky ngyi, anyi abe ososu, bangyi kitsim, eyi bangyi izir, kiky ere lkpe olok ikpe iny kiky ngyi meng!" ²¹Ulim etim lkpe uga ede kiky kiky ereng kihok ata kyu kuho uga ra ha kyong, "Utu awu leng Babilon kehin kiky, ba gba ki okyu edideng kita eke esi azang ki eye kong. ²²Kadur ni bolugong abe buben igyak, abe ra zuk ivang, eyi abe ra zuk (edin-indri esi azang bi eye obu iny kong. Bangyi abe ra kpa ozu itu kekyi kekyi esi azang bi obu iny eye kong. Kadur kihok esi owok obu iny eye kong. ²³Bata ni ula esi atin obu iny eye kong. Alang ni keku eyi kimma esi owok obu iny eye kong, ayi bangyi betsi iny esi belim beding belige ni kayang ning, eke bangyi bozur iny akaba kayang ning. ²⁴Afa beyeng ni bangyi izir eyi abe ososu eyi beyeng ni bangyi abe bo bong lilang ti kayang ning."

Chapter 19

¹Irim ni ozu ning ama wok kadur ereng alang bangyi kihun mbe kukyi okyong, "Nyi Rak Ikpe."Ogbenlu, buzur, eyi bugbang esi ni lkpe idi. ²lkpe ngiyi esi kavang eyi zizeng, ayi ke i lok akeb ami ni kikpa kiga ikpe ami abib kayang eyi egyi kendur ngiyi. Etin akpa kikyi ni beyeng belim etim ngiyi, abe ami bulok ngiyi okur itsari." ³Bo so lok kezing ni upa! "Nyi Rak Ikpe! Be zeng ngiyi atsu ohung ni umenkigiyi eyi umenkigiyi." ⁴Bodung bakib kekim eyi benzi eyi ozu owung ayi enzi okyu ohur itsari arak lkpe ami ele ti kikyo kiding. Be ro lok kyong, "Amin. Nyi Rak Ikpe!" ⁵Ke kilang olu si ti kikyo kiding aba kyong, "Nyi rak lkpe idi, anyi belim etim ngiyi lilang, anyi abe ering mi, anyi abe esi ni kigiyi kong eyi abe ni kazak." ⁶Ke ama wok kilang aki adur ereng kihun ni bangyi бага, ereng kadur bemeng бага, ereng kadur kiga ni kimma, kyong, "Nyi Rak Ikpe! Ayi ltsi na kiding, lkpe ami na kiding kikyi kayang lilang." ⁷De deng atin orup anda mi buzur, Kikyi ere kukyip keku ni Idung itaan aba meng, ke akeb upyi nyi akim angiyi ele abang meng. ⁸Ba nda mi undu kyong bakim mi yi batri batin abe atin anda bata." (kikyi ere batri bata beding nyi esi kubu etim kenung ni bangyi kevang). ⁹Ulim etim lkpe aha ama kyong, "Lim ozu ning: Eding esi abe bakyim bi aba ti kukyip keku ni Idung itaan. " Isi aha ama kyong, Ayi leng esi eve lkpe kavang." ¹⁰Ama kyu ohur itsari obr ngiyi arak mi, ke i ha ama kyong, "Fu bu ining kong! ama si ongyi etim eyi nyi eyi bamba inyi abe ohu uha uding ni Yesu. Nyi Rak Ikpe, kikyi ere uha uding kikyi Yesu esi kudin ni izir." ¹¹Ke ama zang kukyi avung, ke ama pu egyi kekrinyang ketin ele embe. Ami ra tsu ki kidn ngiyi esi orup utin eyi kavang. Esi ti kenung i lok ikpe eyi umma oku. ¹²Egyi ngiyi ereng iduk ula uga, ke kikyi ngiyi amen yi bopuk kiding. I le yi kidin aki ele etu ngiyi aki ongyi arung kong ohun ami kitik mbe arung. ¹³I pa otir awu apa ti beyeng, kidin ngiyi esi kive ni lkpe. ¹⁴Akpa inyang abe kukyi atsu bokrinyang, apa batri beding, batin reben mi. ¹⁵Kagyang aki alyi pang pang olu undu ngiyi okyu aka irim bangyi, ke ina kiding kikyi ibi eyi ukpuk kinang. I tip aba ni kihim ni ozu amgba ni orup otsu ni lkpe Uga. ¹⁶I le yi kidin aki elim ni otir ngiyi eyi kutsa ngiyi: "Uding ni beding eyi ltsi ni betsi." ¹⁷Ama zang ulim etim lkpe eyir ni uru. I di banun yi kilang kiga abe ro wun kukyi, "nyi ba, nyi ken kiluk kiting ni kukyip kiga ni lkpe. ¹⁸Nyi ba kib ibyi etu ni beding, ibyi etu ni ekyi akpa inyang, ibyi etu bangyi bugbang, ibyi ni bukrinyang eyi abe atsu bi, eye ibyi etu ni bangyi lilang, abe ereata eyi bepyi, bangyi kinduk eyi bangyi kazak. ¹⁹Ama zang ingurbeke eyi beding ni kayang eyi akpa inyang ibi. Be ken indi ba ku umma eyi ami atsu kekrinyang eyi akpa inyang ngiyi. ²⁰Bo hu ingurbeke eyi bangyi izir kazim abe rotok iraa obr ngiyi. Eyi iraa ayileng ohu abe ata ire ni ingurbeke akaba bi arak kibri ngiyi. Abe ba pa baku bi agba bi bowung kyu ni kitsa ula aki oluk eyi kazak. ²¹Bo bong abe ering eyi kagyang aki olu undu ni ami atsu kekrinyang. Banun lilang arak ahim ibi.

Chapter 20

¹Ke ama zang ulim etim lkpe isi kukyi ro kyu aba. ²l le yi kerung ni kiku aki akyating yi kihun, ke ihe igbe okyo obu ngyi. ³Etib ohu uzur, uzur aki kekib aki esi kikiy otip, ra shintan, azib mi alu eding igyi kiba kiting. ⁴l gba mi kyu ti kiku aki kihun ngyi akyating, i huk kiku nyi ke elu kozo ezeng kikiy ngyi. Ye re ening eke esi ikanim irim eye kong eke igyi kiba kiting nyi akpa lang. Irim ngyi, ere mi ata ni ketin sang. ⁵Ke ama zang okyo kiding. Abe ele embe esi abe banda bi kilang kazak ikpe ilok. Ama zang inyang ni bangyi abe baka men bi ekyi kikiy ni uhaa uding ni Yesu eyi kive lkpe. Ba rak ingurbeke ra, kibri ngyi kong, eyi abe otung indi bo hu ure uta okpri ibi ra kubu. Ba nyin esi bowung, ke be yi Kristi alyi kiding igyi kiba kiting. ⁶Ahim ayi ering esi bowung kong ening igyi kiba kiting emen ekpe. Ining esi uzir ni kitabri. ⁷Eding eyi keveng esi ni bangyi abe ayak ni uzir ni kitabri! Kikiy ni abileng buku upa akyating eyi kazak. Be si beding agya ni lkpe eyi Kristi ayi ba alyi kiding eyi mi igyi kiba kiting. ⁸Ayi igyi kiba nyi aba ni kihun, ere Shintan ata ni ketim kipa ngyi. ⁹l ding na kaba bangyi ni bakang benzi ni irim kayang--ayi kugbak eyi ugbak uga--indi aku bi eken kiluk kiting aku umma. Be le бага mbe ereng ira uho uga. ¹⁰Bo lu ohung eding kitsi kiga ni kayang ke ba ta kitsa ni bangyi lkpe kivirding, kehin kiky ni orup uding. Ke ula esi kukyi okyu oluk obong bi lilang. ¹¹Kikiy otip, ami akaba bi, ede mi ata kyu ti kitsa ula awu esi elim kong, iyak ayi ingurbeke eyi bangyi izir kazim ele. Ba fa butsim uruga eyi otuga umenkigyi eyi umenkigyi. ¹²Ke ama zang kiky kiding ketin eyi ami ele mbe. Kayang eyi kukyi ekyi anyin obr ngyi, eke iyak ayi be ding embe akyating. ¹³Ama zang abe oku--bangyi bugbang eyi abe akya yi kikyeng--eyir obr kiky kiding nyi, ke avung avib ozu elim. Kevib keki avung ele--Kevib Unyang. bo lok abe oku ikpe ti ozu ayi elim ele kemeng avib nyi, utu kubu etim ibi. ¹⁴Uho uga otu olu ahim ngyi, Buku eyi bekpe ede olu ahim ibi ting, ke bo lok ahim nyi ikpe utu etim ayi bo bu. ¹⁵Be de buku eyi bekpe agba ni okyu ti kizeng ula. Eleng esi buku ni upa--kizeng ula. ¹⁶Ongyi ami kidin ngyi esi akyating ti Kevib Unyang, ede mi agba kyu kizeng ula.

Chapter 21

¹Ke ama zang kukyi kipyi eyi kitin kipyi, kikiy ere kukyi eyi kitin aki kitabri akpa eding meng, ke uho uga akyating meng. ²Ama Zang kehin keveng, Jerusalem kipyi, aki esi kukyi kobu lkpe okyu aba, ereng akeb upyi akem angyi alu abang imma ngyi. ³Ama wok kilang kiga esi ti kiky kiding aba kyong, "Pu egyi! Kiluk ile lkpe eyi bangyi ele ibung, ke ile yi bi. Be si bangyi ngyi, ke lkpe bulok ngyi ele yi bi, eke isi lkpe ibi. ⁴Iza bi bekye egyi lilang, ke buku akyating, ra orup ubri, ra ikpok ra ukyung. ozu ayi akib akpa eding meng. ⁵Ami ele ti kiky kiding nyi kyong, "Pu egyi! Ama hu ozu lilang esi epyi." I ha kyong, "Lim ozu ning alu itsari kikiy ere ye si eve ayi ohun ening eyi kavang." ⁶I ha" ama kyong, "Ozu ayi eleng obu meng! ama si Alfa eyi Omega, keyir eyi kihun. Ongyi ami ongyur esi ohu mi ama nda mi bemeng bamgba bunda, bemeng abip esi ti ibyin ni unyang. ⁷Ongyi ami alyi umma i hu ozu ayi leng lilang, ke ama esi lkpe ngyi, ami esi idung nim. ⁸Ke abe ni bereng, abe akyating eyi orup uting, abe babyi, bubong bangyi, abe ele yi kulak baza bana, abe ni bozur bata, bangyi baha batim, eyi bangyi kazim lilang, kepyi ile ibi esi kizeng iduk ula. Enyi si buku ni upa. ⁹Uting kemeng ni belim etim Ikpe abi botong bapa aba obu nim, ami le yi alak otong apa amen yi butsim akak otong apa ni kihun, ke i ha ama kyong, "Ba eleng. Ama tok mu akeb upyi, ogu ni Idung itaan nyi." ¹⁰Ke eku ama ni kudin eding ti kikiy kehin aki aga atsu ni amwang kpany kukyi ke itok ama kehin keveng Jerusalem okyu esi kukyi kobu lkpe aba. ¹¹Jerusalem ele yi buzur lkpe, ke bata ngyi atin par ereng avem borib, ereng kiky aki atin zar. ¹²Ke le yi utsi ukyo awu atsu ohun ening kukyi, eyi edung kur eyi apa, eyi belim etim lkpe kur eyi apa eyir ti edung nyi. Ti edung nyi elim edin aka kur eyi apa ni belim Isral. ¹³Kegy uru edung ira, evir egyi edung ira, etung ngyi edung ira, eyi kezun uru edung ira ting. ¹⁴Utsi ni kehin nyi ele yi ozun kur eyi apa, ke etu ibi belim edin bangyi kitsim kur eyi bapa ni Idung itaan. ¹⁵Ami ke olok ozu eyi ama i le yi ulik borib kegbying awu re myeng ozu kubu indi imyeng kehin nyi, edung ngyi eyi utsi ngyi. ¹⁶Kehin nyi ele yi bakang; kisi ngyi esi kizu kiting eyi kikipak ngyi. I myeng kehin nyi eyi ukpuk kinang, (kisi ngyi, kikipak ngyi, eyi kukyi ngyi ele kizu kiting mbe.) ¹⁷Ke imyeng utsi ngyi ting, kiva eyi akim apa eyi enzi (144) utim ngyi utu awu bangyi emyeng(esi ri utu awu belim etim Ikpe emyeng ting). ¹⁸Embyi utsi ngyi eyi okyo bata, ke kehin nyi esi kiky kuzin kegbying, ereng idarga. ¹⁹Kizun utsi nyi ba kim ki eyi okyo bata. Ni kitabri esi kiky bata, ni upa kiyo borib, ni ura esi borib bubri, ni unzi esi borib dak, ²⁰Ni utong esi borib kelim koru, ni utong kiyng esi kelim kehim, ni utong upa esi buma gegeng, ni utong ura buma taktak, ni utong unzi esi buma tsatsa, ni ukur esi bubri zuzur, ni ukur eyi kiting esi bubri tung tung, ke ni ukur upa esi borib idarga. ²¹Edung kur eyi apa esi ozu borib; ba kim lilang ngyi eyi borib utu uting mbe. Bekeng kehin nyi atin ereng okyo kuzin kegbying, ereng idarga ami azang egyi olu. ²²Ama zang ketim lkpe kehin nyi kong, kikiy ere ltsi lkpe Ugah eyi Idung itaan esi ketim lkpe ngyi. ²³Kehin nyi apu bata uru ra uva kong kikiy ere buzur lkpe ra tin embe, bata embe esi Idung itaan nyi mbe. ²⁴Irim kayang lilang esi ti bata kehin nyi. Beding kayang eyi borib ibi ekyin aba embe. ²⁵Edung ngyi esi ohuk uruga kong, ke utuga akyating embe. ²⁶Be de borib eyi bolib ni irim ekyin aba embe, ²⁷ke kizu ilyik esi ekyin embe kong. Ra ongyi ami obu ozu kiyng ra ukaba esi ekyin embe kong, eke ohun bangyi abi edin ibi elim ti Kevib Unyang ni Idung itaan.

Chapter 22

¹Ke ulim etim lkpe otok ama uho ni bemeng unyang, anda bata ereng kehin. Esi ti kikyō kiding lkpe eyi Idung itaan okyu aba. ²Katang ni kikeng orup kehin. Ukpa ni uho ngyi lilang esi otsi ni unyang, ehim itu kur eyi apa, ehim ehim ibi uva abri uva. Eteng etsi nyi esi ni unyong ni irim. ³Kuhang akyating embe meng, Kikyō kiding lkpe eyi ni Idung itaan ele ni kehin nyi, ke belim etim ngyi obu etim anda mi. ⁴Ba zang kekpir ngyi, kidin ngyi elim ele bi okpir. ⁵Utuga akyating embe, esi bapu bataa ula ra uru embe kong kikyō ere bataa ltsi lkpe otok etu ibi. Ba alyi kiding eyi mi ni umenkigyī eyi umenkigyī. ⁶Ulim etim lkpe aha ama kyong, "Eve ning ohun ening eyi kavang. ltsi, lkpe ni edin bangyi izir, etse ulim ngyi eke iba tok belim etim ngyi ozu ayi esi keng aba obu bukri mbe." ⁷"Pu egyi! ama ra ba obu bukri mbe! Eding esi ongyi ami ana kikyō itsari eyi eve ni izir ti kevib aki leng." ⁸Ama, Jon, ama si ongyi ami owok ke azang ozu ning. Ayi ama wok ke ama zang ozu ning, ama hur itsari ezun ulim lkpe eke ama rak mi, ke ulim lkpe ami tok ama ozu ning. ⁹I ha ama kyong, "Fu bu ening kong! ama si ri ongyi etim eyi mu, eyi bamba ndu bangyi izir, eyi abi ana kikyō itsari eyi eve ni kevib ning. Rak lkpe!" ¹⁰I ha ama kyong, "Fu ata eve izir ni kevib ning kong, kikyō ere kige ele onyong meng. ¹¹Ongyi ami ere tsi kenung kong, ibu ening ding kobr. Ongyi ile ilyik, kpri ti ile ilyik ngyi. Ongyi ami ni kenung le kpri ti kenung ngyi. Ongyi ami ni keveng le kpri ti ile keveng ngyi." ¹²"Pu egyi! ama ra ba obu bukri mbe. Kubu kamang nim ele yi ama, eke ama oho eyi eyi utu awu ibu etim ngyi. Ama aba anda bangyi lilang utu kubu etim ibi. ¹³Ama si alfa eyi omega, kitabri eyi kihun, keyir eyi ni kihun. ¹⁴Eding si bangyi abi emgbe batir ibi indi ba fa kisa alyi ehim otsi unyang eke be kyin odung eding korup kehin. ¹⁵Kayang esi bobu, bangyi bozur, abi aya egyi baza bana, abi obong bangyi, abi atim baha, eyi abi kazim kaka arib bi ebeting. ¹⁶Ama, Yesu, ama tse ulim etim nim aba obu inyī eke iba ha nyi ozu ning ni kihun bangyi lkpe. Ama si uhe eyi udong ni Debi, kekyir ni kizir aki anda bata ebe ting." ¹⁷Kudin eyi Akeb upyi aha kyong, "Ba!" Ongyi ke owok ha kyong, "Ba!" Eyi ami ongyur ohu mi, iba, eyi ami ra pu, iba hu bemeng unyang bunda mbe. ¹⁸Ama su ezik aha eyi eyi lilang ami owok eve izir ni kevib ning: Ongyi ami esi ayak lkpe ayak mi butsim abi elim alu ti kevib ning. ¹⁹Ongyi ami esi onwo lu ti eve ni kevib izir ning, lkpe onwo lu kapu ngyi ti otsi budin eyi kehin keveng aki belim alu ti kevib ning. ²⁰Ongyi ami aha uhaa kikyō ozu ning ha kyong "Kavang! ama ra ba obu bukri mbe Amin!." Ba, ltsi Yesu! ²¹Eding ni ltsi Yesu yi nyi le lilang. Amin.